

Torsdag den 5. oktober 2023 (D)

1

3. møde

Torsdag den 5. oktober 2023 kl. 9.00

Dagsorden

1) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.
(Anmeldelse 03.10.2023. Redegørelse givet 03.10.2023. Meddelelse om forhandling 03.10.2023).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2024.
Af finansministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 03.10.2023).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 2:

Forslag til lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2027.
Af finansministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 03.10.2023).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om ændring af lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2024, lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2025 og lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2026. (Konsekvenser af 2030-planforløb og regeringens forslag til finanslov for 2024 m.v.).
Af finansministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 03.10.2023).

Kl. 09:00

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):

Mødet er åbnet.

Fra medlem af Folketinget Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 7. oktober 2023 atter kan give møde i Tinget.

Markus E. Olsens (SIU) hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Fra medlem af Folketinget Peter Kofod (DF), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 11. oktober 2023 atter kan give møde i Tinget.

Søren Rasmussens (DF) hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

I dag er der følgende anmeldelser:

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Lovforslag nr. L 40 (Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og hjemrejseloven. (Styrkelse af udlændingemyndighedernes og politiets værktøjer til kontrol af udlændinges indrejse og ophold i Danmark)) og

Lovforslag nr. L 41 (Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. (Forlængelse af Afghanistan-særloven)).

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Lovforslag nr. L 42 (Forslag til lov om ændring af lov om hold af dyr, dyrevelfærdsloven, lov om dyrlæger, lov om dyreforsøg og lov om foderstoffer. (Indarbejdelse af tekstanmærkninger og delegation af sagsforberedelse til private fysiske eller juridiske personer)) og

Lovforslag nr. L 43 (Forslag til lov om ændring af lov om dyrlæger. (Ændringer som følge af etablering af veterinæruddannelse ved Aarhus Universitet)).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Lovforslag nr. L 44 (Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Bedre digital forældreadgang til børns helbredsoplysninger, indhentning og videregivelse af helbredsoplysninger og andre fortrolige oplysninger samt etablering af et navn for sundhedsapps)),

Lovforslag nr. L 45 (Forslag til lov om ændring af lov om videnskabetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsloven. (Smidigere rammer for sundhedsforskning og mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner m.v.)),

Lovforslag nr. L 46 (Forslag til lov om ændring af lov om lægemidler og sundhedsloven. (Transparens i lægemiddellagre, salg og udlevering af lægemidler under særlige omstændigheder og transport af patienter fra udlandet til sundhedsbehandling i Danmark som følge af internationale humanitære krisesituationer)),

Lovforslag nr. L 47 (Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Mulighed for forudgående fravalg af genoplivningsforsøg ved hjer-testop)) og

Lovforslag nr. L 48 (Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og om ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og

regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union. (Modernisering af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.)).

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Lovforslag nr. L 49 (Forslag til lov om ændring af byggeloven. (Undtagelse fra kundgørelse af tekniske specifikationer i Lovtidende m.v.)) og

Lovforslag nr. L 50 (Forslag til lov om ophævelse af lov for Grønland om børns retsstilling og om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning som sat i kraft for Grønland, forældresvarsloven og retsplejelov for Grønland. (Ændringer som følge af ikraftsættelse for Grønland af børneloven og lov om børns forsørgelse m.v.)).

Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Henrik Frandsen (M), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Peter Skaarup (DD), Ole Birk Olesen (LA), Mai Mercado (KF), Peder Hvelplund (EL), Martin Lidegaard (RV), Mette Thiesen (DF), Helene Liliendahl Bryden-sholt (ALT), Kim Edberg Andersen (NB) og Aaja Chemnitz (IA):

Beslutningsforslag nr. B 12 (Forslag til folketingsbeslutning om legalisering af aktiv dødshjælp (borgerforslag)),

Beslutningsforslag nr. B 13 (Forslag til folketingsbeslutning om, at personer med insulinkrævende diabetes skal have ret til at få tildelt en sensorbaseret glukosemåler (borgerforslag)) og

Beslutningsforslag nr. B 15 (Forslag til folketingsbeslutning om et stop for techindustriens kommercielle udnyttelse af danske børn og unge (borgerforslag)).

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Beslutningsforslag nr. B 14 (Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks indgåelse af overenskomst af 14. juni 2022 mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut på den ene side og Canadas regering på den anden side om maritim afgrænsning og landafgrænsning i området mellem Grønland og Canada).

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Et flertal i Udvalget for Digitalisering og It har anmodet om, at beslutningsforslag nr. B 15 henvises direkte til udvalget med henblik på at blive undergivet en første og eneste behandling i Folketinget. Beslutningsforslaget er en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 120, der blev førstebehandlet den 15. maj 2023.

Denne fremgangsmåde kræver Tingets samtykke, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som givet.

Det er givet.

Åbningsdebatten i dag vil blive tolket på tegnsprog, således at døve kan følge debatten. Tegnsprogstolkningen kan ses direkte på Folketingets hjemmeside www.ft.dk og efterfølgende on demand.

Inden vi går i gang, skal jeg oplyse om, at der ved denne debat vil kunne komme indlæg på henholdsvis grønlandsk og færøsk.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

(Anmeldelse 03.10.2023. Redegørelse givet 03.10.2023. Meddelelse om forhandling 03.10.2023).

Kl. 09:03

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører, der får ordet, er hr. Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 09:04

(Ordfører)

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det. Til åbningsdebatten i januar efter valget havde jeg Oliver med. Oliver har sine hænder skruet rigtig godt på, men han havde svært ved at sidde stille i skolen. Jeg er bedre til at skrue på en forbrændingsmotor end de fleste, men det er der ingen, der lægger mærke til, sagde Oliver. Skiftende regeringer og skiftende Folketing har svigtet unge mennesker som Oliver – unge mennesker som Oliver, der står uden for arbejdsmarkedet, og som heller ikke er i gang med en uddannelse. Dem er der over 40.000 af i Danmark. I Socialdemokratiet og i regeringen er det hjerteblod at tage ansvar for netop den gruppe af unge mennesker, og det starter bl.a. i folkeskolen.

Vi skal give de unge mennesker og vores børn de bedste muligheder for at skabe det liv, de ønsker, hjælpe dem til uddannelse, give dem noget at stå op til og vise dem, at vi har brug for dem. Vi skal vise, at vi har brug for Oliver. Vi kan kun udvikle vores samfund, hvis vi tør forandre. I Socialdemokratiet og i regeringen vil vi forandre den danske folkeskole.

Som statsministeren også sagde for et par dage siden, skal der være en mere praktisk tilgang, lærerens autoritet skal styrkes, og vi skal have fjernet alt for mange og alt for intetsigende kompetencemål for vores elever. Skolerne skal sættes fri, og de dygtige lærere på landets skoler skal sættes fri fra vores, altså politikernes, behov – sættes fri fra registreringer, målsætning og kontrol. Vi ved fra forskningen, at mere frihed til faglighed også øger kvaliteten, både for de unge som Oliver, men også for Oliveres sidekammerat – vi kan kalde ham Oskar – der hellere vil læse i en bog end rode med forbrændingsmotorer. Folkeskolen skal løftes for både Oliver og Oskar og også for alle de andre.

For et år siden bad vi danskerne om at sammensætte et nyt Folketing. I Socialdemokratiet gik vi til valg på en bred regering, der kan tage ansvar for vanskelige beslutninger – vanskelige beslutninger, som nok på den korte bane kan give noget debat, men som på den lange bane giver et stærkere, et grønnere og et mere retfærdigt Danmark. Det er vi lykkedes med, og jeg vil gerne sende en stor tak til Venstre og til Moderaterne for et godt samarbejde. Det er jo ret åbenlyst, at vi som partier har forskellige holdninger, forskellige prioriteter og forskellige historiske rødder, men vi har på trods af uenighederne valgt at fokusere på enighederne og at forsøge at fokusere på at slå bro over uenighederne og finde løsninger sammen, fordi vi ønsker at tage et overordnet ansvar for helheden, et overordnet ansvar for at udvikle og styrke vores land.

På mange måder synes jeg at ansvar for helheden måske er den mest definerende skillelinje i dansk politik netop nu. Jeg mener, at det er den skillelinje, der for alvor adskiller regeringen fra partier både til højre og til venstre for regeringen. Jeg synes altid, der er grund til at glæde sig over brede aftaler. Jeg synes, der er grund til at glæde sig, når vi kan lave aftaler med eksempelvis venstrefløjen, der styrker vores miljø, klima og velfærd. Vi har eksempelvis en

fælles opgave i at tiltrække flere dygtige velfærdsmedarbejdere – en opgave i klogt at investere milliarder i vores sundhedsvæsen, så vi får kvaliteten i kræftbehandlingen endnu højere op, ventelisterne ned og psykiatrien tilbage på sporet. Det er afgørende fremskridt for os alle, og det er afgørende fremskridt, hvor jeg er helt sikker på, at vi kan regne med, at venstrefløjen tager ansvar.

Men det er også afgørende fremskridt, der hviler på en ansvarlig økonomisk politik, der igen hviler på evnen og viljen til at træffe vanskelige beslutninger, og i den forbindelse savner jeg ofte venstrefløjen. Eksempelvis tager hverken Enhedslisten eller SF ansvar for velfærdsaftalen. Det er en aftale, der bidrager med 70 mia. kr. om året til dansk økonomi og dansk velfærd.

Der er ligeledes, synes jeg, grund til at glæde sig, når vi laver aftaler med partier både til højre og venstre i Folketingssalen om eksempelvis universitetsreformen. Vi har lavet en universitetsreform, der styrker det faglige niveau, der leverer en milliardinvestering i uddannelse, og som skaber en stærkere kobling imellem universiteterne på den ene side og erhvervslivet og arbejdsmarkedet på den anden side. Det har vi gjort, samtidig med at vi tager ansvar for, at færre i fremtiden skal læse på universiteterne og flere skal uddanne sig til at blive lærer, pædagog eller sygeplejerske, for det er der, behovet i vores samfund er størst.

Kl. 09:09

Jeg synes, det er enormt positivt, og jeg er glad for, at et parti som Liberal Alliance med universitetsreformen vælger at tage et medansvar for så vigtig en del af vores velfærdssamfund, som uddannelsessystemet er, ligesom partier til venstre har taget ansvar for samme reform, eksempelvis SF. Men når jeg her lige fokuserer på Liberal Alliance, er det, fordi jeg undrer mig over, at det samme parti fremlægger en økonomisk plan, der med 95.000 færre offentligt ansatte i 2035 reelt peger i retning af en anden samfundsmodel.

Endelig er der grund til at glæde sig over, at vi i aftale efter aftale leverer på den grønne omstilling med danmarkshistoriens største udbud af havvindmøller, en omfattende plan for havmiljøet og massive investeringer i ny grøn teknologi. I sidste regeringsperiode lavede den socialdemokratiske regering over 75 grønne aftaler. Den nye regering vil følge trop og sørge for, at vi leverer på verdens mest ambitiøse klimamål i 2025 og i 2030.

Danmarks vigtigste bidrag til den globale kamp mod klimaforandringerne handler ikke alene om vores udledninger. Dertil er Danmark for lille. Men hvis vi kan vise resten af verden, at der findes en grøn vej for vores klode, der kombinerer bæredygtighed og social balance på den ene side med vækst og grønne arbejdspladser på den anden side, kan vi som foregangsland gøre en reel forskel i kampen mod globale klimaforandringer, som rækker langt, langt ud over det aftryk, vi selv sætter med vores udledninger.

På Lindøværftet arbejder der i dag flere mennesker med grøn energi, end da det gamle skibsværft lukkede. I Sønderjylland skaber Danfoss i hundredvis af grønne arbejdspladser. I Esbjerg fylder offshorevindenergi arbejdspladsmæssigt mere og mere, og olie fylder mindre og mindre. Det er eksempler på, at den grønne jobskabelse kommer hele landet til gode, eksempler på, at den grønne jobskabelse styrker den vigtige balance imellem land og by. Så meget desto mere kan det undre, at Danmarksdemokraterne, der ellers tidligere i hvert fald i ord har bakket op om 70-procentsmålsætningen i 2030, nu begynder at vakle i deres opbakning til den grønne omstilling.

For Socialdemokratiet er det brede samarbejde vigtigt. Det var bl.a. derfor, vi gik til valg på en bred regering, og jeg er glad for, at Socialdemokratiet står i spidsen for en regering, der konsekvent søger det brede samarbejde med andre partier. Det er sådan, at med den nuværende brede regering er ni ud af ti aftaler indgået med partier både til højre og venstre for regeringen. Vi vil fortsætte med at søge det brede samarbejde, når vi skal løse de vanskeligste udfordringer, vi som land står over for. Men jeg vil heller ikke lægge skjul på, at

jeg håber, at der er flere partier i Folketinget, som finder en lyst til at tage et større medansvar for helheden, også når det ansvar er tungt, og når det ansvar er vanskeligt.

Man kan læse i Ekstra Bladet, at de mener, at vi ikke rigtig bestiller noget i Folketinget. Jeg synes, man kan beskyldte folkestyret for meget, men ikke for ikke at bestille noget. Det synes jeg er godt, for vi står over for mange vigtige opgaver. Danmark skal gå forrest i opbakningen til Ukraine i deres frihedskamp mod Rusland og i kampen imod klimaforandringerne. Vi skal løse både velfærdssamfundets og erhvervslivets største udfordring, nemlig manglen på dygtige medarbejdere. Vi skal styrke velfærdssamfundet med flere midler og færre regler, og vi skal levere et lønloft til offentligt ansatte der, hvor det er vanskeligst at skaffe nye dygtige medarbejdere.

Jeg håber, og jeg tror på, at vi på trods af uenighed og debat evner at bøje os mod hinanden, at vi evner at finde løsninger på de største udfordringer, og at vi evner at finde løsninger på de største udfordringer sammen, også når det er vanskeligt. Tak for ordet.

Så vil jeg gerne læse en vedtagelsestekst op på vegne af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at dansk økonomi er stærk, men Folketinget anerkender samtidig, at der er behov for tiltag, der sikrer flere medarbejdere med de rette kompetencer til både den offentlige og private sektor. Derfor vil Folketinget lette skatten og gennemføre et lønloft på de offentlige områder, hvor rekrutteringsudfordringerne er størst. Derudover vil Folketinget forbedre vilkårene for danske iværksættere.

Folketinget ønsker desuden at frisætte den offentlige sektor fra unødigt bureaukrati, så der bliver mere tid til kerneopgaven, samtidig med at borgerens frie valg udvides og den faglige frihed styrkes.

Folketinget mener, det er nødvendigt at investere i de danske uddannelser, herunder at løfte erhvervsuddannelserne markant.

Folketinget finder det nødvendigt at fortsætte opprioriteringen af vores sundhedsvæsen, herunder en ambitiøs plan for psykiatrien og på kræftområdet.

Folketinget bakker op om en grøn omstilling, der indfrier vores ambitiøse klimamål og gør os uafhængige af russisk gas.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 1).

Kl. 09:15

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Forslaget til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger. Der er en lang række korte bemærkninger. Den første, der får ordet, er fru Pia Olsen Dyhr fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:15

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til ordføreren for talen.

Hvad er en skattelettelse værd, hvis ens gamle mor ligger på et plejehjem med våd ble, fordi der mangler personale? Hvad er det værd med en skattelettelse, hvis man afleverer sit barn i en daginstitution og man tænker: Hvis han falder på den her løbacykel, han lige har lært at køre på, er der så overhovedet nogen, der kan trøste ham?

Sådan sagde statsministeren for 5 år siden – kloge ord dengang såvel som nu. Lige om lidt vil ordføreren sige, at velfærd og skatteletterelser er falske modsætninger, og det kan jo egentlig være rigtigt nok i en verden, hvor der er uendeligt med penge. Det er bare ikke den verden, danskerne lever i. Lige nu fyres der velfærdspersonale mange steder i landet, og derfor vil jeg bare spørge ordføreren, om ordføreren er enig med statsministeren i det her citat, nemlig at skatteletterelser mister deres værdi, hvis velfærden krakelerer.

Kl. 09:16

Kl. 09:18

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:16

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det er jeg fuldstændig enig med statsministeren i. Det er derfor, vi har en opgave i at investere i vores velfærdssamfund, og det er årsagen til, at det er regeringens kurs. Historien om velfærdssamfundet er helt oplagt forskellig fra sted til sted. I den kommune, hvor fru Pia Olsen Dyhr bor, sætter man skatten mere ned, end vi gør i hele landet samlet næste år. Jeg har selv tre børn, hvoraf to går i daginstitution – en almindelig offentligt betalt daginstitution, som er fremragende. Jeg har i sommerferien fået barn nr. 3 og mødt et sundhedsvæsen, som er gennemført kompetent, dygtigt og godt. Så der er masser af steder i vores samfund, velfærdssamfundet fungerer godt. Der er også steder, hvor det fungerer mindre godt og kommunerne er særligt presset af, at vi har haft prisstigninger på 10 pct. Det er bl.a. derfor, vi har givet en ekstra milliard kroner, og derfor, vi også i de kommende år vil investere i vores velfærdssamfund.

Kl. 09:17

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 09:17

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er jo glad for, at ordføreren er glad for velfærdssamfundet. Det er jeg også selv – meget begejstret. Jeg synes, der er store fagligheder derude. Derfor vil jeg også gerne blive lidt i virkelighedens verden, for her får Steen, der er blind, skåret ned i sin rengøring, så det er hver fjerde uge. Peter, der sidder i kørestol, får skåret ned på sin sosu-hjælp. I virkelighedens verden er bøger og kopiark skåret væk fra folkets skole, f.eks. på en skole i Roskilde, og der er nu lærerfri timer i Rødovre.

Så er det bare brok, når borgere, organisationer, borgmestre og byrødder fra ordførerens eget parti igen og igen siger, at velfærden har brug for investeringer og der derfor ikke er plads til skattelettelser?

Kl. 09:17

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:17

Christian Rabjerg Madsen (S):

Nej, jeg synes bestemt ikke, det er brok. Jeg har selv personligt haft mange og dybe samtaler med vores S-borgmestre om de her udfordringer. Det er bare ikke sådan, at der er nogen sammenhæng imellem skattelettelser på et senere tidspunkt og så den offentlige økonomi, der er i øjeblikket. Sammenhængen er der simpelt hen ikke.

Jeg synes også, det er vigtigt at sige, at vi med de seneste fem økonomiaftaler, hvor SF jo har været med i mange af dem, har løftet den samlede kommunale økonomi med 7,5 mia. kr. Det er et ni gange større løft, end den samme kommunale økonomi blev løftet med med de fem forudgående aftaler. Det betyder ikke, at vi ikke skal blive ved med at investere i vores velfærdssamfund, men det betyder, at vi bliver nødt til at have en samtale om, at penge alene ikke er løsningen.

Kl. 09:18

Formanden (Søren Gade):

Tak. Fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Inger Støjberg (DD):

Nu er der jo utrolig meget snak om CO₂-afgiften på landbruget, og man må sige, at det mest er Venstre, der ligesom har stået for skud i forbindelse med de meget store kovendinger, man foretager på det her område, men det, der måske er lidt overset, er, at Socialdemokraterne jo også er ude på noget af en rejse, når det handler om CO₂-afgiften. For vi skal jo ikke længere tid tilbage end til valgkampen, tror jeg det var, hvor statsministeren sagde, at kødsovsen ikke måtte blive dyrere. Hun stod meget, meget malende på TV 2 og beskrev en enlig mor med tre børn, der alle går til fodbold, og moren laver kødsovs, og at for hende måtte kødsovsen simpelt hen ikke blive dyrere.

Derfor er det måske rart lige i dag at få at vide, hvor Socialdemokratiet egentlig står der. Kan ordføreren garantere, som statsministeren sagde, at kødsovsen ikke bliver dyrere for den her enlige mor, hvis tre børn går til fodbold, og hvor hun står og laver kødsovs, mens de er til fodbold?

Kl. 09:19

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:19

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, at fru Inger Støjbergs billede med kovendingen er sjov i den her sammenhæng, men jeg synes ikke, den er særlig rammende. Regeringen har aftalt i regeringsgrundlaget, at vi skal have en CO₂-afgift på landbruget, sådan at landbruget bidrager til den grønne omstilling på lige fod med transportsektoren og industrien.

Vi har nedsat et ekspertudvalg med Michael Svarer i spidsen – ligesom vi nedsatte et ekspertudvalg, forud for at vi skulle lave en CO₂-afgift på vores industri – som skal komme med bud på, hvordan vi gør det her på en klog måde, sådan at vi på den ene side får nedbragt CO₂-udledningen, så vi får en klode, vi kan give videre til vores børn, så vi går foran som foregangsland, hvad jeg synes er fuldstændig afgørende, også for jobskabelse i hele landet, hvilket jeg ved fru Inger Støjberg er optaget af, men på den anden side også gør det sådan, at de sociale balancer er intakte. Det er fuldstændig afgørende, at vi leverer en grøn omstilling, hvor de sociale balancer er intakte, for ellers ender vi med at se de samme scener, som vi så i Frankrig, hvor ikke hele landet er med i den omstilling, som er nødvendig, og det vil vi imødegå.

Kl. 09:20

Formanden (Søren Gade):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 09:20

Inger Støjberg (DD):

Det er sådan set første gang, tror jeg, jeg har hørt en socialdemokrat forstå, at noget om CO₂-afgifter også har noget med køer at gøre, så på den måde må jeg sige, at hr. Christian Rabjerg Madsen jo i hvert fald har sat sig ind i det. Så langt, så godt. Problemet er bare lidt, at jeg overhovedet ikke fik svar på mit spørgsmål om statsministerens garantier om kødsovsen, der åbenbart ikke må blive det mindste dyrere, og at sådan en CO₂-afgift derfor ikke kan ligge i køledisken. Så kan hr. Christian Rabjerg Madsen i dag garantere, at statsministerens ord står til troende, i forhold til at kødsovsen ikke må blive dyrere for den enlige mor?

Kl. 09:21

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:21 lidt om den analyse og den problemstilling, som jeg synes er meget interessant.

Kl. 09:24

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for bemærkningerne. Jeg har tidligere været miljøordfører, så jeg har haft indgående debatter om staldanlæg, som nedbringer udledningen, og forskellige sammensætninger af foder til køer, sådan at deres udledninger helt nede på mikroniveau bliver mindre. Så det tager jeg meget gerne en drøftelse af.

Det, vi har sagt hele vejen igennem, og det, statsministeren også har sagt, er, at vi skal have styr på de sociale balancer. Vi skal sørge for, at pristigningerne ikke bliver på en sådan måde, at almindelige mennesker med almindelige behov ikke kan fortsætte et almindeligt og godt liv. Men hvis vi leverer på det, bliver vi også et grønt foregangsland, der viser, at man både kan få udledningerne ned, samtidig med at væksten og det gode liv kan fortsætte opad, og det er det, der er opgaven.

Kl. 09:22

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 09:22

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Den 17. juli i år satte jeg et stort kryds i kalenderen. Det gør man jo, når man oplever noget, der sjældent indtræffer. Og det, der skete den dag, var, at ordføreren sagde noget, jeg synes var spændende. Det var nemlig ordførerens forslag om, at en måde at fremtidssikre velfærdssamfundet på kunne være at udvide arbejdsmarkedspensionerne til også at omfatte opsparing til velfærd på ældreområdet.

Jeg synes, det er et spændende forslag. Det er den type forslag, jeg tror har potentiale til om 20-30 år at være lige så skelsættende og noget, vi vil være stolte af i Danmark, som indførelsen af arbejdsmarkedspensionerne. Men det endte jo med at blive pandet ned af statsministeren og af regeringen, og jeg vil egentlig også gerne bare høre ordførerens refleksioner over: Hvorfor tror ordføreren at forslaget blev pandet ned? Drejede det sig måske om, at det ikke rigtig flugtede med ånden fra Marienborg, at det ikke var noget, der kunne bidrage til de her svære langsigtede beslutninger for Danmark? Eller hvorfor tror ordføreren at forslaget blev pandet ned? Jeg synes, det var et godt forslag.

Kl. 09:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:23

Christian Rabjerg Madsen (S):

Man skal jo altid være glad for ros. Det er jeg selvfølgelig også her for hr. Alex Vanopslagh. Man kunne have ønsket sig, at den ros måske også havde bredt sig til fagbevægelsen, som var lidt mere kritisk i forbindelse med den debat. Spøg til side. Altså, det, jeg gerne ville med den debat, var jo at få en diskussion af: Hvordan ser det ud med ligheden blandt fremtidens ældre? Jeg tror samtidig, jeg sagde i mit interview, som jeg forstår at hr. Alex Vanopslagh har læst, at den vigtigste udfordring i forhold til vores ældrevelværd er manglen på medarbejdere. Det er det, vi skal levere på her og nu. Men jeg har en bekymring i forhold til vores velfærdssamfund på den lange bane, når vi bliver langt flere ældre, færre til at forsørge, færre til at være sosu-assistenten og levere en reel og god ældrepleje. Og det er en udfordring, som vi skal kigge på.

Jeg har så også efterfølgende sagt, at jeg var meget mere optaget af, at vi fik den debat om de her svære udfordringer, end jeg er af de specifikke løsninger, og har også i den forbindelse påtaget mig et ansvar for, at vi nok har talt lidt for meget om løsninger og lidt for

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 09:24

Alex Vanopslagh (LA):

Men jeg er fuldstændig enig i, at der er en udfordring i fremtiden med, at vi på ældreområdet vil efterspørge meget mere velfærd end det, det offentlige kan og skal levere. De fleste pensionister i fremtiden vil jo være millionærer, når de går på pension, så mange vil have råd til at købe. Men måske skal man indtænke det i eksempelvis arbejdsmarkedspensionerne, så man får flere med. Så den problemstilling, som ordføreren var inde på, er jo stadig væk relevant. Og jeg vil egentlig bare høre: Har Socialdemokratiet eller regeringen så nogen andre bud overhovedet, eller må fremtidens generationer så håndtere den helt relevante problemstilling?

Kl. 09:25

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:25

Christian Rabjerg Madsen (S):

Næh, jeg synes, vi har masser af bud. Altså, noget af det, vi skal løse, er jo den aktuelle, men også strukturelle udfordring med arbejdskraft. Vi skal løse den nuværende, men også strukturelle udfordring med, at de medarbejdere, som skal levere en god og ordentlig ældrevelværd, er for sovset ind i regler, som gør, at deres faglighed fylder for lidt. Så jeg synes bestemt, at vi har masser af gode bud på, hvordan vi løser den her udfordring. Men jeg tror, det er en udfordring, vi kommer til at diskutere i det her Folketing og også i fremtidige Folketing.

Kl. 09:25

Formanden (Søren Gade):

Hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:25

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg synes jo nogle gange, det er befriende, når vi i dansk politik oplever, at der faktisk sådan rigtig er forskel på holdninger og på værdier. Tit og ofte bliver dansk politik sådan noget med Socialdemokratiet plus/minus 5 pct. osv., og det er ordføreren sikkert godt tilfreds med. Men jeg synes jo, vi for nylig fik en rigtig god værdidebat om, hvem vi egentlig er her for, og hvem vi arbejder for. For i Det Konservative Folkeparti har vi den holdning, at man går på arbejde hver dag, fordi man vil forsørge sin familie og sig selv, man vil udvikle sig, og man vil kæmpe for et godt liv for sine nærmeste.

Jeg har forstået det sådan, at statsministeren mener, at vi skal arbejde noget mere og glemme at arbejde noget mindre, for hvis vi ikke arbejder mere og mere, kan vi ikke opretholde den store stat, som åbenbart er det vigtigste i denne verden. Så kære hr. Christian Rabjerg Madsen, hvem arbejder vi for? Og hvorfor er det, vi skal være skaffedyr for staten i stedet for vores familier?

Kl. 09:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:26

Kl. 09:29

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror, der er mange, der arbejder for at få en løn, men jeg tror også, at mindst lige så mange, hvis ikke flere, arbejder for at være sammen med deres gode kollegaer, for at dygtiggøre sig, selvrealisere, for at opleve at stå op til en meningsfuldhed, hvor det betyder noget, om man møder frem eller ej. På den måde tror jeg arbejdet er sundt og dannende på rigtig mange parametre. Jeg anerkender, at der skal være selvbestemmelse, i forhold til hvor meget vi arbejder. Vi har så en politisk opgave i at sikre, at der er meget arbejde, at vi arbejder meget, at vi skaber rammer for, at sygeplejersken og sosu-assistenten faktisk har lyst til at gå på fuld tid i stedet for deltid.

For konsekvensen af det, hvis vi alle sammen arbejder langt mindre, er jo, at vores velfærdssamfunds sikkerhedsnet eroderer og forsvinder. Og det kan godt være, at hr. Søren Pape Poulsen er ligeglad med det, fordi de rige kan betale selv. Men det kan de fattige ikke, og jeg er optaget af, at man, uanset om man er høj eller lav, uanset om man er rig eller fattig, får en god service på sygehuset og i uddannelsessystemet. Og for at kunne levere det velfærdssamfund, den samfundsmode, kræver det, at vi arbejder ganske meget.

Kl. 09:27

Formanden (Søren Gade):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 09:27

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg synes, at folk skal arbejde alt det, de har lyst til, at de skal arbejde rigtig meget, og at vi skal give dem en gulerod, så de vil gøre en ekstra indsats. Men vi skal ikke udskamme nogen, hvis en familie vælger at sige, at de nu har små børn, og at de i deres familie så faktisk prioriterer, at der lige er et par år, hvor en af forældrene arbejder mindre.

Så jeg er jo glad for at høre, at ordføreren i hvert fald noget hen ad vejen ligesom tager afstand fra statsministerens udsagn, altså henvisningen til dovenskab, og hvad det var for nogle citater omkring Stauning, vi hørte på DI's årsmøde. Når familierne har det godt, har Danmark det godt. Og er det ikke det vigtigste, og er det ikke det, der skal skabe værdi i vores land, at man har lyst til at gå på arbejde for at forsørge sig selv og sin familie og ikke bare for at skaffe penge til en stor stat, så man kan sidde og dele penge ud fra regeringens side?

Kl. 09:28

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:28

Christian Rabjerg Madsen (S):

Man kan simpelt hen ikke komme et papir ind imellem statsministeren og undertegnede i det her spørgsmål. Ja, jeg bakker fuldstændig op om, at vi har en statsminister, som meget klart sætter en finger på, at der er en sammenhæng imellem det og det at have et velfærdssamfund, som hjælper dem, der ikke kan selv, med at få adgang til uddannelse, til daginstitutioner, til ældrepleje og til sundhedsvæsenet, upåagt om de har en betalingsevne. Det kan jeg så forstå at Konservative er mindre optaget af.

Jeg synes også, Konservatives tilgang her vidner om, at man måske i virkeligheden har været ansvarsfri for længe i hængekøjen til, at man ønsker at indgå i en debat om, hvordan vi faktisk leverer beskæftigelse. For beskæftigelse er forudsætningen – og det ved De Konservative selvfølgelig godt – for et velfungerende velfærdssamfund, som vi kerer os enormt meget om i Socialdemokratiet.

Formanden (Søren Gade):

Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 09:29

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for talen. Der var mange fine ord, men når det kommer til virkeligheden, har jeg simpelt hen så svært ved at genkende Socialdemokratiet. Jeg kan simpelt hen ikke få ind i mit hoved, at I prioriterer skattelettelser til ejendomsinvestorer, til selskabsarvinger og til millionærer. Altså, det er folk, der i forvejen har, hvad de skal bruge. I en situation, hvor de ældre mennesker, der har bygget det her samfund og betalt for ordførerens og min uddannelse, ikke kan få gjort rent og skal leve i deres eget skidt og møg, fordi der skal skæres ned ude i kommunerne, og i en situation, hvor vi hører, at kræftfrakte børns forældre ikke længere kan få psykologhjælp, og i en situation, hvor vi hører om livstruende forhold på hospitalerne i Danmark, vælger I at prioritere at sænke skatten. Jeg kan ikke få ind i mit hoved, hvorfor I synes, at det er vigtigere, at en direktør, der tjener 2 millioner om året, skal have 10.000 kr. mere, i den her situation. Jeg kan ikke få det ind i mit hoved.

Kl. 09:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:30

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak til hr. Pelle Dragsted, og velkommen til debatten som politisk ordfører for Enhedslisten. Hr. Pelle Dragsted er jo en historisk bevidst mand, og hr. Pelle Dragsted er altid klar med en analyse af, hvad Socialdemokratiet er og ikke er. Og i hr. Pelle Dragsteds optik er det altså sådan, at Socialdemokratiet er et parti, som investerer i velfærden, men det er altid en sang om, at det gør vi ikke nok. Og det er jo rigtigt nok, at Socialdemokratiet er et parti, som investerer i velfærden; det har vi gjort sammen med Enhedslisten, og det fortsætter vi med under den nuværende regering.

Men Socialdemokratiet er jo også et andet parti. Vi er nemlig et parti, der tager ansvar for at sikre, at de penge, vi i fællesskab kan investere i velfærdssamfundet, også rent faktisk er til stede. Derfor er Socialdemokratiet også et parti, der i modsætning til Enhedslisten tager ansvar for eksempelvis velfærdsaftalen, som er fundamentet under, at vi kan investere i den velfærd, som vi her diskuterer. Jeg bed mærke i, at hr. Pelle Dragsted var meget optaget af Socialdemokratiet i 1950'erne i en artikel for ganske nylig. Hvad var det, vi gjorde i 1950'erne? Vi udvidede velfærdssamfundet, og det er jeg stolt af. Hvordan gjorde vi det? Det gjorde vi ved at udvide arbejdsstyrken. Det var ikke to forskellige udviklinger; det var udviklinger, der hang sammen. Derfor kan man, hvis man gerne vil være socialdemokrat, ikke nøjes med at pege på, hvordan man bruger penge. Man må også pege på, hvordan man leverer den finansiering, der er grundlaget og fundamentet for vores velfærdssamfund.

Kl. 09:31

Formanden (Søren Gade):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 09:31

Pelle Dragsted (EL):

Jeg kan godt forstå, at ordføreren har svært ved at forsvare de her skattelettelser, og at han derfor svarer på noget helt andet. For de skattelettelser, jeg taler om, til ejendomsspekulanterne og til millionærerne skaber da ikke flere penge i kassen; de tømmer kassen for penge. De skaber heller ikke arbejdskraft. Så det er fint,

at ordføreren gerne vil svare på noget andet end det, jeg spørger om, men det, jeg spørger om, er jo ikke kun noget, jeg spørger om, hr. ordfører. Det er også noget, jeres borgmestre i hele landet, jeres byrådsmedlemmer og jeres medlemmer spørger om – 82 pct. af Socialdemokratiets vælgere. Så ordføreren kan godt skyde på Enhedslisten, men der er mange, der ligesom jeg har svært ved at forstå, hvorfor I prioriterer skattelettelser til folk, der ikke mangler noget, i en situation, hvor velfærden er i en så dyb krise.

Kl. 09:32

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:32

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg vil super gerne forsvare vores skattepolitik. Vi er bare nødt til at blive enige om, at der ikke er nogen sammenhæng mellem skattelettelser på et senere tidspunkt og så de udfordringer, der er i vores velfærdssamfund i øjeblikket, og som primært kommer af, at vi har haft en inflation på 10 pct. Jeg er stolt af, at vi leverer en skattelettelse til HK'eren og sosu-assistenten, som har oplevet meget store prisstigninger. Det er en skattelettelse, der giver en hjælpende hånd i forhold til at håndtere de prisstigninger. Så bruger vi også skatteredskabet til at styrke den beskæftigelse, som igen er forudsætningen for, at vi har et velfærdssamfund af en høj kvalitet. Jeg synes, at vi har et skatteudspil, som er balanceret, og hvor vi bruger klart flest midler på at lempe skatten for dem, der har mindst.

Kl. 09:33

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 09:33

Martin Lidegaard (RV):

Jeg vil egentlig gerne starte med at kvittere for, at statsministeren og Socialdemokratiet havde så stort et fokus i talen på folkeskolen, som også er et meget stort fokuspunkt for Radikale Venstre. Jeg ved ikke, om vi er enige i, at Aula er det største problem, vi har i den danske folkeskole, men vi er enige i analysen af, at frisættelsen er afgørende, og at penge ikke er alt.

Men når det er sagt, må jeg sige, at når jeg kigger ud på virkeligheden i kommunerne lige nu, mens vi sidder herinde, er den jo, at der bliver fyret lærere, der bliver skåret ned på lejrskoler, der bliver skåret ned på fritidsordninger. Og uanset hvad vi jonglerer med af tal, er det vel en virkelighed, som ingen af os herinde rigtig kan leve med, for den onde spiral, der er i gang, er jo, at den almene folkeskole, hvor de fleste børn har det godt, ikke har ressourcerne, ikke har lærerkræfterne til at holde hånden under dem, der skal have lidt hjælp, som så ryger over i mistrivsel eller måske ovenikøbet får en diagnose, og som så koster ekstra penge. Altså, vi kan jo ikke blive ved med at udhule den danske folkeskole økonomisk, trods alt.

Kl. 09:34

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:34

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg hørte P1 i går morges, hvor der var en lærer, som var på fra morgenstunden. Hendes arbejdsdag startede kl. 8.00, men hun havde været på arbejde lang tid før det, og hun havde modtaget 20 aulabe-skeder, siden hun var gået hjem dagen før. Så jeg er ret overbevist om, at vi skal have bedre styr på, hvordan vi kommunikerer med hinanden, også af hensyn til lærernes arbejde.

Så havde hr. Bjarne Laustsen en god pointe i forhold til Aula, da vi drøftede det i gruppen. Han sagde, at vi helt klart skal have styr på Aula, men at vi også lige skal huske på, at det er et offentligt it-system, som faktisk fungerer, og det synes jeg vi måske har fokuseret for lidt på.

Spøg til side. Diskussionen omkring vores folkeskole er jo vigtig, og hr. Martin Lidegaard siger, at folkeskolen mangler penge. Jeg vil gerne diskutere, hvordan vi kan investere i vores folkeskole, men vi bliver også nødt til at være klar på, at vi aldrig har brugt flere penge pr. elev i vores folkeskole, end vi gør i dag. Så jeg er enig med hr. Martin Lidegaard, når han siger, at penge ikke er alt; der ligger nogle diskussioner nedenunder, som handler om, hvordan vi bruger de midler, og som jeg tror er mindst lige så vigtige.

Kl. 09:35

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 09:35

Martin Lidegaard (RV):

Det er korrekt, at vi ikke har brugt flere penge pr. elev, end vi gør nu, men som jeg er orienteret, har vi bestemt brugt flere penge pr. elevtíme. Og virkeligheden derude er jo, at mens vi står og snakker her, bliver der fyret hundredvis af lærere rundt omkring i de danske folkeskoler, og hvis vi ønsker, at strømmen af helt almindelige elever fra den offentlige folkeskole over i private friskoler ligesom stopper, så vi kan bevare en folkeskole for langt de fleste almindelige danske familier, tror jeg altså, man er nødt til at gøre noget for at stoppe den flugt. Vi er glade for friskoler og privatskoler; de har været gode for os til at skabe mangfoldighed i udbuddet. Men den strøm over i dem, der foregår nu, er et usundhedstegn. Vi bliver nødt til at få flere ressourcer i den danske folkeskole.

Kl. 09:36

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:36

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det er jeg en til en enig med hr. Martin Lidegaard i – at folkeskolen skal være det oplagte valg for langt, langt de fleste. Det er en forudsætning for, at vi møder hinanden på tværs af sociale og økonomiske og religiøse forskelle, og det er en forudsætning for, at vi på et senere tidspunkt har lyst til at have et samfund, hvor vi er fælles om mange ting. Så jeg synes, det er en klog betragtning.

Jeg vil også, og vi vil også gerne diskutere at investere i vores kommuner og dermed i vores folkeskoler, men vi bliver nødt til at holde fast i, at vi aldrig tidligere har brugt så mange penge pr. elev, som vi gør nu, og derfor også kunne tage nogle af de drøftelser, som ligger nedenunder, nemlig hvordan vi bruger de penge, og hvordan vi sikrer, at de penge faktisk går til helt almindelige elever. Det er en vanskelig diskussion, som vi meget gerne tager.

Kl. 09:36

Formanden (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:36

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg tror, vi alle sammen under vores børn det bedste, men vi skal også huske på, at de børn har nogle bedsteforældre. Og jeg tror, der er rigtig mange ældre, der sidder derude, som først og fremmest husker hr. Christian Rabjerg Madsens sommer som en sommer, hvor man for første gang hørte en politisk ordfører fra Socialdemokratiet tale åbent om, at man skulle have mere brugerbetaling i ældreplejen.

Jeg synes ærlig talt, at hr. Christian Rabjerg Madsen skulle forsikre de ældre, der sidder derude i dag og oplever nedskæringer på deres daglige pleje, på deres mad og rengøring, og som ser nogle af de plejecentre, ældrecentre og plejehjem osv., de måske var skrevet op til, blive lukket ned, om, at det ikke sker. Men vi har et socialdemokratisk regeringsparti, der bruger sommeren på at tale om, hvordan vi kan få mere brugerbetaling og mere ulighed ind i ældrepolitikken, samtidig med at der skæres ned. Der vil jeg bare høre, om hr. Christian Rabjerg Madsen vil give en garanti for, at det gør han ikke igen, og at det aldrig nogen sinde kommer til at blive gennemført på en socialdemokratisk vagt.

Kl. 09:37

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:37

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror, regeringen har været meget klar om, at vi kommer til at gennemføre det, der står i regeringsgrundlaget. Jeg tror også, at ordføreren er klar over, at det, jeg talte om, sådan set var en modvægt til brugerbetaling og dermed noget helt andet. Men det, diskussionen handler om, er jo, hvordan vi i fællesskab leverer løsninger, der gør, at ældre mennesker får en ordentlig og værdig ældrepleje. Det er jeg enormt optaget af at vi leverer.

Det handler selvfølgelig om økonomi, men det handler også om medarbejdere. Det handler om antallet af medarbejdere, og det er derfor, Socialdemokratiet gik til valg på et lønløft på 3 mia. kr. til offentligt ansatte, bl.a. sosu-assistenten – et lønløft, vi nu skal levere på i en trepartsaftale. For vi skal kunne tiltrække flere medarbejdere, vi skal kunne uddanne flere unge mennesker i vores velfærdsfag, og vi skal sikre, at de unge mennesker, som uddanner sig til sosu-assistent, bliver i faget og får mere frihed til at levere den ældrepleje baseret på deres faglighed i morgen, end de har i dag.

Kl. 09:39

Formanden (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 09:39

Morten Messerschmidt (DF):

Det var et fint svar – bare ikke på det spørgsmål, jeg stillede. Det, jeg spurgte til, var det her med hr. Christian Rabjerg Madsens og Socialdemokratiets forslag om at få mere brugerbetaling i ældreplejen. Vi har jo før set, at Socialdemokratiet lancerer tanker, og så går der nogle år, og så bliver det til virkelighed. Det er jo det, der er sket med store bededag. Fru Helle Thorning-Schmidt lancerede det for 10 år siden, så fandt man ud af, hvor upopulært det var, og så fik man sit eget flertal med en flertalsregering og moslede det igennem uden om danskerne, uden om fagbevægelsen, uden om folkekirken osv. Jeg er bare bange for, at der kommer til at ske præcis det samme, når det handler om hr. Christian Rabjerg Madsens sommerforslag om at få mere brugerbetaling i ældreplejen. Nu nedtoner man det lidt, og så kommer det som lyn fra en klar himmel om nogle år. Kan hr. Christian Rabjerg Madsen garantere, at det ikke sker?

Kl. 09:39

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:39

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jamen jeg er bare helt uenig i, at jeg har talt om brugerbetaling, så jeg synes, præmissen for spørgsmålet er forfejlet. Jeg synes, det, vi i stedet for skulle diskutere, er, hvordan vi her og nu gør mere for, at

vi kan sikre, at vi har medarbejdere, som faktisk leverer en værdig ældrepleje. Der har jeg ikke hørt Dansk Folkeparti gå til valg på et lønløft; det gjorde Socialdemokratiet til gengæld – et lønløft, som vi nu leverer på, samtidig med at vi skal have bureaukrati og regler væk, sådan at de medarbejdere, som vi skal have flere af, får bedre mulighed for at udøve deres faglighed. Det er den udfordring, vi står med nu.

Kl. 09:40

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde, Alternativet. Værsgo.

Kl. 09:40

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for ordet, og tak til ordføreren for talen. I Alternativet er vi faktisk rigtig bekymrede for det opgør, som vi ser regeringen har gang i, med den velfærdsstat og det velfærdssamfund, som vi kender. Det er et opgør, fordi vi nu som borgere er blevet en ressource for landets økonomi. Vi skal ikke længere leve for at arbejde, men vi skal arbejde for at leve, og det er i sandhed et opgør.

Det, der er mærkeligt, er, at i de sidste 150 år har vi nedsat arbejdstiden, og vi er blevet rigere og rigere. Det har vi gjort, fordi vi har øget produktiviteten. Nu får vi at vide, at vi skal arbejde langt mere. Men det, der er med det, er, at nu har vi et velfærdssamfund og en velfærdsstat i knæ, og det har vi på grund af de politiske aftaler, der er lavet herinde igennem de sidste 20-30 år, hvor bl.a. ordførerens parti har haft magten. Derudover er uligheden steget.

Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren: Hvordan tror ordføreren at det at arbejde mere skal løse alle de problemer i modsætning til det, vi har set gennem tiden? Tak.

Kl. 09:41

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:41

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det, vi har sagt, er, at vi ikke kan have et velfærdssamfund med et højt niveau på sygehuse, på ældrepleje og i børnehaver, hvis vi samtidig arbejder langt, langt mindre. Vi har samtidig sagt, at danskerne har en tårnhøj arbejdsmoral og arbejder rigtig, rigtig meget. Det er det, vi har sagt. Det der med at tale om, at vi vil et opgør med velfærdssamfundet, er noget vrøvl. Der er ikke noget, vi er mere optaget af end at sikre velfærdssamfundet, og en forudsætning for, at vi har et stærkt velfærdssamfund, er, at vi har en høj arbejdsfrekvens og vedbliver med at have det.

Jeg synes, at fru Franciska Rosenkilde i den her debat er ikkekon-sistent med sine egne forslag. For fru Franciska Rosenkilde starter altid med at tale om, at vi skal arbejde mindre, og den næste del af sætningen handler så om alle de tiltag, som Alternativet vil sætte i værk på klimaområdet og på velfærdsområdet. Det vil vi meget gerne diskutere, men forudsætningen for, at vi kan levere på den grønne omstilling, og at vi kan styrke velfærdssamfundet, er, at der er en høj arbejdsfrekvens og der vedbliver at være det. Den sammenhæng kan man ikke komme ud af. Betyder produktivitet noget? Ja, selvfølgelig gør det det. Men det gør, hvor meget vi arbejder, også.

Kl. 09:42

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 09:42

Franciska Rosenkilde (ALT):

Men det betyder jo rigtig meget, hvad man bruger den velstandsgø-ning til – om man bruger den til skattelettelser til dem, der har mest

i forvejen, eller om man investerer i velfærd, i grøn omstilling og i mere tid. For der er en masse sideudgifter ved, at vi arbejder rigtig meget. Der er børn og unge, der mistrives, og som ikke får omsorg nok i daginstitutionerne. Der er det, der nu hedder lærerfri timer. Der er stress, sygdom og sygefravær. Alt det koster rigtig meget, fordi vores arbejdsliv og familieliv ikke hænger sammen.

Kl. 09:43

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:43

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg er *helt* uenig i, at der er en sammenhæng mellem at gå på arbejde i et helt almindeligt 37-timersjob og så at mistrives. Jeg tror tværtimod, der er en sammenhæng i, at hvis flere unge eksempelvis fik et lommepengejob ved siden af deres uddannelse, ville vi få mindre mistrivsel, fordi vi ville få nogle unge mennesker, som ville engagere sig i nogle fællesskaber, som er større end dem selv, fokusere mindre på sig selv og fokusere mere på at få et fællesskab til at fungere. Så jeg er helt uenig i, at der er den sammenhæng.

Så siger fru Franciska Rosenkilde, at det er af stor betydning, hvordan vi bruger vores velstandsstigning. Det er nemlig rigtigt, og derfor vil man også se en 2030-plan, hvor vi bruger langt flere midler på at investere i velfærdssamfundet, end vi gør på skattelettelser – som i øvrigt er fornuftige, fordi de understøtter en stærkere beskæftigelse, som igen finansierer vores velfærdssamfund.

Kl. 09:44

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 09:44

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. De seneste dages billeder af iltsvind i vores indre farvande og vores fjorde er forstemmende. Det er ikke overraskende, for det er jo billeder, som vi har set år efter år, men det er forstemmende. Og det bliver ikke bedre, når man ser en forening som Rent Hav for 3 uger siden gå ud og dokumentere en stor brun søjle af spildevand, der står direkte op i Limfjorden, med afføring, urin og brugt toiletpapir, som bare løber direkte ud i vandet. Vi ved fra tidligere, at 7 ud af 14 kommuner i Sydjylland har rapporteret en mindre udledning af urensset spildevand, i forhold til hvad der reelt er kommet ud i fjordene. Det er et reelt problem. Derfor var det også dejligt, at vi før sommerferien fik lavet en aftale, »Danmarks Havplan«, som skal gælde frem til 2030, hvor vi bl.a. forpligtede hinanden – og dermed også regeringen – på, at det her skal stoppes. Nu har vi så fået lovprogrammet for det her folketingsår, og jeg må sige, at jeg er dybt skuffet over, at der heller ikke på det her område er noget som helst. Der er intet ord om at stoppe udledningen af urensset spildevand. Er det virkelig Socialdemokratiets politik, at man, på trods af at alle partier i Folketinget står bag sådan en aftale, ikke synes, det er vigtigt nok at prioritere det som lovgivning?

Kl. 09:45

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:45

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for spørgsmålet. Vi vil som regering vældig gerne diskutere initiativer i forhold til spildevand, men jeg vil også opfordre fru Pernille Vermund til at huske sin kærlighed til havet, når vi diskuterer, hvordan man regulerer landbruget. Der er jo helt åbenlyst flere kilder i forhold til en situation, som ikke er tilfredsstillende i vores

havmiljø. Vi har taget en lang række initiativer og vil også fortsætte med det. Vi har landbrugsaftalerne, som skal reducere kvælstofudledningen, og det er en aftale, som indeholder en miljøgaranti, som betyder, at hvis det, der sker nu, ikke virker nok, skal vi genbesøge det og sikre, at vi får udledningen ned. Vi har vandrammeplanen, som blev præsenteret for sommer, hvor der er initiativer i forhold til genslyngning af åer og restaurering af søer, og så har vi havplanen, som ordføreren også henviser til, hvor der er konkrete virkemidler i forhold til ålegræs, naturlige banker til muslinger og stenrev. Det er i øvrigt også en aftale, som indeholder en målsætning om 30 pct. beskyttet havareal. Så der er en lang række initiativer, vi skal tage, for jeg er enig med ordføreren i, at det, vi ser her, ikke er godt nok, og derfor vil vi også meget gerne diskutere udledninger fra alle kilder.

Kl. 09:46

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 09:46

Pernille Vermund (NB):

Man kan godt høre, at ordføreren er på dybt vand, når vi taler havmiljø. For helt ærligt har vi lavet en aftale om spildevandet, og det er rigtigt, at vi også har lavet en aftale om landbruget. Når ordføreren nu selv nævner landbruget, synes jeg også, at man skylder at fortælle, at man som regering også dér sidder med ansvaret. Vi har lavet en aftale om, at der skal udtages lavbundsjord. Det har den fordel, at det vil mindske udledningen af drivhusgasser, men det har også den fordel, at det vil mindske udledningen af kvælstof. Selv om der er masser af landmænd, der har meldt sig på banen, er det kun 2 promille af det, vi har aftalt, der er udtaget. Hvorfor? Fordi myndighederne mangler ressourcer. Heller ikke dér gør man det som regering godt nok.

Kl. 09:47

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:47

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi skal jo sørge for at være på iltholdigt vand og ikke på dybt vand, og derfor gennemgik jeg nogle af de initiativer, som vi har taget. Det er rigtigt nok, at vi skal have mere tempo på, også på udtagning af lavbundsjord, og vi skal sikre, at de aftaler, vi har lavet i forhold til at regulere både spildevand og landbrug som kilde til næringsstoffer til havet, skal vi følge op på. Det gør vi også, for vi har en aftale om at genbesøge det og etablere en miljøgaranti i forhold til landbruget. Så jeg glæder mig sådan set over, at også fru Pernille Vermund er optaget af et rent og iltholdigt havmiljø. Der bliver god brug for den lyst til at beskytte vores hav i de diskussioner, som kommer til at være, også på det her område, for det, vi ser lige nu, er ikke tilfredsstillende.

Kl. 09:48

Formanden (Søren Gade):

Fru Aaja Chemnitz, Inuit Ataqatigiit.

Kl. 09:48

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak, og tak for talen. I talen nævner ordføreren, at Socialdemokratiet gerne vil sætte skolen fri, og at man gerne vil forandre den danske folkeskole. Men hvad nytter det, når de danske lærere og de danske elever ikke ved noget om Grønland? IA har fået et direkte afslag fra regeringen på, at man gerne vil have, at der bliver undervist i de moderne grønlandske forhold, og det gør mig oprigtigt ked af det,

når de grønlandske universitetsstuderende på de danske universiteter mødes med fordomme og diskrimination. Statsministeren taler om et ulige magtforhold, som vi gerne vil gøre op med, men hvordan kan vi gøre det, når vores unge bliver mødt med de her fordomme og den her diskrimination? Og hvad vil regeringen gøre i forhold til at gøre op med det?

Kl. 09:49

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:49

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, det er vigtigt, at man i sin skolegang får viden om og bliver undervist i, at vi har et rigsfællesskab, og jeg var meget glad for de ord om rigsfællesskabets betydning og den ligeværdighed, der naturligvis skal være i rigsfællesskabet, som statsministeren havde med i sin tale. I det omfang, der er fordomme og diskrimination, og det er sådan set underordnet, om det foregår i uddannelsesinstitutioner eller på arbejdsmarkedet, skal vi sætte ind over for det. Og jeg er enig med fru Aaja Chemnitz i, at noget af det, der kan bidrage til, at ingen bliver mødt med fordomme og diskrimination, selvfølgelig er at styrke viden. Hvordan vi så gør det på folkeskoleniveau, må vi tage en drøftelse af. Men det er helt åbenlyst, at der er en sammenhæng mellem, at ingen skal mødes med fordomme og diskrimination, og så vidensniveauet, også i den danske befolkning, i forhold til vores rigsfællesskab.

Kl. 09:50

Formanden (Søren Gade):
Fru Aaja Chemnitz.

Kl. 09:50

Aaja Chemnitz (IA):

Fakta er dog, at 82 pct. af de danske unge ikke ved noget om Grønland. Fakta er også, at ca. 50 pct. af de grønlandske unge bliver mødt med fordomme. Så der står en rigtig stor opgave foran os i forhold til at sikre, at man underviser i særlig de moderne grønlandske forhold, for hvis vi kun har fokus på det historiske, regenerer vi i virkeligheden nogle fordomme. Hele forudsætningen for rigsfællesskabet er vel, at vi interesserer os for hinanden, at vi vil fællesskabet, og at vi vil det ligeværdige samarbejde. Så jeg håber, at regeringen er enig i, at der skal gøres noget mere på folkeskoleområdet, specifikt i forhold til at der er undervisning om Grønland.

Kl. 09:50

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:50

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det synes jeg er kloge og indsigtsfulde ord fra fru Aaja Chemnitz, og jeg er enig i, at det er utilfredsstillende, hvis for mange danske børn og unge ikke har kendskab til rigsfællesskabet, specifikt kendskab til moderne grønlandsk kultur. Det er selvfølgelig vigtigt, og det er helt åbenlyst, at der er en sammenhæng mellem, hvad man ved, og om man møder andre mennesker med fordomme. Så jeg synes, det er vigtigt, og jeg anerkender, at vi har en udfordring, i forhold til at flere danske børn og unge skal møde rigsfællesskabet flere steder.

Kl. 09:51

Formanden (Søren Gade):
Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:51

Karsten Hønge (SF):

Arbejdskraft er jo gået hen og blevet den nye valuta i politik, hører vi, og så er det næste spørgsmål selvfølgelig: Hvad er egentlig vekselkursen? Altså, regeringen planlægger at forringe seniorpensionen dramatisk ved at skære ydelsen ned med 5.000 kr. om måneden og halvere perioden fra 6 år til 3 år. Det her vil ramme i tusindvis af mennesker, og på en rigtig god dag kan man måske få 1.200 mennesker i arbejde og sandsynligvis nogle, der går på arbejde med en ekstra håndfuld piller nede i madkassen. Vekselkursen rammer altså tusindvis af mennesker og får 1.200 mennesker i arbejde. Er det virkelig en vekselkurs, som Socialdemokraterne kan stå inde for? Hvornår var det lige, at forsuring af nedslidte seniorers liv blev socialdemokratisk politik?

Kl. 09:52

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:52

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi er optaget af, at når vi udvider arbejdsstyrken, hvad der er helt afgørende – også så afgørende, at man måske kunne ønske, at SF som parti havde lidt flere forslag til, hvordan det så rent faktisk skulle foregå – så gør vi det på en socialt afbalanceret måde. Så vekselkursen skal afspejle, at det her skal gøres klogt og fornuftigt. Det er også derfor, jeg er glad for, at vi har styrket Arne-pensionen, og jeg er også glad for, at vi nu tager en bredere drøftelse i en permanent trepartsinstitution omkring seniorpensionen, men også omkring, hvordan vi skaber et arbejdsmarked, hvor flere seniorer gerne vil deltage. Vi er fuldstændig afhængige af, at de seniorer, der kan og vil, bidrager, og jeg tror faktisk også, at mange seniorer gerne vil. Derfor påhviler der selvfølgelig os et politisk ansvar, men der påhviler også virksomhederne et ansvar for at sikre, at det rent faktisk sker.

Kl. 09:52

Formanden (Søren Gade):
Hr. Karsten Hønge.

Kl. 09:52

Karsten Hønge (SF):

Gid seniorpensionister kunne leve af ord alene, men det kan de bare ikke.

Jeg vil så gå over til noget andet, og det er, at op mod 100.000 mennesker arbejder som fleksjobbere. Fleksjob er en gevinst for den enkelte, for virksomhederne og for samfundet. Derfor er jeg meget overrasket over, at man nu fra regeringens side spiller ud med, at man vil trække tæppet væk under de vilkår, som fleksjobberne arbejder på, nemlig ved at fjerne betingelsen om, at det arbejde, der skal foregå, sker på overenskomstmæssige vilkår. Derfor overrasker det mig selvfølgelig ikke, at HK, BUPL, FOA, 3F og Dansk Handicap Forbund protesterer mod det her.

Hvornår er det blevet regeringens politik og – især – hvornår er det blevet Socialdemokratiets politik at rive overenskomsterne i stykker?

Kl. 09:53

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:53

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg ved, at hr. Karsten Hønge er optaget af fagbevægelsen og har et stærkt kendskab til fagbevægelsen. Derfor må jeg også bare sige, at

det undrer mig, at hr. Karsten Hønge refererer til en trepartsdiskussion som værende alene ord. Vi har nedsat en permanent trepartsinstitution, som nu skal drøfte seniorpension, drøfte, hvordan vi får skabt et arbejdsmarked også for seniorer – som rummer flere seniorer. Hr. Karsten Hønge må med det kendskab, hr. Karsten Hønge har til trepartsinstitutionen og også til fagbevægelsen, vide, at det selvfølgelig ikke er ord alene. Der kommer også handling ud af det.

Kl. 09:54

Formanden (Søren Gade):

Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 09:54

Karina Adsbøl (DD):

Tak. Jamen når ordføreren ikke vil svare på fru Inger Støjbergs spørgsmål om, om kødsovsen må blive dyrere eller ej, håber jeg da, at ordføreren vil besvare mit spørgsmål, som handler om folkeskoler. For Danmarksdemokraterne er det vigtigt, at vi har folkeskoler i hele landet, også i vores landdistrikter. Så derfor vil jeg høre, hvad regeringen vil gøre i forhold til skoler i landdistrikterne. TV 2 kunne jo fortælle her i starten af august, at flere skoler lukker i vores landdistrikter. De lukker på grund af kommunernes økonomi. Så hvad er det egentlig, Socialdemokraterne vil gøre for at bevare folkeskolerne, så vi også har dem i vores landdistrikter?

Kl. 09:55

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:55

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, det er trist at se, at nogle folkeskoler lukker i områder, hvor der er længere mellem husene. Jeg er selv opvokset i Vestjylland, hvor netop det med længere mellem husene er ret udpræget, og er valgt i Syddanmark, hvor det også er situationen.

Jeg tror, der er flere ting, man kan gøre. Noget handler selvfølgelig om at styrke kommunernes økonomi, men det handler jo også om at sikre gode rammer for, at der faktisk er mennesker, som har lyst til at bo der, hvor der er lidt længere imellem husene. Der er vi jo lidt tilbage ved den ordveksling, jeg havde med fru Inger Støjberg, for mange af de jobs, der er attraktive at have langt fra hovedstaden, er grønne jobs, og derfor er der en sammenhæng imellem, at vi får lavet en klog grøn omstilling, samtidig med at vi får skabt grønne jobs, også i landdistrikterne – grønne jobs, som er forudsætningen for, at vi har folk, der vil bosætte sig. Bosætning er forudsætningen for, at vi har velfungerende folkeskoler. Så der er en vis sammenhæng dér.

Kl. 09:56

Formanden (Søren Gade):

Fru Karina Adsbøl.

Kl. 09:56

Karina Adsbøl (DD):

Jeg synes, at den socialdemokratiske ordfører taler udenom i dag. Det, jeg spørger til, er i forhold til de skolelukninger, der er. Vi kunne konstatere, at TV 2 jo bragte det her i august. 19 folkeskoler lukkede dér. I sin tid, i 2007, havde vi jo 1.604 folkeskoler, og det er så faldet til 1.113 folkeskoler. Så hvad er det konkret, Socialdemokratiet vil gøre? Nu snakker man jo meget om folkeskoler. Altså, den folkeskolereform, Socialdemokratiet selv stod i spidsen for, vil man så have et opgør med, men hvordan vil man sikre, at der også er folkeskoler ude i vores landdistrikter?

Kl. 09:56

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, det er helt fair at være politisk uenig, men det er ikke fair at påstå, at der ikke blev svaret på spørgsmålet, for der er da en helt klar en til en-sammenhæng imellem, hvor mange mennesker der bosætter sig i tyndtbefolkede områder, og så hvor mange skoler der er i tyndtbefolkede områder. Så vi bliver da nødt til at have en diskussion om, hvordan man skaber liv, gode liv, aktivitet, fritidsliv og arbejdsliv ude i de landdistrikter, hvor de her skoler ligger, samtidig med at vi kan diskutere, hvordan kommunerne økonomisk får en mulighed for at understøtte de her folkeskoler. Så vi vil supergerne diskutere det. Jeg tror ikke, der er nogen meget nemme løsninger. Men det er da helt åbenlyst, at der er en sammenhæng imellem liv i landdistrikterne og skoler i landdistrikterne.

Kl. 09:57

Formanden (Søren Gade):

Jeg giver nu ordet til den sidste ordfører med en kort bemærkning. Det er fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 09:57

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak, og tak for talen. Jeg vil også gerne spørge lidt ind til samfunds-kontrakten, som statsministeren har snakket lidt om på det sidste, og det helt forkerte ideal, som ordføreren vist betegnede fortællingen i »ÆRØ MANIFESTET«. Bogen »ÆRØ MANIFESTET« har gjort et meget forskelligt indtryk på mig og ordføreren og Socialdemokratiet, kan jeg høre. Det er en hudløs ærlig fortælling om en mor, som ikke kan se sin familie og sig selv passe ind i de rammer og rutiner, som samfundet tilgodeser bedst. Danske småbørnsfamilier arbejder rigtig meget; de arbejder mere end langt de fleste. Faktisk kører det for nogle så stærkt, at både forældre og børn har meget svært ved at følge med og trives. De har lyst til at vælge noget andet for en stund, i nogle år, og det kan jeg så forstå er et helt forkert ideal. Er det ikke politisk dovenskab, at vi for at kunne få politikken til at hænge sammen om nogle år beregnet i et excelark ikke kan skabe plads til, at familier selv indretter sig, som de vil, og så må vi finde ud af at løse den hårde opgave med det, i stedet for at de skal indrette sig efter, hvordan vores arbejde bliver nemmest?

Kl. 09:58

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:58

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det er relativt nyt, at Liberal Alliance fuldstændig forlader diskussionen om den strukturelle beskæftigelse. Det må man sige. Vi har i Socialdemokratiet sagt meget specifikt, at den diskussion ikke handler om børnefamilier, og at der kan være meget gode grunde til i perioder at gå på deltid. Jeg har også haft en direkte samtale med forfatteren bag »ÆRØ MANIFESTET«, og vi var enige om mange ting, bl.a. behovet for at investere i vores børnehaver, sådan at de bliver bedre. Men hvad er forudsætningen for at investere i vores børnehaver? Det er jo, at vi har en stærk beskæftigelse. Jeg tror bare, man må sige – lidt som De Konservative gør – at Liberal Alliances synspunkt i forhold til spørgsmålet om beskæftigelse er en afspejling af, at man i for lang tid har været i hængekøjen, at man i for lang tid har været væk fra ansvaret. For hvis man kerer sig om samfundets sammenhæng og velfærdssamfundets finansiering, må man også kere sig om, at vi fastholder den høje arbejdsmoral, som er kendetegnende for Danmark.

Formanden (Søren Gade):
Fru Sólbjörg Jakobsen.

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Det er bestemt ikke nyt, at Liberal Alliance godt ved, at det koster lidt på arbejdsudbuddet at give den her fleksibilitet. Derfor er det også med i vores 2035-plan, hvor vi giver et fradrag, hvis man vælger at passe sine børn hjemme. Det regner vi også med i vores ansvarligt finansierede økonomiske plan. Så det er simpelt hen løgn at sige, at vi ikke har taget højde for det eller keret os om det før. Men er man så fuldstændig afhængt af virkeligheden derude, at man ikke kan høre, at det her er det offentlige, der ikke opfylder samfundskontrakten? Når folk ikke kan få det til at hænge sammen, er det, fordi skolen ikke har nok lærere, eller børnehaven ikke har nok pædagoger. Hvorfor er det der, I altid skal spare, når vi gerne vil investere? Hvorfor ikke spare på alt det administrative bøv, der er kommet igennem det sidste stykke tid?

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi har en meget ambitiøs plan for at skære i regler, kontrol og administrativt bøv, og det er hjerteskræende at høre Liberal Alliance brænde for den offentlige sektor, samtidig med at man fremlægger en økonomisk plan, der vil betyde 95.000 færre offentligt ansatte. Det hænger ganske enkelt ikke sammen.

Det er fair nok, at man vil en anden samfundsmodel, og det vil også være fint for meget velhavende mennesker, for de kan selv betale for privatskole og privathospitaler. Socialdemokratiet vil et andet samfund. Vi vil et velfærdssamfund, hvor høj og lav har adgang til god offentlig service. En forudsætning for at have sådan et samfund er, at vi går på arbejde. Derfor er det at have diskussionen om beskæftigelse også at kere sig om velfærdssamfundet – det samfund, som er alle andre samfund overlegent, og som leverer både vækst, velstand og betydelig lighed. Men det er nok en forskel på Socialdemokratiet og Liberal Alliance.

Formanden (Søren Gade):

Så siger vi tak til hr. Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokratiet, og jeg byder nu velkommen til hr. Morten Dahlin fra Venstre.

(Ordfører)

Morten Dahlin (V):

Jeg vil gerne fortælle jer om Julius. Julius er kun 13 år. På en familieferie til Grækenland blev han inspireret til et vaskeægte iværksættereventyr. Det gjorde han, fordi han så nogle af de lokale, der tjente penge på at udleje solsenge med parasoller. Men Julius fangede hurtigt, at vejret i Danmark ikke er til at basere en forretning på, at folk vil betale for at ligge i skyggen.

Derfor måtte han gå en anden vej, og det gjorde han så. Sammen med sin far samlede han gamle paller og materialer fra genbrugspladsen og gik i gang med at bygge en bod hjemme i indkørslen. Den bod fik han lov at stille op i Valby Idrætspark, så han kunne sælge kage, snacks og søde sager, når Boldklubben Frem spiller fodbold i tredje division. Det blev hurtigt en succes, og det gjorde det, bl.a. fordi Julius ikke kun har investeret arbejdskraft i den lille virksomhed. Alle konfirmationspengene er gået til forretningen, så

Kl. 09:59

han bl.a. har kunnet udvide med en slushicemaskine, og det har sat gang i salget.

Kl. 09:59

Nu har Julius ikke kun en bod i Frem, nej, nu har han både boder på stadion i Hvidovre og i Brøndby, hvor han er med til at skabe den der helt særlige stemning, som så mange af os nyder hver søndag, og jeg behøver ikke at fortælle jer, at boden i Brøndby selvfølgelig sælger bedst. Og hvor andre hænger plakater af fodboldidoler eller popstjerner op, har Julius fået printet sine budgetter ud og hængt dem op på væggen hjemme på drengeværelset, og der ligger han så og drømmer, og han drømmer stort. Når han fylder 16 år, vil han omsætte for mindst 1 mio. kr., eksklusive moms. Man kan ikke andet end at være imponeret, og derfor er jeg også glad for, at Julius er til stede her i dag på tilhørerpladserne sammen med sin, er jeg helt overbevist om, meget stolte far. Julius og hans historie er et eksempel på alle de værdier, vi i Venstre gerne vil have præger vores land: virkelysten, den her iver efter at gøre noget, skabe noget, gøre en forskel; arbejdsomheden, visheden om, at intet er blevet skabt af at sidde derhjemme og vente på, at det kommer til en, at det kræver en indsats, hvis man vil frem i tilværelsen og forfølge sine drømme; og ansvaret, et eller andet sted en modreaktion på den der tendens, vi desværre ser nogle steder i samfundet, hvor man, hver gang man får et problem, beder kommunen om at løse det i stedet for selv at tage et ansvar. De værdier har vi brug for.

Kl. 10:00

Kl. 10:00

Men Julius er også nået dertil, hvor han støder på systemet – I ved, den offentlige sektors kontrol, afgifter og bureaukrati. Julius må faktisk ikke engang eje sin egen virksomhed. Det synes systemet ikke han er gammel nok til, og det er et problem, for fødevaremyndighederne ånder ham i nakken. Virksomheden skal jo fødevaregodkendes, men den godkendelse kræver, at man får et cvr-nummer. Men det cvr-nummer fortæller erhvervsmyndighederne ham at han ikke er gammel nok til at få. Hvis det ikke var så tragisk, var det jo nærmest sjovt, og desværre er det ikke kun unge iværksættere, der bliver ramt og begrænset af systemet. De unge, der vil have et fritidsjob, møder i den grad også det tunge system. De må gerne stå i delikatessen nede i supermarkedet, men de må ikke skære et stykke pålæg til kunden. De må gerne flytte en kasse øl i butikken, men altså kun hvis øllene er tomme. De må gerne feje på lageret, men kun hvis pappresseren er slukket.

Det er ikke regler, der fremmer virkelyst, det er ikke regler, der fremmer arbejdsomhed, og det er ikke regler, der fremmer ansvar. Det er regler, der kun fremmer systemet, og hele vores samfund er fyldt med den slags regler på alle mulige områder. De rammer unge, ældre, virksomheder og ansatte, alle, og de er helt sikkert opstået i en uheldig alliance mellem en politiker, der gerne ville virke handlekraftig, og en bureaukrat, der sad ved sit skrivebord langt væk fra virkeligheden. Måske er det den slags regler, der gør, at markant færre unge i dag har et fritidsjob end før finanskrisen, og måske er systemets regler årsagen til, at vi, når det kommer til iværksætteri, klarer os markant dårligere end vores nabolande.

Kl. 10:06

Vi har færre vækstvirksomheder end vores naboer, vi ligger på en skuffende 20. plads i EU, og vi har færre børsnoteringer end vores nabolande. De seneste 5 år har vi skrabt bunden i Norden, og sidste år var der kun én ny børsnotering i hele Danmark. Men der findes også en statistik, hvor vi ligger i toppen, og den handler om, hvor mange af de mest værdifulde iværksætter succeser der er rejst ud af landet. 7 ud af 11 af de største succeser siden årtusindskiftet har flyttet deres hovedkvarter ud af Danmark. Det skal vi gøre noget ved.

Ikke alle skal være som Julius, men vi skal tømme systemet og slippe virkelysten, ansvaret og skabertrangen fri med mere optimisme på vegne af dem, der har modet og drømmene til at skabe deres eget. Og det kan vi, hvis vi vil – hvis vi tør tage et opgør med de regler, der gør, at iværksættere bliver lagerbeskattet fra hus

og hjem af værdier, der slet ikke findes i virkeligheden; hvis vi tør fjerne den skov af snubletråde, der i dag er lagt ud i det offentlige system. Derfor ser vi frem til at lave en bred og fornuftig aftale om iværksætteri med fokus på virkelyst, ansvar og arbejdsomhed, og vi ser også frem til at lave en bred og fornuftig skatteaftale, hvor vi sænker skatterne for milliarder og sikrer os, at hårdtarbejdende skatteplagede danskere kan få lov at beholde nogle flere af deres egne penge. Det er faktisk forudsætningen for, at vi også i fremtiden kan holde hånden under velfærden. Hvis der ikke skabes vækst, er der ingen velstand; hvis der ikke er velstand, er der ingen velfærd, ingen investeringer i sundhed, psykiatri, ældrepleje, ingen penge til at investere i den grønne omstilling og nå vores klimamål på en måde, hvor vi udvikler både landbrug og industri.

Lad mig give et eksempel. Med de nuværende skatteregler er der mere end 100.000 deltidsansatte, der oplever, at de får en højere skatteprocent på den sidsttjente krone, hvis de går på fuldtid. Det giver jo ikke mening. Det er klassisk systemløsning, og det skal vi ændre, ikke for at tvinge folk til at gå op i tid, men fordi vi skal gøre det mere attraktivt, så folk selv har lyst. Jeg anerkender, at der er nogle partier, der er uenige med Venstre i, at de danske familier fortjener lidt ekstra økonomisk pusterum. Det kan man sagtens være imod, hvis man er socialist, men jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvorfor venstrefløjen nægter at bruge skattelettelser som et middel til at sikre fremtidens velfærd. I en tid, hvor vi har brug for arbejdskraft til at nedbringe ventelisterne, skal det da kunne betale sig at gøre en ekstra indsats. Julius sagde noget interessant om sin virksomhed, da jeg mødte ham første gang: Jeg lærer noget andet end i skolen; jeg har lært at lave regnskab, og så har jeg lært en masse om kundeservice. Og det om skolen synes jeg er interessant, for hvis jeg skal være helt ærlig, har statens overmagt også fået overtaget her.

I alt for høj grad er vores skole blevet systemets skole frem for at være folkets skole med et lighedsmageri, hvor alle elever skal igennem det samme uden fokus på, hvad der er bedst for den enkelte, og med for mange detaljerede, centralt dikterede læringsmål. Man kan bare tage formålsparagraffen i folkeskolen. I dag skal eleverne være fortrolige med dansk kultur og have forståelse for andre landes kulturer, og så skal skolen skabe forståelse for menneskets samspil med naturen og sikre en alsidig udvikling. Man kan ligefrem fornemme, hvordan det er blevet til i et politisk kompromis, hvor alle partier lige skulle have deres egen lille bid med.

Hvad med at fokusere på, at eleverne lærer noget? Eller hvad med at lade dem, der i skolen har oplevet nederlag på nederlag, komme ud at snuse lidt til virkeligheden i stedet for at tvinge dem til at gå igennem det samme forløb som alle de andre? For lad os være ærlige: Det er jo sådan noget, der skaber frustration, både for dem selv og resten af klassen. Den bogligt stærke dreng skal ikke nødvendigvis have den samme afslutning på folkeskolen som den skoletrætte pige. Hvis vi skal skabe lige muligheder, skal vi turde behandle folk forskelligt; børn og unge er ikke ens.

Jeg ser frem til, at vi kan lave en aftale, der vrister skolen fri af systemets favntag og giver eleverne den bedste mulighed for at være den bedste udgave af dem selv med virkelyst, arbejdsomhed og ansvar. De værdier er vigtige for Venstre, fordi vi tror på, at de er vigtige for Danmark, og uanset om vi taler iværksætteri, sundhed, klima eller uddannelse, er vi overbevist om, at ingen af vores udfordringer bliver løst, hvis ikke vi former et samfund, hvor systemet fylder lidt mindre, og hvor mennesket og fornuften fylder lidt mere. Det er på den måde, vi får virkelysten, arbejdsomheden og ansvaret til for alvor at blomstre. Tak for ordet.

Kl. 10:11

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en lang række korte bemærkninger. Den første, der får ordet, er fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:11

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til ordføreren for en liberal tale. Jeg kan jo helt genkende Venstre. Jeg vil give ros til Brøndby – det vil alle jo gerne have – og egentlig også ros til Julius; jeg synes faktisk, at det er et glimrende eksempel på virkelyst og initiativ. Men der, hvor jeg bliver en smule bekymret under talen, er, i forhold til at Julius' ungdomskolleger på 13 år, der arbejder ude i en butik og har et fritidsjob, lige pludselig ikke skal være underlagt arbejdsmiljøregler, hvis jeg hører ordføreren rigtigt, for så betyder det jo på sigt, at de unge, som måske er 13-14-15 år, vil være nedslidt, når de når 60-årsalderen. Og som jeg kan forstå på regeringen, vil man jo sløjfe seniorpensionen, så Julius eller hans venner vil ikke have mulighed for at gå på pension, når de så bliver 60 år – eller det er så 64 år, fordi pensionsalderen er steget – og er nedslidt. Derfor vil jeg egentlig gerne spørge: Hvordan kan det være, at markant færre skal have lov til at trække sig tilbage i Danmark, når de er blevet nedslidt, end med den aftale, som Venstre ellers stod i spidsen for?

Kl. 10:12

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:12

Morten Dahlin (V):

Tak for rosen; spørgeren og jeg deler jo en fælles passion for fodboldklubben. Jeg ved ikke, om spørgeren har været i Julius' bod, men ellers kan jeg give anbefalingerne videre. Jeg synes ikke, at man skal sløjfe arbejdsmiljøreglerne for ungarbejdere, men jeg synes godt, vi kan spørge sig selv, om vi har ramt den helt rigtige balance. Altså, når vi bilder os selv ind, at man kan ansætte fejedrenge m/k på et lager, så tror jeg, at det er en virkelighed, der kun eksisterer herinde, for hvis chefen skal gå ud og slukke pappresseren, hver gang der skal fejes på lageret, så bliver det bare ikke gjort. Så har vi ramt balancen helt rigtigt der? Har vi i vores naturlige iver efter at beskytte unge mennesker på arbejdsmarkedet strammet for meget op nogle steder? Ja, det synes vi i Venstre. Kan man ramme den balance bedre? Ja, det er vi faktisk helt overbevist om at man godt kan. Der har været meget debat om arbejde, og jeg synes ikke, at man skal arbejde for staten, men jeg synes, det er sundt, hvis flere unge mennesker får et fritidsjob, fordi det lærer man noget af, også noget, man ikke lærer i skolen.

Kl. 10:13

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 10:13

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu er jeg er ikke afvisende over for et fritidsjob. Jeg vil bare gerne have, at det er på ordentlige vilkår, og vi ser jo Arbejdstilsynet være ude rigtig mange steder, hvor de unge så ender med at stå helt alene med deres problemer, og det ønsker vi ikke skal fortsætte; vi ønsker faktisk at sætte ind over for det.

Spørgeren svarede ikke på den anden del, nemlig omkring seniorpension, og det er også fair nok, for så kan spørgeren gøre det nu. Man lægger op til at fjerne seniorpensionen. Det handler om mennesker, der er nedslidt, og folk, der har arbejdet mange år på arbejdsmarkedet. Det er en ordning, som Venstre stod i spidsen for. Det var godt nok med hr. Lars Løkke Rasmussen som formand dengang, men så meget kan man vel ikke have glemt sit behov for at beskytte de nedslidte.

Kl. 10:14

Kl. 10:17

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Formanden (Søren Gade):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 10:14

Kl. 10:17

Morten Dahlin (V):

Vi mener, at man skal have lov til at trække sig tilbage med værdighed i Danmark, og vi har i regeringsgrundlaget lagt vores bud frem på, hvordan vi synes man gør det bedst. Det tager vi nu en dialog med arbejdsmarkedets parter og med Folketingets partier om, og så er jeg helt overbevist om, at vi finder en god løsning, der på den ene side tager højde for, at man skal have lov til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet med værdighed, og på den anden side tager højde for, at vi også har brug for at skabe noget arbejdskraft i det her samfund, så vi kan få udviklet vores velfærdssamfund og få udviklet vores private virksomheder. Den balance tror jeg at vi kan finde i fællesskab.

Kl. 10:14

Formanden (Søren Gade):
Fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Inger Støjberg (DD):

Det er jo nærmest et festskrift, man hører oplæst her. Men sagen er jo bare, hr. Morten Dahlin, at det kan man ikke bare gøre, og der kommer ikke bare en god løsning i morgen, for som hr. Asger Christensen, som jo er europaparlamentsmedlem for Venstre, siger, vil det, hvis man bare indfører en CO₂-afgift her i Danmark, betyde, at dansk mælk og dansk kød vil blive dyrere, og når man så kommer ned til køledisken og står og skal beslutte sig for, om man skal vælge et stykke kød, der er 25 pct. billigere, eller et stykke, der er 25 pct. dyrere, skal man godt nok være meget sikker i sin tro. Så er vi sådan set tilbage, kan man sige, til den enlige mor med kødsovsen og de tre børn, der alle sammen spillede fodbold, mens hun lavede kødsovs. Det her er klimanationalisme, og det kan jo ikke siges klarere end det, hr. Morten Dahlins egen formand har sagt.

Kl. 10:18

Kl. 10:15

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Jeg synes faktisk, det var en rigtig fin tale, og det vil jeg gerne kvittere for. Jeg anerkender også, at man jo ikke kan nå omkring alle emner, når man er ordfører her; det kan jeg heller ikke her senere i dag. Derfor vil jeg spørge ind til noget af det, som ikke blev adresseret, nemlig CO₂-afgiften på landbruget, som ordføreren jo godt ved betyder rigtig meget for os i Danmarksdemokraterne at få bremsat, så den ikke bliver indført. Men det, jeg vil spørge ind til, er selvfølgelig, at der jo er noget tvivl, kan man sige, om, hvor Venstre står i det her. Der er ligesom siden med Tommy Ahlers, formanden og nogle enkelte flere i den her sag, som vil have indført en CO₂-afgift på landbruget, og så er der ligesom den anden side, som siger, at hvis man pålægger en CO₂-afgift på landbruget og på produktionsleddet, går det helt galt. Hr. Asger Christensen, europaparlamentsmedlem, har jo kaldt det for en tudetosset idé. Så jeg vil egentlig bare høre, hvilken side, hvilket hold, ordføreren egentlig er på. Er det hr. Asger Christensens side, eller er det formanden og Tommy Ahlers' side?

Kl. 10:16

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Morten Dahlin (V):

Men vi skal ikke *bare* indføre en CO₂-afgift, og CO₂-afgiften er ikke et mål, men et middel til at nå vores klimamål, og det skal vi gøre på en måde, hvor landbruget får mulighed for at udvikle sig, hvor hver evig eneste krone går tilbage til erhvervet, og hvor vi forbedrer rammevilkårene og giver muligheder, giver grønne gulerødder til de landmænd, der formår at producere grønne. Jeg vil bare sige, at selv om man tog Venstres mandater ud af ligningen, er der over 100 mandater herinde, der ønsker at indføre den her CO₂-afgift, og så vil Danmarksdemokraterne overlade det i hænderne på de partier, der har som hel eller delvis målsætning i deres partiprogrammer at afvikle dansk landbrug. Der ville jeg være mere tryk, hvis jeg var landmand, ved at Venstre sidder med og sikrer, at hensynet til klima og hensynet til fødeerhvervets fremtid går hånd i hånd.

Kl. 10:18

Formanden (Søren Gade):
Fru Sólbjörg Jakobsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:18

Kl. 10:16

Morten Dahlin (V):

Tusind tak for spørgsmålet. Jeg er på Venstres side, jeg er på landbrugets side, og jeg er på klimaets side, og de interesser kan godt forenes. Vi skal vise verden, at vi på den her lille grønne plet, som vi kalder Danmark, formår at nå verdens mest ambitiøse klimamål og nedbringe vores CO₂-udslip, samtidig med at vi udvikler og bevarer en stærk fødevarerkllynge i Danmark. Jeg er stolt af, at jeg kan gå ned i supermarkedet og købe sunde danske grønne fødevarer produceret lokalt, og det skal man også kunne i fremtiden. Derfor skal vi på den ene side nedbringe CO₂-udslippet, mens vi på den anden side skal udvikle både vores industri og vores fødevarerhverv. Det kan godt lade sig gøre, det er ikke let, men det kan godt lade sig gøre, og jeg tror, at vi kommer til at gøre det herinde med en rigtig god løsning, der forener de to balancer, så vi når i mål med vores klimamål, for det skal vi, og samtidig har et stærkt og bæredygtigt fødevarerhverv hertilands.

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak, og tak for talen. I Danmark er vi godt stillet med en bred ytringsfrihed. Bevares, der findes typer i vores samfund, som alene er ude efter at provokere og håne nogle grupper. Det er menneskelig, som ikke ligefrem vækker den allerstørste sympati, og jeg tror, jeg taler på vegne af rigtig mange danskere, når jeg siger, at det ikke er dem, vi er allerstoltest af, og vi tager også afstand fra deres handlinger. Omverdenen har også lagt mærke til disse typers handlinger, især dem, som er lige så ekstreme eller faktisk endnu mere ekstreme end de typer, jeg nævnte lige før. De nøjes ikke med at synes, at vi skal tage afstand fra disse typer; de vil gerne, at vi indskrænker ytringsfriheden. Her taler jeg om barbariske regimer og deres fans, som står bag henrettelsen af kvinder og forfølgelsen af homoseksuelle, og vi ser brændte tørklæder og brændte og sønderrevne koraner i denne forbindelse. Venstre ved jeg bakker op om ytringsfriheden og kvindekampen i Iran og er imod homofobi. Hvordan kan Venstre være med i det her indgreb fra regeringen?

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:20

at vi med lovkataloget får afskaffet alle de der mærkelige regler og får indført lidt mere sund fornuft, for det er jeg helt sikker på at vi kan blive enige om.

Kl. 10:20

Morten Dahlin (V):

Jeg tror simpelt hen ikke, jeg forstår den der sammenhæng. Fordi vi siger, at man ikke skal stille sig op på gader og stræder og i vildskab afbrænde koraner, så skulle vi være mod homoseksuelles kamp i Mellemøsten. Jeg køber ikke den sammenkobling. Jeg tror, der sidder en masse snusfornuftige danskere derude, som sagtens kan forene det budskab, at man i Danmark skal have vide rammer for at kritisere religion og tegne, tale, diskutere og sige, at man synes, at nogle er nogle slambarter og nogle banditter – eller man kan bruge nogle værre ord – med, at det altså ikke er det samme som bare at gå rundt i vildskab på gader og stræder og brænde ting af. Jeg tror, det er en falsk modsætning, Liberal Alliance sætter op der. Jeg står fuldstændig på mål for det som liberal og som en, der går ind for meget, meget vide rammer for ytringsfriheden, og jeg vil gerne slå fast, at religionskritik er en meget nødvendig del af enhver samfundsdebat, og det skal den også være i fremtiden i Danmark.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):
Fru Sólbjörg Jakobsen.

Kl. 10:21

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Jamen lovgivningen rammer jo ikke kun dem, der render rundt i vildskab og brænder koraner af. Når kunstnere, politikere fra venstre og højre, eksperter, dommere, der skal forvalte den her lovgivning, forkæmpere i kvindekampen osv. står og råber, at I kører den forkerte vej, står I så bare alle i regeringen og tænker: Sikke mange spøgelsesbiler der er? Er der intet i jer, der tænker: Okay, alle siger det her; måske er det os, der er galt på den?

Kl. 10:21

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:21

Morten Dahlin (V):

Jamen vi lytter altid. Vi lytter også til de input, der kommer her i Folketinget, og dem, der kommer fra civilsamfundets organisationer og eksperter. Regeringen tager det også ind og kigger på lovforslaget, inden det skal behandles her i Folketingssalen. Det er klart. Men Liberal Alliance prøver lige nu både at blæse og have mel i munden, for sandheden er jo, at Liberal Alliance heller ikke går ind for at stoppe den der afbrænding af koraner i vildskab, og derfor prøver Liberal Alliance at få det til at lyde, som om man vil begge ting. Det vil man ikke i Liberal Alliance. Men vi lytter, og det gør vi også i det lovgivningsarbejde, der skal til at gå i gang, for det synes vi er fornuftigt at gøre.

Kl. 10:22

Formanden (Søren Gade):
Hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:22

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak, og tak for talen. Jeg er hundrede procent enig i det, ordføreren sagde fra talerstolen. Det var en dejlig borgerlig tale, sådan som vi jo helst vil høre Venstre. Det var dejligt. Der skal også lyde en stor ros til Julius og hans evner til iværksætteri. Jeg har ikke – og det er ikke polemisk – fået kigget lovkataloget igennem, men jeg håber så,

Nu kunne det så være, at Julius engang blev ældre – det håber vi alle sammen – og det kunne være, at han fik børn, og det kunne være, at han kom til et tidspunkt, hvor han sagde: Jeg har lige et par år i mit liv, hvor vi aftaler derhjemme, at vi arbejder lidt mindre, for det har vores familie brug for, og så arbejder vi på fuld power om nogle år. Det er statsministeren ikke begejstret for, for vi skal være skaffedyr for staten. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvordan det går med Venstre med den debat med statsministeren. Ser man på det på samme måde som statsministeren, eller tager man kampen internt i regeringen om det her emne?

Kl. 10:23

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:23

Morten Dahlin (V):

Tak for rosen. Jeg kan bekræfte hr. Søren Pape Poulsen i, at regeringen kommer til at indkalde til forhandlinger om iværksætteri, og der har vi fra Venstres side nogle ønsker. Jeg nævnte selv noget med lagerbeskatning af fiktive værdier, og der er muligheden for bedre at aflønne med medarbejderaktier – nogle af de ting, iværksættermiljøet skriger på i forhold til at kunne få lov at udvikle sig. Det håber jeg vi kan gøre sammen.

Jeg er helt overbevist om, at Julius bliver ældre – det bliver vi jo alle sammen – og hvis Julius og hans familie eller alle andre familier har lyst til på et tidspunkt at indrette sig, så de arbejder lidt mindre i en periode, skal de have frihed til det. Det vil jeg ikke gøre mig til dommer over; det er ikke min opgave som politiker. Men jeg vil også sige, at jeg synes, der er en lidt uheldig tendens her på Christiansborg; der er nogle politikere, der bilder danskerne ind, at man kan blive ved med bare at øge de offentlige udgifter – mere velfærd, flere politibetjente, flere sygeplejersker, flere pædagoger – hvis alle bare arbejder mindre og mindre. Sådan hænger det jo ikke sammen, og derfor har vi en politisk opgave i ikke at tvinge folk til at arbejde mere, men at gøre det attraktivt for dem, der gerne vil gøre en ekstra indsats, eksempelvis ved at lempe på skatterne.

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):
Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 10:24

Søren Pape Poulsen (KF):

Ja, det er vi enige om – det kan ikke være mit parti, ordføreren henviste til der, for det er jo ikke det, vi siger. Jeg synes bare, det er bekymrende, hvis vi får en debat i Danmark, der handler om, at man nærmest fra regeringslederens side udskammer danske familier, der prioriterer anderledes. For jeg er enig i, at vi jo skal gå på arbejde, men det skal vi primært gøre for at forsørge vores familie og os selv og ikke, fordi vi skal have en statsmagt af en vis størrelse. Men det er jeg glad for at vi ser ens på, for så kan det være, at vi kan bremse statsministeren lidt i hendes ridt her.

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:25

Morten Dahlin (V):

Jeg synes, det står så smukt beskrevet i vores grundlov, at man har en pligt til at forsørge sig selv og sine. Det er mit udgangspunkt, og

derfor skal man ikke gå på arbejde for at fylde statskassen. Men jeg vil gerne sige, at jeg synes, at det at arbejde er sundt. Jeg synes, at der gerne skulle være nogle flere mennesker, der skulle have glæden af at være en del af et arbejdsfællesskab, og jeg synes særlig, der var nogle flere unge, der skulle have glæden af at have et fritidsjob. Det at være en del af det der fællesskab på arbejdspladsen lærer en noget om ansvar; det giver en nogle sunde værdier. Så alle tiltag, vi kan gøre for at gøre det mere attraktivt at tage et arbejde eller tage en ekstra vagt eller tage en ekstra kunde, vil vi da meget nøje overveje.

Kl. 10:25

Formanden (Søren Gade):

Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:25

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for talen. Der blev dog begået en forfærdelig fejl, som jeg simpelt hen er nødt til at korrigere, ikke mindst af hensyn til husfreden med min forgænger som politisk ordfører, fru Pernille Skipper. Boldklubben Frem er *ikke* i tredje division – de spiller i anden division. Det er vigtigt at slå fast.

Så til det alvorlige. Lige nu ser vi en trist udvikling i hele landet med busruter, der lukkes ned. Det er en ond spiral, og det skyldes de økonomiske valg, regeringen har truffet, og den økonomiske politik, man fører. Det er et valg, der betyder, at f.eks. børn og unge, hvis de bor uden for de store byer, har svært ved at komme til deres erhvervsskole, til deres gymnasium eller til deres fritidsjob, som ordføreren også omtaler. Lad os nu forestille os, at Julius havde boet i Himmerland eller Thy. Så kunne det, at den lokale busrute lukker, jo være noget af det, der spændte ben for hans iværksætterdrøm. Det rammer også ældre mennesker i vores samfund; de får sværere ved at komme hen og besøge familien, se deres venner eller komme til fritidsaktiviteter.

Derfor vil jeg gerne spørge: Er man i et parti som Venstre, som i hvert fald bryster sig af at være optaget af landdistrikterne, ikke bekymret for de meget store huller, der lige nu bliver klippet i sammenhængskraften i vores land?

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:27

Morten Dahlin (V):

Jeg beklager min fejl med hensyn til de lavere divisioner i dansk fodbold. Til min egen undskyldning skal jeg sige, at sidst jeg så Frem spille, spillede de imod min lille lokale klub, der på det tidspunkt lå i tredje division. At Frem så har været dygtige nok til at rykke op, mens min egen lille lokale klub i øvrigt er rykket ned, taler jo så bare til Frems ære. I øvrigt taler det også til deres ære, at deres formand, inden de kom, sendte en sms til min lokale klubs formand, hvor han sagde: Vi kommer 75 mand, vi plejer at drikke tre fadøl pr. styk – jeg håber, der er nok. Respekt for Frem!

I forhold til spørgsmålet vil jeg sige, at jo, det gør mig bekymret. Vi bliver nødt til at have et land, hvor man kan leve, bo og arbejde alle steder, også der, hvor der er flere dyr, end der er mennesker – dyr, som jeg i øvrigt gerne vil have stadig er der i fremtiden, i modsætning til Enhedslisten, der jo har som erklæret målsætning at reducere eller helt fjerne dansk kvægproduktion. Derfor skal vi også have kigget på, hvordan vi laver en bedre transport og en bedre mobilitet i landdistrikterne. Noget af det handler om investeringer i den private infrastruktur, noget af det handler om den individuelle infrastruktur, og noget af det handler om investeringer i den kollektive infrastruktur. Så det er vi meget optaget af, og det er vores transportminister også.

Kl. 10:28

Formanden (Søren Gade):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 10:28

Pelle Dragsted (EL):

Der bliver sagt, at man er meget optaget af det. Transportministeren har nedsat en eller anden ekspertgruppe, der skal tænke nyt, men det er jo lige nu, at de her busruter lukker. Det er også lige nu, at I vil sætte taksterne på togdrift på tværs af landet op med 13 pct. I forvejen er det utrolig dyrt. I vores naboland Tyskland har man indført en tysklandsbillet, så man for 50 euro kan køre i hele Tyskland i en måned. Kunne det være, at regeringen kunne være lidt mere ambitiøs, når det gælder den kollektive transport og alle de mennesker, som er afhængige af den for at kunne bevare deres frihed? For det at være mobil handler om menneskers frihed. Hvorfor vil Venstre gøre det dyrere at være dansker på de områder?

Kl. 10:28

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:28

Morten Dahlin (V):

Vi lytter gerne til alle gode forslag, uanset om de kommer fra Enhedslisten eller fra Tyskland, for det her er et rigtig vigtigt område. Jeg synes så ikke, man skal gøre grin med, at vi nu forsøger at gribe det her an på en anden måde. Det er jo en problemstilling, der har været kendt i mange år, nemlig at det er utrolig dyrt at opretholde en busdrift i nogle områder, hvor der er utrolig få passagerer. Hvis vi kan løse det med nogle alternative metoder – hvis der f.eks. er nogle lokale ildsjæle, der kunne være interesserede i at tage del i den opgave, eller tænke lidt anderledes i forhold til vores lovgivning om offentlig transport i landdistrikterne – så skal vi da gøre det og ikke gøre grin med det. Derfor håber jeg også, at Enhedslisten vil spille konstruktivt ind i den proces.

Kl. 10:29

Formanden (Søren Gade):

Hr. Martin Lidegaard, Det Radikale Venstre.

Kl. 10:29

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Jeg vil starte med at takke Venstre for at have taget klar stilling i spørgsmålet om en CO₂-afgift på landbruget og dermed tage et ansvar, som jeg godt forstår er vanskeligt med den historie og den baggrund, som Venstre har. Det, som Venstres formand jo har meldt ud her, er, at man, hvis jeg forstår det rigtigt, både ønsker en afgift i produktionsleddet og en afgift i køledisken, som man siger lidt populært. Det er vi egentlig også optaget af i Radikale Venstre – både at få det ene sted og det andet sted.

Har man tænkt over i Venstre, hvordan fordelingen af det her skal være? For vi tænker jo, at den produktionsafgift, der skal være, vel skal sikre, at vi kommer i mål med vores klimamålsætning i 2030. Det er jo også det mandat, vi har givet det ekspertudvalg, vi venter på. Jeg vil egentlig bare sikre mig, at Venstre står ved det mål, som også ligger i den tidligere landbrugsaftale, men at vi derfor så kigger på en afgift i køledisken ud over det.

Kl. 10:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:30

Kl. 10:33

Morten Dahlin (V):

Tak for spørgsmålet. Venstre står ved de klimamål, der er aftalt i klimalovent. Vi står ved de landbrugsaftaler, vi har indgået, hvor der er mål for både kvælstof- og CO₂-udledningen. Det står vi fuldstændig på mål for. Nu må vi vente, til de klogeste mennesker, som vi har bedt om at kigge på det her, kommer med deres rapport, for at tage stilling til, præcis hvordan det her skal skrues sammen.

Men det skal skrues sammen på en måde, så vi på den ene side nedbringer landbrugets CO₂-udledning, men på den anden side sikrer, at vi har dansk fødevareproduktion, som er stærk, og som er bæredygtig, også økonomisk. Vi skal også sikre os, at det ikke bliver sådan, at bøfferne fra Spjald bliver dyrere end bøfferne fra Sydamerika nede i supermarkedet. For hvis de gør det, skal jeg nok købe dansk, så længe pengepungen rækker, men dem, der har lidt mindre pengepunge end mig, vil være tilbøjelige til at tage det billige. Derfor er det et dilemma, man bliver nødt til at tage alvorligt.

Derfor er jeg rigtig glad for, både for klimaet og for landmændene, at Venstre sidder med i det lokale, så det – med al respekt – ikke kun er Martin Lidegaard og dem endnu længere til venstre for Martin Lidegaard, som jo har en erklæret målsætning om at lukke dansk landbrug, der sidder og bestemmer, hvordan det her skal skrues sammen.

Kl. 10:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 10:31

Martin Lidegaard (RV):

Jeg har bestemt ikke noget ønske om at lukke dansk landbrug, slet ikke, eller afvikle det. Jeg vil gerne udvikle det, som dansk landbrug hele tiden har gjort. Jeg er glad for det klare svar, og jeg er glad for, at Venstre står på mål for de fælles aftaler, vi har lavet, ligesom jeg i øvrigt er enig i alle de mål og selvfølgelig også, at det ikke vil give mening, at det ene bliver dyrere end det andet, og at vi ikke bare skal flytte produktionen ud.

Må jeg så spørge til havmiljøet, som jo er en lidt parallel problemstilling, og som jeg nok synes kalder på en mere akut indsats her og nu, når man ser på tilstanden i vores fjorde. Er ordføreren bekendt med, om regeringen overvejer nogle akutte indsatser, inden hele det danske hav er dødt?

Kl. 10:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:32

Morten Dahlin (V):

Jeg har også, ligesom jeg tror alle andre her i Folketingssalen har, set de billeder fra vores indre farvande og vores fjorde, og det er nogle forfærdelige billeder. Det bliver man nødt til som ansvarlig politiker at reagere på. Derfor er jeg også meget glad for, at vi jo har lavet en bred aftale herinde i Folketinget, der bl.a. kigger på udledningen fra landbrug, vi har også lavet en havplan, som adresserer nogle af udfordringerne i forhold til udledninger fra spildevand, og så er der jo en lang række initiativer, man kan tage i forhold til stenrev, ålegræs og muslinger, som kan være med til – ikke med et quick fix, men være med til – at genoprette en god økologisk tilstand i vores indre farvande og vores fjorde. Det vil vi gerne være med til i Venstre.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:33

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. I øjeblikket ser vi igen og igen historier fra det danske sundhedsvæsen, som er presset i bund. Vi hører om patienter, som står på ventelisten og bliver så syge, at de ender med at blive terminale og dø. Vi hører om patienter, som bliver fejlopereret, og som eksempelvis får fjernet, bortamputeret, deres ben, selv om det kunne have været forebygget. Senest har vi hørt fra Region Midtjylland – igen, fristes jeg til at sige – at de har livstruende problemer på deres hospitaler, herunder på kræftafdelingen, og jeg kunne sådan set blive ved. Det skrider til himlen.

Venstre har haft regeringsmagten i 15 ud af de seneste 22 år, herunder da man lavede strukturreformen, hvor tidligere formand Lars Løkke Rasmussen stod fadder, altså simpelt hen var den, der lavede den her strukturreform. Så mit spørgsmål er, om Venstre ikke føler et meget, meget stort ansvar for tingenes tilstand, som det er i sundhedsvæsenet i dag?

Kl. 10:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:34

Morten Dahlin (V):

Jo, det kan jeg garantere spørgeren at vi gør. Vi er enormt stolte af, at vi i vores regeringsperiode op igennem 00'erne og også i den periode, vi sad i regering i 2010'erne, har taget nogle enorme kvantespring i vores sundhedsvæsen og er gået fra, at der var områder, hvor vi lå helt i den europæiske – og nu siger jeg det rigtigt – tredje division og vi nu er rykket op i superligaen, bl.a. på kræftområdet, hvor vi virkelig har udviklet os. Så jo, det er vi meget stolte af.

Betyder det så, at der ikke er steder i dag, hvor der er udfordringer, og hvor der er problemer, der skal løses? Nej, det gør det ikke, for det er der i den grad. Det er jo derfor, noget af det første, den her regering gjorde, var at lave en akutplan, der investerede i sundhedsvæsenet, og som i øvrigt også inddrog private aktører mere, så vi får brugt hele kapaciteten til at nedbringe ventelistene, og effekten er allerede begyndt så småt – så småt – at kunne ses i form af kortere ventelister. Det er også derfor, vi frem mod 2030 laver hvis ikke den, så en af de største enkeltstående investeringer i vores sundhedsvæsen for at rette op på nogle af de problemer, der er. Så vi står i den grad ved det danske sundhedsvæsen, og vi er også i gang med at løse de udfordringer, som jeg fuldt ud anerkender at der stadig væk er.

Kl. 10:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Mette Thiesen.

Kl. 10:35

Mette Thiesen (DF):

Jeg blev helt bekymret, da ordføreren sagde, at han var stolt. For i mange af de historier, jeg læser og danskerne læser, er der for at være helt ærlig ikke meget at være stolt af. For det er mennesker, der står på venteliste og dør.

Sundhedsvæsenet er fuldstændig sandet til i djøfferi. Hvor mange djøffere er Venstre villig til at fjerne fra det danske sundhedsvæsen, sådan at vi fokuserer pengene på patienterne? Og er Venstre klar til at bakke op om det, som vi ønsker i Dansk Folkeparti, nemlig at de mange penge, som danskerne betaler i skat, skal de altså også have

lov til følger med over i et privat tilbud fra dag nummer et, hvis ikke det offentlige kan levere?

Kl. 10:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:36

Morten Dahlin (V):

Men prøv at høre: Jeg er stolt af det danske sundhedsvæsen, og jeg er stolt af de medarbejdere, herunder mine egne familiemedlemmer, der hver dag gør en indsats for at forbedre danskernes sundhed og redde liv og behandle mennesker, der er syge. Det vil jeg gerne sige fuldstændig uden forbehold: Det er jeg stolt af.

Men derfor skal vi selvfølgelig løse de udfordringer, der er. Hvad angår rapporten fra Region Midtjylland, har jeg læst den. Jeg har også læst, at nogle meget fagligt tunge sundhedseksperter har været ude at sætte spørgsmålstegn ved metoden. Men det betyder jo ikke, at der ikke er problemer. Det er derfor, vi har lavet en genopretningsplan for kræftområdet. Det er derfor, vi har lavet en akutplan. Det er derfor, vi frem mod 2030 investerer historisk mange penge for at få det her til at fungere. Og vi er også klar til at kigge på at skære ned på bureaukrati, så vi fjerner penge fra bureaukrati og i stedet for bruger dem på behandling.

Kl. 10:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 10:37

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Jeg har hørt Venstres formand flere gange og også nu ordføreren her sige, at klimakrisen er den største krise, vi står i som samfund, og det er jeg og Alternativet jo enige i. Jeg hører også ordføreren sige, at det er vigtigt for Venstre, at vi har et stærkt, bæredygtigt og klimavenligt landbrug og en ditto fødevarerproduktion i fremtiden. Det er jeg og Alternativet også enige i. Selv om ordføreren tit hentyder til, at vi i Alternativet ønsker at afvikle landbruget, så må jeg bare igen og igen sige: Det er ikke ambitionen; vi har faktisk et meget udførligt program for, hvordan vi gerne vil udvikle landbruget. Når ordføreren både anerkender, at vi har en klimakrise, at landbruget i dag står for omkring en tredjedel af vores udledninger i Danmark, og at 90 pct. af det kommer fra den animalske produktion, så kan man godt se, at vi er nødt til at gøre noget – når vi nu er så ambitiøse, at vi både gerne vil nå vores klimamål og have et bæredygtigt landbrug og en bæredygtig fødevarerproduktion i fremtiden.

Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren: Forestiller man sig, at man kan se en anden form for produktionssammensætning end i dag?

Kl. 10:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 10:38

Morten Dahlin (V):

Vi mener, at vi skal nå vores klimamål. Vi mener, at alle sektorer, også landbruget, skal bidrage til, at vi når de klimamål. Det er derfor, vi står på mål for det, der står i regeringsgrundlaget.

Men jeg bliver nødt til at sige: Vi har ikke en selvstændig målsætning om, at der skal være mindre animalsk produktion i Danmark. Vi har en målsætning om at bistå landbruget med den proces, de er i gang med, for at sikre, at der foregår en grønnere animalsk

produktion i Danmark, og der ligger vi allerede helt oppe og er med i førerfeltet i Europa, og det skal vi jo blive ved med at være i fremtiden.

Jeg tror ikke, at løsningen på de globale klimaudfordringer er at sige, at der ikke skal være kødproduktion i Danmark, for så bliver det kød jo bare produceret et andet sted. Altså, hvert eneste år går millioner og atter millioner af særlig kinesere og indere fra de laveste klasser op i middelklasserne, og de ændrer deres forbrug og spiser mere kød. Hvis det ikke bliver produceret i Danmark, bliver det jo bare produceret et andet sted med dårligere dyrevelfærd og dårligere klimabeskyttelse. Derfor ønsker jeg sådan set, at vi har en bæredygtig og fornuftig udvikling af dansk landbrug, også for klimaets skyld.

Kl. 10:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 10:39

Franciska Rosenkilde (ALT):

Faktisk er det jo sådan nu, at der er et fald i den danske svineeksport, fordi netop kinesere og andre er begyndt at lave det selv. Derfor kunne det jo være oplagt, at vi i Danmark rent faktisk begynder at producere nogle grønnere fødevarer, som vi så kunne blive førende indenfor, og rent faktisk snart blive det foregangsland, vi har sagt vi er i så mange år.

Når det så er sagt, er vi jo politikere. Det er os, der skal laves strukturerne. Vi kan jo ikke bare sidde her og sige, at den grønne omstilling skal være markedsdrevet. Det er jo vores ansvar at lave de strukturer, sådan at det marked bliver grønt. De strukturer er jo meget det, som landbruget lige nu mangler. Jeg vil gerne høre ordførerens bud på det.

Kl. 10:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:40

Morten Dahlin (V):

Jeg er meget mere tryk ved, at den grønne omstilling er drevet af markedet, end at den grønne omstilling er drevet af Alternativet. Det må jeg bare være helt ærlig at sige. For at svare på spørgsmålet, altså om jeg ser en fremtid for mig, hvor dansk landbrug producerer flere plantebaserede fødevarer, vil jeg sige, at det tror jeg er den vej det går. Efterspørgslen på den type produkter stiger jo, og så har folk, der producerer, en tendens til at begynde at producere den slags fødevarer. Og jeg er helt overbevist om, at det kommer vi også til at være verdens bedste til, ligesom vi er verdens bedste til at producere andre fødevarer. Det skal vi gøre, mens vi når vores klimamål, og mens vi hjælper med at stoppe de katastrofale klimaforandringer og udvikler et stærkt og bæredygtigt fødevarerhverv her i Danmark.

Kl. 10:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Pernille Vermund.

Kl. 10:40

Pernille Vermund (NB):

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale. Jeg ved ikke, om Julius sidder oppe på tilhørerpladserne endnu. Jeg kan ikke se Julius, men jeg kan da sige, at jeg bestemt kommer til at sende mine drenge, som også er brøndbyfans, forbi Julius' bod, næste gang de er på stadion.

Et sted, jeg også godt kunne tænke mig at sende mine drenge forbi og måske også sikre, at børn fremover kan besøge, er jo vores unikke natur ved Vadehavet. Lige nu er der en voldsom diskussion,

som handler om, om der skal placeres et stort testcenter for kæmpevindmøller ved Vadehavet. Lad mig slå det fast og lave en disclaimer allerede nu: I Nye Borgerlige er vi ikke imod vindmøller. Vi er bare imod, at vi stiller dem op, hvor de ødelægger naturen eller generer mennesker – så ud på havet med dem! Vi er i øvrigt heller ikke imod solceller. De skal sidde på tagene af bygningerne og ikke lægges ud som solcelleørkener.

Derfor er mit spørgsmål i dag til ordføreren: Mener ordføreren og mener Venstre, at det er en god idé at placere 450 m høje kæmpevindmøller ved Vadehavet?

Kl. 10:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Inden ordføreren får ordet, vil jeg sige, at bemærkninger i Folketingssalen skal rettes til andre i Folketingssalen og ikke til tilhørerne. Så er det ordføreren.

Kl. 10:41

Morten Dahlin (V):

Tak for spørgsmålet. Jeg holder personligt utrolig meget af Vadehavet. Det er en unik dansk perle, som har en naturmæssig værdi og, hvis man er til den slags, også har en økonomisk værdi, fordi der er en masse turisme i det. Det har også en kulturel værdi. Det er jo det område, friserne bosatte sig i, og det synes jeg er en væsentlig, men nogle gange lidt overset del af den danske historie, altså hvordan vi faktisk har haft et mindretal, der har fungeret i vadehavsområdet.

Spørgsmålet rammer jo midt ned i det dilemma, som bliver en af de væsentligste problemstillinger, vi skal tage os af herinde i Folketinget, når vi skal lave en grøn omstilling, nemlig dilemmaet mellem på den ene side behovet for klimahandling og på den anden side behovet for handling i forhold til naturen, og de hensyn kan nogle gange godt være svære at forene. Det er også derfor, der er en proces, i forhold til hvor de her vindmøller skal sættes op, og i den proces kan jeg garantere spørgeren, at Venstre også er optaget af natursiden i det spørgsmål. Men det der dilemma er hamrende svært, og alle, der går op i den grønne omstilling, vil i de kommende år nogle gange opleve at skulle tage stilling til nogle meget svære dilemmaer, hvor natur og klima kommer til, i hvert fald på overfladen, at stå over for hinanden.

Kl. 10:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 10:43

Pernille Vermund (NB):

Nu svarer ordføreren som en rigtig Venstremand, for Venstre er – det kan vi jo se – på det her punkt også splittet. Da jeg var ved Vadehavet sidst, til dialog på diget, stod der tre lokale Venstrefolk, som sagde nej tak til et testcenter. I Folketinget siger man ikke lige så klart nej tak; der står man jo bag aftalen, som lige nu ligger på kirkeministerens bord. Og kirkeministeren er i øvrigt også Venstrekvinde. Så jeg kunne godt tænke mig et klart svar fra Venstres ordfører: Mener Venstre, at det er en god idé at placere kæmpevindmøller ved Vadehavet?

Kl. 10:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:43

Morten Dahlin (V):

Der er en proces i ministeriet for landdistrikter, og den er jeg tryk ved. Jeg synes ikke, det er underligt, at der er lokale medlemmer af diverse partier, der naturligvis kæmper for deres lokalområde. Jeg

ville nærmest blive skuffet, hvis folk ikke gjorde det. Jeg har selv tilbragt 13 år i et byråd. Det er en del af lokaldemokratiet, og det synes jeg er vigtigt.

Vi er optaget af både at nå i mål med vores grønne omstilling og også at beskytte den unikke danske natur. Jeg er helt overbevist om, at når den proces, der er i ministeriet for landdistrikter, er færdig, vil det også afspejle den balance.

Kl. 10:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Signe Munk, SF.

Kl. 10:44

Signe Munk (SF):

Jeg vil starte med at citere:

»Klimakrisen venter ikke på regeringens klimanøl. Jo hurtigere vi får gang i forhandlingerne, jo hurtigere kan vi begynde at reducere drivhusgasudledningen.«

Det skrev fru Marie Bjerre lige før folketingsvalget om det forestående 2025-klimamål, og som ordføreren også ved, skortede det ikke på kritik af den S-ledede regering, når det kom til klimapolitikken. Venstres linje var kort og godt: tempo, handling, tempo.

Jeg vil også sige, at jeg også selv har moset og maset på hr. Dan Jørgensen i sidste periode, men man må jo sige, at klimaaftaler for over 100 mia. kr. og omkring 60-70 stykker alligevel er noget, men jeg havde alligevel tænkt, at når Venstre nu havde maset så meget på i sidste periode, ville klimaaftalerne komme i hobetal. Derfor vil jeg kort og godt høre, om ordføreren er tilfreds med det tempo, der bliver lagt for dagen, hvor regeringen kun har evnet at komme med ét nyt klimaforslag, og det handler om 2025-målet.

Kl. 10:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:45

Morten Dahlin (V):

Jeg mener, at den her regering tager klimaudfordringerne meget alvorligt, og at vi gør det på en måde, hvor vi ikke kun opstiller mål og holder skåltaler om, hvor vigtigt det er, men hvor vi har snuden i sporet for at implementere det, der skal foregå ude i virkeligheden. Det er, uanset om det handler om danmarkshistoriens største udbud af havvind; det er, uanset om det handler om at leve op til 2025-målet; og det er, uanset om det handler om at sikre, at der er gode rammevilkår for grønne iværksættere, der skal være med til at løse nogle af de her udfordringer.

Vi er en handlingens regering, når det handler om at levere konkrete grønne løsninger, og det synes jeg er positivt, for man når ikke i mål med at løse klodens klimaudfordringer kun ved at tale om dem, ved at lave målsætninger. Man bliver også nødt til at implementere det. Det er vi i fuld gang med sammen med en bred skare af Folketingets partier, og jeg tror, at vi kommer til at lave en række meget ambitiøse grønne aftaler, og jeg håber – og jeg håber – at SF også vil være med til at indgå i dem.

Kl. 10:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 10:46

Signe Munk (SF):

SF har været et gennemgående parti for samtlige klimaaftaler, der er blevet lavet i sidste periode, så det tror jeg nu ikke ordføreren sådan helt rettelig skal være i tvivl om. Men det korte af det lange er, at det eneste nye klimatiltag, den her regering har lagt frem, er,

at danskerne skal have mere biobrændstof i deres tank; det mener regeringen kan bringe os i mål med 2025-målet.

Regeringen har magten, æren, muligheden og flertallet, så jeg spørger egentlig bare: Hvorfor har regeringen ikke bare stemt 2025-målet igennem for at holde tempo i klimapolitikken, som ordføreren mener er vigtigt?

Kl. 10:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:46

Morten Dahlin (V):

Jamen det er skønt, det her. Den ene dag hører jeg, at regeringen er magtfuldkommen og man bare vil bruge sit flertal og stemme ting igennem, og at det er forkert. Nu får jeg så at vide, at regeringen burde lytte noget mindre til Folketingets partier og lade være med at køre i et forhandlingsspor, hvor man prøver at inddrage og lave en bred aftale, altså at det nu er forkert. Nu er det et citat, og derfor vil det være på engelsk: Damned if you do, damned if you don't.

Altså, vi er optaget af at lave reelle grønne løsninger og meget gerne bredt i Folketinget, så de holder så lang tid som overhovedet muligt, uanset hvem der måtte have flertal i det her Ting efter næste valg.

Kl. 10:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Man må gerne komme med korte engelske citater, hvis man bagefter oversætter dem til dansk. Så det er inden for rammerne. (*Morten Dahlin* (V): Forbandet, hvis du ...), Nej, der kommer vi til gengæld ud i nogle andre ting med at ramme forretningsordenen der.

Den næste korte bemærkning er til fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:47

Susie Jessen (DD):

Tak for en rigtig fin tale. Jeg synes også, det var dejligt at høre om en ung fyr som Julius, der virkelig stempler ind, er innovativ og har virkelyst og en iver efter at gøre en forskel. Jeg tror, det var noget af det, ordføreren sagde.

Da alle de her plusord kom frem, kom jeg til at tænke på en af de landmænd, som jeg har været nede at besøge for nylig, og det er Søren. Søren har superkøer. Hans køer er hamrende gode til at producere rigtig, rigtig meget mælk meget, meget effektivt. Han har givet dem sådan nogle små sendere på, så han fuldstændig kan følge med i alt, hvad de her køer gør, sådan at han har sænket sin klimabelastning virkelig, virkelig markant. Søren er jo så en af de landmænd, som er stemplet ind på den her grønne omstilling, og som nu har i udsigt at få en CO₂-afgift lige ned i hovedet. Jeg lagde lige mærke til, at ordføreren sagde til De Radikales ordfører, at bøfferne fra Spjald ikke bliver dyrere end bøfferne fra Sydamerika. Det sagde ordføreren. Jeg vil bare gerne lige høre ordføreren: Er det en garanti, ordføreren kan stille i dag?

Kl. 10:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Morten Dahlin.

Kl. 10:48

Morten Dahlin (V):

Søren, som jeg ikke kender, lyder, som om han er meget innovativ og har en stærk virkelyst, arbejdsomhed og skabertrang. Det er jo netop sådan nogle som Søren, vi skal have flere af. Den klimapolitik, vi fører, inklusive den måde, man kommer til at indrette en CO₂-afgift på, skal jo fremme sådan nogle som Søren og hans mælkepro-

duktion. Det er det, vi skal have mere af. Det er jo den slags, vi skal fremme; det er den slags, vi skal fremelske.

Ja, jeg sagde meget tydeligt, at når vi indretter den her afgift, bliver vi nødt til at have in mente, at det ikke nytter noget, at bøfferne fra Spjald bare stikker af i pris i forhold til bøfferne fra Sydamerika, for så køber folk de billigste, og så redder vi ikke klimaet. Det er sådan noget, vi kan være med til at bestemme, fordi vi sidder inde i forhandlingslokalet. Hvis alle bare gjorde som fru Susie Jessen og Danmarksdemokraterne og stillede sig ud på sidelinjen, ville det meget brede flertal i Folketinget, selv hvis man tager Venstres mandater væk, der går ind for en CO₂-afgift, lave den anden afgift. Det tror jeg ikke ville gavne klimaet, og jeg er helt sikker på, at det heller ikke ville gavne landbruget.

Kl. 10:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Fru Susie Jessen.

Kl. 10:49

Susie Jessen (DD):

Jeg køber altså ikke den der med, at man går ind og laver dårlig politik, og at så er det en undskyldning, at fordi man har magten, er det okay at lave dårlig politik. Den er jeg altså ikke helt med på.

Ordføreren svarer bare ikke på mit spørgsmål. Han vil åbenbart ikke garantere, at kødet fra Danmark ikke bliver dyrere end kødet fra Sydamerika. Der er en ambition om det, men det er jo ikke det, der kommer til at ske, når man indfører en CO₂-afgift på landbruget i Danmark, som der ikke er i nogen andre lande. Så er det jo konkurrenceforvridende. Jeg vil bare spørge ordføreren igen: Hvordan undgår man, at en dansk landmand simpelt hen mister sit arbejde?

Kl. 10:50

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:50

Morten Dahlin (V):

Det gør man ved at sikre, at der er partier i det forhandlingslokale, som er født ud af bondebevægelsen, som er født ud af andelsbevægelsen, som har en brændende kærlighed for det danske fødevarerhverv, og som ikke tør overlade det her til de partier, der har det som hele eller delvis erklærede målsætninger at stoppe animalsk produktion i Danmark. Hvis alle bare gjorde som Danmarksdemokraterne, lagde man landbrugets fremtid i Alternativets og Enhedslistens hænder. Helt ærligt har jeg ikke mødt en eneste landmand, der ikke synes, det er et skræmmescenarie. Derfor skal man være glad for, at Venstre sidder derinde, så vi på den ene side kan opnå vores klimamål og på den anden side kan sikre, at vi har en stærk fødevarerproduktion i Danmark.

Kl. 10:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Carsten Bach, Liberal Alliance.

Kl. 10:51

Carsten Bach (LA):

Tak. Også mange tak fra Liberal Alliance for en rigtig god tale, stærkt båret af liberale værdier. I et kort øjeblik troede jeg faktisk lige, det måske var min egen partileder, der sådan helt ekstraordinært havde fået tildelt taletid lidt før i rækkefølgen. Der var både input om mere ansvar og færre regler for vores erhvervsliv og vores iværksættere og noget om, at vi skal sætte virkelyst og skabertrang fri osv. osv. Faktisk tror jeg endda også, at ordføreren fik sagt, at udfordringerne ikke bliver løst, uden systemet indskrænkes.

Ordføreren fik også sagt, at vi skal sænke skatten, og det er jeg jo meget enig med ordføreren i, altså at der er et stort behov for, at vi får sænket skatten på arbejde, sådan at vi med positive incitamenter kan få folk til at gøre en ekstra indsats på vores arbejdsmarked. Så langt, så godt.

Hverken ordføreren eller jeg selv sad, desværre, kan man måske sige, i Folketinget 2011-2015, men måske ordføreren har kendskab til, hvor meget skatten blev sænket i den periode, og hvad det er et udtryk for.

Kl. 10:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:52

Morten Dahlin (V):

Det er korrekt. Jeg sad ikke i Folketinget i 2011, og derfor har jeg ikke svaret på, hvor meget skatten blev sænket, men så vidt jeg husker, blev der ikke givet topskattelettelse. Jeg synes også, det er væsentligt at give lettelse i toppen af skalaen, eksempelvis at halvere topskatten for 250.000 mennesker og sikre, at 400.000 topskatteydere skal betale lidt mindre i skat, så dem, der er selvstændige, tager en ekstra kunde ind, så dem, der måske har lyst til det, tager en ekstra vagt, og så familierne får et større økonomisk pusterum derhjemme. Det er noget af det, vi kommer til at gennemføre med den her regering. Den samlede skattepakke, der ligger på bordet her, trækker ultimativt i den rigtige retning, hvilket gør Danmark rigere og gør de skatteplagede skatteborgere mindre skatteplagede. Derfor er jeg også ked af, at Liberal Alliance som det eneste parti i Folketinget på forhånd har afvist at stemme for milliardstore skattelettelse.

Kl. 10:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 10:53

Carsten Bach (LA):

Tak. Det rigtige svar er ca. 6 mia. kr., og at der rent faktisk også blev givet lettelse i topskatten. Er det i virkeligheden ikke et udtryk for, at man faktisk godt kan få de skattelettelse? SVM-regeringen har sat sig fast på omkring 5 mia. kr. Så er det i virkeligheden ikke et udtryk for, at man faktisk godt kan få skattelettelse, også uden at Venstre indgår i en regering og står på talerstolen med de der meget værdibårne liberale talestrømme, som vi har hørt fra ordføreren i dag?

Kl. 10:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:53

Morten Dahlin (V):

Nej, og jeg må bare sige, at jeg tror, det er meget naivt, hvis Liberal Alliance har den tilgang, at der skulle forhandles om milliardstore skattelettelse til efteråret, hvis det var SF og Enhedslisten, der sad og var parlamentarisk grundlag for regeringen. Men ordføreren kan jo spørge SF og Enhedslisten, om jeg tager fejl. Jeg er ret overbevist om, at det skulle der ikke.

Det skal der, fordi vi har dannet en bred regering, hvor vi også siger, at en del af det, vi gennemfører med vores økonomiske politik, er skattelettelse til hårdt plagede danske skatteborgere. Det er jeg stolt af som Venstremand, og jeg er overbevist om, at det ikke var sket, hvis ikke vi havde dannet den her brede regering.

Kl. 10:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Sidste korte bemærkning til Venstres ordfører bliver til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:54

Mai Mercado (KF):

Tak, og tak for en rigtig god tale. Der er flere borgerlige politikere, som har bemærket det, og nogle har endda også været lidt overrasket over det. Jeg vil spørge ind til familierne, for familierne er jo vores fundament. Det er vores vigtigste fællesskab, det er her, vi finder styrke, det er her, vi får støtte, det er her, vi møder forståelse, det er også her, vi får kærlighed, og det er her, vi får omsorg og støtte. Men familierne er også pressede, og det er måske også derfor, at det er kommet helt op på den politiske dagsorden. Derfor vil jeg bare spørge helt lavpraktisk, om Venstre vil fortælle, hvad deres vigtigste familiepoltiske mærkesag er for pressede børnefamilier.

Kl. 10:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:55

Morten Dahlin (V):

Tak for rosen. Så er der jo ingen grund til at blive overrasket, når jeg holder talen til afslutningsdebatten. Også tak for det, synes jeg, meget vigtige fokus, som der ligger i spørgsmålet omkring familier. Jeg blev selv far for første gang for 6 måneder siden, så det ligger mit hjerte meget nær, også selv om min lille datter er lige ved at få en tand, hvorfor hendes far kun har sovet 4 timer i nat, men til gengæld skal han så kun være på arbejde til kl. 2.00. Det skal vi jo nok klare.

Jeg synes, det er vigtigt at give danske familier en række bedre vilkår på mange områder, og derfor vil jeg ikke kun nævne et. Men jeg tror, det er vigtigt eksempelvis at give dem, der har behov for det, et større økonomisk pusterum i hverdagen ved at sænke skatten, så de kan bruge nogle penge på det, som er vigtigt for dem og deres familie. Jeg tror, det er vigtigt, at man har skoler, som børnene trives i både fagligt og mentalt, både for børnenes skyld, men også fordi jeg tror, at familien fungerer bedre, hvis sønnen eller datteren kommer hjem og er glad og tryk efter en god skoledag. Så både på skolepolitik- og skattepolitikområdet – nu nåede jeg ikke at sige noget om børnehaver og daginstitutioner, men det kan jeg måske gøre næste gang – synes jeg, vi kan gøre noget for at styrke de danske familier.

Kl. 10:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Fru Mai Mercado.

Kl. 10:56

Mai Mercado (KF):

Vi er kommet med en række forslag over de seneste par måneder, og jeg kan give nogle eksempler: mulighed for at give tilskud til 12 ugers hjemmepasning, mulighed for at kunne prioritere rådgivning til ægteskaber i krise, men også mulighed for et øget servicefradrag, fordi det vil være med til at lette presset på børnefamilierne, fordi der er brug for simpelt hen at få sænket skuldrene i Danmark. Det er nogle gode ting ordføreren siger, men helt konkret, helt ned i det rent familiepoltiske vil jeg spørge igen: Hvordan kan man så skabe den her bedre hverdag for familierne?

Kl. 10:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 10:57

Morten Dahlin (V):

Det tror jeg man kan gøre ved eksempelvis at skabe en bedre folkeskole. Jeg tror også, man kan gøre det ved at skabe en dagtilbudslovgivning, der giver forældrene mere frit valg, også reelt frit valg, i forhold til hvor de vil have passet deres børn, når og hvis forældrene vælger at være på arbejde.

Så har jeg ikke læst det konservative udspil, men det lyder, som om der er nogle spændende forslag, så det vil jeg se frem til at gøre, for det her er en dagsorden, der er meget vigtig for mig og for Venstre, og der håber jeg da, at vi kan samarbejde om nogle af de her ting, både om økonomisk pusterum i form af lavere skat, stærkere skoler og mere frit valg i dagtilbuddene. Der er en lang række områder, vi kan gøre det på.

Kl. 10:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til Venstres ordfører, hr. Morten Dahlin. Den næste ordfører er fru Monika Rubin, Moderaterne.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Monika Rubin (M):

Oktober er kommet, og året går snart på hæld. For mig har det her første år i Folketinget bragt virkelig meget med sig, og en af tingene er den fulde oplevelse af, hvor mange regler og krav vi har bygget op omkring os selv i Danmark. Hjemmeplejen har sat minuttider på toiletbesøg for de borgere, som de hjælper. Det er 5 minutter i gennemsnittet, og nogle steder er det 2 minutter. Vi har kontorstolestandarder, og vi har hækkstandarder. Der er mange regler, der på en eller anden måde har været omkring os herinde. Vi kan ryste lidt på hovedet af afstandskrav til skriveborde, men når det kommer til den enkelte borger, eller når det kommer til den grønne omstilling, skal tossede regler og hensyn være pist væk. Det er de dog på ingen måde.

I 2016 søgte HOFOR tilladelse til at opstille havvindmøller i et område i Øresund. De fik grønt lys, og hundredtusindvis af danske hjem kunne se frem til at tænde lyset med grøn ampere. Siden er det gået op og ned og primært ned. Senest er man blevet usikker på flagermusens trækvaner, for måske har den lagt nye ruter. Altså, vi ved ikke, om den overhovedet har ændret vaner, men alt sættes i bero, indtil det er opklaret. Tiden går, og lige nu er det usikkert, hvornår de møller overhovedet kommer op. Vindmøller uden for Aarhus har været på vej siden 2008 og er blevet droppet. Det er 15 års grønt arbejde, der er tabt på gulvet på grund af debatmøder, temagruppemøder, høringer, klager og ankesager. Tre vindmøller har været 12 år undervejs omkring Skovtårnet i Næstved, fordi man tror, at de vil ødelægge turisternes oplevelse.

I mellemtiden har Tyskland godkendt 4.000 MW i landvindmøller. Hvis man skal gøre megawatt sådan en lille smule mere menneskeligt, svarer det til ca. 9 milliarder varme brusebade, selvfølgelig afhængigt af hvor lang tid man er i bad. Det kunne også gøres op i kopper kaffe, og der svarer det til ca. 130 milliarder kopper kaffe. Det er rigtig, rigtig meget grøn energi, og det har de altså klaret fra januar til oktober. Når jeg lige om lidt går ned ad den her talerstol, kan det jo være, at de har fået endnu mere i hus. Det er resultatet af et tysk system, der har vendt ketchupflasken på hovedet og ikke bare trommet en lille smule på bunden, men altså virkelig dunket til. På de 10 måneder har de banket mere ud af flasken, end vi har på 10 år, og det har de været i stand til, fordi de har løst sig fra uendelige klageadgange, papirarbejde og lokale godkendelsesprocesser, der førhen holdt dem tilbage – papirarbejde og godkendelsesprocesser, som lige nu fastholder 1.000 danske vindmøller i kommunale processer.

Det går for langsomt, og imens forsamlingshusene og den lokale naturfredningsforening stejler over forslaget til en vindmølle i området, har Indien færdiggjort to solcelleparker på størrelse med mellemstore fynske øer. Holland har søsat en ny type solcellepark, der gør solcelleproduktionen 40 pct. mere effektiv. Et israelsk firma har simpelt hen opfundet solceller på stylder, som kan stå hen over afgrøderne uden at skygge for dem. Altså, helt alvorligt, hvis den grønne omstilling endelig skal gå fra at være noget, vi taler om, til noget, som vi gør noget ved, så bliver vi nødt til at kigge på hinanden og træffe nogle vigtige valg.

Skal vi begynde at acceptere, at vi ikke altid både kan få mere miljø, natur, vindmøller og solceller på en og samme tid? Hvor meget må hensynet til de flagermus eller spidsmus, der potentielt er til stede, bremse den grønne omstilling? For sandheden er bare, at mus, muldvarper og regnorme vil blive påvirket, når jorden omkring grønne anlæg graves op. Den bløde havbund vil for en stund blive påvirket af oprettelsen af havvindmølleparker. Biodiversitet og grøn omstilling er i et skæbnefællesskab, men nogle gange fremmes de måske på bekostning af hinanden, desværre. Det er en hård erkendelse, men en vigtig en, og det er en erkendelse, som rigtig, rigtig mange af os bliver nødt til at komme til.

Kl. 11:03

Som en selvmodsigelse fra en eller anden dystopisk fremtid elsker vi danskere tanken om vindmøller, så længe vi bare ikke har dem som nabo. Men hvorfor det? Hvorfor fremkalder en kornmark skønsang og prosa, imens solenergiparker får øgenavne som solcelleørkener? Hvorfor ser vi vindmøller som en torn i øjet frem for som et stolt monument over en grønnere fremtid? Vi kommer ingen vegne, hvis ikke vi indser, at den grønne omstilling med sin hvide glasfiber og aluminium også er smuk eller i det mindste en tilvænnet skønhed. Havde Oehlenschläger stadig været iblandt os, håber jeg, at han havde skrevet om solcelleblib og havvindmøllesus lige såvel som brede bøger og saltene østerstrand.

Folkens, den grønne fremtid kan ses, og den fylder i landskabet, og det må den godt. Vindmøller påvirker udsigten fra sommerhusets terrasse, men de gør også, at morgenkaffen brygges på ren energi. Er det ikke tid til at stille spørgsmålet, hvor meget enkelte borgere og små protestgrupper skal kunne stoppe det store grønne flertal? Bør vi ikke se det som vores ansvar at skære igennem og bane den grønne vej? Det er en pris, vi i Moderaterne er villige til at betale. For selv om vi har mange grønne initiativer, har vi altså endnu mere bureaukrati.

Nej, det er ikke første gang, at nogen står på den her talerstol og taler for mere afbureaukratisering. Samtlige statsministre, siden stolen var besat af Poul Schlüter, har tordnet om at gøre papirgange kortere. Anders Fogh Rasmussen ville luge ud i regeljunglen, og Helle Thorning-Schmidt ville modernisere sig ud af regeltyranniet. Jeg vil afholde mig fra gajolæskspolitik og smarte slogans, fordi jeg i bund og grund godt forstår, at alle de mange regler og mærkelige lovgivninger ret ofte er startet med en god idé. For der er ingen, der ønsker skyskrabere i en lille villaby, og derfor er planloven skruet ret stramt sammen.

Vi vil gerne have, at vores børn får den bedst mulige undervisning, så vi har opstillet 4.000 læremål i folkeskolen. Vi vil gerne hjælpe dem, der har det sværest – unge på kanten, personer med handicap og socialt udsatte – men vi kræver, at de lige skal kunne finde rundt i det offentlige bureaukrati med e-Boks og MitID for at få den hjælp. Vi vil gerne sikre os, at vores bedsteforældre har et godt liv og får en god ældrepleje, så i bedste mening opstiller vi en masse dokumentationskrav for en sikkerheds skyld. Men et eller andet sted går tilliden altså tabt.

Vera på 94 år får lige akkurat 10 minutters besøgstid af hjemmeplejen, hvor hun både får hjælp til at tage sin medicin, spise og gå på toilettet. Og toiletbesøget må altså kun vare 4 minutter. Kan vi

være det bekendt? Jens på 63 år, der lever med sklerose og er lam fra halsen og ned, skal registrere hele sin dag til kommunen: Hvor mange sekunder tager det at få dryppet øjet? Hvor lang tid tager det at få viftet en flue væk fra panden og at få pudset næsen? Kan vi være det bekendt? En mand har nedsat hørelse, og derfor har han fået bevilget en lille højtaler, så han bedre kan høre, hvad folk siger. Det er et ret genialt lille apparat, som han har fået bevilget privat, men som han ikke må bruge på sit arbejde på grund af kommunens regler. Kan vi være det bekendt? Thorkild på 53 år har været fuldstændig blind, siden han var 21 år og har altså to glasøjne. En eller to gange om året skal han have sin blindestok revurderet. Det er tosseri.

Det er noget tosseri, der gror frem, fordi vi i årevis kun har gået og luget lidt ud i lovgivningen, trukket en tidsel op og trampet lidt på et muldvarpehul og tænkt, at det måtte være godt for nu. Men muldvarpen graver videre, og tidslerne springer op et nyt sted.

Det, vi nu skal gribe muligheden for, er at grave hele plænen op og anlægge den på ny. Stod det til os i Moderaterne, var det ikke bare hvert enkelt plejehjem, der nu skulle have mere albuerum. Vi vil give alle borgernære velfærdsinstitutioner plads til store armbevægelser, kolbøtter og saltomortaler. Hvad nu, hvis folkeskoler, gymnasier, børnehaver og plejehjem havde rettigheder, som om de var en privat institution, men ejerskabet lå hos kommunen? Det kunne give mulighed for f.eks. at arbejde intelligent med løndannelse, for egne bestyrelser med pårørende, borgere, patienter, elever og fagfolk, og vigtigst af alt kunne det give mulighed for at tænke på tværs. I ældreplejen ville det betyde, at man kunne samle alle de faglige personer, der hver dag banker på døren hjemme hos borgeren eller på dørkarmen i plejehjemmet, men aldrig følges ad. Det kunne blive et slags omsorgs-swat-team bestående af social- og sundhedsmedarbejdere og ergoterapeuter klar til at rykke ud, først med kaffe og derefter pleje.

Med det vil jeg gerne slutte af med et rim af Halfdan Rasmussen, for jeg føler, det er ret rammende:

Vi har regler for det meste og regler for det mindste. Og vi har regler for det største og regler for det første. Og regler for det sidste, regler, der gør os triste.

Det er gakket og tosset og super ærgerligt. Jeg håber, vi alle sammen her kan blive enige om, at det skal vi gøre noget ved. Tak for ordet.

Kl. 11:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den første korte bemærkning herefter er til fru Signe Munk, SF.

Kl. 11:08

Signe Munk (SF):

Tak til ordføreren for talen og særlig for den flotte forsvarstale for vindmøller. Jeg deler det fuldstændig. Jeg deler også ambitionen om, at vi skal have sat vindmøller både på land og ude i havet op hurtigere, men jeg er lidt nysgerrig på, hvordan Moderaterne som parti griber sådan en sag an. For i dag kan man læse i magasinet Zetland, at en række embedsmænd og politiske kilder klart siger, at det havvindmølleprojekt under åben dør-ordningen, som Copenhagen Infrastructure Partners har – og det hedder det altså – er blevet skubbet på til at få særstatus af ordførerens egen partiformand, hr. Lars Løkke Rasmussen. Derfor vil jeg bare høre ordføreren: Kan det virkelig passe, at udenrigsministeren har givet særstatus til CIP frem for andre opstillere af vedvarende energi i åben dør-ordningen?

Kl. 11:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Monika Rubin (M):

Mange tak for spørgsmålet. Jeg er rigtig glad for, at vi deler ambitionen om at få sat flere vindmøller op hurtigere, og det er jo præcis derfor, at regeringen har nedsat NEKST, altså simpelt hen en national energikrisestab, som skal kigge på, hvordan vi kan gøre det her langt hurtigere uden alle de bureaukratiske processer, der er. For det er jo helt absurd, at man i Tyskland er så meget hurtigere til at sætte dem op, og at vi i Danmark er så langsomme. Det duer simpelt hen ikke.

I forhold til den konkrete sag vil jeg sige, at jeg ikke er inde i alle detaljer, men jeg er sikker på, at alle i regeringen gør, hvad de overhovedet kan, for at få sat så mange vindmøller op som overhovedet muligt hurtigst muligt. Men det gælder jo ikke kun vindmøller, det gælder særlig også solceller.

Kl. 11:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:10

Signe Munk (SF):

Nu svarede ordføreren jo ikke på mit spørgsmål, så lad os lige blive ved åben dør-ordningen. Hvis man vil lave den hurtigste opsætning af havvindmøller under åben dør-ordningen, er det klare budskab fra embedsmændene, at man skal konkurrenceudsætte et område. Så er ordføreren villig til at konkurrenceudsætte det område, Vikinge Banke, hvor CIP har et projekt, så andre vindmølleopstillere kan byde på lige vilkår med CIP?

Kl. 11:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:10

Monika Rubin (M):

I forhold til hele spørgsmålet om åben dør-ordningen kan jeg forstå, at der har været problemer, med hensyn til om det også er lovligt inden for EU-retten, altså inden for den EU-lovgivning, der er, og det understreger jo meget godt, hvor vigtigt det er, at vi ikke kun ser på, hvordan vi løser klimakrisen i Danmark, men også i EU og også globalt. For klimakrisen er ikke national, den er global, og vi skal gøre langt mere også i Europa for at sikre, at de her processer bliver hurtigere.

Kl. 11:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:11

Susie Jessen (DD):

Tak for ordet. Det var egentlig meningen, jeg ville have spurgt til koranlov og begrænsninger af ytringsfriheden, men nu var mine ører ved at falde af, da ordføreren begyndte at tale om solceller og kom med den her formaning om, at man ude på landet skal acceptere, at de jo er smukke. Det synes jeg godt nok var vildt nok lige at høre.

Der er folk ude på landet, der i øjeblikket oplever, at deres huse bliver omringet af solceller. Der er folk, der simpelt hen mister hele deres udsigt, og de oplever, at der er et kæmpestort værditab på deres huse, og at de i teorien bliver stavnsbundet til deres huse, fordi de bliver fuldstændig usælgelige bagefter, og så står ordføreren for Moderaterne her i dag og siger, at den må de egentlig bare æde, fordi solceller er smukke. Jeg synes, det er lige voldsomt nok. Det er

jo folk, som i forvejen måske også har mistet deres bus, og de har mistet deres landsbyskole; der er mange forskellige ting.

Så jeg vil bare lige sige til ordføreren: Kunne ordføreren ikke også godt forestille sig, at man skulle lytte lidt til borgerne og sørge for, at de bliver kompenseret ordentligt for de her solceller, i stedet for bare at løfte pegefingre?

Kl. 11:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:12

Monika Rubin (M):

Mange tak for spørgsmålet. Jo, jeg er fuldstændig enig med spørgeren i, at vi skal gøre mere for også at kompensere de borgere, der bor tæt på de her ting. Det er også en af de ting, som jeg regner med at NEKST bl.a. kommer ud med – de kommer jo med nogle anbefalinger i næste uge – for vi skal gøre langt mere for at gøre det attraktivt, at der bliver opstillet både vindmøller og solceller, for uden det kommer vi simpelt hen ikke i mål med vores klimamålsætning.

Jeg kan godt forstå, at man ikke synes, at det umiddelbart og ved første øjekast ser smukt ud, men jeg ville sådan ønske, at vi kunne få den her tilvænnede skønhed, og at vi kunne kigge på det og tænke: Prøv at høre her, når jeg ser den her vindmølle, f.eks. fra min sommerhusterrasse, er det jo et tegn på, at vi er i gang med den grønne omstilling i Danmark. For det skal vi. Vi skal være meget hurtigere på det her.

Kl. 11:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:13

Susie Jessen (DD):

Jeg tror, der lidt er en forskel på at se en enkelt vindmølle fra sin sommerhusterrasse og så at blive omgivet af vindmøller ude i sin bolig, som man ikke får mulighed for at flytte fra bagefter. Det vil jeg bare lige sige.

Så vil jeg egentlig bare høre om noget generelt; der er jo ikke sket noget endnu. Man vil firedoble den vedvarende energi på land. Man vil gøre alle mulige ting, og man vil være strømførende for hele Europa, men man får simpelt hen ikke borgerne med. Jeg synes, at man skal have en ambition om, at man sikrer livet i landdistrikterne i stedet for at lukke dem ned, både skoler, infrastruktur og nu med solceller.

Kl. 11:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:13

Monika Rubin (M):

Jeg er fuldstændig enig i det, ordføreren siger. Selvfølgelig skal man inddrage borgerne, og det gør man jo også i de processer. Men jeg synes, det er ærgerligt, at man sætter alt på hold, fordi man mistænker, at en flagermus måske har ændret trækvaner, men man ved det ikke helt, og derfor kan man slet ikke gå videre med at sætte vindmøller op. Jeg tror simpelt hen, vi bliver nødt til at se på det sådan, at for at vi overhovedet har et miljø i fremtiden og for at vi overhovedet har en biodiversitet i fremtiden, bliver vi nødt til at løse den klimakrise, vi står i.

Kl. 11:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 11:14

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Og tak for en god tale. Jeg vil gerne følge op på det emne, som SF's ordfører spurgte ind til, nemlig at i forlængelse af at man kunne konstatere, at åben dør-ordningen formentlig var i strid med EU-reglerne, har man åbenbart fravalgt en model, som er blevet anbefalet af embedsmændene, nemlig en åben dør-ordning 2.0, tror jeg den blev kaldt, altså et lynudbud af alle de ansøgte projekter, hvilket ville give mest mulig havvind på kortest tid.

Det virker jo lidt mærkeligt, at man har fravalgt det. Nu er jeg med på, at ordføreren ikke har været inde i den konkrete sagsbehandling, så det er jo svært at bede ordføreren om at forholde sig til det, men mig bekendt er der ingen her i Folketinget, der er blevet oplyst om, at der forelå sådan en model, altså en åben dør-ordning 2.0 med en lynudbudsmodel. Mener ordføreren som folketingsmedlem, at det er tilfredsstillende, hvis regeringen ikke oplyser om den slags til det øvrige Folketing?

Kl. 11:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:15

Monika Rubin (M):

Tusind tak for spørgsmålet. Ordføreren har fuldstændig ret i, at jeg ikke er inde i detaljerne; jeg sidder jo ikke i regeringen. Men jeg er sikker på, at både statsministeren, udenrigsministeren og klimaministeren har gjort, hvad de overhovedet kan, for at vi får vindmøller op hurtigst muligt, men hvilken konkret måde det så ender på, ved jeg jo simpelt hen ikke noget om.

Altså, det, der er problemet med åben dør-ordningen, er jo, at vi gerne ville have vindmøller ud rigtig, rigtig hurtigt, men at EU-lovgivningen bare gjorde, at det ikke kunne lade sig gøre. Så skal man finde ud af, hvad søren man kan gøre i stedet for, og der er det konkrete et forslag til, hvordan man kunne gøre det i stedet for.

Kl. 11:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:16

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror egentlig, at det eneste konkrete, der har været, vel så er det, man har skudt ned, altså det, der er kommet fra embedsmændene. Mig bekendt har man jo ikke fået sat gang i yderligere havvindprojekter end dem, der var blevet ansøgt om.

Så det forekommer jo bare underligt, at der er en model, som Folketinget ikke bliver orienteret om, og som tilsyneladende, i hvert fald ifølge det, der står i medierne – jeg har jo heller ikke været inde og sagsbehandle her – vil være den, der vil sikre mest mulig havvindenergi. Hvis det viser sig, at regeringen ender med en model, der giver mindre havvindenergi end det, som embedsværket først foreslog, hvad vil ordføreren så tænke om det scenarie?

Kl. 11:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:16

Kl. 11:19

Monika Rubin (M):

Jeg tror, vi skal passe på med herinde i Folketinget at lave alt for hurtige konklusioner ud fra, hvad der står i medierne; der bliver vi simpelt hen nødt til at give det noget tid, så vi kan blive klogere på, hvad der er op og ned i en konkret sag. Og derfor synes jeg også, det er lidt ærgerligt, at vi bruger diskussionstiden her på det.

For det, der er vigtigt, eller noget af det, der også er vigtigt, er jo præcis det, jeg italesætter i min tale, som jeg ville ønske ordføreren havde bidt mærke i, nemlig at der er så mange benspænd for, at vi overhovedet kommer i mål med de beslutninger, vi tager herinde i Folketinget.

Kl. 11:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Mette Abildgaard, Konservative Folkeparti.

Kl. 11:17

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det, og tak for talen til fru Monika Rubin. Tusind gange hver evig eneste dag kommer en dansker ind til sin praktiserende læge, udelukkende eller delvis fordi vedkommende føler sig ensom. Det er tusind ekstra konsultationer hver evig eneste dag, og en ud af otte danskere lider af svær ensomhed. Forskere peger på, at sundhedskonsekvenserne ved det svarer til at ryge en halv pakke cigaretter om dagen. Det koster det danske samfund i omegnen af 7 mia. kr., og det er jo på alle mulige måder en uhensigtsmæssig brug af vores ressourcer. Men først og fremmest er det ulykkeligt for det enkelte menneske.

En ud af fem danskere bliver i løbet af livet ramt af depression. Det vurderes, at det er skyld i flere årlige dødsfald end lungekræft. Vi har ondt i relationerne. Vi har ondt i fællesskaberne i det her land. Vi Konservative har fremlagt en pakke, hvor vi bl.a. går ind og sikrer stabil grundfinansiering til vores civilsamfundsorganisationer og går ind og fjerner fradraget eller loftet over fradrag til organisationerne. Det er alt sammen for at styrke det frivillige Danmark, der er med til at skabe de fællesskaber, der er så vigtige. Hvordan ser Moderaterne på de forslag?

Kl. 11:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:18

Monika Rubin (M):

Tusind tak til ordføreren for at tage det her enormt vigtige emne op. For ja, ensomhed er livsfarligt. Man kan faktisk dø af det, og derfor er det så vigtigt, at vi gør meget mere som samfund for at sikre, at der er så få ensomme borgere som muligt. Der har vi alle sammen herinde et ansvar, også bare i forhold til at kigge ud i vores eget netværk og ud i vores egne familier og tænke over, om der sidder nogen, som ikke får besøg særlig ofte. Jeg får helt dårlig samvittighed over, at det er længe siden, jeg har besøgt min farmor, fordi hun bor nede i Næstved, så jeg er rigtig glad for, at ordføreren tager det her op.

I forhold til civilsamfundet har vi jo i Moderaterne netop oprettet et civilsamfundsordførerskab, fordi det er så vigtigt, at vi styrker civilsamfundet og sørger for, at de har gode vilkår, fordi de bidrager så meget til vores samfund.

Kl. 11:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Mette Abildgaard (KF):

Der står jo nævnt i regeringsgrundlaget, at man også vil sikre den her stabile grundfinansiering. Det tror jeg sådan set er en ambition, vi deler. Men det kræver også, at vi er villige til at prioritere det økonomisk i finanslovsforhandlingerne. Vi håber inderligt, at det her kan blive året, hvor vi gør det.

Vi Konservative har foreslået at fjerne det loft, der er over donationer til velgørende organisationer i dag. Alt andet lige er det ulogisk, at vi lægger en grænse på, hvor meget man kan få lov til at give til de her foreninger, samtidig med at man får sit fradrag. Jeg har set, at Socialdemokratiet helt har afvist vores forslag. Omvendt har Venstre udtrykt sig positivt over for det. Kunne vi få indblik i, hvordan Moderaterne ser på det her forslag om at fjerne loftet over donationerne?

Kl. 11:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:19

Monika Rubin (M):

Tusind tak til ordføreren for et helt konkret forslag. Jeg har ikke stødt på det forslag tidligere, så det er da helt klart noget, jeg vil vende med gruppen, for jeg synes faktisk umiddelbart, det lyder som et fint forslag. Men hvad der er op og ned i det, og hvad der kunne være faldgruberne i det, har jeg brug for at blive klogere på. Men jeg vil sige tak for et godt forslag.

Kl. 11:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten.

Kl. 11:20

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg vil godt fortsætte lidt i det spor, som både SF og LA er startet på. For nu siger ordføreren selv, at bekymringen kan være, om det er flagermus, der kan stille sig hindrende i vejen for udbygningen af vindmøller. Spørgsmålet er jo, om det i virkeligheden er Moderaternes formands forkærlighed for at pleje erhvervsinteresser frem for udbygning af havvind, der kan stille sig i vejen for det.

For det, som Zetland afdækker i sin artikel, er jo, at da embedsværket kommer og siger, at åben dør-ordningen formentlig er i strid med EU-lovgivningen, så anbefaler de en anden model, en model, som bliver hældt ned ad brøttet, og hvor det så efterfølgende viser sig, at der tilsyneladende er blevet plejet nogle særlige interesser, hvor der er nogle, der har fået en forlomme, hvorimod der er andre virksomheder, som er blevet skubbet bagud, med den konsekvens, at udbygningen af 12 GW havvind bliver udskudt. Derfor vil jeg bare gerne spørge ordføreren – for jeg kan forsikre om, at vi nok skal forsøge at få afdækket det konkrete forløb gennem samråd – om det principielle, i forhold til om ordføreren fuldstændig kan afvise, at regeringen har tilgodeset erhvervsinteresser frem for udbygning af vedvarende energi og især havvindmøller.

Kl. 11:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:21

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg er egentlig ærgerlig over, at vi kører rundt i det samme igen, og jeg havde faktisk håbet, at ordføreren, som jo også er sundhedsordfører, havde stillet mig et

spørgsmål om vores sundhedsvæsen. For jeg kan ikke komme ind på alt i min tale, og jeg valgte faktisk med vilje ikke at fokusere på sundhedsvæsenet nu, fordi I jo alle sammen ved, hvor meget jeg går op i sundhedsvæsenet. Men jeg havde sådan håbet, at der også kom nogle spørgsmål om det her fra salen, og der havde jeg særlig håbet, at der kom noget fra ordføreren her.

I forhold til den konkrete sag er jeg simpelt hen ikke inde i detaljerne, så jeg kan ikke stå her på Folketingets talerstol og redegøre for, hvad der er op og ned.

Kl. 11:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:22

Peder Hvelplund (EL):

Jeg skal selvfølgelig beklage, at jeg ikke lever op til ordførerens forventninger. Det er muligt, det ikke bliver sidste gang, jeg ikke gør det. Men jeg vil bare godt spørge ordføreren, om det også for Moderaterne vil være fuldstændig uacceptabelt, hvis regeringen eller en minister plejer erhvervsinteresser frem for at pleje udbygningen af havvindmøller. Det handler altså om det helt principielle spørgsmål: Hvordan vil Moderaterne stille sig i forhold til en minister eller en regering, som plejer særinteresser i forhold til erhvervslivet frem for udbygningen af havvind?

Kl. 11:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:22

Monika Rubin (M):

Jeg tror ærlig talt, at ordføreren bare skal kigge ned på udenrigsministeren, der sidder og nikker og siger ja. Jeg synes, det er en absurd diskussion, vi har. Jeg har lige stået og brugt en hel tale på at fortælle om alle de benspænd, der er for, at vi overhovedet kan opstille de her vindmøller. Og jeg ville sådan ønske, at Enhedslisten også kom med nogle konstruktive forslag til, hvordan vi kan speede den her proces op. For ja, det er et problem, at man er bekymret for, at det skal komme for tæt på ens bolig osv. Men hvordan knækker vi den nød? For vi har ikke noget miljø i fremtiden, hvis ikke vi løser klimakrisen.

Kl. 11:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 11:23

Martin Lidegaard (RV):

Jeg kommer desværre også til at skuffe ordføreren, som jeg ellers synes holdt en god tale, for det er jo netop den tilsyneladende modsætning mellem, at Moderaterne gerne vil fjerne benspænd for den grønne omstilling, og så historien om, at der er seks ministerier, der samstemmende indstiller en model, der kan udbyde mere havvind hurtigere, og anbefaler den, og alligevel vælger regeringen at gøre det modsatte, nemlig at gå ned ad et spor, som vurderes ulovligt og vil forsinke processen. Og her står vi så 6-7 måneder senere, hvis historien holder, og er blevet forsinket 6-7 måneder. Og det forstår jeg godt at ordføreren ikke kan svare på.

Men det, hr. Alex Vanopslagh spurgte ind til, var jo det, at man ikke engang føler anledning til at orientere Folketinget eller forligskredsen om, at den mulighed foreligger, at man faktisk kan lave et lynudbud, som ingen af os har hørt noget som helst om. Det var det, som hr. Alex Vanopslagh spurgte til. Er det en ordentlig parlamenta-

risk praksis, at regeringen får præsenteret sådan en løsning med så store perspektiver for klima og erhvervsliv i Danmark og så slet ikke vælger at orientere andre om det?

Kl. 11:24

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:24

Monika Rubin (M):

Jeg tror egentlig bare, jeg vil gentage det, jeg har sagt til ordføreren. »Hvis historien holder«, siger ordføreren jo også selv. Lad os nu finde ud af, hvad der er op og ned i det her, før vi begynder at lave en eller anden folkedomstol herinde i Folketinget.

Kl. 11:24

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:24

Martin Lidegaard (RV):

Men jeg forholder mig sådan set ikke til, om historien holder eller ej. Det skal vi nok få afdækket senere; det er flere af os meget interesserede i. Men det, jeg tror holder, er, at den her model har været på bordet. Det tyder alt i hvert fald på, for det baserer sig jo på en aktindsigt, må vi forstå på artiklen. Og der er spørgsmålet bare: Hvis der foreligger sådan en løsning – det er jo ikke en lille løsning; det er jo mere end dobbelt så meget havvind som det, vi har aftalt at udbyde, som man kan køre i en lynprocedure – ville det så egentlig ikke have været okay at orientere Folketinget og forligskredsen om den mulighed? Vi var jo alle sammen frustrerede, ligesom regeringen var, over, at det her gik på stop.

Kl. 11:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:25

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg vil så gerne have, at vi også prøver at holde fast i det her med, hvordan vi kommer fra målsætningen og i mål. For det er et problem, at vi indgår en masse aftaler herinde, som aldrig nogen sinde bliver udført ude i virkeligheden, og at vi rent faktisk har vindmølleprojekter, som har været 15 år undervejs, og som ender med at blive droppet. Det er da dér, den helt store katastrofe ligger. Hvordan får vi speedet op for den her proces? For vi kan så have alle mulige diskussioner her om målsætninger, aftaler og alt muligt andet, men hvis implementeringen halter, er det hele jo spildt.

Kl. 11:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:25

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg har med en vis interesse også læst den her artikel i Zetland, som både hr. Peder Hvelplund og hr. Martin Lidegaard spørger ind til, og vi kan jo egentlig bare lukke den nu, for jeg går ud fra, at fru Monika Rubin er i en position, hvor hun kan afvise, at der er udvekslet valgbidrag mellem CIP og Moderaterne.

Kl. 11:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Monika Rubin (M):

Jeg er virkelig ked af det, men jeg hørte ikke, hvad det var, der skulle være givet.

Kl. 11:26 udlandet, eller er klimanationalisme kun noget, man er bange for, når det gælder landbruget?

Kl. 11:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:28

Morten Messerschmidt (DF):

Det er i hvert fald i nogle kredse en etableret praksis, at private virksomheder kan give bidrag til politiske partier, og spørgsmålet var så, om det har fundet sted mellem CIP og Moderaterne.

Kl. 11:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:26

Monika Rubin (M):

Som politisk ordfører har jeg slet ikke indblik i, hvem der giver Moderaterne hvilke valgbidrag. Jeg ved, hvem der gav mig selv valgbidrag i min valgkampagne, og det var i hvert fald ikke dem.

Kl. 11:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:26

Morten Messerschmidt (DF):

Vil fru Monika Rubin så foranledige, at vi i offentligheden kan få en be- eller afkræftelse på, om der er udvekslet valgbidrag mellem CIP og Moderaterne? Jeg går ud fra, at hun har kontakt til nogle i landsorganisationen, som ligger inde med den slags viden.

Kl. 11:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:26

Monika Rubin (M):

Jeg er virkelig ked af det, men jeg synes, det er en absurd diskussion, vi har bevæget os ud i. Jeg har stået og talt om, hvordan det sejler i ældreplejen, hvorfor der er behov for en ny ældrelov, og Dansk Folkeparti plejer at bryste sig af, at man kæmper for de ældre, og så vælger ordføreren at bruge sit spørgsmål på det her. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 11:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 11:27

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Det er rart at høre, at Moderaterne er ambitiøse på klimaområdet. At man ligefrem ønsker, at danskerne skal synes, at solcelleparker er smukke, er sgu ambitiøst – undskyld. Spøg til side, Klimarådet har jo for tredje gang, tredje år i træk, i februar dumpet regeringens klimaindsats. For under en uge siden kom regeringens klimaprogram, der viste, at vi nu er længere væk fra 2025-målet end for et år siden, hvilket i sandhed må være en falliterklæring. Jeg synes ærligt talt også, det er lidt nemt at give bureaukrati og flagermusene skylden for, at der ikke er kommet flere vindmøller op de sidste år.

Men mit spørgsmål går nu på det her 2025-mål, som er ved at blive forhandlet. Vil ordføreren garantere, at de værktøjer, der bliver taget i brug for at nå 2025-målet, ikke øger CO₂-udledningerne i

Monika Rubin (M):

Tusind tak for spørgsmålet. Jeg er hundrede procent sikker på, at vi nok skal nå 2025-målet, og hvis det, der er iværksat af regeringen i forhold til f.eks. iblandingskravet, ikke er nok, så er Moderaterne fuldstændig villige til at gøre mere. Det er jo også derfor, at vi på vores sommergruppemøde italesatte det her potentiale i forhold til en dieselaftgift og jo også taler om en CO₂-afgift i landbruget. Så det kan sagtens være, at vi når til et punkt, hvor der særlig i forhold til at nå 2030-planen skal gøres mere, men vi skal nok nå 2025-målet i forhold til de ting, der er iværksat med hensyn til iblandingskravet og flyafgiften.

Kl. 11:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:29

Franciska Rosenkilde (ALT):

Så vil jeg lige spørge igen: Kan ordføreren for Moderaterne garantere, at de værktøjer, der bliver taget i brug, ikke øger udledningerne i udlandet? For som vi hører, er den her klimanationalisme jo et begreb, der bruges, i hvert fald når man taler landbrug. Ordføreren var selv inde på, at klimakrisen jo som bekendt er global, så hvad nytter det at have et iblandingskrav i Danmark, hvis det øger udledningerne syd for grænsen?

Kl. 11:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:29

Monika Rubin (M):

Jeg synes egentlig, det er et interessant spørgsmål, der kommer fra spørgeren, for når man hører spørgeren tale om CO₂-afgiften i landbruget, kan jeg godt have samme bekymring. Det er jo derfor, vi ikke, hverken S, V eller M, kan svare på, hvordan sådan en CO₂-afgift præcis ville skulle skrues sammen, og det er derfor, vi venter på Svarerudvalget, for klimakampen er netop global. Den er ikke national, og derfor bliver vi nødt til at sørge for, at der ikke sker markant øget udledning andre steder, og det er der en risiko for, hvis vi afvikler landbruget i stedet for at udvikle det. Men det tænker jeg nu at ordførerens parti også har fokus på.

Kl. 11:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er fra fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige.

Kl. 11:30

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. Jeg er en af dem, der på trods af politiske uoverensstemmelser faktisk har været glad for høre fru Monika Rubin på talerstolen i de sammenhænge, hvor det har været muligt. Man i dag må jeg indrømme at jeg bliver sådan lidt forstemt, for det lader til, at fru Monika Rubin har været lidt for meget i selskab med statsministeren. Jeg har ikke fået listen over, hvad det er for spørgsmål, vi må stille i dag, så jeg må jo love livet, skulle jeg til at sige, eller i hvert

fald vove mig ud på usikker grund og prøve at spørge ind til noget af det, som ordføreren taler om, men måske alligevel stille spørgsmålet fra en anden vinkel.

Ordføreren taler meget om, at nu skal vi gå på kompromis med naturen og miljøet, og at det er et vilkår, for der skal sættes vindmøller op. Ordføreren siger også, at ordføreren ikke ved, hvordan vi ellers skal knække den her nød med at komme i mål med den grønne omstilling og sikre tilstrækkelig grøn energi til danskerne. Jeg og Nye Borgerlige har et godt bud, og det hedder atomkraft. Det er ikke noget quickfix, men det er en løsning på sigt, og der er også fremtidige generationer, som vil have brug for stabil, grøn og sikker energi. Hvad siger Moderaterne til atomkraft – hvis man må spørge om det?

Kl. 11:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:31

Monika Rubin (M):

Tusind tak til ordføreren. Man må spørge om alt. Jeg er helt okay med, at vi ikke er enige om alt, særlig når det omhandler klimaet, for der tror jeg måske, at der er nogle især i den højre side af salen, som står et lidt andet sted end os. Det er jo også derfor, at vi taler om balancerne. Vi skal sørge for, at vi ikke får en alt for stor modstand mod klimakampen.

Moderaterne er egentlig positive nok over for atomkraft. Det, der er problemet med de klassiske atomkraftløsninger, er, at det vil gå for langsomt at implementere det i Danmark, og der tror vi simpelt hen, at kræfterne og pengene er bedre brugt ved at fokusere på vindmøller og solceller. Men med hensyn til de lande, der allerede har atomkraft, er vi fuldstændig positive, og hvad angår den forskning, der foregår inden for atomkraft, og de fremtidige løsninger, der kan være, så kan det også sagtens være, at man vil kunne implementere det her i Danmark. Men som det er lige nu, er det simpelt hen for dyrt, og det tager for lang tid at implementere i Danmark. Derfor er vi imod, men vi er ikke imod, fordi det er atomkraft.

Kl. 11:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Fru Pernille Vermund.

Kl. 11:32

Pernille Vermund (NB):

Det er jo både lidt positivt, men der er også noget, man kan undre sig over. For det er jo ikke længe siden, at den siddende regering, som Moderaterne jo er en del af, skrinlagde ikke bare et, men to projekter om energioer, fordi det blev for dyrt og i øvrigt også kommer til at tage meget lang tid. Så helt ærligt, var det ikke på tide, at man droppede de der begrænsninger på, hvad vi kan have af energikilder i Danmark, og så lagde et pres på Socialdemokratiet – for jeg tror nok, det primært er dem, der stiller sig på bagbenene her – og sagde: Nu bliver vi nødt til at sikre rigelig grøn og stabil energi, også gennem atomkraft?

Kl. 11:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:33

Monika Rubin (M):

Det var jo lige præcis det, min tale også handlede om, nemlig at det går for langsomt. Det går for langsomt med at få sat solceller op, det går for langsomt med at få sat vindmøller op, og det bliver vi simpelt hen nødt til at gøre bedre. Det er jo derfor, regeringen har nedsat den

ationale energikrisestab, som skal se på, hvordan vi kan gøre det her, hvor vi kan fjerne regler, hvor vi kan fjerne bureaukrati, hvor vi kan kompensere naboer osv. for at bedre den her proces.

Kl. 11:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Kirsten Normann Andersen, SF.

Kl. 11:33

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Vi kan ikke være bekendt, at vi skal skære ned på tiden til toiletbesøg eller hjælp til borgere med handicap, til syge og sårbare borgere, siger ordføreren, og det er jeg fuldstændig enig i.

I Sønderborg skal man fyre 24 social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter som en konsekvens af kommunale besparelser i hjemmeplejen, fordi kommunen ikke kan få budgettet til at række. I psykiatrien må man udskrive sårbare patienter til gaden, fordi der ikke er bosteder nok til at tage sig af de sårbare borgere, og fordi der er overbelægning i psykiatrien, og alligevel planlægger regeringen skattelettelser, mens ordføreren i øvrigt beklager, at det sejler i ældreplejen, som jeg hørte ordføreren sige det for et øjeblik siden.

Er der ikke god grund til at tro, at regeringens manglende prioritering af tilstrækkelige budgetter til kommunerne kunne være årsagen til, at man skal skære ned på minutterne til toiletbesøg i ældreplejen, og at man er nødt til at fyre personale i kommunerne?

Kl. 11:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:34

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Men jeg køber ikke præmissen om, at penge løser det hele. Det er vi simpelt hen ude over. Vi bliver nødt til at få reelle forandringer i vores ældrepleje og på vores sygehuse, og det er jo også derfor, regeringen har nedsat en Sundhedsstrukturkommission. For der er simpelt hen nogle ting, der foregår derude, som er dobbeltarbejde, og som er u hensigtsmæssigt. Det er også bare i forhold til dokumentationskravene, der er i ældreplejen, alle de tilsyn, der kommer, og som de også bruger energi på i kommunerne. Så vidt jeg er orienteret, er det fem eller seks tilsyn, der kommer om året. Det er altså jo helt vildt, og det skal man så bruge ressourcer på at leve op til.

I forhold til ældreplejen vil vi jo netop gerne frisætte både de ældre med hensyn til at have en meget større valgfrihed, i forhold til hvad de gerne vil have af hjælp, men også det faglige personale og frisætte fagligheden og også institutionerne, altså lade dem få noget mere muskelkraft til rent faktisk at beslutte de ting, de vil gøre i dagligdagen, frem for hele tiden at skulle orientere sig mod proceskrav.

Kl. 11:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:35

Kirsten Normann Andersen (SF):

Så hvis vi frisætter den ældre, og hvis vi frisætter personalet, kan vi sagtens undvære 24 medarbejdere i hjemmeplejen og ældreplejen i Sønderborg? Altså, jeg køber ikke præmissen om, at det bare er en hel masse andre strukturelle ting, som vi skal gøre for at løse problemerne på sygehusene og i sundhedssektoren og i ældreplejen. Jeg synes, at ordføreren svigter, når hun på den ene side peger på

og kritiserer, at man er nødt til at spare på ældreplejen, og på den anden side ikke kommer med konkrete løsninger til, hvordan man undgår at fyre personale. Og hvis man skal fyre personale, er det vel et udtryk for, at man mangler penge, eller hvad?

Kl. 11:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Tak. Ordføreren.

Kl. 11:36

Monika Rubin (M):

Jeg er glad for, at ordføreren tager arbejdskraft op. For det er et reelt problem både i det offentlige og i det private, at vi mangler arbejdskraft i Danmark.

I forhold til hvordan kommunerne prioriterer deres midler, kan jeg ikke stå her på Folketingets talerstol og beslutte det. Men jeg kan hæfte mig ved, at man f.eks. i Aarhus Kommune har 100 kommunikationsmedarbejdere ansat, og det undrer mig, at det er sådan, man vælger at prioritere ressourcerne. Der havde jeg nok valgt at prioritere dem anderledes.

Kl. 11:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:37

Karina Adsbøl (DD):

Tak for det. Ordføreren nævnte i sin tale, at det var alt for bøvlet at få en genbevilling af hjælpemidler, når man var blind. Det er jo sådan i dag, at der faktisk er en forenklet sagsbehandlingsprocedure, kommunerne kan anvende – den er hurtig og enkel – når man ikke har forbedret sit handicap, og det er ved anvendelse af tro og love-erklæringer og underskrift. Så jeg vil bare sige til ordføreren, at det er på plads. Ordføreren kan jo spørge sin ældreminister, hvorfor kommunerne ikke anvender den forenkledede sagsbehandlingsprocedure.

Men det, jeg egentlig vil spørge ordføreren om, er, at regeringen jo vil begrænse ytringsfriheden. Så vil jeg høre, om ordføreren anerkender, at når man gør det, bukker man under for islamiske diktaturstater, f.eks. med hensyn til manglende ligestilling, og det bliver så voldsmandens veto, der vinder. Er det simpelt hen regeringens politik?

Kl. 11:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:37

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg vil gerne lige gå tilbage til det, som ordføreren startede med at tale om, nemlig at man i kommunerne kan underskrive en tro og love-erklæring, og derfor kan man genindføre ... nå, borgerne kan underskrive, ja, undskyld. Der tænker jeg jo ikke at det er ældreministeren jeg skal spørge. Der er det vel den enkelte kommune, jeg i princippet skal spørge, hvorfor de ikke bruger det redskab i deres kommune. Det er faktisk et af problemerne nogle gange i vores velfærdssamfund eller vores samfund generelt, at det nogle steder halter med implementeringen. Vi laver lovgivning herinde i absolut bedste mening, men når så det skal implementeres efterfølgende, er der noget, der halter i implementeringsprocessen.

I forhold til det konkrete spørgsmål om koranlovgivningen, for jeg tænker, det er det, som ordføreren spørger ind til, så må jeg ærligt indrømme, at jeg faktisk er ærgerlig over, at vi har ladet de her

afbrændinger af hellige skrifter fortsætte så længe, som vi har, fordi det er noget, der betyder noget for rigtig mange borgere.

Kl. 11:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:39

Karina Adsbøl (DD):

Professor ved Juridisk Institut på Syddansk Universitet Frederik Waage har udtalt, at forbuddet mod koranafbrænding er »en moderniseret udgave af blasfemiparagraffen«. Professoren udtaler:

»Det er ikke de samme ord, der bliver brugt, men i realiteten var det kun bogafbrændinger, der var tilbage, dengang vi havde blasfemiparagraffen. Derfor er det en genindførelse af retstilstanden, som blasfemiparagraffen var.«

Vil ordføreren redegøre for, hvorfor forbuddet mod koranafbrænding ikke er en genindførelse af den paragraf?

Kl. 11:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:39

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet. Det er jo helt okay, at vi har forskellige holdninger til det her område. Det anerkender jeg fuldt ud. Men jeg bliver også bare nødt til at anfægte, at vi slet ikke skulle gøre noget. Sikkerheden i Danmark, men særligt for danskere i udlandet, var truet. Jeg har lige været med Statsrevisorerne i Kenya, og der måtte vi simpelt hen ikke køre med flag på bilen, fordi man var bekymret over det, der foregik i forhold til bogafbrændinger og de reaktioner, der kunne komme. Så vi bliver simpelt hen nødt til som Folketing og som regering at tage de sikkerhedstrusler alvorligt.

Kl. 11:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance.

Kl. 11:40

Katrine Daugaard (LA):

Tak for det. Moderaterne er jo et nyt parti, som i høj grad er blevet stiftet af medlemmerne selv, og der har I jo i jeres gruppe også en ekspert siddende, vil jeg da nærmest kalde hende, nemlig fru Nanna W. Gotfredsen, i forhold til cannabis og legalisering af cannabis osv. Fru Nanna W. Gotfredsen har jo været ude med nogle meget bastante udmeldinger i forhold til regeringens tiltag eller initiativer ude på Christiania. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens holdning: Mener ordføreren virkelig, at de her initiativer, regeringen er nået frem til, kommer til at virke den her gang?

Kl. 11:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:41

Monika Rubin (M):

Mange tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg troede egentlig, at fornemmelsen var, at det var hr. Lars Løkke Rasmussen, der havde stiftet Moderaterne, og ikke partimedlemmerne. Vi får ellers altid skudt i skoene, at der nærmest ingen andre er i det her parti end hr. Lars Løkke Rasmussen, så jeg er rigtig glad for, at ordføreren har lagt mærke til, at vi også er andre medlemmer i Moderaterne.

I forhold til det konkrete spørgsmål støtter Moderaterne fuldt ud om regeringens planer i forhold til Pusher Street. Det, der er proble-

met med Pusher Street, er, at vi simpelt hen har fået en enklave med kriminalitet, som vi bliver nødt til at bryde op. Når det så er sagt, har Moderaterne også andre forslag til, hvordan vi kan komme videre i forhold til at prøve at komme noget af den her kriminalitet, der særlig er på cannabismarkedet, til livs. Men vi er jo en del af en regering. Moderaterne har ikke 90 mandater, selv om vi gerne ville have det. Så det her er et skridt på vejen. Men man kan sagtens gøre mere.

Kl. 11:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:42

Katrine Daugaard (LA):

Nanna W. Gotfredsen siger den 6. september i Ekstra Bladet, tror jeg det var:

»Det, vi står med, er jo ikke kontrol. Det, vi står med, er kontroltab, og når der sker en spredning af hashhandlen igen, så bliver det endnu mere tilgængeligt for børn og unge. Med det, vi gør, får vi mere af det, vi påstår, vi får mindre af. Det er dumt.«

Er ordføreren fuldstændig enig i det?

Kl. 11:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:42

Monika Rubin (M):

Nu er det sådan, at i Moderaterne er vi forskellige medlemmer, som netop har forskellige syn på tingene. Nanna W. Gotfredsen har en kæmpestor indsigt i det her emne og har derfor også meget stærke holdninger til det. Men Moderaterne støtter fuldt op om regeringens plan om at rydde Pusher Street.

Kl. 11:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:42

Mona Juul (KF):

Tak for det, og tak for talen. Det er altid en fornøjelse at høre ordføreren, og lige præcis når det gælder den grønne omstilling, er vi jo fuldstændig enige. Der skal mere tempo på, vi skal have fjernet de benspænd, der er, og vi kender jo heldigvis også rigtig mange af løsningerne. Derfor er jeg også nødt til sige til ordføreren: Det er jo på jeres vagt, at vi lige pludselig er gået i bakgear; det er på jeres vagt, at I er kommet med et pivringe forslag til at nå klimamålet i 2025; det er på jeres vagt, at åben dør-ordningen er smækket i; det er på jeres vagt, at vi klapper mere ad aftaler, end vi rent faktisk får dem implementeret.

I dag kan vi så læse os til, at udenrigsministeren kører uden om sin klimaminister, holder sit eget havvindsudvalg og afviser også sammen med statsministeren og andre prominente personer fra regeringen et forslag fra seks – hele seks – ministerier, der foreslår en lynudbudsrunde i stedet for den lukkede åben dør-ordning. Hvad er det så egentlig, der foregår? For man må bare sige, at det jo ikke er nok at holde en flot tale; der skal jo simpelt hen løsninger på bordet. Skulle vi ikke sørge for, at vi får set, hvad det er for et forslag, som hele seks ministerier har budt ind med, så vi kan komme videre?

Kl. 11:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:44

Monika Rubin (M):

Mange tak til ordføreren for spørgsmålet, og tak for den virkelig store tillid til Moderaterne og til klimaministeren, i forhold til at vi på et halvt år skulle kunne have implementeret og gennemført alt i forhold til klimalovgivning.

Det, der er vores målsætning, er særlig at gå fra at tage beslutninger og lave lovgivning til rent faktisk også at få implementeret det, og det er også derfor, at jeg valgte at bruge så meget af min taletid på at tale om de barrierer, vi har, og det er derfor, at regeringen har nedsat NEKST, altså den nationale energikrisestab, som netop skal se på, hvordan vi kan fjerne de her benspænd, vi har i Danmark. Det er jo absurd, at vi har et naboland – altså, jeg kører i 5 timer, og så er jeg i Tyskland – hvor det bare går så meget hurtigere. Det er enormt sørgeligt, og jeg synes, det er forstemmende, og det er derfor, at det er der, vi lige nu sætter hele vores turbo på.

Kl. 11:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:44

Mona Juul (KF):

Men anerkender ordføreren ikke, at vi jo kender rigtig mange af de benspænd? Vi behøver da ikke en NEKST-gruppe til at finde ud af, hvad det er for nogle benspænd, der er. Og vi kender jo også mange af løsningerne, f.eks. kompensation til nogle af de borgere, der bliver hårdt ramt af f.eks. at komme til at bo op ad et power-to-x-anlæg. Så det er jo ikke, fordi der hverken mangler overblik over, hvad det er for nogle udfordringer, der er, eller hvad det er for nogle løsninger, vi kan bringe på banen.

Men lad mig også lige stille et andet spørgsmål i forhold til erhvervspolitik, som jeg jo håber meget at vi også kan få et godt samarbejde om. Jeg synes, at der er en ting, som Moderaterne har glemt, og det er, at der rent faktisk ikke er nogen retssikkerhedsmæssig tilstand for danske virksomheder i dag, og det ønsker jeg virkelig at Moderaterne stempler hundrede procent ind i og sikrer, sammen med Det Konservative Folkeparti, kommer til at ske.

Kl. 11:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:45

Monika Rubin (M):

Tak. Der var jo lidt to ting i det her. Altså, i forhold til at vi kender løsningerne og vi bare skal implementere det, var det lidt det samme, jeg hørte, da vi præsenterede Sundhedsstrukturkommissionen, nemlig hvorfor vi ikke bare fikse det med det samme. Men hvis vi bare fikser det med det samme uden rent faktisk at undersøge, præcis hvad problemerne er, så ender vi med at fikse det forkerte.

I forhold til det sidste synes jeg, at ordføreren endelig skal tage fat i vores erhvervsordfører, for jeg er sikker på, at vi kan lave et rigtig fint samarbejde.

Kl. 11:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten.

Kl. 11:46

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for en engageret tale. Når man har været hernede til de her store debatter mange gange, lægger man mærke til nogle bestemte ting, og det er ofte det her med, at der ikke rigtig kommer svar, når der er noget, der er stor interesse om. Og det er det, vi har

set på det her spørgsmål om Zetlands artikel fra i dag. Der er blevet spurgt ind til de økonomiske relationer mellem CIP og Moderaterne – intet svar; der er blevet spurgt ind til den her indstilling fra seks ministerier om en løsning, som kunne have givet mere havvind, hvorfor det ikke har været forelagt Folketinget – intet svar; der er blevet spurgt ind til det her særlige lidt besynderlige havvindkontor, som udenrigsministeren har oprettet under sit eget ressort – intet svar. Kan ordføreren garantere, at Moderaterne vil medvirke til at få alt frem i den her sag? Jeg ved, at en samlet opposition har indkaldt til samråd, og vil Moderaterne medvirke til, at vi får afdækket alt i den her meget besynderlige sag?

Kl. 11:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:47

Monika Rubin (M):

Først og fremmest tillykke til ordføreren med den nye rolle som politisk ordfører og politisk leder for Enhedslisten.

I forhold til den konkrete sag vil jeg sige, at jeg jo ikke er inde i detaljerne, og det er også derfor, jeg ikke kan svare på det spørgsmål, der kommer. Derfor synes jeg, det er så fint, hvis ordføreren indkalder til samråd for at få svar på de her spørgsmål, og der er jeg sikker på, at hvem end ordføreren indkalder til det samråd, og det bliver formentlig udenrigsministeren eller klimaministeren, så vil de gøre deres ypperste for at svare på ordførerens spørgsmål. Så det synes jeg endelig ordføreren skal gøre.

Kl. 11:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:47

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det. Så kunne jeg godt tænke mig at spørge ganske kort ind til noget helt andet, og det handler om vores velfærd. Kommunerne er blevet tvunget til at skære voldsomt ned, og det er blevet fortalt, hvad konsekvenserne er af det. Nogle kommuner har så for at beskytte og værne om f.eks. deres ældre medborgere valgt at hæve skatten. Konsekvensen af det under de regler, der gælder nu, er, at staten kommer og uddeler det, vi kalder dummebøder, hvor man første år tager 75 pct., andet år 50 pct., tredje år 50 pct. og fjerde år 25 pct. Der går altså 5 år, før kommunen selv kan få lov til at bruge de penge, den selv har indkrævet i skat. Er det noget, Moderaterne vil være med til at gøre op med bare for det kommende år, for det ville være en meget, meget stor håndsækning til kommunerne og til borgerne, som jo er dem, der rammes af velfærdsnedskæringerne?

Kl. 11:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:48

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet. En af de ting, som jeg er blevet overrasket over, efter jeg er gået ind i dansk politik, er, hvor lidt læring der egentlig er på tværs af kommuner og på tværs af regioner, altså at lære fra hinanden, i forhold til hvis der er nogen, der har fundet på en god måde at løse nogle ting på. Og jeg ville ønske, at man var bedre til det, for der er jo nogle kommuner, hvor man ikke behøver at gøre det, altså at hæve skatterne, og der er nogle kommuner, hvor man har formået rent faktisk at nedsætte noget af bureaukratiet og skaffe mere arbejdskraft. Så jeg ville sådan ønske, at vi på en eller anden måde havde en platform, hvor man også delte de projekter, man

iværksatte i kommunerne, med andre kommuner, så man kunne lære mere af hinanden.

Kl. 11:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Næste korte bemærkning er til hr. Jacob Mark, SF.

Kl. 11:49

Jacob Mark (SF):

I den fantastiske by Sorø sker der noget endnu mere fantastisk hver eneste uge. Der udgår nemlig en lastbil fuld af lærebøger, og de er fysiske. Det er ikke skærmlærebøger eller læringsportaler. Det er rigtige, fysiske lærebøger ligesom dem, ordføreren selv havde, da hun gik i skole. Det er ikke kun Sorø, der udgår lastbiler fra; det sker faktisk over hele landet. I alle landets regioner findes der det, der hedder Center for Undervisningsmidler, som hvert år gratis udlåner 2 millioner fysiske bøger til de danske folkeskoler. De udlåner særlig til nogle af de skoler, der ikke har så mange penge, sådan at de også kan have noget fedt nyt undervisningsmateriale. De sørger også for at levere værktøj eller tre-d-printere, hvis man skal lave ny praktisk undervisning, som også er noget af det, vi ønsker.

Jeg ved, det ligger Moderaterne meget på sinde, at vi skal have mindre brug af skærm i den danske folkeskole, og derfor underer det mig, at man nu vil lave en kæmpe besparelse på Center for Undervisningsmidler, som jo bidrager til, at der kommer rigtige, fysiske lærebøger ude i skolerne. Hvordan kan det være?

Kl. 11:50

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:50

Monika Rubin (M):

Hvordan pengene bliver udmøntet i de besparelser, er det jo ikke os der beslutter. Altså, det er jo lokale beslutninger. Det, der er med lærebøger – det ved jeg i hvert fald fra medicinstudiet – og jeg ved godt, at jeg nu ikke svarer på spørgerens spørgsmål, men jeg synes bare, det er enormt vigtigt at få det med, er, at vi skal passe på, at vi ikke går fuldstændig væk fra skærme og kun vil tilbage til bøgerne, for der er også noget viden, der så går tabt. Det tager noget tid at skrive en bog, det tager noget tid at udgive en bog, og det tager noget tid at få den distribueret. Det vil sige, at den allernyeste viden risikerer vi at gå glip af, hvis vi går fuldstændig væk fra skærme.

Hvordan man præcis har sparet på det enkelte center, ved jeg simpelt hen ikke noget om.

Kl. 11:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:51

Jacob Mark (SF):

Jeg er da fuldstændig enig i, at vi skal have den nyeste viden. Problemet er, at det er noget af det, der er blevet sparet væk ude på skolerne, og ved at have Center for Undervisningsmidler sørger man for, at alle skoler, uanset hvor de er i landet, har råd til den nyeste viden. Det er også derfor, forlagene er så meget imod det her. Det er, siger de, fordi det er en mulighed for, at alle skoler og alle elever kan få den nyeste viden, både gennem fysiske materialer og ved skærme. Nu er det Moderaternes uddannelsesminister, som så vil lave en ret stor besparelse på det her, som vil betyde færre fysiske lærematerialer. Jeg synes ikke, det giver mening.

Kl. 11:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:51

Kl. 11:54

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for at gøre mig opmærksom på det. Jeg må jo prøve at tale med undervisningsministeren om, hvad der er op og ned i det, for jeg kender ikke til den konkrete besparelse.

Kl. 11:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Sidste korte bemærkning til Moderaternes ordfører går til hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:52

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Fru Monika Rubin snakker meget om, at vi skal have speedet op med flere vindmøller, med flere solceller, men jeg er bare nødt til at sige: Glem den folkelige opbakning til det, hvis man kun har fokus på, at vi skal sætte flere vindmøller og flere solceller op, men ikke kigger på, hvordan det fungerer ude bagved.

Jeg bor selv i Vestjylland, hvor vi har mange vindmøller og mange solceller. Det er ikke særlig sjovt at stå og kigge ud på 50 vindmøller, hvor én snurrer rundt og resten står stille, mens elmåleren banker af sted til 8 kr. pr. kilowatt-time, og jeg har fået forringet min ejendom. Det hjælper ikke at sætte flere op, hvis ikke man er indstillet på at kigge på noget af alt det bagved, der skal til, først. Er Moderaterne indstillet på måske lige at skrue ned for tempoet med vindmøller og solceller og så få opbygget alt det bag ved først, så vi rent faktisk kan udnytte al den strøm, vi får? Tak.

Kl. 11:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:53

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg ser det ikke som et enten-eller, at vi skal stoppe med at sætte vindmøller op, fordi vi så skal have fokus på at opbygge alt det bagved. Jeg ser det egentlig som to spor, der skal køre lige hurtigt.

I forhold til Danmarksdemokraternes ambitioner på klimaområdet gør det mig ikke noget, at vi i Moderaterne ikke er enige med Danmarksdemokraterne. For os er det alfa og omega, at vi når vores målsætning i 2030 og ikke måske i 2032, 2035, 2040, fordi det gør ikke noget, hvornår det kommer, hører jeg Danmarksdemokraterne sige. Det gør mig ikke noget, at vi er uenige om det her.

Kl. 11:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:53

Kristian Bøgsted (DD):

Nej, men jeg kan så forstå, at vi stadig væk skal sætte dem op uden at sætte ekstra af til at udbygge elnettet. Man vil også gerne have os over i elbiler alle sammen, men elnettet er ikke klar til at kunne trække det over det hele. Er Moderaterne så villige til rent faktisk at gå til EU og sige, at vi er nødt til at få gjort noget ved den måde, vi har skruet elmarkedet sammen på, sådan at der ikke er tyske kapitalfonde, der kan købe de danske vindmøller og slukke for dem, for at elnettet kan klare det og de ikke får bøder for at slukke for deres egne møller nede i Tyskland? Vil Moderaterne så være med til at kigge på det?

Kl. 11:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Monika Rubin (M):

Jeg er fuldstændig enig med ordføreren i, at elnettet skal udbygges i Danmark – selvfølgelig skal det det – ellers giver det slet ikke mening. Og jeg er også helt enig med ordføreren i, at vi skal kæmpe meget mere for klimaet på EU-plan, men altså også globalt set i resten af verden, for som jeg også har sagt tidligere her på talerstolen, er klimakampen ikke national, den er global, og det skal vi gøre meget mere for.

Kl. 11:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til fru Monika Rubin, Moderaterne.

For at sikre den bedste sammenhæng mellem ordførertaler og den efterfølgende debat udsætter jeg mødet til kl. 13, hvor vi starter med fru Pia Olsen Dyhr, SF.

Mødet er udsat. (Kl. 11:54).

Kl. 13:00

Forhandling**Anden næstformand (Jeppe Søe):**

Klokken er 13.00. Velkommen tilbage fra frokost. Vi er i fuld gang med forhandlingen af statsministerens redegørelse, og den næste ordfører på talerstolen er fru Pia Olsen Dyhr fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:00

(Ordfører)**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Tak, formand, og tak til statsministeren for åbningstalen forleden. Det er godt at se, at regeringens partiformænd er tilbage – om end de ikke er i salen lige nu, er det dejligt at vide det.

Jeg kan jo forstå, at regeringstoppen har været ude på busturné med Anders Breinholt for at møde danskerne. Jeg er sikker på, det har været en fest, men tilbage står et indtryk af, at danskernes velfærd undervejs er blevet smidt under kampagnebussen. Så jeg vil gerne tage os alle sammen med på en lidt anden landsturné lige nu og her, for mens regeringstoppen har rejst rundt med Anders Breinholt og et kamerahold, har en lang række ikke mindst socialdemokratiske borgmestre forsøgt at komme til orde.

Lad os starte vores turné i den anden ende af landet. Nogle kommuner genåbner nu for anden gang i år deres budgetter. I Sønderborg er 24 medarbejdere i hjemmeplejen udpeget til fyringer på grund af besparelser, selv om alle prognoser viser, at Sønderborg kommer til at mangle velfærdsmedarbejdere, og borgmesteren er citeret for at sige:

»Jeg synes simpelthen, det er ufatteligt, at nogen kan finde på at snakke om yderligere skattelettelser i denne situation.«

Jeg kunne ikke have sagt det bedre. I Silkeborg skal de finde 78 mio. kr., hvis jeg ikke husker det forkert, og her siger borgmesteren:

»Det er absolut ikke luksusydelse, vi fjerner nu. Det bliver noget af den helt borgernære velfærd og den forebyggende indsats.«

I Rødovre Kommune, kort herfra, har man skrevet ud til alle skolebørns forældre, at der ikke er råd til vikartimer og skoleudflugter resten af året; de skal til at have lærerfri timer. Hvad betyder det så? tænker jeg, der lytter med. Tadaa! Det betyder undervisning uden lærer, altså en situation, hvor læreren fra lokalet inde ved siden af i bedste fald kan kigge forbi, hvis larmen bliver for høj. Jeg får lyst til at spørge regeringstoppen, som jo er repræsenteret ved statsministeren alene, om det blev vendt ved jeres samtaler rundtomkring i landet med bl.a. Anders Breinholt på jeres turné. Jeg er ikke sikker.

Nuvel, i Guldborgsund indstiller kommunens direktion nu til at spare tre plejehjem væk – tre plejehjem! På Stevns mener borgmesteren, som er socialdemokrat, at det er et mærkeligt signal at give skattelettelser, når velfærden er så presset. Jeg tænker det samme. Måske er det bare mig, men jeg synes, der tegner sig et billede.

Så er der Kerteminde på Fyn. Her siger borgmesteren det meget ædrueligt:

»... jeg forstår simpelthen ikke, at den socialdemokratiske del af regeringen kan være med til, at det overhovedet skal drøftes«.

Så tager vi turen til Lolland. Og jeg beklager – jeg ville jo gerne have haft Anders Breinholt med i ånden for at gøre det lidt sjovt, men Lolland er en af landets i forvejen fattigste kommuner. Her står man til at skulle spare omkring 85 mio. kr. Heller ikke her synes den lokale socialdemokratiske borgmester, at tiden er til skattelettelser. Faktisk taler borgmesteren om, at kommunen er ved at gå konkurs. I løbet af få år risikerer de at blive sat under administration af Indenrigsministeriet. Helt akut står man med et meget konkret dilemma. De har påbud mod en daginstitution, der er 50 år gammel og har skimmelsvamp. Den vil de gerne skifte ud, men det er jo ikke sikkert, det kan lade sig gøre. Altså, kommunen står med valget, om man skal sende raske børn i en daginstitution med skimmelsvamp, eller om man skal skære et andet sted i velfærden.

Nødråbene fra landets regioner og sygehuse tikker ind. Nødråbene fra landets kommuner og fra alle steder i den kommunale velfærd tikker ind. Ungdomspsykiatrien skriger på flere sengepladser og behandlingstilbud, og imens det her sker, fyrer man velfærds- og omsorgsmedarbejdere på grund af besparelser. Man skiller sig altså af med lige præcis den arbejdskraft, som regeringen har udnævnt til den nye valuta i dansk politik. Man afskediger dem, som man lige har sagt man stod og manglede, fordi man skal spare.

Det giver jo ikke mening. Eller måske er det, fordi skattelettelser prioriteres over velfærd? Det er jo det, der er sagens kerne, og selv den største charmeoffensiv kan ikke dække over det faktum. Det efterlader, hvis man skal sige noget positivt, danskerne med et klart valg, altså et valg, der engang blev opsummeret i et valgslogan: Velfærd eller skattelettelser.

Kl. 13:05

Hør nu her! Drop skattelettelserne, og invester i vores velfærd. Investér i et samfund i balance; et samfund, hvor børnefamilierne kan få enderne til at mødes, og hvor man ikke slås med stress og mistrivsel; et samfund, hvor man ikke ser sine kollegaer blive fyret, så man selv skal løbe endnu hurtigere.

SF foreslår derfor et saltvandsdrop til kommuner og regioner i form af et varigt løft af økonomien derude – 2,5 mia. kr. med virkning fra 2024. Signalet fra SF er meget klart: Drop de skæve skattelettelser og skattelettelserne til de familieejede virksomheder, og sæt i stedet prop i, hvor vores fælles velfærd siver ud af sprækkerne. Pengene skal tilføres via bloktilskud, så kommunerne har frihed til selv at disponere over de områder, der er under særlig hårdt pres.

Der er én betingelse for os i SF. Det er, at pengene skal bruges direkte på den borgernære velfærd, på alt det, der kommer børnene, de ældre, de syge og mennesker med handicap til gavn. Og ja, vi skal give mulighed for fuld tid. Men vi skal ikke udskamme eller moralisere over sosu'en, pædagogen eller sygeplejersken på deltid. At passe på sig selv og sin familie har også værdi for samfundet. Ærlig talt mangler jeg en tilsvarende fordømmelse af f.eks. elmellemhandlerne, der har scoret 54 mia. kr. i overskud, mens danskerne ikke kan betale deres inflationsregninger. Det er helt, helt skævt at lange ud efter danskernes arbejdsmoral, mens man ser igennem fingre med spekulationsøkonomiens gevinster.

Lad os styrke vilkårene på professionsuddannelserne, på de arbejdspladser, der står for kernevelfærden. Der er løbende givet mas-

sive skattelettelser i Danmark i snart to årtier. Vi har aldrig været rigere.

Alligevel smuldrer velfærden omkring os, og vi viger tilbage for at gøre det nødvendige for vores natur og klima. Vi bevidner lige nu de voldsomme effekter af klimaforandringer i hele verden. I Danmark er vores drikkevand truet af sprøjtegifte og PFAS. Fiskebestandene er ramt af det elendige havmiljø. I sidste uge fik vi syn for sagen. Vores hav og indre farvande er døde. Det står jo lysende klart for enhver, der har set billederne af det i går, at frivillige aftaler med landbruget er det samme som intet at gøre, intet ansvar at tage. Vi skal have en CO₂-afgift på landbruget, og vi skal have en naturgenopretningslov for vores hav også.

SF ser frem til det kommende arbejde med en dansk naturlov, men med regeringens signaler er forventningerne faktisk noget blandede hos os. Men lad os nu gøre det rigtige, og lad os gøre det ordentligt, for dansk økonomi er solid. Der ligger kæmpe opgaver foran os: skrantende velfærd, mangel på kollegaer, stress og mistrivsel, naturkrisen, klimakrisen og ikke mindst krigen i Ukraine. Det er store vanskelige problemer, men vi må hverken falde i den fælde, at vi bliver opgivende, eller ty til trætte og forlængst udtjente idéer fra dovenlisten, der altid ligger øverst i blå blok: at skattelettelser er mirakelmidlet, der fikser alt. Det rækker ikke, og situationen er slet ikke til det nu.

Vi må og skal prioritere vores velfærd. Vi må og skal prioritere vores natur og klima, og vi må og skal investere i vores forsvar og sikkerhed. Tiden er ikke til skattelettelser, men til at investere i vores fælles fremtid. Det samarbejder SF gerne om, og jeg ser frem til debatten, men inden da vil jeg på vegne af partierne SF, Enhedslisten og Alternativet fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at både de globale klimaproblemer og de danske velfærdsproblemer fortsat vokser. Disse problemer løses ikke af skattelettelser, men af investeringer.

Der skal konkrete og ambitiøse tiltag til, som øger tempoet i den grønne omstilling og forbedrer vores nødlidende havmiljø. Landbruget må og skal tage sin del af ansvaret. Betydningen af at genoprette vores natur, genskabe liv i havet omkring os, styrke biodiversiteten, sikre rent drikkevand, reducere CO₂-udslip og styrke den kollektive transport kan slet ikke overvurderes.

Tiden er ikke til flere skattelettelser. Børnepasning, undervisning og uddannelse, pleje og omsorg, hjælp til handicappede, psykisk syge og udsatte skal tværtimod styrkes, og kommuner og regioner skal ikke sættes i den situation, at de skal skære på velfærden og afskedige velfærdsmedarbejdere, mens regeringen uddeler ulighedsskabende skattelettelser.

Folketinget forpligter sig til at sikre velfærden, ligheden, integrationen og den grønne omstilling – og dermed sikre et samfund i bedre balance og med styrket sammenhængskraft.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 2).

Tak for ordet.

Kl. 13:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren for talen. Nu går vi over til de korte bemærkninger, og allerførste spørger er hr. Jens Joel fra Socialdemokratiet.

Kl. 13:10

Jens Joel (S):

Tak til SF's formand for talen. Jeg er nok nødt til alligevel at opponere ret kraftigt imod hele den præmis, der ligger i talen, altså at de vanskelige budgetter, man lægger lige nu, skyldes skattelettelser i den kommende finanslov, for de findes ikke. Bortset fra en marginal

lettelse af befordringsfradraget til nogle af dem, der har brug for bilen til arbejde, er der ikke skattelettelser i 2024, og derfor er de vanskelige budgetter heller ikke grundet skattelettelser. Så det er simpelt hen forkert, når det bliver sagt. Til gengæld er der et hensyn i forhold til inflationen, som rammer dem, der har mindst, allerhårdest, og der har vi givet ekstra midler og er gået helt til grænsen af, hvad man kan gøre.

Men jeg forstår, at fru Pia Olsen Dyhr og SF vil give flere penge, og jeg vil sådan set bare stille det simple spørgsmål: Hvad er den finanspolitiske aktivitetsvirkning af det, SF foreslår?

Kl. 13:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:11

Pia Olsen Dyhr (SF):

Den svarer til 0,1 pct., for vi snakker om et statsbudget på 1.300 mia. kr. Og pointen er jo, at det, vi foreslår, ikke er guld og grønne skove derude; det tror jeg er ret vigtigt at være opmærksom på. Der kommer ikke til at være noget nyt ude i vores kommuner og regioner med det forslag, SF kommer med. Det, vi gør, er at sætte en prop i de besparelser.

Man må jo sige, at det er rigtigt, at man skal være bekymret for inflationen. Det kan man gøre noget ved på rigtig mange måder. Jeg ville foreslå, at man lagde skat på mellemhandlerne i elbranchen; så vil man faktisk kunne styre inflationen endnu bedre, end man gør det ved at gøre det på velfærdsbudgettet. Det kan vi se er noget af det, der finanspolitisk giver allermost mening.

Kl. 13:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hvis man ønsker sin anden korte bemærkning, skal der trykkes på knappen. *(Jens Joel (S): Det har jeg gjort).* Så værsgo.

Kl. 13:12

Jens Joel (S):

Tak for det, og også tak for anerkendelsen af, at det, som SF foreslår, jo faktisk har en effekt på inflationen og dermed også på det, tror jeg, fælles ønske, vi har, om, at inflationen ikke skal løbe løbsk. For det er jo dem med de mindste tegnebøger, som kommer til at betale den højeste pris, hvis man ikke får styr på inflationen. Det er faktisk det, vi er lykkedes med i Danmark, også hurtigere, end man har gjort mange andre steder, og det er det, regeringen ønsker at sikre at vi også fremadrettet gør.

Kl. 13:12

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er så glad for, at hr. Jens Joel roser den indsats, som SF, Enhedslisten og Radikale Venstre har lavet med den tidligere etpartiregering, og som jo netop har været med til at gøre, at inflationen i Danmark ikke er løbet løbsk – at vi faktisk har vist en ansvarlig økonomisk kurs i rigtig mange år. Det er jo forudsætningen for, at vi står så godt internationalt, at vi faktisk lagde bunden der.

Det, der er interessant med vores forslag – og jeg synes, hr. Jens Joel skulle lytte til det, jeg sagde med de 0,1 pct. – er, at det faktisk ikke har en indflydelse på inflationen. Den er minimal, tæt på ingenting, i forhold til nogle af de andre forslag, regeringen har lagt frem.

Kl. 13:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Jeg må undskyldte over for hr. Jens Joel. Det er en meget, meget lille skærm, og der er rigtig mange, der er skrevet på, så den anden

kommentar står helt nederst. Men lad os endelig komme i gang med den lange liste. Nu er det hr. Hans Andersen fra Venstre.

Kl. 13:13

Hans Andersen (V):

Tak for det. Det har altid været mit indtryk, at SF har taget personalemanglen i f.eks. sundhedssektoren meget alvorligt. Og der er jo store problemer med at få kollegaer nok i sundhedsvæsenet og ikke mindst i de kommende år. Men anerkender SF ikke, at over for de udfordringer, vi står, med personalemangel, er vi nødt til at bruge alle værktøjer i værktøjskassen, også skattelettelser, som f.eks. vil gøre det attraktivt at gå fra deltid til fuld tid? Og kan SF bakke op omkring at give et øget beskæftigelsesfradrag, således at sygeplejersken og social- og sundhedsassistenten får mere ud af at gå på arbejde?

Kl. 13:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:13

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg lyttede til P1 Debat i går, og der var Ida Rindorf med som deltager. Hun er hjertesyggeplejerske på Riget, og noget af det, hun sagde, var, at hun arbejder 28 timer i øjeblikket. Hun er faktisk på deltid. Men i de uger, hvor hun har prikkevagt, kommer hun tit op og arbejder 50-60 timer. Og forudsætningen for, at hun i de perioder kan arbejde 50-60 timer *om ugen*, er, at hun nogle uger faktisk har de 28 timer. Så jeg tror egentlig, det ville være sundt for regeringen at revidere forholdet til det der med deltid lidt. Det er ikke så simpelt som så. Mange af de her sygeplejersker er faktisk villige til at lægge en stor indsats.

Jeg er enig i, at vi skal kigge på rigtig mange forskellige værktøjer i kassen for at lykkes med at få mere arbejdskraft. Hvad med de 28.000, der arbejder i den private sektor, som er uddannet som enten sygeplejersker, sosu-assisterter eller pædagoger og har fundet et andet erhverv, fordi de ikke synes, det er attraktivt, fordi de ikke har kollegaer nok og lønnen ikke er høj nok?

Kl. 13:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 13:14

Hans Andersen (V):

Så kom ordføreren sådan meget behændigt uden om ordet skattelettelser. Det er åbenbart ikke et værktøj, man ønsker at tage med i værktøjskassen, når vi skal sikre, at vi ikke længere har personalemangel på vores hospitaler og plejehjem. Men hvorfor er det sådan? Altså, hvorfor mener SF, at et lønløft er bedre end skattelettelser? Vi taler om de samme personalegrupper her: sygeplejersken og social- og sundhedsassistenten. For det handler vel om, at vi gør det mere attraktivt at gå på arbejde.

Kl. 13:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:15

Pia Olsen Dyhr (SF):

For det første vil jeg gerne anholde præmissen om, at hvis man laver skattelettelser, arbejder folk bare mere. Når man spørger danskerne bredt, siger de, at hvis de får en skattelettelse, vil de vælge at arbejde mindre, for så har de råd til det samme. Det er min ene pointe.

Den anden pointe er, at jeg da ikke vil afvise at lave skattelettelser i bunden. Det har SF sådan set aldrig haft et problem med. Men

så vil vi gerne lave en skatteomlægning, så det er nogle af de rigeste i det her samfund, der får lov til at betale til den skatteomlægning. Så hvis Venstre er med på at indføre en skat for elmellemhandleren, der har tjent 45 mia. kr., er vi klar i SF.

Kl. 13:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Monika Rubin fra Moderaterne.

Kl. 13:16

Monika Rubin (M):

Tak for en fin tale. I 2030 forventer vi at mangle 90.000 fuldtids-beskæftigede i Danmark. Vores sundhedsvæsen kommer til at mangle ca. 40.000 medarbejdere. Hele den grønne omstilling kan ikke hænge sammen, hvis ikke vi skaffer mere arbejdskraft. Jeg vil egentlig gerne høre SF om, hvordan vi skal skaffe mere arbejdskraft i Danmark generelt, for de forslag, jeg umiddelbart hører om her, når ordføreren taler med Venstre, er egentlig tiltag, hvor vi kannibalerer hinanden i de forskellige sektorer, men vi får jo ikke flere mennesker i Danmark i den arbejdsdygtige alder af den grund. Så jeg er nysgerrig på at høre om SF's forslag.

Kl. 13:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:16

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, for det første tror jeg, at vi er nødt til at kigge på, at der er nogle jobs i dag, som man godt kan uddanne sig videre fra. Jeg mener, at der er nogle af dem, der er ufaglærte i dag, som ser ind i, at de ikke har et job i fremtiden, og som allerede nu skal uddannes videre. Derfor er jeg meget positiv over for regeringens forslag, som jo er et forslag tilbage fra den tidligere regering, hvor SF sad som støtteparti sammen med Enhedslisten og Radikale, om at lave 110 pct.s dagpenge. Det synes jeg er en rigtig god idé; det er med til at gøre, at nogle ufaglærte bliver faglærte. Det er den ene del af det.

Den anden del af det er, at jeg ikke bare tror på det der med, at vi skal finde ny arbejdskraft, men jeg er sådan set heller ikke afvisende. Det tror jeg er det, der ligger i spørgerens spørgsmål uden at være sagt direkte, altså at kigge på international arbejdskraft. Vi har arbejdsløse i hele Europa. Danmark er et af de lande, der er dårligst til at tage imod andre EU-borgere til at løse nogle af de opgaver, der er; det er vores nabolande bedre til. Hvorfor skulle vi ikke kigge den vej? Det er jeg ikke afvisende over for.

Og sidst, men ikke mindst, vil jeg sige: Lad os da kigge på det, der virker. Vi ved da, at hvis vi passer på arbejdsmiljøet derude, er der også en chance for, at folk f.eks. kan være længere tid på arbejdsmarkedet.

Kl. 13:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 13:17

Monika Rubin (M):

Mange tak. Ja, det er netop det, der ligger i mit spørgsmål. Det, der er problemet, er, at vi i EU kommer til at mangle 8 millioner mennesker i den arbejdsdygtige alder. Som jeg har fået fortalt, er der allerede nu i Portugal simpelt hen fødende, der føder uden en jordemoder, fordi der ikke er jordemødre nok. Det vil sige, at om kun 7 år kan vi altså ikke bare rekruttere fra EU. Derfor vil jeg gerne høre SF, om man kunne være interesseret i at kigge på, hvordan vi i Danmark også kan rekruttere uden for EU. Moderaterne har jo det her forslag om at lave et uddannelses- og udviklingsamarbejde med

lande uden for EU, bl.a. i forhold til sundhedsuddannelser, men også eventuelt andre uddannelser.

Kl. 13:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:18

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu ved jeg jo, at spørgeren selv er læge. Jeg ved, hvor svært det er at være patient, hvis man ikke kan forstå sin læge. Derfor tror jeg, at en forudsætning for hele den her diskussion er, at vi taler om folk, der har de rigtige kompetencer og faktisk kan hjælpe med de problemer, vi har. Når man snakker arbejdskraft, snakker man bare arbejdskraft sådan generelt, men det, der er udfordringen i fremtidens Danmark, er jo den *rigtige* arbejdskraft, og at vi kommer til at mangle folk, der kan arbejde i vores velfærdssektor. Og der kan vi ikke bare ved at lave et center i Afrika, eller hvor Moderaterne nu forestiller sig det, løse det problem.

Kl. 13:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:19

Inger Støjberg (DD):

Tak. Nu er fru Pia Olsen Dyhr sikkert godt klar over, at landdistrikterne er noget af det, der fylder meget for Danmarksdemokraterne, men jeg har også bidt mærke i, at det faktisk også er noget af det, der fylder meget for SF. Jeg vil derfor gerne spørge til, hvordan fru Pia Olsen Dyhr har set på de tiltag, de nedskæringer, der jo ligger i finanslovsudspillet, både når det handler om byfornyelsespuljen, og når det handler om bredbåndspuljen, men også når man ser på busruterne, som bliver skåret væk i landdistrikterne.

Er det noget, som SF kommer til at spille ind i forhold til de finanslovsforhandlinger, som jo går i gang lige om lidt?

Kl. 13:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:19

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, det er rigtig vigtigt, at vi har et Danmark i balance, og jeg er helt enig med fru Inger Støjberg i, at det er noget, vi skal løfte i begge sider af Folketingssalen, for ellers knækker Danmark over. Hvis man bor i landdistrikterne og oplever, at man ikke kan tage en bus i skole, men at man er nødt til at have en bil, så flytter flere og flere folk jo væk fra landdistrikterne og mod byerne.

Jeg vil gerne have et land, hvor vi stadig væk har skoler i de fleste af vores byer, og hvor man har muligheden for at komme til lægen, og det er jo nogle af de udfordringer, vi allerede står med lige nu og her. Så derfor synes jeg, det er nogle oplagte ting at kigge på i forbindelse med finanslovsforhandlingerne. Det handler generelt om de her besparelser, og så er det ofte de mere tyndtbefolkede områder, der risikerer besparelsen, end det er byerne.

I forhold til den kollektive trafik er det jo et hjertebrud, og dengang jeg selv var transportminister, sørgede vi faktisk for, at der var en pulje decideret til busser, så man kunne fastholde busser i hele Danmark. For det er jo ikke noget problem, hvis man har en busrute 5A, som kører hele tiden fyldt med passagerer, men det er et problem, hvis man har en busrute på landet, som alle – ældre og unge – er afhængige af, og som nu forsvinder.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:21

Inger Støjberg (DD):

Ja, som man kan høre, er det også noget, der ligger SF på sinde, altså både det, at landdistrikterne skal opprioriteres, men også, at Danmark ikke knækker over. Der må jeg jo nok sige, at det er en af de meget store bekymringer for os i Danmarksdemokraterne, at Danmark simpelt hen er ved at knække over, altså at der er for langt imellem, hvordan verden ser ud i storbyerne, og hvordan den ser ud ude i landdistrikterne. Men det er egentlig bare en kvittering for, at SF vil være med til at løfte den her dagsorden også i finanslovsforhandlingerne, som er nært forestående.

Kl. 13:21

Kl. 13:21

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Tak for det. Så er der et svar.

Kl. 13:21

Pia Olsen Dyhr (SF):

Vi lancerede jo sammen med Socialdemokraterne før valget i 2019 det, at man også skulle sørge for at have velfærden tæt på, og jeg har selvfølgelig tænkt mig at blive ved med at kæmpe for, at man har en skole, læge og politi i landdistrikterne. Det håber jeg også at Socialdemokraterne vil huske på.

Den anden del er jo, at hvis man kigger i regeringsgrundlaget, står der meget tydeligt, at der også skal investeres i vores busser. Vi mangler stadig væk at se det udmøntet, og det synes jeg da at vi sammen med Danmarksdemokraterne skal holde regeringen op på.

Kl. 13:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så skal vi til fru Sólbjörg Jakobsen fra Liberal Alliance.

Kl. 13:22

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak, og tak for talen. Vi er i Liberal Alliance godt og grundigt trætte af at se danskernes hårdttjente penge gå op i administration, flyselskaber, frås og udgifter, der ikke har noget med egentlig kernevelværd at gøre. Jeg vil faktisk vove at påstå, at Liberal Alliances og SF's vælgere har det tilfælles, at de med glæde betaler den del af skatten, der går til reel kernevelværd, men er SF ikke enig i, at vi skal gøre op med ekstremt meget af det her bureaukrati, vi kan se, og den frås og udvikling, vi kan se?

Bare siden 2019 har vi fået 13.000 flere administrativt ansatte i det offentlige. Det er altså en ekstrem udvikling, der sker, og ud over at vi selvfølgelig skal prioritere kernevelværd, er det så ikke også på tide, at vi får prioriteret de offentlige midler lidt anderledes?

Kl. 13:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:23

Pia Olsen Dyhr (SF):

En af de ting, SF fik ind i finansloven, da der sad en socialdemokratisk etpartiregering, var jo besparelser på administrationen, altså at man skulle spare 0,5 mia. kr. på konsulenter i staten og i kommuner og regioner. Det er stadig væk svært, kan jeg se, at komme helt i mål med en af de ting, vi mente man kunne kigge lidt på. Det var bl.a. Kammeradvokaten, som man bruger i ret stor stil fra statens side. Nu må vi se. Jeg synes stadig væk, det er en vigtig ambition.

Jeg vil også bare lige anholde en lille ting, for nogle af dem, der laver administration, har vi stadig væk brug for. Vi har stadig væk brug for lægesekretærer på hospitalet. De er ellers blevet fyret i stor stil, men de giver god mening, fordi lægen, sygeplejersken og andre jo ikke skal stå og lave det arbejde. Der er HK'eren den bedste kompetence. For den sags skyld falder socialrådgiveren i kommunen også ind under administration, og dem har vi jo også fortsat brug for. Men der er da bestemt ting, jeg gerne vil kigge på, og jeg synes, der er mange ting, som vi kan rydde op i sammen. Desværre er vi jo mange, der har sagt det rigtig mange gange. Regeringen gør det også, og jeg tror faktisk, at vi her har en fælles ambition på tværs af alle i Folketinget om gerne at ville gøre noget ved det. Det kræver bare, at vi gør det.

Kl. 13:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:24

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak. Det er dejligt at høre, at vi nok kan finde noget at enes om på den front. Det tror jeg også danskerne vil sætte stor pris på. Jeg er helt enig i, at der er nogle af de administrativt ansatte, vi bestemt ikke kan undvære. Nu er jeg selv en af dem, som jeg tænker vi burde kunne have i hvert fald lidt færre af. Altså, jeg har haft den glæde at kunne bidrage til, at socialrådgiverne var mere trygge i deres opgaveløsning osv. Jeg leverede ikke selv den helt store kernevelværd, men det var nødvendigt med det bureaukrati, der påkræves.

Jeg vil også lige italesætte det frås, der er i kommunerne. Hvad med kulturprojekter til millioner og små krokodillezooer osv.? Altså, er vi der, hvor vi også kan gøre op med det?

Kl. 13:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:25

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, jeg tror, vi skal passe meget på med at blande os for meget i de kommunale budgetter. Jeg kan egentlig godt lide, at nogle af vores kommuner også har kultur; det må jeg indrømme. Jeg synes, det er en vigtig del af et menneskes liv, at der f.eks. er kultur i vores landskab, og at der er kommuner, der tænker i investeringer i kultur. Man kan sikkert godt finde nogle måder at spare på. Jeg tror faktisk, at kommunerne er meget opmærksomme på det, især fordi de skal spare i de her dage. Men jeg er da enig, og jeg kigger det gerne igennem i forhold til at gøre det smartere og klogere.

Kl. 13:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Mona Juul fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:25

Mona Juul (KF):

Tak for det. Tak for en god tale, og også tak for det altid gode samarbejde med SF. Det er jo sådan, at selv om vi ikke altid er afhængige af hinanden, hænger vi sammen. Det gør vi i det her samfund, og det gør vi også, i forhold til at virksomhederne har det godt og at vi så også har et arbejde og at vi så også kan betale vores udgifter.

En af de ting, som jeg er meget optaget af, og som jeg har forsøgt at få regeringen til at agere på, er den manglende retssikkerhed for danske virksomheder lige nu. I fald der kommer en pandemi, eller hvad det nu måtte være, står vi faktisk i en situation, der er dårligere for danske virksomheder, end vi gjorde før corona. Det er ret vildt,

og det er jo sådan, at SF og alle andre partier her i Folketinget før valget rent faktisk var enige om, at det skulle vi selvfølgelig få rettet op på. Vi har ovenikøbet en politisk aftale om det, men ikke desto mindre har regeringen så valgt at lægge det i skuffen og i deres egen visdom sige, at det er der ikke behov for. Hvor står SF i forhold til den agenda?

Kl. 13:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:26

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes da, det er oplagt at snakke om retssikkerhed. Jeg må indrømme, at jeg ikke er nede i detaljerne i det her. Jeg ved jo, at pandemien betød, at vi måtte sætte ting ud af kraft, fordi ting skulle gå hurtigt. Men det er vi da åbne for at kigge på, og det tror jeg sagtens vi kan lave noget sammen med De Konservative om.

Kl. 13:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:26

Mona Juul (KF):

Det tror jeg simpelt hen også godt vi kan. Det ville jo være helt vildt i en retsstat, at vi ikke havde en retssikkerhed for danske virksomheder. Vi står på kanten af at have ventet i 3 år på nogle iværksætterforhandlinger, og der skal vi jo lige have basale ting på plads allerallerførst. Det må simpelt hen være det vigtigste.

Vi kunne høre, at der i statsministerens åbningstale blev talt om Sara og Monopolet og flagermus osv. Men helt ærligt, kender vi ikke udfordringerne? Kender vi ikke nogle af virkemidlerne, og kunne vi ikke bare se at komme i gang med nogle af de ting, som er benspænd for, at vi får foldet den vedvarende energi hurtigere ud?

Kl. 13:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:27

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jo, jeg tror, vi alle sammen godt ved, hvad det er, der er udfordringerne, hvis vi skal sætte flere vindmøller op til lands, og hvad der skal sættes op af vindmøller til havs. Jeg vil sige, at noget af det, der er sket, er, at man udsætter ting igen og igen, og det er dybt bekymrende.

Jeg oplevede en lang periode under Anders Fogh Rasmussen, hvor man ikke satte noget som helst vindmølleprojekt op i Danmark. Man satte kun dem op, man var forpligtet på før valget, og det ønsker jeg ikke skal ske igen, så derfor synes jeg sådan set, vi har en interesse på tværs af Folketinget i at holde regeringen op på, at der skal handles.

Kl. 13:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten.

Kl. 13:27

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale. Jeg synes, det var godt, at ordføreren brugte tid på at gennemgå de sådan virkelige konsekvenser af de nedskæringer, der foregår rundtomkring i landet. Listen kunne have været fortsat og fortsat og fortsat, for det er i kommuner i hele landet, at man skærer virkelig dybt lige nu, ind i benene af vores velfærdssamfund.

Men jeg vil også gerne rose ordføreren i det hele taget for det flotte arbejde, som har været gennemført, og den meget stærke opbakning, som ordførerens parti står med i befolkningen lige nu, som jo også er noget af årsagen eller måske hovedårsagen til, at vi ser en historisk stærk venstrefløj i Danmark. Ifølge en Epinionsundersøgelse forleden dag ville der, hvis der var valg i morgen, være omkring 25 pct. af borgerne, der stemte på partier til Venstre for Socialdemokraterne. Det er jo historisk. Det har ikke fået så meget omtale, men jeg kan ikke huske mange gange i danmarkshistorien, hvor der har været så stor en tillid til partierne til venstre, og det er jo i høj grad ordførerens fortjeneste.

Der er selvfølgelig en interesse for det her fra venstrefløjspartier rundtomkring. Hvad er det, vi gør? Det var egentlig det, jeg ville spørge ordføreren om. Hvorfor tror ordføreren at vi ser den her helt særlige udvikling i Danmark sammenlignet med andre europæiske lande?

Kl. 13:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:29

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for rosen. Jeg bliver altid en lille smule genert, når jeg bliver rost, så jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal svare. Men jeg tror, at noget af det, vi lykkes med på venstrefløjen i Danmark, jo er at italesætte de problemer, folk faktisk oplever de har. Jeg tror, at hvis man akademiserer for meget over det og ikke tager det alvorligt, så er det, at man taler forbi borgerne. Jeg synes faktisk, at vi på venstrefløjen løfter det. Det gælder hele diskussionen om vores fælles velfærd. Det er jo ikke for sjov, når folk siger, at man er nødt til at spare derude, at man fyrer sygeplejersker eller man fyrer sosu-assistenten, eller når vi kigger på Region Midtjylland, at man er nødt til nærmest at lukke Danmarks mest succesfulde mindre hospital – eller det kommer i hvert fald til at blive mindre i Danmark – nemlig Silkeborg Sygehus. Det er jo sådan noget, folk oplever tæt på deres krop, og det synes jeg faktisk venstrefløjen har været god til at adressere.

Så må jeg også sige, at jeg synes, venstrefløjen i Danmark, måske modsat nogle af vores kollegaer rundtomkring i verden, jo igen og igen viser, at vi kan være økonomisk ansvarlige. Det så vi de sidste 3 år under en socialdemokratisk ledet regering.

Kl. 13:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:30

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det. For det er jo et interessant fænomen, og det er ikke for at stå og lege ananas i egen juice. Men det, man ser mange steder, hvor socialdemokraterne indgår den her type af grobe Koalitionen, altså brede koalitioner, sådan lidt teknokratagtige typer regeringer, er jo en bevægelse af vælgerne, der går mod højrefløjen. Og det er ikke det, vi ser i særlig høj grad, indtil videre i hvert fald, i meningsmålingerne herhjemme. Så hvad er det, der er særligt, tror ordføreren, for det fænomen?

Kl. 13:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:30

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, at rigtig mange vælgere gerne ville have haft en rød regering. Jeg tror, rigtig mange vælgere kunne se, at det, der lykkedes i 3

år med Socialdemokraterne i regering og os andre som støttepartier, faktisk var meget progressivt og visionært. Der var ambitioner på klimafronten, der var ambitioner for naturen, og vi gennemførte det også. Vi snakkede ikke kun om det. Vi satte bl.a. næsten 1 mia. kr. af til naturen i Danmark. Det er jo ikke sket før eller siden. Det er et fantastisk skridt. Og vi gjorde det også på velfærdsområdet. Så hver gang der var udfordringer derude, gik vi ud og løftede det og fandt finansiering til det, og det er jo både økonomisk ansvarligt, men det er sådan set også velfærds-mæssigt og klimamæssigt ansvarligt. Det tror jeg godt danskerne kunne lide.

Kl. 13:31

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Martin Lidegaard fra Radikale Venstre.

Kl. 13:31

Martin Lidegaard (RV):

Også en varm tak herfra til Pia Olsen Dyhr for et godt samarbejde, ikke mindst på de to områder, hvor vi har noget fælles hjerteblod: hele den grønne omstilling og kampen for de mindste danskere og deres forhold i daginstitutionerne.

Så har vi haft et område, hvor vi ikke har været helt enige om, hvad løsningen var, nemlig uddannelsesområdet. Vi var jo begge to imod, kan man sige, regeringens intentioner fra starten, og SF valgte så at gå med i en aftale med regeringen og andre partier, som skal dimensionere uddannelserne på universiteterne ned med 8 pct., og som så lægger op til, at 28 pct. af uddannelserne skal forkortes. Det er vi kede af, det ved fru Pia Olsen Dyhr godt.

Mit spørgsmål i dag er sådan set: Når nu det her rammer universiteterne og det begynder at blive konkret og man skal til at skære ned på konkrete fag osv., så sidder universiteterne og kigger på det, og som jeg hører i min øresnegl, er det selvfølgelig svært for dem at blive enige, fordi det jo er deres uddannelser, det handler om. Hvor synes SF bedst at de her nedskæringer kan ramme? Er det humaniora, statskundskab eller naturvidenskab, der har plads til det?

Kl. 13:32

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:32

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det interessante er jo, at vi netop har lagt det ud til parterne selv for at lytte til dem. Det tror jeg i sig selv er meget sundt, når man skal diskutere, hvor det er, det giver mening at have en 2-årig kandidatuddannelse, og hvor det giver mening at have en 1-årig kandidatuddannelse. Jeg vil faktisk gerne lytte til universiteterne i den her proces. Det gjorde vi også i forhandlingerne, og det var derfor, vi endte med at være med. For vi lykkedes sammen med De Konservative og Liberal Alliance med at hive regeringen i den rigtige retning, så der i virkeligheden skal være færre 1-årige kandidatuddannelser, end regeringen lagde op til. Det var den ene del.

Den anden del er, at jeg ikke er imod at dimensionere på universiteterne. Jeg bliver altså nødt til at være helt ærlig: Jeg synes, der skal være færre på vores universiteter i fremtiden. Jeg synes, der skal være flere på vores velfærdsuddannelser, og der skal flere på vores erhvervsuddannelser. Hvis man kun har en vis mængde unge, kræver det, at det er attraktivt at søge velfærdsuddannelserne, og vi har jo nu sørget for pengene til et løft af pædagoguddannelsen. Men det er da også at sige, at der er færre, der skal læse på universitetet. For ellers kommer vi til at mangle håndværkeren, vi kommer til at mangle pædagogen, vi kommer til at mangle læreren og sygeplejersken.

Kl. 13:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 13:33

Martin Lidegaard (RV):

Vi har åbenbart lyttet til nogle forskellige, for velfærdsuddannelserne sagde jo selv: Vi er bange for den her omlægning, fordi konkurrencen mellem de nye universitetsuddannelser og velfærdsuddannelserne bliver hårdere, og derfor kan resultatet meget vel at blive, at der er færre, der søger ind på velfærdsuddannelserne.

Vi har jo haft sådan en tradition for i det her land at tage udgangspunkt i, hvad den enkelte unge drømmer om, og det tror jeg er et godt udgangspunkt. I stedet for at betragte de unge som små tandhjul i et stort maskineri, skal vi altså kigge på: Hvad vil den unge gerne selv? Så er jeg enig i, at vi skal styrke velfærdsuddannelserne og erhvervsskolerne. Det er også hjerteblod for os, og det vil vi gerne finde penge til, men hvorfor skal vi nedlægge 5.000 studieårsværk for at gøre erhvervsuddannelserne bedre?

Kl. 13:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:34

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror i virkeligheden, jeg vil tage udgangspunkt i, hvad det er, vi skal i fremtiden. Jeg synes også, de unge skal have et frit valg, men er det 30 forskellige journalist- og kommunikationsuddannelser, vi har på de forskellige universiteter? Jeg tænker, at det kan vi måske godt gøre på en klogere og smartere måde. Måske kunne det også gøres mere attraktivt at søge ind på sygeplejeskolen, og måske kan vi gøre det mere attraktivt at blive pædagog.

En af delene er jo at sørge for en ordentlig løn. Det er en del af det. En anden del af det er også at sørge for en god uddannelse. Det har SF nu, sammen med Liberal Alliance og Konservative, været med til at sikre at vi sætter i gang – selvfølgelig sammen med regeringen, for vi har jo ikke gjort det alene. Altså investerer vi nu i vores pædagoguddannelser. Det synes jeg jo er vigtigt. For vi kan se, at det bare er gået nedad i forhold til pædagoguddannelsen. Det er jo ikke, fordi jeg siger, at alt i den der aftale er perfekt. Sådan er kompromisets kunst, men jeg synes, at kompromiset klart falder ud til fordel for det, vi synes er vigtigt, nemlig at flere unge i fremtiden skal ind på vores velfærdsuddannelser.

Kl. 13:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti.

Kl. 13:35

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Tilbage i oktober 2020 indgik SF og DF jo sammen med Socialdemokraterne en aftale om at forbedre seniorpensionen, og nu løber Socialdemokraterne så fra det løfte. Det er selvfølgelig rigtig ærgerligt, når man ved, at det er de mest nedslidte danskere, der har brug for seniorpensionen. Jeg kunne godt tænke mig at prøve at spørge SF, om de er parat til sammen med Dansk Folkeparti at gøre det til et fælles krav i de kommende finanslovsforhandlinger, at seniorpension skal styrkes og forbedres.

Kl. 13:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, vi har sådan set som en del af vores finanslovsudspil lagt an til, at vi skal forbedre seniorpensionen. Selvfølgelig har vi det, for det har vi jo lovet sammen med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Enhedslisten ikke at forglemme, for det var de fire partier, der lavede Arnepensionen sammen.

I forbindelse med Arnepensionen lavede vi jo forskellige elementer, og når man laver et forlig og en aftale med hinanden, kan man efterfølgende sige, at et forlig ikke holder længere, fordi der ikke er flertal mere. Sådan er det jo ofte i politik. Men der er faktisk elementer af det, der bliver til noget. Besparelserne på jobcentre kommer jo, men vi får ikke lavet løftet af seniorpension, og det stiller jeg mig ret undrende over for. Og det tænker jeg da er noget af det, vi sammen med Enhedslisten og Dansk Folkeparti skal bruge nogle flere kræfter på.

Kl. 13:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 13:36

Nick Zimmermann (DF):

Det lyder rigtig godt, for man kan jo undre sig meget over, at Socialdemokraterne, som i hvert fald tidligere har slået sig op på at være de udfordrede gruppers talerør, nu lige pludselig ikke vil være med til at forbedre vilkårene for de allermost nedslidte danskere.

Hvad tænker SF egentlig der er sket med Socialdemokraterne? Er man gået fra, at man måske før i tiden slog sig op på at tale for dem, der var udfordret i det danske samfund, til nu bare mere at være en del af en teknokratisk regering, eller hvad?

Kl. 13:37

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg skal ikke udtale mig på Socialdemokratiets vegne. Jeg ved, at statsministeren senere kommer til at samle op på debatten, og det er oplagt at spørge statsministeren om det, for det er ikke mig, der skal give Socialdemokratiet karakterer i den ene eller den anden retning.

Jeg er ikke socialdemokrat, jeg er SF'er. Jeg ved godt, at nogle af jer driller mig med det en gang imellem, men jeg er SF'er, og jeg synes, det er meget tydeligt i de her dage, at jeg er SF'er, for jeg mener selvfølgelig, at vi skal forbedre seniorpensionen, for det har vi lovet hinanden. Men jeg er også optaget af en anden del af det. Ud over seniorpension er jeg sådan set også optaget af Arnepensionen, som vi lavede sammen. Det er jeg jo glad for at der er flere partier i Folketinget der har forstået vigtigheden af. Det er så sjovt nok de samme partier, der var med til at lave seniorpensionen, som nu løber fra den, så i virkeligheden synes jeg måske, at ordføreren skulle være lidt mere kritisk over for Venstre, der løber fra den.

Kl. 13:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Helene Liliendahl Brydensholt fra Alternativet.

Kl. 13:37

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak, og tak til ordføreren for en god tale, og også tak for det gode samarbejde mellem SF og Alternativet. For et par år tilbage var vi en række partier, der indgik en aftale om minimumsnormeringer, og den aftale skal så være fuldt implementeret her fra næste år, og ministeren har også været ude at sige, at nu er vi i mål med minimumsnormeringer. Det er vi så en del forældre og organisationer og os i Alternativet der ikke er helt enig i. Vi mener faktisk, at vi ikke er i mål med minimumsnormeringer og med normeringerne generelt

i de danske dagtilbud. Så jeg kunne godt tænke mig at høre SF, om I mener, at vi er i mål med minimumsnormeringerne, og om I mener, at man er landet på det rigtige sted, i forhold til at man nu opgør minimumsnormeringerne som et gennemsnit for Danmarks Statistik på kommunalniveau i stedet for nede i de enkelte institutioner at opgøre normeringerne dér.

Kl. 13:38

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:38

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tillader mig at svare i to dele, og det håber jeg er i orden. Det er ikke, fordi jeg ikke vil svare på det, men jeg vil lige have en klamamse med først. Den ene del er, at jeg faktisk er rigtig glad for, at den her regering ikke har fjernet de penge, der er sat af til minimumsnormeringer. Jeg er rigtig glad for, at de 1,8 mia. kr. ekstra, der blev sat af til minimumsnormeringer, stadig kan findes på finansloven og kommer ud til vores børn. Det er vigtigt for mig, men det er langt vigtigere for de forældre og de børn og de pædagoger, der er ude i dagligdagen. Det er den ene del. Så det er godt.

Den anden del er så, hvordan man opgør det. Og en del af aftalen var jo også, at man skulle lave en ny opgørelsesmetode, og der mangler vi stadig væk, at ministeren kommer med den aftaletekst som opfølgning på det, vi har lavet sammen, nemlig at man skal opgøre minimumsnormeringer på en anden måde, fordi vi godt ved, at der er uoverensstemmelser mellem det, som BUPL, altså pædagogernes fagforening, laver, og det, Danmarks Statistik siger, og det, kommunerne siger. Det kunne jo være rart, hvis de sagde det samme. Det ville være første skridt, og det synes jeg i hvert fald ministeren skal levere.

Kl. 13:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 13:39

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for det svar, det er jeg rigtig glad for, og jeg håber, at vi sammen kan lægge lidt pres på, så man laver de her opgørelser på institutionsniveau. Mit andet spørgsmål går mere på det fleksible arbejdsmarked. I Alternativet går vi jo ind for, at vi skal arbejde os hen imod en 30 timers arbejdsnorm, og jeg kunne godt være nysgerrig på, hvor SF står i forhold til det, og ordføreren må også godt sætte nogle ord på, hvordan SF ser et mere familievenligt og fleksibelt arbejdsmarked i fremtiden i Danmark.

Kl. 13:40

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:40

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes, det er lidt svært som lovgiver at stå på den her talerstol og sige, hvordan arbejdstiden skal være ude på vores arbejdspladser, når jeg faktisk grundlæggende tror på arbejdsmarkedets parter ret til at forhandle. Og det er jo dem, der faktisk har været med til at sætte arbejdstiden ned nogle steder, og det er også dem, der har taget nogle af kampene. Jeg lytter gerne, og jeg hører også flere og flere virksomheder gå i den retning. Jeg synes, det er tankevækkende, at der er nogle, der arbejder 4 dage om ugen og alligevel når det samme. Det er jo noget af det, vi har været dygtige til i Danmark.

Jeg ved godt, at vi alle sammen snakker om, at vi skal arbejde mere,

mere og mere, men i virkeligheden er noget af det, vi har været allerbedst til, produktiviteten og produktivitetsstigninger.

Kl. 13:40

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 13:40

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. I forhold til at man står her og er åben, ligger det jo for Nye Borgerlige lige for at gå ind og finde et eller andet, vi kan sætte fingeren på og sige, at der er vi vildt utilfredse med SF. Men jeg vil starte et andet sted. Jeg vil faktisk takke fru Pia Olsen Dyhr og hendes folketingsgruppe for at være en meget stor hjælp og være medspillere i forhold til politikken herinde. Det skal I have en stor tak for.

Men jeg bliver alligevel nødt til lige at spørge ind til det her med arbejdsmarkedets parter. Jeg kan forstå, at statsministeren har været ude at sige, at vi skal arbejde noget mere, lidt underforstået, at man ikke bød ind over for velfærdsstaten, hvis ikke man arbejdede noget mere. Men er ordføreren ikke enig med Nye Borgerlige i, at arbejdstid og løn for den sags skyld ligger hos arbejdsmarkedets parter, og at vi skal lade være med at moralisere over for folk, der har truffet nogle personlige valg, måske på et tidspunkt i livet, hvor man har mere behov for at gå hjemme end at arbejde ekstra?

Kl. 13:41

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:41

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, det er vigtigt at huske på, at danskerne er nogle af dem, der arbejder allermost i verden; altså, vores erhvervsfrekvens er allerhøjest. Der er intet, der tyder på, at vi er dovne eller ikke vil arbejde. Danskerne leverer rigtig meget arbejdskraft hver eneste dag. Det er den ene del af det. Så det skal man altså huske på, når man har den her diskussion.

Den anden del af det er jo, at når man kigger på, at der er nogle, der er på nedsat tid, så er det f.eks. hjertesygplejersken, som jeg selv nævnte tidligere, og et andet eksempel er folk, der f.eks. er i fleksjob. Mennesker med handicap, der kommer ind på vores arbejdsmarked, er jo noget positivt. Men de kan ikke arbejde 37 timer om ugen fra starten af; de arbejder måske 15 timer om ugen. De tæller med i statistikken og trækker det ned, men det er jo en positiv ting, at vores arbejdsmarked kan rumme det. Så jeg tror, man skal passe meget på med bare at sige one size fits all – det ved jeg ikke om jeg må sige; det må jeg nok ikke. Det får jeg nok en irrettesættelse for, så jeg siger undskyld med det samme.

Kl. 13:42

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det overstået!

Spørgeren.

Kl. 13:42

Kim Edberg Andersen (NB):

Senere i år skal vi snakke handicapområdet, og kan vi i Nye Borgerlige håbe, at SF vil se positivt på, at nogle dele af handicapområdet måske bliver flyttet op under staten? Jeg tænker især på de små handicapområder, der er meget, meget svære for de enkelte meget små kommuneenheder i forhold til at finde den rigtige løsning. Altså, de har ikke ekspertviden, og de har mange andre ting, og man begynder så at tænke i penge. Der er ingen tvivl om, at vi i Nye Borgerlige gerne så, at hele handicapområdet røg op under Folketinget og den

store pengesæk, men kunne man håbe på, at SF måske ville se på, at vi kunne tage de små handicapområder og ligesom få dem ind under statens vinger?

Kl. 13:43

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:43

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg vil sige, at SF jo var imod strukturreformen, dengang man lavede den, altså at man nedlagde amterne, ændrede det til regioner og lagde handicapområdet ud i kommunerne, fordi nogle af handicapområderne er for små til, at den enkelte kommune kan løse det selv. Vi kan jo også se, at kommunerne går ind i et samarbejde om det nu.

Jeg kunne godt tænke mig, at man i det mindste lagde det specialiserede område tilbage i regionerne for netop at få en bedre sammenhængende indsats – for borgernes skyld. Altså, det er jo ligeegyldigt, hvilket niveau det ligger på, hvis vi bare sørger for, at borgerne får det, de har krav på. Og der er der jo også nogle ting, vi kan kigge på i forhold til visitation og andet.

Kl. 13:43

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Aaja Chemnitz fra IA.

Kl. 13:43

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for talen, og tak for det rigtig gode samarbejde. Jeg synes, det er rigtig dejligt, at IA og SF arbejder så tæt sammen, og jeg synes, vi er nået lidt tættere på hinanden. Så det er rigtig dejligt. Vi kæmper både for klimaet, og vi kæmper for velfærd, så tusind tak for det.

SF italesætter jo også de her besparelser, der er ude i kommunerne, og det mærker vi sådan set også i forhold til grønlandere, der bor i Danmark. Jeg var til møde i går med de grønlandske huse, som også fortæller, at det sådan set går ud over grønlandere, der bor i Danmark. Kommunerne skærer ind til benet, kan man sige, og samtidig er der også en bekymring i forhold til nogle inklusionsmidler. Derfor tror jeg også, at SSA-forhandlingerne nok kommer til at få lidt større pres på, kunne man forestille sig, her i løbet af efteråret. Så det bliver en socialpolitik, der også bliver sådan mere projektorienteret med de udfordringer, der er i det. Så samlet set i forhold til den socialpolitik, der bliver født, hvilke udfordringer ser SF så der er, i forhold til at man ligesom skærer ind til benet på socialområdet?

Kl. 13:44

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:44

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for spørgsmålet, og tak til ordføreren. Jeg synes også, at IA og SF har et fantastisk samarbejde på miljø- og klimaområdet, og vi har det om sikkerhedspolitik og på forsvarsområdet, hvor jeg har været rigtig glad for, at IA har bidraget så aktivt i forhold til forsvarsforliget. Det synes jeg er positivt.

Om socialpolitikken vil jeg sige, at der jo ingen tvivl er om, at de grønlandske huse kommer til at mærke besparelserne. Det ved vi godt. Vi er også optaget af at samarbejde med IA om at finde en løsning på det. Det er noget af det, som vores socialordfører i hvert fald er opmærksom på. For der er ingen tvivl om, at det er meget udsatte borgere. Ud over at de er udsat socialt, er de jo også langt væk hjemmefra nogle gange, og derfor har de brug for at føle

sig hjemme i Danmark. Det kræver en ekstra indsats. Det er jeg opmærksom på.

Kl. 13:45

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:45

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Nu har vi også for nylig været i FN sammen. Noget af det, som er meget tydeligt, er, at FN måske i virkeligheden er lidt af en skygge af sig selv, men også, at vi lever i en verden, som er meget polariseret med mange konflikter rundtomkring i verden. Så jeg kunne bare godt tænke mig at spørge ind til SF's udenrigspolitik og SF's overvejelser i forhold til hele den situation, der er med mange af de her konflikter, og måske også det her, at vi også har konflikter internt i rigsfællesskabet. Det kan jo også godt bekymre. På en eller anden måde er vi også nødt til at kunne finde hinanden for at kunne stå sammen udadtil i udenrigspolitikken.

Kl. 13:46

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:46

Pia Olsen Dyhr (SF):

Hvis jeg skal nævne en positiv ting ved den her regering – det skal man jo huske nogle gange at nævne – så er det det fokus, der har været på rigsfællesskabet, og at statsministeren netop igen og igen siger, at vi ikke bare taler om Danmark og så derefter Færøerne og Grønland, men at vi taler om de tre lande. Når vi taler om rigsfællesskabet, taler vi om tre ligesindede og ligeværdige lande. Det tror jeg er rigtig vigtigt, for ellers kan man ikke løse de her problemer. Det er rigtigt, at det er Danmark, der taler i FN, og det er også Danmark, der er den udenrigspolitiske aktør, men vi kan jo godt samarbejde om det.

Kl. 13:46

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Anne Paulin fra Socialdemokratiet.

Kl. 13:46

Anne Paulin (S):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. SF's beskæftigelsesordfører, hr. Karsten Hønge, har i april i Berlingske udtalt, at man ønsker at fastholde pensionsalderen på 68 år. Det ville jo være meget dyrt; det ville faktisk kræve en finanspolitisk stramning på 27 mia. kr. Hvordan vil SF finansiere det?

Kl. 13:47

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:47

Pia Olsen Dyhr (SF):

For det første er pensionsalderen jo allerede steget ud over de 68 år, så man kan sige, at vi ikke går tilbage. Det har vi sådan set heller ikke forestillet os i SF. Vi var ikke en del af velfærdsforliget, og vi blev sådan set heller ikke inviteret med, dengang Socialdemokraterne valgte at lave et velfærdsforlig med de borgerlige partier.

Vi er lidt optaget af noget af det, Pensionskommissionen er kommet med. Det synes jeg faktisk er ret interessant og en debat, vi bør have med hinanden, som lidt er forsvundet. Den kom jo under den socialdemokratiske ledede regering, der diskuterede en anden indfasning af pensionsalderen. For jeg tror ikke, at vi kan blive ved med at arbejde, til vi f.eks. er 90 eller 93 år, eller hvad det nu

er, vi forestiller os stigningstakten skal være fremadrettet. Det er selvfølgelig rigtigt, at det vil koste nogle penge, men pointen er jo lidt, at hvis du spørger 3F'eren, kan vedkommende i forvejen ikke arbejde, til han eller hun er 68 eller 70 år. Mange af dem er jo gået fra, allerede når de er blevet 60 år, fordi de er nedslidte. Så det kommer også lidt an på, hvad det er for nogle mennesker, vi taler om, og hvad for en pensionsalder det derfor giver mening at tale om.

Kl. 13:48

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:48

Anne Paulin (S):

Det er jo derfor, vi har lavet forbedrede ordninger for nedslidte. Men hvis vi så siger, at vi fastholder pensionsalderen på 69 år, vil det stadig væk reducere den strukturelle beskæftigelse med 200.000 fuldtidsansatte. Hvis SF så vil holde fast i de 69 år – og man må forstå, at det ikke er 68, som det var i foråret – hvordan vil SF så finde de hænder, som vi jo mangler allerede nu, men jo endnu mere, når vi kigger ud i de kommende år? Hvordan vil SF finde de her hænder?

Kl. 13:48

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:48

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tænker, at hele præmissen for den her diskussion er lidt bagvendt. For hvis vi kigger på, hvornår folk faktisk går på pension, så vælger dem, der kan arbejde, jo ikke at gå på folkepension. Hvis du er i arbejde, tjener du som regel mere end en folkepension, hvis du *kan* arbejde. Det er jo det, der er pointen. Hvis du spørger de fleste mennesker, vil de jo hellere blive på deres arbejdsplads, end de vil gå på folkepension, hvis de *kan*. Vi har bare rigtig mange, der ikke kan. Det er derfor, det er godt, vi sammen har lavet Arnepensionen, så nogle af de mennesker, der er nedslidte, får mulighed for at gå før. Den anden del af det er, at det selvfølgelig er vigtigt, at de mennesker, som er nedslidte, med seniorpensionen, som Venstre engang lavede, får mulighed for at komme endnu før.

Kl. 13:49

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Matilde Powers fra Socialdemokratiet.

Kl. 13:49

Matilde Powers (S):

Tusind tak for ordet. Jeg har siddet i byrådet i Furesø Kommune i 5 år, inden jeg kom herind, og de sidste 3 år var jeg nødt til, desværre, at træffe den svære beslutning at lade hjemmeplejen gå i nødberedskab hen over sommeren. Det handlede ikke om, at vi ikke havde penge nok til at ansætte medarbejdere derude. Det handlede heller ikke om, at vi ikke havde penge nok til at hyre vikarer. Det handlede om, at der ikke var nogen medarbejdere, der kunne tage de vagter. Helt konkret betød det, at borgerne simpelt hen ikke fik anden hjælp end den mest livsnødvendige hen over sommerferien. Det var ikke en særlig sjov beslutning at være med til at træffe, skulle jeg hilse og sige.

Jeg har læst i Kristeligt Dagblad, at fru Pia Olsen Dyhr har sagt følgende om udfordringen med at skaffe nok dygtige medarbejdere ude i vores velfærdssamfund:

»Det lette på Christiansborg er at sige, at vi alle sammen skal arbejde mere. Hvis de unge så ikke vil det, hvad er det så, vi skal

begynde at diskutere? ... Jeg vil bruge min sommer på at tænke over det.»

Kl. 13:52

Er fru Pia Olsen Dyhr nået frem til, hvordan hun mener vi skal skaffe den her nødvendige arbejdskraft, som vi allerede mangler i dag i vores velfærdssamfund? Tak.

Kl. 13:50

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:50

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes faktisk, det er et ret interessant spørgsmål. Nu tænker jeg jo selv på mine egne unge derhjemme, og de forestiller sig ikke, at de skal have et arbejdsliv som vores. Og vi kan selvfølgelig godt sige, at det er helt forkert, og at de ikke har forstået det, og at de er nogle dumme mennesker. Men jeg foretrækker faktisk at tænke, at de måske har noget andet, som de vælger at prioritere. De lever mindre materielt. De bruger færre penge, så de har simpelt hen valgt en anden livsstil. Det er faktisk en diskussion, som så udfordrer os politikere, fordi vi jo netop gerne vil have hjemmehjælpere.

Nej, jeg er ikke kommet frem til en særlig konklusion endnu, men jeg synes i hvert fald, at det er tankevækkende. For når jeg sidder her og kigger på AE's egne tal, viser det sig, at 12.094 mennesker, der er uddannet som social- og sundhedshjælpere eller social- og sundhedsassistenter, ikke arbejder i den offentlige sektor mere. De arbejder heller ikke i den private sektor. De arbejder slet ikke med deres fag mere. De arbejder i den private sektor med noget andet. Tænk, hvis vi kunne have fået dem tilbage, så man i Furesø Kommune ikke var nødt til at gå i nødberedskab. Det forudsætter nok en bedre løn. Det kræver nok også, at man har flere kollegaer.

Kl. 13:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:51

Matilde Powers (S):

To tredjedele af vores social- og sundhedsmedarbejdere er i dag på deltid. Jeg mødte en social- og sundhedsassistent sidste weekend, da jeg var på gaden, og hun sagde, at hvis der var et økonomisk incitament til det, hvis der var væsentlig flere penge i det, ville hun gerne gå på fuld tid. Er SF fuldstændig afvisende over for at finde incitamenter til at motivere vores velfærdsmedarbejdere til at gå op i tid?

Kl. 13:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:52

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nej, det er jeg overhovedet ikke. Jeg ved ikke, hvorfor det skulle være forkert. Jeg synes, det er en rigtig god idé, hvis vi får flere af dem, der er på deltid, til at gå på fuld tid. Vi har længe kæmpet for, at pædagogerne skulle få mulighed for det, for i dag bliver de tvunget på deltid ude i kommunerne, fordi det er nemmere med vagtplanerne. Det sker også for nogle sygeplejersker, at de får at vide, at de kan få en deltidsstilling, fordi det efterfølgende er nemmere at lægge en vagtplan. Så jeg er da helt med på, at der kan være flere, der skal arbejde på fuld tid. Det synes jeg er en god idé, men jeg synes da ikke, det skal være sådan, at vi ikke giver dem incitamenter. Et incitament kunne jo være en bedre løn. Det kunne også være flere kollegaer.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Den sidste kommentar, vi når i denne omgang, kommer fra fru Anni Matthiesen fra Venstre.

Kl. 13:52

Anni Matthiesen (V):

Tak for det, formand, og tak for talen. Jeg tror, det er første gang, jeg har hørt SF's ordfører tale så meget om skattelettelser i ordførertalen. Dog synes jeg, det blev talt lidt ned i et sort hul. Nu er det sådan, at jeg godt kan huske, at SF faktisk tidligere har været med til både at lave selskabsskattelettelser, men også topskattelettelser. Og jeg vil derfor spørge ordføreren, om SF igen vil være med til at bakke op omkring skattelettelser, så rigtig mange flere danskere kan få lov til at beholde flere af deres egne tjente penge.

Kl. 13:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:53

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg skal ikke fornægte vores egen historie. Det er jo nogle af de kompromiser, man laver, når man sidder i regering. Det er en af grundene til, at vi ikke sidder i den her regering, altså at vi vidste, at det her lå på bedding, og vi syntes, det var en dårlig idé. Det handler om, hvor vi vil investere vores fælles midler. Jeg er ikke interesseret i at give virksomhedsarvingerne flere penge mellem hænderne. Jeg synes hellere, at man kunne tale om, at kassedamen skulle have nogle flere penge, eller sosu-assistenten, som fru Matilde Powers talte om, i Furesø Kommune. Det har jeg det sådan set fint med. Men så synes jeg, pengene skal findes ved en skatteomlægning. Som jeg sagde til hr. Hans Andersen tidligere: Hvis vi kan finde pengene fra mellemhandlerne på el, som fik 45 mia. kr. sidste år i gevinster, så er jeg sådan set villig til at kigge på at bruge dem.

Kl. 13:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:54

Anni Matthiesen (V):

Men nu er det jo faktisk sådan, at cirka 4.000 sygeplejersker i dag betaler topskat. Og som jeg forstår SF's ordfører, er det ok, hvis det er sosu-assistenterne, der eventuelt kan få skattelettelser. Eller har jeg misforstået det? For jeg synes jo faktisk også, det er vigtigt, at sygeplejersker kan få skattelettelser, og det vil jeg godt spørge lidt mere ind til. Altså, kunne SF ikke være med til at arbejde i den retning, så endnu flere danskere, herunder mange sygeplejersker, kunne få lov til at beholde flere af de penge, de rent ud sagt har knoklet for at tjene?

Kl. 13:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:55

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu tror jeg, vi har omkring 65.000 sygeplejersker i Danmark, og det, ordføreren taler om, er de 4.000, som eventuelt har en administrativ stilling, altså i forhold til, at man gerne vil give topskattelettelser. Og jeg synes jo, at hvis jeg skal kigge på at bruge nogle af de penge, vil jeg gerne være med til at kigge på dem, der er i bunden af vores samfund, og give dem en skattelettelse. Men det er ikke engang det, regeringen lægger op til. For dem, der tjener mindst

i vores samfund, er jo folkepensionisten, førtidspensionisten, folk på revalidering og folk på kontanthjælpsydelse. De får ikke nogen skattelettelse med det, regeringen lægger op til. Men det vil så kræve en skatteomlægning, og så er vi sådan set friske nok i SF.

Kl. 13:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til ordføreren fra Socialistisk Folkeparti. Næste ordfører på talerstolen er fru Inger Støjberg fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:55

(Ordfører)

Inger Støjberg (DD):

Da jeg stiftede Danmarksdemokraterne, var det bl.a., fordi jeg oplevede, at forbindelseslinjerne imellem land og by, København og resten af landet, eliten og befolkningen, var blevet svækket. Den tid, der er gået siden da, har desværre ikke ændret min opfattelse af den sag. Tværtimod står vi her i dag til det, der jo sandsynligvis bliver den sidste åbningsdebat i Folketinget, før Venstre, Moderaterne og Socialdemokraterne og muligvis også andre partier indfører en CO₂-afgift på landbruget, der kommer til at koste i tusindvis af arbejdspladser i vores landdistrikter. For Danmarksdemokraterne er kampen mod CO₂-afgiften på landbruget en af de allervigtigste sager i den kommende folketingssamling.

For os markerer indførelsen af en CO₂-afgift på landbruget endnu et økschug mod sammenhængskraften i vores land. Og selv om stort set alle partier herinde holder skåltaler om, at Danmark skal hænge bedre sammen, så ser vi igen og igen, at der bliver truffet beslutninger, der trækker Danmark endnu mere skævt.

Regeringen startede med at annullere udflytningen af en række velfærdsuddannelser. I Rebild havde man sågar fundet nogle lokaler, som pædagoguddannelsen skulle være i, da regeringen med et penestrøg besluttede at slukke drømmen. Man har vedtaget en vejafgift for lastbilerne, der gør det dyrere at drive virksomhed i landdistrikterne, og som rammer geografisk skævt. Lastbilsafgiften kommer til at koste Sønderjylland 800 mio. kr., mens regningen i København kun bliver 90 mio. kr. Man har lavet en postaftale, der gør, at man jo nu gør op med et flere hundrede år gammelt princip om, at man kan få bragt sin post ud i hele landet på ens vilkår. Nu bliver det sådan, at de ældre mennesker, som f.eks. ønsker at leve deres sidste år i et sommerhusområde, må stavre ned med deres rollator til et centralt postanlæg. Og bor man for enden af en grusvej, er det bare ærgerligt.

Regeringens finanslovsforslag er et sminket lig, når det kommer til landdistrikterne. Selv om Venstre på deres sommergruppemøde jo ellers lige havde fået støvet landdistriktsministeren af, som kom med et par opslag på sociale medier med løfter om flere penge til landdistrikterne, så holder det bare ikke ved et nærmere eftersyn. For nok afsætter man penge, men samtidig sparer man også på landsbyfornyelsen. Man sparer på bredbåndspuljen, og man sparer på udkantsgymnasierne og offentlig transport i landdistrikterne. Og snart kommer så regeringens massive angreb på dansk landbrug og vores landdistrikter, når regeringen kommer med sin CO₂-afgift.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg er særlig skuffet over Venstre i den her sag. At Moderaternes udenrigsminister, Lars Løkke Rasmussen, går mere op i at gubbe skuldre med kommissionsformand Ursula von der Leyen end i, hvad der sker i Vejen, overrasker mig måske ikke så meget. Men at et parti med 150 års historie, som er født ud af landbruget, vil gå enegang i Europa og påføre vores danske landmænd en afgift, der i massivt omfang vil forringe deres konkurrenceevne og dermed også koste i tusindvis af arbejdspladser i landdistrikterne, synes jeg simpelt hen er så trist.

Det er jo nemt nok at sidde i »Løvens Hule« og mene, at vi alle sammen skal leve af bælgrugter, men danskerne stopper altså ikke med at drikke mælk og spise kød og ost, fordi vi pålægger dansk

landbrug en afgift. Det eneste, der med sikkerhed kommer til at ske, er, at udenlandske varer kommer til at fylde mere i køledisken, når danske landmænd drejer nøglen om.

Det er heldigvis ikke sådan, at der ikke også er nogle fornuftige stemmer i Venstre, for det er der. De prøver også på at råbe ledelsen op. Jeg er f.eks. fuldstændig enig med tidligere formand for Landbrugsrådet og medlem af Venstres forretningsudvalg og hovedbestyrelse hr. Peter Gæmelke, når han siger, og jeg citerer:

Fødevarerhvervet er ikke kun den simple bondemand. Tre gange så mange er ansat enten med at køre foder, forarbejde produkter eller andet. Danish Crown lukkede i Sæby. Folk stod og græd, og jeg forstår dem godt. Hvis man indfører en CO₂-afgift i morgen, kommer der mere af den slags, og det kan jeg ikke leve med.

Det kan Danmarksdemokraterne heller ikke leve med, og derfor kommer vi også til at sige blankt nej til en CO₂-afgift på landbruget.

Kl. 14:01

Jeg er også enig med Venstres europaparlamentariker Asger Christensen, når han siger, at det er en tudehamrende tosset idé at indføre en CO₂-afgift på landbruget. Danmark er et landbrugsland. Det har vi været historisk set, og det skal vi også være i fremtiden. Der findes kun et eneste land på hele jordkloden, der også planlægger at indføre en CO₂-afgift på landbruget – det er New Zealand – og den er ovenikøbet mig bekendt blevet sat på pause, fordi den stort set er umulig at indføre. Den var i øvrigt meget, meget mindre i sin idé end det, der er lagt op til her.

Så hvorfor ikke slå koldt vand i blodet? Hvorfor ikke fortsætte ad den vej, som vi allerede er på, hvor landbruget frivilligt år efter år omstiller sin produktion til at blive mere klimavenlig? Ifølge statsministeren vælter vi os i penge, så hvis der er behov for investeringer i forskning og til flere konsulenter til at tage lavbundsjord ud eller lignende for at gøre landbruget mere klimavenligt, kunne vi jo bruge det tilsyneladende astronomisk høje råderum, som vi har, frem for at jage vores landbrugsproduktion direkte ud af landet.

Dansk landbrug er allerede blandt de mest klimavenlige i hele verden, så vi får altså bare ikke et bedre klima i verden ved at nedlægge dansk landbrug. Vi sikrer bare, at den polske landmand, der udleder markant mere CO₂ pr. kg oksekød, får kronede dage.

Før valget kaldte Venstres formand den slags klimapolitik, hvor man kun kigger lige til sin egen landegrænse, for klimanationalisme, og jeg må sige, at jeg ikke forstod det som et eksempel, man sådan skulle efterstræbe. Men det gør man så nu, og det er selvfølgelig også derfor, at Asger Christensens ord om, at det er tudehamrende tosset, er så rigtige.

Nu har min tale handlet meget om den skadelige CO₂-afgift på landbruget og også om det arbejde, som vi gør i Danmarksdemokraterne, for at kæmpe imod den, men jeg kunne jo også sagtens have nævnt mange andre ting, som jeg kunne kritisere regeringen for: den planlagte indskrænkning af vores ytringsfrihed, hvor man vil forbyde koranafbrændinger; SVM-regeringens planlagte opgør med hjemsendelsespolitikken; ekstrachecken til arbejdsløse indvandrere i ghettoområderne; handlingslammelsen i forhold til vores skrantende velfærdssamfund; et sundhedsvæsen, som jo er i dyb krise, og som jeg mener er en bunden opgave at få taget fat på; og psykiatrien. Der er mange ting at tale om; det tillader tiden desværre bare ikke, for sådan er taletidsreglerne herinde. Men så må vi jo tage det i debatten.

Med andre ord skal jeg på vegne af Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti fremsætte følgende forslag til vedtagelse:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at vi kan gøre det danske samfund bedre og beklager, at regeringspartierne har store udfordringer med at nå til enighed, så intet sker, eller så det tager unødigt lang tid.

Folketinget opfordrer regeringen til at lytte til kritikken af regeringens lovforslag om såkaldt utilbørlig behandling af religiøse symboler og trække lovforslaget tilbage.

Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for et velfærds-samfund med værdig pleje af de svage, mere frit valg, konkurrerende serviceleverandører samt lavere skat på arbejde og virksomheder, og hvor familierne og vores frivillige fællesskaber styrkes.

Folketinget opfordrer regeringen til at gøre mere for at få flere modtagere af overførselsindkomst i arbejde i en tid, hvor efterspørgslen på arbejdskraft er stor.

Folketinget opfordrer regeringen til at efterleve klimalovens målsætninger om en ambitiøs grøn omstilling i respekt for erhvervslivet og miljøet samt sætte tempo på implementering af fælles aftaler.

Folketinget opfordrer regeringen til at føre en fast udlændingepolitik.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 3).

Kl. 14:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak for det. Og den første kommentar er fra hr. Thomas Skriver Jensen fra Socialdemokratiet.

Kl. 14:05

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg havde faktisk glædet mig helt vildt til, at fru Inger Støjberg skulle på talerstolen. For Danmarksdemokraterne er et af de partier, der lige siden folketingsvalget har sat et fantastisk fokus på vores erhvervsuddannelser og interesseret sig for vores uddannelsespolitik, og når statsministeren så i tirsdags holdt en tale proppet med tiltag på uddannelsesområdet, ja, så havde jeg faktisk glædet mig lidt til at høre, hvad Danmarksdemokraternes politik var. Derfor ærgrer det mig også, at det blev sådan lidt en sur tale uden så meget konkret politik eller konkrete forslag.

Så derfor vil jeg give fru Inger Støjberg muligheden for at gøre os klogere: Hvordan vil Danmarksdemokraterne få flere til at vælge en faglig uddannelse, sådan at virksomhederne kan få den arbejdskraft, de har behov for? Det må meget gerne være et konkret svar.

Kl. 14:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:06

Inger Støjberg (DD):

Det kan jeg meget nemt sige. Det tyder på, at hr. Thomas Skriver Jensen simpelt hen ikke har fået læst det meget store udspil, vi faktisk kom med, om Produktionsdanmark her for ikke så lang tid siden; det var ellers til vores sommergruppemøde. Vi kom med et forslag om Produktionsdanmark, hvor erhvervsskolerne også bliver opprioriteret med 0,5 mia. kr. hvert eneste år. Og det er jo simpelt hen, i erkendelse af at for få søger ind, men jo også i erkendelse af at f.eks. det udstyr, man står med, er alt, alt for utidssvarende. Altså, der findes jo eksempler på, at far og søn har stået og er blevet uddannet ved den samme maskine, og det nytter simpelt hen ikke. Det er ikke ret lang tid siden, at jeg var på erhvervsskolen i Aars, hvor man uddanner lastbilmekanikere og dem, der også er mekanikere på landbrugsmaskiner, og det er jo et sted, hvor man virkelig er afhængige af noget udstyr, der er moderne, for ellers tiltrækker det heller ikke nogen.

Så for mig at se og for Danmarksdemokraterne at se handler det for det første om at få tilført nogle flere penge til det her område, men for det andet jo nok også om at få kigget lidt på, hvordan de

penge bliver fordelt skolerne imellem, for der er nogle af de her skoler, hvor udstyret er dyrere end på andre skoler. Så det er bare to af de ting, vi vil gøre.

Kl. 14:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 14:08

Thomas Skriver Jensen (S):

Det var godt nok et pragteksempel på et helt minut, hvor man snakker udenom i forhold til det, jeg egentlig spurgte om. Jeg kunne bare godt tænke mig noget konkret. Altså, det er superfint, at Danmarksdemokraterne har foreslået 0,5 mia. kr. Regeringen har foreslået 900 mio. kr., hvilket er betydelig mere.

Det, jeg er interesseret i, er at høre: Hvad er det, de penge skal bruges på? Hvordan er det, vi skaber interessen omkring erhvervsuddannelserne? Hvad gør vi i folkeskolen? Hvad gør vi for at få folk, der har arbejdet ufaglært i nogle år, til at kunne efter- og videreuddanne sig? Hvad er Danmarksdemokraternes politik? Det er superfint, at der er behov for penge – det synes jeg også – men hvordan skal de penge bruges? Det kunne jeg godt tænke mig at høre.

Kl. 14:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:08

Inger Støjberg (DD):

Altså, jeg ved ikke, om der er lidt problemer med forbindelseslinjerne, for det var sådan set også det, min tale handlede om. Men nu sagde jeg jo 0,5 mia. kr. hvert år og ikke over sådan en kortere periode, som regeringen har lagt op til. Så nej, det holder ganske enkelt ikke vand.

Den anden del af det handler jo netop om at få opprioriteret de erhvervsuddannelser, hvor f.eks. udstyret koster mere i drift. Det gør det, når det handler om lastbilmekanikere, og det gør det, når det handler om hele tungvognsområdet, men jo også nogle af de steder, hvor det er mere højteknologisk. Og så håber jeg, at vi kommer til at diskutere det samme område i forbindelse med den folkeskolereform, som der skal gang i forhandlinger om nu; det vil vi meget gerne være med til at kigge på.

Kl. 14:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Torsten Schack Pedersen fra Venstre.

Kl. 14:09

Torsten Schack Pedersen (V):

Nu taler ordføreren varmt om erhvervsskolerne og de dygtige unge mennesker, der går dér. Hvordan stiller Danmarksdemokraterne sig til forslaget om at halvere topskatten for 250.000 hårdtarbejdende danskere, herunder metalarbejdere og anden faglært arbejdskraft?

Kl. 14:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:09

Inger Støjberg (DD):

Der er jo ingen tvivl om, og det har jeg også sagt, helt fra partiet blev stiftet, at vores sigte først og fremmest er at få skatten ned for dem med de laveste indkomster, så det bedre kan betale sig at arbejde, og det tror jeg i øvrigt også er noget af det, der kan samle Venstre og os. Og der er et meget stort behov. Når det så kommer til

topskatten, vil vi godt kigge på, om man kan flytte topskattegrænsen, så færre kommer til at betale topskat, fordi det også vil øge arbejdsudbuddet. Og jeg tror, det vil være fornuftigt at se på det, men vores sigte og hovedprioritet ligger i bunden. Er der penge til det, kan vi godt diskutere det andet, men jeg håber meget, at vi kommer til at diskutere det i forbindelse med en kommende skattereform.

Kl. 14:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 14:10

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg er glad for den kovending i forhold til valgkampen. For der husker jeg fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne være meget kategoriske i en afvisning af topskattelettelser, men det glæder mig, at Danmarksdemokraterne godt kan se fornuften i at gøre det mere attraktivt at yde en ekstra indsats. Så har Danmarksdemokraterne et ønske om at ændre grænsen, mens vores forslag er at halvere topskattesatsen for 250.000 hårdtarbejdende danskere. Vil Danmarksdemokraterne anerkende, at en sådan øvelse er med til at øge arbejdsudbud og er med til at øge velstanden i Danmark?

Kl. 14:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 14:11

Inger Støjberg (DD):

Jeg kan med sikkerhed sige, at vi hele tiden har haft lige præcis den her tilgang til topskat med at flytte grænsen. Det havde vi også i valgkampen, hvor det i øvrigt blev diskuteret flittigt, så jeg tror, at kovendinger vist primært er noget inden for Venstre – CO₂ og landbrug. Det er bare lige for at få det på plads. Når vi diskuterer skat, vil det kunne øge arbejdsudbuddet, ja, men spørgsmålet er bare, hvordan vi mest af alt får noget ud af det her omkring skat, og hvordan vi får størst mulighed for at øge arbejdsudbuddet. Og er der også noget andet i det? Ja, det er der, for vi vil gerne gøre det nemmere for flere at komme til at arbejde.

Kl. 14:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er simpelt hen ikke mere tid. Vi bliver alle sammen nødt til at overholde tiden, også så det ikke bliver en alt for sen aften, i forhold til hvad det bliver i forvejen.

Fru Monika Rubin fra Moderaterne.

Kl. 14:12

Monika Rubin (M):

Tak for talen. Ordføreren sagde: Sundhedsvæsenet er i dyb krise og er en bunden opgave, men der er ikke tid til det, så jeg glæder mig til debatten. Og den mulighed får ordføreren så nu. Jeg vil rigtig gerne spørge ind til, hvad det egentlig er, Danmarksdemokraterne tænker i forhold til vores sundhedsvæsen. Hvordan forbedrer vi det? Jeg synes, at Danmarksdemokraterne er forbavsende tavse i den her debat. Hvordan sikrer vi mere sammenhæng på tværs af de forskellige sektorer, altså i den her bermudatrekant, der bliver talt om? Jeg kan forstå, at Sundhedsstrukturkommissionen i hvert fald ikke er en god idé. Så hvad er det konkret, vi skal løse, hvis vi skal løse det f.eks. i morgen?

Kl. 14:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Inger Støjberg (DD):

Vi kommer ikke til at løse det her i morgen. Jeg ved godt, at det var sådan noget, som Lars Løkke Rasmussen, der nu er udenrigsminister, sagde i valgkampen, altså at det var noget, han kunne løse i morgen, hvis han kom til – jeg stod selv i partiledersdebatter – og hvis hr. Lars Løkke Rasmussen kom i regering, var det tiptop, og alting kunne lige blive løst i morgen. Det var i øvrigt også ham selv, der havde lavet den tidligere reform, som var, undskyld udtrykket, helt plim, og det måtte enhver da kunne se, så nu skulle vi lige have det ændret, og det ville ske i morgen.

Der er så ikke sket noget siden da – jo, der er sket én ting, og det er, at sundhedsvæsenet i højere grad, efter min mening, er ved at bryde sammen. Kig på Region Midtjylland, hvor man jo kan se, hvordan patienter i værste fald dør på sygehusene, fordi behandlingen ikke er i orden. Vi skal have kigget på strukturen; vi skal have kigget på sammenhængen mellem behandlingerne. Jeg har ligesom stort set alle andre, tror jeg, jo også haft et nært indblik i sundhedsvæsenet på et tidspunkt i mit liv, og det, jeg kunne se, var, at der er ekstremt mange dygtige mennesker i sundhedsvæsenet, men at det tværgående forløb mangler, og jo mere komplekse sygdomsforløbene bliver – de bliver mere komplekse – jo mere er der brug for en mere tværgående faglig indsats.

Kl. 14:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 14:14

Monika Rubin (M):

Mange tak for svaret. Men jeg synes egentlig ikke, at jeg fik svar på det helt konkrete: Hvad er det, vi skal gøre for at bedre det her? Moderaternes analyse var, at hvis det var sådan, at vi nedlagde regionerne og skabte ét sygehusvæsen, så ville man i hvert fald ikke få de her siloer, som vi har i regionerne. Vi anerkender også fuldt ud, at vi ikke har haft de ressourcer til at lave de analyser, som Sundhedsstrukturkommissionen har, så derfor er vi fuldt ud åbne for at lytte til, hvad de kommer med. Så jeg vil egentlig bare gerne spørge ordføreren: Når nu Sundhedsstrukturkommissionen kommer med nogle anbefalinger, er der så noget specifikt, som Danmarksdemokraterne vil lægge mærke til?

Kl. 14:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Værsgo.

Kl. 14:14

Inger Støjberg (DD):

Ja, der er meget. Og jeg kan sige, at vi ikke går ind for, at regionerne skal afskaffes. Men når det er sagt, er der ingen tvivl om, at man skal kigge på indholdet i regionerne, for der er nogle ting, der ikke spiller i dag. F.eks. undrer det også mig, at vi har forskellige patientjournal-systemer i hele landet. Jeg mener, det er en bunden opgave, at vi får det på plads, og at man får ét enkelt patientjournal-system. Jeg tror, at vi kommer til at tilføre flere midler, også til det her område. Det handler om bureaukratiet. Man kunne se i coronatiden, hvordan det jo rent faktisk betød, at man, når man selv kunne tilrettelægge sit arbejde, også fik mere fra hånden.

Kl. 14:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Signe Munk fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 14:15

Kl. 14:17

Signe Munk (SF):

Det kan godt være, at ordføreren tænker: Skal vi tale om det her igen på det samme sted og så dog ikke helt på det samme tidspunkt? Og så er det bare, jeg siger: Ja, det skal vi, ordfører. Jeg vil nemlig gerne spørge ind til seniorpensionen, og det vendte vi også ved afslutningsdebatten. Så det er derfor, jeg lige deklarerer, at jeg faktisk godt kan huske det.

Jeg tror, der var rigtig mange danskere, der blev ret lettet, da Danmarksdemokraterne i valgkampen sagde, at de ville stå vagt om seniorpensionen, og derfor vil jeg egentlig bare høre, om Danmarksdemokraterne er klar til at kæmpe for den forbedring, der jo var blevet aflyst af regeringen, altså omkring arbejdssevnekravet, hvor der egentlig var en aftale om, at det skulle hæves fra 15 til 18 timer. Men nu er Socialdemokratiet jo løbet fra den aftale med den samlede regering.

Så er Danmarksdemokraterne klar til at kæmpe for seniorpensionen nok en gang?

Kl. 14:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 14:16

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil sige det sådan, at jeg synes, det er lidt mere komplekst end som så. Helt grundlæggende må det være sådan, at er man nedslidt, skal man ikke være på arbejdsmarkedet. Og så vil jeg også sådan helt grundlæggende sige, at jeg synes, vi har mange ordninger. Vi vil gerne være med til at kigge på, om man kan slå nogle af ordningerne sammen, om man kan kigge på bureaukrati, og om man kan kigge på alle de ting. Det vil vi meget gerne være med til. Men jeg vil ikke i dag stå og love, at vi vil ændre seniorpensionen i den ene eller den anden retning og lige præcis med bestemte timetal.

Men jeg kan garantere for, at vores helt klare krav er, at er man nedslidt, skal man ikke være på arbejdsmarkedet, og det tror jeg at vi kan samles om. Hvordan ordningerne så skal skrues sammen, vil vi gerne være med til at kigge på, og vi vil også gå meget konstruktivt ind i det. Men endemålet må være, at er man nedslidt, skal man ikke være på arbejdsmarkedet længere. Så skal man være på en eller anden form for ydelse, der gør, at man kan komme væk fra arbejdsmarkedet.

Kl. 14:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 14:17

Signe Munk (SF):

Seniorpensionen er jo netop henvendt til de danskere, som er nedslidte, og derfor er vi i SF også meget optagede af, at vi gør noget for netop den gruppe meget hurtigt. Ved finanslovsforhandlingerne har Dansk Folkeparti og SF meldt meget klart ud, at vi vil kæmpe for at få hævet arbejdssevnekravet til 18 timer.

Skal vi så forstå det sådan på Danmarksdemokraterne, at man ikke er nedslidt, og at man ikke skal være berettiget til en seniorpension, når man kun kan arbejde 18 timer om ugen?

Kl. 14:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.**Inger Støjberg (DD):**

Det, jeg siger, er, at jeg synes, vi skal kigge på det i lidt bredere forstand, så vi kan kigge på de ordninger, der er. Der er mange ordninger i dag, og der er et vist overlap i nogle af ordningerne. Men helt grundlæggende set skal man selvfølgelig ikke være på arbejdsmarkedet, hvis man er nedslidt.

Så jeg vil egentlig hellere svare sådan på det, at vi vil gå meget konstruktivt ind i det her, men at vi sådan set har det ene krav, som er, at er man nedslidt, skal man ikke være på arbejdsmarkedet. Så vil vi gerne være med til at kigge på ordningerne og på, om de kan moderniseres, og om det kan gøres bedre, så vi sikrer, at det er de rigtige, der ikke er på arbejdsmarkedet længere.

Kl. 14:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance.

Kl. 14:18

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Jeg er egentlig blevet lidt inspireret af ordføreren, for fru Inger Støjberg har jo på det seneste spurgt en del Venstrepolitikere om, hvilket hold de er på i forhold til CO₂-afgiften: Er de på Asger Christensens hold eller bælgfrugtholdet? Men jeg kunne egentlig også godt tænke mig at spørge på et andet område, hvilket hold fru Inger Støjberg er på, nemlig når det kommer til diskussionen om en toptopskat. Der er jo det hold i Venstre bestående af gamle koryfæer som Carl Holst og Thor Pedersen, som mener, at topskatten er en fjollet og tåbelig symbolpolitisk idé, og så er der det øvrige Venstrehold, der mener, at det jo ikke er så galt. Hvilket af Venstreholdene er fru Inger Støjberg egentlig på i den forbindelse?

Kl. 14:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:19

Inger Støjberg (DD):

Altså, allerførst tror jeg, man må sige, at jeg ligesom blev sat af holdet, altså af Venstreholdet, på et tidspunkt. Sådan kan det gå, ikke også? Men sådan var det. Altså, når det kommer til toptop eller tiptop, eller hvad det hedder – det er altid sådan noget med tiptoptop, når nu det er hr. Lars Løkke Rasmussen, der har fundet på det – vil jeg sige, at det er hr. Lars Løkke Rasmussens påfund, men vi udelukker ligesom ikke noget på forhånd. Vi vil meget gerne med ind i de her skatteforhandlinger, når vi kommer dertil. Men som jeg også sagde til hr. Torsten Schack Pedersen, er vores fokus helt klart først og fremmest at få lettet skatten på arbejde i bunden. Er der råd til det, og er der flere penge, så er det næste mål for os ligesom at få hævet grænsen for, hvornår man skal betale topskat. Men alt det der med tiptop og top og alt muligt ser noget komplekst ud. Men vi afviser ingenting på forhånd.

Kl. 14:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 14:20

Alex Vanopslagh (LA):

Det er godt at høre. Det må være Carl Holst-holdet. Nå, det er jo ikke kun skidt, der er kommet ind i det her regeringsgrundlag. Et område, hvor der faktisk er kommet et fint aftryk, måske fra Venstre, er faktisk i forhold til generationsskiftebeskatning, og det ved jeg også ligger ordføreren meget på sinde i forhold til at sikre

vækst og udvikling i landdistrikterne. Og der vil jeg egentlig høre ordføreren, om ordføreren vil være enig i, at det måske vigtigste i den forbindelse ikke nødvendigvis kun er at sænke beskatningen ved generationsskifte, men også sikre et mere retfærdigt retsgrundlag, som selve beskatningen sker ud fra.

Kl. 14:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 14:20

Inger Støjberg (DD):

Ja. I det produktionsdanmarksforslag, som vi kom med, var et af elementerne præcis generationsskifteskatten, som vi mener skal ned på de 5 pct., som var ambitionen for den tidligere borgerlige regering, hvor man nåede ned til 6 pct. – der mangler lige det sidste. Men det har en meget, meget stor betydning, når et ungt menneske skal overtage familievirksomheden. Om den er stor eller lille, har det en enorm betydning.

Det andet her, hr. Alex Vanopslagh peger på: Ja, det bliver vi også nødt til at få set på, for vi kan simpelt hen ikke byde unge mennesker, der skal ind og overtage en virksomhed, at selve grundlaget er uklart, og at man dermed skal bruge alle kræfterne på det i stedet for at komme i gang med at drive den familievirksomhed videre, som man meget gerne vil drive videre.

Kl. 14:21

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Lise Bertelsen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:21

Lise Bertelsen (KF):

Undskyld, jeg blev lige forstyrret af en meget lækker slikpose. Sukker skal der til. Mange tak til fru Inger Støjberg for en rigtig, rigtig god tale. Jeg vil spørge lidt ind til familien, for når familien har det godt, har Danmark det godt. Det vurderes, at mellem 1 og 5 pct. af alle danske børn i Danmark har ufrivilligt skolefravær. Det koster samfundet næsten 2 mia. kr., det har kæmpestore konsekvenser for barnet, der bliver ensomt og ikke oplever det fællesskab, der ligger i at komme i skolen, og det har enorme konsekvenser for den samlede families trivsel. Rigtig mange bliver skilt, 16.000 forældre modtog i 2022 tabt arbejdsfortjeneste på grund af barns skolefravær, og det er alt i alt en meget uheldig situation. Har man hos Danmarksdemokraterne gjort sig overvejelser om, hvordan vi undgår, at så mange børn ikke kommer i skole, og den konsekvens, det har for familien?

Kl. 14:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:22

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil i hvert fald sige, at det er noget, der skal fylde meget i de folkeskoleforhandlinger, der jo meget snart skal i gang. Jeg forventer – og det tror jeg alle gør – at regeringen kommer med sit udspil om folkeskolen allerede i den uge, vi går ind i. Det er helt rigtigt med de tal, som fru Lise Bertelsen også lægger frem, at der er ekstremt mange børn, som enten lider af skolevægring af den ene eller den anden grund, eller som har fravær af den ene eller den anden grund, og det bliver vi nødt til at se på. Det kan være et spørgsmål om, om skolen kan rumme alle, og om skolen også skal rumme alle, sådan som det er i dag. Det kan være noget med læringsmiljøer. Vi ved, at der f.eks. er mange drenge, der har rigtig svært ved at finde sig til rette i skolen, og derfor må jeg også sige, at noget af det, som jeg hørte i statsministerens tale forleden om, at man også vil skabe

plads til mere praktiske fag og kigge i den retning, kan vi se os fuldt og helt i. I øvrigt vil jeg kvittere for den del af statsministerens tale om folkeskolen og om, hvad folkeskolen skal kunne og rumme i fremtiden.

Kl. 14:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 14:24

Lise Bertelsen (KF):

Tænker Danmarksdemokraterne ligesom Det Konservative Folkeparti, at en permanentgørelse af korte skoledage vil give vores børn og unge mennesker en mere fair chance for at dyrke fritidsinteresser og fællesskaber, som al forskning i øvrigt peger på er den rette vej til trivsel og har en kæmpestor forebyggende effekt mod ensomhed og mistrivsel, som vi desværre ser alt for ofte hos børn og unge?

Kl. 14:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:24

Inger Støjberg (DD):

Ja, det kan jeg sagtens se mig selv i, og det fornemmede jeg sådan set også på statsministerens tale er noget af det, der kommer til at være indholdet i det, som regeringen kommer til at fremlægge i næste uge, og som jeg ser meget frem til. Jeg tror ikke, man kan finde et eneste folketingsmedlem, der ikke vil være enig i, hvor vigtigt det er med fællesskaber, og hvor vigtigt det er, at børn og unge også får mulighed for at styrke de fællesskaber. Så skal vi selvfølgelig også bare være sikre på, at de fællesskaber eksisterer, og at alting ikke bare handler om skærm, som det også er blevet sagt tidligere. Jeg håber virkelig, at vi på en eller anden måde kan tage politikken lidt ud af folkeskolereformen, som vi skal i gang med, så det er børnene, der kommer i centrum, i stedet for alle mulige små særinteresser.

Kl. 14:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak for det. Så er det fru Victoria Velasquez fra Enhedslisten.

Kl. 14:25

Victoria Velasquez (EL):

Fællesskaber, hvor vigtige fællesskaberne er, og om børn har mulighed for at deltage i det, som fru Inger Støjberg lige har talt om, er noget af det, jeg faktisk gerne vil spørge ind til. Det spørgsmål, fru Inger Støjberg stillede til Socialdemokratiets ordfører, kredsede lidt om det samme, nemlig om den enlige mor med tre børn og den sociale balance i vores samfund.

I dag er 23 fagforeninger og organisationer kommet med et meget vigtigt opråb til regeringen, og det handler om, at vi skal gøre noget for at bekæmpe børnefattigdom. Det er så vigtigt. Er der noget, der rammer børns muligheder for at kunne indgå i fællesskaber, så er det, når de vokser op i fattigdom. Derfor kunne jeg godt tænke mig at vide, hvor Danmarksdemokraterne står her. Hvad er partiets politik? Mener fru Inger Støjberg, at vi har et problem, når børn i Danmark vokser op i fattigdom? Og i så fald: Hvad skal vi så gøre ved det?

Kl. 14:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 14:26

Kl. 14:29

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil først og fremmest sige det sådan, at den bedste vej ud af at være i en indkomstgruppe, der er meget lav, altså hvor man har en meget lav indkomst, er jo at få sig et arbejde og komme ud på arbejdsmarkedet. Jeg mener også, at det er den allerbedste måde til, at børn får et forbillede for at gå på arbejde hver eneste dag, og at det har værdi for deres opvækst. Jeg ved jo, at der i hvert fald er ligesom to elementer, der kan spille ind i det: Det ene er, at vi får skruet et ydelsessystem sammen, så det altid kan betale sig at arbejde, og det andet element er jo – jeg ved, at det er noget af det, regeringen også kigger på i øjeblikket – at sikre, at man får mest muligt ud af at arbejde, ved at der også bliver kigget på skatten i bunden, så det er der, skattelettelser bliver prioriteret.

De to ting synes jeg er helt afgørende for at sikre, at færrest mulige vokser op i et miljø, hvor der er meget få penge at gøre med. Det handler om at komme ud på arbejdsmarkedet.

Kl. 14:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 14:27

Victoria Velasquez (EL):

Tak for svaret. Den del om skattelettelser i bunden er vi fuldstændig med på. Jeg synes dog, at der mangler noget i forhold til det her med, om det kan betale sig at arbejde. Selv da vi sikrede tilskuddet til nogle af de fattigste børnefamilier i Danmark, kunne det stadig betale sig at arbejde, men endnu bedre var det, at vi faktisk kunne se, at det havde en positiv betydning. Det at få flere penge mellem hænderne gav overskud til at kunne søge flere jobs. På en eller anden måde giver det jo sig selv, at hvis man ikke skal bekymre sig om, at køleskabet er tomt i slutningen af måneden, at barnet ikke kan gå til fodbold, og andre ting, så giver det overskud. Skal vi ikke sikre, at vi holder hånden under de fattigste børn i Danmark?

Kl. 14:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 14:28

Inger Støjberg (DD):

Jeg tror simpelt hen også, at det handler om den indsats, der er i arbejdsmarkedssystemet, for dem, der nu står uden for arbejdsmarkedet, altså er arbejdsløse. Det er jo blevet enormt rigtigt, og det er efterhånden blevet systemet, man tager mere hensyn til, end de mennesker, der er der. Derfor skal vi også have kigget på hele jobcenterområdet og have det forenklet. Så jeg er faktisk meget lidt enig med spørgeren i, at hvis man får en højere overførselsindkomst, vil det også gøre, at man har lettere adgang til at komme ud på arbejdsmarkedet. Jeg mener, at en aktiv arbejdsmarkedspolitik med et ydelsessystem, der gør, at det altid kan betale sig at arbejde, og så skattelettelser i bunden vil gøre det.

Kl. 14:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Det er, som om dem, der har været i Folketinget meget, meget længe, ignorerer tiden og opfatter uret som vejledende. Det er det altså ikke.

Nu er det hr. Martin Lidegaard fra Radikale Venstre.

Martin Lidegaard (RV):

Det kommer jo næppe bag på nogen, at der er en hel del spørgsmål, som Inger Støjberg og jeg ser forskelligt på, herunder CO₂-afgiften på landbruget. Men der er jo altså også ting, vi ser ens på, og jeg vil gerne takke for den virkelig gode tur, vi havde sammen til Lemvig i sidste uge, hvor vi jo besluttede os for at stå sammen mod de nedskæringer, som regeringen lægger op til på de gymnasier, der ligger i yderområderne, hvor vi jo tværtimod gerne vil understøtte uddannelsesinstitutionerne. Jeg har været helt overvældet over den reaktion, vi har fået. Der er i hvert fald kommet reaktioner i min indbakke fra en lang række gymnasier, der ligger i yderområderne. Så det tror jeg der er perspektiv i, og jeg tror også, vi kan vinde den.

Men det, jeg så vil spørge fru Inger Støjberg om, er: Kunne man forestille sig, at vi ligesom udvider det samarbejde til også kigge på andre uddannelsesinstitutioner end gymnasierne i yderområderne? Jeg tænker f.eks. på velfærdsuddannelserne, hvor man jo forsøgte sig med en udflytningsplan, som vi var imod, og som nu er trukket tilbage, men derfor er der jo stadig brug for velfærdsuddannelser i Udkantsdanmark.

Kl. 14:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak. Ordføreren.

Kl. 14:30

Inger Støjberg (DD):

Jeg må sige, at det ganske enkelt var en meget ny oplevelse pludselig at stå side om side med en radikal på den her måde, men man kan åbenbart også lære gamle hunde nye tricks. Nu tør man snart ikke at nævne hunde herinde i den her tid. Men når det er sagt, må jeg sige, at vi jo dér ser ens på det, og det er jo så egentlig det, spørgsmålet handler om. Jeg tror, vi ser helt ens på vigtigheden af, at der også er uddannelser i yderområderne.

I forhold til de steder, hvor man har flyttet uddannelser ud, i hvert fald i forhold til en del af stederne, kan man faktisk se, at der simpelt hen er en højere søgning dertil. I Aars har man lagt en social- og sundhedsafdeling, altså en skole. Man kan se, at der kommer flere elever dertil, som sandsynligvis ellers ikke ville have fået en uddannelse. Så det har en stor betydning, men det koster, og det er vi altså også villige til at prioritere, for det er hamrende vigtigt, når vi skal have Danmark til at hænge sammen.

Kl. 14:31

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Værsgo for anden korte bemærkning.

Kl. 14:31

Martin Lidegaard (RV):

Jeg er ikke overbevist om, at man med vold og magt skal skære ned på uddannelser i byerne for at gøre dem bedre i yderområderne, men jeg er helt med på at udvide vores alliance til også at kigge på velfærdsuddannelser og kigge på andre videregående uddannelser uden for de store byer. Der er ingen tvivl om, at det koster mere på taxameteret, uanset om vi snakker gymnasier, velfærdsuddannelser eller universitetsuddannelser. Jeg vil håbe, at det ikke skal ske på bekostning af uddannelser i byerne, for jeg tror, vi har råd til begge dele, og jeg synes, at alle unge i det her land, uanset hvor de bor, skal have mulighed for at få en god uddannelse.

Kl. 14:31

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak, ordføreren.

Kl. 14:31

Inger Støjberg (DD):

Det er jeg fuldstændig enig i, og så tror jeg i øvrigt, det er vigtigt også at få kigget på, at der ikke bare ligger en enkelt uddannelse. For det er klart, at hvis man som ung skal have en uddannelse og det ikke lige er i en af de allerstørste byer, så vil man også gerne have, at der er et ungdomsmiljø, ellers flytter man næppe derover, og det kan man simpelt hen heller ikke fortænke de unge i. Man kan se det i Hjørring, hvor de faktisk har haft relativt stor succes med det, altså at få sådan en bioanalytikeruddannelse, som ligger i en fin campus sammen med andre uddannelser. Så jeg synes, man skal lade sig inspirere af det.

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er den næste korte bemærkning til hr. Nick Zimmermann, Dansk Folkeparti.

Kl. 14:32

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Det er lidt i forlængelse af det, som SF spurgte ind til, nemlig det om seniorpensionen. Det er jo noget af det allervigtigste, vi sådan set har, for de allermest nedslidte danskere. Man skal huske, at bare for at komme i betragtning til at få en seniorpension skal man altså være bevisligt nedslidt. Det er folk, der har en arbejdsevne på nuværende tidspunkt på omkring 15 timer om ugen – som vi jo egentlig havde en aftale sammen med Socialdemokraterne om at sætte op til 18 timer – og det er altså det, man maksimalt kan yde i arbejdsevne om ugen. Danmarksdemokraterne nævner så, at de måske er klar til at kigge på en aftale, hvor man egentlig afskaffer seniorpensionen. Det vil jeg sådan set bare spørge ind til. Er det rigtigt forstået, at man i Danmarksdemokraterne er med på eventuelt at lave en sløjfning af seniorpensionsordningen?

Kl. 14:33

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 14:33

Inger Støjberg (DD):

Nej, altså, jeg vil gerne svare, ligesom jeg gjorde til SF. For os er det vigtige, at man ikke er på arbejdsmarkedet, hvis man er nedslidt. Så skal der være en ordning. Jeg vil så sige, at jeg også synes, at der er mange ordninger i dag. Det er bare ikke sikkert, at de spiller helt optimalt sammen. Så måske skulle man prøve at kigge på ordningerne lidt bredere i stedet for bare lige at kigge på seniorpensionen og på, om man skulle flytte timegrænsen der. Men endemålet og kravet fra vores side er, at hvis man er nedslidt, skal man ikke være på arbejdsmarkedet længere. Og der har jeg en fornemmelse af, at vi ikke står særlig langt væk fra hinanden. Om det så hedder det ene eller det andet, er måske ikke det, der er det allervigtigste for os. Det er, om systemet er til at finde ud af, og at man får muligheden for at få en ordentlig og værdig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, hvis man er nedslidt.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 14:34

Nick Zimmermann (DF):

Jamen det var jo sådan set en ordning, der var sikker. Lige indtil Socialdemokraterne valgte at løbe fra et valglofte og nu går ind for at afskaffe seniorpensionen, var det jo rent faktisk noget, som havde givet rigtig mange danskere ro på. For dem, der har en arbejdsevne

på de her maksimalt 15 timer, kan da søreme ikke have det ret godt lige nu rundtomkring i hele landet, nu da de ved, at den ordning, de måske har gået og set frem til at komme på, rent faktisk bliver afskaffet. Så jeg synes da, at det er dybt problematisk, hvis Danmarksdemokraterne åbner op for eventuelt at gå med i en aftale om en afskaffelse. Det ville jeg da synes var yderst bekymrende.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 14:34

Inger Støjberg (DD):

Jeg tror, det er lidt en overfortolkning af det, jeg sagde. Det, jeg sagde, var, at det er helt afgørende for os, at man ikke er på arbejdsmarkedet, hvis man er nedslidt – men at man netop får en værdig afgang fra arbejdsmarkedet. Og det vil vi meget gerne være med til at kigge på, og det tror jeg i øvrigt at vi er relativt fælles om at mene, altså at det må være endemålet for det her. Så jeg vil bare sige, at det for os er afgørende, at der er ro på det her område, og jeg har heller ikke meget fidus til det der med, at man hele tiden kaster de her ordninger op og skaber den utryghed, som hr. Nick Zimmermann så rigtigt omtaler. For det skaber utryghed, når man gør det her.

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:35

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for talen. Dansk landbrug er en af de mest drivhusgasudledende i verden, hvis det står til mig. Set i forhold til hele vores land står de for en tredjedel af vores samlede udledning af drivhusgasser. Så mener ordføreren ikke, at det er relevant, at man skal lægge en CO₂-afgift ned på landbruget for faktisk at nå i mål med vores klimamål og gøre noget for den grønne omstilling?

Kl. 14:36

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 14:36

Inger Støjberg (DD):

Nej, jeg mener ikke, at en CO₂-afgift på landbruget er en god idé. Hvis man bare lige skal prøve at tage nogle tal, har Venstres europaparlamentariker Asger Christensen lagt tallene fra sin egen gård frem for, hvor meget CO₂ han udleder pr. liter mælk, han afleverer til mejeriet, og han udleder 0,91 kg CO₂ pr. liter mælk. Hvis vi kigger på det på verdensplan, kan vi se, at man udleder 2,9 kg CO₂ pr. liter mælk. Så det vil sige, at det er 2 kg CO₂ mere pr. liter mælk, og hvis Asger Christensen lukker sin gård, vil den mælk jo blive produceret i et land, hvor udledningen af CO₂ er meget højere, og derfor vil det ikke være godt for klimaet på verdensplan. Og jeg tænker, at det, hvis der er noget, som man kan sige det er vigtigt at man handler sammen om, så er klimaet, fordi klimaet som bekendt ikke kender nogen grænser. Så derfor vil det med Asger Christensens ord være tudehamrende tosset at pålægge en klimaafgift på landbruget.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Jeg skal høre, om der ønskes en anden kort bemærkning. Værsgo.

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Ordføreren bliver ved med at hævde, at vi har en af verdens mest klimavenlige landbrug. Jeg er ikke enig i den påstand, og det er CONCITO og flere eksperter heller ikke. Der er simpelt hen ikke belæg for at sige, at vi har et af verdens mest klimavenlige landbrug. Så derfor vil jeg igen spørge ordføreren, om det ikke er relevant at lægge en CO₂-afgift på landbruget for at sikre, at det bliver mere plantebaseret og mere regenerativt.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 14:37

Inger Støjberg (DD):

Jamen altså, prøv at høre her: Vi kommer simpelt hen ikke til at drikke havredrik og spise bælgfrugter allesammen. Jeg kan lige så godt sige det. Altså, det må man jo gerne drikke og spise, hvis det er det, man vil. Men man kommer bare heller ikke udenom, hvis man kigger på dansk landbrug og på Asger Christensens tal, at det ikke er fup og fidus. Men det er jo rigtige tal, og han udleder meget mindre CO₂ pr. liter mælk, end man gør på verdensplan. Og nej, det er ikke fup og fidus. Det her er rigtige tal, og det er derfor, det er tudehamrende tosset at få nedlagt dansk landbrug for så at få produceret mælken i Polen eller andre steder.

Kl. 14:38

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 14:38

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, og tak til ordføreren for at være forkæmper for, at jeg ikke behøver at leve af bælgfrugter og af havredrik. Det er jeg meget glad for, og jeg ville også svinde ind til nærmest ingenting, hvis jeg blev tvunget til kun at leve af det. For at fortsætte ud ad et spor, som egentlig er usædvanligt for mig, så vil jeg faktisk både rose ordføreren, men også statsministeren, i forhold til at vi skal kigge på skolerne. Og det skal vi forhåbentlig gøre uden at være ideologiske og politiske, men med børnene for øje. Og hvis man går ud ad den tangent, som da vi snakkede takster på f.eks. gymnasierne, så er virkeligheden jo også, at vi måske også skal kigge på de takster, vi er villige til at betale for at have skoler i landsbyerne. For lige nu lukkes der i vores region rigtig mange skoler, fordi kommunerne mener, at en centralisering er det bedste. Samtidig med at man lukker skolerne, kan børnene ikke komme i skole. Så jeg ved ikke lige, hvem der havde tænkehatten på, da de fandt på det. Virkeligheden er til gengæld også, at det koster lidt mere pr. elev at have en skole i en landsby.

Så når vi skal tale skoler, synes jeg også, vi skal tale sammen om, om vi skal have skoler også uden for storbyerne, i landsbyen. Er Danmarksdemokraterne uenige i, at vi også burde se på taksten?

Kl. 14:39

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 14:39

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil sige det sådan, at jeg ikke er bekymret for at få ros af hr. Kim Edberg Andersen, men at jeg måske er lidt bekymret for at få ros sammen med statsministeren. Det er i hvert fald meget, meget sjældent, og så bliver jeg helt nervøs, når hr. Kim Edberg Andersen

er så positiv, altså for, om der spiller noget med bælgfrugter eller noget ind i det. Men når det er sagt, er jeg ethundrede procent enig i, at det er afgørende, at der også er folkeskoler i landdistrikterne. Og ja, der er heller ingen tvivl om, at det også kan komme til at koste lidt mere.

Men det, man bare skal se på, er, om vi vil holde liv i landdistrikterne og i yderområderne, eller om vi ikke vil. Når først skolen lukker, kan jeg garantere for, at man så vil kunne se den der fraflytning fra et område, fordi det betyder uendelig meget, om man har 5 eller 8 km til skole, eller om man har 20 km til skole, når man ikke er ældre end de børn, der går i folkeskolen. Jeg er hundrede procent enig med hr. Kim Edberg Andersen i det.

Kl. 14:40

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren for den anden korte bemærkning.

Kl. 14:40

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Så går vi et andet sted hen, for min forhåbentlig kommende partiformand nævnte jo tidligere, at der skulle til at være test af nogle vindmøller i Vadehavet, og det er vi ikke vilde med, jo også fordi vi i Nordjylland ved, hvor høje de møller bliver. Vi har Østerild deroppe, og vi kan se, at der i Østerild er nogle møller, der er knap 300 m høje, og der kan I gå ud og skridte det af og se, hvor højt det egentlig er.

Der var jo en snak om, at vi bare skulle bide det i os. Det var Moderaternes ordfører, som sagde, at det måtte vi bare lære at leve med. Er fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne enige i, at vi skal lade være med at pille ved, at borgerne har lov til at gøre indsigelse og anke imod grøn omstilling?

Kl. 14:41

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 14:41

Inger Støjberg (DD):

Ja, jeg må altså også sige, at jeg synes, at det var en mærkværdig udtalelse, og især også når man lige kigger lidt på tallene. Hvis vi tager de 34 hovedstadskommuner, der er, kan vi spørge, hvor mange af dem der mon så har udlagt noget areal til netop noget vedvarende energi. Fire. Fire ud af 34 kommuner, og jeg må bare sige, at jeg, når jeg bevæger mig rundt, simpelt hen ikke kan fralægge mig, at det lige præcis er i de 34 hovedstadskommuner, man står og råber allermest på flere vindmøller, flere solceller. Så må man jo altså også selv lægge nogle tage og nogle områder til, når det er sådan, at der skal laves noget af det her, og så skal borgerne altså høres noget mere – og kompenseres.

Kl. 14:41

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det fru Camilla Fabricius fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:42

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg vil gerne lige læse noget op. Det er et lille citat, jeg har fundet:

»Det er så vanvittigt, at jeg har vundet! Jeg er glad og føler, at jeg har lært en masse, og jeg glæder mig enormt meget til at skulle i gang med at træne til EM i Skills.«

Det kommer fra en, som ikke er omtalt i forbindelse med Produktionsdanmark, men som går på en erhvervsskole, nemlig hende, der stiller op i DM i Skills for sosu'er. Jeg vil bare høre ordføreren, om hun ikke tænker, at vi også skal huske alle elever, som går på de

erhvervsuddannelser, som kommer til at hjælpe os på velfærdsområderne, som vi har brug for, og som vi har brug for at understøtte.

Kl. 14:42

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 14:42

Inger Støjberg (DD):

Det kan jeg garantere fru Camilla Fabricius for at jeg er hundrede procent enig i. Jeg var så heldig, at jeg var til DM i Skills, i øvrigt sammen med fru Karina Adsbøl, der sidder i formandsstolen nu, og hvor var det bare en god oplevelse. Der så vi netop også, hvordan hele sosu-området deltog i det, og hvor imponerende det, de kæmpe-de om, egentlig var. Jeg ved også, at der efterfølgende har været et EM.

Jo, dem skylder vi præcis lige så stor anerkendelse og præcis lige så stor opmærksomhed som dem, som vi normalt taler om, når vi taler erhvervsskoler. Selvfølgelig gør vi det.

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Jeg kan ikke se, at spørgeren har trykket sig ind for en anden kort bemærkning. Ønskes der en anden kort bemærkning? Værsgo. Husk, at man skal trykke sig ind.

Kl. 14:43

Camilla Fabricius (S):

Tak, formand. Så er jeg også glad for, hvis det næste gang, når vi står her og ordføreren også refererer til Danmarksdemokraternes egen hjemmeside, er sådan, at den fejl måske lige er rettet, så sosu-uddannelserne også bliver nævnt i forbindelse med erhvervsskolerne. Det er i hvert fald vigtigt for Socialdemokratiet. Når vi har sat 900 mio. kr. af, gælder det selvfølgelig også vores velfærdsuddannelser og de seje sosu'er.

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 14:44

Inger Støjberg (DD):

Jeg tror, det er svært at opbygge en stor uenighed om det her område. Så nogle gange skal man også bare anerkende, at der er ting, som man kan samles om her i Folketingssalen, også selv om det nogle gange går hedt for sig.

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Kim Valentin, Venstre.

Kl. 14:44

Kim Valentin (V):

Tak for det, og tak til ordføreren en tale, som jeg vil tillade mig at sige ikke var en positiv tale, men trods alt en tale, som satte fingeren på mange problemstillinger. Det, som jeg vil følge op på, er Torsten Schack Pedersens spørgsmål. I Venstre mener vi, at skattelettelser er en vigtig måde at give folk en ekstra motivering for at arbejde. Der er 250.000 danskere, som får en skattelettelse i den skatteplan, der ligger i regeringsgrundlaget. Kan Danmarksdemokraterne støtte den skatteplan?

Kl. 14:45

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Inger Støjberg (DD):

Man har i hvert fald ikke sagt for meget, hvis man siger tak for en tale; så har man da i hvert fald ikke overgjort det. Og så kan vi alle sammen gå herfra med rank ryg.

Når det er sagt, vil jeg sige, at vi meget gerne vil ind at diskutere en ny skattereform, meget gerne. Men som sagt ligger vores fokus på at få sænket skatten i bunden, så det bedre kan betale sig at arbejde og det bedre kan betale sig at arbejde for flere. Det andet fokuspunkt, vi har, er, om der så er penge til det. Så er vi ikke bange for at flytte grænsen for, hvornår man skal betale topskat. Men det der med toptopskat og alle udenrigsministerens idéer og kasten bolde op synes jeg ofte er mere spændende at høre om, end det er at diskutere, når man kommer til realiteterne. Men lad os nu se, hvad der ligger i det.

Kl. 14:46

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 14:46

Kim Valentin (V):

Så man er imod toptopskatten, men man er for at sløjfe topskatten – eller hvad? Altså, det er lidt svært at få helt fat på.

Men så lad mig spørge mere præcist. Når man går i forhandlingsrummet, vil man så have mindre end det, der ligger i skatteplanen fra regeringen af skattelettelser, eller vil man have flere skattelettelser end det, der ligger i planen fra regeringen?

Kl. 14:46

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:46

Inger Støjberg (DD):

Jamen allerede på folkemødet på Bornholm – og nu skal jeg jo ikke kunne sige, om hr. Kim Valentin lige var der til at høre min tale; det kan være, at han gemte sig i masserne – ville hr. Kim Valentin også have hørt, at vi sådan set vil have større skattelettelser på arbejde. For os er det meget, meget vigtigt, at det bedre kan betale sig at arbejde. Vi har som sagt to ting, som vi går ind til bordet med, men derfor kan vi jo godt diskutere andet, og de to ting er, at vi vil have sænket skatten i bunden, og at hvis der er penge til det, er vi ikke bange for at flytte grænsen for, hvornår man skal betale topskat.

Kl. 14:47

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så går vi til den sidste korte bemærkning. Hr. Frederik Vad fra Socialdemokratiet er klar.

Kl. 14:47

Frederik Vad (S):

Tak for det. Jeg har faktisk et spørgsmål til ordføreren om hendes syn på udenlandsk arbejdskraft, som jeg ville ønske jeg kunne have stillet til afslutningsdebatten, men jeg kom lige præcis ikke på, og jeg er ikke blevet klogere hen over sommeren, vil jeg sige. For der er lidt en tendens her i Folketingssalen efter valget, har jeg lagt mærke til, til, at når Danmarksdemokraterne skal være stramme og faste på udlændingeområdet, sender de partiformanden, og når der så skal leveres nogle andre lidt mindre fede strammende budskaber på udlændingeområdet, sender man nogle andre.

Jeg har siddet til en debat hernede omkring udenlandsk arbejdskraft, hvor fru Charlotte Munch fra Danmarksdemokraterne sagde:

For mig er det sådan set ligegyldigt, hvilket land den arbejdskraft kommer fra, så længe den bidrager til virksomhederne i Danmark.

Mener fru Inger Støjberg også det? Er det fuldstændig ligegyldigt, hvor i verden, den store vide verden, den udenlandske arbejdskraft, vi får herop, kommer fra?

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 14:48

Inger Støjberg (DD):

Nu tror jeg nu nok, at jeg har taget min del af debatterne her i Folketingssalen og gør det også fremadrettet. Jamen vi har det sådan med udenlandsk arbejdskraft, at vi ikke kommer udenom, at vi *skal* have udenlandsk arbejdskraft til Danmark. Vi kommer ikke udenom, at danske virksomheder ikke kan drives. Vi mangler simpelt hen hænder, og derfor kommer det også til at kræve udenlandsk arbejdskraft. Svaret er ikke kun udenlandsk arbejdskraft; det er også flere ind på erhvervsskolerne, og det er også at få sænket skatten på arbejde. Der er rigtig mange ting i det. Det gælder også at få folk til at gå op i tid, hvis man kan gøre det mere attraktivt, f.eks. også ved at sænke skatten.

Men jeg har det ærlig talt sådan, at det jo må være kvalifikationerne, der er de vigtige, og så vil jeg da bare være ærlig og sige, at det jo ikke er helt ligegyldigt, hvor man kommer fra, hvor hurtigt man falder til, og hvor godt man falder til i det her land. Det synes jeg sådan set historien viser os. Så det er ikke alle, der har lige let ved at falde til i Danmark. Der er simpelt hen folk, der lever i en kulturkreds, der er længere væk fra vores, og som har svært ved at falde til her. Sådan er det bare. Men jeg må også bare ærligt indrømme, at jeg ikke ser horder af kvalificerede somaliere stå med deres eksamensbeviser og banke på og gerne ville ind på det danske arbejdsmarked. Jeg tror ikke, det er det, der er problemet.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Værsgo for den anden korte bemærkning.

Kl. 14:49

Frederik Vad (S):

Tak for det. Det var rart at høre. Men problemet er lidt med Danmarksdemokraterne på det her område, at det er lidt tvetunget tale, når det kommer til udenlandsk arbejdskraft. For det, fru Inger Støjberg siger nu, er altså ikke det, hendes ordførere siger, når de er hernede i salen og diskuterer udenlandsk arbejdskraft. Det er jeg bare nødt til at sige. Derfor synes jeg, det er godt, at fru Inger Støjberg understreger det rigtige, nemlig at det jo ikke er ligegyldigt, hvor i verden arbejdskraften kommer fra, og jeg vil bare opfordre til, at Danmarksdemokraterne har det som princip, uagtet hvem der står på talerstolen.

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 14:50

Inger Støjberg (DD):

Nu tror jeg, man skal passe på med at vejlede partier i, at man skal sige præcis det samme. Det kunne jo falde tilbage på regeringen, som heller ikke helt har for vane at sige præcis de samme ord. Så vi er fuldstændig klar på spørgsmålet om udenlandsk arbejdskraft i Danmarksdemokraterne, og det er, som jeg lige har sagt.

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så siger vi tak til fru Inger Støjberg. Den næste på listen er hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance. Værsgo.

(Ordfører)

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Det var heldigt. I dag, den 5. oktober, er der faktisk lidt over 200 unge danskere, der fylder 18 år. De bliver myndige, og med det kommer både frihed og forpligtelser. Og når jeg har fulgt med i den politiske offentlige debat på det seneste, ser jeg, at den balance mellem friheden og forpligtelserne er ved at tippe over til det forkerte, til det uheldige. Hvis vi lige tænker lidt over, hvorfor vi har skabt og udvidet en meget omfattende velfærdsstat, så ved vi godt, at det selvfølgelig er med udgangspunkt i, hvad vi mente var borgernes behov, altså at det, at vi har en velfærdsstat, er eller var et middel til at nå et mål, et mål om tryghed og muligheder for borgerne. Ud fra det kan man sige, at der ligesom var samfundskontrakten, som går på, at danskerne skal betale nogle af verdens højeste skatter, men til gengæld kan de forvente at få noget af den bedste velfærd i verden i bytte. Men det er, som om vi herinde på Christiansborg har vendt logikken på hovedet, at borgerne i Danmark i stedet bliver set som nogle, der er sat i verden for, at velfærdsstaten kan overleve. Altså, det at regulere borgernes adfærd bliver nu til et middel til at nå det altoverskyggende mål om, at velfærdsstaten skal give overskud, og at den offentlige sektor kan blive ved med at vokse. Jeg tror, at man kan kalde den tænkning mange ting, konkurrencestat eller corydonisme, altså den her tænkning om, at borgerne i Danmark nærmest skal ses lidt som sådan nogle produktionsenheder, der skal generere overskud til velfærdsstaten A/S, og jeg mener faktisk, at det er en tænkning, vi ofte ser i dansk politik og har gjort det i over en årrække nu efterhånden. Tænk lige over det. Vi har opfundet begrebet ældrebyrden, fordi vi betragter mennesker som en byrde, når de ikke længere giver overskud til velfærdsstaten.

I tirsdags sad vi alle sammen herinde og grinte af de tåbelige, abstrakte læringsmål i folkeskolen, men det er altså nogle, vi har indført. Et bredt flertal i Folketinget har for knap 10 år siden indført de her læringsmål, og de blev indført ud fra tanken om, at børn skal tilføres kompetencer, så de bliver klar til fremtidens arbejdsmarked, og så de kan blive højproduktive borgere, der giver overskud i statskassen. Dengang tillod vi os endda at involvere frikvartererne og inddrage dem for at optimere læringen. Tilsvarende ved jeg også, at der er rigtig mange herinde i Folketingssalen, der ikke kan fordrage tanken om, at unge forældre måske vil arbejde lidt mindre, mens børnene er helt små, måske vil moren ligefrem blive hjemme med børnene. Der vil et flertal herinde hellere have, at begge forældre arbejder fuldtid, så de er gode borgere, som det kan betale sig at have for velfærdsstaten. Dermed bliver målet for den politik, vi fører herinde, ikke det gode liv eller det meningsfulde liv, det skønne, det værdige eller noget helt femte, nej, målet med den politik og de reformer, vi gennemfører, bliver, at staten skal kunne fungere, at vi har råd til at gøre den offentlige sektor større, og så er jeg bange for, at vi risikerer at miste blikket for, at Danmark som nation jo ikke bare er en eller anden virksomhed. Nej, Danmark som nation består jo af kød og blod, af slægter, af historie, af kulturer og af ånd – af levende mennesker, der forvalter det, de har fået i arv, og som de en dag selv skal give videre.

Lige præcis den her tænkning, som jeg har forsøgt at skitsere her, altså at borgerne er til for velfærdsstaten, er også den tænkning, jeg mener er i fuldt flor, når vi har vores statsminister, der skælder ud på danskerne for, at nogle af dem gerne vil arbejde lidt mindre. Jeg må bare sige, at der jo ikke er noget unaturligt i, at i takt med at vi bliver rigere og mere produktive og innovative som samfund, er der nogle, der vil bruge den rigdom til at veksle den til mere fritid, mere tid med familien, mere tid i naturen, mere tid til at rejse, opleve og fordybe sig eller bare være nærværende med dem, man elsker. Men det må jeg forstå Socialdemokratiet ikke kan lide, nej, tænk sig, hvis

nu det udfordrer det vigtigste, nemlig samfundskontrakten, og at den offentlige sektor kan blive ved med at vokse.

Derfor vil jeg gerne i dag opfordre statsministeren til, at statsministeren bruger mere tid på at holde sin del af aftalen om samfundskontrakten. For hvad er det lige, danskerne får igen af at betale nogle af verdens højeste skatter? Ja, det er et sundhedsvæsen, der hænger i laser med årelange ventelister, plejehjem, hvor ældre demente damer mishandles, de heldige af dem må spises af med vakuumpakket mad og et ugentligt bad, de syge bliver mødt med formynderi og mistro i beskæftigelsessystemet, og det er hvert syvende barn, der kommer ud af folkeskolen uden at kunne læse, skrive eller regne. Så i stedet for at beklukke danskernes arbejdsmoral, når de ikke vil knokle mere for et system, der åbenlyst ikke virker, synes jeg, det ville være bedre måske at fokusere på, hvordan vi leverer noget bedre til danskerne.

Kl. 14:55

Det har været fremme tidligere i dag. Statsministeren spurgte retorisk for nogle år siden: Hvad er en skattelettelse værd, hvis ens mor eller far ligger på plejehjem med våd ble i 12 timer? Jeg synes jo egentlig, at man i forlængelse af det også skulle spørge: Hvad er 100.000 offentlige bureaukrater værd, hvis ens mor eller far ligger på et plejehjem med våd ble i 12 timer? Hvad er det værd, at Københavns Kommune ejer 4.000 kunstværker, heriblandt to bronzeskulpturer af noget brød til en samlet værdi af 20.000 kr., hvis beskæftigelsesindsatsen ikke får en eneste i arbejde? Ja, hvad er verdensmålskonsulenter i det offentlige værd, hvis man skal vente mange måneder på at få en operation? Jeg er ked af at sige det, men når det kommer til det offentlige, er det ikke penge, der mangler. Det er sund fornuft, der mangler. Og vi kan ikke bare forvente af danskerne, at de ligger vandret og løber solen sort for at blive ved med at betale penge ind til et system, der ikke bruger pengene klogere.

Men jeg har en god nyhed. Vi behøver heldigvis ikke at gøre alting, som vi plejer. Vi kan skabe en fantastisk fremtid for Danmark med mere frihed, mere ansvar, med bedre velfærd og med flere muligheder. Man kunne måske kalde det en ny samfundskontrakt, hvor vi politikere ikke forsøger at lave borgerne og samfundet om, når det ikke passer ind i systemet, men i stedet for laver systemet om, når det ikke passer til borgernes behov; hvor vi politikere forpligter os på mådehold og fornuft, når det kommer til brug af borgernes penge; hvor vi ikke er i tvivl om, hvad der skal ske som det første, når man har 68 mia. kr. i det økonomiske råderum, for det er selvfølgelig at give nogle af pengene tilbage til samfundet og borgerne; ja, hvor vi gennemfører en reel transformation fra at være en velfærdsstat til et velfærdssamfund.

Det sidste er jo ikke bare klaret ved at fjerne lidt bureaukrati. Nej, i et velfærdssamfund er borgerne jo ikke først og fremmest skaffedyr for staten. Det er myndige frie væsner, der må gøre, hvad de nu engang har lyst til, så længe de tager ansvar for det, også hvis de i en periode af deres liv ønsker at gå lidt ned i arbejdstid og være mere sammen med familien. Til gengæld vil de kunne opleve, at hvis de på andre tidspunkter i deres liv vil give den en ekstra skalle, vil de hverken blive straffet af høje skatter i bunden, skadelige topskatter eller tiptoptopskatter, som ingen i øvrigt kan forsvare eller forklare. Nej, i et ægte velfærdssamfund med en ny samfundskontrakt er borgeren i fokus; borgeren har frihed til selv at vælge velfærdstilbudene, og vi skal stoppe med politisk at være så optaget af, at det partout skal være kommunen, der driver velfærdstilbuddene. Vi skal slippe friheden løs og så lade dem, som borgerne foretrækker, levere velfærden til dem, og måske vigtigst af alt skal vi stoppe med at belønne dem, der leverer dårlig velfærd, med flere penge, men i stedet indrette et system, hvor man går konkurs, når man leverer dårlig velfærd, fordi borgerne kan stemme med fødderne.

Jeg tror i det hele taget, vi skal have modet til at nytænke stort set hele indretningen af vores velfærdssamfund. Tag eksempelvis diskussionen om værdig alderdom. Kunne man forestille sig i fremtiden, at danskerne måske i højere grad selv bestemmer, hvornår de trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet? Vi har i Liberal Alliance foreslået at indføre noget, vi kalder fri pension, hvor man skattefrit kan indbetale penge til en konto, så man enten kan bruge dem til at forsøge tilværelsen, når man trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet, eller for egen regning trække sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet. Det er et eksempel på nytænkning, der giver mere frihed og ansvar. Personligt synes jeg egentlig også, at Socialdemokratiets politiske ordfører, hr. Christian Rabjerg Madsen, åbnede en spændende debat her i sommer om udvidelse af arbejdsmarkedspensioner til at omfatte ældrevelværd. Jeg tror, det er den type forslag, der ville kunne fremtidssikre vores velfærdssamfund, og jeg forstår ikke, hvorfor statsministeren pandede den debat ned. Jeg troede, det var sådan noget, der flugtede med ånden fra Marienborg.

Så lad os nu tænke nyt, lad os tænke stort, og lad os have modet til at udfordre den måde, vi har gjort tingene på tidligere, og den måde, vores system er indrettet på i dag. Der har jo ellers været masser af vældige snakke om, at det lige præcis er det, der er regeringens eksistensberettigelse og fortælling, altså at man er befriet fra yderfløjenes populisme, befriet fra usaglige taktiske hensyn og befriet fra at være en mindretalsregering, så magien nu kan opstå, og så man kan tænke generationer frem og tage de svære beslutninger, men desværre er der ikke noget, der tyder på, at regeringen i virkeligheden lever op til sit selvglade selvbillede. De kører land og rige rundt i en bus med en komiker, men politisk virker regeringen til at være kørt fast. Jeg mener dog, vi har behov for den type regering, som regeringen selv påstår den er. En sådan retning for Danmark vil jeg gerne bakke op om, hvor vi kan få en ny samfundskontrakt, sådan som den burde være, med en stat, der kender sin plads, så borgerne har frihed og ansvar til at finde mening, værdighed og skønhed i tilværelsen. Jeg holder nu.

Kl. 15:01

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Nu går vi i gang med de korte bemærkninger, og den første er fra hr. Mohammad Rona fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 15:01

Mohammad Rona (M):

Tak for det, og tak for en rigtig god tale. Jeg vil ikke spørge ind til toptoppskat. Der tror jeg godt vi alle sammen ved hvor LA står. Men jeg kunne godt tænke mig lige at spørge ind til noget andet. Hvis vi nu forestiller os, at det øgede råderum også kan bruges på andre skattelettelser – et tænkt eksempel kunne være selskabsskat, aktiebeskatning eller noget i den stil, og ud over det har vi jo også en ambitiøs skattereform, der står i regeringsgrundlaget – vil LA så være med til den del af det, eller bakker man helt ud på grund af toptoppskatten?

Kl. 15:01

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 15:01

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, ordføreren skal passe på, at ordføreren ikke tager munden for fuld, for jeg ved slet ikke, om regeringen er i så gavmildt et humør, at man kan være med til alt det sjove, at lette skatten, uden at være med til at indføre skadelig og uigennemtænkt symbolpolitik, som toptoppskatten er. Men hvis det er tilfældet, vil vi selvfølgelig gerne være med til det. Så længe vi bliver inviteret til forhandlinger, dukker vi op, og så har vi tænkt os at kæmpe for vores synspunkter,

og det er jo bl.a., at man ikke skal indføre den her toptopskat, og gerne også, at man sænker andre skatter.

Kl. 15:04

Jeg ser også gerne, at man sænker aktiebeskatningen yderligere. Men hvis man både indfører en toptopskat og nedsætter aktieskatterne yderligere, ja, så gør man det misforhold, der er mellem de to, endnu større, og dermed er incitamentet til at omgå toptopskatten også endnu større. Det synes jeg er lidt noget lovsjusk, og jeg synes ikke, den samlede skattereform fra regeringen virker helt gennemtænkt.

Kl. 15:02

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Værsgo til spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:02

Mohammad Rona (M):

Tak for det. Tak for et klart svar. Budskabet med spørgsmålet var sådan set også at høre, om LA vil være med til at drøfte nogle af de her ting, og det kan jeg jo så forstå at LA gerne vil. Så det var godt at få det på plads.

For lige at gå til et helt andet emne ser vi jo, at nogle af de her borgere, som kan dansk, og som har taget Danmark til sig osv., bliver hældt lidt ned ad brættet, i forhold til at det er rigtig svært at få permanent ophold, og at f.eks. uddannelse ikke tæller med. Er det noget, LA vil arbejde for?

Kl. 15:03

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:03

Alex Vanopslagh (LA):

Som jeg forstår udfordringen, er den den, at vi sender folk hjem, der har et midlertidigt beskyttelsesbehov, når beskyttelsesbehovet ophører. Der ser vi gerne i Liberal Alliance, at hvis man i den tid, man har været her, har tjent sine egne penge og ikke økonomisk har bedt andre om at forsørge sig, så skal man have bedre mulighed for at komme over på en arbejdsopholdstilladelse i stedet for. Det med, at en uddannelse skulle være nok i sig selv, er vi lidt mere skeptiske over for, men det kan jo være, at man på nogle af de områder, hvor der er mangel på medarbejdere, sosu'er og sygeplejersker, kunne gøre en undtagelse. Men i udgangspunktet er det for os arbejdet, der skal være nøglen til at få en arbejdsopholdstilladelse.

Kl. 15:04

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:04

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. I podcasten »Casper 3080 Tikøb« siger hr. Alex Vanopslagh:

Hvis du er en voksen mand, du har styr på dit liv og tre gange om året til en eller anden fest gerne vil tage noget kokain, mener jeg det burde være lovligt.

Jeg tager lige den sidste del igen: Det burde være lovligt. Jeg vil gerne spørge, hvilke erfaringer hr. Alex Vanopslagh bygger sin holdning på til, at kokain burde være lovligt.

Kl. 15:04

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg mener ikke, det skal være kriminelt at købe eller for den sags skyld indtage det, der i dag er ulovlige stoffer. Det har i årevis været Liberal Alliances politik, at man skal afkriminalisere brugen af narkotika. Og hvilke erfaringer har man med det? Ja, man kan jo kigge på Portugal, hvor de har afkriminaliseret brugen af narkotika, hvilket har ført til et mere sikkert forbrug, bedre muligheder for at behandle misbrug, færre overdoser osv.

Der har jo løbende været en debat, både i sundhedsfaglige kredse og i socialpolitiske kredse, om, at den forbudspolitik, man har ført, hvor man gør mennesker, der har en afhængighed, og derudover også alle mulige andre til kriminelle mennesker, jo ikke virker efter hensigten. Den fører jo ikke til, at eksempelvis folk, der har et misbrug, lige pludselig ikke længere er afhængige, bare fordi de bliver gjort til kriminelle. Så det, at vi kan begynde at få en samtale om et reelt paradigmeskifte inden for de her områder, som jeg egentlig fornemmer at regeringen måske heller ikke er helt afvisende over for på andre områder i socialpolitikken, mener jeg er nødvendigt. Jeg mener ikke, at den forbudspolitik, vi har ført i Danmark i mange år, virker efter hensigten.

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Værsgo til spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:05

Bjørn Brandenburg (S):

Jeg tør godt sige, at Socialdemokratiet ikke synes, at man skal have lov til at købe kokain på et apotek, som hr. Alex Vanopslagh har sagt i en podcast. Kokain giver frontallapskader, punktformede blødninger i hjernen, depression, angst, er stærkt vanedannende og ødelægger menneskers liv. Hos Fri af Misbrug Familierådgivning har de også hørt podcasten med hr. Alex Vanopslagh og har sagt, at de hver dag oplever, at forældres stigende brug af kokain ødelægger familier, flår dem i stykker og skaber en utryg barndom for tusindvis af børn i Danmark. Gør det på ingen måde indtryk på ordføreren?

Kl. 15:06

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:06

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen det er jo lige præcis det, det gør. Det gør da et kæmpe indtryk, at det for folk, der bruger stoffer eller bliver afhængige af stoffer, har så voldsomme konsekvenser for dem selv og deres omgivelser. Det kan da i værste fald føre til dødsfald.

Det spørgsmål, man burde stille sig selv, er: Ville det ikke være bedre, hvis det var sådan, at der var nogle stoffer, hvor der ikke var alt muligt skidteras i? Nu kunne jeg læse her forleden, at der er nogle pushere, der putter fentanyl i forskellige stoffer. Det ville jo ikke ske, hvis det var sådan, at det i højere grad var reguleret. Så det synspunkt, jeg fremfører, er jo, at hvis man har det for øje, at man gerne vil undgå dødsfald, så må man prøve at tænke nyt i stedet for at have tillid til, at rockerne giver folk nogle – havde jeg nær sagt – ordentlige stoffer.

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Preben Bang Henriksen, Venstre. Værsgo.

Preben Bang Henriksen (V):

Jeg er nødt til at fortsætte i forlængelse af min kollegas spørgsmål, for vi fik simpelt hen ikke svaret. Der blev spurgt om, hvilke erfaringer ordføreren byggede sin udtalelse omkring legalisering af kokain på, og det fik vi ikke at vide. Og jeg vil gerne supplere med et andet spørgsmål: Hvordan tror ordføreren egentlig det går, hvis man legaliserer noget – bliver der så mere af det, eller bliver der mindre af det?

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:07

Alex Vanopslagh (LA):

Det tør jeg ikke udtale mig særlig skræmmet om. Altså, intuitivt vil man jo tænke, at det kan føre til et større forbrug, hvis man afkriminaliserer noget eller decideret legaliserer det – det er jo to forskellige ting, for det, at det ikke længere er ulovligt at købe noget, er jo blot en afkriminalisering. Men hvis man ser på et land som Holland, som har haft lovliggjort cannabis i mange år, har det ikke ført til, at de unge i Holland har et større forbrug end unge andre steder i Europa. Tværtimod er der i gennemsnit mange flere unge i Danmark, der ryger cannabis, end i Holland, selv om det er lovligt i Holland. Så jeg tør ikke skræmmet påstå, at et eller andet socialpolitisk paradigmeskifte på det her område vil føre til et større forbrug. Det vil helt klart være en af de bekymringer, man kunne have, og som ville være en af de ting, man ville skulle holde meget øje med.

Med hensyn til på hvilke erfaringer jeg bygger mit synspunkt om, at det vil være fornuftigt at afkriminalisere brugen af stoffer, vil jeg sige, at det bl.a. er FN's Kommission for Narkotika. Verdenssundhedsorganisationen har også tidligere været ude at anbefale de her ting. Altså, det er jo ikke grebet ud af den blå luft. Man kan også tage Moderaternes fru Nanna W. Gotfredsen, som jo har haft det her tæt inde på livet og hjulpet mange mennesker på gaden, og hun mener også, at det vil være en bedre hjælp for dem, at de ikke bliver gjort til kriminelle.

Kl. 15:07

Kl. 15:09

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ønsker hr. Preben Bang Henriksen sin anden korte bemærkning? Værsgo.

Kl. 15:09

Preben Bang Henriksen (V):

Jeg vil bare for mit eget vedkommende sige, at jeg synes, det er umådelig interessant, hvis ordføreren mener, at forbruget ikke kommer til at stige, for så skal vi da tage det til efterretning på mange andre områder. Der er jo ingen grund til at have hastighedsbegrænsning på motorvejene; hvis vi ophæver sådan en lovgivning, sænkes hastigheden nok, og det samme kunne gælde flere andre steder. Selvfølgelig medfører en legalisering da – og det viser erfaringerne fra USA – at forbruget stiger. Men det er åbenbart ikke noget, der bekymrer Liberal Alliance.

Kl. 15:09

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:09

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen det er jo så de modsatte erfaringer, man har gjort sig i Portugal og Holland. Det her er jo et alvorligt emne, og jeg kan godt

forstå, at man laver lidt polemik med det, og jeg forventer også, at de næste spørgere i rækken vil gøre det, og det er fair nok. Men altså helt alvorligt: Det her er noget, folk kan dø af; der er folk, der får en meget, meget stærk afhængighed af det. Lad os bare tage sådan noget som heroin, som jo angiveligt skulle være et af de mest afhængighedsskabende stoffer overhovedet – hvad i alverden får spørgeren til at tro, at hvis man har en meget stærk afhængighed og bliver gjort til kriminel, så vil man slippe sin afhængighed? Det er da mennesker, der skal behandles og mødes med en eller anden grad af forståelse, og der mener jeg bare, at den tilgang, vi har, hvor vi gør mennesker, der har en afhængighed, til kriminelle mennesker, er forkert.

Kl. 15:10

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Sigurd Agersnap fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:10

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet, og tak til ordføreren for talen. Nu spurgte Moderaternes ordfører, hr. Mohammad Rona, for ordføreren om, hvad for nogle skattelettelser han yderligere kunne forestille sig at bringe til bordet. Jeg forstår godt, at ordføreren svarede, at man skal passe på med, hvad man ønsker sig, for jeg har læst Liberal Alliances 2035-plan, og der er jo samlede skattelettelser for 100 mia. kr. Det er jo det tætteste, vi i hvert fald i den her sal kommer på en decideret revolution af den økonomiske politik i Danmark. Det vil have meget store konsekvenser, og den nulvækst, man forestiller sig i den offentlige sektor, er jo en de facto-nedskæring, når vi ved, at der kommer flere børn og flere ældre. Derfor synes jeg også, det var interessant at høre ordføreren sige, at de idéer, hr. Christian Rabjerg Madsen luftede hen over sommeren, hvor man selv skal spare op til ældreplejen eller til sin alderdom, også kunne være Liberal Alliance-politik. Men det bringer os jo ikke op på de 100 mia. kr., så jeg vil gerne høre: Hvor er det ellers, Liberal Alliance mener at der kan findes besparelser eller man selv skal betale i den offentlige velfærd i dag?

Kl. 15:11

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:11

Alex Vanopslagh (LA):

Lad mig starte med at kommentere på det her Christian Rabjerg Madsen-forslag, for tanken med det er jo ikke, at det skal gå ind og fortrænge noget, der ellers ville være offentlige udgifter. Det, vi kommer til at se ind i de kommende år, er jo, at flere og flere danskere efterspørger ekstra velfærd på velfærdsområdet, og at flere og flere danskere har råd til det. Vi ser allerede nu, at Tryk, mener jeg det er, tilbyder en omsorgsforsikring, som det primært er børnene der køber, fordi de har dårlig samvittighed over, at de ikke besøger deres forældre, men hvor forsikringen så giver noget ekstra velfærd. Så tendensen er jo i gang.

Det, vi burde drøfte herinde, er jo, hvordan vi sikrer, at flest mulige kommer med på det hold, for det er ikke en holdbar løsning, at vi skal øge skatterne til 80 pct., eller hvad ved jeg, for at imødekomme ethvert behov. Der synes jeg, at det forslag er spændende og en sådan meget dansk måde at gøre det på, hvor man involverer arbejdsmarkedets parter og finder en måde, der er mere solidarisk, end hvis man bare sagde: Nå, men det må enhver selv finde ud af.

Jeg håber, at ordføreren vil dykke ned i vores 2035-plan igen – for at svare på det andet spørgsmål – for der fremgår det jo, dels at vi jo faktisk afsætter penge til det demografiske træk, dels at den måde, vi vil finde pengene på, er ved at have en løbende effektivisering hen

over en 10-årig periode af den offentlige sektor, helt i forlængelse af det, som Produktivitetskommissionen anbefalede i 2014.

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Jeg kan ikke se, at spørgeren har trykket sig ind for en anden kort bemærkning. (Alex Vanopslagh (LA): Jo, jeg tror det). Værsgo.

Kl. 15:12

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for det. Det er jo sådan, at når folk går ud og køber private tilbud, er det i høj grad også, fordi vi hver især derhjemme bliver rigere, men at de penge, der følger med til den offentlige sektor, ikke tilsvarende bliver flere. Det synes jeg jo egentlig ikke er en så mærkelig udvikling, nemlig at når man bliver rigere derhjemme hver især, og at hvis man så har en nulvækst i det offentlige, vil folk over tid sige: Så vil jeg hellere købe nogle bedre services uden for den offentlige velfærd. Så er ordføreren ikke enig i, at hvis man ikke afsætter penge til, at velfærden kan følge den udvikling, der ellers er i samfundet, vil folk købe flere private ydelser?

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:13

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg håber, jeg forstår spørgsmålet korrekt. Bare for at gøre det klart, vil jeg sige, at Liberal Alliances politik er, at det offentlige forbrug skal følge det demografiske træk. Faktuelt er det sådan, at der ikke har været nulvækst eller minusvækst generelt i dansk økonomi eller dansk politik – jeg tror dog, der var et enkelt år under Helle Thorning-Schmidt, hvor der var minusvækst. Ellers er det helt konsekvent de sidste 20 år sådan, at man har tilført penge til den offentlige sektor, også langt mere, end hvad det demografiske træk retfærdiggør. Men spørgeren har da ret så langt, at i takt med at vi udvikler os mere og mere som samfund og oplever, at hele samfundet er i rivende udvikling, fordi vi lever i et frit kapitalistisk land og har et godt marked, der fungerer, så vil utilfredsheden med samlebandsløsninger i det offentlige formentlig stige.

Kl. 15:14

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Helle Bonnesen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:14

Helle Bonnesen (KF):

Tak for det. Hr. Alex Vanopslagh startede jo med at tale om frihed og forpligtelser, så lad os gå lidt ned ad den vej. Den socialdemokratiske ordfører sagde her til morgen, at de unge skal tage en erhvervsuddannelse, og statsministeren er jo ude at sige, at danskerne skal arbejde fuld tid, for at vi kan sikre velfærdssamfundet. I dagspressen har man endda været ude med, at store iværksættere ikke må trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, simpelt hen fordi man forventer, at den fremtidige skatteindtægt skal tilføres staten. Man siger altså »skal« og »skal« og »skaffedyr«.

Hos Konservative mener vi jo, at det er i familien, man bestemmer, hvem der skal tage den ekstra nattevagt, og vi mener også, at det er i familien, man taler med datteren om, om den der gode pære skal bruges til at blive elektriker eller til at blive arkitekt. Så er hr. Alex Vanopslagh enig i, at familien har meget større betydning end staten for, at vi får flere i erhvervsuddannelse, og for, at vi får det skatteprovenu, som vi vil have? Og har hr. Alex Vanopslagh i

den forbindelse nogen tanker om, hvordan vi kan gøre familierne stærkere for at få et bedre samfund?

Kl. 15:15

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:15

Alex Vanopslagh (LA):

Ja, absolut, og jeg er helt enig, hvad angår familierne, både i forhold til friheden til at indrette sin arbejdstid, som man vil, men også bredere set, i forhold til at familien er en kerneinstitution i et velfungerende samfund. Et af de forslag, vi har i Liberal Alliance, er jo, at pengene følger barnet. Det vil sige, at hvis man ikke ønsker at sende sit barn i en daginstitution, men hellere vil passe det derhjemme, så kan man bruge de penge, man ellers ville have fået – i gåseøjne – fra det offentlige, som et fradrag i stedet. Det er jo et af de forslag, vi har til at give mere fleksibilitet og bedre muligheder for, at man i børnefamilier kan gå ned i tid en periode, mens børnene er helt små, hvis det er det, man ønsker.

Kl. 15:15

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:15

Helle Bonnesen (KF):

Tak. Hvis vi går tilbage til eksemplet her med, at iværksættere i Danmark, som har skaffet masser af jobs og masser af skatteprovenu til Danmark, ikke må trække sig tilbage, fordi man skal have den ekstra skatteindtægt, der forventeligt ligger i en fremtidig indtjening, så klinger det jo lidt hult, når vi samtidig her til formiddag hører Venstres ordfører tale om, at vi skal til at se på iværksætteri. På den ene side har vi jo masser af muligheder. Altså, der er fantomskat, og der er lagerbeskatning. Der er masser af ting, vi kunne tage fat på, og KLAR-alliancen har også været klar til det her engang siden foråret. Men er det i virkeligheden lovgivningen, som ligesom er barrieren, eller er det vores kultur, der gør, at vi ikke er bedre til iværksætteri?

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:16

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, det er begge dele. Vi har jo i høj grad en lønmodtagerkultur i Danmark, og vi har ikke nødvendigvis en kultur, hvor folk er risikovillige, og hvor belønningen for at være det er særlig høj. Men når kulturen lader noget tilbage at ønske så at sige, er det jo endnu vigtigere, at incitamenterne og lovgivningen er på plads. Der mener jeg da, at det mindste, vi kan gøre fra Christiansborgs side, er at vise den respekt over for iværksættere, der løber en kæmpe risiko og lægger en masse energi i det og måske fejler nogle gange, at de, når de så lykkes, ikke skal brandbeskattes bagefter.

Kl. 15:17

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 15:17

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for en som altid god tale. Jeg spidser altid ører og kan godt lide det mere ideologiske perspektiv, som kommer fra hr. Alex Vanopslagh, og også de her toner om, at borgerne ikke bare er økonomi. Det er sådan lidt nyt for mig på en eller anden måde, i hvert fald historisk set, at høre LA tale sådan om det. Men jeg

tænker, om det ikke alligevel må være lidt paradoksalt for ordføreren at tænke over, at de organisationer, som står og jubler over statsministerens løftede pegefingre over for borgerne, er Dansk Erhverv og Dansk Arbejdsgiverforening. Det er jo nogle af de organisationer, som LA bliver finansieret af og normalt har et tæt samarbejde med.

Det er bare sådan en refleksion, men det, jeg egentlig vil spørge om, handler om frihed, for det er det der med, som jeg tror at hr. Ole Birk Olesen har formuleret det, at den enes frihed stopper der, hvor man rammer den andens næse. Det prøver vi også at praktisere, når vi en gang imellem mødes i karateklubben. Når vi snakker om landbruget, bliver det problem jo meget tydeligt. Vi har et landbrug, som ejer noget jord, men den måde, de bruger den her jord på, ødelægger altså naturen for alle os andre. Den betyder, at vi ikke kan tage ud at svømme i et rent hav, og at vi ikke kan hive torsk og rødspætter op. Hvor stopper landbrugets frihed til at ødelægge det for alle andre?

Kl. 15:18

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:18

Alex Vanopslagh (LA):

Nu ved jeg jo, at hr. Pelle Dragsted er noget så ufattelig sjældent som en socialist, der faktisk har noget økonomisk forståelse, så jeg kan jo godt lidt bruge nogle økonombegreber, og så ved jeg, at hr. Pelle Dragsted er med. Det har altid ligget i den liberale frihedsforståelse, at hvad angår markedet og de negative eksternaliteter, altså det, at der ikke er omkostninger for samfundet indpriset i markedet, og at markedet derfor ikke regulerer sig selv på det område, så kræver det jo statslig involvering, og derfor er vi også et parti, som har været med til, senest med den seneste landbrugsaftale, at regulere dansk landbrugs kvælstofudledning. Jeg tror, vi alle sammen har set de her billeder af de kritiske iltilstande i de danske fjorde, og det er da meget alvorligt. Det er heldigvis også noget, vi har taget ansvar for politisk på Christiansborg en del år, ikke bare Liberal Alliance, men Folketinget, og det skal vi selvfølgelig fortsætte med.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:19

Pelle Dragsted (EL):

Hvis vi havde taget ansvar for det på Christiansborg, havde vi jo ikke set de billeder, som vi har set. Det, der er problemet med de her kvælstofaftaler, er jo, at de bygger på frivillighed fra landbrugets side. Det kan man sige er lige præcis det modsatte af at sige: Der er faktisk nogle grænser her, hvor jeres frihed ødelægger friheden for alle de andre. Så mit spørgsmål er: Er Liberal Alliance med på at gå fra frivillighed til faktisk at sikre, at kvælstofudledningen kommer ned på et niveau, der gør, at vi igen får have, som trives, og hvor vi kan fange torsk og rødspætter med vores unger?

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:20

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg synes, det bliver lige en kende for unuanceret. Altså, hvis man ser på kvælstofudledningerne fra dansk landbrug siden 1989, er de altså reduceret med 43 pct. Det går den rette vej, vi er ikke i mål endnu, det er ikke tilfredsstillende, og der er mere, der skal gøres, også i forhold til kommunernes spildevand. Jeg synes, det vigtigste,

inden man begynder at tale om, om vi skal vride armen om på dansk landbrug, er, at vi rent faktisk implementerer de initiativer, der bliver skitseret i den seneste landbrugsaftale, herunder udlægning af minivådområder og udtagning af lavbundsjord. Der er en af udfordringerne, at man på myndighedssiden er alt for langsom til sagsbehandlingen, så der skal vi måske lige hank op i os selv, så vi rent faktisk kan få implementeret de tiltag, vi er blevet enige om på Christiansborg.

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 15:20

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Først og fremmest en kvittering for vores fremragende samarbejde i KLAR-alliancen, som jeg ser frem til at fortsætte. Hvis man nu gjorde det, som vi var enige om at regeringen burde gøre, nemlig at tage fat i de to helt store reformhåndtag, international arbejdskraft og en oprydning i tilbagetrækningsordningerne, så man holder fast i seniorpensionen, men afskaffer efterlønnen og Arnepensionen, så ville vi jo få mellem 18.000 og 30.000 ekstra i arbejdsudbud og vel 10, 15 eller 20 mia. kr. ekstra i økonomisk råderum i 2030.

Her kommer så spørgsmålet: For hvad skulle man så bruge alle de gode penge til? Der håber jeg, at svaret fra hr. Alex Vanopslagh ikke kun er skattelettelser. Kunne vi ikke også investere nogle af de penge i fremtiden og ikke mindst i vores unges uddannelser? Det spørger jeg selvfølgelig om, fordi det ærgrer mig, at Liberal Alliance ligesom SF valgte at lave den her uddannelsesaftale med regeringen, hvor jeg godt forstår, at man har behov for at finde penge til erhvervsskoler og velfærdsuddannelser – det vil vi også gerne – men behøver vi at skære i kvaliteten på universiteterne, hvis nu vi fandt de mange penge, som vi er enige om vi gerne vil finde?

Kl. 15:22

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:22

Alex Vanopslagh (LA):

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi gerne ser, at når man laver nogle reformer, der øger det økonomiske råderum, så bruger man en stor del af de penge på at lempe skatten, for så er man da helt sikker på, at de penge ikke er spildt.

Jeg ville jo gerne være med til at give også uddannelsessystemet et kvalitetsløft, men det, vi drøfter nu, er jo egentlig ikke, hvordan man får mere kvalitet ind. Vi snakker bare om, om vi ikke bare kan gøre det dyrere, om vi ikke bare kan bruge nogle flere penge, investere i noget mere. Der tror jeg bare, at vi snart skal til at have en ærlig snak i Folketinget om det. Skal vi ikke til at bevæge os væk fra den her tankegang om, at hvis vi bare bruger penge nok, er vores ryg som politikere fri, og at så har vi gjort det, vi skal, og i stedet begynde at snakke om, hvordan vi skal bruge pengene, og hvordan vi skal bruge dem anderledes?

Der kunne jeg da også godt tænke mig at høre Radikale Venstres bud på, hvordan vi sikrer højere kvalitet i uddannelserne. Statsministeren nævnte i sin åbningstale, som jo på nogle punkter var ganske glimrende, at vi aldrig har brugt så mange penge pr. elev i den danske folkeskole, og alligevel er de faglige resultater jo ringere end nogen sinde før. Så penge er jo ikke alt.

Kl. 15:23

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren.

Kl. 15:23

Martin Lidegaard (RV):

Tak for svaret, for det hører jeg sådan set som en lille åbning. Vi vil da også gerne være med til at lette nogle skatter for det øgede økonomiske råderum; det er slet ikke det. Jeg er helt enig i, at penge ikke er alt, men det, der bekymrer mig med den øvelse, som Liberal Alliance nu indgår i, er jo, at den ligesom gør det modsatte. Den går imod alle faglige anbefalinger og imod erhvervslivets ønsker uden at have nogen som helst garanti for, at vi får løftet kvaliteten. Jeg tror, at en af vejene frem ud over øgede ressourcer til at løfte kvaliteten er større frisættelse af universiteterne med langt færre regler og langt større selvstyre, hvis jeg skal sige det kort og hurtigt.

Kl. 15:23

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 15:23

Alex Vanopslagh (LA):

Det fantastiske ved det forslag, som hr. Martin Lidegaard kom med, til at styrke universiteterne var, at det faktisk koster 0 kr. – my point proven.

Hvad angår universitetsreformen og den aftale, Liberal Alliance indgik, forstår jeg ordførersens bekymringer, og ordføreren ved også, at jeg delte nogle af dem. Men der, hvor jeg f.eks. bare er uenig med dansk erhvervsliv, er, at jeg jo synes, at noget af det bedste ved den aftale er, at der er en relativt hård dimensionering, så der er færre, der skal gå på universitetet i fremtiden. Det mener jeg er gavnligt for det danske samfund, og der har vi måske bare en uenighed.

Kl. 15:24

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Man skal huske, at der skal oversættes, hvis man bruger engelske udtryk.

Så er det fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:24

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Liberal Alliance er jo et parti, som rigtig mange unge mennesker stemmer på. Jeg har selv en dreng derhjemme på 14 år, som synes, at Alex Vanopslagh er rigtig sej, og som ser op til ham og måske også, medmindre jeg får påvirket ham lidt, kommer til at stemme på partiet. Derfor undrer det mig også meget, at man, når man har så mange unge mennesker, der ser op til en, går ud og taler om at gøre det legalt at sælge kokain på apoteker og mener, at det er okay at tage kokain. Nu læser jeg bare lige højt:

Kokain nedsætter hjernens og hjertets blodforsyning og kan derfor give hjerneskader, hjerteproblemer, forstyrrelser i hjerterytmen, hjertestop og problemer med at trække vejret.

Mener hr. Alex Vanopslagh reelt set, at han er et godt forbillede for alle Liberal Alliances unge vælgere, når han åbent går ud og siger det her om kokain?

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 15:25

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg synes, at enhver, der hidser sig op og polemiserer over det her, burde starte med at svare på dette: Tror I, at de her stoffer, som er så farlige og skadelige, bliver mere skadelige eller mindre skadelige af, at det er rockerne, der producerer dem? Det kunne jeg godt tænke mig et svar på.

Når det så er sagt, har jeg ikke været ude med et eller andet forslag eller sagt, at det er noget, LA kæmper for. Vores politik i Liberal Alliance er ikke engang, at man skal legalisere det. Jeg har deltaget i en podcast, hvor vi snakkede om en række emner, herunder socialpolitik, hvordan man hjælper folk af med deres misbrug, og om man har den rette tilgang med forbudspolitikken. Der mener jeg, at det har vi ikke. Jeg mener ikke, at man skal straffe folk, der vælger at købe det ene eller det andet stof. Jeg kan forstå, at regeringen gerne vil give op til 2 års fængsel for at købe en joint. Jeg tror ikke på, at det virker. Det kommer hverken til at føre til mindre forbrug eller mindre misbrug. Og når jeg ikke tror på, at den politik virker, har jeg heller ikke tænkt mig at skulle lade, som om jeg mener den virker, bare fordi stofferne er farlige, hvad de åbenlyst er. Jeg har i øvrigt aldrig sagt, at det er okay at tage dem.

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Spørgeren.

Kl. 15:26

Mette Thiesen (DF):

Jeg finder det faktisk ret naivt at tro, at de her kriminelle bander ikke bare finder andre måder at finansiere deres kriminalitet på i forhold til det her. Men vi kan da starte med massive udvisninger og fratagelse af statsborgerskab fra alle de udlændinge, som er repræsenteret meget voldsomt i de her statistikker.

Det, hr. Alex Vanopslagh taler om i den her podcast, er jo, at man skal kunne købe det på apoteker. Og hr. Alex Vanopslagh mener, det er okay, at man bare tager kokain – sådan lidt hyggekokain til weekenderne. Jeg synes bare, det er dybt problematisk, når man har så mange unge vælgere, som ser op til en, at man så i den grad åbner op for noget, som er dybt, dybt skadeligt. Jeg er i øvrigt enig i det, hr. Alex Vanopslagh sagde tidligere, nemlig at vi skal sikre en god misbrugsbehandling. Det er bare ikke det, hr. Alex Vanopslagh lægger op til.

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Når formanden rejser sig op, betyder det, at taletiden er opbrugt.

Værsgo til ordføreren.

Kl. 15:27

Alex Vanopslagh (LA):

Hvis man eksempelvis kigger på de erfaringer, de har gjort sig i Portugal – nej, lad os tage et hjemligt eksempel i stedet for. Noget af det, vi har indført i Danmark, og som jeg mener vi skal være rigtig stolte af, er fixerum, hvor det offentlige er med til at betale for, at stiknarkomaner kan komme ind til en sygeplejerske for at indtage deres stoffer sikkert. Det betyder, at der er færre hiv-smittede, og at der er færre dødsfald. Det er politik, der virker. Så kan man godt stille sig op med en eller anden påtaget forargelse, men jeg er mest af alt optaget af at hjælpe nogle af de mennesker, der er på kanten af samfundet. Der tror jeg ikke på, at den her forbudspolitik er særlig fornuftig.

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så er det fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:28

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for talen, og tak for det store fokus på nogle af de ting, som faktisk virker, og for generelt at ville frisætte flere mennesker fra vores system. Ordføreren er også inde på, at flere unge mistrives, og jeg hørte også den anden dag, at ordførersens parti ønsker at

fjerne det sjette su-år. Jeg mangler lidt forståelse for sammenhængen mellem de to ting.

For Finans Danmark har for nylig lavet en undersøgelse, der viser, at hver femte dansker er søvnløs om natten på ugebasis på grund af deres dårlige økonomi. Det vil sige, at flere unge er presset økonomisk, og det gør, at de mistrives. Så kan jeg bare ikke se nogen sammenhæng med, at man så vil fjerne endnu mere af deres økonomi. Så burde vi ikke give de unge en større frihed til at fokusere på deres uddannelse frem for at presse dem økonomisk og sikre mere mistrivsel?

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:29

Alex Vanopslagh (LA):

Nu skal jeg jo formulere mig ordentligt og respektfuldt om alle studerende, men jeg har vitterlig ikke ondt af de studerende. Jeg har ikke ondt af unge, ressourcestærke mennesker, der går på universitetet, og som har udsigt til at sidde i trygge, sikre jobs med hæve-sænke-borde, frugtordning og en skyhøj løn, hvor de skal betale tiptopskat. I forhold til at det skulle være synd for dem, at de udover at få en skattefinansieret uddannelse og også verdens højeste uddannelsesstøtte så måske skal bekymre sig lidt, hvis det er sådan, at de ikke vil finde sig et fritidsjob ved siden af studierne, vil jeg sige: Jeg har ikke ondt af dem.

Så er det rigtigt, at jeg har engageret mig meget i diskussionen om unges mistrivsel, og det tror jeg ikke handler særlig meget om den førte uddannelsespolitik eller su-politik. Jeg tror snarere, der er nogle tektoniske plader, der har rykket sig i vores kultur, for det er jo i hele den vestlige verden, at vi ser en tendens til, at flere unge mistrives, uanset om de har su eller ej. Jeg tror, det bl.a. drejer sig om en perfektionskultur. Jeg tror også, det drejer sig om en kultur, hvor man hele tiden har en forventning om, at man skal være lykkelig og glad, og at man derved får sværere ved at acceptere livets modgang. Så jeg tror, det er nogle kulturelle ting, der er på spil, og som vi desværre ikke kan løse med su-politik eller lignende.

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:30

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Vi er helt enige om, at der er flere ting på spil. Men det her er en af de brikker, vi kan rykke på. Så jeg håber da, at ordføreren fremover vil være med til at sikre nogle små, men dog konkrete skridt mod at sikre bedre trivsel for flere unge.

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 15:30

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen vi kommer ikke til at gå med til eksempelvis at hæve su'en eller indføre det syvende su-år – tidligere var der vist et ubegrænset antal su-år, og det er der nok mange herinde der har været glade for – ud fra et synspunkt om, at ellers bekymrer de studerende sig. Altså, det er okay at bekymre sig. Det er okay, at man nogle gange synes, at livet er lidt svært. Det er okay, at der er lidt mere pasta og ketchup, mens man studerer, og måske skal man ud og få sig et deltidsjob ved siden af studiet. Det kan i øvrigt ende med at gavne

en meget mere på sigt, end selve studierne kan. Så det er ikke den måde, vi ønsker at afhjælpe de trivselsudfordringer, der er, på.

Kl. 15:31

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 15:31

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, og tak til ordføreren for en god tale. Når man sidder som den sidste, kan man godt blive lidt imponeret over, hvor mange mennesker der ikke har hørt efter, hvad ordføreren siger i forhold til kokain. Det er jo vildt nok i sig selv, at man ikke bare lytter i stedet for at tænke, at man kan komme med breaking news. Det er min fortolkning af det. Det er ikke sikkert, jeg er enig med ordføreren i, at det skal være på apoteket, man kan få kokain, men jeg køber fuldstændig ind på præmissen, at man da i hvert fald nok kan være sikker på, at den vare, man vil få der, er renere end den, man kan få ved den lokale pusher.

Når det så er sagt, vil jeg faktisk gerne spørge ordføreren om noget andet. Det er i forhold til folkeskolen, for der håber jeg jo ikke at der bliver sådan meget politik i det. Vi skal have fundet ud af at finde en løsning for folkeskolen, hvor vores børn får en god uddannelse og har det godt, mens de er der. Men jeg er jo fra landet og har den her problematik med, at skolerne lukker ude i de små landdistrikter, fordi det faktisk er en lille smule dyrere på taxameteret at holde en lille skole åben. Er LA fuldstændig afvisende over for, at vi laver en differentieret model, sådan at vi holder liv i skoler, som måske ikke er store nok til at kunne stå selv, men som er nødvendige for, at lokalsamfundet ikke lukker ned?

Kl. 15:32

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:32

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for et godt spørgsmål. Når jeg trækker lidt på det, er det egentlig lidt, fordi jeg, hvis jeg skal være helt ærlig, er lidt i tvivl om, hvorvidt Liberal Alliance har en konkret politik på det område, altså en konkret holdning til, hvorvidt der skal være en forskel i tilskuddet lidt a la det, man ser på gymnasieområdet. Jeg går ud fra, det er den model, man vil kopiere, og mig bekendt er det jo kommunerne, der selv fastsætter, hvor mange penge de bruger til folkeskoleområdet. Så jeg vil nok egentlig sige, at jeg har behov for at læse mig mere ned i det og blive klogere på emnet, før jeg kan sige et eller andet, for ellers vil jeg skulle stå her og ævle-bævle udenom – det kan jeg også godt finde ud af – men det tænker jeg ikke jeg behøver at gøre over for ordføreren.

Kl. 15:32

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så er det spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:32

Kim Edberg Andersen (NB):

Nej, jeg har det bedst med, at man bare siger det ligeud, og at så får jeg et svar på et tidspunkt, når I har læst jer ned i det.

Et andet spørgsmål, som jeg har lidt på sinde, er selvfølgelig det her med den grønne omstilling. Jeg er fuldstændig med på, at alle partierne undtagen mit eget er med i den her 2030-plan og føler, at det er nødvendigt at nå målet. Men jeg kan faktisk godt blive bekymret, for vi taler jo uden om, at atomkraft nok burde være en del af løsningen. Der er jo kommet forskning frem, der viser, at på den lange bane, hvis vi holder op med kun at tænke 10 år frem, viser

atomkraft sig også at være den billigste løsning. Er Liberal Alliance fortsat positive over for, at atomkraft kommer til at være en del af løsningen?

Kl. 15:33

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:33

Alex Vanopslagh (LA):

Ja, vi mener helt bestemt, at man for det første burde fjerne det forbud, der er mod, at kernekraft kan indgå i dansk energiplanlægning. Vi ønsker at nedsætte en Niels Bohr-kommission, der kan undersøge mulighederne for Danmark i forhold til kernekraft. Det kan både være i forhold til forskning i de nyeste teknologier, og det kan også være, i forhold til om der skal være et kernekraftværk i Danmark. Det tror jeg ikke ligger lige for, og jeg tror også – og jeg er jo tilhænger af kernekraft – det er vigtigt for os tilhængere af kernekraft at se det direkte i øjnene, at der endnu ikke har eksisteret et eneste kernekraftværk, der ikke har fået massiv statsstøtte. Så det er jo heller ikke uden ulemper.

Kl. 15:34

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Så er det hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet.

Kl. 15:34

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det, og tak for en god og interessant tale, som jo på mange måder var ret liberal, altså med fokus på, at man som enkelt menneske i højere grad selv skal kunne få lov til at bestemme, hvor meget eller hvordan man vil arbejde.

Men jeg mener alligevel, at talen står i skærende kontrast til, hvad vi ellers har hørt fra Liberal Alliance, eksempelvis ved sidste års finanslovsdebat, hvor ordførerens kollega hr. Ole Birk Olesen jo nærmest brugte hele sin tale på en oplæsning af konkrete forslag til, hvordan man kan tvinge flere mennesker til at arbejde mere, fordi vi har behov for det. Ordføreren har også selv tidligere udtalt, at der er et stort behov for reformer, fordi der skal arbejdskraft til vores virksomheder, og det er jeg sådan set enig i.

Derfor er jeg kommet lidt i tvivl, og jeg kunne godt tænke mig at vide: Er det ikke vigtigt mere, at vi får den nødvendige arbejdskraft til vores virksomheder, sådan at de kan vækste, og sådan at vi har råd til at have et godt velfærdssamfund i fremtiden? Har Liberal Alliance måske i virkeligheden skiftet holdning til det her spørgsmål?

Kl. 15:35

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:35

Alex Vanopslagh (LA):

Nu kunne jeg forstå, at ordførerens kollega fra SF på samme række, eller i hvert fald tæt på samme række, havde læst vores 2035-plan. Måske kunne I lave en lille studiegruppe, for så ville man kunne se, at vi stadig væk har stribevis af forslag til, hvordan man sikrer mere tilgængelig arbejdskraft i Danmark. Det, det alt sammen har til fælles, er, at det handler om gode, sunde incitamenter. Ved at sænke skatten er der nogle, der vil vælge at arbejde mere. Ved at åbne op for udenlandsk arbejdskraft er der flere, der vil komme hertil og bidrage til Danmark. Og ved at sænke eller fjerne nogle af de offentlige ydelser til dem, der godt kan forsørge sig selv, så er der en større tilskyndelse til at komme i arbejde. Der er ikke et eneste forslag om, at det skal være tvungent at være på fuld tid, eller at man aldrig nogen sinde i sit liv må gå lidt ned i arbejdstid. Nej, det er alle

sammen forslag, der handler om gode, sunde incitamenter, og det er gode reformer, der baserer sig på frihed og ansvar. Det kan også gøre et samfund rigere – det kan måske endda gøre det meget rigere end løftede moralske pegefingre.

Kl. 15:36

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren.

Kl. 15:36

Thomas Skriver Jensen (S):

Det er jo i grove træk, og nu kan det godt være, det er lidt karikeret sagt, pisk til de mennesker, som ikke selv har mulighed for at holde mere fri, og gulerod til de mennesker, som er relativt velstillede og derfor har mulighed for at holde mere fri. Måske skal det i virkeligheden bare være mit spørgsmål: Er det Liberal Alliances politik – pisk til dem, der ikke selv har råd til at trække sig tilbage og holde fri, og en gulerod til dem, der har råd til det?

Kl. 15:36

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:36

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror da, det er fuldstændig korrekt, at det er ordførerens opfattelse af vores parti. Jeg mener jo, det er gulerod i alle ender og i alle spektre, fordi det handler om guleroden ved at arbejde, der bliver større, også hvis det handler om den person, der er på overførselsindkomst, og som vil opleve, at når vi har gennemført vores forslag om, at de første 7.000 kr. er skattefri, og at ydelserne i øvrigt ikke stiger, men måske er lavere, så er gevinsten ved at tage et arbejde endnu større. Det er den samme gevinst, som kan motivere en topskatteyder i et land, hvor der ikke længere er topskat, til at arbejde 1 time ekstra. Det er jo gulerod begge dele.

Kl. 15:37

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Så er det fru Maria Durhuus, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:37

Maria Durhuus (S):

Tak, og tak for talen. Liberal Alliance har en vision i deres program, hvor der står, at det at have et værdigt menneskeliv kræver, at vi hver især kan forfølge vores egne mål. Det kræver, at vi alle tager ansvar for eget liv i stedet for at skubbe det over på andre. I dag antager man, at 122.000 børn i Danmark vokser op i hjem med alkoholmisbrug. Det er, hvad vi ved. Den store ubekendte er der, fordi misbrug ofte foregår bag lukkede døre og vi ikke har noget tal på børn, der vokser op i hjem med stofmisbrug. Lige nu er det estimerede tal fra Center for Rusmiddelforskning, at ca. 50.000-55.000 unge i alderen 15-24 år har problemer med rusmidler.

Jeg tænker, at vi vel ikke kan være uenige om, at kokain er afhængighedsskabende og indgribende i menneskers liv. Hvordan vil hr. Alex Vanopslagh sikre de børn og unge et værdigt menneskeliv? Hvordan vil ordføreren sikre, at de sikres en ret til at forfølge deres drømme, når vi på samme tid kan læse om, at ordføreren går ud og fortæller om, at et så farligt stof som kokain er relativt harmløst?

Kl. 15:38

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:38

Alex Vanopslagh (LA):

Det citat vil jeg gerne se: at kokain skulle være harmløst. Det lyder da meget spændende. Det er ikke noget, jeg har sagt, men send det endelig over.

Nej, altså den måde, man skal tilgå familier, hvor forældrene har misbrugsproblemer, og hvor børnene mistrives, på, er jo egentlig den tilgang, vi sådan generelt, bredt set har i Danmark, forstået på den måde, at man jo har en pligt til, når man eksempelvis er pædagog eller skolelærer og der er en mistanke om, at der kan være noget særlig slemt på færde hjemme i en børnefamilie, at indberette det til kommunen, som så skal tage sagen op. Det mener jeg er den rette tilgang frem på dette spørgsmål. Det er jo ikke noget, der kommer til at fjerne alkohol- og misbrugsproblemer. Uanset hvilke politikker vi fører i Danmark, vil der være folk, der ulykkeligvis falder igennem i tilværelsen og ender i misbrugsproblemer. Der har vi en særlig forpligtelse til at beskytte børnene, det er klart, og jeg er åben over for forslag om, hvordan man kan lave det opsøgende arbejde bedre.

Kl. 15:39

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 15:39

Maria Durhuus (S):

Jeg hørte ordføreren i et tidligere indlæg referere til Portugal. Jeg har også været i Portugal med udvalget og må sige, at jeg intet formidabelt så. Jeg så ikke andet end armod, jeg så ikke andet end fattigdom, og jeg så ikke andet end forfærdeligheder dernede. Oregon sidder lige nu og kigger på muligheden for rekriminalisering.

Hvilke erfaringer omkring kokain og særlig Portugal er det, ordføreren refererer til? Ordføreren taler også om et værdigt liv. Er legalisering af narkotika noget, der giver et værdigt liv, med en retorik om fixerum og stiknarkomaner?

Kl. 15:40

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:40

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg mener absolut, at hvis du er stofafhængig og skal stikke dig selv i armen for at tage et stof, er det langt mere værdigt at gøre det i et fixerum under rene og ordentlige forhold, hvad jeg egentlig også tror er Socialdemokratiets politik, end at det skal ske i uhumske gader og stræder, potentielt med brugte kanyler, hvor du kan blive smittet med hiv. Jeg mener, det da er hævet over enhver tvivl, at eksempelvis fixerum har været en socialpolitisk forbedring, og jeg tror, at ved at tænke i de baner, der hedder, at det ikke er formynderi og forbud, men at det er forståelse og hjælp, kan man føre en langt bedre socialpolitik og narkotikapolitik, end vi fører i dag.

Kl. 15:40

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det hr. Morten Dahlin, Venstre. Værsgo.

Kl. 15:41

Morten Dahlin (V):

Jeg synes, ordføreren spinner lidt. Der tales om en model fra Portugal, afkriminalisering og noget med nogle mennesker, der har et misbrug. Det er jo ikke det, hr. Alex Vanopslagh taler om, når man lancerer Liberal Alliances nye kokainpolitik. Her taler man om en velfungerende voksen mand, der har styr på sit liv og tre gange om året går til fest, hvor han har lyst til at tage kokain. Man siger, at det skal han have lov til, og at han skal kunne købe det på et apotek.

Det er ikke en afkriminalisering. Det er en legalisering af kokain. Og når det nu skal gælde for den her velfungerende mand, der har styr på sit liv, så må det vel være ret let for Liberal Alliance at svare på, om det også skal gælde for de 18-årige gymnasieelever, der til forfesteren, før de skal hen på skolen og hygge sig med vennerne med musik, dans og måske en øl eller fem, tager en bane kokain. Skal det så også være lovligt for dem at tage en bane kokain?

Kl. 15:41

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:41

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg vil give oprigtige pluspoint for retorikken. Det er lidt komisk, at det starter med en anklage om, at jeg spinner. Jeg synes egentlig, at hr. Morten Dahlin skal lytte til udsendelsen, hvor jeg først siger: Liberal Alliances politik er alene en afkriminalisering. Så taler vi siden hen, hvor jeg også understreger, at det ikke er Liberal Alliances politik, om nogle teoretiske scenarier, der handler om, hvordan man kan sikre rene stoffer til dem, der i dag køber det af kriminelle. Så det er jo ikke et nyt politisk udspil fra Liberal Alliance. Det tror jeg også godt spørgeren ved. Men det er jo sådan med en afkriminalisering, at det så ikke længere vil være forbudt for nogen at købe eksempelvis en joint eller noget andet på samme måde, som det er forbudt i dag. Så i forhold til det konkrete eksempel, spørgeren bruger, med manden, der tre gange i løbet af et år tager det, der er et ulovligt stof i dag, vil det med en afkriminalisering ikke længere være strafbart for ham.

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 15:42

Morten Dahlin (V):

Men jeg har lyttet til udsendelsen, og det er ikke en afkriminalisering, hr. Alex Vanopslagh foreslår. Hvis hr. Alex Vanopslagh nu vil bruge den her mulighed for at trække det, hr. Alex Vanopslagh sagde tidligere, tilbage, synes jeg bare, det er glimrende. For hr. Alex Vanopslagh taler for en model, hvor en velfungerende mand, der har styr på sit liv, tre gange om året skal have lov til at tage kokain, og han skal kunne købe det på et apotek. Det er legalisering; det er ikke afkriminalisering.

Jeg vil bare spørge igen: Hvis ham manden, der har styr på sit liv, skal have lov til at tage kokain, hvordan vil man så forhindre, at de unge mennesker, der er til forfester før gymnasiefesten, eller de folketingsmedlemmer, der er til julefrokost, eller de ansatte i partisekretariatene, før Folketinget holder sommerfest, gør det samme?

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 15:43

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg vil gerne gentage, både hvad jeg har sagt nogle gange i dag, hvad jeg har sagt til, jeg tror, det var Danmarks Radio, der lavede en artikel om det, og hvad jeg i øvrigt også sagde i podcasten. Det er ikke Liberal Alliances politik at legalisere narkotika. Vores politik er, at cannabis skal legaliseres, og at det ikke længere skal være strafbart at købe narkotika, altså det, man kalder en afkriminalisering, hvilket i øvrigt har en ret bred faglig opbakning. Så kan man godt forholde sig til alle mulige hypotetiske scenarier, men det er

det, der er Liberal Alliances politik, og det står jeg gladelig på mål for.

Kl. 15:46

Kl. 15:44

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Camilla Fabricius fra Socialdemokratiet som den sidste.

Kl. 15:44

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg ville egentlig have spurgt til LA's abortpolitik, men jeg synes faktisk, det, vi har gang i her, er utrolig interessant. Jeg er socialordfører, og jeg har været med i Socialudvalget ligesom min kollega her omme bagved, som er misbrugsordfører. Jeg bliver forvirret. Er det, Liberal Alliance ønsker, en afkriminalisering eller en legalisering? Og vi skal ikke begynde at snakke behandlingsmetoder. Vi skal snakke om legalisering eller afkriminalisering.

Kl. 15:44

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:44

Alex Vanopslagh (LA):

Svaret er afkriminalisering. Liberal Alliances politik er en afkriminalisering; det er ikke en legalisering, ud over af cannabis. Det har jeg sagt ret klart og tydeligt nu, men jeg har sådan lidt på fornemmelsen, at der er en ekstra eller to herinde, der er lidt forvirrede over, hvad der er Liberal Alliances politik. Men det er altså afkriminalisering.

Kl. 15:45

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren.

Kl. 15:45

Camilla Fabricius (S):

Det er jeg faktisk rigtig glad for. For noget af det, som ligger i regeringens portefølje, handler om at prøve at se, hvad det er, vi skal gøre, når folk er kommet i et misbrug, altså at se på, hvad det er, vi kan gøre ved det. Der synes jeg faktisk, ordføreren har været ret tydelig om, at når man er i et misbrug, skal vi selvfølgelig også tage hånd om det. Og jeg er helt enig med ordføreren i, at fixerum giver en værdighed. Jeg vil bare gerne være helt sikker, så der ikke bliver en eller anden misforståelse ude i medierne: Så det er altså afkriminalisering og ikke legalisering?

Kl. 15:45

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:46

Alex Vanopslagh (LA):

Det er jo fantastisk; vi undgår misforståelser i medierne. Det er utroligt, hvad vi kan herinde.

Nej, men det er korrekt forstået. Og prøv at høre her: Jeg påstår jo heller ikke, at det er en sort-hvid diskussion om, at hvis bare man afkriminaliserer, er alle problemer væk. Der findes også eksempler på steder, hvor nogle af de forsøg, man har, med at ændre lovgivningen er gået galt. Altså, der er amerikanske stater, hvor man har lovliggjort uden overhovedet at forberede behandlingscentre og lignende, og hvor man har de der fentanylcentre så at sige. Så der findes jo også dårlige erfaringer derude. Men jeg mener, at vi med et åbent sind i Folketinget burde se på de erfaringer, der er fra forskellige lande, og så se på, hvordan man kan lave en politik, der forebygger mest skade og mest misbrug.

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er tiden gået. (Alex Vanopslagh (LA): Det var ærgerligt. Så vil jeg gå ned på apoteket. Tak for nu). (Munterhed). Vi siger tak til ordføreren. Den næste ordfører i rækken er hr. Søren Pape Poulsen fra Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:46

(Ordfører)

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Jeg vil begynde, hvor statsministerens slap i tirsdags, nemlig hos Shu-bi-dua. Jeg er nemlig også interesseret i dem, der voksede og koksede, og i deres familier. Jeg opfordrer derfor til, at vi får familiernes forhold ind på den politiske dagsorden. Vi kan jo kalde det for den røde tråd i dansk politik.

Lad os sætte familierne først, for når familierne har det godt, har Danmark det godt. Et øget fokus på danske familier og på, hvordan de har det, vil være godt for politik. Det er ikke, fordi vi skal have politiske løsninger på alt klar. Det skal vi ofte afholde os fra, så familierne kan løse deres problemer selv, og det er selvfølgelig en politisk pointe. For familien er det vigtigste fællesskab. Det er der, vi søger trøst og støtte. Det er forbundet med livets største dybde, men det gør det ikke til en dans på roser at stifte familie.

De nybagte forældre med rande under øjnene, jeg har mødt foran kaffemaskinerne igennem årene, har nogle gange lignet noget, der var løgn. De slæbte sig igennem arbejdsdagen, og alligevel var deres liv fyldt med mening – mening og rigtig meget kaffe. Livet er så meget større end det, vi bestemmer over her i Folketinget. Derfor skal vi også tage hensyn. Så ja, vi skal finde en vej til højere arbejdsudbud, men vi skal også finde en klog vej.

Man kan f.eks. se til Norge, som er bedre til at lokke seniorer til at blive på arbejdsmarkedet, end vi er i Danmark. Hvis vi var lige så gode, svarede det til, at der trådte 66.000 personer ind på arbejdsmarkedet. Man kan også lette skatten for dem, der frivilligt vil arbejde, eller gøre noget mere for at få kvalificeret international arbejdskraft hertil. Sandheden er jo, at man i de danske børnefamilier arbejder mere end børnefamilierne i de EU-lande, vi normalt sammenligner os med. Danske forældre arbejder altså mere, end de gør i Østrig, Tyskland, Italien, Finland, Sverige, Slovakiet, Holland, Spanien, Ungarn, Irland, Tjekkiet, Estland, Luxembourg, Frankrig og Belgien.

Alligevel får vi at vide af Socialdemokratiet og regeringen, at det er et forkert ideal at ville arbejde mindre, selv om nogle børn måske har brug for at se deres forældre mere. Statsministeren mener, at det er på sin plads at tale om dovenskab i Danmark, og at vi skal op i gear. Jeg tror, hamsterhjulet drejer rundt i højeste gear hos de fleste danske børnefamilier. Selv om arbejdet er en stor del af livet, er livet heldigvis også andet end arbejde. Derfor vil jeg også sige noget om fællesskaber og ensomhed.

Vi har som mennesker brug for fællesskaber. Vi er alle sammen sociale væsener, og vores relationer til andre er afgørende for, hvordan vi har det. Faktisk viser tallene, at man dør tidligere end andre, hvis man er ensom, og det siger jo det hele – og samtidig slet ikke det hele. For vi skal jo ikke undgå ensomheden, fordi vi så kan leve et år eller to mere. Nej, det er de ensomme år, hvor man er fuldt i live uden at leve fuldt ud, der er det hårdeste. Det er de år, hvor man længes efter at røre den lille hånd, man kunne som mor og far, men hvor de hænder, man ser mest, tilhører personalet på plejehjemmet.

Det går desværre i den forkerte retning. Flere og flere føler sig ensomme. Det er på en og samme tid svært at forstå, at mange har 300 følgere på Instagram, men ingen at gå i biografen med. Og samtidig er det meget let at mærke, at vi er kommet på afstand af hinanden. 600.000 danskere føler sig i dag ensomme. Det er der ikke kun én årsag til, men svaret findes i alle tilfælde i samhørigheden

med mindst ét andet menneske. Men vejen til andre mennesker er ikke altid så ligetil, hvis man ikke føler, at man har nogen at gå til. Vi foreslår i Det Konservative Folkeparti, at man opretter et nationalt forsknings- og videnscenter for ensomhed. Det er ikke, fordi det løser alle problemer, men fordi det kan være med til at belyse de mange forskellige årsager til ensomhed og give os mere viden om, hvordan vi opsporer ensomhed og hjælper med at forebygge.

Vi ved allerede noget, f.eks. at ensomhed er mest udbredt blandt unge og ældre, hos dem, der er en seksuel minoritet, dem, der sjældent deltager i fritidsaktiviteter, og hos dem, der sjældent har kontakt til deres familier og venner eller bor alene. Og i Danmark er vi nu mindre sammen med vores familier, end de er i landene omkring os, og andelen af voksne, der bor alene, er stigende.

Kl. 15:52

Denne sommer kunne vi se og kunne vi mødes om at se »Bal-laden om kolonihaven« på TV 2, og vi kunne foran hvert vores fjernsyn sådan lidt indirekte beskæftige os med vores fællesskab ved at se på et fællesskab med problemer, må man jo nok sige. Det var underholdende tv på sin vis, men udsendelserne gjorde altså også lidt ondt, for det gik jo ikke så godt.

Jeg tror, at fremtiden bliver lys for den, der er god til at indgå i fællesskaber; den, der lytter og får tingene til at gå op; den, der står for noget og tilbyder sine stærke værdier i et fællesskab, og som har øje for relationerne og gyder olie på vandene, når det er behovet; den, der kort sagt er god til at være stærk for at hjælpe andre. Det er en enorm kompetence. Og det med at kunne samarbejde er vist sådan noget, man kalder en blød kompetence, men sådan en blød kompetence er et solidt fundament. Der er faktisk ikke noget fællesskab uden, og der er ikke nogen kunstig intelligens, som kan overtage det, for det kræver et hjerte.

Vi har et godt afsæt for at nærme os hinanden og føle samhørighed i Danmark. For vores normer og traditioner er gode rammer, når vi vil være fælles om noget. Det er også gode afsæt for at tænke over, hvem vi er som folk. For vi er et folk, og det er der identitet i, og man er bare lidt mindre alene, når man er en del af et stærkt kulturelt fællesskab, for så er der andre, der vil det samme liv som en selv. Men det er også der, mange føler sig allermost alene, f.eks. til jul.

Nu står jeg jo her og risikerer at lyde sådan helt gammeldags, og det kan jeg godt leve med, for jeg mener egentlig, at vores behov som mennesker ikke er defineret ud fra, hvilket liv den moderne verden kan tilbyde os, og jeg mener, at vi kan holde fast i vores højtider uden at blive selvhøjtidelige. For selv om vores fælles identitet giver os noget hver især, giver den os også muligheden for at glemme os selv lidt, fordi vi så kan være en del af noget større, og så slipper vi for at pille vores navler til blods og tænke over, om andre har det på samme måde som os selv, eller om vi er lidt mærkelige, hvor det bliver sådan noget: Lad mig nu se, hvordan de andre lever deres liv, på Instagram for at sammenligne. Det er der nemlig ikke tid til, når fjerboldene flyver nede i den lokale badmintonklub. Det er godt; så er man til stede.

Jeg er ikke positivt stemt over for den politiske strømning, vi har set på det seneste – det er den, der kostede os en helligdag; den, hvor kommissioner vil afskaffe efterskolerne, som vi kender dem; den, der fortæller os, at vi skal arbejde mere for statens skyld – for jeg synes, vi er kommet på afstand af det, livet er gjort af.

Jeg er heller ikke positivt stemt, når vi på den ene side i statsministerens tale hører, at der hurtigere skal sættes flere vindmøller op, og på den anden side samtidig kan læse i pressen, at regeringen direkte har modarbejdet opsætning af havvindmøller. Jeg håber virkelig ikke – som i *virkelig* ikke – at det er rigtigt, hvad vi har læst. Det har vi i Folketinget et ansvar for at forfølge og komme til bunds i.

Men ellers er jeg nu ganske positiv. For vi tager hul på et nyt folketingsår, og der er altid grund til at hæfte sig ved det gode. Statsministeren har allerede sagt en hel del fornuftigt om folkeskolen. Jeg kan tilslutte mig meget af det, og jeg vil tilføje: Lad os nedlægge den såkaldt understøttende undervisning. Det vil frigøre det, der svarer til 3.800 lærere. Jeg er sikker på, at de kan hjælpe elever, der har svært ved at forstå dansk og matematik, som eksempel. Lad os give eleverne mulighed for at prøve kræfter med at bruge hænderne i videre omfang, uden at det koster dem muligheden for at vælge en anden ungdomsuddannelse til, hvis det skal vise sig, at det er det, de helst vil.

For tænk nu, hvis der var nogen, der fandt glæde ved og mening med deres skolegang ved at være på en virksomhed en dag om ugen og så pludselig kunne se meningen med skolen. Tænk, hvis dét føltes som en plads i solen, som Shu-bi-dua også sang om. Det ville give glædere børn og unge, det ville give glædere forældre, og det er ikke nogen dårlig rød tråd. Tak for ordet.

Kl. 15:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren, og der er en række korte bemærkninger. Den første er til fru Camilla Fabricius. Værsgo.

Kl. 15:56

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Det er altid en glæde at have lov til at stille spørgsmål til ordføreren. Det har jeg virkelig set frem til, og det var endnu en gang en god tale, og det var dejligt, at ordføreren også nævnte ensomhed; det sætter jeg stor pris på.

Det spørgsmål, jeg gerne vil stille, handler om det ønske, Konservative havde før valget, omkring de 40 mia. kr. i skattelettelser. Det syntes jeg helt ærligt var en del, og derfor kan jeg også være lidt nysgerrig på, om man mener det samme fra før valget og til efter valget.

Kl. 15:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 15:57

Søren Pape Poulsen (KF):

Jamen det kan jeg meget klart sige. Vi har jo ikke præsenteret det på nuværende tidspunkt, men vi har jo sagt, at den skatteplan, vi lagde ud før valget, kommer vi til at revidere. Vi kommer ikke med en skatteplan, der afskaffer topskatten i et bestemt år. Vi kommer til gengæld til – og det glæder jeg mig til – at forhandle skat med regeringen her senere på året, hvor vores mål bl.a. vil være at hæve grænsen for, hvornår man betaler topskat.

Kl. 15:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 15:57

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Det var næsten som taget ud af min mund. Og det synes jeg også virker, som om Konservative faktisk er tilbage på sporet med at ville være med til at tage ansvar. Det har jeg sådan en lille fornemmelse af.

Så mit spørgsmål som opfølgning er: Er man villig til fra Konservatives side faktisk at træde ind på banen i forhold til også at løfte det tunge ansvar?

Kl. 15:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 15:58

Kl. 16:00

Søren Pape Poulsen (KF):

Vi tager gerne ansvar, også det tunge. Men nu kan forskellige folk jo definere, hvad det er at tage ansvar. Det er jo ikke nødvendigvis kun regeringen, der kan definere, hvad det er at være ansvarlig. Men jeg deltager meget gerne i de skatteforhandlinger, og jeg går også til skatteforhandlinger med den intention, at vi skal være med i sådan en aftale. For jeg synes, det er vigtigt.

Hvis vi kommer til et tidspunkt i vores land, hvor vi ender med måske, nu ved jeg ikke, hvad det ender med, men 5-6 mia. kr. i skattelettelser, som både skal være godt for bunden og hæve grænsen for, hvem der betaler toptopkat, så glæder jeg mig til at være med i sådan en aftale.

Kl. 15:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Jan E. Jørgensen. Værsgo.

Kl. 15:58

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det. Efter en valperiode, hvor der ikke har været så meget snak om skattelettelser, ser vi nu ind i, at vi kan få skattelettelser, endda i milliardklassen. Derfor vil jeg godt takke De Konservative for at gå konstruktivt ind i debatten modsat vores venner i Liberal Alliance, der er klatret op i et træ.

Jeg vil stille et enkelt spørgsmål i den anledning: Anerkender Det Konservative Folkeparti, at regeringens planer for personskattelettelser gør Danmark rigere?

Kl. 15:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 15:59

Søren Pape Poulsen (KF):

Ja, det gør det jo, for skattelettelser har det også med at være godt for arbejdsudbud m.v. Når vi går ind for skattelettelser, gør vi det først og fremmest, fordi det er godt for familien og det giver mere frihed til den enkelte familie. Men grundene til, at vi hver især går ind i det, er jo sådan set ligegyldigt. Jeg anerkender helt det, spørgeren spørger om. Jeg kan styre min begejstring over toptopskatten osv., men nu går vi ind i rummet, og så håber jeg, at vi både kan lette skatten i bunden og i toppen.

Kl. 15:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 15:59

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen det er jo sådan set bare et ekstra godt argument for skattelettelser, som vi i Venstre på ingen måde er uenige i. Tværtimod er vi også ganske enige i det. For det handler jo også om det rimelige og retfærdige i, at man får lov til at beholde flere af de penge, man selv har tjent.

Kan jeg så regne med, at Konservative går konstruktivt ind i forhandlingerne, og er hr. Søren Pape Poulsen optimistisk, med henblik på om man kan se sig selv i en aftale med regeringen?

Kl. 16:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg går ind med et meget optimistisk sind og med et ønske om at ville lave en aftale. Det kan jeg sige hundrede procent. Nu skal vi jo lige se, hvad der bliver lagt frem foran os, når vi kommer ind. Vi har jo hørt, hvad der er sagt i debatten, og med det, jeg hører, må jeg bare sige, at vi godt kan styre vores begejstring over en toptopkat. Vi synes egentlig, det er en dum idé, og vi synes egentlig ikke, at vores skattesystem kalder på at blive endnu mere kompliceret, end det er i dag. Men det er ikke sådan, at vi på forhånd siger, at det afholder os fra at være med i en aftale, for vi synes, at vi skal lette skatten i Danmark.

Kl. 16:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Henrik Frandsen.

Kl. 16:00

Henrik Frandsen (M):

Mange tak for ordet, og tak for en rigtig god ordførelse. For ca. 3 år siden indgik vi det, der hedder Nordsøaftalen, som Konservative jo også var en del af på det tidspunkt; Konservative er jo et grønt parti, der gerne vil klimaet osv. Da den aftale blev indgået, blev den jo virkelig fejret som et kæmpe skridt fremad, for nu fik vi en slutdato, altså en dato for, hvornår man skulle stoppe med produktion af olie fra Nordsøen. Det var et kæmpe fremskridt, og derfor blev jeg også noget overrasket, da jeg her for nogle uger siden kunne læse, erfare, at den aftale, som man jo virkelig havde fejret med champagne og det hele på daværende tidspunkt, ønskede Konservative faktisk at genåbne. Det blev jeg noget overrasket over, for det var jo en aftale, der gav nogle helt klare rammevilkår for en meget, meget vigtig del af erhvervslivet i Esbjerg og alt, hvad der har med offshore at gøre.

Mit spørgsmål er egentlig: Var det sådan en enig svale, eller vil vi se, at Konservative gerne vil have genåbnet flere aftaler?

Kl. 16:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:01

Søren Pape Poulsen (KF):

Vi står fuldt og helt ved den aftale, vi har lavet om Nordsøen – fuldt og helt. Det eneste, vi har sagt sammen med SF og Radikale Venstre var sådan set, at vi kom med en melding om, om ministeren ikke skulle indkalde os til en drøftelse. For når vi nu er på vej og har det ønske, som vi jo har i fællesskab, skulle man så ikke lige vende skråen en ekstra gang, inden man giver flere muligheder, som jo betyder, at man først hiver noget op af jorden om mange år? Det er jo ikke i morgen, man kan hive det op. Det er en proces, hvor vi er i gang med at frigøre os fra fossile brændstoffer.

Så det har vi sagt hele tiden, og hvis det ikke er fremgået tydeligt nok helt ned på sætningsniveau – jeg kender nu fru Mona Juul så godt, at jeg tror, hun har sagt det særdeles tydeligt – er det bare vigtigt for mig her at sige, at vi står hundrede procent på mål for vores aftale. Havde det her ført til, at der skulle være et udbud, og at nogle ville gennemføre det, står vi selvfølgelig ved vores aftaler, men derfor kan man jo godt nogle gange stille spørgsmål. Men det eneste, vi har bedt om, er egentlig bare et møde med ministeren, hvor vi spurgte, om man ikke lige skulle vende skråen en gang til. Vi kommer ikke til at løbe fra nogen aftaler, vi har indgået.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:02 diskussion om dem. Men vi skal indføre en CO₂-afgift på det rigtige niveau, gøre det klogt, have landbruget med, men også tænke på, at hvis ikke vi giver en gulerod for at omstille sig, så kommer der ingen omstilling. Men ligesom der gjorde for industrien, kommer der også en afgift for landbruget.

Kl. 16:05

Henrik Frandsen (M):

Det glæder mig da rigtig meget at høre, for der er jo et meget, meget stort erhvervsliv, og det sagde jeg også lige før, i Esbjerg, men også i andre dele af landet, som jo investerer, i tillid til at de rammevilkår, vi melder ud fra Folketinget af, også er troværdige fremover.

Men jeg vil egentlig spørge: Hvad er det nye, der er sket på bare 3 år, og som gør, at man måske skal skrue ned for det der? Jeg tænker, at nu er der jo kommet krig i Ukraine, der er forsyningskrise, vi mangler gas, vi skal ikke importere gas fra Rusland længere, osv. Hvad er det, der konkret gør, at man gerne vil genåbne den så?

Kl. 16:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:03

Søren Pape Poulsen (KF):

Vi har jo diskuteret klimaudfordringerne for vores klode i flere år, og jeg synes ikke, vi har diskuteret det mindre de sidste 3 år. Hvis vi alle sammen vil stå på mål for at sige, at vi har nogle kæmpe udfordringer, vi skal have løst, synes jeg, vi skal have en diskussion om, når vi står foran sådan et udbud, at det er noget, der først kan hives op om nogle år. Jeg tror, det er vigtigt at forstå det i den her diskussion. Det handler jo ikke om, at kommer der nogen og byder ind på det og starter det i morgen. Nej, der går en række år. Og der spørger jeg bare, om vi ikke lige skulle overveje igen, om det er vejen at gå. Men vi står ved vores aftale, og det har vi også sagt klart og tydeligt.

Kl. 16:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Sigurd Agersnap.

Kl. 16:04

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet. Og tak til ordføreren for talen. Jeg vil gerne spørge til en af de debatter, der kommer, som jo er om CO₂-afgiften på landbruget. Op til valget sidste år meldte Konservative jo meget klart ud, at man gerne vil have en CO₂-afgift på netop landbruget. Jeg vil gerne høre, dels hvad det er for nogle overvejelser, der er hos Konservative, om, at landbruget skal bidrage, og hvordan den CO₂-afgift skal fordeles, dels om Konservative mener, at der overhovedet er nogen vej til at leve op til vores klimamål, hvis ikke man får lagt en ambitiøs CO₂-afgift på landbruget her og nu.

Kl. 16:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:04

Søren Pape Poulsen (KF):

Tidligere lagde vi en afgift på vores industri og lavede i den anledning en aftale om kompensation. På samme måde mener vi også at der skal være en CO₂-afgift på landbruget, som også skal følges op af en kompensation, så de dygtige landmænd, vi har, rent faktisk får en mulighed for at omstille sig. Hvordan den skal indføres, hvor hurtigt, og hvad beløbene skal være, har jeg overhovedet ingen bud på, for det er jeg ikke kompetent til at udtale mig om. Der venter jeg på ekspertudvalgets anbefalinger, og så må vi gå ind i en politisk

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:05

Sigurd Agersnap (SF):

I forlængelse af det vil jeg også gerne høre om flyafgiften, som er en af de grønne afgifter, der forhåbentlig snart skal debatteres her i Folketinget. Er De Konservatives tilgang også der, at alle pengene skal føres tilbage til netop flybranchen og til grønne brændstoffer? Eller mener Konservative, at en afgift i sig selv kan være fair, hvis man har en ret stor forurening, altså at så skal forureneren betale?

Kl. 16:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:05

Søren Pape Poulsen (KF):

Vi skal spørge os selv, om vi laver afgifter på klimaområdet for at få penge i kassen eller vi laver afgifter, fordi vi gerne vil animere til en omstilling. Hvis vi gerne vil animere til en omstilling, giver det jo god mening, at man fører pengene tilbage.

Nu synes vi jo i bund og grund, at når det kommer til fly og afgifter i den sammenhæng, burde man have lavet den på europæisk plan – man burde have lavet den på brændstof. Altså, vi diskuterer det. Men jeg vil bare gerne sige, at hvis vi vil have omstilling, handler det ikke om at fjerne mulighederne, men om at gøre det attraktivt at omstille sig. Det synes jeg vi skal tænke på i hele klimadebatten, for det har vi også en fælles interesse i.

Kl. 16:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Marlene Harpsøe.

Kl. 16:06

Marlene Harpsøe (DD):

Først og fremmest mange tak for en rigtig god tale af den konservative formand. Jeg bed jo mærke i i forbindelse med åbningstalen her i tirsdags, at statsministeren gjorde særlig meget ud af folkeskolen, og det, jeg sådan set også hører fra den konservative ordfører i dag, er, at folkeskolen også ligger Det Konservative Folkeparti på sinde.

Noget af det, som vi i Danmarksdemokraterne er meget optaget af, er jo bl.a. det her med praksisfagligheden i folkeskolen, altså hvordan vi får løftet den, sådan at der er flere unge mennesker og børn, som rent faktisk synes, at det er spændende at gå i skole, og rent faktisk lærer noget. Jeg hørte også hr. Søren Pape Poulsen komme ind på det i sin tale. Har den konservative ordfører mulighed for at udfolde det noget mere, i forhold til hvad det er, der er De Konservatives tanker i forhold til folkeskolen?

Kl. 16:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:07

Søren Pape Poulsen (KF):

Det vil jeg rigtig gerne. Først vil jeg gerne sige, at vi skal passe rigtig godt på vores folkeskole. Det siger jeg også som en konservativ, der også går hundrede procent ind for, at vi har friskoler og

privatskoler, og at vi skal have den mangfoldighed, som vores skole har. Men folkeskolen er et af de der sidste store fællesskaber, vi har tilbage, hvor alle slags mennesker møder hinanden, og det skal vi fortsat sikre man gør.

Jeg var ret begejstret for den del af statsministerens tale, der handlede om folkeskolen. Derfor glæder jeg mig rigtig meget til at se, hvad det så præcis er, forslaget går ud på. Vi har jo selv foreslået for et år eller halvandet siden, måske to, at der skulle være et praksisfagligt spor, altså at man i 8. og 9. klasse måske kunne vælge at være en dag om ugen ude på en virksomhed.

Jeg har også selv oplevet det i klasserummet. Lad os nu være ærlige: Der er nogle drenge i skolen, der har gjort langt mere indtryk på skolen, end skolen nogen sinde har gjort på dem. Der skulle vi gerne finde en vej til, at de har lyst til at gå i skole. Og det tror jeg de kunne få, hvis de står ude hos tømreren og ser, at Pythagoras' læresætning lige pludselig giver mening i matematiklokalet, og de kan se, hvad de kan bruge det til i praksis. Det håber jeg at vi får meget mere af.

Kl. 16:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:08

Marlene Harpsøe (DD):

Det lyder jo rigtig interessant, og vi er helt sikkert i Danmarksdemokraterne meget enige med De Konservative i det spørgsmål. Noget andet, jeg også gerne vil spørge ind til i forhold til folkeskolen, er jo, hvordan vi gør plads til flere, for der er jo helt sikkert bud i forhold til praksisfagligheden og også i forhold til drengene, og hvordan de kan rummes. Men der er også de stille piger og noget om, hvordan vi rummer dem. Der er rigtig mange, der desværre oplever skolevægning i de her år, hvor familierne er splittede i atomer, fordi de netop ikke kan få hverdagen til at hænge sammen. Der kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om, hvordan De Konservative tænker at lige præcis familierne her også skal hjælpes.

Kl. 16:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:09

Søren Pape Poulsen (KF):

Altså, tendenser har det jo med at skifte inden for mange politikområder. Jeg tror, at vi for nogle år tilbage begik en stor fejl, da det helt store hellige mantra i folkeskolen var »inklusion«. Altså, vi sagde, at vi for alt i verden ikke måtte udskille nogen til specialindsats – vi skulle helst bevare dem i klassen alle sammen. Det tror jeg har haft nogle meget store omkostninger for de elever. Jeg tror nu engang, at vi skal anerkende, at der er nogle, der har brug for en særlig indsats, som ikke nødvendigvis skal være i det samme klasserum. Jeg tror også, at det kunne give noget mere ro hos familierne, at man ikke bare partout skal være en del af det.

Kl. 16:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ja tak! (Søren Pape Poulsen (KF): Undskyld). Det er okay. Så er det fru Jette Gottlieb. Værsgo.

Kl. 16:09

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Det Konservative Folkeparti har jo i mange år øvet sig på at være den blå bloks grønne samvittighed, men jeg synes, at det er blevet nedtonet lidt i de senere år. Så nu vil jeg spørge lidt mere konkret ind til noget.

Cirka en tredjedel af det CO₂-udslip, vi skal nedbringe, hvis vi skal opfylde vores klimamål, stammer fra trafikken, og derfor vil jeg nu spørge De Konservative, om de er enige i, at det, hvis vi skal opfylde vores mål, vil forudsætte, at man styrker den kollektive trafik på bekostning af eller ved nedbringelse af enkeltmandsbilismen.

Kl. 16:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:10

Søren Pape Poulsen (KF):

Selv om jeg også gerne vil være med i nogle kollektive tanker, må jeg jo nok sige, at der bliver Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti nok ikke lige hurtigt enige, også fordi den kollektive trafik jo fylder mere nogle steder end andre.

Altså, når jeg er her i København – hvor jeg jo ikke bor; det er her, jeg har mit arbejde – står min bil herude i gården hele ugen, og så går jeg rundt i byen, eller også tager jeg en metro, hvis jeg skal nogen steder hen, for det kan bedst betale sig. Der, hvor jeg er vokset op, er virkeligheden bare den, at buschaufføren tit og ofte er den bagerste mand i bussen, og der har vi nogle udfordringer med den kollektive trafik, fordi det er svært at få den til at have så høj en frekvens, at det giver mening.

Derfor tror jeg, vi skal tænke nogle andre tanker. Jeg har ikke det endelige bud på det, men der er altså nogle steder i Danmark, hvor vi skal finde nogle andre løsninger end bare at have en masse busser kørende rundt. Det tror jeg ikke på. Og så skal vi også kigge på, hvordan biler jo udvikler sig. Vi får flere og flere elbiler – det er også godt for miljøet.

Kl. 16:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:11

Jette Gottlieb (EL):

Grunden til, at jeg spørger, er jo, at De Konservative har gjort sig til talspersoner for rigtig mange af de infrastrukturprojekter, der helt åbenlyst fremmer bilismen. Altså, jeg tænker på veje og broer og alle mulige ting, og jeg kan også, hvis det skal være, nævne, at der er noget på vej omkring Viborg. Men det er jo alt sammen noget, der fremmer bilismen i stedet for at sikre, at der er andre transportmuligheder.

Vil ordføreren godt være med til at forstå og indrømme, at cirka en tredjedel af befolkningen ikke har noget frit valg, fordi de enten er under 18 år eller er lidt ældre og derfor ikke tør køre eller er i den situation, at de ikke har råd til en bil? Så vil ordføreren være med til at lave om på det?

Kl. 16:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:12

Søren Pape Poulsen (KF):

Nej, det vil ordføreren ikke. Og jeg glæder mig over, at nu ser det langt om længe ud til, at der kommer motorveje omkring Viborg, og det var så sandelig da også på tide; at det ikke er sket før, er jo en kæmpe skandale, men nu kommer det.

Når det så er sagt, vil jeg også godt sige: De grønne biler skal jo have noget at køre på – de skal jo have noget at køre på. Vi får flere og flere elbiler, og de skal jo have gode veje at køre på, og derfor skal vi selvfølgelig stadig væk kigge på broer og veje og have et godt motorvejsnet.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Martin Lidegaard.

Martin Lidegaard (RV):

Tak til hr. Søren Pape Poulsen for en virkelig god tale og for hans oprigtige og De Konservatives oprigtige optagethed af familien og generationskontrakten, som vi også er optaget af i Radikale Venstre. Jeg vil også gerne kvittere for vores fremragende samarbejde i KLAR-alliancen og alt det andet – det grønne osv.

Men jeg vil spørge om noget, vi ikke har snakket så meget om, nemlig i retspolitikken. Vi skal jo til at forhandle en ny bandepakke, og i den pakke, der er lagt frem fra regeringen, synes vi, der er utrolig lidt forebyggelse. Nu er det den tidligere justitsminister, der står på talerstolen, så han ved jo godt, ligesom vi gør, at noget af det, der virkelig virker, er de forebyggende indsatser, altså SSP-samarbejdet mellem skole og socialrådgivere og politiet – det at tage fat i de der lømler, mens de børn, og inden de bliver unge kriminelle. Det kunne vi bare godt tænke os at der blev lidt mere fokus på, for den bedste kriminalitet er jo den, der slet ikke bliver begået. Så skal vi heller ikke bruge så mange ressourcer på at straffe folk bagefter. Kunne det være en fælles sag for Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Jeg har læst regeringens udspil til en bandepakke, og jeg må nok sige, at jeg sad og tænkte: Er der ikke noget her, jeg kan være lidt uenig i? Det har jeg ikke lige fundet endnu. Jeg synes, det er rigtig godt. Som jeg husker det, mener jeg, at punkt 1-6 faktisk er forebyggende tiltag – som jeg lige husker det – og jeg tænkte, at det var smart af regeringen lige at starte med det. Jeg er i hvert fald enig med spørgeren i, at den forebyggende del – og jeg har jo selv arbejdet inden for SSP-samarbejdet – er utrolig vigtig, for det er forhåbentlig det, der gør, at vi ikke skal have så mange bl.a. bandemedlemmer. Nu er det så lige den hårde del, vi taler om her. Vi er nødt til at finde en vej til – når de hårde bandemedlemmer er blevet sat i fængsel, som vi jo er lykkedes med i mange år – at arbejde med brødrene, for jeg tror, det er 25 eller 26 pct. af folk, der er involveret i bandekriminalitet, der har et familiemedlem, der også bliver det. Derfor skal vi ind og have den tidlige indsats, og den tidlige indsats er ikke, når de er 13 år; det er, når de er 8 år. Den tankegang skal vi altså bruge lidt kræfter på.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Martin Lidegaard (RV):

Det glæder mig. Jeg er helt med på, at de tidlige forebyggende indsatser bliver nævnt, men vi kan ikke finde ressourcerne til det. Og det her handler jo også om, om der følger noget med. Det er jo rigtigt, at det mindst lige så meget er socialpolitik og familierpolitik, kan man sige, som det er sådan det, vi normalt forstår ved retspolitik. Men jeg er glad for, at De Konservative er enige, for så kunne vi måske stå skulder ved skulder om at få det element ind. Vi synes i hvert fald – og vi har jo strammet op og forhøjet strafferammerne –

Kl. 16:12 at vi stadig væk har nogle ret store problemer derude, så noget kunne tyde på, at vi måske skulle tilbage til nogle af de gamle dyder også.

Kl. 16:15

Kl. 16:12 **Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:15

Søren Pape Poulsen (KF):

Ja, det er jeg helt enig i, og det handler selvfølgelig også om, hvad det er for nogle værdier, man får med i sin opvækst. Så er der nogle familier i dette land, der ikke evner at give deres børn de værdier, og der må vi jo så som fællesskab træde til for at hjælpe. Det må vi diskutere i forhandlingerne om bandepakken. Stående her har jeg ikke overblik over, hvordan ressourcerne er fordelt og alt det her, men vi skal både gøre den forebyggende indsats og selvfølgelig lave en hård indsats over for de bandekriminelle.

Kl. 16:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 16:16

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, vi skal gøre en *hård* indsats. Det er jeg enig i, og traditionelt har Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti jo også, tror jeg, kunnet finde hinanden i retspolitikken. Derfor var jeg lidt overrasket, da jeg den anden dag kunne se, at Det Konservative Folkeparti mener, at man skal imødekomme kriminelle, der har fået gæld som følge af deres kriminalitet, altså at det ligesom skal løftes væk fra dem, at man skal eftergive dem deres gæld. Hvad er det for nogle tanker, der ligger bag det forslag?

Kl. 16:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:16

Søren Pape Poulsen (KF):

De tanker, der ligger bag det forslag, er, at der jo er nogle indsatte, der, når de kommer ud i virkeligheden igen, har en meget stor gæld med sig som følge af sagsomkostninger. Vores forslag går ikke på, at det skal eftergives, hvis de skal betale erstatning til andre mennesker, men det er de sagsomkostninger, de har med sig. Hvis de, 5 år efter de er kommet ud, er i arbejde og ikke har lavet mere kriminalitet, vil vi gerne se på, om man så kunne eftergive dem den gæld, så de ikke bliver fastholdt i en form for kriminalitet, og så de kan komme videre i livet. For jeg har faktisk et ønske om, at selv om du måske har været i fængsel en gang i dit liv, skal du ud og være en del af fællesskabet igen. Så det er i den sammenhæng, man skal se vores forslag om at kunne eftergive den gæld. Jeg kan berolige hr. Morten Messerschmidt med, at det ikke er, fordi vi er ved at blive sådan totalt slappe på retspolitikken, bare rolig.

Kl. 16:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:17

Morten Messerschmidt (DF):

Tak for den beroligelse. Det er jeg glad for. Min bekymring er bare, at det jo, hvis man gør det, sender et underligt signal måske især til ofrene – folk, der har været udsat for de forbrydelser, som der er tale om her, der så oplever, at man slipper lidt lettere. Det kan være okay, hvis der går 5 år og man kommer ind på en ordentlig livsbane osv., men hvem skal så afgøre det, og hvad er en ordentlig livsbane?

Betyder det, at man bare har afholdt sig fra kriminalitet i de 5 år eller rettere, at det ikke er blevet opdaget? Altså, jeg forstår godt hensynet til resocialisering, som det hedder. Jeg vil bare advare mod at blive lidt for blød i knæene her, for det handler altså også om de ofre, der sidder derude med ar på sjæl og krop.

Kl. 16:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:18

Søren Pape Poulsen (KF):

Det har jeg meget stor forståelse for. Jeg er aldrig blevet beskyldt for at være blød i retspolitikken, men en gang skal jo være den første. Jeg har det faktisk sådan, at det er meget, meget vigtigt for mig, at den gæld, vi taler om man kan eftergive, er som følge af sagsomkostningerne. Hvis der er nogle ofre, der skal have en erstatning, nogle ofre, der skal have penge, skal man selvfølgelig ikke kunne få eftergivet det. Det siger sig selv. Og så skal man være i arbejde eller uddannelse, og man skal ikke have begået ny kriminalitet. Og det er klart, at svaret på, hvordan man afgør, om man har begået ny kriminalitet, selvfølgelig er, om man er dømt for det eller ej, for sådan må det dog være.

Kl. 16:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen. Værsgo.

Kl. 16:19

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak, og tak for talen og det generelle fokus i løbet af i dag fra ordføreren på mere tid til familien. Det støtter vi i Alternativet, ligesom vi også generelt støtter, at man skal arbejde lidt mindre, så man kan få tid til fritidsaktiviteter, fællesskaber og fleksibilitet i sin arbejdsdag. Tiden kalder også på det. Vi kan se, at flere og flere får stress og bliver sygemeldt, at man har mindre tid til familien, og at der generelt er en stigende mistrivsel i vores samfund. Vi ser også, at lande som Island og Storbritannien har forsøgt sig med en 30-timers arbejdsuge eller en 4-dages arbejdsuge, som har virket godt, har vist gode resultater og har vist, at sygefraværet er faldet, produktiviteten er forblevet den samme eller er steget, og at man har fået mere tid til det, som faktisk gælder i en hverdag.

Derfor vil jeg spørge ordføreren, om Det Konservative Folkeparti kunne være med på at kigge ind i, om man kunne skabe et incitament til, at flere satte arbejdstiden ned, både i det offentlige, men også i de private virksomheder.

Kl. 16:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:20

Søren Pape Poulsen (KF):

Det her med, hvordan vi arbejder og arbejdstid, synes jeg i bund og grund at jeg vil overlade til arbejdsmarkedets parter – det er bare lige for at sige det. Altså, vi kommer ikke til at sige, at vi skal have en generel nedsættelse af, hvad det er at arbejde på fuld tid. Det, vi taler meget for, er jo, at du i din familie igennem livet kan have forskellige ønsker om, hvornår du giver den fuld gas på arbejdet. Altså, jeg står ikke her og siger, at vi bare skal arbejde mindre. Jeg synes, vi skal være fleksible. Jeg forstår godt, hvis der er en familie, der siger: Nu har vi to børn på 1 og 3 år; vi har godt nok brug for, at der er en af os, der ikke lige er på fuld speed i øjeblikket. Og så kan det være, at nogle år senere er man begge to på fuld speed. Det skal man helt selv afgøre. Jeg synes bare, det er vigtigt, at familien

kan træffe det valg. Og med det valg følger så også den konsekvens, at hvis man arbejder lidt mindre, vælger man også i familien at tjene lidt mindre. Men jeg mener, at familien skal have det valg, og at de ikke skal slås i hovedet, hvis de tager det valg.

Kl. 16:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:21

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Jeg er helt enig i, at vi skal have mere fleksibilitet igennem livet, så man kan vælge at arbejde, når det giver mening at lægge en større arbejdsindsats. Men mener ordføreren ikke, at vi har et samfundsansvar for at sikre, at flere trives, at vi øger produktiviteten der, hvor det faktisk viser sig, at man kan gøre det ved at nedsætte arbejdstiden, og faktisk sikre, at der er et større incitament til at sætte arbejdstiden ned, så flere trives, der er færre sygedage og vi øger produktiviteten?

Kl. 16:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:21

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg tror, vi kommer til at se et arbejdsmarked, der byder på mange forskellige konstellationer. Vi ser det jo allerede i dag, hvor nogle virksomheder gør det på én måde og nogle jobtyper kan gøre det på én måde. Vi ser nogle, der forsøger sig med nogle arbejdsuger, hvor du har en 4-dages arbejdsuge, der så er længere, og så har du fri 3 dage. Altså, der er alle mulige former. Det er helt fint med mig. Jeg synes, det skal passe ind i, hvordan man som lønmodtager og arbejdsgiver kan aftale sig frem til det, og så skal du tage en beslutning i din egen familie om, hvordan du vil strikke din hverdag sammen.

Kl. 16:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Jens Joel.

Kl. 16:22

Jens Joel (S):

Tak for det. Og tak til De Konservatives formand for talen og også for at nævne kolonihaven i Aalborg og vigtigheden af civilsamfundet. Jeg tror, Niels Hausgaard kalder Susanne i serien for et rigtig jern, altså sådan en, der får tingene til at ske, og det er jo også sådan nogle, som er med til at skabe vores samfund. Nogle andre rigtige jern er jo nogle af dem, der arbejder i vores sundhedsvæsen, og jeg vil egentlig gerne læse et citat op for formanden, som handler om udfordringer i sundhedsvæsenet og løn- og arbejdsvilkår, og det lyder sådan her:

Det er svært at løse, fordi det ikke bare handler om penge, men det er også et spørgsmål om at finde de hænder; det at få uddannet flere og at sørge for løn- og arbejdsvilkår er helt sikkert en del af løsningen.

Har ordføreren og formanden for De Konservative et bud på, hvem der klogt anerkender, at løn- og arbejdsvilkår her spiller en afgørende rolle?

Kl. 16:22

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg kunne i hvert fald sagtens have fundet på at sige det. Jeg ved ikke, om det var mig, der sagde det, men det der kunne godt have været mig. For det gør de da. Løn betyder noget for alle mennesker, og arbejdsvilkår betyder noget for alle mennesker.

Hvis vi kommer til at tale om de der fire grupper – og måske bliver der nogle flere; jeg har ikke helt forstået det – der nu sådan særlig skal tilgodeses, så har jeg det bare sådan, og det mener jeg af et helt ærligt sind, at jeg er bange for, at det, at man nu laver en forhandling med nogle særlige grupper, som man hiver frem, kommer til at trække et spor efter sig, som får nogle konsekvenser for den danske model, jeg er bekymret for. Jeg kan jo ikke vide, om det sker, og jeg håber ikke, at det sker, men jeg tænker lidt på, hvad det får af betydning, når man skal forhandle de næste offentlige overenskomster, hvis man så laver en forhandling nu. Altså, mon ikke man vil kigge til det? Og kan vi så overhovedet håndtere det pres, der kommer? Jeg kan unde alle mennesker noget mere i løn, men vi er jo bare nødt til at se på, hvad det er for en ramme, vi forhandler, og hvem der så skal have det. Og det synes jeg man skal afgøre ved et forhandlingsbord, og ikke fordi man politisk har udvalgt nogle særlige grupper på forhånd.

Kl. 16:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:24

Jens Joel (S):

Det er faktisk ikke hr. Søren Pape Poulsen selv, men en anden konservativ, der har sagt det. Men det er jo også humlen her, at løn- og arbejdsvilkår spiller en rolle. Treparten er jo ikke nogen ny ting i den danske model, og derfor vil jeg egentlig bare spørge, om ikke hr. Søren Pape Poulsen så er enig i det at sætte fokus på, at vi skal rekruttere nogle medarbejdere nogle af de steder, hvor vi har allersværest ved at rekruttere og fastholde medarbejdere, og at det da også er et politisk ansvar at sørge for, at det sker, altså at vi f.eks. på vores sygehuse, i vores daginstitutioner eller i vores ældrepleje har ansatte nok, så danskerne faktisk får den velfærd, de forventer.

Kl. 16:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:24

Søren Pape Poulsen (KF):

Jo, og det kan man gøre på mange måder, og jeg tror ikke, jeg har alle svarene. I øvrigt er jeg glad for, at det er en konservativ, der har sagt det der. Men jeg tænkte det nok. Jeg kunne godt høre, at det var et klogt citat.

Der er jo mange, der siger noget i den her debat, og vi kan næsten vælge dem, vi er mest enige med, men der er også mange, der siger, at det, der virkelig betyder noget for dem, er, at de har indflydelse på deres arbejdsdag og på, hvordan arbejdet tilrettelægges, og hvor mange vagter man skal have, f.eks. på et sygehus. Det er en del af det.

Så synes jeg også, vi bør få sat skub i det i forhold til de sygeplejersker, der faktisk er kommet til Danmark fra udlandet. De venter 2-3 år på at få en autorisation, og det kunne vi også gøre noget ved. Jeg er enig i, at det hele har en betydning; selvfølgelig har det det.

Kl. 16:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Så er det fru Maria Durhuus. Værsgo.

Kl. 16:25

Maria Durhuus (S):

Tak for en god tale. Der er uendelig mange gode takter i hr. Søren Pape Poulsens ordførertale. Der er både resocialisering og en folkeskole osv. osv. Jeg undrer mig derfor over, at da finanslovsforslaget for 2023 skulle fremlægges, var blækket knap nok tørt, før hr. Søren

Pape Poulsen havde meldt ud, at Konservative var ude. Senere har vi hørt fra den politiske ordfører, at I nok skulle have været med i forbindelse med det forslag.

Er du enig med din politiske ordfører i, at I skulle have været med i forbindelse med finanslovsforslaget, som I ret hurtigt meldte jer ud af, nu der er så gode takter i ordførerens tale?

Kl. 16:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:26

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg tror, jeg fik det samme spørgsmål, da vi diskuterede ved sådan den nye åbningsdebat i januar. Jeg tror, det var hr. Benny Engelbrecht, der stillede mig det samme spørgsmål – jeg *tror*, det var hr. Benny Engelbrecht – hvor jeg sagde, at vi nok lige var hurtige nok på aftrækkeren. Om vi så skulle have været med eller ej, kan man nok bedre tage stilling til, når man kan se, hvad forhandlingsresultatet bliver. Vi tænkte, at reserven var meget lille, og vi var nok meget hurtige til at sige: Der er simpelt hen for mange ting, vi ikke bryder os om.

Men som jeg sagde i januar, og som jeg gerne gør til mine ord i dag, for nu skal vi jo til at forhandle finanslov lige om lidt: Altså, vi kommer til at sætte os til det bord, og vi skal ikke bare smides ud, men *bæres* ud derfra, før vi går. Om vi så kan blive enige, må vi jo se, men vi kommer selv med et forslag, og så håber jeg selvfølgelig, at der også vil blive plads til vores prioriteter. Det er selvfølgelig en forudsætning, at alle jo skal have noget, for at det er en god aftale. Det tror jeg også spørgeren erkender.

Kl. 16:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:27

Maria Durhuus (S):

Jeg har ikke yderligere bemærkninger, tak.

Kl. 16:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så er den næste hr. Thomas Skriver Jensen. Værsgo.

Kl. 16:27

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det, og tak for en god ordførertale. Jeg synes, det var enormt interessant. Kæden knækkede en lille smule for mit vedkommende, da vi nåede til spørgsmålene, og det gjorde den sådan lidt mere konkret, da der blev stillet et spørgsmål fra Alternativet. Jeg synes, der må være grænser for, hvor langt man skal rykke sig væk fra nogle vigtige værdier i vores samfund for at lægge afstand til en regering. For mig er det en vigtig værdi i en familie, at forældre går på arbejde. Det er vigtigt for vores samfund, at vi har to forældre, der begge to bidrager. Det er et vigtigt signal at sende til vores børn. Jeg synes, at hr. Søren Pape Poulsen svarede rigtig, rigtig vævende på, om han mener, det er vigtigt, at begge forældre står op og går på arbejde, bidrager til vores samfund og sender et signal til vores børn, og derfor vil jeg bare give ham muligheden for at fortælle mig, at jeg har hørt det forkert. Det håber jeg.

Kl. 16:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg kan bekræfte, at spørgeren hørte det forkert. Jeg synes, det er sundt for børn at se, at far og mor går på arbejde. Det er jo en værdi, for penge kommer ikke fra himlen; de kommer, ved at man arbejder. Jeg synes, at folk skal arbejde alt det, de vil. Den debat, jeg har interesseret mig lidt for, er, at man som familie jo selvfølgelig ikke skal slås i hovedet, fordi man siger, at der kan være nogle år i ens liv, hvor den ene vælger at gå lidt ned i tid, fordi det passer bedst hjemme i familien. Det mener jeg ikke er på grund af dovenskab, eller fordi man ikke vil være en del af samfundskontrakten eller velfærdssamfundet eller noget som helst andet. Der mener jeg bare, at det er sundt og godt.

Jeg er også opdraget til, fra jeg var helt lille, at man arbejder. Man arbejder og tager fingrene op af lommen, før man beder andre om hjælp. Men der skal være plads til, at man som familie også kan lave nogle prioriteringer der. Altså, man arbejder ikke af hensyn til velfærdsstaten. Man arbejder først og fremmest for at forsørge sin familie og sig selv og for at udvikle sig. At vi så også skal have et fællesskab, hvor vi betaler skat og har sygehuse, skoler osv., går jeg selvfølgelig ind for. Så kan vi jo have den evige diskussion herinde om, hvor høj den skat skal være, og det er så en anden diskussion.

Kl. 16:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 16:29

Thomas Skriver Jensen (S):

Jeg er lidt mere fortrøstningsfuld nu, og tak for det svar. Jeg er glad for at høre, at vores værdier på det punkt er ens. Grunden til, at jeg spørger, er jo, at jeg synes, vi ser en glidebane og en dårlig tendens i vores samfund, hvor den ene forælder og i nogle tilfælde begge forældre i store perioder søger væk fra arbejdsmarkedet. Det synes jeg bare er en uheldig udvikling, og jeg vil bare gerne spørge hr. Søren Pape Poulsen, om hr. Søren Pape Poulsen ikke synes, at det er en uheldig udvikling.

Kl. 16:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:29

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg har det sådan, at det må være det enkelte menneske, der prioriterer, hvordan vedkommende skal leve sit liv. Så har vi alle sammen nogle forpligtelser, for med friheden kommer også ansvaret, og der har jeg det sådan, at hvis man i sin familie vælger at sige, at vi vælger at tjene noget mindre og vælger at have et mindre forbrug, fordi vi vil leve på en anden måde, er det det. Altså, jeg taler jo ikke for, at man ikke skal arbejde, og at så skal man i øvrigt have pengene fra det offentlige. Det taler jeg ikke for. Jeg taler for, at man skal forsørge sig selv.

Kl. 16:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Marianne Bigum. Værsgo.

Kl. 16:30

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Det er desværre blevet uhyggelig tydeligt, at vi har en massiv natur- og biodiversitetskriser både til lands og til vands, og jeg vil oprigtigt gerne takke De Konservative for et godt samarbejde på naturområdet, i forhold til natur på Forsvarets arealer, havplan, havmiljø og en naturgenopretningsforordning. Da vi behandlede sag-

en om naturgenopretningsforordningen, opstod der efterfølgende lidt tvivl i pressen om, hvor De Konservative egentlig stod i forhold til naturgenopretningsforordningen. Stemte man imod regeringsmandatet, fordi man ligesom SF fandt, at regeringens holdning var for uambitiøs? Eller var det omvendt?

Så mit spørgsmål til hr. Søren Pape Poulsen er: Hvor står De Konservative egentlig i forhold til den europæiske naturgenopretningsforordning? Og kan SF stadig regne med De Konservative som en af vores gode samarbejdspartnere, når det kommer til en mere ambitiøs naturpolitik?

Kl. 16:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:31

Søren Pape Poulsen (KF):

Ja, det kan man i hvert fald. Det var også derfor, vi gik ud og meddelte, at vi synes, at der skal være et nationalt forbud mod PFAS i forbrugerprodukter. Det er jo også derfor, vi har sagt, at vi skal have en biodiversitetslov, der sikrer opfyldelsen af EU's målsætning. Vi skal beskytte vores rene drikkevand ved bl.a. også at rydde op ved giftgrunde.

Så kan jeg lige så godt være ærlig og sige, at den specifikke ting, der bliver spurgt til her, har jeg simpelt hen ikke været nede i. Jeg kan nok ikke bede om en livline fra ordføreren, i forhold til hvad den ene og den anden årsag var. Det kan jeg simpelt ikke forklare, eller jeg kan ikke huske det.

Kl. 16:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 16:31

Marianne Bigum (SF):

Tak, det er helt okay. Jamen det glæder mig rigtig meget at høre, at vi stadig kan fortsætte det gode samarbejde med De Konservative. Det viser jo også, at vi ikke behøver at have en flertalsregering for at lave brede samarbejder om de vigtigste dagsordener, vi har.

Ordføreren nævnte selv, at vi skal arbejde videre med en naturolov. Jeg glæder mig også og håber, at det samarbejde vil indebære, at vi i det her folketingsår kan samarbejde om naturnationalparker og en indsats for havmiljøet. Er ordføreren enig i det?

Kl. 16:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:32

Søren Pape Poulsen (KF):

Fuldstændig. Vi har så meget, vi skal gøre. Vi har også været ude at foreslå her på det seneste – det gjorde jeg også i min landsrådstale – at vi måske laver en særlig indsats omkring vores kystbeskyttelse, som jo virkelig er en udfordring rigtig mange steder, altså at kommunerne får en større hjælp til det, for det er en kæmpe, kæmpe udfordring.

Så er jeg i øvrigt enig i, at vi nok skal se at komme lidt hurtigt i gang med både at have et biodiversitetsråd på lige fod med Klimarådet og en biodiversitetslov, så vi kommer videre med alt det, der venter.

Kl. 16:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Victoria Velasquez.

Kl. 16:33

Kl. 16:36

Victoria Velasquez (EL):

Tak for det. Nogle gange, når vi har en diskussion herinde og vi hører regeringen, kan det næsten lyde, som om der ikke er inflation i vores samfund, og at det ligesom er løst i forhold til pensionister og andre, som får ondt i maven, når de skal betale varerne fra køledisken osv. En del af Konservatives politik er bl.a. gerne at ville hjælpe fattige pensionister. Det er noget, som optager Enhedslisten og mig rigtig meget. Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, hvor Konservative står. Vi er kommet med et fuldt finansieret forslag, hvor vi ikke lader mellemhandlerne slippe, som de ellers gør nu, med de gigantiske ekstraordinære profitter, som de har fået hentet hjem, og så bruger nogle af de penge på bl.a. at hjælpe de fattige pensionister i vores samfund, netop ved at sørge for, at reguleringen faktisk følger prisstigningen, som der har været, så vi faktisk giver et løft til folkepensionen. Hvor står Konservative der? Bakker I op om det forslag?

Kl. 16:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:34

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg må med skam meddele, at det sådan konkrete forslag, som Enhedslisten har stillet, kender jeg ikke. Partier herinde foreslår mange ting, og som partiformand bliver man lidt generalist.

Men så kan jeg gå til det andet omkring pensionisterne. Jeg har det sådan, at hvis man kigger på, hvad rådighedsbeløbet og ældrechecken m.v. er, er det jo ikke, fordi man kan holde en stor fest som pensionist for det. Men vi kommer ikke til at foreslå, at vi sådan skal hæve folkepensionen særligt. De fleste har jo heldigvis sparet lidt op. Det mener jeg også man skal gøre, hvis man overhovedet kan. Det synes jeg vi skal som mennesker. Det er en pligt, vi har. Vi lægger allesammen lidt til side, så vi, når vi bliver gamle, måske kan købe lidt ekstra til os selv. Har man ikke det, skal man selvfølgelig kunne have et fornuftigt livsgrundlag. Men vi har ingen forslag på tapetet om sådan decideret at sætte folkepensionen op generelt, hvis det er det, spørgsmålet går på.

Kl. 16:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:35

Victoria Velasquez (EL):

(Victoria Velasquez' mikrofon virker ikke i begyndelsen). Sådan. Jeg ved også, at nogle af landets folkepensionister har det på samme måde: at det kan være svært at trænge igennem.

Men så lad mig spørge lidt mere generelt. En ting er at hæve folkepensionen – det går vi ind for – men hvad så med den mindregulering, som der har været af ydelserne, og som jo særlig har ramt nogle af de fattigste pensionister? Hvad tænker Konservative så der, hvis vi kigger mere generelt på det? Vil man gerne ændre det? Eller vil man konkret sørge for, at reguleringen, sådan at ydelserne faktisk følger priserne i vores samfund, rent faktisk følger med, så vi rykker dem frem?

Kl. 16:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Søren Pape Poulsen (KF):

På det spørgsmål står vi fast på de ordninger og reguleringer, der er i dag. Så kan vi jo kigge på, hvordan man ellers gør det godt for pensionister, og hvordan man ellers kan gøre det, så det er muligt for dem at spare mere op. Der er jo også nogle pensionister, der, inden man når en alder, hvor man ikke kan noget – med det, vi i fællesskab har gjort herinde, nemlig at fjerne modregningen, og det synes jeg er rigtig godt – kan få lov at tjene noget, også selv om man er blevet pensionist. Med den pensionsalder, der er i dag, er der jo rigtig mange af dem, der går på pension, der kommer tilbage på arbejdsmarkedet, fordi de gerne vil ud at se nogle andre mennesker, være en del af et fællesskab og så endda også tjene lidt ekstra.

Kl. 16:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Mikkel Bjørn.

Kl. 16:36

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Som hr. Morten Messerschmidt var inde på, var Konservative for nylig ude med et forslag om at eftergive kriminelles gæld, og det vil jo i princippet gælde en person, der har begået et voldsomt hjemmerøveri hos en ældre dame, der måske er blevet overfaldet og tæsket, eller en yngre kvinde, der er blevet voldtaget af en person, som så har været igennem en retssag og er blevet dømt og har nogle sagsomkostninger forbundet med den sag, som den person har været igennem.

Det Konservative Folkeparti vil nu eftergive den gæld, som de personer har til de danske skatteydere for at have været igennem en retssag. Kan det virkelig passe? Det Konservative Folkeparti plejer at slå sig op på at være hårde på retspolitikken, og nu vil man eftergive voldtægtsforbryderes og hjemmerøveres gæld til det offentlige.

Kl. 16:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:37

Søren Pape Poulsen (KF):

Man kan jo fremstille det her på mange måder. Vi kan spørge os selv, om vi har et reelt ønske om, at man, når man har været i fængsel, har fået sin straf og kommer ud, så bliver en, må jeg bruge udtrykket god samfundsborgere – for det kan man jo faktisk godt blive. Og jeg håber, at spørgeren og jeg er enige om, at den interesse, vi som samfund i fællesskab må have, er, at når man har udstået sin straf og kommer ud, skal man ikke ud et sted, hvor man meget let kommer ud i at lave mere kriminalitet, men kommer et sted hen, hvor man kommer i job, hvor man forsørger sig selv, hvor man kan tage sig af sin familie. Og hvis man i 5 år har gjort det, har jeg det sådan, at så kan vi godt se på at eftergive den gæld, der vedrører sagsomkostningerne. Altså, det skal jo ikke være en dobbelt straf. Vi har ikke en interesse i, at kriminelle bliver ved med at være mere kriminelle. Det mener jeg simpelt hen ikke vi har en interesse i.

Kl. 16:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:38

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Nu bruger hr. Søren Pape Poulsen begrebet gode samfundsborgere, og gode samfundsborgere betaler jo deres gæld til det offentlige. Det her er mennesker, der har begået uhyrlig kriminalitet mod borgere i Danmark – borgere, som ikke kan få eftergivet gælden

i forhold til de menneskelige omkostninger, de står med, de lidelser, de står med; det kan de ikke få eftergivet.

Jeg forstår ikke, at Det Konservative Folkeparti ønsker at eftergive gæld til mennesker, der har begået uhyrlig kriminalitet. Hvorfor skal de ikke betale af på den her gæld? Det kan de vel lige såvel som alle andre.

Kl. 16:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:39

Søren Pape Poulsen (KF):

Det er, fordi jeg har et ønske, et oprigtigt ønske, om, at vi faktisk gør, hvad vi kan, for, at folk kan komme et nyt sted hen i livet og blive en del af samfundet igen. For en, der kommer tilbage i samme kriminalitet igen, hjælper ikke nogen. Jeg kan også godt deltage i det der med at se på, hvem der kan være hårdest i retspolitikken; altså, det er jo sådan en konkurrence, vi alle sammen kan deltage i, og for min skyld må DF gerne vinde, hvis det er det, det handler om.

Jeg synes bare, vi skal tænke på, at de skal ud at være en del af samfundet igen, og så er der det med den sagsomkostningsgæld, hvis de holder stien ren, og så kommer de ud og begynder at betale skat. Det tror jeg vil være bedst for alle parter.

Kl. 16:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så når vi til den sidste spørger i rækken, og det er fru Mette Thiesen. Værsgo.

Kl. 16:39

Mette Thiesen (DF):

Jeg havde ikke regnet med, at jeg var så heldig at få ordet, så det er jo dejligt, at jeg fik det. Jeg vil egentlig følge lidt i det samme spor. Jeg kan godt forstå, at man eksempelvis kan gå ind og drøfte den meget høje rente, der er i forhold til det her; jeg tror, den ligger på 8 pct. For der er det jo netop sådan, at man måske bliver ved med at betale af på noget, hvor der bliver ved med at komme mere og mere på, og at så kan det virke uoverskueligt. Men jeg kan bare ikke forstå, at man mener, at det skal gælde virkelig, virkelig grove forbrydelser, hvor det jo er en del af straffen, at man skal betale sagens omkostninger, fordi man har ligget Danmark til last, kan man sige, og ligget ofrene til last, fordi man har begået så grov kriminalitet.

Jeg kan ikke forstå, hvorfor Det Konservative Folkeparti går ind og faktisk siger: Nå, men så eftergiver vi en del af den straf, du har fået. Det gør man i stedet for f.eks. bare at kigge på den rente, der er på det.

Kl. 16:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:40

Søren Pape Poulsen (KF):

Man får en dom, når man bliver dømt ved domstolene, og så bliver man nogle gange dømt til at betale sagsomkostningerne oveni. Så sidder man i fængsel nogle år – det kan være, at man sidder der 1 år eller 2 år – så kommer man ud igen, og så skal man tilbage til en normal hverdag. Alt for mange falder jo tilbage i kriminalitet igen. Det nemmeste var da bare at sige: Vi har den hårde vej; det er bare ærgerligt; så må du ind at bure igen.

Jeg synes faktisk, at vi godt kan kigge på det i de tilfælde, hvor et menneske viser, at man kæmper for at komme på rette vej, så vi kan være trygge – så spørgeren og jeg kan gå trygt på gaden, fordi der er

nogle mennesker, der faktisk har fået hjælp til at komme et sted hen, hvor de er på rette vej, og hvor de holder sig ude af kriminalitet og er i job. I de tilfælde synes jeg godt man kunne kigge på, om man så kunne eftergive noget gæld for de her mennesker – gæld, der handler om selve sagsomkostningerne – fordi de skal videre. Det mener jeg ikke handler om at være hård eller slap i retspolitikken; det handler om, at det egentlig er meget fornuftigt. Det er i øvrigt et gammelt forslag fra Tom Behnke. Det er ikke noget, vi lige har fundet på; vi har bare støvet det lidt af.

Kl. 16:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:42

Mette Thiesen (DF):

I må gerne pakke det væk igen. For det her handler grundlæggende om, som hr. Mikkel Bjørn også siger, at gode samfundsborgere jo betaler deres gæld. Sådan må det jo være. Jeg tror da, at der er rigtig mange danskere, der sidder rundtomkring og måske er blevet teknisk insolvente på grund af stigende inflation eller alle mulige andre ting, hvor de ikke bare lige kan få eftergivet noget. Altså, det her er mennesker, som har begået noget kriminelt, og det er en del af straffen, at de skal betale sagsomkostningerne. Der kan jeg simpelt hen bare ikke forstå, hvorfor man mener det er okay at eftergive det. For de må jo bevise, at de er blevet gode samfundsborgere ved netop at betale deres gæld.

Kl. 16:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Ordføreren.

Kl. 16:42

Søren Pape Poulsen (KF):

Der er også mennesker i det her land, der også får gældssanering og andre ting, fordi de er kommet et sted hen, hvor det er sådan, at hvis de skal komme videre i livet, træder fællesskabet ind. De har måske nok også selv været skyld i, at de fik en stor gæld, og der har vi også valgt at have nogle ordninger fra samfundets side.

Det er bare sådan, at fakta er, at rigtig mange kommer ud af fængslet og kommer tilbage i kriminalitet. Hvis man nu havde den gulerod som en del af det, hvis man holder sig på dydens smalle sti, passer sit arbejde og er en god samfundsborger, har vi så ikke en fælles interesse i det, i stedet for at folk bliver ved med at være kriminelle? Det synes jeg godt man kan mene uden at være den blødeste halatype i retspolitikken. Men jeg kan se, at vi ikke bliver enige.

Kl. 16:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke tid til flere spørgsmål. Vi siger tak til hr. Søren Pape Poulsen. Den næste på talerstolen er hr. Pelle Dragsted fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 16:43

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

Jeg vil gerne starte med sige tak til mine kollegaer herinde, ikke mindst partilederne, for den måde, I har taget imod mig som ny politisk ordfører for Enhedslisten på. Jeg er faktisk taknemlig over at leve i et land, hvor den nyvalgte frontfigur for et trods alt stadig væk mindre parti prompte bliver inviteret til kaffe hos statsministeren, og hvor man også modtager lykønskninger fra de partiledere, man måske er mest uenig med. Det er absolut ikke i alle lande og parla-

menter, at den slags er normalt. Mange steder hilser politikere fra de to fløje knap nok på hinanden, når de passerer hinanden på gangene.

Det er ikke, fordi vi sådan skal være bonkammerater eller være sådan en sammenspist loge herinde. Vi skal gå hårdt til hinanden i den politiske arena, for politik er jo alvor. Det handler om menneskers liv og tilværelse, og lige nu handler det sådan set også om vores klodes overlevelse. Men man kan godt kæmpe hårdt med hinanden her i salen og i andre politiske arenaer og samtidig anerkende, at ens politiske modstandere har fået et fint demokratisk mandat af vælgerne, som fortjener respekt, uanset hvor politisk uenig man er. Så tak for det. Jeg synes, at vi har grund til at være taknemlige – jeg er i hvert fald taknemlig.

Men det er absolut ikke det eneste, jeg er taknemlig over i vores land. Jeg vil gerne bruge den her, min første åbningstale, til at sige lidt mere om mit grundlæggende syn på det Danmark, som jeg holder af, sådan lidt ideologisk.

Hvis der er et hovedtræk i den politiske udvikling, som jeg vil pege på som helt centralt for vores samfund, og hvordan det har udviklet sig, så har det været forsøget på at balancere og fordele magten i vores samfund, at beskytte de små mod de store, de magtesløse mod de magtfulde, flertallet mod eliten. I virkeligheden synes jeg, at Danmarks moderne politiske historie er en lang opvisning af, hvordan vi har opbygget institutioner og fællesskaber, der balancerer og omfordeler magt fra de få til de mange.

Først selvfølgelig med demokratiet, der gjorde os til politisk ligeværdige borgere og gav os vores frihedsrettigheder: ytringsfrihed, organisationsfrihed, pressefrihed og generelt beskyttelsen mod arbitrære overgreb eller indgreb fra statens side. Den balancering af borgernes rettigheder over for statsmagten er akkurat lige så vigtig i dag, som den altid har været, og måske særlig i den her tid, hvor illiberale idéer vinder frem både ude og måske også hjemme. Den grundholdning tror jeg jeg deler med de fleste herinde, også med mine mere liberalt orienterede kollegaer.

Men det, jeg måske synes, at de – I – alt for ofte glemmer, er, at det ikke kun er staten eller den politiske elites magt over for borgerne, der skal balanceres. Også den økonomiske elites magt kan true borgernes frihed, uafhængighed og indflydelse på eget liv, ikke mindst i en kapitalistisk økonomi, som jo har som egenskab ofte at koncentrere rigtig meget velstand og dermed også magt oppe i toppen. Bare tænk på den underordning, som almindelige danskere, almindelige arbejdere, levede under for hundrede år siden, og som er så godt beskrevet af forfattere som Martin Andersen Nexø, Jeppe Aakjær eller Harald Herdal, hvor arbejderne stod med hatten i hånden og var totalt underordnet arbejdsgiverens magt og luner.

Derfor byggede fortidens socialister stærke fællesskaber op, som kunne lægge arm med overmagten, ved at organisere sig i fagforeninger, ved at strejke og ved at forhandle kollektivt i stedet for at stå alene og hver for sig. Det var det, der sikrede almindelige mennesker, almindelige arbejdere, en hidtil uset andel af velstanden i vores samfund og en hidtil uset frihed: frihed til at holde fri og weekend med ungerne og til at kunne blive hjemme, når man var syg, med fuld løn. Demokratiet og arbejderbevægelsen, frihedsrettigheder og fagforeninger var enorme civilisatoriske fremskridt for det brede flertal.

Men det måske vigtigste fremskridt, når det handler om at balancere magten, er velfærdssamfundet, for da den almindelige valgret bragte socialistiske partier i regering, så kunne også demokratiet bruges til at begrænse og inddæmme den økonomiske elites magt. Ny lovgivning gav beskyttelse til dem, der boede til leje, mod urimelige huslejestigninger; arbejdsløshedsunderstøttelse gav lønmodtagerne retten til at sige fra, fordi de havde noget at leve af, hvis de fik en fyreseddel; forbrugerne blev beskyttet mod ågerrenter i bankerne. Men først og fremmest sikrer velfærdssamfundet fri og lige adgang til opfyldelse af nogle af vores allermost basale behov: sundhed, ud-

dannelse og pleje. Ting, som indtil da havde været varer, man skulle købe på et marked, hvis man havde råd, blev forvandlet til sociale rettigheder for alle borgere. Velfærdssamfundet blev den drivende kraft for almindelige menneskers tryghed og frihed, en frihedsmaskine.

Så bare for at opsummere: De liberale idéer gav os beskyttelsen mod statsmagten, og de socialistiske idéer har givet os beskyttelsen mod den økonomiske magt. Det er kombinationen af begge idéer, der kan sikre det store flertal frihed, uafhængighed og beskyttelse både mod uhæmmet statsmagt og uhæmmet økonomisk magt.

Kl. 16:49

Det fører mig frem til nutiden, til den aktuelle situation og til regeringens politik, for jeg er dybt bekymret. Jeg ser, at balancer, som fortidens generationer byggede op, smuldrer; jeg ser, at almindelige menneskers magt og indflydelse bliver mindre, mens de mest økonomisk magtfulde får friere tøjler.

Tag f.eks. vores finanssektor, som i den her tid hiver milliarder op af lommerne på almindelige danskere, der i forvejen er hårdt presset af urimelige renter og groteske gebyrer. Hvem beskytter i dag borgerne og små erhvervsdrivende mod bankernes økonomiske magt? Eller tag elspekulanterne, som der blev talt om tidligere, og som helt uden modspil har tjent milliarder på at presse vores el- og gaspriser op i vanvittige niveauer. Hvem beskytter danske familier mod den slags uhæmmet grådighed i dag? Eller tag lejerne, der får presset deres husleje op af udenlandske kapitalfonde som Blackstone. Hvem beskytter i dag danskerne mod boligspekulanterne? Det er i hvert fald ikke regeringen.

Men allermost bekymret er jeg over krisen i vores velfærdssamfund, og hvad den gør ved balancerne. Tænk, at vi er kommet derhen, hvor ældre mennesker, der har knoklet hele livet, som har bygget det her samfund op, og som har betalt for min og mange andre medlemmers uddannelse, nu nogle steder i landet kun får gjort rent en gang om måneden. Det er uværdigt, og det skaber ulighed. For dem, der har penge nok, kan jo købe sig til privat rengøring. Det kan den pensionerede, ufaglærte lagerarbejder bare ikke. Tænk, at vi er kommet dertil, hvor psykologhjælp til forældre med kræftramte børn skæres væk, så man ikke får den, hvis man ikke selv kan betale for den. Tænk, at vi er kommet dertil, at der bliver talt om livstruende forhold på hospitaler i Danmark, altså for dem, der ikke har råd til en dyr privat forsikring. Det er en alarmerende udvikling, for når vi mister retten til tryghed, vores ret til sundhedspleje og omsorg i alderdommen, så mister vi frihed, og så ryger balancerne.

Det er vigtigt at understrege, at det jo ikke behøvede at være sådan her. Det er ikke en udvikling, der er kommet af sig selv – det er politiske valg. Og lige nu har vi en regering, som med åbne øjne prioriterer nye og endnu flere skattelettelser i toppen, mens vores velfærdssamfund smuldrer. Der er 1 mia. kr. til ejdomsinvestorer og kapitalfonde, 1 mia. kr. til i forvejen hovedrige virksomhedsarvinger og over 1 mia. kr. til at sænke topskatten for millionærerne.

Jeg har svært ved at forstå, hvordan man kan tage så lemfældigt på værdien af det velfærdssamfund, som generationerne før os har bygget op, og jeg forstår særlig ikke den socialdemokratiske top – nu er der ikke så mange af dem til stede. Det er, som om I har glemt, at det samfund, vi har skabt sammen, det Fællesskabsdanmark, det Velfærdsdanmark, kom, fordi I sammen med resten af venstrefløjen og arbejderbevægelsen stillede jer på den lille mands side mod de økonomisk magtfulde.

Jeg har sagt det før, og jeg kommer nok også til at sige det igen: Politik handler i sidste ende om at vælge side. Desværre stiller regeringen sig alt for ofte på den forkerte side, på den økonomiske elites side. Vi ser det nu, hvor regeringen vælger side med det industrielle landbrug, som ødelægger vores drikkevand, vores klima, vores vandløb og vores fjorde, frem for at stille sig på side med det store flertal af os, som mister muligheden for at tage en svømmetur i

et rent hav eller fiske torsk og rødspætter fra kysten med vores børn. I vælger side med arbejdsgiverne, når I afskaffer en forårsfridag, frem for at kæmpe for mere fritid og frihed til lønmodtagerne, sådan som vi historisk har gjort det sammen. I vælger side med de fossile interesser i stedet for de unge, der kæmper for en grøn, retfærdig fremtid. Og ja, I vælger side med millionærerne frem for at sikre folkepensionisterne en værdig alderdom.

Jeg vil gerne give et løfte til danskerne. Jeg og Enhedslisten kommer aldrig til at stille os på side med de økonomisk magtfulde i det her samfund. Vi kommer altid til at stå på side med jer, der ikke er født ind i magt, rigdom og privilegier, med jer, der lever af ærligt arbejde og ikke af spekulation med kapitalindkomster, med jer, der har arbejdet et langt liv, og nu med rette kræver en værdig alderdom. Vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at være jeres tillidsmand her i Folketinget. I kan regne med os på jeres side – hver gang! Tak for ordet.

Kl. 16:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Den første er fra hr. Frederik Vad. Værsgo.

Kl. 16:53

Frederik Vad (S):

Tak for det. Magtkamp taler hr. Pelle Dragsted meget om, og i går i dagbladet Politiken var der et interview med en svensk politibetjent, Mustafa Panshiri, med afghanske rødder, som fortalte, hvordan han rejser rundt og holder foredrag om, hvordan man sikrer, at unge, voksne og ældre med anden etnisk baggrund i Sverige overholder loven. Han siger, at førstegenerationsindvandrene, han møder, gerne vil have lukkede grænser, strammere udlændingepolitik og mere politi, men at anden og tredje generation vender sig, siger han, mere og mere mod svenske værdier og mod Sverige.

Vi ser den magtkamp i hele Skandinavien: nye magthavere lokalt over for nye magtesløse. Hvad er, hr. Pelle Dragsted, det moderne socialistiske svar på den magtkamp og på den magtesløshed? Tak.

Kl. 16:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:54

Pelle Dragsted (EL):

Jeg er en lille smule i tvivl om, hvad det helt præcis er for en magtkamp, ordføreren taler om. Hvis det er magtkampen mellem nogle familieklaner og bander i det svenske samfund og alle dem, som kriminaliteten går ud over, vil jeg sige, at jeg ikke tror, der findes en folkevalgt herinde, som ikke synes, at den slags skal have al den modstand, det kan få. Det går ud over helt almindelige mennesker, og i øvrigt går det ikke mindst ud over mennesker med anden etnisk baggrund i Sverige. Det er jo dem, der er de primære ofre for den her bandekonflikt.

Integrationen i Sverige er gået skævt; det er jo helt tydeligt. Det gælder ikke alt, men i høj grad. Og det er jo dårlig politik. Noget af det, vi har set i Sverige, er, at man har samlet de mennesker, der er kommet dertil, i store boligblokke uden for bl.a. Stockholm. Her har der været store grupper, som har haft lavere beskæftigelse og dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet, og det er jo sådan noget, som kan være med til at skabe den her udvikling.

Nu er min tid løbet ud.

Kl. 16:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 16:55

Frederik Vad (S):

Men den der tro på, at hvis bare man får en bolig, en uddannelse, et arbejde og turpas til foreningslivet, skal det nok gå, er jo den mentalitet og tankegang, der har slået fejl. Grunden til, at jeg bringer det svenske eksempel op, er, at vi ser den udvikling i hele Skandinavien og ser den i store dele af Europa. Ordføreren taler om alle de unge, der stemmer grønt, men flere og flere unge stemmer jo på højreorienterede partier, fordi socialismen ikke har svar på det her. Kan hr. Pelle Dragsted ikke godt se, at der er et problem her – at den magtkamp har socialismen ikke svar på?

Kl. 16:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:56

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror ikke, der er noget, der løses med turpas og fritidsinteresser alene. Jeg tror, det er en vigtig del af indsatsen, men det er klart, at kriminalitet også skal bekæmpes med politi og straf; det er også en del af det. Det skal bekæmpes med forebyggelse og med beskæftigelse.

I forhold til spørgerens billede af, hvordan situationen er i Danmark, synes jeg spørgeren ser bort fra, at vi faktisk har en relativt positiv udvikling i Danmark, hvor f.eks. kriminaliteten blandt efterkommere af indvandrere er faldende, og hvor vi ser, at rigtig mange er kommet i arbejde de seneste år. Det betyder, at der er et eller andet, vi måske gør rigtigt, men der er da masser at tage fat på igen. Jeg synes, det socialistiske svar på det her er det, som udenrigsministeren, tror jeg det var, kaldte en holistisk løsning. Vi skal jo hele vejen rundt for at løse de her problemer.

Kl. 16:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 16:57

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det, og velkommen som ordfører til min gamle kollega fra kommunalbestyrelsen på Frederiksberg. Mit spørgsmål til Enhedslisten handler om den her utilfredshed, som jeg har bemærket man har over for regeringen, ikke mindst Socialdemokratiets deltagelse og de skattelettelser, som indgår i regeringsgrundlaget, og de yderligere skattelettelser, man har talt om, og som forhåbentlig snart bliver gennemført. Hvordan havde verden set ud, hvis Enhedslisten havde været støtteparti og Socialdemokratiet havde valgt at benytte sig af det røde flertal efter valget? Havde vi så set skattelettelser i det omfang, som vi ser det nu?

Kl. 16:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:57

Pelle Dragsted (EL):

Jeg ved præcis, hvor spørgeren vil hen, og jeg vil faktisk gerne spille med på den leg. Jeg tror, at det, ordføreren gerne vil have bekræftet, jævnfør den diskussion, vi har haft over for Liberal Alliance og andre, er, at Venstre faktisk har sikret nogle skattelettelser, og det er jo rigtigt. Vi havde ikke accepteret at sænke topskatten, for vi synes virkelig ikke, at det i en situation, hvor vi har de forhold ude i velfærden, vi har, er en god idé, at en millionær, en direktør, der tjener 2 mio. kr., skal have 11.000 kr. ned i foret. Det synes vi er en forkert måde at anvende pengene på, så det havde vi ikke accepteret.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:58 offentlig sektor, desværre flygter væk fra der, hvor vi har allermost brug for dem. Måske var det det, vi skulle starte med at kigge på.
Kl. 17:00

Jan E. Jørgensen (V):

I forlængelse af det samme – nu tænker vi så frem – vil jeg sige, at hvis vi forestiller os, at Enhedslisten en dag får mulighed for at agere støtteparti for en socialdemokratisk regering, vil man så stille det som krav, at de skattelettelser, der bliver gennemført nu, bliver rullet tilbage?

Kl. 16:58 **Tredje næstformand** (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 17:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:58

Kl. 16:58

Pelle Dragsted (EL):

Vi vil klart have som en vigtig del af vores krav, at vi får gjort noget ved den ulighedskrise, vi har i vores samfund. Altså, den rigeste procent af danskerne sidder på en større del af de samlede indkomster i Danmark end nogen sinde før. Er det en god udvikling for vores samfund, er det en god udvikling for vores land? Vi har lige set en meningsmåling, der viser, at over 80 pct. af danskerne ikke ønsker større ulighed, men alligevel stiger uligheden hvert år. Men man skal i forbindelse med det med skat huske, at man kan lave skatteomlægninger. Vi vil gerne sænke skatten for dem, der har lave indkomster, men så kan vi måske skrue lidt op for den for f.eks. arbejdsfrie indkomster.

Kl. 16:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Rasmus Lund-Nielsen.

Kl. 16:59

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Mange tak. 7 ud af de 11 største virksomheder, der er startet i Danmark siden år 2000, er flaget ud af Danmark; de lægger deres skattekroner i nogle andre lande og bidrager til deres velfærd. Så jeg vil gerne høre ordføreren, hvad ordføreren tænker om det med, at vi jo har OECD's højeste skattestryk, at vi har en rigtig høj erhvervsbeskatning, og om det kan have en sammenhæng med, at de her virksomheder flager ud af Danmark, og hvad Enhedslisten vil gøre for at øge rammevilkårene for iværksætteri, og for at virksomheder kan vækste i Danmark.

Kl. 17:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:00

Pelle Dragsted (EL):

Først er her lige lidt fakta: Danmark ligger jo under middel i selskabsskat, og jeg tror, at det, ordføreren antyder, er, at vi skulle have en ringe konkurrenceevne, og at vi skulle være et dårligt sted at være virksomhed. Men vi ligger jo øverst på de lister, der vurderer den slags, år efter år. Altså, det amerikanske erhvervsmedie Forbes har jo placeret Danmark som det bedste sted at starte virksomhed. Vores konkurrenceevne er jo så god, at vi har et vedvarende højt overskud på betalingsbalancen. Så jeg har meget svært ved at genkende det her dramatiske billede af, at Danmark ikke skulle være et godt sted at drive virksomhed.

Til gengæld kan jeg se, at Danmark måske ikke længere er det bedste sted at være lønmodtager, fordi folk, ikke mindst i vores

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Det er rigtigt, at der er nogle vilkår i Danmark, som gør, at det kan være godt at drive virksomhed. Bl.a. har vi en god infrastruktur, og vi har en veluddannet humankapital og andre ting. Men der er stadig væk en høj aktieindkomstbeskatning, og der kan være noget iværksætteribeskatning, der kan hindre, at virksomheder kan trives i Danmark, i hvert fald vælger de at flytte ud.

Vi kan i hvert fald se, at der i de sidste 30 år kun har været to virksomheder, hvor der er over 1.000 medarbejdere, og man kan jo sige, at vi også er interesseret i at skabe det næste Novo Nordisk. Det er jo ikke bare for at gøre de rige rigere. Det er jo i lige så høj grad for vores børnebørns skyld, altså at vi netop kan sørge for at få en masse skatteindtægter, der kan sikre vores velfærd.

Kl. 17:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:01

Pelle Dragsted (EL):

Det er en lidt sjov diskussion, ikke? For erhvervslivet siger lige nu, at de slet ikke kan få arbejdskraft nok, og samtidig siger ordføreren, at vi har brug for nogle flere virksomheder. De vil måske så mangle endnu mere arbejdskraft. Men lad det ligge.

I Enhedslisten er vi optaget af, at der er gode forhold for iværksættere i det her land. Det var derfor, vi under corona var et af de partier, der gik forrest i at sikre, at der blev holdt en hånd under dem, som blev ramt urimeligt. Vi kan heller ikke forstå, hvorfor man lader virksomhed efter virksomhed gå konkurs i stedet for at give dem en mulighed for at afdrage på den coronagæld lidt længere eller eftergive den.

Så vi er meget optaget af små iværksætteres forhold i det her samfund, og det kunne jeg tale meget længere om, men det er der desværre ikke tid til.

Kl. 17:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Pia Olsen Dyhr, SF.

Kl. 17:02

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til ordføreren for en glimrende tale, og endnu en gang tak for det gode samarbejde mellem SF og Enhedslisten. Det glæder mig meget. Og tillykke med den nye post som politisk leder for Enhedslisten. Jeg glæder mig rigtig meget til, at vi skal samarbejde om rød-grønne løsninger for Danmark og kæmpe videre for et mere solidarisk Danmark og et mere fremadskuende Danmark på den grønne dagsorden.

Efter sidste valg tror jeg ret mange danskere blev en smule overrasket over, at vi lige pludselig fik en regering hen over midten. Jeg blev ikke så overrasket, for jeg havde faktisk hørt statsministeren meget tydeligt sige, at ambitionen var en regering hen over midten, men det, jeg blev overrasket over, var, at partiet Venstre og partiets formand valgte at skrotte det, man havde sagt i valgkampen, om, at man aldrig ville gå ind i en sådan regering. Jeg tror, at ord som »rædselsfuldt« og andet blev brugt. Men fred være med det, nu er det sket, men det viser, at der kan ske ting i politik, som er en smule mærkelige, eller noget, som man ikke forudser.

Men kan vores to partier – om end vi kan være uenige om mange ting – ikke være enige om, at det, vi lover før valget om en solidarisk løsning og en grøn løsning, også er det, vi leverer efter valget?

Kl. 17:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:03

Pelle Dragsted (EL):

Tak for spørgsmålet, og også tusind tak for samarbejdet. Det ser jeg sindssygt meget frem til. Som jeg var inde på tidligere, er det jo en virkelig imponerende rejse, som ordføreren har været på med sit parti, og det er smukt at se, hvordan flere og flere danskere viser tillid.

Jeg mener jo, og det sagde jeg også, da jeg tiltrådte, at vi står med en helt utrolig vigtig opgave i de partier, som er tilbage i det, der engang hed den rød-grønne blok, simpelt hen fordi det er blevet så tydeligt efter det år, der efterhånden er gået med denne regering, hvad der sker, når der ikke sidder venstreorienterede eller socialister med der, hvor beslutningerne bliver taget. Så angriber man lønmodtagernes basale rettigheder, gør deres frihed mindre, så begynder man at tale om, at der skal være brugerbetalning på ældreplejen, og så bliver klimakampen sat i bakgear.

Der var mange, der var utilfredse med vores resultater, og selvfølgelig voksede træerne ikke ind i himlen, da vi var grundlag for Mette Frederikssens første regering, men i dag er det jo i hvert fald tydeligt, hvad man får, når vi ikke længere sidder med ved bordet. Så selvfølgelig kommer vi til at levere det, som vi lover, også efter næste valg, hvor vi forhåbentlig får en regering, der repræsenterer flertallets interesser i det her samfund.

Kl. 17:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 17:04

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for svaret. Det er jeg glad for. Vi er jo helt enige om, som ordføreren også var inde på, at klimaudfordringen er vores tids største udfordring. For den bliver ikke nem at løse, men den kan stadig væk løses. Vi er også enige om, at den udhuling, der er af velfærden, faktisk er kras. Folk oplever det på deres egen krop, og med de her to store kriser og udfordringer stiller jeg mig dybt undrende over for en regering, der har tænkt sig at lave skattelettelser.

Så kan vi mon ikke være enige om, at skattelettelser ikke er det rigtige middel i en tid, hvor vi har brug for at prioritere vores velfærd?

Kl. 17:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:05

Pelle Dragsted (EL):

Absolut. Altså, skattelettelser er jo dejlige, specielt hvis de går til folk i bunden, for der er jo folk, som har svært ved at klare sig. Men som ordføreren selv var inde på tidligere, kan man jo lette skatten i bunden ved til gengæld så f.eks. at indføre en skat på nogle af de elspekulanter, som tjener milliarder på at hive pengene op af lommen på danskere og andre europæere. Det synes jeg vi kan tale om. Men det skal ikke være velfærden, det skal ikke være de ældre, og det skal ikke være mennesker, der er ramt af handicap, der skal betale for, at direktørerne nu kan købe en flaske Bourgogne mere. For det er vel det, der er råd til for de der 1.000 kr. om måneden.

Kl. 17:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 17:05

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det, og tillykke til hr. Pelle Dragsted med at komme i den her klub; det glæder jeg mig til. Jeg vil egentlig også gerne rose hr. Pelle Dragsted for at være en dygtig debattør. Altså, man er dygtig, når man kan få socialismen til at lyde som noget ufarligt, og det evner hr. Pelle Dragsted.

Men jeg synes, det var en dejligt ideologisk tale, og jeg vil egentlig også gerne tage lidt fat i det her med magtkritikken, for det er jo interessant. Jeg vil egentlig gerne fremhæve en anden marxist, som ud fra en marxistisk klasseanalyse konkluderede nogle ret interessante ting, og det er Jørgen Dich, jeg tænker på. Hans marxistiske klasseanalyse er jo, at den klasse, der reelt er den herskende klasse og udbytter arbejderne, er den kreative klasse, der via høje skatter sørger for at kunne få alle mulige mærkelige projekter til sig selv og blive verdensmålskonsulenter i det offentlige og lignende. Jeg tænker, at hr. Pelle Dragsted udmærket kender til Jørgen Dichs kritik af den herskende klasse, og jeg vil egentlig bare høre: Er der ikke noget om snakken på det område? Burde Enhedslisten ikke prioritere den kamp?

Kl. 17:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:06

Pelle Dragsted (EL):

Jamen det tror jeg da absolut der er. Jeg tror da, at alle institutioner har en tendens til gerne at ville vokse, og det gælder også offentlige institutioner. Jeg tror, det var offentligt ansatte og offentlige bureaukratier, han først og fremmest talte om. Det er da derfor, at vi selvfølgelig som politikere med ansvar for den del af økonomien, der drives i offentligt regi, har et ansvar. Altså, jeg forstår ikke, hvorfor kommunaldirektører f.eks. skal have gyldne håndtryk på flere millioner kroner. Det kunne jeg godt tænke mig at gribe ind over for. Der er mange ting i den offentlige sektor, som ikke fungerer godt nok, og som vi kan gøre anderledes.

Jeg vil bare sige, at når jeg kigger ud på verden i dag og tænker, hvor truslen mod almindelige menneskers frihed er, så vil jeg nok nærmere kigge over i retning af sådan noget som techgiganter, altså private virksomheder, som får voksende indflydelse på vores liv og ind i vores børneværelser, end på sygeplejersker, sosu'er og andre offentligt ansatte. Men det ene udelukker jo ikke det andet. Jeg er helt åben for, at den snak er vigtig. Altså, vi er her for at forsvare almindelige menneskers frihed og rettigheder, uanset hvem det er, som udfordrer og begrænser dem.

Kl. 17:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 17:08

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, jeg vil blive lidt i det marxistiske teorilokale, for noget, jeg synes er interessant, og som jeg har observeret på venstrefløjen, er jo, at der lidt er kommet en overbygning til den klassiske marxistiske analyse, sådan en kulturel marxisme om, at det ikke længere er kapitalisterne, der er magthaverne. Nej, det er den hvide mand, og det er derimod alskens tænkelige minoriteter, der er den nye undertrykte klasse, den nye arbejderklasse.

Man ser jo også, at identitetspolitikken har særlig fat i venstrefløjen. Hvilke tanker gør ordføreren sig om den frembrusende identitetspolitik, også på venstrefløjen?

Kl. 17:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:08

Pelle Dragsted (EL):

Nogle gange er jeg lidt i tvivl om, om det er venstrefløjen eller Berlingskes debatredaktion, der er mest optaget af de der spørgsmål. Men min holdning er sådan her: Jeg synes, at identitetspolitik er sådan et mærkeligt begreb, der betyder alt muligt.

Så jeg tror, at mit svar er sådan her: Hvis man med identitetspolitik mener, at homoseksuelle eller transkønnede skal kunne gå i fred på gaden uden at blive udsat for vold, og hvis man mener, at kvinder skal have den samme løn som mænd, er jeg all in. Men hvis det handler om kagepersoner, eller hvilket køn der skal være på fodgængerovergangen, eller hvad for nogle sange vi må synge fra Højskolesangbogen, er det ikke noget, ordføreren vil opleve mig bruge et sekund af min tid på. Jeg mener, at det er distraktioner fra langt vigtigere spørgsmål.

Kl. 17:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 17:09

Per Larsen (KF):

Tak for det, og tak til hr. Pelle Dragsted for en god tale, og tillykke med posten som politisk ordfører for Enhedslisten. Der var faktisk meget gods i den tale. Den var meget ideologisk, og vi deler trods alt nogle ting, selv om vi har forskellige udgangspunkter. Men der er det her med friheden – pressefrihed, næringsfrihed, åbenhed i den offentlige forvaltning – og sådan er der jo nogle ting, som vi kan stå sammen om, og som jeg sætter pris på at I dyrker. Der var også meget godt fra hjertet til vælgergrupper, og det kan man jo godt lide. Altså, der blev nævnt nogle. Og så er det jo sådan, at vi er forskellige. Ordføreren er socialist, og jeg er borgerlig, og så har jeg det sådan, at jeg somme tider bliver lidt nervøs, når nu vi kommer ind på økonomiske områder. Men lad det nu ligge.

Vi har en abortdebat lige i øjeblikket, og jeg vil gerne spørge ordføreren til det udspil, som Enhedslisten har, i forhold til en 22-ugersgrænse: Hvordan er man kommet frem til, at det lige nøjagtig skulle være 22 uger?

Kl. 17:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:10

Pelle Dragsted (EL):

Først tak for spørgsmålet. Jeg synes faktisk, at det her med, hvordan ideologier krydser lidt ind over hinanden, er interessant. Nu har jeg snakket om det liberale og det socialistiske, og hvordan det i mine øjne meget vigtigt kan befrugte hinanden på positive måder. Det gælder sådan set også konservatisme. Jeg har været glad for at høre hr. Søren Pape Poulsen tale om familien og tale om, at vi ikke bare er økonomiske brikker i et eller andet spil. Og jeg har haft glæde af meget debat med Konservative, for der er jo også en vægt på fællesskaber, som måske har lidt mere bund end det, man godt nogle gange kan opfatte som sådan lidt åndløs liberalisme. Så jeg synes, at der er noget at hente fra alle de store ideologier, selv om jeg jo

nok trækker mest på den socialistiske idéhistorie, lidt på Grundtvig og andre ting også.

Men til dit spørgsmål vil jeg sige, at det er vi ved at lytte til fagpersoner, til nogle af de grupper, altså jordemødre og andre faglige grupper, som kender til det her og ved, hvad det handler om. Og så handler det om, at efter den her nakkefoldsscanning, som jo er i uge 21, tror jeg – jeg er altså ikke helt ekspert på det her område – er der mange, der i dag ligesom skal stå med hatten i hånden oppe hos et eller andet panel og så prøve at få lov til at få en abort. Vi synes måske, at man skal have den frihed som kvinde og som familie til at tage det valg.

Kl. 17:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Per Larsen.

Kl. 17:11

Per Larsen (KF):

Tak for det. Jeg har det selv sådan, at jeg som udgangspunkt synes, at aborter skal foregå så tidligt som overhovedet muligt, fordi det er mere ukompliceret. Hvis man slår op eksempelvis på sundhed.dk om scanninger og det her med uge 22, bliver man jo oplyst om, at der altså er tale om et foster på i omegnen af 27 cm, der vejer 450 g, og vi kan rent faktisk også læse noget om, at på de kvinder, som har været udsat for at have fået foretaget en abort så sent, kan det faktisk virke voldsomt traumatiserende. Derfor synes jeg jo, det er lidt ærgerligt, hvis det er sådan, at man rykker grænsen så langt, at det på den måde kommer til at traumatisere nogle kvinder.

Kl. 17:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:12

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror ikke, der er nogen kvinder, som ønsker en abort, som ikke ønsker, at det skal ske så tidligt som muligt. Men der er jo nogle gange, hvor man først opdager en graviditet meget sent, eller der er andre årsager til, at man ønsker at få afbrudt en graviditet. Det kan f.eks. være på grund af en nakkefoldsscanning. I dag kan man allerede få foretaget aborten i 22. uge. Man skal bare forbi et panel. Og det, vi foreslår fra Enhedslistens side, er sådan set ikke, at vi ændrer grænsen. Vi ændrer, om det er kvinden, der beslutter det, eller et panel af embedsmænd, der beslutter det, og der går vi ind for det sidste. Men enhver forøgelse af abortgrænsen vil være et positivt skridt i vores øjne.

Kl. 17:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 17:13

Martin Lidegaard (RV):

Tak for de venlige bemærkninger, og endnu en gang tillykke til den nye ordfører. Jeg glæder mig også meget til at fortsætte samarbejdet, ikke mindst inden for de grønne områder, hvor vi jo deler en passion for at få ryddet op efter vores generationer, og hvor vi også, tror jeg faktisk, deler en dyb bekymring over, at vi stadig væk er så dårlige til at bryde den negative sociale arv i Danmark, som vi er.

Det fører mig til at spørge – for det er noget, jeg har haft lejlighed til at diskutere med hr. Pelle Dragsted et par gange nu – om hr. Pelle Dragsted, når man snakker om magtfordelingen og skillelinjer imellem befolkningsgrupper i Danmark, så ikke også ser en ny skillelinje, kan man sige, mellem de voksne, ældre generationer og

børnene og de unge i det danske samfund? Jeg tænker, at det ligesom er sket på vores vagt, altså at det er vores aldersgruppe og dem, der er ældre, der har lavet alle problemerne i forhold til klima og miljø.

Vi har unge og børn med mistrivsel på et niveau, som der aldrig har været før. Vores generationer var også dem, der fik foræret et boligskattestop. Det var ikke med vores tos gode vilje, men det gjorde de, og i dag fylder de ældre utrolig meget i dansk politik. Jeg ved godt, der er forskel på ældre indbyrdes, men burde de ressource-stærke ældre ikke tage et større ansvar?

Kl. 17:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:14

Pelle Dragsted (EL):

Der er helt klart generationsmodsatninger, ikke mindst på boligmarkedet, men der er også en tendens til, at de modsætninger bæres videre fra generation til generation. Det ser vi jo, i forbindelse med at familier, der har friværdis, kan hjælpe deres børn ind på boligmarkedet osv. osv. Så jeg vil stadig væk sige – og det er jo nok ikke så usædvanligt for en socialist – at det, som jeg vil kalde sådan klasse-mæssige eller økonomiske skel, er de grundlæggende skel i vores samfund.

I forhold til det her med klimaet og generationerne vil jeg sige, at jeg egentlig oplever, at der på tværs af generationer er en stor vilje til at gøre noget. Jeg var nede på pladsen forleden dag, hvor bedsteforældre for grøn omstilling var stærkt repræsenteret sammen med en masse unge mennesker.

Hvis jeg må sige en ting, som jeg undrer mig lidt over i forhold til Radikale Venstre, så handler det om, at den her generationskontrakt jo er vigtig, men samtidig flirter spørgeren jo med tanken om at gå i regering med fru Inger Støjberg og gå i blok med fru Pernille Vermund og andre, som jo helt åbenlyst har et meget anderledes perspektiv på f.eks. landbrugets ansvar her. Er det en måde at opfylde en generationskontrakt på?

Kl. 17:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 17:15

Martin Lidegaard (RV):

Lad mig starte med at sige, at jeg, fuldstændig som hr. Pelle Dragsted, oplever en enorm opbakning og en forventning fra den danske befolkning, fra alle generationer, i forhold til at få gjort noget ved det her klima. Det, jeg er lidt ude efter, handler om, hvem det er, der i en eller anden forstand skal betale, og hvem det er, der kommer til at skulle yde en ekstra indsats. Der synes jeg lidt pilen peger på de voksne generationer i Danmark. Jeg vil gerne sige ligeud, at jeg nok ikke deler hr. Pelle Dragsteds skønmaleri, hvad jeg synes det er, af, hvordan det var under den socialdemokratiske etpartiregering. Jeg synes, implementeringen af den grønne omstilling gik i stå. Vi fik sammen tilkæmpet os nogle mål, men det stod stille. Jeg tror, vi er nødt til at levere et større parlamentarisk pres, hvis det skal lykkes at komme videre.

Kl. 17:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:16

Pelle Dragsted (EL):

Det tror jeg absolut også, og det vil jeg meget gerne gøre sammen med hr. Martin Lidegaard. Jeg er bare ganske sikker på, at man ikke

får mere klima ved at gå i en alliance med fru Inger Støjberg og fru Pernille Vermund, som jeg i øvrigt har stor respekt for, men lige på det område er uenigheden stor. Derfor synes jeg, at det er lidt et svigt af generationskontrakten, når Radikale siger – og jeg håber bare, det er en midlertidig flirt – at det godt kan være, at vi skal lægge vores æg ovre i den skål. Det synes jeg faktisk ikke er ansvarligt over for fremtidige generationer.

Kl. 17:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Mikkel Bjørn, Dansk Folkeparti.

Kl. 17:17

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg er lidt nysgerrig, for jeg har kunnet læse i Kristeligt Dagblad og i Politiken, at Enhedslisten har haft en voldsom konflikt med et af deres egne byrådsmedlemmer i Norddjurs over det, at han har udtalt det objektive forhold, at han mener, at der kun findes to køn, og af det, jeg har kunnet læse mig til, har Enhedslisten tilnærmelsesvis været ved at ekskludere den her mand for at komme med den rimelig åbenlyse erklæring.

Mener Enhedslisten, at det er så meget over grænsen at konstatere den objektive virkelighed, at der kun findes to køn, at man som byrådsmedlem for Enhedslisten skal overveje sine fremtidsmuligheder i Enhedslisten, hvis man kommer med det udsagn?

Kl. 17:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:17

Pelle Dragsted (EL):

Tak for spørgsmålet. Som altid skal man være varsom med det, man læser i aviserne, selv i Politiken. Jeg kan garantere ordføreren, at man ikke bliver ekskluderet fra Enhedslisten for at mene, at der findes to biologiske køn. Der er mere til den sag. Det er en personsag, som håndteres i vores organisation, og derfor vil jeg ikke gå ind i den. Men man bliver ikke ekskluderet fra Enhedslisten, fordi man mener, at der findes to biologiske køn.

Kl. 17:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 17:18

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Det er jeg glad for at høre. Jeg har et andet spørgsmål, jeg er lidt nysgerrig på. Nu sagde ordføreren, at han var tilhænger af enhver udvidelse af abortgrænsen, og jeg har også kunnet høre nogle lignende ting fra andre ordførere fra Enhedslisten. Ville Enhedslisten bakke op om en abortgrænse, der eksempelvis lå dagen før fødslen? Er det en abortgrænse, som Enhedslisten ville kunne stå inde for?

Kl. 17:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:18

Pelle Dragsted (EL):

Nej, der tror jeg, ordføreren misforstod mig. Det, jeg sagde, var, at vi jo har set, hvad der bl.a. er kommet fra Etisk Råd og andre, og lige nu ligger Danmark altså meget, meget lavt, når det kommer til abortgrænsen, også sammenlignet med mange andre lande. Vi var forrest; vi var et pionerland, der var med til at sikre kvinder den enorme frihed, den enorme rettighed, det er at bestemme over sin

egen krop og undgå de forfærdelige konsekvenser, der var, dengang aborten var forbudt, og så har vi stået stille.

Så det, jeg egentlig bare sagde, var: Vi har sagt 22 uger, men vi er selvfølgelig glade for ethvert skridt i retning af at give kvinden større magt og frihed i forhold til sin egen krop.

Kl. 17:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 17:19

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det, og tak til ordføreren for en glimrende tale. Selv om Alternativet jo ikke er et socialistisk parti, men et grønt og progressivt parti, er vi også meget, meget glade for samarbejdet med Enhedslisten og glæder os til fortsat at arbejde sammen for et mere grønt og retfærdigt Danmark.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til ordførerens tanker om omstilling af landbruget, for det er jo sådan, at vi tit reducerer snakken til kun at handle om en CO₂-afgift. Efterhånden er næsten alle herinde jo enige om, at klimakrisen er alvorlig, og at vi skal handle på den, men vi er så til gengæld bare ret uenige om, hvad der skal til. Men jeg kunne godt tænke mig at høre nogle af Enhedslistens og ordførerens tanker om, hvordan et bæredygtigt landbrug, som også er klimavenligt, ser ud i fremtiden.

Kl. 17:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:20

Pelle Dragsted (EL):

Tusind tak for det. Det giver også anledning til at svare på en påstand, der er blevet fremsat et par gange heroppefra, nemlig at det skulle være Enhedslistens holdning, at landbruget skal afvikles. Det er overhovedet ikke Enhedslistens holdning.

Hvis vi kigger på, hvad der er sket i landbruget over de seneste årtier, så er det jo nærmest en afvikling. Altså, der går nærmest ikke en uge, uden at der er et landbrug, der lukker ned. Vi har set en enorm centralisering, hvor færre og færre mennesker arbejder i landbruget. I dag er det jo næsten umuligt for unge landmænd at komme ind og få et landbrug, fordi jordpriserne er så høje. Det, vi ser lige nu, er, at udenlandske kapitalfonde opkøber vores landbrugsjord i stort omfang. Så den model, vi har for landbruget nu, er jo ikke god, og de landmænd, der er så heldige at have et stykke jord, er jo gældsslaver hos finanssektoren. Så den model, vi har nu, og som bliver forsvaret, som om den var det bedste i verden, er jo uholdbar. Vi eksporterer uforarbejdede små grise – vi er jo nærmest et uland, når det kommer til eksport – frem for at lave forarbejdede varer. Nu er min tid løbet ud, men jeg må følge op på det i mit næste svar.

Kl. 17:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 17:21

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Det er dejligt at høre engagementet, som vi deler i Alternativet, og jeg kan høre, at Enhedslisten på mange måder er lige så ambitiøs som Alternativet på det her område. Jeg glæder mig til, at vi sammen skal prøve at videreudanne folk herinde, med hensyn til hvordan landbruget kunne se ud i fremtiden.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:21

Pelle Dragsted (EL):

Ja, og heldigvis kan vi også selv blive videreuddannet af alle de gode kræfter, som er i gang derude. Der er jo mange progressive kræfter, også i landbruget, som arbejder på at skabe et nyt og bæredygtigt landbrug.

Nu spurgte ordføreren til virkemidlerne. Et af de virkemidler, som vi har kæmpet for i rigtig mange år – det var næsten ved at blive gennemført under Poul Nyrup Rasmussens regering, men så væltede regeringen, og så kom Anders Fogh Rasmussens regering og satte det hele i stå – er etableringen af en økologisk landbrugsfond, altså en jordfond, hvor man fra statslig side kan opkøbe de her mange, mange landbrug, som hele tiden sælges, screene dem, tage lavbundsjord ud og forpagte dem ud til bæredygtig produktion. Det tror jeg ville være et enormt vigtigt redskab både til at få hjulpet unge landmænd med faktisk at blive landmænd, men også til at få reduceret udledningerne. Så det er noget, som vi absolut synes skal være et meget vigtigt krav, også til en forhåbentlig kommende mere grønt orienteret regering.

Kl. 17:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 17:22

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Jeg kan forstå, at jeg er en af dem, der skal belæres om, hvordan landbruget fungerer, og om hvilke trælse og dumme mennesker vi ude på landet er, fordi vi har dyrehold. Det er jeg da meget ked af. Men en af de ting og en af de fordomme, jeg hører fra nogle af de partier, som typisk bliver stemt ind meget langt væk fra et landbrug, er jo det her med, at der dør så mange smågrise, og at den her produktion af grise nærmest er masse mord sat i produktion. De samme partier går jo ind for økologi og frilandsgrise, for dyrene skal ud at have det godt i naturen, og så vil jeg bare gerne høre ordføreren for Enhedslisten: Er det ikke faktuel korrekt, at der procentuelt dør flere grise ude i jeres utopiske samfund, end der gør i en traditionel griseproduktion? Lad os nu få fakta på bordet.

Kl. 17:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:23

Pelle Dragsted (EL):

Nu er jeg ikke ekspert på det her område, det må jeg sige, men jeg tror, at jeg modtog en sms fra min landbrugsordfører så sent som i går, som handlede om, at det er 16 pct. af de små grise, der dør i det konventionelle landbrug. Nå, jeg kan se, at han sidder og ryster på hovedet. Jeg må vende tilbage med det præcise tal. Jeg beklager meget, men det er svært at holde styr på det hele som politisk ordfører. Uanset hvad har vi et kæmpestort problem med dyrevelfærd i vores landbrugsproduktion. Det er jo helt åbenlyst, at der dør for mange smågrise. Altså, det kvælstofproblem, vi har snakket om i forhold til vores fjorde og vores vand, skyldes jo, at vi har for mange dyr, for det, der kommer ud af den ene ende på dem, spredt man ud over markerne, og det er det, der ender ude i vores fjorde, sådan at de kommer til at ligne de her ørkener. Så vi skal jo gøre noget ved landbruget, og det ærgrer mig lidt, at der er

nogle partier, som ligesom bare er sådan Rasmus Modsat. Jeg synes hverken, at ordføreren er træls eller dum – så langt fra, tværtimod – men måske lidt Rasmus Modsat på det her område.

Kl. 17:24

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 17:24

Kim Edberg Andersen (NB):

Som landbrugsdreng kan jeg godt forklare, hvorfor man ikke har tallene for de her frilandsgrise. Det er, fordi der ikke er nogen, der er dum nok til at gå ind til en gris, der ligger ned, hvis hun har grislinger. Det vil sige, at man simpelt hen ikke finder ud af, hvor mange der dør, for man går ikke ind til sådan en so. Det gør man ikke.

Men når nu Enhedslisten går ud og siger alt det her om kvælstof, vil jeg sige, at landmændene i årevis har sagt: Tag endelig lavbundsjordene ud, det er super fint. De vil bare gerne have lov at gødske på de højbundsjordene, de har. Så de kunne faktisk godt finde løsninger. Er virkeligheden ikke, at hvis vi holdt op med at være ideologiske og holdt op med bare ikke at kunne lide landbruget og så snakkede med landmændene, ville vi komme ret godt i mål? De vil jo gerne selv.

Kl. 17:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:25

Pelle Dragsted (EL):

Jeg vil virkelig gerne opponere imod det der med, at jeg ikke kan lide landmændene. Altså, jeg har landmænd i min familie, og jeg har så sent som sidste sommer været oppe at besøge en af dem i Thy, i Brund, tror jeg det hedder, ikke så langt fra Thisted. Det er en af Thisebønderne, som har været med til at starte den økologiske mejeriproduktion i Danmark, som jo er blevet en kæmpesucces. Det viser bare, at landbruget ikke er én ting. Landbruget er jo flere ting. Jeg tror bare, vi bliver nødt til at indse, at den landbrugsmodel, vi har haft, hverken er god for de unge landmænd, for de har ikke en chance, eller for vores klima og miljø. Men vi kan sagtens skabe et godt og bæredygtigt landbrug i det her samfund, det kan vi godt.

Kl. 17:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Thomas Monberg, Socialdemokratiet.

Kl. 17:25

Thomas Monberg (S):

Tak. Stort tillykke med din nye titel som politisk ordfører, hr. Pelle Dragsted. Jeg må nok indrømme, at jeg kommer til at savne dig en lille smule på boligområdet, for som i dag, hvor du har givet os en historiefortælling om, hvordan vores demokrati og folkestyre har udviklet sig, fortæller du også nogle gange mig på boligområdet lidt om, hvordan boligmarkedet i hovedstaden er. Det har jeg nydt stor glæde af, så tak skal du have for det. Men i den historiefortælling er der også nogle andre historiske begivenheder, som sker nu, f.eks. i Ukraine. Der er vi jo rigtig glade for, at Enhedslisten har været med til at sende nogle F-16-fly til Ukraine til at hjælpe dem i deres frihedskamp mod en diktator. Hvordan ser Enhedslisten sig selv spille en rolle i, hvordan vi kan støtte Ukraine i fremtiden? Kan du belyse det lidt for os?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Inden ordføreren får ordet, vil jeg bare lige minde om Folketingets forretningsorden, hvor vi ikke er helt begejstret for det med direkte tiltale.

Kl. 17:26

Pelle Dragsted (EL):

Jeg lagde slet ikke mærke til det, men sådan er der så meget. Tusind tak for spørgsmålet, og også mange tak – det er gensidigt – for det gode samarbejde, vi har haft på boligområdet. Jeg synes jo, at boligpolitik er sindssyg vigtigt. Vi kunne snakke alt muligt om skat, vi kan snakke om alt muligt med mere løn til offentligt ansatte, men hvis man samtidig skal betale 10 eller 20 pct. mere hvert år for at bo til leje, som kunne være sket, hvis ikke vi greb ind sammen med den sidste regering, er man jo lige vidt, selv om man får en skattelettelse eller en lønforhøjelse. Så boligpolitik er en lige så vigtig fordelingskamp som de andre kampe, som vi taler om. Så tak for samarbejdet dér, der er nok at tage fat på. Jeg skal nok blive ved med at engagere mig på det område også, det kan jeg garantere ordføreren.

Så til det andet alvorlige spørgsmål. Man kan regne med, at Enhedslisten kommer til at bakke op om Ukraines modstandskamp mod den russiske besættelse og aggression hele vejen. Vi vil samtidig håbe, at der kommer nogle bestræbelser på at prøve at få en fredelig løsning, men det skal være en fredelig løsning, der også fører til en retfærdig fred. Det skal ikke være en russisk dikteret fred. Det er derfor, at vi, selv om vi er et parti, for hvem det at sende våben ind i en væbnet konflikt ikke er nemt, det er det ikke, ikke rigtig ser andre muligheder her.

Kl. 17:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så får hr. Thomas Monberg ordet igen.

Kl. 17:28

Thomas Monberg (S):

Tak for ordet, og undskyld for den tidligere fejltagelse fra min side, selv om Pelle, nej, ordføreren ikke hørte det. Jeg er rigtig glad for, at Enhedslisten har den holdning. Det forvirrer os jo en lille smule, for nu er Enhedslisten lige pludselig begyndt at gå ind for NATO og synes heller ikke, at vi skal ud af EU. Så kan du uddybe den balance lidt, altså om det er permanent, at I synes, at vi skal være medlem af NATO og EU? Det vil jeg gerne høre lidt mere om. Tak.

Kl. 17:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:28

Pelle Dragsted (EL):

Uh, det var et stort spørgsmål at skulle svare på på 30 sekunder. Hvis jeg må starte med NATO, og så må vi se, om jeg når til EU, selv om jeg egentlig hellere ville gøre det den anden vej rundt i virkeligheden. Med hensyn til NATO er vi stadig væk et parti, som er kritisk over for NATO. Men vi ser den måde, som f.eks. Erdogan og Tyrkiet agerer på lige nu, vi ser, hvad der sker i Armenien og Aserbajdsjan, vi ser, hvordan de selv foretager ulovlige angreb ind i syrisk og irakisk område, og vi har været kritiske over for NATO på grund af de krige, vi så i Afghanistan og Irak. Så vi mener ikke, at NATO er nogen optimal organisation, men samtidig erkender vi bare, at NATO lige nu er den sikkerhedsorganisation, som Danmark kan være en del af. Vi står i en meget, meget farlig situation, og det er derfor, vi siger, at vi ikke kan finde det ansvarligt at melde Danmark ud af NATO nu.

Kl. 17:29 tænker på fællesskabet som noget, man selv skal engagere sig i, og ikke noget, man skal have noget ud af som det første.

Kl. 17:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Næste korte bemærkning er til hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet.

Kl. 17:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:32

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det, og tak for en god tale – en meget ideologisk tale, som jeg synes satte nogle tanker i gang. Langt hen ad vejen deler jeg jo de tanker, som ordføreren har omkring fællesskab, og har i øvrigt også nogle bekymringer omkring det. Men jeg er meget bekymret for, om de tanker, hr. Pelle Dragsted har, er tanker om samfundet i går, og at samfundet i virkeligheden er ved at stikke lidt af fra den tilgang til fællesskab. Altså, vi ser jo hver eneste dag i folkeskolen, i vores foreninger og også i forbindelse med at melde folk ind i en fagforening – jeg er jo tidligere tillidsrepræsentant – at spørgsmålet i dag i langt højere grad er: Hvad kan det her fællesskab gøre for mig? Det er i langt mindre grad: Hvad kan jeg gøre for det her fællesskab, og hvordan kan jeg være med til at gøre det her fællesskab stærkere?

Jeg tror i virkeligheden, mit spørgsmål så vil være: Anerkender hr. Pelle Dragsted den udvikling? Synes han, det er et problem, og hvad er hans tanker om, hvorvidt vi kan vende den?

Kl. 17:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er fra hr. Hans Andersen, Venstre.

Kl. 17:33

Pelle Dragsted (EL):

Det tror jeg vi kan. Altså, når jeg tit fortæller om de der historiske perspektiver – det er også det, jeg gør i min bog – er det jo, fordi jeg synes, det er nogle fantastiske historier. Jeg har både beskrevet andelsbevægelsens historie og arbejderbevægelsens historie, og det er jo sådan lidt nogle kollektive superheltehistorier. Vi kender godt de der superheltefilm om en lille svækling, der pludselig finder ud af at have superkræfter. Det var jo det, der skete dengang, da landmænd gik sammen og startede de første andelsmejerier, eller da arbejderne stod nede på bunden af fabrikken og kiggede rundt og sagde: Hov, det er sgu da os – undskyld – der er de mange, og de andre, der er de få.

Jeg har det sådan, at dengang havde man som almindelig arbejder eller almindelig landmand meget færre ressourcer, end vi har i dag, og man var meget hårdere presset økonomisk. Så når de kunne bygge de fællesskaber op for at forsvare almindelige menneskers rettigheder, tryghed og frihed, er jeg slet ikke i tvivl om, at vi kan, men det kræver, at vi taler om det. Det kræver, at vi taler om de modsætninger, der findes i vores samfund, mellem lejere og boligspekulanter, mellem lønmodtagere og arbejdsgivere, og der er jeg nok lidt bekymret for, at den her regering ligesom mere udvisker de her modsætninger og prøver at gemme dem væk.

Kl. 17:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Thomas Skriver Jensen.

Kl. 17:31

Thomas Skriver Jensen (S):

Jeg synes, det er interessant, men min bekymring går i højere grad på den folkelige opbakning til det. For det, der er sket, er jo, at middelklassens levestandard er steget voldsomt, og at man derfor i langt højere grad begynder at tænke, hvad man kan gøre for at gøre sit eget liv bedre, og ikke nødvendigvis tænker på fællesskabet. Så jeg er bekymret for, om hr. Pelle Dragsted har ret. Jeg håber, at han har det, og jeg håber, at vi kan komme tilbage dertil, hvor man

Pelle Dragsted (EL):

Det er jeg sådan set fuldstændig enig i. Men jeg oplever egentlig også, at folk i Danmark sætter meget pris på fællesskabet, og jeg oplever stadig væk en meget, meget stærk tilslutning til vores velfærds-samfund, til et samfund med høj lighed. Jeg tror, det var Voxmeter eller et andet meningsmålingsinstitut, der efter klimaministerens udtalelse om 80 pct.s opbakning for at kunne gennemføre forandringer i forhold til klimaet prøvede at undersøge, hvad der egentlig er 80 pct.s opbakning til, og det er jo til vores velfærdssamfund. Der var f.eks. 80 pct., der sagde nej tak til skattelettelse, hvis det koster på velfærden – jeg siger ikke mere! – og nej tak til mere ulighed osv.

Så jeg tror egentlig, at hvis vi tør vise, at politik kan gøre en forskel for almindelige mennesker, og at det ikke altid behøver at være til fordel for dem oppe i toppen ... (*Tredje næstformand (Karsten Hønge): Tak!*).

Kl. 17:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er fra hr. Hans Andersen, Venstre.

Kl. 17:33

Hans Andersen (V):

Tak for det, og tillykke med posten som Enhedslistens nye politiske ordfører. Der er sagt mange ting i dag, og nu vil jeg stille et spørgsmål omkring noget med tal og iværksætteri. Men jeg skal også bare lige have ordføreren til at bekræfte, at Boldklubben Frem spiller i 3. division. Det skabte ordføreren tvivl om på et tidligere tidspunkt, og det er i hvert fald en ting, jeg vil spørge om ikke er korrekt.

Det næste, jeg vil spørge om, handler om, at vi nu lige om lidt skal til at forhandle iværksætterstrategi, og der håber jeg på, at Enhedslisten vil være konstruktiv. Vi har i øjeblikket en debat om lagerbeskatning. Et eksempel er Niels Buus fra Nordjylland, som nu skylder 22 mio. kr. i skat for aktier, der er 1,6 mio. kr. værd, og så er spørgsmålet til Enhedslisten: Vil Enhedslisten være med til, at vi afvikler den her lagerbeskatning for iværksættere? Det er simpelt hen det, der i hvert fald begrænser initiativet hos iværksættere og også begrænser lysten til at blive børsnoteret.

Kl. 17:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:34

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det spørgsmål. Til den første del vil jeg sige, at det jo er forfærdelig, forfærdelig pinligt. Jeg fremførte det jo skræmmende hernede og korreksede hr. Morten Dahlin tidligere, fordi han påstod, troede jeg, at Boldklubben Frem var i 3. division. Jeg var sikker på, og jeg havde også lige tjekket det, synes jeg selv, at de var i 2. division. Frem er, desværre for mange Fremtilhængere, i 3. division. Personligt følger jeg Brønshøj Boldklub, som jo befinder sig helt nede i Danmarksserien, og det er måske derfor, jeg roder lidt rundt i tingene. Men det skal jeg i hvert fald beklage, og jeg har inviteret hr. Morten Dahlin med på lægterne ude i Tingbjerg Ground som et plaster på såret.

I forhold til iværksættere vil jeg sige, at vi går meget konstruktivt ind i det. Det er vores ordfører på området, fru Victoria Velasquez, som kommer til at deltage, og det kan da også godt være, jeg kommer med til nogle af forhandlingerne, hvis jeg får lov. Vi er meget optaget af særlig de små soloselvstændige. Vi synes, det er mærkeligt, at hvis man er selvstændig i det her land, har man færre sociale rettigheder, end hvis man er lønmodtager. Hvorfor dog det? Hvorfor skal man ikke have de samme rettigheder til dagpenge, til barsel, til pension og andre ting? Så det er det, vi kommer til at være mest optaget af.

I forhold til lagerbeskatning vil jeg sige, at det vil vi gerne kigge på, og jeg kan måske vende tilbage til det i nummer to svar.

Kl. 17:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Hans Andersen.

Kl. 17:35

Hans Andersen (V):

Jeg håber, at ordføreren vil bekræfte, at Enhedslisten også ønsker at være med til at afskaffe den her helt, helt urimelige beskatning af iværksættere, der gør det, vi gerne vil have, nemlig går på Børsen, men bliver beskattet af penge, de aldrig nogen sinde har tjent.

For det næste, jeg vil spørge om, er, om ikke Enhedslisten er enig i, at vi også skal kigge på at gøre det langt, langt bedre at lave medarbejderaktier. Iværksættere og små iværksættervirksomheder har mulighed for at tiltrække ny arbejdskraft, og det kan de jo gøre på forskellige måder, og det med medarbejderaktier er i hvert fald en vej at gå. Er Enhedslisten ikke enig i det?

Kl. 17:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:36

Pelle Dragsted (EL):

Jeg skal gøre det ultrakort. I forhold til lagerbeskatning skal vi finde ud af, hvad det koster, og hvor pengene skal komme fra. For det er omstridt, hvad det koster, og det ved ordføreren også godt.

I forhold til medarbejderaktier vil jeg sige, at jeg altid er tilhænger af, at medarbejdere får medejerskab i virksomhederne, medindflydelse og en andel af afkastet. Men der er en balance her, for hvis vi nu forestiller os en situation med meget høj arbejdsløshed og der er arbejdsgivere, der siger, at du desværre ikke kan få løn, men at du kan få nogle medarbejderaktier, er der nødt til at være en vis beskyttelse af lønmodtagere i den situation, for man har jo en husleje at betale. Så det er den balance, vi skal finde. Det, vi kommer til at være mest optaget af, er de små selvstændige og så de demokratiske iværksættere, som jeg ved Venstre også er optaget af.

Kl. 17:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Næste korte bemærkning er til hr. Jens Joel, Socialdemokratiet.

Kl. 17:36

Jens Joel (S):

Tak for det, og tak for talen, og også tillykke fra mig med posten som politisk ordfører for Enhedslisten. Noget af det, som vi i Socialdemokratiet går rigtig meget op i, er at få folk med i det arbejdende fællesskab. Og selv om vi på ryggen af den gode økonomiske situation også har set, at flere med indvandrerbaggrund er kommet i beskæftigelse, er der stadig væk for mange med indvandrerbaggrund, der står uden for det arbejdende fællesskab, ikke mindst kvinder med indvandrerbaggrund. Vi har jo foreslået, at man indfører en arbejdspligt. Både fordi det er ret og rimeligt, at man yder noget for

den ydelse, man får, men også fordi vi gerne vil sikre, at børn vokser op i en familie, hvor man ser mor og far have en hverdag, hvor de går ud ad døren hver morgen, og selvfølgelig også fordi vi tror, at vi også kan sikre en vej ind på arbejdsmarkedet for nogle af de her grupper. Så mit spørgsmål er egentlig, hvordan hr. Pelle Dragsted, for jeg tror, vi deler ambitionen, forestiller sig vi skal få flere med indvandrerbaggrund i arbejde.

Kl. 17:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:37

Pelle Dragsted (EL):

Tak for spørgsmålet. Svaret er: På den måde, vi gør det. Lige nu har vi set det største fald i arbejdsløsheden blandt efterkommere af indvandrere nogen sinde. Hvorfor det? Er det, fordi de pludselig er blevet mindre dovne, eller fordi de har fået økonomiske tæsk af nogen, der vil skære i deres ydelser? Nej, men fordi der er efterspørgsel efter arbejdskraft, og fordi vi har næsten fuld beskæftigelse i det her land. Det er derfor, der bliver plads til nogle af de mennesker på arbejdsmarkedet, som ellers har svært ved at få plads. Måske fordi der er nogle sprogvanskeligheder, måske fordi man ikke har en erfaring på arbejdsmarkedet. Og det viser jo bare det, vi altid har sagt fra venstrefløjens side, og som Socialdemokraterne også før i tiden sagde, nemlig at det, der driver, det, der bestemmer, er ikke udbuddet af arbejdskraft først og fremmest, men efterspørgslen efter arbejdskraft.

Jeg vil bare sige: Tænk, hvis vi havde lyttet til erhvervsorganisationerne for 10 år siden, da de sagde: Åbn sluserne for udenlandsk arbejdskraft. Så havde de mennesker stadig væk siddet derhjemme og kigget ind i væggen og ikke fået en chance på arbejdsmarkedet. Derfor er jeg også lidt bekymret for, om Socialdemokratiet nu er på vej til at åbne sluserne, for der er stadig væk mennesker, som skal have plads på det her arbejdsmarked.

Kl. 17:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 17:38

Jens Joel (S):

Det synes jeg ikke ordføreren skal være bekymret for, for faktisk har vi jo været meget tydelige omkring, at det her opsving, at de gode tider, om man så må sige, skal bruges til netop at udvide arbejdsstyrken og få bragt antallet af langtidsledige ned osv. osv. Det er ekstremt vigtigt. Jeg er sådan set også enig i, at efterspørgslen er rigtig vigtig. Men skal man forstå hr. Pelle Dragsteds svar sådan, at der ikke er andet end efterspørgsel på spil her, at der ikke er kulturelle ting, at der ikke er nogen udfordringer i nogen af de her grupper? Det kunne også være i forhold til sprog eller andre ting, som vi er nødt til at gøre noget ved politisk, og hvor det ikke, om man så må sige, løser sig selv.

Kl. 17:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:39

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes, vi skal gøre alt muligt politisk. Men til forslaget om det, man kalder arbejdspligt, vil jeg sige, at for det første har man arbejdspligt, når man modtager kontanthjælp. Man kan ikke modtage kontanthjælp, hvis ikke man står til rådighed for arbejdsmarkedet, og så mister man sin kontanthjælp. Det, der er problemet ved Socialde-

mokraternes forslag, er, at man snakker om ret og pligt, men man har bare lige glemt den ene del af den ligning, nemlig ret. Det, man reelt foreslår, er, at mennesker skal arbejde 37 timer om ugen for integrationsydelsen. Det svarer til en timeløn på omkring 29 kr. Man kan ikke blive medlem af en fagforening, man kan ikke blive medlem af a-kassen, man kan ikke spare op til ferie, og det vil sige, at alle de rettigheder, som kollegerne har, har man ikke. Det er det, som Socialdemokraterne normalt kalder social dumping, når arbejdsgivere i det private importerer arbejdskraft udefra. Det vil jeg også kalde det på det her område.

Kl. 17:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. De sidste korte bemærkninger til hr. Pelle Dragsted går til fru Signe Munk, SF.

Kl. 17:40

Signe Munk (SF):

Tak for det. Jeg citerer: I gamle dage, hvis man havde en god dag, kunne man fange 100 skrubber i tre garn. I dag kan man fange 3 skrubber i 100 garn. Du kunne før i tiden sejle ud i en robåd med din dreng eller pige og et par fiskestænger og fange alle de skrubber, du gad spise. Nu fanger du intet. Fjorden er død! Det er Benny Villadsen, der er fisker i Vejle Fjord, som fortæller den virkelighedsberetning fra den fjord, han har kendt, siden han var barn. Ordføreren har allerede været inde på, at det jo absolut ikke kun er Vejle Fjord, der har det helt elendigt. Det gælder stort set alle vores indre fjorde. Jeg bor selv ved Limfjorden, som i den grad gisper efter vejret og nogle steder er decideret død. Både SF og Enhedslisten er en del af den landbrugsaftale, der er blevet lavet i 2021. Ingen af vores partier var tilfreds med ambitionsniveauet, men vi var der for at gøre det grønnere. Derfor vil jeg bare høre ordføreren om noget: Er Enhedslisten parat til at tage flere værktøjer i brug for at forbedre vandmiljøet?

Kl. 17:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:41

Pelle Dragsted (EL):

Først og fremmest vil jeg sige, at jeg selv kan huske, da jeg som barn kunne stille mig ned ved Storebælt ved nogle venners sommerhus og kunne hive torsk op sådan en majsaften. Når solen var ved at gå ned, kom torskene ind på det helt lave vand. Min generation kan huske det, men det kan de efterfølgende generationer ikke. Og de fremtidige generationer kommer ikke til at opleve det, hvis ikke vi handler. Så ja, Enhedslisten er i den grad parat til at tage de tiltag, der skal til, og jeg har hørt regeringen snakke om muslinger og stenrev og den slags, og det er alt sammen meget fint. Men vi ved jo godt, hvad der skal til, og vi har vidst det i årevis. Det handler om at nedbringe landbrugets udledning af kvælstof, og det kan vi ikke, så længe vi har så omfattende en landbrugsproduktion af den karakter, som vi har i dag. Så det her hænger sammen. Det hænger sammen med klima, det hænger sammen med drikkevand, det hænger sammen med havmiljø.

Jeg synes, det grundlæggende spørgsmål her er: Er der nogen, der skal have friheden til at ødelægge så meget for alle os andre? Det synes jeg ikke nogen har ret til, intet erhverv har ret til det.

Kl. 17:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 17:42

Signe Munk (SF):

Tak for ordførerens engagement i sagen. Mit opfølgende spørgsmål ville egentlig have været, om ordføreren deler den bekymring, som særlig Venstre står for her i Folketinget. Troels Lund Poulsen fortalte det så sent som i forgårs i Debatten, at der bare skal laves muslinge-opdræt ude i fjordene, og på den måde mener jeg jo, at man gør fjordene til renseanlæg for landbrugets kvælstofudledning. Men jeg kunne høre, at ordføreren er fuldstændig på bolden, og derfor vil jeg bare kvittere for det og se frem til samarbejdet om at redde vores vandmiljø.

Kl. 17:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:43

Pelle Dragsted (EL):

Tusind tak. Jeg ser også virkelig frem til samarbejdet. Vi har en meget vigtig sag her, og jeg vil gerne – det sker meget sjældent – takke Berlingske Tidende for at have gjort det her så tydeligt for alle danskere. Jeg tror, at det bliver svært den her gang at komme uden om at handle, som andre regeringer tidligere har undladt, for vi kan alle sammen se, at det er nu, det skal ske, for ellers er løbet kørt, og så har vi ikke længere et levende og sundt hav.

Kl. 17:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til Enhedslistens ordfører, hr. Pelle Dragsted. Næste ordfører er hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 17:44

(Ordfører)

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak. Kære alle sammen! Hvor går den nye skillelinje i dansk politik? Det har vi hørt flere bud på i dag, og hos Radikale Venstre er vi ikke i tvivl. Den nye skillelinje i dansk politik går mellem hensynet til os selv over for hensynet til de kommende generationer. Balancen mellem de ressourcer, vi bruger på os selv, og de ressourcer, vi investerer i vores børn og deres fremtid. Den balance er ikke i orden i dag. Os, der sidder her, er måske de rigeste og lykkeligste danskere, der nogen sinde har levet, men vi risikerer også at blive den første generation, der giver et dårligere samfund videre til vores børn.

Derfor ønsker Radikale Venstre at skrive en ny generationskontrakt. Den handler om, at vi nu tager ansvar for at give et bedre Danmark videre til vores børn og unge, både når det handler om klima og natur, mistrivsel hos børn og unge, uddannelse, presset på velfærden og den nye geopolitik. Derfor vil jeg i dag også gerne sige en stor tak til alle partierne her i Folketinget for hver især at levere inspiration til de løsninger, der skal findes.

Først en stor tak til statsministeren for at placere folkeskolen så centralt i sin tale. Jeg er enig i, at frisættelsen af skolen er afgørende, men til gengæld tror jeg ikke, at Aula udgør den største udfordring i skolen her og nu. Det gør manglen på ressourcer! Det er uholdbart, at lærerne i dag hverken har tid eller materialer til at lave god undervisning og være der for børnene. Det gælder også den helt almindelige undervisning for de helt almindelige børn, for er den ikke god, risikerer vi at generere endnu mere mistrivsel, endnu flere diagnoser og specialtilbud, der igen tærer på den almindelige folkeskole.

Derfor burde statsministeren, hvis hun havde tid til at høre efter, tage ansvar og forhindre de katastrofale besvarelser, der foregår på folkeskolen lige nu, og som går ud over de tidlige og forebyggende

indsatser, der er så afgørende. Og vi Radikale vil gerne være med til at finde de penge, helt præcis en ny børnemilliard.

Også en tak til statsministeren for hendes solide støtte til Ukraine. Man kan mærke, hvor stor vægt statsministeren lægger på den militære støtte til det ukrainske folk. Skulle jeg ønske mig noget i dag, skulle det være den samme form for helhjertet politisk lederskab, når det handler om at stoppe vores indirekte støtte til Putins krigsmaskine gennem vores import af gas. Det har regeringen ifølge dagens medier faktisk gjort det modsatte af ved aktivt at forsinke et større udbud af havvind, ligesom man intet har gjort for at fremme vedvarende energi på land. Det forstår jeg simpelt hen ikke, og jeg oplever det som et svigt over for Ukraine.

Jeg ved ikke, om det er muligt, at udenrigsministeren kunne dæmpe sig en lille smule, for det er enormt distraherende. Tak.

Til Venstre og økonomiministeren vil jeg gerne sige en dybfølt tak for at give midten en chance. Det er vel fair at sige, at Venstre nok er det parti, der har udvist størst mod og lige nu betaler den højeste pris for regeringssamarbejdet. Men det ændrer ikke på, at det var nødvendigt at gøre op med fløjene i dansk politik. Derfor kan Venstre også regne med vores vilje til samarbejde. Skulle jeg komme med en opfordring til økonomiministeren, vil det være at blive endnu mere klar på Venstres støtte til en CO₂-afgift på landbruget. Danmark har brug for et moderne Venstre.

Også en stor tak til Moderaternes formand, udenrigsministeren, for så åbent at dele sine indre politiske overvejelser med os andre; fra de mange tidsler i udlændingepolitikken over behovet for mere international arbejdskraft, en højere afgift på diesel til den vigtige debat om, hvordan vi får råd til fremtidens velfærd. Skulle der herfra lyde bare et enkelt hjertesuk, ville det være spændende, hvis bare en enkelt af de mange gode tanker også fandt vej til regeringens politik. Her må man forstå, at det område, hvor udenrigsministeren virkelig har sat sig igennem, er som formand for et hemmeligt havvindsudvalg, der ifølge dagens presse er gået imod hele seks ministeriers samlede indstilling om at etablere en ny ordning for lynudbud af 12 GW havvind, der kunne have rullet inden 2030. Det valg er svært at forstå.

Til SF skal lyde en stor tak for vores fælles kamp for bedre vilkår for de mindste danskere i deres vuggestuer og børnehaver. Tak for det. Men jeg har også en bøn til SF i dag, for I valgte jo at gå med i regeringens rundbarbering af landets universiteter i den seneste aftale om uddannelse. Jeg forstår godt behovet for at skaffe flere penge til erhvervsskoler og velfærdsuddannelser, det er også radikalt hjerteblod, men jeg har svært ved at forstå, hvorfor lige uddannelser skal være et nulsumsspil, hvor man skal ødelægge universiteterne for at skaffe penge til de andre.

Kl. 17:49

Så min bøn til SF er: Når nu denne aftale rammer virkeligheden, når det viser sig, hvor hårdt disse besparelser rammer både de studerende og de faglige miljøer på universiteterne, vil SF så ikke overveje en anden finansiering sammen med os, så alle unge kan få udlevet deres drøm om en god uddannelse? Samme appel kunne jeg rette til Liberal Alliance, som vi har haft et fantastisk samarbejde med i KLAR-alliancen. Tak til LA for altid at sætte fokus på frisættelsen af det enkelte menneske. Der er meget fælles arvegods her. Frisættelsen af det enkelte menneske er afgørende for dets dannelse og evne til at vælge fællesskabet til og tage ansvar, og som hr. Alex Vanopslagh selv skriver i sin bog, handler den frisættelse om meget andet og mere end skattelettelser. Derfor er det mit fromme håb, at Liberal Alliance sammen med os vil stå vagt om de studerende på alle landets uddannelser og om deres faglige miljøer.

Tak til hr. Søren Pape Poulsen for også at kere sig om kontrakten mellem generationer. Det bør jo også gælde skyggesiderne af vores samfund. I årevis har parolen fra Konservative over for unge på vej ud i kriminalitet været strengere straffe, men bandeskyderier og

ungdomsmiljøer, der flyder med stoffer, viser jo, at den tilgang ikke kan stå alene. Den bedste kriminalitet er den, der slet ikke bliver begået. Derfor er der brug for en ny tilgang, hvor vi i langt højere grad satser på forebyggelse, som vi ved virker, hvis den starter tidligt nok og kommer tæt nok på de unge. Skulle vi ikke sammen tage problemet ved roden og gøre det, vi ved virker? Vi vil meget gerne gå ind i de forestående forhandlinger med netop den tilgang sammen med De Konservative.

Til fru Inger Støjberg vil jeg igen gerne sige tak for en lidt utraditionel alliance for at bekæmpe regeringens besparelser på gymnasierne i Danmarks yderområder. Jeg håber, vi kan vinde den kamp sammen, og jeg tror, det vil have en utrolig stor betydning for de mange børn og unge i yderområderne. Vores tur til Lemvig fik mig til at tænke på, om vi altid behøver at opstille en så skarp modsætning mellem land og by. Måske vi i stedet skal forsøge at finde de økonomiske og menneskelige ressourcer til at satse på udvikling begge steder, så vi frem for at tvangsflytte uddannelser og arbejdspladser insisterer på at investere mere i uddannelse alle steder i Danmark og får skabt flere muligheder for alle unge uanset baggrund og bopæl.

Hr. Pelle Dragsted vil jeg gerne takke for den konsekvente kamp, Enhedslisten fører for de mennesker, der har mindst at gøre godt med i vores land. Jeg tror oprigtigt, at vi deler den samme frustration over, at vi trods 70 års velfærdsstat stadig er så dårlige til at bryde den negative sociale arv. Vi bliver nødt til at få langt, langt mere fokus på de tidlige og forebyggende indsatser, og vi bliver nødt til at finde både penge og mennesker til at foretage dem. Så lad mig spørge lidt direkte: Skal vi ikke tage fra de rige og give til de fattige her? Skal vi ikke bede de ressourcestærke ældre om at tage et nap mere, så vi kan investere i vores mest udsatte børn og unge?

Tak til hr. Morten Messerschmidt for igen og igen i gentagne debatter at påpege den aldersdiskrimination, som alt for mange danskere møder på arbejdsmarkedet. Spørgsmålet er, om den aldersdiskrimination også skyldes, at vi i dette land i modsætning til Norge og Sverige i årtier har sendt et forkert signal til de ældre ved at indføre ikke mindre end fire forskellige tilbagetrækningsordninger, som gælder, før man når sin pensionsalder. Hvad siger hr. Morten Messerschmidt til at holde fast i seniorpensionen, der er målrettet de nedslidte og til gengæld rydde op i resten?

Fru Pernille Vermund vil jeg især gerne takke for at være en af de første til at påpege, at vi skal skelne mellem udlændingepolitik og behovet for mere international arbejdskraft. Men vil fru Pernille Vermund så ikke også overveje, om dette kunne gælde de udlændinge, der allerede er i Danmark, f.eks. de syriske kvinder, som sidder i udrejsecentre, som taler flydende dansk, og som vi betaler for at uddanne sig til f.eks. sygeplejersker, og kunne vi ikke sammen give dem lov til at betale samfundet tilbage ved at tage et job og få mulighed for det at betale skat?

Endelig vil jeg til sidst til fru Franciska Rosenkilde sige tak til Alternativet for den vedvarende indsats for den grønne omstilling. Jeg tror jo ikke på negativ vækst, som Alternativet gør, for jeg tror, den grønne omstilling har brug for, at vi udvikler vores samfund og teknologier, og jeg tror også, at de 3 milliarder fattige mennesker på kloden har brug for vækst. Men jeg er helt overbevist om, at det bliver nødt til at være en bæredygtig vækst, og det vil jeg meget gerne samarbejde med Alternativet om.

Kære kollegaer, hvis noget kan holde mig vågen om natten, er det tanken om at give et dårligere liv videre til mine tre døtre. Det vil jeg ikke. Og hvis noget kan gøre mig i godt humør, er det visheden om, at det er der næppe heller andre i det her Folketing eller uden for Christiansborg der ønsker. Derfor vil jeg gerne sige til jer alle sammen i dag: Vi Radikale ønsker ikke at brænde nogen broer til nogen partier. Vi ønsker at bygge bro til alle, så vi sammen kan

bygge en bro til fremtiden, og derfor vil jeg på vegne af Radikale Venstre foreslå følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget erkender, at vores nuværende politik risikerer at give et dårligere Danmark videre. Det ønsker vi ikke. Vi forpligter os derfor til at arbejde for en ny generationskontrakt, der genopretter balancen mellem de ressourcer, vi bruger på os selv, og dem, vi investerer i vores børns liv og fremtid. Det skal ske ved en gennemgribende grøn omstilling inden for fem år, ved at satse markant mere på de tidlige og forebyggende indsatser i sundheden og ved at satse på bedre uddannelser til alle fra ABC til PhD.

Alle disse indsatser vil vi finansiere ved at sætte den offentlige sektor fri, ved at invitere mere international arbejdskraft til Danmark og ved at bede flere udlændinge og ressourcestærke ældre i Danmark bidrage mere på arbejdsmarkedet – og give dem lov til det. Samtidig vil vi holde hånden under alle nedslidte ældre og andre udsatte grupper.

Vi vil give et bedre Danmark videre.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 4).

Tak.

Kl. 17:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Forslaget til vedtagelse vil indgå i forhandlingerne.

Første korte bemærkning er til fru Anne Paulin, Socialdemokratiet. Fru Anne Paulin?

Kl. 17:55

Anne Paulin (S):

Jeg beklager mange gange. Det var ikke lige den rækkefølge, vi regnede med. Men tak til ordføreren for talen.

Det, jeg gerne vil spørge om, handler om, at vi i Socialdemokratiet jo går meget op i muligheden for, at dem, som ikke fik så meget uddannelse i første omgang, får muligheden senere hen i livet. Og regeringen foreslår jo derfor også at permanentgøre den her ordning, hvor folk, som er faglærte eller ufaglærte, får mulighed for at tage en erhvervsuddannelse på 110 pct. dagpengesats. Er det noget, som Radikale Venstre vil støtte op omkring?

Kl. 17:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:56

Martin Lidegaard (RV):

I udgangspunktet ønsker vi jo at styrke alle lønmodtageres mulighed for at uddanne sig senere i arbejdslivet. Man kan diskutere, på hvilken overførselsindkomst man så skal tage den uddannelse, og om nogle skal stilles bedre end andre. For man kunne jo også tænke lidt større. Man kunne jo sige, at alle skal have – det er i hvert fald en tanke, vi også tidligere har leget med sammen med Socialdemokratiet – en form for uddannelseskonto, så man har en ret til på et givet tidspunkt i sin karriere at tage en videreuddannelse, f.eks. på dagpenge, og så kunne skifte profession. For en arbejdsgiver har jo typisk ikke et incitament til at give en medarbejder en helt ny uddannelse til et andet fagområde, og så kan det være svært at skifte profession, hvis man f.eks. er ved at blive nedslidt som brolægger, eller hvad det kan være. Så jeg er helt positiv over for tankegangen, men det er måske lidt tidligt at lægge sig helt fast på, præcis hvilke satser forskellige grupper skal have. Vi vil gerne gøre det til en generel ret for alle medarbejdere på arbejdsmarkedet.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 17:57

Kl. 17:57

Anne Paulin (S):

Tak for at dele de tanker. Nu er det jo bare sådan, at det her er et konkret forslag, som man har mulighed for at forholde sig konkret til, i og med at det er noget, som regeringen foreslår. Så er det en afvisning, at Radikale ikke vil gå ind og støtte aktivt op om det her konkrete forslag om 110 pct. dagpengesats?

Kl. 17:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:57

Martin Lidegaard (RV):

Det er bestemt ikke en afvisning. Man skal høre mig som en, der er åben for, at vi meget gerne vil kigge på det, men vi vil måske også gerne tænke lidt større.

Kl. 17:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den sidste korte bemærkning på denne side af pausen er til hr.

Mohammad Rona, Moderaterne.

Kl. 17:57

Mohammad Rona (M):

Tak for det, og tak for en god tale. For et par måneder siden kunne vi læse i Berlingske og andre gode medier, at der var kommet den her nye såkaldte KLAR-alliance, hvilket på mange måder var ret spændende. Det, jeg vil høre ordføreren om nu her, er, om KLAR-alliancen er lagt i graven, eller hvad er næste step nu?

Kl. 17:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:57

Martin Lidegaard (RV):

KLAR-alliancen lever i bedste velgående. Jeg tror ikke, jeg røber for meget ved at sige, at vi mødtes så sent som i går for at planlægge efterårets arbejde. Og vores ufortrødne ambition er jo at prøve at lokke regeringen til for alvor at tage fat i de to helt store reformhåndtag, der for alvor kan gøre en forskel for fremtidens Danmark.

Det ene er international arbejdskraft, og det andet er hele tilbage-trækningsområdet. Det er der, hvor det virkelig batter noget at lave reformer, og det har også, synes vi, en smukkere generationsprofil, fordi det især er de ressourcestærke ældre, der tager et ansvar. Og så vil vi fra Radikales side jo gerne bruge rigtig mange af de midler til at investere i børn og unge og grøn omstilling. Der kan nogle af de andre medlemmer af KLAR-alliancen have andre prioriteringer, men det, vi er enige om, er at gøre det samlede råderum større og også det samlede reformprogram fra regeringen større. Det var også noget, vi diskuterede under selve regeringsforhandlingerne. Vi synes godt, man kunne øge ambitionsniveauet og så både få plads til skattelettelser, som er blevet diskuteret i dag, og meget mere velfærd, ikke mindst for den næste generation.

Kl. 17:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere spørgsmål.

Vi holder nu pause, og vi genoptager mødet kl. 19.00.

Mødet er udsat. (Kl. 17:59).

Forhandling**Anden næstformand (Jeppe Søe):**

Velkommen tilbage til Folketingssalen. Vi fortsætter, hvor vi slap, med ordfører hr. Martin Lidegaard fra Radikale Venstre. Og den første spørger her efter middagen er fru Signe Munk fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 19:00

på en lidt anden måde: Hvad skal der til, for at ordførerens parti kommer fuldt og helt tilbage i grøn blok sammen med SF, sammen med Alternativet, sammen med Enhedslisten og jo forhåbentlig også sammen med et Socialdemokratiet?

Kl. 19:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:03

Signe Munk (SF):

Tak for det, og tak for en god tale fra ordføreren. Jeg vil også bare kvittere tilbage for det gode samarbejde, vi har på børne- og ungeområdet, men jo også på det grønne område, og mit spørgsmål omhandler netop fremskridtene på klimaområdet.

Jeg synes, man helt uomtvisteligt kan slå fast, at ordføreren og ordførerens parti har en kæmpe grøn aktie i de klimafremskridt, der er sket, særlig under den socialdemokratisk ledede regering, hvis man tænker på klimaloven, hvis man tænker på monsterudbud af havvind, og hvis man tænker på grøn skattereform. Og jeg har jo også oplevet, at SF, De Radikale, Enhedslisten og Alternativet har stået arm i arm, når der skulle moses og mases for de grønne sejre.

Jeg kan også se, at i den bog, som ordføreren har skrevet, fylder klimakampen nærmest det hele. Det er en gennemgående del af »Generationskontrakten«. Hvad der så også fylder, er ønsket om en midterregering, og derfor har jeg bare det korte spørgsmål til ordføreren: Er ordføreren ikke enig i, at det faktisk er i den grønne blok, at vi kan opnå de bedste resultater for klimaet, og netop *ikke* sammen med de borgerlige partier?

Kl. 19:00

Martin Lidegaard (RV):

Jamen lad mig starte med at sige, for det næde jeg ikke at sige, at frustrationen også gælder den nuværende regering. Så der deler jeg helt analysen fra SF.

Det, der skal til, for at vi kan støtte en hvilken som helst regering, er, at ambitionsniveauet på klimaområdet, også i forhold til implementering og eksekvering, kommer op på et helt andet niveau end i dag, og det samme gælder investeringerne i børn, unge, uddannelse osv., altså alt det, der tegner den næste generation. Og vi er med et forslidt citat ligeglade med, hvilken farve katten har – bare den kan fange mus.

Kl. 19:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Inger Støjberg fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 19:03

Inger Støjberg (DD):

Først og fremmest vil jeg gerne kvittere for de pæne ord i ordførertalen, og jeg deler fuldstændig opfattelsen af, at man jo sagtens kan finde nogle fælles dagsordener, også selv om man måske ellers står lidt på hver sin side af nogle andre spørgsmål her i Folketinget.

Men det, jeg egentlig godt kunne tænke mig at spørge hr. Martin Lidegaard om, drejer sig om, at vi nu i fællesskab er kommet med et forslag omkring udkantsgymnasierne og det tilskud, som regeringen skammelig har fjernet fra de gymnasier – med de negative konsekvenser, som det uvægerlig vil få for yderområderne i Danmark og den her række gymnasier. Uddannelsesområdet er én ting, men er der ellers andre ting, hvor hr. Martin Lidegaard ser at man med fordel kunne sætte ind i forhold til yderområderne? Det er jo noget, der interesserer os i Danmarksdemokraterne rigtig, rigtig meget.

Kl. 19:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 19:04

Martin Lidegaard (RV):

Jeg synes faktisk ikke, det er så enkelt at svare på det spørgsmål. Men først og fremmest vil jeg sige tak for de venlige ord, og jeg kunne sige det samme tilbage til SF og SF's ordfører.

Altså, min oplevelse af den tidligere regering var, at det lykkedes, med hiv og sving og i strid modvind, netop vores partier at presse en række klimamål igennem, en række udbud igennem osv., men implementeringen af det hele stod stort set stille i de tre år; i øjeblikket konkurrerer vores nuværende statsminister jo med Anders Fogh Rasmussen om at være den statsminister i fire årtier, der har sat mindst i forhold til vindenergi op på land.

Derfor var jeg stærkt frustreret, da folketingsvalget kom. Og når jeg så tænker, at en midterregering kunne noget mere, er grunden, at når man ser på sådan noget som landbrugsområdet – der har vi jo haft skiftende flertal, og når der har været blå regeringer, har man slækket på vilkårene, og når der har været rød-grønne regeringer, har man strammet dem – er det erhverv blevet kastet hid og did, og jeg tror, at hvis man skal have ambition og sigte, kan en midterregering mere, i princippet.

Kl. 19:01

Kl. 19:01

Kl. 19:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak! Spørgeren.

Kl. 19:02

Signe Munk (SF):

Men som ordføreren selv siger, er det jo ikke just, fordi der bliver implementeret særlig meget under den her regering eller taget tiltag, der er nybrud, overhovedet på klimaområdet. Men lad mig så spørge

Martin Lidegaard (RV):

Ja, jeg er faktisk stærkt optaget af den meget ringe forfatning, som den kollektive transport er i, ikke mindst i yderområderne. Da vi besøgte gymnasiet i Lemvig, havde fru Inger Støjberg nok den samme oplevelse som mig, da vi talte med alle eleverne, nemlig at det, de faktisk talte mest om – i hvert fald ved mine borde – var den kollektive transport eller rettere sagt manglen på samme, og at de skulle tage et tog, hvor de så skulle sidde og vente i 40 minutter på gymnasiet, inden første time startede. Busserne var der skåret ned på eller var væk. Og jeg tænker lidt, at vi skylder alle de mennesker, som ikke har mulighed for at transportere sig i bil, heriblandt de unge, en mulighed for at kunne transportere sig. Og det kan ikke passe, at verdens nienderigste land ikke kan gøre det bedre i forhold til den kollektive transport, om det så er tog eller regionale busser, herunder også forbindelser fra de store provinsbyer ind til større byer. Det kan ikke passe, at vi ikke kan gøre det bedre. Så det er i hvert fald ét område, vi har fokus på.

Så er der selvfølgelig også hele erhvervsudviklingen, som jeg også meget gerne vil diskutere videre.

Kl. 19:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 19:05

Inger Støjberg (DD):

Jeg forstår det sådan, at Radikale Venstre og Danmarksdemokraterne faktisk har en fælles dagsorden her, og jeg ser rigtig meget frem til et videre samarbejde omkring de her ting.

Kl. 19:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:05

Martin Lidegaard (RV):

Det er jeg glad for at høre, og det ser jeg også frem til.

Kl. 19:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Sólbjörg Jakobsen fra Liberal Alliance.

Kl. 19:05

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak. Og tak for talen. Det kan godt være, at vi har fået aftensmad siden, men jeg noterede mig heldigvis også, hvad jeg huskede fra talen. Jeg vil gerne rose ordføreren for at italesætte alle de fælles dagsordener, som Radikale Venstre kan finde med samtlige partier. Jeg skelede lidt til de sociale medier og kunne se, at der var nogen, der var ikke var så stor fan af, at vi klappede hinanden på ryggen herinde. Jeg kunne ikke være mere uenig. Jeg synes, det er fremragende og konstruktivt og opløftende, at man finder nogle fælles dagsordener.

Det er også helt klart noget, som vi i Liberal Alliance er glade for. Vi har jo en god reformdagsorden, som vi deler med Radikale Venstre. Og jeg bed også mærke i, at spørgeren fra Moderaterne efterspurgte noget mere fra KLAR-alliancen; så de læser i hvert fald, hvad der kommer ud af den. Har hr. Martin Lidegaard en anelse om, hvorfor regeringen mon er så tunge på fødderne i forhold til reformdagsordenen, især nu, når de nu kigger på de gode bud, der kommer fra os?

Kl. 19:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:06

Martin Lidegaard (RV):

Jeg er nok ikke den rette at spørge om det, men der er måske nogle, der er mere reformivrige end andre, i regeringen, kunne jeg forestille mig. Og så er man måske heller ikke helt enige om, hvilke reformer der skal komme først, og hvilke der er vigtigst.

Men det, jeg sådan ville tænke, hvis jeg var regering, er, at dér, hvor det måske er lettest at tage fat, må være i forhold til den internationale arbejdskraft. Der er i hvert fald flere af regeringspartierne, der har givet udtryk for, at der er meget at hente der; det er jo også – i citationstegn – en gratis omgang, for det går jo ikke ud over nogen. Der er en kæmpe efterspørgsel. Folk kommer hertil; de bidrager til det danske samfund, og hvis ikke de kan forsørge sig selv, er de her jo ikke.

Så jeg har svært ved at forstå, hvorfor man ikke skulle imødekomme både alle de offentlige institutioner og private virksomheder, der virkelig efterspørger mere international arbejdskraft. Jeg tænker,

at det er et af de steder, vi i fællesskab skal prøve at tale positivt op for regeringen.

Kl. 19:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:07

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak. Jeg er fuldstændig enig og tænker også, at det især er med hensyn til den internationale arbejdskraft, hvor vi også kan høre, at man bredt på paletten er enig om, at vi også skal have fokus på, hvordan vi får fjernet noget af det bøvlede bureaukrati og også får givet det danske erhvervsliv den arbejdskraft, de har brug for. Så tak for svaret og uddybningen.

Kl. 19:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:08

Martin Lidegaard (RV):
Selv tak.

Kl. 19:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 19:08

Mette Abildgaard (KF):

Tak til hr. Martin Lidegaard for en rigtig god og konstruktiv tale. Og tak for det gode samarbejde, vi har i hverdagen, i vores KLAR-alliance. Et andet område, hvor vi også har et rigtig godt samarbejde, er på det grønne område, både i forhold til klima, men også i forhold til miljø. Vi har været sammen om at presse på, for at flere af vores offentlige arealer skal anvendes til naturnationalparker. Vi har haft en fælles frustration i forhold til de naturnationalparker, som det allerede er blevet besluttet ikke bliver ført ud i livet, bl.a. naturnationalparken i Gribskov. Regeringen er håbløst nølende i forhold til den dagsorden.

Men der er også private arealer, som er vigtige at få i spil i forhold til vores fælles natur. Derfor vil jeg høre, hvordan De Radikale ser på det forslag, vi Konservative er kommet med, efter inspiration fra Dansk Industri og Danmarks Naturfredningsforening, nemlig at skattefritage den § 3-natur, der er, og på den måde anerkende dem, der er med til – af hensyn til vores fællesskab – at passe og pleje noget natur, som er værdifuld, og som i den grad er nødvendig i en tid, hvor vores natur er under så stort pres.

Kl. 19:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:09

Martin Lidegaard (RV):

Jeg skal være ærlig og sige, at jeg ikke har haft lejlighed til at se det konservative forslag, og derfor har vi heller ikke haft lejlighed til at tage stilling til det i Radikale Venstre. Derfor ved jeg heller ikke rigtig, hvor mange penge vi snakker om, og hvad det koster. Men altså, den grundlæggende tanke, at det er helt umuligt at nå vores mål på naturområdet, hvis vi ikke tænker de private arealer og lodsejere ind – det gælder også skovrejsning, både den skov, der skal være uberørt og stå længe, men også den, der skal være produktionsskov, som vi kan anvende til byggematerialer osv. – har jeg i hvert fald ideologisk ikke nogen problemer med; men jeg vil gerne lige se regnestykket, inden jeg bider helt til bolle.

Kl. 19:09

Kl. 19:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:09

Mette Abildgaard (KF):

Selvfølgelig, det har jeg fuld forståelse for. Vi har spurgt Finansministeriet til det på baggrund af det forslag, der er kommet fra DI og DN, og der var vurderingen, at det koster ca. 40 mio. kr. om året. Det synes vi er en meget god investering, i forhold til at 10 pct. af de danske arealer er § 3-beskyttet natur, hvor man jo ikke må lave de her tilstandsændringer. Altså, når man bidrager til det fælles gode, til vores fællesskab, med natur på sin jord, så bliver man underlagt begrænsninger, og det er nødvendigt af hensyn til naturen, og så synes vi også, at det giver mening, at man samtidig fra fællesskabets side går ind og anerkender, at det faktisk har en værdi for os alle sammen, at naturen får bedre plads og bedre rammer.

Kl. 19:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:10

Martin Lidegaard (RV):

Det kan jeg godt se noget fornuft i. Det ville selvfølgelig være endnu mere spændende, hvis man kunne lave nogle afgiftsændringer, der gav endnu mere natur end den, vi har i dag, vil jeg nok tænke. Det er ikke bare for at kræve og kræve; det er også, fordi vi har så katastrofalt brug for mere natur, som ordføreren er inde på. Og så er jeg i øvrigt også stærkt optaget af – det ved jeg også at fru Mette Abildgaard er – vores havmiljø i øjeblikket, som jo gisper efter livet og vejret. Så hvis vi kan lave noget, der måske også kan indvirke hurtigt og positivt dér, så er vi klar til også at kigge på øget finansiering.

Kl. 19:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

Kl. 19:10

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Og tak til ordføreren for en rigtig god tale. Jeg deler fuldstændig, at klimakrisen er den største krise og den største udfordring overhovedet. Det er det, man tænker på, når man står op. Det er det, man tænker på, når man har børn, som skal tage uddannelse, danne familie, stemme i en verden, der formentlig ser ganske anderledes ud end den, vi står i. Jeg ved også, at ordføreren og jeg deler perspektivet omkring det globale syd og klimaforandringerne, hvor regningen i virkeligheden i høj grad betales af verdens fattigste.

Derfor har vi også en ambition om en generationskontrakt, for vores handlinger nu og her er det, der kommer til at afgøre de helt store dagsordener på den her front. Og derfor vil jeg gerne spørge ordføreren, om den her generationskontrakt også er en garanti til de unge uden for den her bygning om, at man ikke vil danne en regering – for det forstår jeg at Radikale Venstre er åbne for – der hviler på Danmarksdemokraternes og Nye Borgerliges stemmer. Kan ordføreren garantere, at det vil man ikke gøre, fordi det faktisk vil være et brud på generationskontrakten?

Kl. 19:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Martin Lidegaard (RV):

Altså, vi har overhovedet ikke taget stilling til, hvem vi ønsker at pege på og ikke pege på, når den tid måtte komme. Vi aner ikke, hvem der er i spil. Vi aner ikke, hvem der er formænd eller forkvinder for hvilke partier osv. osv. Men det, vi har sagt, er, at det systemskifte, vi har oplevet her i dansk politik, hvor man får et samarbejde hen over midten, ser vi gerne fortsætter, og det er, fordi vi synes, at midten har det potentiale, at man både kan tænke lidt langsigtet, altså ud over næste valgperiode, og har muligheden for at eksekvere hurtigt.

At vores nuværende regering ikke rigtig bruger det potentiale, er jeg sådan set enig i, men det ændrer ikke på, at vi ikke har opgivet håbet om at kunne få den muskel for fremtiden, og vi tror, at hvis vi skal være sikre på, at tingene også står efter næste valg og næste valg igen, så har vi brug for en sådan regering hen over midten. Prøv at kigge på landbruget, der har flagret hid og did, alt efter om det var blå eller røde regeringer, og det erhverv har aldrig haft en rettesnor og en vision, som vi har haft det på energiområdet.

Kl. 19:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:13

Trine Pertou Mach (EL):

Tak. Med fare for at lyde lidt flabet – det er lige efter aftensmaden – vil jeg sige, at jeg godt kan forstå, det kan være svært at vælge side, når man er radikal, men ikke desto mindre vil jeg høre: Hvad er regnestykket her? Altså, hvad er det, der giver et bedre Danmark? Jeg forstår – det sagde ordføreren i hvert fald i sin tale – at det er nødvendigt med et opgør med fløjene, men vi har alligevel fået et projekt, et midterregeringsprojekt, som ikke giver svarene på de problemer, vi i virkeligheden står med.

Så jeg skal bare forstå regnestykket og det med den her generationskontrakt. Altså, betyder det, at man faktisk fra radikal side vil være villig til at danne regering eller støtte en regering, der hviler på nogle stemmer, der ikke vil levere på den klimahandling, der er nødvendig?

Kl. 19:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:13

Martin Lidegaard (RV):

Jeg har ingen problemer med at sige sådan helt ligeud, at vi håber, at der kommer en situation, hvor radikale mandater bliver afgørende og derfor kan være med til at presse ambitionsniveauet op, både når det handler om klima, børns trivsel og uddannelse, altså alt det, vi skal give videre. Vi tror ikke rigtig på, at det kommer af sig selv, hverken til venstre eller højre. Vi tror, at der skal være nogle progressive kræfter, der presser det her op, uanset hvem der danner regering.

Kl. 19:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det hr. Mikkel Bjørn fra Dansk Folkeparti.

Kl. 19:14

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. I 2015 meldte Radikale ud, at de mente, at Sverige var et foregangsland, når det kom til håndteringen af flygtninge. I øjeblikket topper Sverige listen over flest dræbte i hele Europa. I alt er 11 mennesker blevet dræbt bare i september måned. De har haft 376 banderelaterede skudepisoder og 64 dræbte det seneste år, 230

banderelaterede bombeattentater, lejermord, pengeafpresning, dominansvold og en alenlang liste af daglige voldsforbrydelser, der med den svenske statsministers egne ord overgår alt, hvad de nogen sinde har set i Sverige. Mener Radikale Venstre stadig væk, at Sverige er et foregangsland, når det kommer til håndteringen af flygtninge?

Kl. 19:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:14

Martin Lidegaard (RV):

Vi syntes, at Sverige tog et kæmpe ansvar på det tidspunkt, hvor så mange syriske flygtninge søgte mod Europa og havde brug for beskyttelse, og det syntes vi var anerkendelsesværdigt. Det synes vi stadig væk. Synes vi, at den integrationspolitik, som Sverige har stået for igennem lang tid – eller mangel på samme – og de forhold, der er i Sverige nu, er noget, man har lyst til at efterligne eller ønske sig i Danmark? Nej, selvfølgelig ikke. Der er et kæmpe arbejde at gøre for Sverige.

Der ligger også implicit i ordførerens spørgsmål sådan en gammel fordom om Radikale Venstre om, at vi sådan står nede ved Padborg og råber til hele verden: Kom hid til Danmark uanset hvad, og I skal ikke levere noget som helst, og vi stiller ikke nogen krav – og alt sådan noget. Det er altså mange år siden, at Radikale Venstre havde den form for udlændingepolitik, selv om andre partier har haft en interesse i at stille os der. Nej, vi skal selvfølgelig have kontrol over vores grænser og over, hvem der kommer. Men selvfølgelig skal vi også tage vores del af de flygtninge, der er rundtomkring i verden.

Kl. 19:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:15

Mikkel Bjørn (DF):

Der er ikke nogen lande, der har gjort mere og lagt en større indsats for at tage godt imod folk, end Sverige, og alligevel står man med kolossale, omfattende problemer. Politiet var for få år siden ude at melde ud, at retssystemet i Sverige var ved at bryde sammen. Mener hr. Martin Lidegaard virkelig, at vi med nogle forbedrede integrationsprojekter og en lidt bedre modtagelse, set med De Radikales øjne, kan ændre det billede i Danmark, hvis vi tog imod lige så mange, som Sverige har gjort?

Kl. 19:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:16

Martin Lidegaard (RV):

Jeg tror, at udfordringen i Sverige stikker langt dybere og går langt længere tilbage end til 2015. I Sverige – det er ikke så mange, der er klar over det – har man også nogle helt andre sociale systemer, men jeg anerkender også, at der er mange, også for mange, som har en anden etnisk baggrund og meget dårlige sociale forhold i Sverige, og det giver nogle store problemer. Det er der jo ingen grund til at lægge skjul på. Så vi synes, at det er vigtigt hele tiden at have fokus på integrationen og på, at de unge, der vokser op, uanset hvilken baggrund de har, har ret og pligt som alle andre.

Kl. 19:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Franciska Rosenkilde fra Alternativet.

Kl. 19:17

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for ordet, og tak til ordføreren for talen. Igen påpeger ordføreren, at på trods af vores grønne fællesskab har vi nogle meget forskellige opfattelser af vækst. Det kunne jeg godt tænke mig at bore lidt dybere ned i. Ordføreren nævner, at Alternativet pludselig gerne vil have minusvækst. Det mener jeg aldrig har været Alternativets politik. Vi vil meget gerne diskutere dilemmaerne i det enøjede fokus på økonomisk vækst, da det har drevet et overforbrug af ressourcer, der gør, at vi nu står i en klimakrise.

Så nævner ordføreren det her »bæredygtig vækst«, som er noget af et diffust begreb, jeg ikke ved hvad betyder. Det kunne jeg godt tænke mig at høre noget mere om. For det er jo helt afgørende, at vi får en økonomi, som er bæredygtig, og som holder sig inden for de planetære grænser. Så hvad forstås der ved bæredygtig vækst? Og så vil jeg gerne spørge ordføreren, hr. Martin Lidegaard, om han anerkender, at den form for vækst, vi har haft i Norden og i Vesten, har haft enorme konsekvenser for den klimakrise, vi står i i dag.

Kl. 19:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:18

Martin Lidegaard (RV):

Det anerkender jeg bestemt, og at hele den vestlige verden bærer et kæmpestort ansvar. Man skal selvfølgelig huske, at det kæmpe ryk, der er kommet de seneste 20 år i bl.a. Kina og Indien, nu også bidrager meget, og at den gennemsnitlige kineser i dag udleder nogenlunde lige så meget, som vi udleder, fordi en stor del af produktionen er flyttet til Kina. Men altså, jeg beklager, hvis jeg har misforstået det. Alternativets leder ved selvfølgelig meget mere om, hvad Alternativet mener, end jeg gør.

Men det, der er dilemmaet her, er selvfølgelig, at jeg simpelt hen ikke tror, at vi kan skabe en bæredygtig udvikling. Og for mig er det selvfølgelig miljø- og klimamæssig bæredygtighed. Det vil sige, at vi ikke tærer mere på jordens ressourcer, end den kan tåle, og at vi giver lige så meget videre, som vi får. Det er cirkulær økonomi. Det er en klimaneutral vækst, hvor man afkobler den økonomiske udvikling fra udledningen af drivhusgasser miljømæssigt. Så er der socialt en mere lige vækst på kloden. Det er klart, at en stor del af den her vækst bør komme fra de 3 milliarder mennesker, der i dag lever i fattigdom. Så er der også en økonomisk holdbar vækst, og det vil sige, at man skaber en løbende teknologisk udvikling, der gør, at vi også kan give en god økonomi videre til vores børn og børnebørn, så ingen regninger efterlades i børneværelset.

Kl. 19:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:19

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for den forklaring, for jeg hørte også lidt mellem linjerne, at ordføreren giver mig ret i, at meget af Kinas udledning jo er drevet af bl.a. vores forbrug, så på den måde er vi stadig med, selv om vi måske selv kan se pænere ud på papiret.

Det, som jeg egentlig hører ordføreren tale mere og mere om, er faktisk flere bundlinjer. Og så vil jeg opfordre ordføreren til at læse Alternativets glimrende dokument, der hedder »De Tre Bundlinjer«, der efterhånden har mange år på bagen, for det er faktisk grundlaget for lige præcis sådan en slags økonomi, vi ønsker at indføre.

Kl. 19:19

Kl. 19:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:19

Kl. 19:22

Martin Lidegaard (RV):

Det vil jeg glæde mig til at læse. Ordføreren har helt ret. Altså, vi har stort fokus på det, man kalder scope 3, altså det indirekte CO₂-aftryk gennem vores forbrug. Vi har jo foreslået en CO₂-afgift på ti produkter, også ude i køledisken på f.eks. oksekød, netop for at komme ind på det der. Det, der jo i virkeligheden er den store diskussion her, er ikke, hvor vi skal hen, men hvordan vi kommer derhen. Og der tror vi sådan set på den teknologiske udvikling og det at få økonomisk udvikling i samfundet. Hvis man regulerer det, og hvis man peger i den rigtige retning med håb og regulering, kan man nå længere end ved at prøve at stoppe op.

Kl. 19:20

Kl. 19:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det hr. Frederik Vad fra Socialdemokratiet.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:20

Kl. 19:23

Frederik Vad (S):

Tak, og tillykke til hr. Martin Lidegaard med bogen. Jeg glæder mig til at læse den. Jeg hørte på et tidspunkt for nogle måneder siden i min bil et radioprogram med hr. Martin Lidegaard og hr. Bjarne Corydon, hvor hr. Bjarne Corydon sagde, at det, der var den røde tråd i Radikale Venstres reformprogram, var, at reformerne, når det gjaldt nogle grupper i samfundet, som aldrig kunne drømme om at stemme på Radikale Venstre, skulle komme oppefra, og at de skulle være strukturelle og med incitamenter osv., men at det, når det gjaldt nogle grupper, som godt kunne overveje at stemme på Radikale Venstre – det kunne f.eks. være folk i universitetsmiljøet – så skulle gro nedefra, og kreativiteten og de frivillige aftaler og incitamenter var ligesom det, der skulle få den gode opførsel til at blomstre.

Hvad synes hr. Martin Lidegaard egentlig om den analyse fra hr. Bjarne Corydons side? Jeg synes, den var ret interessant.

Kl. 19:21

Martin Lidegaard (RV):

Jamen jeg oplever bare slet ikke det kontraktbrud. Jeg oplever, at hele erhvervslivet står og råber og skriger på flere kandidater, og at der er mangel på arbejdskraft, og at dem, der uddanner sig, betaler mere i skat. De har også fået mere – det anerkender jeg – men de betaler jo også mere i skat, fordi de får en højere løn, og bidrager mere til en højere produktivitet i samfundet. Så hele forestillingen om, at vi her har at gøre med en ekstremt forkælet befolkningsgruppe, som slet ikke leverer noget tilbage til samfundet, kan jeg ikke genkende. Og der er vel også en grund til, at økonomer siger, at det vil give et samfundsøkonomisk tab på 12 mia. kr. om året på sigt, at regeringen vil gennemføre den reform.

Kl. 19:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Thomas Monberg, Socialdemokratiet.

Kl. 19:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Thomas Monberg (S):

Mange tak for ordet, formand. Og tak til ordføreren for en rigtig god tale. Jeg synes, det er rigtig dejligt at kunne mærke, at man anerkender de enigheder, der også er i vores folkestyre. Jeg glæder mig til, at jeg i det kommende folketingsår forhåbentlig får Radikale med ind i rigtig mange aftaler, som vi skal indgå.

Der er talt meget om uddannelse oppe fra talerstolen i dag, og det er jo også noget, der betyder rigtig meget i mit parti – det håber jeg også du anerkender – f.eks. er vi kommet med en universitetsreform, og vi er også kommet med et udspil, hvor vi gerne vil støtte erhvervsskolerne og de praksisnære uddannelser med 900 mio. kr. Men så kommer vi til situationen bagefter. Vi får altså i Danmark en uddannelse af samfundet, men hvordan ser ordføreren på det, som regeringen har startet, i forhold til at dem, der kan, skal arbejde 37 timer? Hvordan ser Radikale Venstre på det?

Kl. 19:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:24

Martin Lidegaard (RV):

Først og fremmest vil jeg sige tak for de pæne ord. Og det vil jeg egentlig gerne sige til alle de ordførere, der har taget ordet nu her.

Martin Lidegaard (RV):

Heldigvis er Radikale Venstre ikke så små, at vi ikke har vælgergrupper inden for alle generationer. Det har vi da, heldigvis. Så når vi påpeger generationskontrakten, er det jo simpelt hen, fordi det har været ret åbenlyst igennem 20 år i dansk politik, at det politiske fokus har været på den voksende ældregruppe, der fylder relativt mere og mere, og som jo også helt berettiget – i citationstegn – kræver mere og mere i den forstand, at de bliver ældre, og at de forventer sundhedsydelse efter at have arbejdet igennem et langt, hårdt liv. Det er der ikke noget galt i.

Det, vi påpeger, er bare, at vi, fordi vi relativt set bruger flere og flere penge på den gruppe, måske misser eller forsømmer at investere i de tidlige forebyggende indsatser, der skaber bedre og sundere liv og social forebyggelse og bryder den negative sociale arv. Det synes jeg ikke er at tilgodese radikale vælgergrupper med den fordom, der er om dem, det vil sige, at de er bedre uddannet og rige og bor i byerne. Vi er faktisk meget fokuserede på tidlige forebyggende indsatser for de mest udsatte børn, der har allermost brug for det, også selv om de ikke kan stemme.

Kl. 19:21

Det er rart at opleve, at vi kan tale ordentligt sammen, også når vi er uenige.

Vi er positive over for, at man, hvis man får en ydelse fra det offentlige, også skal levere. Statsministeren sagde det så glimrende under en spørgetime her, hvor hun sagde: Ret og pligt følges ad. Hvis man kan bidrage, om jeg så må sige, til samfundet, så skal man. Vi vil nok bare insistere på, at det gælder alle danskere – det gælder sådan set også ældre danskere og ikke kun unge på kontanthjælp. Men det skal være med den præmis, at vi ligesom kan sige, at det er noget, der gælder alle borgere i Danmark, som kan, hvorimod dem, der ikke kan – de nedslidte, f.eks. dem på seniorpension, som regeringen vil skære i – synes vi netop vi skulle holde hånden under, altså sige, at hvis man er nedslidt, skal man også have mulighed for at lade være. Men hvis man kan bidrage, skal man selvfølgelig bidrage.

Kl. 19:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Thomas Monberg (S):

Det er jeg rigtig glad for at ordføreren anerkender, og at De Radikale også synes, at vi skal passe på dem i vores samfund, der er nedslidte, og som har arbejdet meget.

Vi har tidligere været inde på den mangel på arbejdskraft, der er i Danmark. Vi mangler snart 15.000 sosu'er, og vi mangler 5.000 pædagoger. Jeg kan høre, at I gerne vil løse det med udenlandsk arbejdskraft. Er den ikke lidt billig, altså at det er udenlandsk arbejdskraft, der skal dække hele det her? Er der andre tiltag hos Radikale Venstre, som vil løse det her problem?

Kl. 19:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:26

Martin Lidegaard (RV):

Det er helt klart, at international arbejdskraft ikke kan løse det hele; det anerkender jeg blankt. Som vi ser det, er der to store greb, som virkelig batter noget, og det ene er international arbejdskraft. Der er jo allerede 300.000 mennesker i Danmark, der kommer udefra, og vores samfund kunne slet ikke fungere uden. Og hvis vi så tager 10.000 eller 20.000 mere, er man allerede nået et godt stykke vej.

Det andet store greb er tilbagetrækning. Altså, vi synes, det er en helt omvendt verden, at det er mig, der skal stå og forsvare seniorpensionen til de nedslidte, hvor måske 90 pct. af dem, der går på seniorpension, er nedslidte – og det er så det, regeringen vil skære ned på – hvorimod det er sådan med efterlønnen, at ud af dem, der går på efterløn, er der kun 12 pct., der siger, at de er nedslidte. Der synes jeg måske, det er mere rimeligt at tage hensyn til nedslidte end til dem på efterløn.

Kl. 19:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 19:26

Kim Edberg Andersen (NB):

Det er jo altid rart at få ros og så med den der radikale tvist, at vi så også lige får at vide: I er ikke helt lige så dygtige som os alligevel, så I skal lige huske, at det her har I glemt at tage højde for. Det er meget radikalt, det er jo meget humoristisk, og det lever vi med, og fred være med det.

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at stille et spørgsmål, men så kom der den her samtale om definition, hvor vi lige pludselig skulle til at sige, hvem der kan arbejde 37 timer om ugen, og så peger ordføreren på de ældre. Der vil jeg godt lige have defineret, hvor gamle de ældre skal være, for skal vi til at arbejde, hvis vi kan, når vi er på folkepension, eller gælder det bare dem, der er ældre end 25 år? Så det kan vi måske lige få en definition på. Så vil jeg gerne lige høre, om ordføreren er enig i, at man godt kan arbejde, selv om man ikke kan sproget, og at man godt kan arbejde, selv om man lever i en familierelation, hvor ens mand eventuelt ikke synes, at man skal arbejde, og at man godt kan arbejde 37 timer om ugen, selv om man kulturelt set måske har en opvækst, der gør, at det synes man egentlig ikke er ens rolle i samfundet.

Kl. 19:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:28

Martin Lidegaard (RV):

Det sidste anerkender jeg fuldt ud og mere end det. Vi er jo godt klar over, at der i nogle familier også foregår negativ social kontrol, der forhindrer nogle, især kvinder, i at komme ud, og det skal vi da gøre alt, hvad vi kan, for at bekæmpe.

Det, vi har foreslået i KLAR-alliancen, er jo, at man gør det modsatte af regeringen: Man holder fast i seniorpensionen, som er målrettet de nedslidte, og så faser man efterlønnen og Arne-pensionen ud, da henholdsvis kun 12 og 25 pct. af dem, der går på de ordninger, selv siger, at de er nedslidte. De kan så søge seniorpension, der jo både er dobbelt så langvarig og dobbelt så høj, som de andre ydelser er. Men det er selvfølgelig kun op til 67 år. Det, der er lidt specielt ved alle de her tilbagetrækningsordninger, er jo, at det er, inden man når pensionsalderen, man kan komme på dem. Det synes jeg man skal have ret til, hvis man er nedslidt eller døjer med sygdom. Selvfølgelig skal man det, det var derfor, vi lavede seniorpensionen og gerne vil holde fast i den. Men hvis man ikke døjer med sygdom eller er nedslidt, synes vi egentlig, det er noget andet. Man kan jo altid holde op med at arbejde, men skal vi betale folk for ikke at lave noget, hvis ikke de har nået pensionsalderen?

Kl. 19:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:29

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for den klargøring. Jeg mangler lige svaret på de sidste to ting. Nu er jeg jo fra Nye Borgerlige, og jeg synes, at den der 37 timers arbejdspligt er rigtig god, men jeg mener helt bestemt også, at der er en helt specifik udlændingegruppe, som vi har brug for måske mere håndfast sørger for bliver håndteret, sådan at den kommer ud på arbejdsmarkedet. Jeg tror faktisk, det vil være med til at skabe en god integration, at man går ud og arbejder 37 timer om ugen. Men jeg er også bekymret for, at når jeg så finder ud af, at det med de 37 timer bliver brugt til at sige, at det er lidt synd for dem, at de lidt er nogle ofre, og at de skal være lidt derhjemme, så er Radikale et af de partier, der siger: Kim, du er også et grimt menneske, når du kræver, at de byder ind på noget; de er jo ofre. Kan jeg forvente, at Radikale måske tager det standpunkt senere?

Kl. 19:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:29

Kl. 19:32

Martin Lidegaard (RV):

Jeg bliver lidt ked af det, for nu starter ordføreren i sit første spørgsmål med at være meget tolerant over for os Radikale, selv om vi godt kan være lidt – hvad skal jeg kalde det? – selvfede, vil nogle måske sige. Der var jeg så glad for den tolerance, og nu kommer der så alligevel nogle fordomme. Prøv lige at høre: Hvis man laver den her regel, skal den gælde for alle, og det håber jeg at ordføreren er enig i. Den gælder også den anden vej. Den skal ikke kun gælde for udlændinge, den skal selvfølgelig også gælde for folk med dansk baggrund. Hvis man laver den her form for regel, gælder den selvfølgelig for alle, for andet ville jo være diskrimination.

Kl. 19:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det Kim Aas fra Socialdemokratiet.

Kl. 19:30

Kim Aas (S):

Tak. Jeg vil også gerne takke ordføreren for en fin tale. Der er jo rigtig mange vigtige dagsordener i dansk politik i øjeblikket, og en af dem, der fylder rigtig meget, er jo det her med rekrutteringen, altså at få flere til vores vigtige job på velfærdsområdet og i forbindelse med den grønne omstilling. Og noget af det, som regeringen jo har lagt vægt på, er, at der nu skal investeres i erhvervsuddannelserne, og der smider vi de her 900 mio. kr. ind som et varigt beløb, så vi kan få styrket det. Er Radikale enige i, at vi skal gøre op med det her uddannelsessnobberi, kan man måske kalde det, ved at vi ligestiller de faglige uddannelser med de gymnasiale uddannelser, som rigtig mange har taget?

Kl. 19:31

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 19:31

Martin Lidegaard (RV):

Vi er stærkt optaget af at forbedre erhvervsuddannelserne i Danmark, og noget af det mest inspirerende, jeg har oplevet i de forgangne måneder, var at besøge bl.a. Campus Struer, hvor man har alment gymnasie, erhvervsskoler og handelsskoler under samme tag. Så starter de unge på hver deres spor, og hvis man så undervejs efter et par måneder finder ud af, at man havde valgt det forkerte, og at man måske ikke var så boglig, når det kom til stykket, kan man ret fleksibelt gå over til noget andet. Den tankegang er for mig den helt rigtige, og Nina Smith-kommissionen var inde på lidt af det samme. Det er lidt sværere i de store byer, hvor der er meget stor enighed om, hvordan man kan lave det, men det er den vej, vi skal, så både køn osv. bliver blandet sammen, så der ikke er noget, der er finere end andet.

Jeg er lidt bekymret for det, som nogle går og flirter med, nemlig at man skal lave nogle meget høje adgangskrav til det almene gymnasie, for jeg er bange for, at det bare vil gøre afstanden endnu større, og at det vil signalere, at noget er finere end andet. Jeg synes, at hånd og ånd følges ad, og jeg synes ikke, at det ene er finere end det andet, hverken den ene eller den anden vej, og det skal vi vise i den måde, vi indretter vores uddannelser på.

Kl. 19:32

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kim Aas (S):

Det er jeg jo rigtig glad for at høre. Selv der, hvor jeg kommer fra, ude på landet i Faaborg-Midtfyn Kommune, har vi også et campus, hvor vi netop har den her model med at blande det.

Kunne man så også fra ordførerens side være med til at se på, om vi skal have noget mere praktisk undervisning i folkeskolen? Jeg har selv undervist som lærer i rigtig, rigtig mange år og har set, at det igennem årene er blevet mindre og mindre. Jeg tror, at et af grebene kunne være, at man fik øget den praktiske del, selvfølgelig i samarbejde og samspil med en faglighed.

Kl. 19:32

Martin Lidegaard (RV):

Jamen vi i Radikale har i årevis kæmpet for at få flere kreative og praktiske fag ind i skolen. Vi tror, det er enormt vigtigt at prøve at fokusere på det, børnene kan, i stedet for det, de ikke kan, og løfte hvert enkelt barn ud fra deres egne præmisser. Men jeg bliver også nødt til at sige, at vi ikke tror, det lader sig gøre, hvis ikke vi kommer med nogle flere ressourcer til de folkeskoler ret snart. For det, der sker i de her uger, mens vi sidder og snakker herinde, er jo, at der stadig væk bliver skåret ned derude. Vi kan også diskutere en masse statistik, men der bliver jo skåret hundredvis af lærerstillinger væk i øjeblikket, der mangler materialer, der bliver skåret ned på lejrskoler og fritidspædagogik. Og vi kan simpelt hen ikke løfte især den gruppe, vi måske snakker om her, i den almene skole, hvis ikke der er ressourcer til stede.

Kl. 19:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Charlotte Bagge Hansen fra Moderaterne.

Kl. 19:33

Charlotte Bagge Hansen (M):

Først vil jeg sige tak for en god og smittende tale, og så vil jeg sige, at afslutningen kunne jeg jo rigtig godt lide, for den tror jeg samler os alle sammen: at vi gerne vil give en bedre verden videre til vores børn og ufødte børnebørn. Jeg kan jo som miljø-, fødevare- og erhvervsordfører ikke skjule min begejstring over, at ordføreren deler regeringens høje ambitioner og målfasthed, i forhold til at vi skal levere på miljø- og klimaområdet. Det vil jeg gerne kvittere for.

Jeg hører også ordføreren sige, at ordføreren gerne vil indgå i en regering – egentlig ikke så meget om, hvem der skal være i den, men den må godt være hen over midten. Så er det jo, at jeg tænker: Okay. Og så tænker jeg et år tilbage, for der havde ordføreren jo mulighed for at byde ind med den her målfasthed og entusiasme og gå med ind i en regering og sætte sit præg på de ting, der fylder noget, netop også klima og miljø. Så jeg vil gerne høre: Hvorfor valgte ordføreren ikke at gå ind i regeringen?

Kl. 19:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 19:34

Martin Lidegaard (RV):

Nu startede vi så positivt, det gjorde jeg også selv, men nu bliver jeg jo så nærmest eksplicit bedt om at sige noget negativt. For grunden til, at vi ikke kunne se os selv i den her regering, var, at vi ikke havde oplevelsen af, at regeringen ønskede at eksekvere på især det grønne. Nu er der gået et år, og jeg bliver nødt til at sige ligeud, at den her regering ikke har taget et eneste nyt grønt tiltag. Alt, hvad den har gjort, og det er ikke meget, er at forsøge at implementere

nogle af de aftaler, vi fik presset igennem under den tidligere regering.

Kl. 19:37

Så indtil nu er jeg desværre kun blevet bekræftet i, at det var svært at tage ansvar for. Jeg tror, det kræver en helt anden eksekveringsvilje, hvis vi skal nå det, der åbenbart er vores fælles mål, nemlig at kunne give et bedre Danmark videre end det, vi har set de forgangne måneder.

Kl. 19:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:35

Charlotte Bagge Hansen (M):

Først vil jeg lige sige, at det absolut ikke er eksekveringsvilje, der mangler; der bliver arbejdet hårdt og målfast. Men jeg vil så gerne høre: Nu, når det her negative lige kommer ind, hvorfor var det så, at ordføreren ikke trak førertrøjen på og gik foran i den her regering, så vi kunne rykke endnu hurtigere, men valgte at gå ud på sidelinjen? Det synes jeg ikke er særlig ambitiøst. Så synes jeg, at det klinger lidt hult.

Kl. 19:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:36

Martin Lidegaard (RV):

Hvis jeg havde haft nogen som helst tro på, at det ville kunne lykkes inden for rammerne af den her regering at levere til de kommende generationer, så kan jeg garantere for, at jeg havde gjort det. Radikale Venstre havde ikke de afgørende mandater, og vi har ikke de afgørende mandater, hverken i forbindelse med regeringsdeltagelse eller på nuværende tidspunkt. Det har Moderaterne, og alligevel skal vi læse i avisen i dag, at det, man bruger sine afgørende mandater til, er at sige nej – at sige nej til lynudbud af 12,5 GW havvind. Man har ikke foretaget ét initiativ for at få mere vedvarende energi op på land. Man har svært ved at nå 2025-målet, og sådan kunne jeg blive ved. Hvis det er det, man bruger sine mandater til, så er det ikke med mig som Ofelia.

Kl. 19:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak. Så er det fru Helena Artmann Andresen fra Liberal Alliance.

Kl. 19:36

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for en god tale. Jeg ved, at LA og Radikale meget deler den her bekymring for de unges stigende mistrivsel. Og jeg er generelt ked af, at det ofte er et emne, der bliver misbrugt til at understøtte noget, man allerede havde en holdning om. For mig er det rigtig vigtigt, at vi bruger kræfter og tid på dem, der egentlig har det svært og mistrives, og derfor undrer jeg mig også over, at ordførerens kollega fru Lotte Rod i går på Facebook proklamerede, at der er nogle børn, der udvikler matematikangst. Helt ærligt, der er ikke nogen børn, der udvikler angst for matematik, bare fordi de ikke kan lide matematik.

Jeg synes, vi skal passe på med at sygeliggøre en hel generation af børn og unge, der møder lidt modgang i livet, for så risikerer vi at overse dem, der virkelig har det svært og virkelig har brug for hjælp. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren, om ordføreren er enig i, at fru Lotte Rod er med til at skubbe på det her fænomen med, at vi sygeliggør endnu flere børn og unge.

Kl. 19:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Martin Lidegaard (RV):

Nej, det er jeg meget uenig i. Tværtimod mener jeg sådan set, at Lotte Rod er en af de helt store bannerførere for at tage ansvar for, at stadig flere børn og unge i det her land kan få det bedre.

Altså, jeg er jo enig i, at vi skal huske hele tiden at sige, at heldigvis har langt den overvejende del af børn og unge i Danmark et godt liv og er glade og har gode opvækstvilkår og familier. Men vi kan jo omvendt ikke lukke øjnene for, at andelen af børn, der har reelle problemer med mistrivsel – her snakker jeg ikke om egentlige diagnoser, men almindelig mistrivsel – er kraftigt voksende. Den seneste undersøgelse, jeg lige husker, er undersøgelsen, der viser, at over halvdelen af piger i 9. klasse dør med en eller anden form for mistrivsel. Og jeg er helt med på, at det går fra noget forholdsvis overskueligt til noget alvorligt, men vi har bare aldrig oplevet før, at det tal var så højt.

Risikoen for at komme over i noget mere alvorlig mistrivsel er selvfølgelig større, når man starter der, og vi bliver da nødt til at spørge os selv 1) hvad det skyldes – det tror jeg vi alle sammen er enige om – og 2) hvad kan vi så gøre ved det? Noget af det, jeg er sikker på vi kan gøre ved det, er at sikre, at vores almindelige folkeskole bliver bedre til at håndtere det her, og det tror jeg kræver både kompetencer og ressourcer.

Kl. 19:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 19:39

Helena Artmann Andresen (LA):

Jeg er helt sikker på, at der er mange ting, vi kan gøre for vores folkeskole, sådan at der er flere, der trives i den. Vi ser jo også, at der er flere, der ikke kan være inden for rammerne i folkeskolen, så de bliver nødt til at søge over i nogle specialtilbud.

Radikale Venstre gik jo også til valg på, at der ikke skulle være karakterer i 1.g. Jeg er bange for, at vi gør vores unge mennesker en bjørnetjeneste ved at udskyde karakterer og rimelige krav til dem, for først skal man skubbe det i folkeskolen, og så skubber man også lidt til det i gymnasiet, og så skal man måske videre på universitetet, og bang, så står der lige pludselig et arbejdsmarked med rimelige krav og forventninger til en. Så jeg er simpelt hen bange for, at vi så gør vores unge mennesker en bjørnetjeneste. Jeg ved ikke, om Radikale Venstre har tænkt over det.

Kl. 19:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:39

Martin Lidegaard (RV):

Vi har tænkt over det. Hvis jeg skulle sige det sådan groft, har vi jo haft ret stor succes i det her land med stille og roligt at forsøge at hæve uddannelsesniveaue, uanset om det var bogligt eller håndens arbejde – at hjælpe flere unge til at få en uddannelse, så de kunne forsørge sig selv osv. Det er mig bekendt første gang i danmarkshistorien, at vi har en regering, der nu målrettet satser på det modsatte, nemlig at sænke uddannelsesniveaue, skære 5.000 studieårsværk væk og i det hele taget vil til at få færre til at gå på gymnasiet. Det er jeg altså ikke sikker på gavner nogen eller noget.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Det blev de sidste ord til ordføreren for Radikale Venstre. Tak til hr. Martin Lidegaard. Næste ordfører på talerstolen er hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 19:40

(Ordfører)

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand, og ikke mindst tak til statsministeren for i sin redegørelse at sætte fokus på et vigtigt tema, nemlig hvad formålet med folkeskolen egentlig er, og at det, hvis vi i hvert fald har *for* mange, der kommer ud uden at kunne læse og regne, så måske mere er det, man skal fokusere på, end på de større akademiske eksercitser. Det handler om at få bogligheden på plads og få fagligheden og det praktiske til at gå hånd i hånd, få ro i klasselokalet, lære eleverne, at man taler ordentligt til lærerne, og måske også lære en udenrigsminister, at man taler ordentligt til journalister – det ved jeg ikke. Det er vigtige dyder. Det vil jeg gerne kvittere for, og der kan vi i Dansk Folkeparti i hvert fald langt hen ad vejen se os selv i de tanker, som regeringen fremlægger.

Men man skal huske på, at når vi taler om børn i skolen, er langt de fleste af dem så utrolig heldige også at have nogle bedsteforældre, og dem var der ikke meget plads til i talen. Det ærgrede mig sådan set lidt, for det er ikke lang tid siden, at vi hørte Socialdemokratiet tale varmt om ældrepolitik. Faktisk er det lige omkring et år siden, hvor man i hvert fald på den socialdemokratiske facebookside og vist også på Instagram og mange andre steder ude i det digitale univers kunne se sponsorerede annoncer om Ebert og andre seniorer, som kaldte på bedre ældrepleje.

Derfor er det jo virkelig påfaldende, at virkeligheden i dag, et lille år efter denne socialdemokratiske ledede regering har set dagens lys, er, at vi kan se på et land, hvor der skæres drastisk ned netop på ældreområdet. Og det er ikke kun lokalt, hvor den kommuneaftale, den socialdemokratiske finansminister har indgået med kommunerne, forårsager drakoniske nedskæringer på den daglige pleje, som jeg vil sige er langt under anstændighed. For det er så også noget, der følges op i det finanslovsforslag, som regeringen har fremsat.

Man fjerner værdigheden, eller i hvert fald fjerner man den værdighedsmilliard, som hidtil har været øremærket til de ældre. Man gennemfører uden at blinke – i hvert fald i den forstand, at man hverken har orienteret, mig bekendt, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten eller os – en klar nedskæring, et løftebrud, i forhold til de seniorer, som er nedslidte. Man bruger sommerferien på at tale om brugerbetaling i ældreplejen. Og alt det sker, samtidig med at en opgørelse viser, at 53 ud af 65 kommuner planlægger besparelser på netop ældreområdet. Det er fire ud af fem kommuner derude, og det er for mig at se en hel forkert retning. Hvis ikke det var så alvorligt, kunne man sige, at det efterhånden er svært at få øje på, at det danske socialdemokrati er særlig socialt, og at det i lyset af de seneste år og den måde, man er gået til ytringsfriheden og andre gode ting på, også er svært at se, at det er særlig demokratisk. Derfor synes vi ærlig talt, at man burde vende retningen.

Vi har i Dansk Folkeparti, og det vil man se hen over de kommende måneder, også når vi skal forhandle finanslov, en række forslag til, hvordan vi kan få anstændigheden tilbage i forhold til vores ældre medborgere. Det gælder både i forhold til seniorerne, hvor mange bliver ramt af aldersdiskriminering på arbejdsmarkedet, hvor vi kan gøre rigtig meget, og også for at imødekomme den, kan jeg forstå, nye kapital, som der er mangel på, nemlig arbejdskraft. Men i særdeleshed er det i forhold til dem, som jo har trukket sig ud af arbejdsmarkedet, hvad enten det så er folkepensionister eller førtidspensionister, som jo ikke har det privilegium, som vi andre har, altså at man lige kan tage et par timer mere, at man kan give

et ekstra nøk på arbejdsmarkedet for at kompensere for det tab af købekraft, der er sket, efter at inflationen er eksploderet og priserne er steget. Jeg synes, det er afgørende, at den finanslov, som vi står foran, bliver de ældres finanslov, og jeg synes, det er afgørende, at velfærden generelt får et nøk opad.

Det gælder ikke mindst også på sundhedsområdet, hvor jeg og de fleste danskere, tror jeg, er bekymrede over den linje, Danmark anlægger. Det gælder både i forhold til den måde, selve sundhedssystemet fungerer på i vores regioner – jeg behøver ikke at nævne de eksempler, der har været rundtomkring, med kræftsyge, der dør på ventelisterne – men også i forhold til den struktur, vi har valgt, hvor Medicinrådet eksempelvis på tid og på indhold er bagud i forhold til *alle* vores nabolande. Det duer ikke, og det giver også anledning til, at vi tager en drøftelse af, hvordan det egentlig er, vi bruger midlerne i den offentlige sektor.

Kl. 19:45

Vi ved, at udlændingekontoen, altså bare når vi tager overførselsindkomster og serviceydelser, giver et negativt træk på cirka 30 mia. kr. Men dertil kommer jo et kæmpe mørketal, for deri ligger jo ikke det ekstra træk, der er på fængselsvæsenet, på domstolsvæsenet, på sundhedsvæsenet, på skolevæsenet og på det specialiserede område, som i den grad skriger på opmærksomhed. Og Dansk Folkeparti er jo kendt for at være det parti, som især på udlændingekområde, men også generelt, tør tale om de ting, hvor andre viger lidt tilbage. Og jeg må indrømme, at jeg egentlig er lidt forundret over, at der overhovedet ikke – efter at Berlinske i weekenden kunne fortælle om det enorme problem, der er med fætter- og kusineægteskaber blandt muslimer i vores broderlande – er andre partier end os, som har valgt at tage det op.

Er det fuldstændig utænkeligt, at når der er sket en eksplosion i udgifterne på handicapområdet, hænger det måske sammen med, at vi har fået rigtig, rigtig mange folk ind fra Mellemøsten, som tager en kultur med, hvor det desværre er alt for almindeligt, at man bliver gift med sin fætter eller sin kusine og derfor får syge børn? I Norge er 43 pct. af de ægteskaber, der er indgået blandt pakistanere fra 1967 til 2010, mellem fætre og kusiner. I Norge er sådan set også i Sverige tør man nu godt tale åbent om det. Måske var det på tide, at vi også gjorde det i Danmark – eller det er måske ikke stuerent?

Det ville Nyrup givetvis ikke mene, men fru Mette Frederiksen har som formand for sit parti jo anlagt en ny stil, og jeg forsømmer ingen lejlighed til at minde om, hvad der engang var både retfærdigt og realistisk. Det var, at asylbehandling skal foregå i modtagecentre uden for Europa, at der skal være et loft over, hvor mange ikkevestlige udlændinge Danmark kan tage imod, at afviste asylansøgere skal ud, at grænsekontrollen skal forlænges, og at der skal optjenes ret til kontante ydelser. Det er jo sød musik for i hvert fald mine ører, men desværre var det jo løgn, så jeg ved ikke.

Poul Nyrup Rasmussen havde det jo med at destruere materiale, han ikke var enig i, ikke sandt? Og det er jo ikke en ytring, så måske skulle man bare rive det over, hvem ved? Hvad ville der ske? Det har jo ikke nogen betydning. Det var bare løgn. Men ude i virkeligheden lyder løggen ikke længere. For danskerne derude oplever hver eneste dag konsekvenserne af, hvordan der skæres ned, fordi man har valgt, i fine pamfletter, at markere sig på en udlændingepolitik, der ikke blev til virkelighed, og at en alt for stor andel af de mange penge, vi betaler i skat, derfor stadig væk går til folk, som egentlig slet ikke burde være i Danmark, og fordi man i fine annoncer på Facebook har givet nogle løfter, som man i virkeligheden slet ikke havde i sinde at leve op til.

Hvad gør man så nu, efter man er kommet i regering med hr. Lars Løkke Rasmussen og hr. Jakob Ellemann-Jensen? Ja, så løber man fra endnu et løfte. Det er ikke mange år siden, at Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet indgik en aftale. Jeg tænker ikke på senioraftalen – den er jo brudt. Nej, vi indgik en aftale om, at vi i fællesskab

ville blokere for, at der skulle flere udlændinge til Danmark som udenlandsk arbejdskraft. Hvorfor gjorde vi det? Det gjorde vi, fordi vi ved, at der er masser af ressourcer i Danmark.

Der er et uudnyttet potentiale blandt seniorer, som mod deres vilje bliver holdt ude af arbejdsmarkedet. Vi har 40.000 unge, som hverken er i beskæftigelse eller i uddannelse, og som sådan set bare skal have enten et rap bagi eller et incitament. Og vi har et uital af unødvendigt administrativt personale i form af djøfere, der efterhånden som en fjerde statsmagt har sat sig på danskernes skatte-kroner. 100.000 er nu ansat til ren administration. Det er djøfere, konsulenter og kommunikationsmedarbejdere, som er et fuldstændig unødvendigt fedtlag af herskende typer, der ikke burde være ansat i den offentlige sektor. Vi mener, at der sagtens kunne lægges et loft, der bare var på det niveau, der gjaldt, da fru Helle Thorning-Schmidt var statsminister. Hvis vi vendte tilbage dertil, kunne vi spare 10 mia. kr. om året og fyre 15.000, der kunne gå ud og lave noget virksomt. Det ville vi gerne gøre. Tak for ordet, hr. formand.

Kl. 19:50

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Den første kommentar kommer fra fru Trine Bramsen fra Socialdemokratiet.

Kl. 19:50

Trine Bramsen (S):

Tak til hr. Morten Messerschmidt for en passioneret tale og også for at sætte fokus på vores udlændingepolitik, som jeg er fuldstændig enig i er afgørende at holde på et stramt niveau, og derfor vil jeg også gerne spørge lidt til tilstrømningen til Danmark. For der har jo været regeringer, som hr. Morten Messerschmidt og hr. Morten Messerschmidts parti har støttet, og så har der været en socialdemokratisk regering, og nu er der en flertalsregering. Hvornår har tilstrømningen været størst?

Kl. 19:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 19:51

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil næsten hellere sige: Hvornår har tilstrømningen været lavest? Og det har den jo været, efter at Socialdemokratiet valgte at ændre kurs. Altså, hvis Socialdemokratiet havde ændret kurs længe før, så havde den katastrofe, som Dansk Folkeparti siden 1995 har advaret imod, jo slet ikke været så alvorlig. Men det fritager jo altså ikke for ansvaret, fru Trine Bramsen. Hjemme hos os lærte vi at rydde op efter os selv, og det er jo, som om Socialdemokratiet er det der lille ureglerlige barn, som, efter at man har været væk et kort øjeblik, fuldstændig har raseret lejligheden, og som så, når man kommer hjem, siger: Ja ja, men nu er jeg holdt op med det, og så behøver jeg ikke at rydde op. Altså, hvad med, at Socialdemokratiet så også begyndte at rydde op efter sig og sørgede for, at vi kan få de hund-redtusindvis af udlændinge, som kom ind, mens Socialdemokratiet sov tornerosesøvn, hvad man jo i øvrigt stadig væk gør – for de løfter, man har udstukket her for få år siden, har man jo ikke tænkt sig at realisere – ud af landet igen?

Kl. 19:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 19:52

Trine Bramsen (S):

Det er jo et faktum, at tilstrømningen er på noget af det laveste, den nogen sinde har været. Så lad mig gå videre til det, der handler

om at sikre, at man så også kommer i beskæftigelse, når man bor i Danmark. Der har vi jo meget klart sagt, at vi ønsker, at man skal arbejde, hvis man skal forsørges af det offentlige. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre Dansk Folkepartis holdning til forslaget om, at kvinder eksempelvis enten skal i uddannelse eller ud på arbejdsmarkedet, hvis de vil modtage de her ydelser.

Kl. 19:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 19:52

Morten Messerschmidt (DF):

Jamen det er da vidunderligt, ligesom alt det andet, der står i den her pamflet, er vidunderligt. Altså, det her er jo én stor copy-paste, eller – undskyld, formand – en kopi af Dansk Folkepartis program, i hvert fald store dele af det. Og jeg ved ikke, om backbenchers godt ved det, men problemet er jo bare, at Socialdemokratiets ledende figurer, alle i toppen, godt ved, at det her er løgn. Alle ved godt, at det her er løgn, fordi man ikke agter at gøre det nødvendige, nemlig at tage et opgør med de fuldstændig forældede konventioner, som blev indgået lige efter anden verdenskrig. Det er jo det, der skal til, fru Trine Bramsen. Men det tør fru Trine Bramsen jo ikke, for det er sikkert ikke karrierefremmende.

Kl. 19:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Rosa Eriksen, Moderaterne.

Kl. 19:53

Rosa Eriksen (M):

Tak, og tak for talen. Jeg vil gerne tale om arbejdskraft. Det anslås, at vi står til at mangle 90.000 fuldtidsbeskæftigede i 2030. Vi har en lav ledighed, og vi har historisk få – set i forhold til de sidste 40 år – på overførselsindkomst. Hvordan vil Dansk Folkeparti løse det problem uden at se uden for Danmarks grænser?

Kl. 19:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 19:53

Morten Messerschmidt (DF):

Hvis man sammenligner med Norge i forhold til seniorer, har Danmark bare der et potentiale på 66.000 i beskæftigelse, hvis man taler med handicaporganisationerne, melder de, at 40.000 handicappede inden for 14 dage kan stille sig klar til arbejdsmarkedet. Hvis man ser på andelen af arbejdsstyrken, der er ansat i den offentlige sektor til ren administration, så har vi i hvert fald 20.000, som man godt kunne frigøre til arbejdskraft. Hvis man ser på de 40.000 unge mennesker, som i dag hverken er i beskæftigelse eller uddannelse, så har vi i hvert fald allerede der nogle, og hvis det ikke er nok for ordføreren, kunne man jo starte med at spørge de 60.000, der er registreret i det europæiske system EURES, og som har angivet Danmark som et sted, hvor de gerne vil arbejde. Var det nok?

Kl. 19:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 19:54

Rosa Eriksen (M):

Jeg vil egentlig gerne vide noget. I Norge og i Sverige har de jo også et andet tilbagetrækningssystem. Så foreslår ordføreren, at vi laver om på seniorpensionen, Arne-pensionen, eller at vi laver en

anden tilbagetrækningsordning for at få de her mennesker tilbage på arbejdsmarkedet?

Kl. 19:57

Kl. 19:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:57

Kl. 19:54

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, jeg vil anbefale, at man startede med at overholde de løfter, man har givet til de nedslidte seniorer. Men derudover tror jeg, at vi skal følge den danske tradition. F.eks. kunne den offentlige sektor, som vistnok er den største arbejdsgiver i Danmark, jo gå foran ved at sige, at man i stedet for at man skaber et incitament til, at folk trækker sig tilbage, når de nærmer sig pensionsalderen, altså sygeplejersker, sosu-assistenten, læger osv., så kunne skabe et incitament til, at de blev, f.eks. ved at tilbyde dem lidt mere fleksibilitet, måske lidt mere ferie osv. Det vil være vejen frem, altså mere gulerod og mindre pisk.

Kl. 19:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 19:55

Pia Olsen Dyhr (SF):

For 3 år siden, faktisk i oktober 2020, sad jeg i Beskæftigelsesministeriet med Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Socialdemokratiet og forhandlede Arnepension. Det skete til ud på de sene nattetimer med mange diskussioner, fordi der skulle findes nogle kompromiser. Et af de kompromiser, der blev indgået, var faktisk et forslag fra Dansk Folkeparti, nemlig at man skulle øge antallet af timer, som gav mulighed for at komme på seniorpension, altså at man, hvis man havde en arbejdsvej på under 18 timer, ville have en mulighed for at gå på seniorpension; før var det 15 timer.

Det var sådan set en god idé, fordi der er mange af de mennesker, som ellers havner i sygdom og på dagpenge i rigtig lang tid. Det forslag som en del af Arnepensionen er jo så ikke efterfølgende blevet gennemført, og det er nu 3 år siden. Det skulle være en del af den her finanslov, men det er ikke en del af den her finanslov. Jeg håber jo, at vi sammen med Dansk Folkeparti og forhåbentlig også Enhedslisten, og det tror jeg nu, kan blive ved med at presse på i forhold til den her regering for at sikre, at man faktisk forbedrer seniorpensionen.

Kl. 19:56

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:56

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, det kan jeg i den grad bekræfte. Altså, Dansk Folkeparti er i modsætning til spørgerens parti et borgerligt parti, men vi er meget stolte af også at være blå bloks bløde hjerte, og det vil sige tage hensyn til de nedslidte, til de handicappede, til de ældre osv. Og der er jeg hverken bleg for eller flov over at have et godt samarbejde med de partier, som fru Pia Olsen Dyhr nævner.

Det, jeg er flov over, er at have en statsminister, som ikke lever op til sine løfter, altså ikke over for os, for vi har så meget hård hud på kroppen, at det kan vi nok klare, men over for alle de nedslidte derude, som i en berettiget forventning om, at det her ville blive gennemført, sad og tænkte, at de kunne regne med regeringen. Men det kan man ikke, og jeg vil meget gerne intensivere det samarbejde både med SF og Enhedslisten og alle andre, som sådan set gerne vil de nedslidte og seniorerne.

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ud over seniorpensionen gennemførte vi jo også Arnepensionen, og der er noget, der står som en mystisk ting for mig efterfølgende. Den her regering har jo besluttet at videreføre Arnepensionen – og gud ske tak og lov for det – og visse andre elementer af den aftale, vi lavede der, nemlig også besparelserne på vores jobcentre for 3 mio. kr. Det er jo dele af en aftale, som man siger stadig skal gennemføres, og vi skal stadig væk stå på mål for det i forliget og være med til at lave besparelserne. Men fordelene, nemlig forbedringen af seniorpensionen, glemmer regeringen. Er det en ordentlig måde at gøre det på?

Kl. 19:57

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:57

Morten Messerschmidt (DF):

Nej. Det er det korte svar, og jeg var lidt inde på det før, da jeg omtalte Socialdemokratiets demokratiske tendenser, altså det der med at lave aftaler før et valg, og så vil man kun høste frugterne efterfølgende og lade dem, man har lavet aftalerne med, ligesom hænge til tørre. Det er ikke den måde, vi normalt gør det på i Danmark, og der synes jeg bare, at vi skal give hinanden håndslag på, at den dag, der er et andet flertal, gør vi det bedre.

Kl. 19:58

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Sólbjörg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 19:58

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak. Jeg må sige, at der i den grad er sket et skifte i DF, siden hr. Morten Messerschmidt overtog partiet, og det skal bestemt ikke tages som en kritik. Jeg hører en kommunikation, hvor der er klar DF-politik. Hvis jeg var DF'er, tror jeg faktisk, at jeg ville være rigtig glad; jeg synes, at det gør I godt. Jeg hører også et fremragende fokus på afbureaukratisering, som vi i Liberal Alliance deler ambitionerne om, og vi ser også gerne skattelettelser der, hvor det vil gavne danskerne, og hvor vi kan finde fælles fodslag. Det gør mig lidt nysgerrig efter at høre, hvordan det her nye DF eller det forbedrede DF, om man vil, ser på det blå samarbejde og DF's rolle i det blå samarbejde på sigt, især sammenlignet med de tidligere par perioder, hvor der har været lidt knas på tråden.

Kl. 19:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 19:59

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, nu er udenrigsministeren gået, så nu kan vi endelig tale frit. Man må jo sige, at den periode fra 2015 til 2019 nok ikke var det borgerlige Danmarks finest hour – hvis jeg må bruge et Churchillcitat. Der gik simpelt hen for meget nid og kævl i det. Nogle gange, når jeg ikke kan sove om natten, ligger jeg og tænker på alt det, vi kunne have fået igennem, hvis bare man havde oppet sig og fokuseret på det, der egentlig er det vigtige: Hvad vil danskerne, og hvad var det, danskerne forventede? Det lykkedes ikke, men så sker der jo det heldige i politik, ikke bare at udenrigsministeren forlader salen, men

at der også nogle gange er ledelser i partier, der ikke kan sammen, og hvor man får skiftet formand, og det er jo det, der er sket for ordføreren parti og så også lige for undertegnede parti. Og jeg vil bare sige i dag: Ja, vi vedstår os jo de forskelle, der er, og de *er* der. Men vi vedstår os jo også, at vi kommer op fra et fælles udgangspunkt, når det f.eks. kommer til sundhedspolitik, hvor pengene skal følge den enkelte; skolepolitik, hvor det handler om faglighed; retspolitik, hvor det handler om ret og rimelighed og ikke ren resocialisering osv.; udenrigspolitik og måske også lidt EU-politik. Og det er skønt. Jeg er overbevist om, at den blå familie har en stor fremtid foran sig.

Kl. 20:00

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 20:00

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak for et fremragende svar. Det er lidt træls at skulle tage et ømt og alvorligt emne op sådan lige bagefter, men ordføreren kommer også lidt ind på det i talen. I 1999 sagde den daværende statsminister, Poul Nyrup Rasmussen, følgende om Dansk Folkeparti: I kan gøre jer alle de anstrengelser, I vil – stuerne bliver I aldrig! Nu ved jeg ligesom ordføreren, at der sidder mange journalister her, herunder fra Ekstra Bladet, og de ser også med, og derfor vil jeg gerne spørge hr. Morten Messerschmidt, om DF *er* blevet stuerne, eller om det er hr. Morten Messerschmidts hund, der har besøgt på gangene på Christiansborg. (*Munterhed*).

Kl. 20:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:01

Morten Messerschmidt (DF):

Meget vil jeg stå på mål for, men man skal simpelt hen ikke insinuerer, at Hugo ikke er stueren. Det vil jeg simpelt hen ikke finde mig i. Og stuerne er Dansk Folkeparti i øvrigt også.

Kl. 20:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Jeg ved faktisk ikke, om man siger hr. Hugo. Nu siger man i hvert fald hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige. Nej, han ønsker ikke ordet. Så er det hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 20:01

Niels Flemming Hansen (KF):

Mange tak, og tusind tak til den altid veloplagte ordfører for talen. Jeg har som formand og medlem af Europaudvalget jo et rigtig, rigtig godt indtryk af Dansk Folkeparti på rigtig mange måder. I er ihærdige, og I er ordentlige, når I er i udvalget – det er simpelt hen en fornøjelse. Jeg har hørt hr. Morten Messerschmidt sige på et tidspunkt: Vi kæmper for ét land, for ét folk og for vores alle sammens fremtid. Og her er EU en kæmpestor del af det. Man kan jo henføre sådan cirka en halv million jobs direkte til EU-medlemskabet, og en signifikant del af vores bnp kan vi jo også henføre dertil.

Derfor var min undring meget, meget stor her for nylig, da jeg åbnede den lokale udgave af JyskeVestkysten og kunne læse om en af jeres EP-kandidater, som stillede sig frem og sagde: Mit mål er, at vi skal ud af EU; jeg er kritisk over for langt de fleste aspekter af EU-samarbejdet, og man kunne godt erstatte det med et tættere nordisk samarbejde. Jeg skal bare høre: Er det også hr. Morten Messerschmidts holdning?

Kl. 20:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:02

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, så ganske afgjort. Altså, vi er et parti, som netop rundet af borgerligheden er tilhængere af frihandel og af, at man skal kunne handle frit over grænserne. Men det handler om den tanke, at man skal have sådan et overbureaukratisk element nede i Bruxelles, som afgør, hvornår vi må lukke grænsen, og til hvem, vi må udbetale su og dagpenge og alle mulige andre velfærdsydelse, og som på trods af forbehold, der gør, at vi egentlig skulle stå udenfor, bestemmer, hvilke udlændinge der skal have ophold i Danmark osv. osv. Det er et samarbejde, som jeg mener er til skade for Danmark. Men man kan jo ikke melde sig ud af det, før der er noget andet at melde sig ind i.

Så for mig at se må det, indtil der kommer et alternativ – det kan jo godt være Norden en dag – handle om, at vi så kæmper imod den centralisering og den afvikling af dansk demokrati, som jo hver eneste dag foregår i Bruxelles. Nu ved jeg jo, at spørgeren er spidskandidat til Europa-Parlamentet, og derfor vil jeg så høre, om han ikke som en god konservativ vil melde sig ind i en gruppe i Europa-Parlamentet, som netop kæmper imod EU's tiltagende magt, når han bliver valgt.

Kl. 20:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 20:03

Niels Flemming Hansen (KF):

Jeg kan sige, at fra Det Konservative Folkepartis side er vi meget, meget glade for at være medlem af netop EPP-gruppen. Jeg tænkte, at jeg ville bede ordføreren om at folde det her nordiske samarbejde ud, i forhold til hvordan Danmark i verden kunne have en større rolle via et nordisk samarbejde end via EU. Jeg ved ikke, om tiden tillader det.

Kl. 20:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:04

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg kan tale både langt og kort. Altså, hvis man ser på Norden, er Norge jo til dels et frit land. Det er jo et EØS-land, og det vil sige, at de på lange stræk har deres selvstændighed. Det samme gør sig gældende for Færøerne, Grønland og Island. Derimod er Danmark, Finland og Sverige jo medlemmer. Det vil sige, at hovedparten af de nordiske lande står uden for EU, og de klarer sig nu ganske godt. Det er jeg sikker på at både hr. Sjúrdur Skaale og repræsentanter for de to nordatlantiske lande vil bekræfte, altså at der er et liv uden for EU, endog et liv, hvor man kan ånde frit og også tjene en smule penge i ny og næ.

Kl. 20:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Victoria Velasquez fra Enhedslisten.

Kl. 20:04

Victoria Velasquez (EL):

Jeg synes, det er en fuldstændig useriøs måde at behandle mennesker med handicap på, som vi lige var vidne til før. Vi har et seriøst problem i vores samfund, når det gælder syge og mennesker med

handicap, og det vil jeg gerne dreje mit spørgsmål hen på. Det drejer sig konkret om 225-timersreglen, hvor Ankestyrelsen har lavet en stikprøve, som er meget graverende. Altså, der bliver sagt »fejl«, men det er jo ulovlig sagsbehandling, når vi ser, at det er 80-100 pct. af sagerne, når det drejer sig om syge og mennesker med handicap, der bliver sanktioneret. En syg mand blev sanktioneret 6.000 kr. og endte faktisk med at blive hjemløs på grund af den sagsbehandling. Og der vil jeg gerne høre ordføreren, om Dansk Folkeparti mener, at så længe vi er vidne til det kæmpe svigt, vi ser her, over for syge og mennesker med handicap, skal vi suspendere 225-timersreglen, eller hvad ordføreren tænker.

Kl. 20:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:05

Morten Messerschmidt (DF):

Nej, vi skal bare behandle de handicappede ordentligt, og den rapport, som spørgeren refererer til, var det Dansk Folkeparti, der rejste i Statsrevisorerne, og derfor fik man de tal blotlagt. Så jeg er glad for, at hun nævner det. Det pres, der er på handicapområdet rundt omkring i kommunerne, er fuldstændig uacceptabelt. Og derfor skal vi jo både se på, om vi kan tilføre flere midler, men vi skal også se på, hvad det er, der gør, at der kommer et større pres.

Derfor skal vi f.eks. have undersøgt omfanget af fætter-kusine-ægteskaber i Danmark. Når man har fået en halv million, eller hvor mange det er, ind fra den mellemstlige verden sådan rent fysisk, er der en frygt for, at det åndelige element også ligesom følger med, og at man altså ikke selv vælger sine ægtefæller, men siger: Hvad fatter gør, er nok det rigtige. Og så tager man en eller anden kusine eller fætter til ægte, selv om man i virkeligheden ikke vil. Det er en adfærd, som man må sige der er temmelig meget sundhedsvidenskabelig evidens for er dårlig for populationen på den lange bane, især hvis man gør det igennem flere generationer, som vi må lægge til grund det sker i Norge, hvor 43 pct. af ægteskaberne blandt pakistanere fra 1967 til 2010 er blandt fætre og kusiner.

Kl. 20:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 20:06

Victoria Velasquez (EL):

Det er fuldstændig grotesk, at der skal blive slået politisk plat på det her. Vi står helt konkret og ser, hvordan 225-timersreglen ikke bliver administreret, og det bliver ikke taget alvorligt fra Dansk Folkepartis side. Men til gengæld vil man på en helt useriøs måde fjerne fokus fra det, vi ved reelt gør, at trygheden og sikkerheden for dem, der er syge og med handicap, bliver revet væk under dem.

Et andet sted, vi ser nu og her, hvor mennesker med handicap bliver udfordret, er i regeringens finanslovsforslag, som vil flytte fleksjobbere væk fra overenskomstområdet. Og jeg ved godt, Dansk Folkeparti har ment tidligere, at fleksjobbere fik for meget i løn. Men bakker Dansk Folkeparti op om, at de ikke skal være på overenskomst?

Kl. 20:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:07

Morten Messerschmidt (DF):

Med forbehold for, at jeg ikke kender fru Victoria Velasquez' private forhold, tror jeg faktisk, at jeg har handicapområdet temmelig tæt

inde på livet og måske endog tættere, end hun har. Og derfor vil jeg gerne have mig frabedt, at jeg skulle stå og tale ned til handicapområdet. Det, jeg taler om, er faktisk, at jeg taler det op, for jeg gør opmærksom på, at der er et fuldstændig åbenlyst problem iblandt muslimer i Danmark – eller der er i hvert fald et potentielt problem, for vi kan se, at det er der i Norge og Sverige. Og jeg synes ærlig talt, at det er Enhedslisten og fru Victoria Velasquez, som igen begår den fejl, man gjorde op igennem 80'erne, 90'erne og 00'erne ved ikke at ville tale om det åbenlyse, og dermed bare lader problemerne akkumulere og akkumulere og tage stadig flere ressourcer fra de danske handicappede og give dem til udlændinge.

Kl. 20:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Lotte Rod, Radikale Venstre.

Kl. 20:08

Lotte Rod (RV):

For det meste er Radikale Venstre og Dansk Folkeparti ligesom yderpolerne i folkeskolens forligskreds, men der er et område, som vi gerne vil det samme på, og det er, at vi deler en kærlighed til vores kultur og gerne vil give den videre til vores børn. Derfor har jeg lyst til at spørge hr. Morten Messerschmidt, om ikke vi skal tage skridtet videre end det, som statsministeren sagde i sin tale om bare at fjerne nogle af målene, men faktisk helt afskaffe dem og i stedet for få et nyt formål og indholdsområder for vores fag, sådan at børn kan få lov til at læse de mange skønne værker, vi har i Danmark.

Kl. 20:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:08

Morten Messerschmidt (DF):

Det synes jeg lyder som en smuk og ovenikøbet velformuleret hensigtserklæring. Lad os fjerne folkeskolelovens § 1 og vende tilbage til tiden før den blå betænkning, altså inden der var alt den rundkredspædagogik og sovsesnak om verdensborgere og verdensmål, og hvad ved jeg, og lad os vende tilbage til det, det egentlig handler om, nemlig at unge mennesker i folkeskolen skal lære at sidde ned, at lytte til læreren, at læreren har respekt – det har ældre mennesker i øvrigt tit – at de skal lære at tale dansk, at de skal lære at skrive dansk, at de skal lære at regne, og så skal de lære noget dansk litteratur. Og når vi kommer op i de højere klasser, kan vi også tage lidt engelsk og tysk litteratur med. Ja tak!

Kl. 20:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 20:09

Lotte Rod (RV):

Ud over at jeg måske er lidt uenig med hensyn til pædagogikken og didaktikken, tænker jeg på, om jeg hørte hr. Morten Messerschmidt være enig i, at det vil være godt faktisk at få afskaffet den målstyring, der er i fagene, og i stedet for få formåls- og indholdsbeskrivelser, sådan at der netop bliver tid til, at man faktisk kan læse værkerne, at man kan fordybe sig i dem, og at man kan snakke om dem.

Kl. 20:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:09

Kl. 20:12

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er fuldstændig enig. Det er en fuldstændig uoverkommelig opgave at skulle styre efter 4.000 forskellige mål. Men det handler så også om, hvad vi vil med folkeskolen, og al den der snak om at skabe helstøbte mennesker og fuldt oplyste demokrater, og man kan jo nærmest se, at der i skarp parentes står »medlem af Radikale Venstre«, skal vi væk fra, og så skal vi tilbage til det, folkeskolen handlede om, nemlig at skabe unge danske drenge og piger, som med åbent sind og veloplyst kan gå ud og gøre noget godt for Danmark og for verden.

Kl. 20:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Jeg håber, det er rigtigt denne gang.

Kl. 20:10

Kim Edberg Andersen (NB):

Denne gang var det rigtigt, hr. formand. Jeg reagerer på, at det blev italesat, som om hr. Morten Messerschmidt ikke kerer sig om handicappede, og jeg ved personligt, at man har skudt langt forbi målet, hvis man tror det. Så det første spørgsmål, jeg har til hr. Morten Messerschmidt, er dybest set i forhold til de her handicapråd. I Nye Borgerlige kan vi godt være noget bekymret for, at det for nogle små handicap – ikke, hvordan man bliver ramt, men hvor mange der bliver ramt af det – gælder, at de kommuner, vi har, ikke har ekspertisen, ikke har ressourcerne, altså at de simpelt hen ikke har midlerne til det. Er Dansk Folkeparti interesseret i at gøre som Nye Borgerlige og sige, at vi bliver nødt til at flytte handicapområdet ud af kommunerne, for de har simpelt hen ikke ressourcerne til det, og på den måde arbejde videre, når vi skal tale om handicapområdet her til efteråret, så vi får en løsning på det her, hvor vi fjerner det her med kassetænkningen, og så vi igen bare har fokus på, at de mennesker, der har behov for hjælp, selvfølgelig får det?

Kl. 20:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:11

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er fuldstændig enig, og jeg glæder mig til, at vi, Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti, kan arbejde tæt sammen også på det område. Der er jo rigtig meget ved kommunalreformen, som har slået fuldstændig fejl. Der er rigtig meget ved centraliseringen, hvor mange borgere, tror jeg, føler sig distanceret og nærmest ikke ved, hvem der sidder i deres byråd, og hvor kommunekontoret og sådan nogle ting ligger, fordi det er blevet så stort. Men på den anden side er der også nogle områder, hvor kommunerne er for små, det må vi se i øjnene, og der er handicapområdet virkelig et af dem. For som hr. Kim Edberg Andersen siger, er der nogle handicap, hvad enten de er medfødte eller erhvervet senere, der er så specielle, at man måske i en kommune kun har én med det specifikke behov. Og der tror jeg, der er behov for, at man, hvis man så skal lave gode løsninger med botilbud, genoptræning, eller hvad det nu måtte være, så også kan lave nogle kommunale fællesskaber, hvor man måske siger, at de kommuner, der ligger i en klynge af seks eller syv, skal løse det i fællesskab.

Kl. 20:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er lige gået noget galt i systemet, men der er et spørgsmål mere til spørgeren.

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Det næste spørgsmål er vedrørende de her testcentre. Jeg ved, at Dansk Folkeparti er med i den her screeningsproces, som så er blevet til, at vi skal have en halv kilometer høje vindmøller i enten Jammerbugt, Tønder eller Esbjerg. Og det er jo noget overraskende for mig som politiker med en fortid i Dansk Folkeparti, at man lige pludselig er blevet så forhippet på at have så store vindmøller, som er så meget til gene for mennesker på grund af omkredsen på land, så kan ordføreren forklare, hvad der gik galt? Hvorfor blev man lige pludselig kæmpe tilhængere af kæmpe vindmøller i Dansk Folkeparti?

Kl. 20:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:13

Morten Messerschmidt (DF):

Det er vi heller ikke, det kan jeg love. Det er undertegnede, der har stået fadder til vindmølleloftet i Danmark, som gør, at landet slet ikke er blevet plastret til af møller i det omfang, som venstrefløjen har ønsket det. Det var undertegnede i min første periode i Folketinget, der egenhændigt fik forhandlet den her kompensationsordning for vindmølleramte hjem. Så var jeg i Bruxelles i 10 år og kommer så tilbage, og så er det afskaffet. Man kan jo ikke vende ryggen til nogen et øjeblik, før der lige pludselig er gået kage i alting. Så jeg kan bare sige, at hr. Kim Edberg Andersens opfattelse af Dansk Folkeparti i forhold til vindmøller og de gener, som det skaber for borgerne, er fuldstændig rigtig. Det er et kæmpeproblem, og vi skal have højere erstatninger og strammere regler.

Kl. 20:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Camilla Fabricius, Socialdemokratiet.

Kl. 20:13

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg vil gerne lige skifte spor og sætte fokus på en aftale, vi startede med at lave sammen, nemlig aftalen om »Børnene Først«, hvor jeg havde en klar oplevelse af, at vi havde et rigtig godt samarbejde med Dansk Folkeparti, og derfor ærgrede det mig også meget, at man trådte ud af aftalen. Og noget af det, som var ret væsentligt for både Dansk Folkeparti og for Socialdemokratiet, var også den indsats, som vi kan se i flere af de udsatte boligområder, hvor man har familier med anden baggrund end dansk, og hvor der er oplevet mere vold og dårligere trivsel. Vi kan se, at sagsbehandlerne reagerer langsommere på børn med anden baggrund end dansk, og det var jo noget af det, vi ønskede at gøre op med. Vi ønskede, at børn, uanset hvor de var født henne, skulle have en reel chance. Derfor ærgrer det mig også, at man er trådt ud af aftalen, og det kunne jeg godt tænke mig at få nogle ord på her i dag.

Kl. 20:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:14

Morten Messerschmidt (DF):

Der vil jeg jo være fuldstændig ærlig – og det er ikke, fordi jeg ikke altid er det – men jeg vil være så ærlig at sige, at det vil jeg gerne undersøge, for det tror jeg ligger før min tid som formand. Altså, mit slogan er jo »danskerne først«, så hvorfor ikke også børnene, hvis det også er de danske børn, ikke? Det var noget med nogle ghettoer

og sådan, men lad os tale om det. Jeg vil meget gerne medvirke til, at vi sikrer bedre vilkår for børnene.

Så i stedet for at stå og her og give et eller andet sådan overfladisk paradesvar, hvor jeg egentlig ikke rigtig er inde i sagerne, så vil jeg meget hellere undersøge det og så vende tilbage til fru Camilla Fabricius.

Kl. 20:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 20:15

Camilla Fabricius (S):

Tusind tak for det. Så kan vi parkere den, og så kan jeg jo næsten håbe, at jeg kan få et lige så positivt svar til det næste spørgsmål, som drejer sig om hele ønsket om, at vores velfærdsmedarbejdere kan få et løft af lønnen, altså om Dansk Folkeparti så også vil gå hjem og tænke over det.

Kl. 20:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:15

Morten Messerschmidt (DF):

Nej, det behøver jeg slet ikke, for det synes jeg er en god idé. Jeg vil bare håbe, at fru Camilla Fabricius' parti den her gang gider at tale med de gamle venner i fagbevægelsen. Jeg tror, der er nogle sår, der skal slikkes, siden man afskaffede store bededag.

Kl. 20:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet.

Kl. 20:15

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for talen. Jeg ved ikke, om jeg synes, den var god. Der var måske lige rigelig polemik til mig. Det er sådan set også okay. Det kan jeg egentlig godt sortere fra, for jeg synes faktisk, at hr. Morten Messerschmidt har nogle gode pointer på nogle områder. Derfor synes jeg også bare, det var ærgerligt, at det blev sådan lidt mere et show. Hvis der er én ting, vi ikke skal acceptere på vores arbejdsmarked – der har hr. Morten Messerschmidt jo fuldstændig ret – så er det diskrimination og da især diskrimination af ældre dygtige medarbejdere, der igennem et helt liv har bidraget til arbejdsmarkedet og endda givet deres viden videre for så at blive valgt fra til sidst i arbejdslivet. Det synes jeg er en fuldstændig rigtig pointe. Gid, den havde fået lov til at stå noget mere klart. Men så må jeg jo spørge for at høre lidt mere: Hvad kan hr. Morten Messerschmidt forestille sig vi skal gøre ved det?

Kl. 20:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:16

Morten Messerschmidt (DF):

Politik bliver jo desværre nok mere og mere showbizz, men jeg skal til gengæld prøve at give spørgeren et sagligt svar. Jeg synes f.eks., at staten skal gå forrest, sådan at man, når man har en medarbejder, som er 1 år eller ½ år fra at skulle træde tilbage, så i stedet for at have en samtale om, hvordan man tilrettelægger afskedsreceptionen, så har en samtale om, hvad der skal til for, at vedkommende bliver længere. Hvad skal der til for, at man har lyst til at arbejde måske 1 eller 2 år efter ens egentlige pensionsalder? Handler det måske om mere fleksible arbejdsvilkår? Jeg ved, at man i dag i hovedover-

enskomsten for finanssektoren har ret til at gå ned på en 4-dages arbejdsuge, når man nærmer sig pensionsalderen. Kunne det være noget, vi måske skulle tilbyde alle seniorer? Så kunne det godt være, at man var lidt mindre nedslidt og lidt mindre stressramt, når man nærmede sig den tid, og at man faktisk havde lyst til at blive længe, i stedet for at det er som i dag, hvor rigtig mange sparer op til deres pensionstilværelse og trækker sig tilbage før pensionsalderen. Så sådan nogle ting kunne det være. Og der tror jeg altså, at staten, regionerne og kommunerne kan gå foran med et godt eksempel.

Kl. 20:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 20:17

Thomas Skriver Jensen (S):

Jeg er så glad for det svar. Det var virkelig behageligt at få. Jeg var så bange for, at hr. Morten Messerschmidt ville komme med et eller andet svar a la: Vi skal sørge for, at virksomheder også i det private ikke diskriminerer; vi skal ud at kontrollere det. For så stod vi en situation, hvor vi kunne få lov til at ansætte endnu flere af de døjer, som hr. Morten Messerschmidt jo selv er så træt af. Så tak for det svar. Det sætter jeg pris på. Jeg er sådan set enig, og jeg ser frem til, at når Dansk Folkeparti skal bidrage til den debat, bliver det måske med lidt mindre polemik og med lidt mere fokus på de ældre, der gerne vil være på arbejdsmarkedet.

Kl. 20:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:18

Morten Messerschmidt (DF):

Jamen der er masser af ting, vi kunne gøre. Vi kunne f.eks. sikre, at man har ret til dagpenge, også når man kommer over sin pensionsalder. I dag er det jo sådan, at man, hvis man arbejder videre, men så mister sit job, ikke kan få dagpenge i en periode, selv om man måske faktisk gerne vil fortsætte med at søge. Man kan heller ikke fortsætte på fleksjob, hvis man kommer over sin pensionsalder. Der er masser af ting, hvor der en automatisk diskriminering i forhold til alder. I sundhedssektoren er der en 75-årsregel, selv om der er masser af læger og andre, som sagtens kan blive ved med at have nogle konsultationer, skrive nogle recepter osv. Så lad os gøre op med alle de strukturer og alle de regler, som gøder jorden for den aldersdiskriminering, der foregår.

Kl. 20:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Rasmus Lund-Nielsen fra Moderaterne.

Kl. 20:19

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Mange tak. Hr. Morten Messerschmidt taler i sin tale meget om, at udlændinge er enormt dyre, og hvor forfærdeligt det er, at vi har fået mere international arbejdskraft. Men anerkender hr. Morten Messerschmidt ikke, at ud af de ekstra 16 mia. kr. i råderummet, vi senest fandt, var de 7 mia. kr. altså en følge af mere international arbejdskraft, og at det også er en meget, meget positiv ting? For 7 mia. kr. kan man jo nærmest afskaffe hele topskatten, som jeg forstår at DF jo i fremtiden ikke rigtig vil blokere. Så anerkender hr. Morten Messerschmidt ikke, at det er positivt?

Kl. 20:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 20:19

Kl. 20:22

Morten Messerschmidt (DF):

Det er altid dejligt med folk, der betaler skat, for det er det, der gør, at vi har en volumen, sådan at vi kan bygge et velfærdssamfund op og f.eks. forhindre de nedskæringer på ældreområdet, som Socialdemokratiet så ikke vil forhindre. Men det, at der er nogle udlændinge, der arbejder, skal jo ikke gøre, at vi lukker øjnene for alle de udlændinge, der er en byrde. Sagen er jo også, at der isoleret set i forhold til serviceydelser og overførselsindkomster i dag er et negativt resultat i forhold til tredjelandsborgere på 30 mia. kr. Derudover kommer det ekstra træk på retsvæsenet, sundhedsvæsenet, handicappolitikken osv. osv., hvor de her folks udgiftstræk jo ikke er regnet ind. Så der er rigtig meget, vi kunne spare ved simpelt hen at sørge for, at der var flere af dem, der kom ud.

Når jeg så er modstander af mere udenlandsk arbejdskraft, så er det, fordi vi i Dansk Folkeparti vil sætte danskerne først. Vi vil hellere prioritere de seniorer, der i dag bliver holdt ude af arbejdsmarkedet på grund af aldersdiskriminering, vi vil hellere give en mulighed for de handicappede, der bliver holdt ude på grund af diskriminering. Vi vil hellere sige til de 40.000 unge, som i dag hverken er i job eller i uddannelse, at de skal se at komme ud og få gang i deres liv og på den måde blive en del af arbejdsmarkedet eller uddannelsessektoren. Jeg synes ærlig talt, det er en falliterklæring, når vi har så mange danskere, der gerne vil, at man så bare taler om, at nu skal vi have folk fra den anden side af jordkloden ind.

Kl. 20:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 20:20

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Jeg kunne godt tænke mig, at vi fik undersøgt lidt, om de der 30 mia. kr. stadig væk gælder med den beskæftigelsesgrad, vi har set senest, hvor det jo er gået meget frem. Derudover tror jeg ikke rigtig, der er nogen partier herinde, der er uenige i det, som hr. Morten Messerschmidt siger, altså både det, at seniorer skal mere i arbejde og ikke mindst det med de her 40.000 unge uden uddannelse og arbejde. Men hvad vil Dansk Folkeparti konkret gøre? Nu hørte vi om seniorerne før, men hvis vi bare tager de her 43.000 unge, som er uden uddannelse og arbejde, har det jo været det samme antal i årtier. Så hvad vil DF konkret gøre for at få dem ind?

Kl. 20:21

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:21

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, man kunne jo mere konsekvent fratage dem ydelserne, hvis de ikke tager en uddannelse. Det ville jeg synes var helt rimeligt. Man kunne også gøre noget af det, som regeringen jo snakker meget om – generelt snakker den jo ret meget, men når den gør noget, er det desværre som regel det forkerte – altså genindføre mesterlæren. Selv om man måske bogligt ikke lige er den, der har fået topkarakterer, så kan det godt være, at man er god til at bruge hænderne, og hvis der er en, der viser en, hvordan man skal gøre det, så kan det være, at man har lettere ved at forstå det og lære det, end hvis man skal læse det i en bog.

Så der er masser af ting, vi kan gøre, hvis bare regeringen ville stoppe med alt det, den laver, altså at afskaffe helligdage, nedskære ytringsfriheden, og hvad ved jeg. At fokusere på at løse problemerne ville være dejligt.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 20:22

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. I sidste uge modtog jeg en borgerhenvendelse til: Sofie Lippert, transportordfører for DF. Det var en lidt underlig oplevelse for mig, men jeg tror, det skyldtes, at jeg og ordførerens kollega hr. Nick Zimmermann har sagt noget, der er meget lig hinanden, den seneste uge, nemlig at det er alt for dårligt, at priserne på den kollektive transport stiger, og at busser i især landdistrikterne lukker ned, så børn, unge, ældre og generelt folk, der ikke ejer en bil, får dårligere mulighed for at transportere sig rundt i vores land.

Så jeg vil gerne spørge ordføreren om, hvad man så gør, for der er ingen tvivl om, at Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti er enige om, at det er for dårligt. Så jeg vil gerne høre ordføreren: Hvad er Dansk Folkepartis plan for at redde den kollektive transport?

Kl. 20:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:22

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, og hvis man så lige må tilføje, at det jo ikke er, fordi der tilsyneladende mangler penge i systemet, for det ene gyldne håndtryk efter det andet på flere millioner kroner bliver jo delt ud til tidligere medarbejdere.

Altså, der er flere løsninger. På de områder, hvor der er grundlag for en konkurrenceudsættelse, skal man gøre det, sådan at der kan komme flere bydere på banen. Det har vi bl.a. set i forhold til togdriften, altså at det er det, der skaber billigere priser og nogle gange også bedre vilkår. Og på andre områder, f.eks. i sådan tyndtbefolkede udkantsområder, er det et spørgsmål om penge, og det skulle jo gerne gå hånd i hånd.

Kl. 20:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 20:23

Sofie Lippert (SF):

Det er rigtig, at der tydeligvis er mangler penge nogle steder i det her system, men jeg kan høre på ordføreren til sidst, at der måske også skal følge nogle penge med. Så vil jeg gerne høre: Er Dansk Folkeparti enig med os i SF om, at det er nødvendigt faktisk at prioritere fra nationalt hold og ikke lade det være op til kommuner og regioner, men altså prioritere fra nationalt hold, at vi har busdrift i hele Danmark og ikke kun i de større byer?

Kl. 20:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Værsgo.

Kl. 20:23

Morten Messerschmidt (DF):

Det er vi i høj grad. Og jeg er i virkeligheden ked af, at der er kommet den her modsætning mellem de store byer og større byer og så resten af landet. Danmark er jo – desværre, historien har været hård ved os – altså et meget lille land, og derfor har vi ikke råd til som folk at tale sådan en konfrontation op om, at der skulle være den store forskel mellem, om man bor i Hammel eller man bor i Aarhus.

Altså, vi er nødt til at sikre, at uanset hvor i landet man bor, er der bredbåndsforbindelse, er der muligheder for transport, og er der alle

de grundlæggende forudsætninger for, at man både kan leve et godt liv og starte en virksomhed, og at vi på den måde kan få tingene til at gro igennem hele Danmark. Det er ekstremt vigtigt; jeg er glad for, hvis vi også kan samarbejde med SF om det.

Kl. 20:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten.

Kl. 20:24

Søren Egge Rasmussen (EL):

Nu hørte jeg ikke, at klimaproblemerne fyldte så meget i ordførerens tale, og Dansk Folkeparti har jo stemt for klimaloven og er med i landbrugsaftalen, så jeg kunne godt tænke mig at høre, om Dansk Folkeparti har en utålmodighed omkring, at der skal være noget mere klimahandling.

Vi har en fjernvarmepulje, som er løbet tør; vi har nogle potentialer for energieffektivisering og energibesparelser i store dele af samfundet, som regeringen indtil nu ikke har taget alvorligt; og så står vi over for at skulle lave en plan for firedobling af vedvarende energi på land, som jo rummer nogle muligheder og nogle balancer, som vi skal tage hensyn til. Så jeg kunne da godt tænke mig at høre, om det er noget, hvor Dansk Folkeparti arbejder for, at vi skal opnå nogle bedre resultater?

Kl. 20:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:25

Morten Messerschmidt (DF):

Det vil nok ikke komme som en overraskelse for hverken hr. Søren Egge Rasmussen eller den danske befolkning, at i forhold til klimapolitikken ligger Dansk Folkeparti og Enhedslisten nok lidt fra hinanden. Altså, vi har sådan grundlæggende to formålsparagraffer inden for klima- og energipolitik, hvor i hvert fald den ene skal være opfyldt og helst begge to. Den ene er: Kan vi tjene penge på det? Og den anden er: Gør det verden grønnere?

Der må jeg altså bare sige, at ingen af de to parametre i tiltagende grad er opfyldt, når jeg ser de ting, som i hvert fald regeringen her laver, hvor venstrefløjen klapper. Altså, tag f.eks. den her vejafgift. Gør det Danmark rigere? Nej, det gør det ikke. Det gør sådan set kun, at der er ekstra omsætning i de østeuropæiske vognmænds kasser. Gør det verden grønnere? Nej, det gør det heller ikke. For det eneste, det betyder, er, at vi får mere cabotage og ja, at der er nogle andre, der kører rundt med tingene med måske også løndumping osv.

Det samme kan jo siges i forhold til en CO₂-afgift på landbruget. Gør det Danmark rigere? Nej. Det gør bare, at vi flytter produktion ud af landet. Gør det verden grønnere? Nej. For vi kommer til at spise flere bøffer fra Østeuropa.

Kl. 20:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 20:26

Søren Egge Rasmussen (EL):

Vi står i en situation, hvor vi står over for at skulle forhandle en CO₂-afgift på landbruget, og jeg går da ud fra, at med de aftaler, som Dansk Folkeparti er med i, kan man da ikke bare snige sig uden om at indføre en CO₂-afgift på landbruget; hvis man undlod det, ville vi stå i den situation, at der var andre sektorer, som skulle bidrage ekstra meget.

Synes ordføreren ærlig talt, at det er rimeligt, at landbruget ikke skal bidrage til at løse klimaproblemerne, og at man så overlader

regningen til resten af erhvervslivet og til danskerne? Det er da ikke rimeligt.

Kl. 20:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 20:26

Morten Messerschmidt (DF):

Altså, det, der i virkeligheden er urimeligt, er jo, at Enhedslisten og desværre også regeringen læser klimaaftalen med bind for øjnene, eller i hvert fald bind for det ene øje. For man ser: Uh, vi har et mål. Vi har 2030-målet, hvor vi skal reducere med 70 pct., og det er det eneste, der betyder noget for venstrefløjen og regeringen.

For mig betyder det faktisk en hel del, hvad der står lige neden under, nemlig at det ikke må føre til stor social ulighed, at det ikke må føre til udflytning af arbejdspladser, at det ikke må føre til en belastning af den danske samlede konkurrenceevne osv. Det var alt det, der var Dansk Folkepartis aftryk, da vi lavede klimaloven, og derfor vil jeg sige: Arh, jeg synes, man skal se med to øjne på aftalen, hr. Søren Egge Rasmussen, ikke kun med ét.

Kl. 20:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Lisbeth Bech-Nielsen fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 20:27

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Som forælder til et barn med særlige behov synes jeg, det er uanstændigt ud over alle grænser at slå politisk plat på det specialiserede socialområde. Stigningen i, hvad det koster osv., er en diskussion, der har fyldt igennem længere tid nu. Der er rigtig mange forældre og pårørende derude, og nu ved jeg jo også, at ordføreren selv er papfar til en datter med handicap, og derfor synes jeg simpelt hen ikke, det er rimeligt at slå politisk plat på det her område og sige fuldstændig udokumenteret, at grunden til stigningen i udgifterne handler om udlændingepolitik. Det synes jeg simpelt hen ikke er rimeligt.

Kl. 20:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:28

Morten Messerschmidt (DF):

Som papfar til en datter med sen erhvervet hjerneskade synes jeg, det er fuldstændig utiltalende og urimeligt ikke at ville få belyst, hvad mørketallene i forhold til den indvandringspolitik, som Socialistisk Folkeparti om nogen har ansvaret for og har haft det igennem de seneste 40 år, betyder for den helt basale velfærd for danskere. Det være sig handicappede, det være sig ældre, det være sig børnene, osv. Jeg synes godt nok, at man har meget at skamme sig over i forhold til de penge, der i dag går til nogle folk, der aldrig burde have været inde i Danmark, og de hårdtarbejdende danskere, som har betalt verdens højeste skat igennem generationer, og som i dag bliver spist af med forringelser – netop derfor.

Kl. 20:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 20:29

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Det der er jo simpelt hen bare trumpisme i en dansk version. Det er fuldstændig udokumenteret, hvad ordføreren står og siger. Det, vi faktisk ved, er, at der er en underdiagnosticering blandt børn, som

er efterkommere af indvandrere – en underdiagnosticering! – og det passer ikke, at det her område ikke er blevet undersøgt. En simpel googlesøgning vil vise ordføreren, at bl.a. Ugeskrift for Læger har adskillige artikler om det her emne.

Jeg vil bare bede ordføreren om endnu en gang at sige undskyld til de forældre til børn med særlige behov, der eventuelt måtte kigge med.

Kl. 20:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:29

Morten Messerschmidt (DF):

Nej, jeg tror, jeg på vegne af ordføreren vil sige undskyld for alle de fejl, som SF har begået på udlændingeområdet. Det er fatalt, hvad der er begået af fejl, og fatalt, hvad konsekvenserne for den helt almindelige dansker er. Og så tager jeg det som en kompliment: We'll make Denmark great again.

Kl. 20:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi skal huske, at der skal snakkes dansk. (*Morten Messerschmidt* (DF): Nå ja, det betyder, at vi vil gøre Danmark stort igen. Man må gerne oversætte efterfølgende). Præcis, det må man gerne. Det er i orden. Det er derfor, jeg er her.

Så er det fru Monika Rubin.

Kl. 20:30

Monika Rubin (M):

Jeg er en lille smule rystet over den debat, der lige er foregået. Jeg synes, det er voldsomt absurd at lytte til, hvad der bliver sagt oppe fra talerstolen. Men jeg vil prøve at gå videre i debatten, for det, jeg faktisk er nysgerrig omkring, er, at Dansk Folkeparti har været ude med det her forslag om én dags behandlingsgaranti. Og jeg er egentlig lidt nysgerrig på, hvad det er for et sundhedsvæsen Dansk Folkeparti helt præcis forestiller sig at vi får, hvis vi indfører én dags behandlingsgaranti. Så hvis ordføreren kan prøve at putte lidt flere ord på det.

Kl. 20:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:30

Morten Messerschmidt (DF):

Ja. Altså, jeg tror, det handler om at vende tilbage til behandlingsgarantien, ikke? Altså, den behandlingsgaranti, der var engang, og som denne her regering har valgt at suspendere, vil vi gerne tilbage til, sådan at borgeren får et frit valg hurtigere. Der vil givetvis være nogle former for behandling, hvor man ikke kan gøre det på førstedagen, men det er da en fin ambition, altså at sørge for, at så hurtigt man overhovedet kan komme i behandling, skal det ske. Jeg forstår egentlig ikke, hvordan man oven i købet som faguddannet inden for lægegerningen kan synes, det er en dårlig idé eller en dårlig ambition.

Kl. 20:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 20:31

Monika Rubin (M):

Jeg er en lille smule bekymret for, om ordføreren egentlig ved, hvad det betyder med en behandlingsgaranti. Altså, det betyder jo, at man med det samme ligesom kan beslutte, hvor man så skal behandles.

Det, der er problemet, er, at hvis ordføreren indfører det i vores sundhedsvæsen, får vi et markant anderledes sundhedsvæsen, end vi har den dag i dag. Og det vil sige, at dem, der kommer til at tabe i sidste ende, er dem med færrest ressourcer; dem, der på ingen måde har mulighed for det. Derudover får vi også en kæmpe overbehandling, fordi der også er en del sygdomme, der faktisk går over inden for én dag. Så det er derfor, jeg gerne vil have, at ordføreren lige uddyber det her, for det giver absolut ingen mening.

Kl. 20:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:32

Morten Messerschmidt (DF):

Altså, man kan jo få alting til at virke absurd, hvis man vil, og på en eller anden måde forekommer det efterhånden at være det. Moderaterne primært handler om. Altså, det her handler om at sætte patienten i centrum, at sætte patientens behov i centrum. Og hvis man har mulighed for at blive behandlet og det er en faglig vurdering, der ligger til grund for det efter en uge, efter en måned, hvad ved jeg, så er der da ikke noget argument for at holde fast i den udskydelse, der sker i dag. Det er det, det handler om. Og jeg ved ikke, om der er nogen sygdom, hvor det ikke giver mening efter en dag. Det er der vel givetvis. Det ved fru Monika Rubin sikkert mere om end jeg. Men hvorfor skulle det forhindre os i at lave så kort ventetid som muligt?

Kl. 20:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 20:32

Lars Boje Mathiesen (UFG):

Tak. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til den her 37-timers tvangsaktivering, som regeringen har, for jeg hørte formanden for Dansk Folkeparti sige, at det måske kunne være en god idé. Men hvilke forbedringer ser formanden at der skal være på den? For det, som regeringen kom med sidste gang, var jo ærlig talt elendigt.

Kl. 20:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:33

Morten Messerschmidt (DF):

Altså, er det idéen om, at man skal arbejde, hvis man er på offentlig forsørgelse, vi taler om? Er det tvangsaktivering, vi taler om?

Kl. 20:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er et andet spørgsmål fra spørgeren.

Kl. 20:33

Lars Boje Mathiesen (UFG):

Ja, det var de 37 timers tvangsaktivering. For sidste gang kostede det 200 mio. kr. om året, og der er lavet et arbejdsudbud på 250, altså et rent integrationsprojekt, fordi incitamentsstrukturen gjorde, at kommunerne havde et incitament til at gøre folk dårligere, end de rent faktisk var, for at de kunne sætte dem i aktivering.

Så det er derfor, jeg spørger: Hvis DF åbner op for, at de er tilhængere af den her 37-timersaktivering, hvad er det så for nogle forbedringer, der skal ske i den model, for at den virker bedre end det, som regeringen kom med sidste gang? For de vil jo gerne gøre det samme, som de gjorde sidste gang.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, det må vi jo se om de vil. Der er jo masser af jobs derude, der helt åbenlyst ikke bliver gjort, altså få ryddet op på strandene og få vasket graffiti af busserne og alt det, som kan gøre, at det offentlige rum generelt bliver bare lidt pænere at begive sig rundt i. Det kunne være eksempler på jobs, hvor jeg synes det ville være meningsfyldt.

Kl. 20:34

Kl. 20:34

Kl. 20:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke flere spørgsmål, så vi siger tak til ordføreren, hr. Morten Messerschmidt. (*Morten Messerschmidt* (DF): Tak, formand, for medgørligheden). Så er den næste fru Franciska Rosenkilde fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 20:34

(Ordfører)

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak, formand. Lad os nu være ærlige. Vi kan ikke være overraskede over, at havmiljøet er så godt som dødt, og det kan ikke overraske nogen, at varmerekorderne har stået i kø hele sommeren. Det kan desværre heller ikke rigtig overraske nogen, at vi som samfund er på vej væk fra vores 2025-mål. Jeg ved godt, at jeg måske lyder som et ekko af mig selv, men det er jo, fordi – selv om vi er flere og flere, der siger til og fra – katastroferne bliver flere og flere, rekorderne bliver flere og flere, og truslerne bliver større og større. Det er konsekvensen af den politik, der bliver stemt igennem her i salen, på trods af at vi i årtier er blevet advaret af forskere og aktivister.

Men nu står vi her igen til et nyt folketingsår og en ny åbningsdebat, som er min første og Alternativets ottende, og om få uger fylder Alternativet 10 år. Det er en milepæl i vores historie. Vi er ikke et gammelt parti, men vi er heller ikke længere et helt nyt parti, vi har haft opture, og vi har haft nedture, sådan som man ser det i politiske partier. Det er 10 år siden, tusindvis af mennesker kastede sig ind i kampen for et systemforanderende grønt og progressivt alternativ, og vi står her stadig, og det er takket være alle dem, som har engageret sig i årenes løb, alle dem, der har stemt på Alternativet, og så er det vel også takket være jer her i salen, der har udfordret os. For politik er holdninger og meninger, der brydes, det er forhandlinger og forlig, det er debat om normer og regler, det er ansvar, og det er drømme og visioner om et bedre samfund.

I løbet af de 10 år er jeg og Alternativet blevet kaldt uansvarlige en hel del gange. Vi blev f.eks. kaldt uansvarlige, da vi foreslog at reducere CO₂-udledningerne med 70 pct.; vi er blevet kaldt uansvarlige, når vi har foreslået et opgør med det enøjede fokus på økonomisk vækst, og vi er i den grad også blevet kaldt det, når vi har foreslået at nedsætte arbejdstiden. Men hvad er overhovedet ansvarlighed i politik, og hvad er uansvarligt? Det vil jeg gerne have en samtale om.

For hvordan kan det være ansvarlig politik at fortsætte et overforbrug, når vi i forvejen forbruger, hvad der svarer til ressourcerne på fire jordkloder hvert år? Hvordan kan det være ansvarligt, at vi i år er længere væk fra vores 2025-mål, end vi var sidste år? Hvordan kan det være ansvarlig politik at have miniudbudsrunder for nye olie- og gaseventyr midt i en buldrende klimakrise, og hvor man i øvrigt så påstår, at man er et foregangsland? Hvordan kan det være ansvarlig politik at tillade import af norsk spildevand, der gør de danske farvande decideret giftige? Og hvordan kan det være ansvarlig politik at understøtte et landbrug, der forurener vores

drikkevand, udpiner vores jorde og mishandler dyr? Hvordan kan det være ansvarligt, at folk dør på kræftafdelingerne, fordi der mangler medarbejdere? Og hvordan kan det være ansvarligt at lave et lønloft, som mest af alt er en udvidet honningkageordning, som presser sygeplejerskerne til at arbejde mere, mens de allerede er ved at knække nakken? Hvordan kan det være ansvarlig politik at fastholde en 37-timersarbejdsuge, når hundredvis af danskere er stressede og gerne vil arbejde mindre?

Hvordan kan det være ansvarligt, at jobcentre knækker i forvejen syge danskere? Hvordan kan det være ansvarligt, at man har sparet så meget på kommunerne, at eleverne i folkeskolen nogle steder nu skal have *lærerfri* timer? Hvordan kan det være ansvarligt, at børn og unge, der mistrives, skal vente i årevis på at blive udredt og få psykologhjælp? Hvordan kan det være ansvarlig politik, at normeringerne i vores vuggestuer og børnehaver er så dårlige, at det gør børn, pædagoger og forældre stressede? Hvordan kan det være ansvarligt, at nutidens unge bliver fattigere og har sværere og sværere ved at komme ind på boligmarkedet? Hvordan kan det egentlig være ansvarlig politik, at det koster 400 kr. at flyve til Aalborg, men 800 kr. at tage toget? Og hvordan kan det være ansvarligt, at en statsminister i sin åbningstale taler om Aula i 20 minutter, men om klima og havdød i 9 sekunder, altså taler længe om en, ja, irriterende it-platform, som statsministerens parti i øvrigt selv har været med til at skabe, i forhold til få sekunder om den største krise i menneskets historie?

Kl. 20:39

I mine øjne er de oplistede eksempler tegn på en dybt uansvarlig politik, og det er desværre eksempler på, at der ikke er en igangværende bæredygtig omstilling af vores samfund, hverken når det gælder den grønne eller den sociale bundlinje. Det er et resultat af den politik, som Socialdemokratiet og Venstre både med Jakob Ellemann-Jensen og Lars Løkke Rasmussen som formænd har ført. Det er jer, der står med ansvaret, det er jer, der har svigtet, for det er jo jer, der sidder på magten, og det gør I stadig, nu endda sammen og med et flertal i Folketinget og en bugnende statskasse.

Det er tid til bæredygtig ansvarlighed, tid til at stoppe med at give skattelettelse og fjerne helligdage, tid til klimahandling og tid til at investere i fritid og velfærd. Jeg siger ikke, at det er lette opgaver, opgaverne er enorme, men jeg mener ikke, at svaret på de kriser, vores samfund står i, er at give skattelettelse til dem, der i forvejen har mest, eller politiske lappeløsninger på velfærden; det er ligesom at putte plaster på et åbent benbrud. Jeg mener ikke, at svaret igen og igen er at udskyde en seriøs grøn omstilling.

Til gengæld mener jeg, at nogle af svarene er at nedsætte arbejdstiden, at investere massivt i velfærd og at give ordentlige løn- og arbejdsforhold til medarbejdere, at styrke kulturlivet, at stoppe med olie- og gasudvinding, at prioritere billig og hurtig kollektiv transport over nye motorveje, at indføre en høj og ensartet CO₂-afgift, at udtage landbrugsjorder til vild natur og at spise og producere økologiske planter og mindre kød, ja, faktisk en reel omstilling af landbruget.

Vi står jo lige nu på kanten af et politisk efterår, hvor vi netop skal finde løsninger for landbruget – igen. Det er på høje tid, at alle herinde forstår, at fremtidens ansvarlige landbrugspolitik er seriøs klimapolitik. For landbruget står for en tredjedel af vores CO₂-udledninger – det er faktisk den mest CO₂-forurenende branche i det her land – og vi kommer ikke uden om at omstille landbruget, når vi skal nå vores klimamål.

Hvis vi fastholder landbruget i en animalsk og fossil fortid, har landbruget ingen fremtid. Selv om det kan virke voldsomt, at vi har brug for så store forandringer, så er det også en stor mulighed. Vi kan gøre landbruget til en del af løsningen på klimakrisen i stedet for en del af problemet. Vi kan indføre en høj og ensartet CO₂-afgift, der vil skabe et økonomisk incitament for at omstille produktionen,

men vi skal mere end det. Med et 100 pct. økologisk og langt mere regenerativt landbrug kan vi invitere naturen ind i produktionen i stedet for at ødelægge den, mens vi producerer; vi kan lagre CO₂ i jorden i stedet for at udlede den; vi kan dyrke mad til tre-fire gange flere mennesker, hvis vi producerer flere planter i stedet for dyr, der ofte lever under kummerlige forhold. Vi får plads til insekter, til orme, til fugle og til fisk.

Vi har viden, vi har økonomien og vi har kreativiteten til at skabe det mest bæredygtige og klimavenlige landbrug i verden. Lad os gå forrest. Det er min ambition, og jeg ser et stort potentiale i landbruget, og jeg håber, at I, kære kollegaer, vil gøre det samme. Men jeg er nødt til at sige, at det kræver, at I, der sidder i regeringen, vil give slip på idéen om, at I gør erhvervslivet en tjeneste ved ikke at gøre noget; at I giver slip på idéen om, at I gør os danskere en tjeneste ved ikke at skabe forandring.

I sidste uge læste jeg om Lonnie i Berlingske. Lonnie er en enlig mor med tre børn, og hun følte sig provokeret over, at statsministeren inddrog hende i sin seneste valgkamp. Lonnie Pedersen blev provokeret, da hun første gang ufrivilligt blev draget ind i Mette Frederiksens klimapolitik. Tilbage i valgkampen i 2022 argumenterede statsministeren for, at hun ikke ville lægge afgifter på almindelige fødevarer af hensyn til den enlige mor med de tre børn. Og det fik Lonnie til at stille sig frem og sige sådan her, og nu citerer jeg:

»Jeg er så træt af, at det altid er den enlige mor, der skal bruges som eksempel. Hvorfor skulle den enlige mor ikke være klimabevidst? Selvfølgelig kan folk med færre ressourcer også tage samfundsansvar«.

Sådan lød det fra Lonnie Pedersen, og jeg kan relatere til det. Jeg er selv enlig mor, og da min datter var barn og jeg arbejdede som kok til en lav løn, var det mig da magtpåliggende at gøre, hvad jeg kunne, for at bidrage til en bæredygtig verden. For er der noget, vi forældre er optaget af, så er det da vores børns fremtid her på planeten. Men det er og bliver en politisk opgave at sikre, at det klimavenlige og bæredygtige valg for forbrugeren er det nemmeste og det billigste valg, og enlig mor eller ej, svigter regeringen her. Jeg oplever, at det er en falsk fortælling, at den helt almindelige dansker ikke vil den grønne omstilling. Snarere oplever jeg, at det er den helt almindelige politiker, der halter bagefter. Så til jer vil jeg bare sige: Giv op på jeres fordomme.

Til sidst vil jeg være helt ærlig over for jer og sige, at jeg glæder mig til den politiske sæson, der nu er startet, men at jeg også frygter den. Jeg frygter, at vi ikke får leveret på vores klimaløfter, som vi stort set alle er enige om; jeg frygter, at vi ikke får håndteret de massive problemer i sundhedssystemet; og jeg frygter for miljøet og naturen. Men jeg håber, at vi sammen kan mane frygten i jorden. (Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Tak). Godt, tak for ordet. Det var vigtigt lige at sige det med håbet til sidst.

Kl. 20:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er nogle korte bemærkninger, og den første er fra hr. Frederik Vad. Værsgo.

Kl. 20:45

Frederik Vad (S):

Det er jo godt, at der var noget håb til sidst. Hvordan kan det egentlig være ansvarligt, at Alternativet fører en åndelig og ideologisk krig mod arbejde, når vi ved, hvor mange ting arbejdet skaber i mennesker af værdi, mening og betydning i et fællesskab, som ikke handler om økonomi, som ikke handler om bnp, og som ikke handler om, at man skal indgå i et hamsterhjul, men som handler om, at man får mening i tilværelsen, at man skaber noget, andre kan bruge til noget, at man fylder en plads ud i samfundet – og når vi f.eks. også ved, at unge skolebørn, som har en tidlig tilknytning til arbejdsmarkedet, har et fritidsjob og tidligt får en fortrolighed med

det at gå på arbejde, klarer sig bedre i skolen og har det bedre med sig selv? Hvordan kan det så være ansvarligt at blive ved med at tale det at arbejde ned i et eller andet sort hul? Tak.

Kl. 20:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:46

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Jeg er sådan set helt enig i det, som ordføreren siger om værdien af arbejde. Alle de fine ord, ordføreren brugte, har jeg ingen grund til at gentage, men jeg er sådan set enig i det med fællesskabet og værdien af arbejde. Men derfor kan man jo godt sætte normtiden ned, som vi har gjort det løbende de sidste 150 år, og så kan man stadig væk arbejde, lige så meget man vil.

Det, som er et problem ved at blive ved med at have meget arbejde, og at man også siger, at vi skal arbejde mere, at vi skal arbejde, så meget vi overhovedet kan, er, at vi ikke længere har tid til alt det andet, livet også har, som skaber mening. Nu har vi jo en velstandsøgning på grund af vores øgede produktivitet, selv om vi nedsætter arbejdstiden, og der er rigtig mange danskere, der efterspørger et langt mere fleksibelt arbejdsmarked, så man kan vælge til og fra, i stedet for at man altid skal arbejde alt det, man overhovedet kan. For det skaber faktisk en stresset hverdag – ikke kun arbejdstiden, men alt det andet, man også gerne vil nå.

Derfor mener vi, at det er godt at give danskerne mulighed for at vælge mere fritid. Det er for øvrigt også det, rigtig mange af dem selv efterspørger.

Kl. 20:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 20:47

Frederik Vad (S):

Vil ordføreren påstå, at hvis arbejdstiden i Danmark i dag og de sidste 10 år havde været 33 timer om ugen, så ville vi have haft markant mindre mistrivsel i samfundet, end vi har i dag?

Kl. 20:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 20:47

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Det bliver sådan lidt et hypotetisk svar, men ja, hvad angår mistrivsel på arbejdspladsen, tror jeg på de store omsorgsgrupper, der siger, at deres arbejdsdag er så presset på nuværende tidspunkt, at de ikke længere kan udføre de opgaver, de er uddannet til, og det er, fordi de får kortere og kortere tid til flere og flere opgaver, så der er et større og større pres på dem, og at det er med til at skabe en mistrivsel på arbejdspladsen. Så derfor kan man sige, at hvis vi sætter normtiden ned og skaber bedre arbejdsforhold, så får man en større arbejds glæde, man får mindre sygefravær og man bliver længere tid på arbejdspladsen.

Kl. 20:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Signe Munk.

Kl. 20:48

Signe Munk (SF):

Tak for en god tale fra ordføreren, og i det hele taget tak for et godt samarbejde med Alternativet. Det har for mit vedkommende været fantastisk at se, hvordan ordføreren har bragt Alternativet ind

i et rum, hvor der bliver kaldt på grønne løsninger, men også bliver forhandlet til det sidste for at få det gjort til virkelighed.

Et område, som jeg ved fylder rigtig, rigtig meget for ordføreren, er vores vand og i særdeleshed også vores drikkevand. Og i SF, i Radikale Venstre og i Enhedslisten og faktisk også i Socialdemokratiet havde vi jo et udspil under valgkampen om at passe bedre på drikkevandet, og der er jo nogen – Socialdemokratiet – der er løbet fra den aftale, men jeg vil bare lige sikre mig, at vi i hvert fald stadig væk har Alternativet om bord i forhold til at sikre vores drikkevand.

Kl. 20:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:49

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak, og tak for anerkendelsen af vores gode samarbejde. Det er gengældt, og jeg vil gerne forsikre ordføreren om, at SF og for den sags skyld også Radikale og Enhedslisten kan regne med, at Alternativet er lige så ambitiøse, som vi hele tiden har været, i forhold til at sikre vores drikkevand.

Vi kom med et vandudspil før sommerferien, som netop lagde ret ambitiøst fra kaj i forhold til at lave marine grundvandsparker. Vi ved jo, at det vand, der siver ned i jorden nu, har ca. 30 år, inden det ryger ned i vores grundvand, så det har stor betydning, hvad der er på vores marker i dag af PFAS og giftige stoffer. Så derfor vil vi meget, meget gerne være med til at sikre vores grundvand og drikkevand i fremtiden.

Kl. 20:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 20:50

Signe Munk (SF):

Noget andet er: Jeg ved, at ordføreren har en ret stor indsigt i kost og i det hele taget i grønnere fødevarer, og derfor vil jeg bare spørge, om ordføreren kan fortælle, hvilken indflydelse det faktisk har på danskernes kostvaner, at der er lederskab omkring en grøn kostændring.

Kl. 20:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:50

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Tak for det helt utrolig vigtige spørgsmål. Ja, det har jo en kæmpe betydning, hvordan vi spiser og lever i det her land. Det kan vi se en til en med de sygdomme, vi får, og også med de dødsfald, der er, i vores samfund. Det er jo langt hen ad vejen livsstilssygdomme, man bliver syg med i Danmark, og det betyder selvfølgelig rigtig meget, hvordan vi lever.

I og med at vi spiser helt utrolig meget kød i det her land, kan man også se det en til en på de livsstilssygdomme, der er. Derfor vil det være en kæmpe fordel, hvis man faktisk begyndte at leve efter de kostråd, der faktisk er lavet, og som er glimrende, og at vi brugte de offentlige måltider til at få langt flere grønne måltider ind i danskernes hverdag.

Kl. 20:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Niels Flemming Hansen.

Kl. 20:50

Niels Flemming Hansen (KF):

Mange tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg har bemærket, at vi fra i morgen får et nyt medlemovre i Europaudvalget, og tusind tak for det, og tak for at prioritere lige nøjagtig det område så meget. Det er vi rigtig glade for.

Jeg kan dog ikke undlade at tænke lidt på: Når ordføreren nævner det her med, at vi ikke skal arbejde 37 timer om ugen længere – men væsentlig mindre, kan jeg forstå – hvordan ser ordføreren så det stiller os i den konkurrenceevne, som vi har i EU i dag?

Kl. 20:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:51

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Når Alternativet arbejder for at nedsætte normtiden, f.eks. ved at gå fra 37 timer til 30 timer eller lave eksperimenter med 4-dagesarbejdsuge, så er det jo, fordi vi via arbejdsnormen kan sænke arbejdstiden, hvilket giver en fleksibilitet og et rum til dem, som har brug for mere tid i hverdagen for at få tingene til at hænge sammen i forhold til at have et familieliv eller et hverdagsliv, et ungdomsliv eller et seniorliv, som hænger bedre sammen inden for de 30 timer.

Derfor er der stadig væk masser af mennesker, der kan arbejde mere, hvis de har lyst til det. Og ligesom at vi har nedsat vores arbejdstid gennem de sidste 150 år, er vores konkurrenceevne og vores produktivitet kun steget markant. Så derfor ser jeg ikke, at det er et argument for, at der skulle ske det modsatte. Faktisk er produktiviteten siden 1990, hvor vi sidste gang nedsatte arbejdstiden, steget med over 200 pct., så man kan jo ikke ligefrem sige, vi er blevet fattigere i løbet af de sidste mange år, hvor vi har sat arbejdstiden ned.

Kl. 20:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 20:52

Niels Flemming Hansen (KF):

Så bare for at jeg forstår det: Vi skal altså sænke arbejdstiden med, hvad jeg så hører er 7 timer om ugen, og det er altså cirka en lille uges tid om måneden, vi skal tage ud af vores produktivitet i forhold til de andre lande i EU. Og så mener ordføreren altså stadig væk, at vi kan bevare den konkurrenceevne, som vi har, ovenikøbet i et arbejdsmarked, hvor vi mangler arbejdskraft?

Kl. 20:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:52

Franciska Rosenkilde (ALT):

Ja, for faktisk er det sådan, at arbejdstid og produktivitet jo ikke hænger sammen, som jeg lige har prøvet at forklare her, og som vi har set mange gange. Vi kan sagtens øge vores produktivitet, samtidig med at vi sætter vores arbejdstid ned. Det har vi gjort flere gange i løbet af historien, og det kan vi sagtens gøre igen, for det er sådan, at ens arbejdsevne og ydeevne også hænger sammen med, hvordan man har det, og hvor syg man er, og hvor stresset man er, og hvor sygemeldt man er. Og det betyder, at jo mindre stress der er i ens hverdag, jo bedre arbejder man.

Kl. 20:53

Kl. 20:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Monika Rubin. Værsgo.

Kl. 20:53

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for talen. Jeg bliver simpelt hen nødt til at holde fast i det her med nedsat arbejdstid og øget produktivitet osv. Altså, på hospitalet kan man ikke øge produktiviteten bare lige sådan. Vi opererer så hurtigt, vi kan. Hvordan skal produktiviteten blive øget på et hospital ved, at vi sætter arbejdstiden ned? Hvad sker der så i forhold til den arbejdskraftmangel, der er, bl.a. på hospitalerne? Jeg kan ikke helt forstå det. Historisk set er det jo, fordi produktiviteten er øget, at vi har kunnet gå ned i arbejdstid. Men det, som ordføreren siger, er, at vi alle sammen skal gå ned i arbejdstid, og bum, så øger vi produktiviteten fra den ene dag til den anden i hele vores samfund. Kan ordføreren ikke prøve at sætte lidt flere ord på det, for jeg forstår det ikke?

Kl. 20:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:54

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er tredje gang, men jeg vil gerne prøve igen. Vi har siden 1990 sat arbejdstiden ned. Det er lidt anderledes i hospitalsvæsenet, fordi produktivitet er noget andet der. Men man kan jo godt tale om, hvad arbejdsopgaverne indeholder. Og det, som vi i hvert fald har hørt fra rigtig mange sygeplejersker, er, at deres opgaveportion, kan man sige, er øget rigtig meget. Så produktivitet kunne handle om, at man laver opgaven mere klar og mere det, som sygeplejersker er uddannet til, frem for at det er en masse dokumentationskrav eller kontrolopgaver og alle mulige bureaukratiske opgaver, som sygeplejersker har i dag, i modsætning til hvad de måske havde tidligere. Så hvis det ikke er reel produktivitet og produktion, er det i hvert fald noget med, hvad opgavens indhold er. Og der kunne man godt stadig gøre noget mere effektivt ved at sætte arbejdstiden ned.

Kl. 20:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 20:55

Monika Rubin (M):

Det er jeg egentlig enig med ordføreren i, men i 2030 kommer vi til at mangle 40.000 medarbejdere i vores sundhedsvæsen. Det vil sige – og vi mangler i forvejen medarbejdere – at den produktivitetsøgning, hvis vi skal kalde det for det, jo vil dække noget af det hul. Hvis vi så sætter arbejdstiden endnu mere ned, kommer vi til at mangle endnu flere medarbejdere.

Så har jeg også et spørgsmål i forhold til den grønne omstilling. Der mangler vi også virkelig mange medarbejdere. Hvordan skal vi få sat vindmøller op i en hurtig nok fart, og hvordan skal vi få sat solceller op i en hurtig nok fart, hvis vi ikke har medarbejdere til at sætte dem op? Det, som ordføreren står og siger på talerstolen, giver ikke mening for mig.

Kl. 20:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er, fordi vi simpelt hen synes, at vi skal stoppe med den fossile fortid. Det vil sige, at vi ikke skal bruge al den arbejdskraft på at bygge en masse nye motorveje for over 60 mia. kr. Vi skal bruge den arbejdskraft til at lave grøn omstilling. Den skal vi bruge til at lave den grønne infrastruktur og ikke mere af den fossile. Og det er det samme i forhold til, hvor vi lægger vores arbejdsopgaver henne. Det handler om, at vi skal fokusere på den grønne omstilling. Vi er nødt til at have en bæredygtig fremtid. Lige nu bruger vi lige så mange hvis ikke flere kræfter på at holde fast i en fossil fortid, og det er et kæmpe problem.

Kl. 20:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Peter Skaarup.

Kl. 20:56

Peter Skaarup (DD):

Tak for en fin tale. Man kan jo godt, hvis man skal give ros, og det skal man jo her i Folketingssalen, rose Alternativet for at være lidt alternative i argumentationen nogle gange, men jo også prøve at sige nogle ting mere klart, end vi tit hører det fra forskellige politiske partier herinde i Folketinget. Så det var en ros.

Når det så er sagt, synes jeg også godt, det i den forbindelse kunne være relevant at få Alternativet til at beskæftige sig lidt mere med CO₂-afgiften på landbruget. Ordføreren var lidt inde på det, men hvad kommer den egentlig til at betyde for borgerne? I den forbindelse vil jeg spørge: Vil Alternativet bekræfte, at hvis man indfører en CO₂-afgift på landbruget, bliver erhvervets varer dyrere, og at dermed bliver det også dyrere at være dansker?

Kl. 20:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:57

Franciska Rosenkilde (ALT):

Ja, meningen med en CO₂-afgift er jo, at vi skal ændre vores adfærd. Det er jo derfor, vi skal lave den. Det er et spørgsmål om klimareduktioner, og det er vi nødt til at have, fordi vores animalske produktion er for stor. Så vælger man en CO₂-afgift, og det går vi ind for, for det er der også bred opbakning til. Man kunne også bare hjælpe erhvervet til at omstille sig og så reducere den animalske produktion i et samarbejde med erhvervet; så ville man også få reduktioner der.

Når vi taler om den her CO₂-afgift, kan man godt sige, at, ja, der er nogle fødevarer, der bliver dyrere i køledisken, for fødevarerne i dag er alt for billige, i forhold til hvad det koster for vores klima og miljø at producere dem. Det er klart, at hvis man kun har en økonomisk bundlinje, ikke en social og ikke en miljømæssig, er det kun det økonomiske, man regner efter, og så har man så pludselig en natur, der er i så sløj forfatning, at man ikke kan fiske en eneste levende fisk i vores fjorde. Men det er klart, at hvis man aldrig har sat værdi på det, kan man ikke regne på det.

Kl. 20:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 20:58

Peter Skaarup (DD):

Ja og nej. For hvad er det så i virkeligheden, der kommer til at ske henne i supermarkedet? Kommer der til at ske det, at danskerne så vil give det mere for varerne? Ja, det er der måske nogle, der vil,

men der vil jo også være det alternativ, at man kan købe udenlandske varer, altså billigere varer, for der har man jo ikke nogen CO₂-afgift. Det er derfor, jeg synes, at Alternativets argumentation halter ret meget der. Men jeg er da i hvert fald glad for, at Alternativet bekræfter det, som det kan være lidt svært at få bekræftet af Venstre, nemlig at varerne bliver dyrere. De danske varer bliver dyrere, og dermed bliver det også sværere for landmanden at overleve.

Kl. 20:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 20:59

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det bliver dyrere for de varer, som har et tungt CO₂-aftryk, men så burde man jo så til gengæld lave de grønne fødevarer billigere, sådan at man reelt har en mulighed for at kunne handle efter det CO₂-aftryk, som varen har. Derfor er der jo et kæmpe marked og incitament for at lave grønne fødevarer i Danmark. Det burde man jo så i langt højere grad understøtte i stedet for som lige nu at understøtte en fossil, animalsk produktion, som har et kæmpe CO₂-aftryk.

Så vi skal da bruge skatter og afgifter, som vi altid gør det, nemlig på at få mere af det, vi gerne vil have mere af, og mindre af det, vi ikke vil have så meget af.

Kl. 20:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 20:59

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Jeg vil stille nogle spørgsmål for at være sikker på, at jeg forstår, hvad Alternativets politik er. Men inden da vil jeg bare være sikker på, at Alternativet er klar over, at det jo ikke er sådan, at produktiviteten stiger, *når* man sætter arbejdstiden ned. Det er, fordi produktiviteten stiger, at man så kan forhandle sig frem til enten højere løn eller mere fritid. Fint. Godt.

Nå, jeg skal bare forstå Alternativets politik, for det står jo enhver frit for at sige til sin arbejdsgiver: Jeg vil gerne arbejde lidt mindre. Er det en trepartsaftale? For jeg kan også forstå, at det er lidt frivilligt, om man vil arbejde 30 timer eller 37 timer. Så hvordan skal det foregå? Altså, hvad er det egentlig, Alternativet forestiller sig? For det er ikke alle, der skal arbejde 30 timer, men det er vel alle offentligt ansatte. Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål drejer sig om, at det jo er ca. 20 pct., i runde tal, mindre arbejdstid og dermed så også 20 pct. mindre i løn. Så det er vel egentlig også sådan, at alle dem, der vælger Alternativets model – og så er der alle dem i den offentlige sektor, der nok er tvunget til det – vil få 20 pct. mindre i løn, går jeg ud fra. Kan ordføreren bekræfte det?

Kl. 21:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:00

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Jamen ligesom man har sat en normtid på 37 timer i dag, kunne man lige så godt sætte en normtid på 30 timer. Det er ikke sådan, at alle så pludselig skal arbejde 30 timer, ligesom alle heller ikke i dag arbejder 37 timer. Det har jo den fleksibilitet, det nu engang har. Men hvis vi sætter normtiden ned, er der større fleksibilitet i, at man, når man har behov for det, kan gå ned i tid. Og så er det jo helt rigtigt, at det så også betyder, at der er mindre løn. Det betyder, at i stedet for at bruge den velstandssøgning, vi har, på skattelettelser til

de rigeste, kan man bruge den på mere tid. Og når man spørger rigtig mange danskere, vil de faktisk hellere have mere tid, end de vil have 1.500 kr. mere om året i løn. Nu taler man meget om, at arbejdskraft er den nye valuta i dansk politik. Man kunne også sige, at tid er det.

Kl. 21:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 21:01

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen jeg er stadig ikke sikker på, at jeg forstår det. Altså, det er jo ikke os på Christiansborg, der vedtager, at den gennemsnitlige arbejdstid i løbet af en uge er 37 timer. Det er jo noget, fagbevægelsen og arbejdsgiverne forhandler. Men man vil ind og bryde den danske model og sige: Nej, den skal ned til 30 timer. Og så vil man bruge noget af råderummet til at give folk noget ekstra i løn, selv om de arbejder mindre. Men i dag er det jo private virksomheder, de onde kapitalister, der giver arbejderne mere i løn. Skal skatteyderne så til at betale for, at de bankansatte, der går ned i tid, ikke skal opleve at gå ned i løn? Skal vi så bruge skattekroner på at give eksempelvis bankansatte en tilsvarende lønstigning? Det er jo det, ordføreren siger. Eller også er konsekvensen, at man går ned i løn. Ellers forstår jeg bare ikke politikken.

Kl. 21:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det ordføreren.

Kl. 21:02

Franciska Rosenkilde (ALT):

Ja, man vil jo selvfølgelig gå ned i løn, hvis man arbejder mindre. Og jeg ved godt, det kan være mærkeligt at forestille sig, at man kan være motiveret af andet end penge. Men det er der altså nogle mennesker, der er, eksempelvis af at have mere tid til andre ting, som rent faktisk skaber værdifulde liv. Derfor er der faktisk et behov for, at vi får et mere fleksibelt arbejdsmarked, hvor man kan sætte arbejdstiden mere ned. For vi har andre områder i vores liv end arbejde, hvor vi ønsker at have mere tid. Og så er det jo også sådan, at der er andet end lønnet arbejde, der skaber værdi i vores samfund.

Kl. 21:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 21:03

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Jeg kan jo lige så godt indrømme, at jeg simpelt hen ikke forstår det. Alternativet vil gerne have, at vi går fra en normtid på 37 timer til 30 timer. Som håndværker kunne jeg teknisk set bare lægge en sten mere, som er de 20 pct., og så øger jeg produktiviteten, og det lyder alt sammen meget godt, men hvis jeg var sosu-assistent og skulle ud til fru Hansen, som har 10 minutter nu, som så forholdsmæssigt bliver til en arbejdstid på 37 timer om ugen, så er virkeligheden vel, at jeg med en arbejdsuge på 30 timer så skal nå hende på 8 minutter? Og hvis hun skal nås på 8 minutter, bliver jeg nødt til at spørge, om man så ikke bliver mere stresset som sosu-assistent, når man nu skal nå fru Hansen på 8 minutter, når man i forvejen ved, at det, man bliver stresset over, er, at man ikke føler, at man har tid til fru Hansen. Vi har en arbejdsløshed på 2,6 pct., så uanset hvordan de her 20 pct. skal konverteres til de 2,6 pct., kommer vi ikke i mål. Derfor bliver jeg bare nødt til at indrømme, at jeg ikke forstår det. Vil ordføreren ikke lige forklare det for sådan en som mig, så jeg også har en mulighed for at forstå de store tanker?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:04 forsøgte at gøre i tirsdags – altså, hvad gør vi, når miljøhensyn og klimahensyn er modstridende?

Kl. 21:04 Nu er jeg fra Fyn, og der har vi en by, der hedder Munkebo. Der ligger et gammelt værft, og ud af det værft gror den grønne omstilling. Der bliver bygget vindmøller, kæmpestore vindmøller. Ja, de er faktisk så store, at de kun kan sejles ud; de kan slet ikke transporteres på danske veje.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg kan prøve at sige det på en anden måde. Det er klart, at hvis man har 1 time, har man kun lidt tid til fru Olsen, fordi man skal utrolig mange andre ting. Man skal eksempelvis dokumentere, at nu er man på vej til fru Olsen, at man har været hos fru Olsen i 8 minutter, og nu skal man også dokumentere, at man tager væk igen. Så det tager rigtig meget tid fra den tid, man kunne være hos fru Olsen. Sådan sker der jo rigtig mange ting, der gør, at ens arbejdsopgaver bliver anderledes, bliver bestemt et andet sted fra, altså hvad det er for nogle kontrol- og dokumentationskrav, man får proppet ned i sin kurv. Og så kan man sige, at grunden til, at velfærden er så udhulet, som den er i dag, jo ikke er, at vi kun arbejder 37 timer om ugen, men fordi man har lavet et system, der ikke hænger sammen, og som presser vores velfærds- og omsorgsmedarbejdere i en sådan grad, at de ikke kan løfte opgaven. Så det er et strukturelt og systemisk problem. Det er ikke et spørgsmål om, hvor mange arbejdstimer vi lægger.

Hvis det skal kunne lade sig gøre i fremtiden, hvis vi skal kunne opskalere produktionen af de vindmøller, kræver det dybere sejlren- der ud fra Lindøværftet i Odense, og det kommer til at gå ud over miljøet i et vist omfang, og så er vi jo nødt til at tage debatten om, hvad vi så skal gøre. Og jeg synes, det er vildt, at man vil promovere sig selv som et grønt, ansvarligt parti uden at turde gå ind i den debat, så jeg vil give ordføreren chancen her.

Kl. 21:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:07

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Jeg ved ikke, hvor ordføreren har fra, at jeg ikke vil gå ind i den debat, men fint nok, at du tager den op her nu.

Jamen klima og miljø hænger jo sammen, og man kan ikke give flagermusene skylden for, at der ikke kommer vindmøller op i Danmark. Altså, så må man finde løsninger, som ikke går ud over miljøet, og det betyder jo selvfølgelig, at hvis vi skal have vindmøl- ler op, skal vi gøre det på en måde, så det ikke skader miljøet.

Det kan man ikke, får jeg at vide hernedefra – det var da ærger- ligt.

Kl. 21:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 21:08

Thomas Skriver Jensen (S):

Hvor jeg har det fra? Ja, ordføreren sidder og hører statsministeren tale i tirsdags og går direkte ud på TV 2 News og siger, at statsmini- steren er ligeglad med klimaet.

Altså, det er jo fakta, at hvis vi fra Lindøværftet på Fyn i frem- tiden skal kunne skibe kæmpestore vindmøller ud, er vi nødt til at have nogle dybere sejlrender, og det kommer til at gå ud over miljøet. Og så må man jo være et ansvarligt parti og forholde sig til, hvad vi så skal gøre.

Statsministerens bud var, at så må vi kompensere et andet sted, sådan at miljøet generelt i Danmark i hvert fald ikke bliver forringet, og jeg kunne bare godt tænke mig, at ordføreren forholdt sig til det. Jeg synes, det er for let bare at gribe de billige point og ikke turde gå ind i de svære diskussioner.

Kl. 21:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:08

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg kan i hvert fald være enig i, at det hele går for langsomt; klima- handling og miljøhandling går for langsomt. Jeg synes så omvendt, det er for nemt at sige, at grunden til, at der ikke skal nogen klima- handling til, er, at miljøet står i vejen. Jamen det har da også masser med bureaukrati at gøre. Det har masser med, hvordan man har fælleseje på vindmøller, og alt muligt andet at gøre. Det er i hvert fald også det, erhvervet siger.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 21:05

Kl. 21:05

Kim Edberg Andersen (NB):

[Lyddudfald] ... så er det god Ny Borgerlig politik, at vi fjerner så meget bureaukrati, at vi frigør de 7 timer. Og hvis vi så samtidig siger, at folk får flere af deres egne penge, så kan de selv vælge, om de vil arbejde de sidste 7 timer. Så det, jeg egentlig hører Alternati- vet sige, er, at de faktisk er enige med Nye Borgerlige; vi har for meget bureaukrati og for høje skatter, og det vil gøre folk gladere og lykkeligere og løse en masse problemer med stress i samfundet, og vi vil faktisk også få frigjort de hænder, der skal til, samtidig med at mennesker får deres frie valg. Er det det, jeg hører Alternativet sige?

Kl. 21:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:05

Franciska Rosenkilde (ALT):

Lige på nær den der med skatterne. Den fik du lige sneget ind, men det var faktisk ikke det, jeg sagde. Men jeg er enig i det med afbureaukratiseringen, men det er jo efterhånden et noget poppet ord oppe på den her talerstol. Men det er da det, der skal til, det er da, at vi laver nye systemer. Lige nu kommer vi bare hele tiden lapper på et velfærdssystem, som trænger til en fuldstændig systematisk, strukturel forandring, sådan at de mennesker, der arbejder i det, får nogle ordentlige arbejdsforhold, så de kan løfte de opgaver. Svaret er da ikke, at de skal arbejde mere med det samme.

Kl. 21:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Thomas Skriver Jensen.

Kl. 21:06

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det. Hvordan kan man være et ansvarligt grønt parti, når man nægter at nuancere de debatter, der er svære? Nu har ordføreren jo kritiseret statsministeren, men det var faktisk det, statsministeren

Hvis det er, der er miljøproblemer, må man jo finde ud af det. Man kan da ikke bare sætte sig ned og sige, at nu kan vi ikke finde ud af det, og så er der ikke sket noget i over et år.

Kl. 21:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så er det fru Rosa Eriksen.

Kl. 21:09

Kl. 21:09

Rosa Eriksen (M):

Tak. Jeg vil gerne tilbage til det her med arbejdstid og sundhedsvæsenet. Lad os lege, at vi har en intensiv sengeafdeling med otte pladser. Intensivpatienter ville være døde, hvis ikke de lå på den afdeling. De skal overvåges 24-7. Hvis man på en intensivafdeling siger til alle sygeplejerskerne, at de kun skal arbejde 30 timer, så bliver der bogstavelig talt et hul, hvor vi mangler nogle til at overvåge de her patienter. I forvejen arbejder sygeplejersker jo faktisk på deltid, og det er faktisk den gruppe, der har rigtig meget stress. Hvis vi skal sætte arbejdstiden ned til 30 timer, forstår jeg ikke, hvordan det regnestykke kan gå op.

Kl. 21:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 21:10

Franciska Rosenkilde (ALT):

Går det op i dag med 37 timer?

Kl. 21:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 21:10

Rosa Eriksen (M):

Nej, det gør det jo ikke, for sygeplejersker på intensiv arbejder meget mere end 37 timer, fordi vi mangler så mange sygeplejersker. Men det giver ikke en logisk slutning. For hvis man sætter arbejdstiden yderligere ned, vil endnu flere sygeplejersker få stukket blå i øjnene, for vi har ikke de uddannede sygeplejersker. Vi har ikke det specialiserede personale til at passe på de her patienter. Og der kan vi ikke tale effektivitet, for der skal være nogle på pinden hver dag døgnet rundt. Så den slutning giver overhovedet ikke mening. Vi kommer til at mangle de mennesker.

Kl. 21:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 21:10

Franciska Rosenkilde (ALT):

Som jeg har sagt flere gange, er det jo ikke sådan, at alle danskere skal arbejde 30 timer. Det er klart. Det har jeg sagt flere gange nu. Og det er ikke alle danskere, der arbejder 37 timer. Der er ikke nogen forskel der. Men det, der er især i sygeplejefaget, som jeg hører mange sige, er jo, at grunden til, at de ikke arbejder fuldtid, netop er, at arbejdsforholdene er for dårlige. Det er, fordi opgaverne er for store i forhold til den tid, der er. Det er et spørgsmål om, at man ikke har tid til at have de pauser, man har brug for i det fag, som jo kan være rigtig, rigtig intenst at arbejde i. Så man kan ikke bare forvente, at folk arbejder i døgn drift hele tiden. Man er jo nødt til at kigge på arbejdsforholdene.

Kl. 21:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Lise Bertelsen.

Lise Bertelsen (KF):

Tak for det, og tak for talen. Jeg bliver simpelt hen nødt til at skifte spor. Det glæder mig rigtig meget, at ordføreren i sin tale var inde på fællesskabets betydning, for det er i hvert fald noget af det, vi deler en optagethed af. Der er alt for mange børn og unge – det er vi enige om – der ikke trives i Danmark. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om Alternativet deler Det Konservative Folkepartis holdning til, at kortere skoledage kunne give børn og unge en mere rimelig mulighed for netop at dyrke fritidsinteresser og fællesskaber – fællesskaber, som vi alle ved kan være med til at forebygge både ensomhed og mistrivsel.

Kl. 21:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 21:12

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det spørgsmål. Ja, det er vi i Alternativet meget enige i – i stort set en til en til det, der blev sagt her. Det er jo netop at investere i barnelivet, investere i fællesskabet og i forebyggelsen, altså at man netop får skabt nogle strukturer, der gør, at børn får længere tid til at lege og til at blive dannet, men også til at skabe de her fællesskaber, som er så vigtige for deres uddannelse, dannelse og det at vokse op. Og det er også et spørgsmål om at styrke foreningslivet, det er et spørgsmål om at styrke hele det civilsamfund, der er omkring børnene. Men det handler også om at investere i daginstitutioner, i pædagoger, i normeringer, i folkeskolen, i alt fra lejrskole til skolepsykologer, så man hele tiden har det fundament under børnene, så de meget lettere kan klare sig selv, når de bliver større.

Kl. 21:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Næste spørger er fru Pernille Vermund. Værsgo.

Kl. 21:13

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. I forlængelse af hr. Kim Edberg Andersens sidste kommentar vil jeg sige, at jeg faktisk godt forstår, at vi kan spare en masse arbejde, både i det offentlige og i det private, hvis vi afbureaukratiserer. I Alternativet vil man give tid tilbage til borgerne, og i Nye Borgerlige siger vi: Lad os nu sørge for, at det så kommer ud i form af penge. Så kan folk selv prioritere, hvad de vil bruge pengene til, om de vil gå ned i tid, eller om de rent faktisk vil beholde pengene og bruge dem på noget andet. Så langt, så godt.

Men så siger ordføreren, at ordføreren mener, at der stadig skal betales den samme skat, for man er ikke enig i det der med skattelettelser. Så kunne jeg godt tænke mig at spørge, om det er i procent, eller om det er i kroner og øre. Det er jo sådan i dag, at vi har et budget i det offentlige, som er relativt stort, og selv om man fjerner en del bureaukrati, skal der alligevel noget til, hvis vi kun arbejder fire femtedele af det, som vi arbejder i dag. Så er det, man skal betale i skat fremover, det samme i procent eller det samme i kroner og øre?

Kl. 21:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 21:14

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det har jeg umiddelbart svært ved at svare på på stående fod. Umiddelbart tænker jeg, at det er det samme, vi skal betale, men i Alternativet vil vi faktisk gerne være med til at kigge på at lette

skatten i bunden. Grunden til, at vi ikke som Nye Borgerlige ønsker at give pengene i skattelettelser, er, at vi faktisk ønsker at investere i fællesskabet, og vi ønsker at investere i, at vi alle sammen får mulighed for at få del i det her samfundsgode og den forebyggelse, som der ligger i det. For det, man sjældent diskuterer, når vi diskuterer det her med arbejdsudbud og med løn, er alle de sideudgifter, der er i at have et moderne samfund som vores, hvor så mange er stressede. Det er sådan set ikke så vedkommende, hvad de bliver stresset af, men det koster samfundet rigtig dyrt, at så mange er stressede. Det vil sige, at hvis vi i fællesskab investerer i et arbejdsmarked og i et fællesskab, der gør, at man ikke bliver så stresset og så syg, kan vi spare rigtig mange penge der også.

Kl. 21:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 21:15

Pernille Vermund (NB):

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg fulgte med hele vejen. Men hvis vi antager, at det gjorde jeg, så lad mig vende tilbage til noget af det, som ordføreren sagde tidligere. Ordføreren sagde, at den grønne omstilling går for langsomt, og det er også noget af det, som man i Alternativet har sagt fra første dag. Mener ordføreren og ordførerens parti, at den grønne omstilling ville gå hurtigere, hvis der er færre penge i det offentlige, som konsekvens af at man arbejder mindre og måske også til og med sænker skatten i bunden, og at der i øvrigt er mindre arbejdstid, der bliver brugt i vores samfund?

Kl. 21:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:16

Franciska Rosenkilde (ALT):

Vi mener jo ikke, at den grønne omstilling skal betales af ekstra meget vækst. Vi mener jo rent faktisk en seriøs bæredygtig omstilling af vores samfund. Det betyder, at den måde, vi producerer og forbruger på, skal omstilles. Vi skal ikke gøre, som vi gør i dag og bare vækste endnu hurtigere, end krisen når at tage fat, for så at kunne betale. Vi ønsker, at vi skal producere anderledes, altså det kunne eksempelvis være færre dyr, som gav reduktioner, så det ikke var noget, man behøvede at betale sig fra. Vi skal forbruge mindre, vi skal købe færre ting. I stedet for skal vi have et rigt kulturliv, en dejlig natur og mere tid.

Kl. 21:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Så er det fru Maria Durhus.

Kl. 21:16

Maria Durhuus (S):

Tak, og tak til ordføreren for en meget spændende tale. Noget af det, jeg lige har lyst til at spørge lidt ind til, er det, jeg kalder en meget, meget stor polarisering i sådan en klimahandleplan. Og det gør jeg, fordi jeg tænker: Hvor står Alternativet i forhold til at skabe en balance for den almindelige dansker, der passer sit arbejde? Lige nu er det, som om 30 timer om ugen er lig med lykke, men der er jo også andre ting, der gør os syge. Det gør os jo ikke nødvendigvis syge at arbejde 37 timer om ugen. Dårlig ledelse gør os syge. Det gør os også syge, når vi arbejder som sygeplejersker og enlige forsøgere og vi ikke kan aflevere vores børn, fordi kommunerne implementerer 14 lukkedage om året. Det gør os også syge, hvis vi hele tiden møder den her bashing af, at vi ikke gør ting godt nok, f.eks. at vi ikke kan servere frikadellerne, uden at der er grøntsager i, for ellers er vi ikke

klimabevidste, og at hvis statsministeren ikke kan finde ud af, hvad hun skal gøre med flagermusene, så er hun ligeglad med klimaet. Så den polarisering er jeg ret interesseret i. Hvordan er det, vi skal løse den sammen?

Kl. 21:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:17

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er jeg fuldstændig enig med dig i. Jeg skal bare lige forstå, hvad det er for en helt konkret polarisering. For spørgeren nævner mange forskellige ting, og jeg er fuldstændig enig i, at man ikke nødvendigvis bliver syg af at gå på arbejde i 37 timer. Selvfølgelig gør man ikke det. Men man kan have mange andre ting i sit liv, eksempelvis at man afleverer sine børn i en børnehave, hvor der ikke er uddannet personale, men hvor der står en medhjælper, som ikke ved, hvad man skal gøre med 20 unger, eller at man arbejder rigtig meget, så man er nødt til at hente sit barn i sidste øjeblik, eller at man ikke kan få pengene til at slå til. Der kan være mange ting, der gør, at man bliver syg.

Pointen er bare, at der er mange stressede i Danmark, og pointen er, at vi bruger rigtig mange milliarder på sygepenge i Danmark, altså på, at folk melder sig syge i stedet for at kunne være på arbejdsmarkedet. Og lad os så kigge på, hvordan vi skaber et arbejdsmarked, hvor man har lyst til at være. Og der må vi jo lytte til dem, der er derude, når de fortæller, hvad det er, nogle af problemerne er. Tiden er desværre gået. Der var ellers mange perspektiver.

Kl. 21:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det spørgeren.

Kl. 21:19

Maria Durhuus (S):

Det hører jeg også godt, og når jeg har mange emner på, er det, fordi jeg synes, der også var mange emner i spil. Men primært er der den her tanke om, at 30 timer på en eller anden måde er en midterlinje, som skal redde hele samfundet. Nu siger overføreren noget om det med at være enlig mor, og jeg kan sige, at det er jeg også, til fire børn. Jeg er også sygeplejerske og har også arbejdet 37 timer om ugen. Vi bliver bare nødt til at kigge ind i, hvordan vi mødes i kompromiserne, for ellers kan vi jo stå her og blive ved med at trække polerne op imod hinanden uden at hjælpe nogen som helst.

Kl. 21:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 21:19

Franciska Rosenkilde (ALT):

Min konklusion er i hvert fald, at det system, der er lige nu, ikke virker optimalt. Det hører vi fra rigtig mange faggrupper fra omsorgssektoren, vi hører det fra mange borgere, der ønsker mere tid i deres familie. Vi ser det hos mange børn og unge, der mistrives. Det må sige os, at det, vi har lige nu, ikke fungerer optimalt. Derfor mener jeg ikke, svaret er bare at sige, at så skruer vi op for det, og at vi så skal have mere af det samme. Jeg tror ikke, at 30 timer er lykken til alt, men det er jo et sted, hvor man kan trække pusten lidt ud af det hamsterhjul der og så få mere tid til noget af det, der faktisk skaber værdi i vores liv.

Kl. 21:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til fru Franciska Rosenkilde. Der er ikke flere spørgsmål. Og den næste er fru Pernille Vermund fra Nye Borgerlige. Velkommen.

Kl. 21:20

(Ordfører)

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. I Nye Borgerlige er vi ikke bange for at sige, hvad vi mener, og med en socialdemokratisk statsminister er der som regel nok at kritisere. Men jeg vil gerne indlede med det positive og rose statsministeren – ikke for at statsministeren i dag er mere blå end grøn eller rød, men for statsministerens forslag om at frisætte folkeskolen.

At sætte folkeskolen fri har jo været Nye Borgerliges politik fra begyndelsen, selvfølgelig med fagligheden på plads og undervisningen baseret på danske værdier. Frie og velfungerende folkeskoler er værdifulde institutioner i vores samfund, men at sætte folkeskolen fri handler for mig ikke om at udskamme forældrene, som statsministerens tale bar en lille smule præg af. Og jeg må sige, at den der moraliserende pegefinger, som statsministeren løfter, når danskerne ikke lige lever, som statsministeren vil have det, og når vi ikke tilpasser os det socialdemokratiske velfærdshamsterhjul, bryder jeg mig simpelt hen ikke om.

I Nye Borgerlige ønsker vi et samfund med respekt for familiernes frihed og de forpligtende frivillige fællesskaber, hvor flid er en værdi, der belønnes og ikke brandbeskattes. Kære statsminister, vi danskere er ikke og skal ikke være skaffedyr for velfærdsstaten. Vi skal være frie borgere med ret til at bestemme over mere af vores egen tid og flere af vores egne penge. Det skaber værdi og mening i tilværelsen at have tid til at være noget for andre. Og ja, det skaber naturligvis også værdi at arbejde og gøre nytte, men forskellen på statsministerens lidt moraliserende løftede pegefinger og Nye Borgerliges politik er, at vi foretrækker et samfund baseret på frihed og ansvar, ikke på tvang og udskamning.

Med Nye Borgerliges økonomiske plan vil endnu flere få lyst til at arbejde og gøre nytte, og med vores forslag om at lukke jobcentre, privatisere DR og sikre en gennemgribende regelforenkling vil tusindvis af medarbejdere blive frigivet til vigtige jobs i kernevelfærden og i de private virksomheder. Det handler om mindre pisk og mere gulerod.

Jeg vil i dag gerne komme med en appel til Moderaterne og til Venstre. Jeg håber, at I vender hjem i stedet for at gå videre med statsministeren med kurs mod røde kyster. Slut jer til de blå partier, og lad os genrejse det borgerlige Danmark, et Danmark, hvor det er familierne og de frivillige forpligtende fællesskaber, der er hovedhjørnesten, hvor vores fælles arv og værdifællesskab binder os sammen som folk, og hvor statens rolle er at understøtte det gode og frie liv for borgere i alle dele af landet og beskytte os og vores værdier.

Vi blå partier er ikke enige om alt, men jeg tror, at der trods alt er mere, vi er enige om, end der deler os, særlig når det handler om i højere grad at basere vores samfund på værdier som tillid, frihed og ansvar, ikke på frygt, kontrol, mistillid og offergørelse, men på en grundlæggende tro på, at vi danskere kan meget mere selv, og at forudsætningen for et velfungerende velfærdssamfund fremover er, at vi får lov. Velfærdsstaten har udviklet sig fra at være en hjælpende hånd til de svageste til at være et kontrollerende magtmiddel for politikerne. Det er tid til at give friheden og ansvaret tilbage til familierne, til de nære samfund og til de dygtige fagfolk, der leverer kernevelfærden. Det er tid til et opgør med ensretningen og centraliseringen, der gør borgerne til klienter af staten.

Vi skal lade pengene følge den enkelte borger. I det borgerlige velfærdssamfund skal kernevelfærden stadig betales over skatten, men den enkelte skal kunne vælge frit mellem private og offentlige leverandører og vælge gode institutioner til og dårlige fra. Vi skal med andre ord kunne stemme med fødderne. Vi skal væk fra den socialdemokratiske velfærdsstat, hvor borgerne skal tilpasse sig et system, som politikerne styrer og ensretter oppefra langt væk fra de mennesker, der skal leve med konsekvenserne. Vi skal hen imod det borgerlige velfærdssamfund, der gennem borgernes frie valg udvikles nedefra og tilpasser sig borgernes behov. Der er behov for grundlæggende forandringer fra velfærdsstat til velfærdssamfund. Det tror jeg vi på lange stræk ville kunne blive enige om, hvis I i Venstre og Moderaterne vendte hjem. Indtil det sker, vil vi i Nye Borgerlige bruge vores stemme på at trække Danmark i en mere borgerlig retning med flid og med omhu.

Kl. 21:25

Flid og omhu kunne jeg også godt tænke mig fra regeringen, når det kommer til vores havmiljø. Den seneste uges dokumentation af iltsvind i vores hav og fjorde er forstemmende, men ikke overraskende. Det har længe stået skidt til, og med regeringens nøl bliver det næppe bedre lige foreløbig. Det er nu 2 år siden, vi vedtog landbrugsaftalen, der bl.a. ved udtagning af lavbundsjord skal sikre, at der fremover udledes mindre kvælstof fra landbruget. Danske landmænd er blandt verdens bedste, også til at omstille sig, og masser af landmænd har søgt om at udtage jord. Men alligevel er vi kun nået i mål med 2 promille af den jord, der samlet set skal udtages, fordi myndighederne mangler ressourcer til at behandle sagerne. Det er under al kritik.

Under al kritik er også, at vi stadig leder urensset spildevand direkte ud langs vores kyster, ikke mindst fordi vi også her har indgået en politisk aftale om en ny havplan, der åbenbart ikke bliver handlet på. I årets lovprogram står der ikke et eneste ord om, at udledningen af urensset spildevand skal stoppes. Hvad er forklaringen på det, og hvorfor er forbuddet mod trawl med bundslæbende redskaber i Flensborg Fjord og Vejle Fjord eller nogle af de andre gode initiativer fra havplansaftalen heller ikke med i lovprogrammet? Med alle Folketingets mandater i ryggen kunne regeringen i morgen sætte gang i masser af tiltag, der kan vende udviklingen for vores havmiljø. Det er faktisk allerede aftalt, men regeringen sidder på hænderne. Den sløsedes tilgang til vores fælles naturværdier er under al kritik.

Det gælder også, når regeringen vil plastre landet til med kæmpevindmøller og solcelleørkener på bekostning af naboerne, naturen og vores smukke danske landskaber. Lad os nu få vindmøllerne ud på havet, solcellerne op på tagene og atomkraft inkluderet i den danske energiplanlægning. Så kan vi bevare vores smukke kulturlandskaber, få mere plads til vild natur og sørge for rigelig, stabil, sikker og grøn energi uden at genere danskerne. Og drop så den tåbelige idé om at placere et nyt testcenter for kæmpevindmøller ved Vadehavet! Tænk, at man overhovedet kan overveje at opsætte vindmøller, der er en halv kilometer høje, i et dansk naturlandskab, der er så enestående, at det er udnævnt til UNESCO Verdensarv. Det er jo helt blæst.

Blæst er også den udlændingepolitik, der sender værdifulde udlændinge ud af landet, imens kriminelle udlændinge får lov til at blive som den seriekriminelle somalier, der bl.a. er dømt for voldtægt, og som for nylig fik sin femte dom for kriminalitet og slap med endnu en advarsel om udvisning. Hvordan kan et flertal her i Folketinget føre en politik, der lader det ske? Og det er, samtidig med at selvforsørgende og lovlidige kvinder som argentinske Sabrina fra København og thailandske Tucktack fra Kolding smides ud. De var begge i arbejde, og ingen af dem havde brudt loven, men begge blev de i sidste måned smidt ud. I Hjørring frygter cubanske Nena, at hun bliver den næste. Hun er sosu-assistent, gift med Arne og mor til to teenagepiger, men også hun risikerer at ryge ud. Havde

de her tre kvinder været somaliske voldtægtsforbrydere med fem domme bag sig, ville de åbenbart have været bedre stillet. Det er helt galt. Lovlydige og selvforsørgende udlændinge er velkomne. De kriminelle skal ud konsekvent og efter første dom.

Men er det så nok, at man som udlænding forsørger sig selv og overholder vores lovgivning? Nej, det er vreden over koranabrændingerne et godt eksempel på, og regeringens knæfald for de voldsparate og islamistiske regimer i Mellemøsten er en skændsel. Det er et tilbageskridt for friheden. Selvfølgelig skal vi i Danmark kunne kritisere såvel magtfulde politikere som magtfulde religioner og regimer, og selvfølgelig skal man have lov til at brænde sine egne bøger, også selv om der står noget i dem, som andre tror på eller sympatiserer med. Den slags må man tåle, hvis man vil leve her i et samfund, hvor religion ikke skal diktere lovgivningen. For mig og for Nye Borgerlige handler det først og sidst om at passe på vores værdier. Tak for ordet.

Kl. 21:30

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en række korte bemærkninger. Først er det fra hr. Morten Dahlin, Venstre. Værsgo.

Kl. 21:30

Morten Dahlin (V):

Tak for det, og tak til fru Pernille Vermund for talen. Jeg synes, den var god, i hvert fald de dele, der ikke kritiserede regeringen.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til skat. Vi deler jo en ambition med Nye Borgerlige om, at de skatteplagede danskere skal have lov at beholde lidt flere af deres egne penge, og i regeringsgrundlaget ligger der jo et ret markant bud på, hvordan man kan sænke skatterne for milliarder. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre Nye Borgerlige, om Nye Borgerlige anerkender, at den personskatteplan, der ligger i regeringsgrundlaget, er en plan, der gør Danmark rigere og mere velstående.

Kl. 21:31

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:31

Pernille Vermund (NB):

Det anerkender vi. Vi havde da gerne set, at den var gået endnu længere, men vi anerkender, at det er et skridt i den rigtige retning – noget af det. Der er så også noget, der trækker i den forkerte retning, men samlet set er det et skridt i den rigtige retning.

Kl. 21:31

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Dahlin.

Kl. 21:31

Morten Dahlin (V):

Tak for det. Det er jeg sådan set glad for. Skal jeg så forstå det på den måde, at hvis den her plan, som Nye Borgerlige anerkender, samlet set trækker i den rigtige retning, har Nye Borgerlige også tænkt sig at stemme for sådan en samlet plan, der jo med Nye Borgerliges egne ord trækker i den rigtige retning?

Kl. 21:31

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:31

Pernille Vermund (NB):

Før vi når så langt, vil vi da hellere sætte os ned, være med til at forhandle og måske også sammen med vores allierede i den borgerli-

ge opposition forsøge at gøre den endnu mere borgerlig, endnu mere blå og trække endnu mere i den rigtige retning. Vi har da bestemt en ambition om, at vi kommer til at stemme for skattelettelser.

Kl. 21:31

Formanden (Søren Gade):

Fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 21:32

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Jeg vil spørge fru Pernille Vermund om Nye Borgerliges holdning til klimaforandringerne. For ordføreren har på sociale medier givet indtryk af, at det er et problem, at et flertal i Folketinget fastholder, at den forventede globale temperaturstigning skal ned. Og på partiets sommergruppemøde udtalte fru Pernille Vermund så, at ordføreren ikke mener, at man skal gøre alt for at bremse den globale temperaturstigning. Og for en lille måneds tid siden var fru Pernille Vermund så vært ved et arrangement i Folketinget med titlen »Vi har ingen klimakrise«. FN's klimarapport konkluderede allerede i 2021, at videnskaben nu er fuldstændig sikker på, at klimaforandringerne er menneskeskabte. Og mine spørgsmål er: Hvad mener fru Pernille Vermund – er klimaforandringerne menneskeskabte? Og mener fru Pernille Vermund virkelig, at vi ikke skal gøre alt for at begrænse og bremse klimaforandringerne?

Kl. 21:32

Pernille Vermund (NB):

Jamen der var en masse stråmænd i det spørgsmål. Hvis vi starter fra en ende af: Det, jeg sagde i sommer, var, at jeg har været hjemme det meste af sommeren. Jeg endte faktisk med at tage en flybillet sydpå; det tror jeg at der var mange danskere der gjorde. Jeg havde gerne haft en sommer med lidt højere temperaturer, og så sagde jeg samtidig, at vi også gerne ville have skatten ned. Det betyder ikke, at vi ønsker, at den globale temperatur skal op. Altså, hvis vi havde haft lidt bedre vejr i Danmark og man i Spanien havde haft lidt lavere temperaturer, så tror jeg, vi alle havde været glade.

I forhold til at vi ikke har nogen klimakrise, er det en overskrift, som flugter med noget af det, der kom ud fra de forskere, som sidder med området og siger: Vi kan godt løse de her problemer. Vi behøver ikke at omtale det, som om Jorden går under. Der er en række løsninger. Vi bliver nødt til at have noget optimisme, noget håb og noget tro ind i denne her dialog, vi har med hinanden.

Helt personligt har jeg det sådan: Når man driver politik på frygt og på sådan en, hvad skal man sige, krisestemning om, at Jorden går under, så tror jeg simpelt hen, man gør mere skade, end man gør gavn. Jeg er fuldstændig overbevist om, at ligesom alle mulige andre problemer er det her et problem, der kan løses.

Kl. 21:34

Formanden (Søren Gade):

Fru Marianne Bigum.

Kl. 21:34

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Jeg var egentlig ked af bemærkningen omkring stråmænd, for jeg har gjort mig ret umage med også at citere. Bl.a. er det et direkte citat, at fru Pernille Vermund siger, at ordføreren ikke mener, man skal gøre alt for at bremse den globale temperaturstigning. Derudover fik jeg faktisk ikke svar på mit spørgsmål om, om ordføreren mener, at de globale klimaforandringer er menneskeskabte. Og endelig vil jeg spørge, hvordan det harmonerer med den her vedtagelsestekst, som er blevet delt rundt tidligere, hvor Nye Borgerlige er medunderskrivere på en opfordring til regeringen om at efterleve klimalovens målsætninger om en ambitiøs grøn omstilling. Det er uklart for mig, hvad partiets holdning egentlig er.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:34 kan være enormt dyrt så at flytte sammen. Og skal det ikke være en mulighed for alle, at man kan leve sammen også som familie i den konstellation?

Kl. 21:37

Kl. 21:34

Pernille Vermund (NB):

Beklager, det er rigtigt, at jeg har sagt, at vi ikke skal gøre *alt* for det. For når vi gør *alt* for noget, skal vi jo være villige til at ofre ting, hvortil jeg ville sige: aldrig i livet. Noget af det, som jeg synes er skræmmende og har været skræmmende under f.eks. coronahåndteringen, er den måde, man forvalter borgernes frihed på, og den måde, man forvalter, hvad skal man sige, almindelige demokratiske principper på. Der er grænser for, hvad vi vil gøre, uanset hvad det er for et politisk område. Så vi vil ikke gøre alt. Men vi synes, vi skal prioritere en grøn omstilling, som sikrer, at vi både har økonomien med og også passer på vores miljø. Det har vi en forpligtelse til. Det ville jo være tudesotset at føre en politik, hvor vi går tilbage og ikke frem.

Kl. 21:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Helle Bonnesen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 21:35

Formanden (Søren Gade):

Fru Helle Bonnesen.

Kl. 21:37

Helle Bonnesen (KF):

Så det er vi jo så vidt enige om, og så er det næste skridt: Hvad gør vi så ved det? Og Konservative har jo for nylig præsenteret et familieludspil, hvor vi foreslår at fjerne loftet over donationer til frivillige organisationer. I dag er det sådan, at vi beskatter de donationer, som ligger over 17.700 kr., og det går jo både ud over foreningen, som gerne vil gøre et godt stykke arbejde, og også ud over den, der giver donationen, og måske lysten til at skulle donere.

Så ville Nye Borgerlige kunne støtte sådan et forslag, altså at man fjerner loftet? Eller hvad har Nye Borgerlige selv af forslag til, hvordan vi kan gøre det frivillige foreningsarbejde stærkere?

Kl. 21:38

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:38

Helle Bonnesen (KF):

Tak, og tak for talen. Som konservative sætter vi jo de frivillige fællesskaber og familien højt og placerer dem centralt. Det ved jeg at fru Pernille Vermunds parti også gør. For i omskiftelige tider er der jo netop brug for, at vi kender vores rødder, og at vi tager ansvar for os selv og for fællesskabet.

På Nye Borgerliges hjemmeside kan man læse, at familien er under pres fra en individualisme, som betragter mennesket som frit svævende og familien som direkte begrænsende for den enkelte. Nu ved jeg ikke helt, om vi kan gøre det så konkret fra vores side, men hvad der er meget konkret, er det, at der i dag er flere voksne, som bor alene, end voksne, som bor i en familie.

Så er fru Pernille Vermund enig i, at der er brug for at styrke de fællesskaber, som er samfundets øvrige fællesskaber, som f.eks. foreningslivet?

Kl. 21:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 21:36

Pernille Vermund (NB):

Ja, det er vi. Og når vi taler familie, bare for at slå det fast, er det jo ikke sådan, at vi siger, at hvis ikke man biologisk er far, mor og børn, er man ikke en familie. Det er bare lige for at slå det fast. Altså, man kan jo også godt være familie uden, og det føler jeg jo selv jeg er med mine børns far og så også med den mand, jeg er gift med i dag.

Når vi taler frivillige forpligtende fællesskaber, er det jo også en grundsten i et borgerligt samfund, ligesom familien er det. Og vi ser en udvikling, hvor den, hvad skal man sige, socialdemokratiske velfærdsstat stille og roligt æder sig ind på familiernes domæne og på de frivillige fællesskabers domæne, men også, hvor sådan en lidt, man kan måske kalde det neoliberal tilgang til samfundet gør det samme, altså hvor det her med, at man i virkeligheden er med til at gøre det sværere for folk at leve sammen som par eller som familie, fordi der er økonomiske incitamenter til at blive hver for sig, er et reelt problem.

Vi ser det bl.a., når man møder hinanden sent i livet, den ene part er førtidspensionist, og den anden er på arbejdsmarkedet, og det

Pernille Vermund (NB):

Vi har det principielt sådan, at vi hellere vil sænke skatten generelt end at understøtte flere af de her, hvad skal man sige, sådan lidt lappeløsninger på vores skattesystem, som vi har. Men i forhold til familielivet er det helt afgørende for os, at vi får ligestillet barslen; at vi får sikret, at man, når man er småbørnsfamilie, har mulighed for at få et fradrag for at passe sine egne børn selv, op til barnet er 3 år; at vi sikrer, at det bliver billigere at være familie, ved at fjerne registreringsafgiften; og at vi i det hele taget sænker skatter og afgifter for familierne.

Vi har en skattepolitik, der betyder, at man ikke betaler skat af de første 90.000 kr., man tjener om året, og derefter er der en flad skat på 37 pct., og det betyder jo så, at man har råd til at tage sig lidt frihed til også at være fri om eftermiddagen til at være sammen med sine børn i foreningsliv osv., til at være frivillig træner i fodboldklubben og den slags.

Kl. 21:39

Formanden (Søren Gade):

Hr. Mohammad Rona, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 21:39

Mohammad Rona (M):

Tak for det, og tak for talen. Sikke nogle dejlige nye toner på udlændingområdet! Nu har vi debatteret området et par gange, og jeg er jo også fuldstændig enig i, at dem, der vil og kan, selvfølgelig skal have lov til at blive i Danmark, og jeg er også hundrede procent enig i, at dem, der ikke vil, og dem, der er kriminelle, skal udvises, så vidt det er muligt – fuldstændig enig.

Jeg vil bare lige høre ordføreren i forhold til udlændingeloven: Hvor er det præcis, man gerne vil lave en justering af det her?

Kl. 21:39

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:39

Pernille Vermund (NB):

Det er så dejligt, at det bliver kaldt nye toner og ikke ny politik, for det eneste, jeg siger anderledes nu, er, at jeg vender om på de ting,

som vi har sagt i mange år. Da den vietnamesiske pige Mint for en del år siden blev smidt ud, var vi et af partierne, der kritiserede det. For nogle år siden havde man problemer i HORESTA, og der blev sagt ret klart, at den aftale, vi har lavet om international arbejdskraft, ikke gælder for deres område, for nu kom SIRI og sagde, at hvis du kommer hertil som kok og får en løn svarende til det, vi politisk har vedtaget en kok skal have, er det ikke godt nok, så der må være noget galt der. Det er jo et af de områder, vi mener vi skal tage fat på.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, om den aftale, vi har lavet om international arbejdskraft, også bliver udmøntet efter ånden i aftalen. For der er noget, der siger mig, uanset om vi taler de her tre kvinder, som jeg nævnte nu, eller f.eks. kokke, som kommer hertil som international arbejdskraft, at den måde, loven bliver forvaltet på, ikke helt er i aftalens ånd.

Kl. 21:40

Formanden (Søren Gade):
Hr. Mohammad Rona.

Kl. 21:41

Mohammad Rona (M):

Tak. Altså, for mig er det nye toner. Det kan også godt være, jeg ikke lige har fulgt med i Nye Borgerliges udlændingepolitik, og jeg vil beklage mange gange, at jeg ikke har det.

Men jeg vil også gerne lige spørge ind til en anden ting, for i regeringsgrundlaget står der også, at vi gerne vil give ophold til f.eks. syriske kvinder, der uddanner sig inden for fag, hvor vi har brug for medarbejdere. Når det så kommer op på talerstolen og bliver til lov på et tidspunkt, vil I så stemme for, at det kommer igennem?

Kl. 21:41

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:41

Pernille Vermund (NB):

Vi synes, det er vigtigt at skelne mellem asylpolitik og indvandring, altså international arbejdskraft. Når vi taler asylpolitik, er det helt afgørende for os, at vi får et asylstop, men at dem, der så er på midlertidigt ophold, og som er her som flygtninge, rejser tilbage, når det er en mulighed. Så har man selvfølgelig ligesom alle andre ret til at søge hertil som international arbejdskraft, præcis på samme vilkår som alle andre. Der siger vi så: Lad os gøre det lettere at komme hertil for folk, der kommer fra de lande, som vi har rigtig gode erfaringer med. Til gengæld vil vi gerne gøre det sværere at komme hertil fra de lande, som vi har dårlige erfaringer med, fordi de jo, mange af dem, ikke er villige til at tage deres egne statsborgere tilbage, hvis der først kommer problemer. Det er en udfordring, vi står med allerede i dag.

Kl. 21:42

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Pernille Vermund fra Nye Borgerlige.

Nu er vi kommet til ordførtalerne fra Tingets medlemmer, som er valgt i Grønland og på Færøerne, og jeg kan derfor oplyse, at der vil komme indlæg på grønlandsk og færøsk. Hvis en ordfører ønsker at kunne modtage korte bemærkninger til en tale, som er holdt på grønlandsk eller færøsk, vil det være nødvendigt, at ordføreren gengiver indholdet af talen på dansk, og i disse situationer vil ordføreren få dobbelt taletid.

Jeg giver nu ordet til hr. Markus E. Olsen fra Siumut. Værsgo.

(Ordfører)

Markus E. Olsen (SIU):

Qujanaq. Jeg tager først talen på grønlandsk, og så skal jeg prøve at tage den på dansk.

Maani qeqarpunga nunarput inuiaqatikkalu sinnerlugit, tulluusi-maarutigalugu kiisami politikikkut oqaatsivut sakkugalugit suleqataasinnaangortugut, alloriarnerlu tamanna inuiattut immikkuullarsuunitsinnut nikisitseqataavoq annertoq; tassungalu killinniarneq inuttut inuiattullu akikitsuinnaasimanngilaq.

Tusagassiorfiit apersorput soq Kalaallisut oqaluttariaqarnersunga qallunaatupalaarsinnaatillunga.

Oqaatsivummi sumiunitsinnik kinaassutsitsinnillu ersersitseqataasut maani inimi kiisami akuerineqarsinnaalerput; taamaattoq uan-ni tamatsinullu pisariinnerpaasimassagalarpoq toqqaannaq Folke-tingip nammineq aqqissuusaanik nutserunneqarsimasuuguma.

Nunatsinnimi sungiusimavarput Pingaartitavut Naleqartitavullu pineqaleraangata – aamma Namminersorluni Oqartussaanerup ingerlatsiviini pimoorussineq takornartaasoq, massami allaat uagut nammineq nunatsinni takornartatut pineqartugut, oqaatsivut pisortatigoortumik pingaarnertut oqaasiugaluartut ilisimavarput tamanna oqaasiinnaasoq pimoorussinertaqanngitsaq!

Pissutsit sungiutiinnarsimasagut taamaattussaannartullu isigilersi-masagut unitsinnartigit.

Naalagaaffeqatigiinnerup oqaasiinnaasup aqqani naliigiinnginneq ersarippallaqaaq, tamannalu akueriinnarneqarsinnaanngilaq.

Taamaammat Naalagaaffeqatigiinnermut naliigiiffiunngitsumut maniguutiinnartussatut anngaaginnartarnerput killilertariaqalerparput.

Allaat timersornikkut nunanut allanut unammisartugut nunarput nammineq sinnerlugu peqataasinnaanerat killilersorneqarpoq.

Inukulunnguaq kalaaleq Qallunaatut innuttaassuseqalerumallu-ni piumasaqaatinut immersuisimasuuguni angusinnngitsoorisimassa-galuarnerpa?

Massa Inatsisitigut ukiut 70'it matuma siorna pinngitsaaliis-summillusooq pituttugaalluta, allaat Inatsisitigut kinaassusiagaallu-ta – kinaassutsittami uppernarsaataani allassimavoq Danskisugut; danskiuvunga? Naagga!

Inatsisitigut danskiussusermut pilliutitut kikiattugaajuarnerput akueriinnarsinnaajunnaarparput, tamannalu inuiattut nikussaaleraltu-tuinnarnitsinni naammagilerparput!

FN'p tamanna immikkut nalunaarusiortartuisa aamma uppernar-saqqammerpaat, inuttut inuiattullu missukutaanerput ersoqqinneqar-sinnaajunnaartoq.

Nunasiaasimanerput 1953'mi Tunngaviusumik Inatsisit aqqutigalugit atorunnaarsinneqaraluartoq salloqittaatitut ippoq Inatsisitigut inuiattut immitsinnut illersoriarfissaarulluta sulaq, qanoq illiluni eq-qunngitsaq Inatsisit atorlugit eqqortunngortinniarneqarsinnaagami?

Maannamut taajuut Naalagaaffeqatigiinneq kusassaataavoq HC Andersenilluunniit oqaluttualiaatut tusaruminartiginngitsaq, piviusuupput ilaatigut kanngunartulianik imaqartut, allaat kinguaassiutitigut innarligaasimaneq inuiattut nungusaanerut taaneqarsinnaasoq, tamannalu qallikkut qanoq sivilisutisumik attassinnaarippat apeqqu-sertariaqalerparput.

Kl. 21:48

Pisimasut tamassa ilamininngui utoqqatsertariaqalernermik kin-guneqartartut.

Kikkut inuiaat allat imminut ataqqisut, imminullu tatigisut Naa-lagaaffiup allap ataani taamak pineqarsinnaappat?

Immitsinnut nikaginerput, ajukkunnerput nalligilersarnerpullu in-uiaattut inuallaaqaaq.

Nuna imminut allaffissornikkut napatilersinnaanngilaq inuusutis-sarsiutitigut tunisassiornikkullu akigissaartitsilluni qaffassaanermik annertuumik pilersitsinngippat?

Nuna oqaasiinnartigut atuuffeqanngitsunik Inatsisiliornikkut pilersinneqarsinnaangilaq.

Oqaatsit, iliuutsillu imminnut ataqatigiittariaqarput, taamaanngipat suna tamarmi isasuusaaq upperineerullunilu.

Sooq qarmarsuup ataani nangilerluta sutsilerluta qinnuloortutut pissuseqaannassaagut?

Statsministeri, nunasiaasimanerup qarmarsua suleqatigiilluta uppisinniartigu!

Nunarput Seqernup qinggorneratut Naalagaaffinngoraluttualersoq qanortoq issikkaluami kialaarnermik qinnogsimali.

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration den 5. oktober 2023. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Jeg står her med et mandat fra Grønland, ærbødig, men stolt på vegne af mine landsmænd – stolt, fordi det er første gang siden 1953, at grønlandsk endelig har opnået status som berettiget sprog i Folketinget, som er Danmarks og rigsfællesskabets øverste lovgivende forsamling. Det er et resultat, vi har kæmpet for og betalt en høj pris for i alt for mange år.

Dette lille, men berettigede resultat har pressen specielt i Danmark været meget årvågne over for, specielt da jeg taler en smule dansk. Forstå mig ret, dansk og grønlandsk er skriftligt som mundtligt så langt fra hinanden. Selv fagfolk i sprog betragter grønlandsk for det sværeste sprog at lære. Mit danske er langtfra godt nok til politisk dialog på dansk. Det håber jeg at I ærede medlemmer vil respektere.

Det talte grønlandske sprog er en bekræftelse på vores identitet. Derfor er jeg taknemlig for, at grønlandsk endelig er blevet godkendt i denne sal. Det havde dog været endnu bedre, at der også var blevet indført simultantolkning.

Når det er sagt og skrevet, er jeg ikke et sekund i tvivl om, at jeg med mine forstående medarbejdere vil kunne opnå politiske resultater, hvorend jeg bliver valgt, eller hvor der bliver kaldt på mig.

Selv den mangelfulde indførelse af grønlandsk fra Folketingets formandskab må gerne give genklang oppe i det høje nord, Grønland, hvor grønlandsk i alt for mange offentlige og private virksomheder er et andenrangs, ja, endog et ligegyldigt fremmedsprog, selv i mange grønlandske og ovenikøbet i mange selvstyrejede virksomheder.

At grønlandsk er hovedsproget i Grønland, er alt for mange steder blot et ord på et stykke lovpapir, som ikke følges op, hvor forhandlinger, beslutninger og handlinger tages.

Dette er et mismatch eller mangel på respekt for sprog og kultur, som specielt danskerne har i Grønland. Selv om jeg nødig vil sætte mig ind i, hvilket mindset eller tankegang der rører sig hos danske eller grønlandske, så er det min fornemmelse, at denne manglende respekt reflekteres hos grønlændere, når vi bliver påtvunget eller påduttet et dansk pas.

Kl. 21:53

Selv om Grønland i flere idrætsgrene har deres egne landshold, er vort land, Grønland, endnu ikke en politisk accepteret nation – det er, selv om alverdens miljø- og klimafagfolk kan se, at Grønland langtfra er som Danmark. Selv EU betragter Grønland som deres eget arktiske vindue.

Hvis kriterierne for at få dansk indfødsret eller statsborgerskab, med eller uden håndtryk, gjaldt alle, ville i værste fald ingen i Grønland bestå. Føler jeg mig som folkevalgt medlem af det såkaldte rigsfællesskabs øverste lovgivende myndighed, Folketinget, som dansker? Dertil kan jeg kort svare: Nej!

Omkring statsborgerskabet vil jeg sige: Selv om vi grønlændere for 70 år siden ufrivilligt fik indprentet og påtvunget en dansk nationalitet og hermed teknisk og politisk fik frataget vores arktiske

herkomst, kan alle og enhver – selv i Danmark – jo se, hvem der er den stakkels grønlænder.

Selv denne lovgivende forsamling har mange politiske tiltag for at mindske eller hele på det integrationssår, som alt for mange af grønlandsk herkomst slås med i det danske samfund – det er, selv om vi skriver år 2023.

Det grønlandske folks påtvungne danske pas på grund af den danske stats internationale miljø- og geopolitiske ambitioner kan ikke længere retfærdiggøres. Selv FN's specielle rapportør har ikke overset det.

FN påtaler tilmed særlige mere eller mindre uheldige menneskeretlige sager, som der snarest bør tages hånd om.

Med et alt andet end retfærdigt og ærligt ærinde blev Grønland i 1953 indlemmet i det danske kongerige – en tvangsindlemmelse, der langtfra matcher det romantiske stjernestøv i H.C. Andersens fortællinger. Hvornår mon vi vækkes af det Holbergske »drømmer jeg, eller er jeg vågen?«?

Politikerne og særlig statsministeren, om end virkeligt trægt, har tendens til at give undskyldninger, selv for flere årtier gamle sager, f.eks. godhavnsbørnene og de grønlandske eksperimentbørn, og nu må vi se, hvordan det går med spiralskandalen.

Hvornår mon den eklatant menneskeretligt dårlige pligt, som Danmark har tvunget ned over lokalt grønlandske folkevalgte, ophæves og opløses?

Enhver nation eller region med deres egen folkelige stolthed, hvor enhver efter alle solemærker kan se, at den har sin egen identitet, bør have sin egen suverænitet.

Hvis Danmark ønsker et reelt og ligeværdigt rigsfællesskab, må Færøerne og Grønland prioriteres, bygges grundigt op og ikke for hastet. Fru statsminister, det, vi ønsker, er et gensidigt respektfuldt og ligeværdigt fællesskab. Jeg håber, at det ikke er for meget for langt.

Omkring Grønlands selvstændighed er der flere og flere, der er trætte af at se rødt lys. Vi i Grønland forstår det, som statsministeren siger: Tving os ikke til at åbne op for sager, hvor den danske stat kan blive taget med bukserne nede, eller rettere, dokumenter, der eventuelt kommer til at vise, at den danske stat har drevet rovdrift på Grønland på det militære område og i internationale organisationer omkring kvoter på fisk og havpattedyr, Arktisk Råd, forskningssager og alt andet – ja, muligvis også i helt andre sammenhænge.

Kl. 21:58

Endvidere vil jeg derfor spørge statsministeren: Hvornår mon det tvungne danske statsborgerskab kommer på retrætefadet? Statsminister, I beg you, tear down that colonial wall.

I Grønland er der fire umiskendelige årstider. Nordpå om vinteren ser vi ingen sol i flere måneder. Det er så mørkt, at vi for at sove ikke engang behøver at lukke øjnene.

Nogle danske politikere kan jeg have min tvivl om kender til balance, men jeg siger dig, at vi arktiske folkefærd kender til det gennem naturen. Solen, vi har savnet i vintermånederne, kommer tilbage om sommeren i fuld vigør.

Da spiller klokken ingen rolle, om børn spiller fodbold, mens de tilkaldte danske håndværkere eller direktører sover. Det er familierne og børnene fuldstændig ligeglade med. Derfor er der ikke kun sproglige, men også en del tidsfaktor- og kulturforskelle.

Nogle nøjes med at have til dagen og vejen, mens andre tænker profit og bankkonto. Men hvis nogen gør krav på vort land, Grønland, vil vi gerne selv sætte prisen, os og ingen andre. Det er det, Vesten kalder sælgers marked.

Grund-, ejendoms-, tulipan- og bananpriser og værdier kender Told og Skat alt til, men jeg skal også huske at sige, at det gør hvalfangeren med sin mattak, hvalspæk, også!

Det kan være, at Folketingets formandskab tænker: Markus er kun suppleant. Vi rider grønlandsk- og tolkeordningsstormen af. Hans tid er forbi i morgen.

Jeg skal hilse og sige, at i 1953 var der kommunikations- og mediemæssigt meget langt mellem Grønland og Danmark. I dag er det kun et tastetryks afstand. Var vi inde på at ride stormen af til i morgen? Mon det litterært bevidste folk her i salen kender Frederick Nolans »Hvide nætter, rødt daggrø?«? Mens dagen lakker mod enden i Danmark, er eftermiddagen knap forbi i Grønland. Det er prime time for gode opskrifter; kun inuit ved, om selvstændighed er på menukortet.

Til mine frænder i det høje nord, hvor kulden, sneen og isen er ved at vinde indpas, hvor alle er ved at finde deres varme klæder, hvor rensdyrjagten og Ukiap Seqerna pukkilisoq, efterårets smukke nedgående sol, bekræfter, at ens sommer- og jagtforråd lakker mod enden, og hvor et arktisk folk takker naturen for den høstproviant, de får af naturgivne ressourcer såsom fugle, fisk og dyr, vil jeg sige:

Selv om danskerne ynder at sige at have oplevet det specielle grønlandske forhold, ved du ligesom mig, kære far, at der er noget, der hedder det specielle danske forhold, f.eks. fugtigt vejr, ingen jagtmarker, ingen permafrost, ingen is, ingen bjerge, jo, den lille bakke kalder danskerne ganske vist Himmelbjerget. Se, at kalde en knold på jord for Himmelbjerget er det, jeg kalder det specielle danske forhold.

Jeg siger dig, kære statsminister, hvis du ærer og værdsætter Arktis og rigsfællesskabet, bør du lytte til det grønlandske folk. Sæt grønlandske medarbejdere på de områder, som staten endnu kører for Grønland. Hvis du ikke iværksætter det frivilligt, får du problemer. Den grønlandske selvstændigheds brise skal du respektere og agte.

Hvis nogen i denne sal eller for den sags skyld i Grønland stadig ikke tror på et selvstændigt Grønland, er det en verden, der venter på at byde på vore råvarer, hvad enten det er til lands eller til søs.

Kl. 22:03

Kære pessimister, hvis der er nogen: Tro på jer selv; hvis ikke, gå til psykolog og bed om at blive kvit med din underdanighed.

Kære landsmænd, på alle fronter, handelsmæssigt, uddannelsesmæssigt, organisations-, miljø- og sikkerhedsteknisk: Lad os bygge en bro til hele verden og ikke kun til Danmark.

Jeg gentager i forhold til alle de råvarer til lands og til søs: Grønland kan selv. Hvis viljen er til stede, kan vi opnå det, vi vil, inoqat, landsmænd, hvis du vil.

Kære mine nunaqqatika, landsmænd, takussaagut, vi ses snart. Sovjet landsforviste i sin tid sine egne fjender til Sibirien, men jeg kommer gerne til samme tørre klimaforhold langt mod nord. Regn og fugtigt vejr er ikke min kop te.

Sidst, men ikke mindst, vil jeg sige til Folketinget, Siumut, Aki-Matilda Høegh-Dam, de grønlandske vælgere: Tak for tilliden. Tak for, at I gav mig en mulighed for at markere nogle vigtige synspunkter. It's a dirty job, but somebody has to do it.

Jeg skal love for, at jeg gjorde mit bedste i den korte tid, jeg havde til rådighed her på Christiansborg. Aki-Matilda Høegh-Dam, hvis du skulle have brug for støtte i arbejdet, ved du, hvor jeg er.

Kære Aki-Matilda Høegh-Dam, jeg håber, du fører Grønlands selvstændighedsmissionsdepeche videre. Til de resterende medlemmer i dette Ting vil jeg sige: I gør klogt i at støtte hende i denne sag. Qujanaq.

Kl. 22:05

Formanden (Søren Gade):

Tak til ordføreren. Det er således, at vi her i Folketinget taler tre sprog, grønlandsk, færøsk og dansk, og jeg siger bare, at engelsk forekommer ikke i længere sætninger. Jeg skal så også sige, at der findes en oversættelse af den tale, der blev holdt. Den findes på dansk, og den vil fremgå af Folketingets hjemmesider, og jeg vil

lade oversættelsen indgå i referatet af forhandlingerne, ligeledes på Folketingets hjemmesider.

Der er en række korte bemærkninger til ordføreren, og jeg siger også her til ordføreren, at ordføreren er meget velkommen til at svare på grønlandsk, såfremt det efterfølgende bliver oversat til dansk.

Den første, der får ordet, er hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 22:06

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Velkommen her, og tak for talen. Jeg er glad for, at der er indført mulighed for, at også de grønlandske repræsentanter her i Folketinget kan tale på deres modersmål. Det er en vigtig del af ens kultur og identitet. Så det synes jeg er en dejlig beslutning.

Jeg var selv på Folketingets orienteringsrejse til Grønland for et par måneder siden, og det er jo et fantastisk smukt land. Noget af det, som jeg studsede lidt over, da jeg var derovre og vi var ude at besøge skoler og uddannelsesinstitutioner, var faldende danskundskaber blandt mange børn og unge, men også, at det var, lidt som om det ikke var så vigtigt at lære dansk; det indtryk fik jeg af de lærere, jeg i hvert fald talte med. Jeg kan sagtens forstå, at man gerne vil vedligeholde sit eget sprog; det har jeg stor respekt for, men jeg kan ikke lade være med at tænke, om det ikke skader grønlandske unges muligheder for fremtiden, hvis ikke man også lægger vægt på det danske, og det vil jeg gerne høre ordførerens holdning til.

Kl. 22:07

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:07

Markus E. Olsen (SIU):

Tak for spørgsmålet. Jeg svarer lige på grønlandsk.

[Taleren talte grønlandsk].

Jeg er ikke i tvivl om det, du spørger om: om brugen af det danske sprog i folkeskolen er faldende. Det kan jeg godt forstå, og det er noget, vi har snakket om. Men tag nu f.eks. entreprenørskab. Nu har vi lufthavnene, vi bygger op, og maskinerne er ligeglade med, om du snakker dansk eller engelsk. Men det er også meget vigtigt i forhold til dansk og engelsk, som vi også skal kunne, hvis vi skal videreuddanne os, især på universitetet. Det er vi helt åbne over for, men som man siger, kommer det an på, hvordan man gerne vil ernære sig. Nu er der meget byggemodning i Grønland med entreprenørskab – alt, som har noget at gøre med tømrere, vvs og alt det der. De er ligeglade med, om du kan dansk eller engelsk.

Kl. 22:09

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 22:09

Alex Vanopslagh (LA):

Selvsagt er der forskellige job, der ikke kræver, at man kan tale dansk. Der er sikkert også job, hvor man ikke behøver at kunne tale grønlandsk. Men det indtryk, jeg fik, og det kan være, jeg tog fejl, er jo, at der også er en lang række af job – eksempelvis hvis man skal have højere stillinger ved kommunen eller ved Grønlands Selvstyre eller i GrønlandsBANKEN – hvor det er et krav, at man kan dansk. Der tænker jeg bare, at der åbner sig nogle flere muligheder, også nogle flere muligheder for måske at tage til Danmark, tage noget uddannelse, vende hjem igen og bidrage til samfundet. Så derfor var det noget, jeg studsede lidt over, da jeg var derovre. Jeg syntes, det var ærgerligt, ikke fordi jeg er dansker, men fordi jeg tænkte, at der

alligevel er nogle muligheder, man går glip af, og det var sådan set det, der var baggrunden for spørgsmålet.

Kl. 22:14

Kl. 22:10

Markus E. Olsen (SIU):
Ja, meget kort.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

[Taleren talte grønlandsk].

Kl. 22:10

Kl. 22:14

Markus E. Olsen (SIU):

Men i vores selvstyrelov, § 20, står der, at grønlandsk er det officielle sprog, og det skulle også gerne gælde i hele administrationen. Før 1953 skulle dem, der kom til Grønland fra Danmark, lære grønlandsk og om grønlandsk kultur.

Kl. 22:10

Formanden (Søren Gade):

Ønsker fru Trine Pertou Mach sin anden korte bemærkning? Nej, vi går videre til hr. Carsten Bach, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 22:14

Formanden (Søren Gade):

Ønsker ordføreren at sige det samme på grønlandsk?

Kl. 22:10

Markus E. Olsen (SIU):

Ja.

[Taleren talte grønlandsk].

Kl. 22:11

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 22:11

Carsten Bach (LA):

Tak. Også stort tillykke med talen herfra. Jeg havde jo fornøjelsen forleden dag at deltage i et møde, som ordføreren jo faktisk var formand for i Grønlandsudvalget. Det var et møde med den amerikanske viceforsvarsminister for arktiske anliggender, i øvrigt et meget informativt møde. Det møde taget i betragtning og taget i betragtning at der jo før sommerferien også er blevet lavet et fælles grundlag mellem naalakkersuisut og den danske regering om forsvarsforhold, som vedrører Arktis, hvori det står angivet, at Grønland og Danmark skal samarbejde og bidrage bl.a. til allierede og NATO's interesser i den arktiske region, så kunne jeg godt tænke mig, hvis ordføreren måske ville prøve at udfolde lidt for os her i Folketingssalen, hvad ordføreren ser i forhold til det fremtidige samarbejde mellem USA, Grønland og Danmark omkring Pituffik Space Base.

Kl. 22:16

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Mange tak til hr. Markus E. Olsen, og tillykke med ordførertalen. Jeg er utrolig glad for, at ordføreren er med til at skrive et stykke rigsfællesskabshistorie her ved at kunne holde sin tale på grønlandsk. Det er på tide, kunne man mene; kiisami – det betyder »endelig« på grønlandsk. Vi tager små skridt i rigsfællesskabet, men det her er et lille, men meget vigtigt et af dem.

Mit spørgsmål til ordføreren går i virkeligheden på Siumuts perspektiver og visioner for sundhedsvæsenet i Grønland, for noget af den diskussion, der jo har været også mellem Danmark og Grønland omkring sundhedsområdet, er, at der også i Grønland er en meget stor ulighed i sundhed, og som jeg forstår det, har Siumut i virkeligheden sagt, at det her er noget, man gerne vil klare selv uden yderligere støtte fra Danmark. Hvad er perspektiverne set fra ordførerens synspunkt på at skabe større lighed, også i Grønland i sundhedsvæsen?

Kl. 22:12

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:16

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Jeg har nogle overvejelser og vil også gerne benytte lejligheden til at fremkomme med dem. I forhold til Pituffik har vi brug for en grønlandsk forbindelsesofficer, for der er allerede en dansk forbindelsesofficer i Pituffik, og vi har selv brug for en fra Grønland, som også er med til at varetage Pituffik specielt i administrative forhold, så vi også selv kan følge med i, hvad der sker i Pituffik i vores eget land. Jeg er meget indstillet på, at der skal være et bedre samarbejde i forhold til det her.

Kl. 22:17

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:12

Formanden (Søren Gade):

Hr. Carsten Bach.

Kl. 22:17

Carsten Bach (LA):

Tak, og tak for svaret. Ordføreren har tidligere udlagt Siumuts politik i den her henseende sådan, at man ønsker, at amerikanerne skal betale en afgift for at benytte Pituffik Space Base. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at vide, om det stadig væk egentlig er et udtryk for ordførerens partis politik, og om vi kan få uddybet lidt om form og omfang af en sådan afgift.

Kl. 22:18

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:18

Markus E. Olsen (SIU):

Siden vi overtog sundhedsområdet i 1992, har der været mange historier om sundhedsområdets problemer, og jeg håber, at de nuværende ministerier arbejder tæt sammen om den her problematik, for det er menneskeliv, vi snakker om. Jeg håber, at der bliver taget større hånd om den her problematik. Men som jeg også lige har nævnt, rækker mit danske til at formulere mig og især mit danske, i forhold til hvordan man skal formulere det efter sin egen tankegang, ikke. Det er derfor, at det er meget vigtigt, at vi får simultantolkning, for så ville jeg kunne svare dig meget bedre på, hvordan det ville kunne lade sig gøre.

Kl. 22:13

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Ønsker ordføreren at sige det samme på grønlandsk?

Markus E. Olsen (SIU):

Vi har snakket meget om Pituffikforholdet i forhold til udenrigspolitik. Jeg kan ikke her på stående fod sige hvordan og hvorledes, men

som jeg også lige har nævnt, er det for mig lidt svært at formulere mig på dansk, som alle kan forstå, så vi kan få en god dialog, hvis det skal være. Det er derfor, som jeg også skal nævne igen, at vi har brug for en simultantolkning i det her tilfælde.

[Taleren talte grønlandsk].

Kl. 22:19

Formanden (Søren Gade):

Tak. Vi går videre i ordførerrækken. Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 22:19

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Jeg hilser også ordføreren hjertelig velkommen her i Folketinget, og jeg hilser også hjertelig velkommen, at det grønlandske sprog bliver talt her. Jeg har gjort en ihærdig indsats for at prøve at lære grønlandsk – uden det store held, men med rigtig stor ihærdighed.

Jeg synes, at noget af det allerfornemste ved rigsfællesskabet er, at vi kan rejse og bosætte os på tværs af de tre lande. Jeg var i Grønland med Grønlandsudvalget for få uger siden, og vi besøgte Qaanaaq og Pituffik og det allernordligste på nordvestkysten. Det var en kæmpe oplevelse for os alle sammen, og vi havde de to grønlandske folketingsmedlemmer med på turen.

Jeg vil gerne stille ordføreren et spørgsmål i forbindelse med det her med, at vi kan flytte på tværs af de to lande. Mange danskere flytter til Grønland og får gode oplevelser og har det godt deroppe, men også rigtig mange grønlændere flytter her til Danmark, og mange klarer sig rigtig godt, men der er også en gruppe af grønlændere, der kommer her til Danmark, som har en besværlig hverdag. Jeg vil gerne spørge ordføreren, om han har nogle idéer til eller tanker om, hvad vi kan gøre her i Danmark for at gøre deres hverdag bedre.

Kl. 22:20

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:21

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Jeg har til de borgermøder i Aalborg og Aarhus, jeg har deltaget i, siden jeg kom hertil, fået den opfattelse, at mange af vore frænder fra Grønland, som flytter hertil, enten er flyttet hertil frivilligt eller ufrivilligt. Dem, der er kommet hertil ufrivilligt, er, som jeg også lige har nævnt, kommet på grund af sundhedsmæssige årsager, altså de vil gerne modtage den meget bedre behandling, de kan få i sundhedsvæsenet her i Danmark, og med hensyn til dem, der desværre havner i Danmark af sociale årsager, har FN's rapportør nævnt, at der skal gøres mere og ydes en bedre indsats, og det håber jeg at vi kan samarbejde om.

Kl. 22:23

Formanden (Søren Gade):

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 22:23

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak for svaret. Jeg kan garantere, at der fra socialdemokratisk side ikke er noget, vi hellere vil end at samarbejde om en god integration og nogle bedre sociale forhold. Jeg er faktisk også enig med ordføreren i, at det naturligvis også drejer sig om, om vores kendskab til hinanden rent kulturelt er godt nok til, at vi kan få den bedst mulige forståelse for hinanden.

Jeg synes også, at vi har nogle gode institutioner. Vi har de grønlandske huse. Jeg bor selv i Aalborg og taler med grønlændere og med dem, der arbejder der, og der er ingen tvivl om, at intentionen er til stede. Jeg vil også bare bakke ordføreren op i, at vi må arbejde sammen politisk om at gøre os yderligere anstrengelser på det område.

Kl. 22:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 22:24

Markus E. Olsen (SIU):

Jeg siger tak. Qujanaq.

Kl. 22:24

Formanden (Søren Gade):

Den næste spørger er hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 22:24

Per Larsen (KF):

Tak for det, og også herfra skal der lyde et hjerteligt velkommen her på den fornemste talerstol i Danmark, nemlig Folketingets talerstol. Og tak for talen, og specielt tak for oversættelsen. Det sætter jeg meget pris på, for jeg mestrer slet ikke det grønlandske.

Jeg vil sige det sådan: Vi har behov for hinanden. Grønland og Danmark har behov for hinanden, og vi føler også en stor samhørighed med Grønland. Det skal ligesom være min indgangsreplik.

Men grunden til, at jeg tager ordet, er, at jeg er sundhedsordfører. Der er jo en verserende sag i øjeblikket, som i medierne bliver omtalt som spiralsagen, hvor grønlandske kvinder blev frataget retten til at få børn, og det synes jeg simpelt hen er en forfærdelig ulykkelig sag, som aldrig burde have forekommet. Det var i en tid, hvor tingene var anderledes, end de er i dag, og vi har jo også nationalt her i Danmark haft nogle forfærdelige sager med mennesker, der har været i statens varetægt, som har fået en helt forfærdelig behandling. Nu kører der jo et spor i forhold til at få udredt, hvordan det kunne gå så galt, at man satte spiraler op i de her unge piger, og den undersøgelse pågår i forhold til at udrede, hvad det var, der foregik, hvordan det kunne gå så galt, hvem der tog beslutningen, og hvem der har ansvaret.

Jeg har sagt for nylig, at jeg synes, at de kvinder, de piger, som det gik ud over, bør have en anerkendelse allerede nu, fordi den der undersøgelse i forhold til udredningsdelen godt kan trække ud, og de her kvinder er efterhånden lidt højt oppe i alderen. Så jeg har sagt, at jeg synes, at regeringen skal anerkende den ugering, som Danmark har gjort, sådan at de kvinder måske også får mulighed for at søge en form for en erstatning.

Kl. 22:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:26

Markus E. Olsen (SIU):

Jeg siger mange tak for dit oplæg og din støtte omkring det berørte.

Kl. 22:26

Formanden (Søren Gade):

Ønsker ordføreren at sige det på grønlandsk?

Kl. 22:26

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Den sidste korte bemærkning er til hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 22:26

Før tiden var der mange, der var med i spejderbevægelsen i Grønland, fordi det er det, man har brug for, også af hensyn til hvordan man skal forholde sig i naturen og alt det der. Så lignende projekter er meget velkomne i Grønland, hvis vi kan samarbejde om det, hvad enten det er under Arktisk Kommando eller noget andet. Det er det, vi har brug for.

Kl. 22:32

Karsten Hønge (SF):

Grønland har jo lige fået en ny regering, så tillykke med det! Og på gebrokkent grønlandsk vil jeg da sige: [Taleren talte grønlandsk] ... altså tillykke til Grønland med den nye regering. Det er godt, at vi kan finde en måde at kommunikere på, hvor vi både giver mulighed for at tale grønlandsk, men også mulighed for, at vi andre kan få det oversat ud over det gebrokkne noget, som nogle af os har raget til os igennem årene.

Det, jeg vil spørge hr. Markus E. Olsen om, går på: Hvad er Siumuts perspektiver for det grønlandske uddannelsesvæsen? Det er jo et hjemtaget område, men under halvdelen af den grønlandske befolkning har en uddannelse ud over folkeskolen. 65 pct. falder fra på gymnasiet. Så hvad er Siumuts perspektiver?

Kl. 22:27

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:27

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Tak for spørgsmålet. De mange frafaldne, som ikke har taget en uddannelse efter folkeskolen, er vi meget opmærksomme på. Det kan også skyldes, at vi i mange år har kopieret hele uddannelsessystemet fra Danmark, og måske er det derfor på tide, at vi selv tilpasser vores uddannelsesområde til vores egne.

Desværre er der mange drenge og mænd, der er sakket bagud i forhold til uddannelse, og det er noget, vi skal gøre meget bedre, for hvad er det, der skal til for at få en velfungerende familie, hvis de ikke har nogen uddannelse? Men i forhold til fiskeriet i Grønland behøver du ikke tage en uddannelse, fordi det at fiske ikke har så meget at gøre med, hvordan du uddanner dig. Det er noget, man skal kende, vejret, forholdene, naturen – alt det, som folkeskolen ikke kan klare.

Kl. 22:30

Formanden (Søren Gade):

Hr. Karsten Hønge for anden korte bemærkning.

Kl. 22:30

Karsten Hønge (SF):

Quanarsuaq for svaret. Det er jo rigtig nok, at der kan være brancher, hvor man ikke sådan umiddelbart kan se for sig, at man har brug for en uddannelse, men hvis man som nation og samfund skal videre – uden at jeg dermed skal bestemme, hvordan man vil gøre i Grønland – så er Siumut vel enig i, at der er brug for, at flere tager en uddannelse. Så det, jeg spurgte Siumut til, var sådan set, om man accepterer, at under halvdelen af befolkningen har en uddannelse under folkeskoleniveau, og hvis man ikke accepterer det, hvad er så perspektiverne for at komme ud af den situation?

Kl. 22:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:30

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Markus E. Olsen fra Siumut. Jeg byder nu velkommen til fru Aaja Chemnitz fra Inuit Ataqatigiit.

Kl. 22:32

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Naammaleqaaq – nok er nok! I mange år har de grønlandske studerende i stilhed fundet sig i fordomme, og nu siger vi fra. Skal du have en guldbajer? Er dine forældre alkoholikere? I årevis er det de spørgsmål, som vores universitetsstuderende er blevet mødt med af de danske unge. I øvrigt er det meget paradoksalt, at man drikker mindre pr. indbygger i Grønland, end man gør i Danmark, og danske unge er europamestre i druk. Vi må komme videre, vi må gøre op med årtiers fordomme og bryde den tavshed, som der har været. Institut for Menneskerettigheder er kommet med en rapport om diskrimination af grønlandske studerende i Danmark, og sandheden er, at mange danske unge ikke ved noget om Grønland, og dermed vokser den næste generation af danskere op med fordomme om Grønland, hvilket gør, at diskriminationen vokser. Regeringen har afvist at ville undervise om moderne grønlandske forhold i danske folkeskoler og gymnasier, som Institut for Menneskerettigheder ellers anbefaler.

Inuit Ataqatigiit mener, at det er en del af en grundlæggende dannelse, at vi behandler hinanden ordentligt, og derfor kan man spørge sig selv: Kommer fordommene fra hjemmet? Er det forældrene, der bærer et ansvar i meget høj grad? Men vi kan heller ikke undsige os, at folkeskolen og samfundet også har et ansvar. I dag behandler rigtig mange danske unge ganske enkelt ikke de grønlandske unge med respekt, og det har vi også her i Folketinget et ansvar for. Derfor vil jeg på det kraftigste opfordre regeringen til at sørge for, at der kommer undervisning om moderne grønlandske forhold til de danske unge, og at det bliver igangsat nu. Det her handler sådan set ikke så meget om min generation og om tidligere generationer, men det handler om at sikre, at de kommende generationer får nogle bedre vilkår. Og hvis vi gerne vil rigsfællesskabet, hvis vi gerne vil fællesskabet, er det også vigtigt, at vi møder hinanden mere ligeværdigt, og vi skal forebygge de her fordomme, som der er.

Jeg er som datter af to grønlandske forældre vokset op med grønlandsk. Jeg har boet alene med min mor i mange, mange år – min mor, som har en kort uddannelse og altid har kæmpet for at bevise sit værd. At jeg skulle have en uddannelse, blev egentlig ikke sagt, men det lå i kortene, for så behøvede jeg ikke at knokle så hårdt, som min mor gjorde for at skabe en god fremtid for mig. I min grønlandske folkeskole blev jeg sat i en dansk klasse sammen med alle mine andre grønlandske klassekammerater. Uddannelsen har givet mig rigtig mange muligheder, og jeg har fået en rigtig god uddannelse og rigtig mange muligheder, men prisen for uddannelsen blev også, at jeg mistede det sprog, som jeg talte med mine forældre, da jeg var barn. Folk har sagt: Du er ikke rigtig grønlander, hvid frelser, oprindelig, når det er bekvemt. Det er nogle af de ord, som jeg har lagt øre til som primært dansktalende, og jeg er nødt til at sige fra i en tid, hvor populisme, splittelse og også indimellem misinformation i grønlandsk politik fylder en del. Jeg har endda oplevet at blive omtalt som kolonimagten til et møde, blot fordi jeg ønsker et mere ligeværdigt samarbejde mellem vores lande. Det er et

ønske, der bunder i at skabe de bedste forudsætninger for Grønland, for grønlændere både i Grønland og i Danmark.

Min pointe med min personlige historie er også at sige, at der findes lateral vold i Grønland, der findes diskrimination i Grønland, også indbyrdes. Det findes i alle samfund, og det findes også i det danske samfund. Jeg ved godt, at det kan være følsomt, når jeg bringer de her ting op om de danske unge. Det kan godt gøre ondt, når vi taler om det, men ligesom vi også er nødt til at tale om det i Grønland, er vi også nødt til at tale om det i Danmark.

Omverdenen bemærker i højere grad, at relationen mellem Grønland og Danmark er udfordret. For nylig kom FN's specialrapportør med den endelige rapport, som pegede på en række åbenlyse krænkelse af grønlænderes menneskerettigheder i Danmark. Regeringen bør fjerne de strukturelle krænkelse, som der er af grønlændere i Danmark, bl.a. ved etablering af en statslig enhed, som kan sikre ligebehandling af grønlændere i Danmark. Ligeledes ved vi også, at regeringen er i gang med en national handlingsplan mod racisme, og her synes vi også, at det er vigtigt at fremhæve den særlige forskelsbehandling, som der er over for grønlændere. Det sidste, som vi har talt rigtig meget om, er de mange historiske sager, og det er både spiralskandalen, det er juridisk faderløse, og så er det ulovlige adoptioner, og det er vigtigt, at vi også følger dem til dørs.

Kl. 22:37

Jeg er gået ind i politik, fordi jeg gerne vil være med til at løse rigtige menneskers udfordringer, og ja, det er også for at sikre en fremdrift på de 32 konkrete områder, hvilket sker i et samarbejde med Danmark. Indimellem er samarbejde med Danmark et fyord. Det er bare en kendsgerning. Vi er nødt til at samarbejde. Jeg må sige, at der er noget helt galt både i Danmark og i Grønland i disse år. Danmark engagerer sig for lidt og lidt for sent, og Grønland har særlig på det udenrigspolitiske område meget svært ved at træffe nogle beslutninger, og derfor står vi lidt i et limbo, hvor der måske er rigtig meget mere fokus på konflikter, end der er på løsninger.

Det er 3 år siden, at den arktiske strategi skulle være færdig, og mig bekendt er vi det eneste arktiske land, som ikke har en arktisk strategi. Vi står uden en afklaring på, om den arktiske ambassadør skal komme fra Arktis, som vi fra Grønlands side har peget på, eller hvad. Der fokuseres rigtig meget på tolkning i Folketinget, men det er en smule absurd, når vi ikke kan sikre tolkning til grønlændere ude i virkeligheden i Danmark.

Konflikterne er mange, og fronterne bliver også trukket op, og det betyder også, at håbet for en bedre fremtid måske også kan slukkes. Heldigvis ved jeg, at hvis man i Grønland kun ønskede konflikterne, stod jeg ikke her, for jeg ønsker samarbejdet. Jeg ønsker et værdigt samarbejde mellem vores lande, mellem vores befolkninger, også med den fælles historie, som vi har, også selv om den nogle gange gør ondt. Det vidner nogle gange, synes jeg, om en politisk umodenhed, når det er, vi hellere vil konflikten, end at vi ønsker at tage ansvar og finde løsninger, og derfor mener jeg faktisk også, at en fælles opsang er på sin plads, for det har ærlig talt ikke været kønt. Jeg vil gerne komme med en klar opfordring til, at vi kommer tilbage på et realpolitisk spor, et konstruktivt spor, et spor, hvor vi i fællesskab skaber resultater for befolkningen. For i en relation er der ingen, der kan undsige sig en andel i en konflikt, for ellers ville der jo ikke være nogen konflikt. Vi har derfor alle sammen et ansvar for at ændre situationen, og vi er ærlig talt nødt til at sætte barren endnu højere.

Som det er nu, går relationen mellem Grønland og Danmark ned ad den forkerte sti i en tid med mange krige og kriser rundtomkring i verden. Jeg har lige været i FN og hørt, at der var 290 krige og kriser rundtomkring i verden, og det er dybt bekymrende. Og i en tid, hvor verden er mere opsplittet end før i nyere tid, er der brug for, at vi også tør tale om at finde et fælles ståsted og prioritere det ligeværdige samarbejde, som Danmark giver udtryk for, og som

Grønland også ønsker. Det gælder også på de områder, som er hjemtaget i Grønland.

Inuit Ataqatigiit i Folketinget støtter regeringen, vi er støtteparti til regeringen, og vi ønsker, at samarbejdet skal lykkes. Det er vigtigt, at vi har en fælles målsætning om, at den grønlandske standard skal øges og være meget mere tidssvarende. Heldigvis har vi også gode resultater. Vi skal være med til at sikre, at politik skal tilbage til at handle om at skabe indflydelse på vegne af Grønland, når man repræsenterer Grønland i Folketinget, og i vanlig stil vil jeg derfor også bruge det sidste minut på at tale om løsninger. En vigtig prioritering er nemlig et markant løft af justitsområdet. Først og fremmest skal vi sikre ligeløn for lige indsats, også når lønnen til fængselsbetjente øges i Danmark. Vi skal være med til i domstolsforhandlingerne at sikre, at vi får løftet it-systemerne i Grønland, at vi får flere ressourcer i domstolene og på en lang række andre områder.

Inuit Ataqatigiit mener, at ofrene desværre har været overset i den politiske debat i forhold til justitsområdet, og vi mener, at de fortjener et større fokus, og derfor vil vi i denne folketingsperiode fremsætte et forslag om etablering af en offerrådgivning, som man har det i Danmark. Det vil vi også gerne have i Grønland, så man kan yde støtte til både ofrene og til deres pårørende. Det er nemlig Inuit Ataqatigiits ambition at sikre, at grønlandske borgere skal kunne leve i et retssamfund, som de kan være stolte af, og som kan måle sig med resten af rigsfællesskabet.

Vi ser frem til debatten og samarbejdet i det kommende folketingsår. Qujanaq – mange tak.

Kl. 22:42

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en lang række korte bemærkninger, og den første, der får ordet, er fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 22:42

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til ordføreren for Inuit Ataqatigiit for en som sædvanlig god, personlig og nuanceret tale. Jeg så for nylig en artikel i den grønlandske avis Sermitsiaq, som fortalte en positiv historie, men også en historie med modhager. På den ene side er der en stor stigning i antallet af grønlandske unge, der tager til Danmark eller andre steder i udlandet for at få en uddannelse, men på den anden side, og det er modhagen, vender kun halvdelen hjem til Grønland. Og for de unge grønlændere, der uddanner sig i Grønland, sker der i årene efter endt uddannelse en gradvis flytning ud af Grønland. Samtidig siger Grønlands Økonomiske Råd med Torben M. Andersen i spidsen, at en af Grønlands helt store udfordringer er mangel på arbejdskraft.

Så vil ordføreren dele sine overvejelser om, hvordan vi løser de problemer?

Kl. 22:43

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:43

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Det er meget komplekst, men jeg skal prøve at gøre det. Vi har 17.000 grønlændere, som bor i Danmark, og derfor må vi også konstatere, at cirka en fjerdedel af alle grønlændere bor i Danmark i dag. Rigtig mange af dem er veluddannede, så der er en braindrain, altså en hjerneflugt kan man sige, også blandt nogle af dem. Jeg tror, det handler rigtig meget om folkeskolen. Jeg tror, det handler rigtig meget om velfærden. Jeg tror, det handler rigtig meget om et godt sundhedsvæsen.

Altså, det, der betyder noget for os alle sammen, betyder også noget for dem, som vælger at sige: Hvis det f.eks. er svært for mig

at få hjælp derhjemme og jeg bedre kan få det i Danmark, er det det, jeg gør. Jeg oplever rigtig mange, som har et barn med handicap, der siger: Jeg kan ikke få den hjælp, jeg egentlig gerne vil have, derhjemme i Grønland, og derfor føler jeg mig nødsaget til at flytte til Danmark.

Så der er mange komplekse ting omkring det her, og vi oplever også, at der er rigtig mange ældre, der vælger at flytte fra Grønland til Danmark, og de er jo sådan set også en ressource i forhold til deres børn og børnebørn.

Kl. 22:44

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 22:44

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak. Jeg ved, at vi kan tale længe om det, og tiden er begrænset. Mit andet spørgsmål går i en lidt anden retning. Den grønlandske finanslov og en vismandsrapport lægger op til et fald i væksten i Grønland, og samtidig tror jeg, det er rimeligt at sige, at de centrale grønlandske økonomiske grundudfordringer er der og består.

Ser ordføreren økonomisk bæredygtighed som en forudsætning for politisk selvstændighed? Og vil ordføreren i så fald kræve det, som det vil kræve af Grønland for faktisk at opnå politisk selvstændighed? Og hvad mener ordføreren så at forventningerne vil være til Danmark?

Kl. 22:44

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 22:45

Aaja Chemnitz (IA):

Ordførerens personlige holdning er, at politisk selvstændighed også må hænge sammen med fuld økonomisk selvstændighed; det må være den ypperste, ultimative selvstændighed. Og derfor tænker jeg ikke nødvendigvis, at free association er den vej, man bør gå. For mig at se er det ikke nødvendigvis interessant at få Danmark til at betale regningen, men at Grønland har mere politisk selvstændighed. Jeg synes sådan set, at det interessante er at snakke erhvervsudvikling. Hvordan kan vi sikre, at vi får flere penge i kassen, i forhold til at vi kan hjemtage nogle ting? Jeg synes sådan set, at Færøerne er et ret godt eksempel på, hvordan man kan hjemtage flere ting. Det kunne jeg godt tænke mig at se i Grønland.

Kl. 22:45

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 22:45

Martin Lidegaard (RV):

Tusind tak for en af dagens bedste og mest modige taler. Når det handler om rigsfællesskabet, er det aldrig svært at pege fingre ad de andre, men det er utrolig stærkt, når man også kigger lidt indad, sådan som fru Aaja Chemnitz gjorde i den her tale, og det er der i den grad brug for, og det er der også fra dansk side. Derfor vil jeg gerne anerkende nogle af de pointer, som fru Aaja Chemnitz havde, både når det handler om, hvor vigtigt det er med et fokus på de kommende generationer, som vi selv er meget optagede af i Radikale Venstre, men også, at danske børn og unge får kendskab til Grønland, og omvendt, at grønlandske børn og unge får kendskab til Danmark. Vi har tidligere talt om et samarbejde om at sikre, at de unge grønlandere, som kommer til Danmark, får en ordentlig start her, og måske også når det drejer sig om flere unge danskere.

Så er jeg så enig i, at hele den gruppe af grønlandere, der bor i Danmark, hvoraf mange oplever diskrimination, og hvoraf mange har særlige udfordringer, er noget, som vi burde tage langt mere hånd om for at støtte. Så tak for det. Men jeg vender tilbage med spørgsmålet. Det her er foreløbig bare en anerkendelse, for nu har jeg brugt min taletid.

Kl. 22:46

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:46

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak for den anerkendelse, og det er i hvert fald også meget værdsat den anden vej rundt.

Det er jo sådan, at 35 pct. af de grønlandere, der bor i Danmark, og som kan arbejde, som altså er i den arbejdsdygtige alder, er i arbejde, mens det generelt er 80 pct. af danskerne, og noget af det, som den her rapport fra Institut for Menneskerettigheder peger på, er jo også, at det nogle gange er dit navn, der kan være en hindring. Jeg hører bl.a. historier om folk, der måske hedder Malik, men som måske også hedder Mads til mellemnavn, og som så vælger at bruge deres danske navn, når det er sådan, at de søger en stilling. Det synes jeg er trist, og det er virkelig også vigtigt at sige det fra talerstolen, så folk forstår, at det her er en hindring i forhold til at kunne være fuldgældigt medlem, kan man sige, af det samfund, man har valgt at bosætte sig i, og vi har fri bevægelighed i rigsfællesskabet.

Så derfor synes jeg sådan set, at det er i alles interesse at få flere grønlandere ud på arbejdsmarkedet. Vi taler jo rigtig meget om, at der mangler arbejdskraft, og der er rigtig mange grønlandere, som vi godt kan opkvalificere, og hvor vi kan være med til at sikre, at de kommer ud på arbejdsmarkedet.

Kl. 22:47

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er der ½ minut til et reelt spørgsmål.

Kl. 22:47

Martin Lidegaard (RV):

Ja, jeg er enig en til en, og den diskrimination, der foregår af grønlandere her, er et lille tabu i Danmark. Så tak for det.

Det gjorde mig så glad, at fru Aaja Chemnitz sagde, at hun ikke stod her, hvis det ikke var, fordi der var mange i Grønland, der havde den her tilgang til at få det bedste ud af det her partnerskab, som vi nu kan. Når nu fru Aaja Chemnitz kigger på sine vælgere – og dem har vi politikere jo alle sammen – hvad tror hun så er det vigtigste for dem i den her dagsorden? Nu nævnte fru Aaja Chemnitz retssystemet. Men hvad er førsteprioriteten hos de vælgere, fru Aaja Chemnitz taler med, inden for det her tema?

Kl. 22:48

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:48

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Udvikling, udvikling og udvikling, uddannelse, uddannelse og uddannelse. Vi skal uddanne flere af vores egne, vi skal være med til at sikre, at der er meget mere erhvervsudvikling. Jeg oplever også en utålmodighed blandt mine vælgere, måske ikke nødvendigvis i forhold til den indsats, som jeg gør, men måske mere i forhold til at der er nogle vilkår i det grønlandske samfund, som bliver mere og mere udfordret. Vi taler stort set ikke om erhvervsudvikling i Grønland. Jeg kunne rigtig godt tænke mig, at vi brugte meget mere krudt på at tale om, hvordan vi kan udvikle vores industri, så den

ikke kun bliver baseret på fiskeri, men at vi diversificerer vores indtægter, så de kommer mange andre forskellige steder fra.

Kl. 22:52

Kl. 22:49

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Victoria Velasquez fra Enhedslisten.

Kl. 22:52

Kl. 22:49

Victoria Velasquez (EL):

Tak for en vigtig, stærk og modig tale. Jeg har haft det privilegie at være med ordføreren i FN, og jeg vil sige, at håbet for en bedre fremtid får man, når man får lov til at arbejde sammen med ordføreren. Jeg synes, det var vigtigt med den fælles opsang mod diskrimination, som vi lige har fået, og jeg tror på, at viden kan være med til at knuse undertrykkende strukturer og racisme. Jeg tror faktisk, det er en af de bedste vitaminpiller, man overhovedet kan få.

Derfor har jeg to spørgsmål. Det ene handler om, hvordan vi kan løfte den viden, som vi også kan sikre blandt de danske børn, de danske unge og de danske voksne, med reference til det, som ordføreren startede med at sige i talen. Den anden ting er, at det kilder helt i fingrene for at få lov til at komme i gang med SSA-reserveforhandlingerne. Hvad mener ordføreren at vi skal prioritere der? Tak.

Kl. 22:50

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 22:50

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Jeg tænker først og fremmest, at det er undervisning. Altså, vi er nødt til at starte med børn og unge for ligesom at sikre, at de får den her dannelse, som jeg taler om. Sammen med min gode kollega fra Færøerne er vi i gang med at se på, om vi kan få afsat nogle penge til at sikre en undervisningspulje. Så det er jeg rigtig, rigtig glad for, både i forhold til Grønland, men også i forhold til Færøerne. Så tænker jeg jo også, at DR er et område, hvor vi er nødt til at kigge på public service, altså om der ligesom bør være noget mere undervisning, også mere nuanceret, ikke kun om det historiske, men også om det moderne grønlandske samfund. Det tror jeg i hvert fald er to steder, man kan gribe ind, men det er også ude på uddannelsesinstitutionerne. Så der er nogle ret konkrete initiativer. Men jeg har haft et rigtig godt møde med uddannelses- og forskningsministeren, som sådan set var ret åben for at kigge på, hvad hun kan gøre i forhold til uddannelsesinstitutionerne.

Så er der SSA-forhandlingerne, og der bliver det fortsat det at bekæmpe seksuelle overgreb, som vi kommer til at have et fokus på. Det bliver i virkeligheden også inklusionsmidlerne til de grønlandske huse og så en bedre tolkning ud til borgerne.

Kl. 22:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det spørgeren.

Kl. 22:51

Victoria Velasquez (EL):

Tak, og det er igen eksemplarisk i forhold til at have fokus på løsningsmulighederne, på næste skridt, i forhold til hvordan vi kommer fremad, og det glæder vi os i Enhedslisten rigtig meget til i et samarbejde at kæmpe for.

Så kan jeg jo som ny erhvervsordfører ikke lade være at blive inspireret af det, jeg hørte lige før, i forhold til det, ordføreren siger, med, hvordan vi kan udvikle vores industripolitik. Derfor vil jeg gerne høre lidt mere om, hvad det er for nogle overvejelser og tanker, der er omkring erhvervspolitikken.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Erhvervsområdet er jo et hjemtaget område, men jeg synes sådan set godt, at vi kan kigge på, hvilke muligheder der kan være. Hvis vi skal sprede vores erhvervsinitiativer ud til ikke kun at handle om fiskeriet, som fylder 95 pct. af vores eksport, så er der jo turisme, der er råstoffer, der er landbaserede erhverv, og vi får nye landingsbaner i Grønland om ikke så lang tid. Så jeg tænker på, hvordan vi kan være med til at sikre, at vi får spredt turismen ud, hvordan vi kan være med til at sikre, at det her rent faktisk kommer til at være den kvalitetsturisme, som Grønland har brug for. Det er det, der ligger forrest lige nu, og så er der råstoffer.

Kl. 22:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 22:52

Karsten Hønge (SF):

Tak for en stærk politisk tale, og tak for en stærk personlig beretning – og især for at tale om håbet og optimismen i fællesskabet mellem vores folkeslag og vores nationer. Qujanarujussuaq – mange tak.

Jeg vil spørge om noget helt konkret. For kort tid siden kom den store beretning fra Sundhedskommissionen i Grønland. Hvilke konklusioner drager Inuit Ataqatigiit på baggrund af Sundhedskommissionens arbejde? For man må jo sige, at sundhedsvæsenet i Grønland – sagt sådan lidt underspillet – står over for nogle seriøse udfordringer.

Kl. 22:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 22:53

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak for ordene. Jeg bliver også næsten helt rørt. Det er jo en tale, der er svær at holde. Det er også en, hvor det sådan kilder lidt i maven; skal jeg nu sige det på den her måde? Jeg ved, at min datter kigger med. Jeg er sådan set ret hårdhudet, når det gælder mig selv, men det er for at sikre min datter og andre grønlandske studerende og deres børn, der kommer efter, at jeg sådan set holder den her tale.

På sundhedsområdet tænker jeg at vi er i gang med at lave en sundhedspolitik hos IA hjemme i Grønland, hvor jeg også sidder med. Her kigger vi på at prioritere børn og kommer til at prioritere psykiatrien og kommer til at prioritere kræftområdet. Det er de tre områder, vi er nødt til at sikre bliver løftet. Der kigger vi bl.a. på de anbefalinger, som Sundhedskommissionen er kommet med, og prøver at koge det ned til noget, der bliver endnu mere konkret – de vigtigste politiske sager. Og så er det jo vigtigt, at det bliver et godt samarbejde mellem Inatsisartut og naalakkersuisut, men også Folketinget.

Kl. 22:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 22:54

Karsten Hønge (SF):

Ja, for der er jo en række anbefalinger. Som jeg lige husker det, var der omkring 32 anbefalinger, eller hvor meget det nu var. Der var, som jeg lige husker det, var det ikke 32 anbefalinger, eller hvor

meget det nu var. Der var i hvert fald mange anbefalinger i den, og jeg kan godt forstå, at man nok bliver nødt til at gøre, som Inuit Ataqatigiit gør her, nemlig at uddrage nogle, der så vil være de vigtigste. Derfor vil jeg lige spørge lidt mere ind til et område, som blandt mange andre måske springer i øjnene, for der er sundhedsvæsenet jo stærkt udfordret. Det er kræftområdet, hvor overdødeligheden blandt kræftpatienter i Grønland jo er så langt højere, end den er i de nordiske lande. Har IA et særligt bud på, hvad man kunne gøre inden for det område?

Kl. 22:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:55

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Der var 119 anbefalinger, og vi har kogt det ned til 33. På kræftområdet tænker jeg at det kunne være rigtig godt, hvis man kunne indgå en politisk aftale mellem naalakkersuisut og regeringen i forhold til at sikre, at man havde bedre adgang til kræftpakkerne i Danmark for netop at sikre, at dødeligheden kommer ned. Desværre har vi også haft et dødsfald – en helt lille pige – som vores børnetalsmand bl.a. også har italesat. Der har været flere sager, hvor der har været bekymrende manglende indsats fra sundhedsvæsenets side, som faktisk har resulteret i dødsfald blandt børn. Det er jo noget, der påvirker rigtig mange af os hjemme i Grønland.

Kl. 22:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 22:56

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til fru Aaja Chemnitz. Det var en tale, som bar præg af det, jeg også kender ordføreren for: altid at være konstruktiv, samarbejdsvillig og fokusere på, hvor vigtigt det er at holde ligeværdigheden i hævd. Tak for talen, og tak for et virkelig godt samarbejde i hverdagen.

Hvis vi skal samarbejde i rigsfællesskabet og få det til at fungere og blomstre endnu mere, end det gør i dag, så er det helt afgørende, at vi kender mere og bedre til hinanden. Det er jeg fuldstændig enig med ordføreren i. Og jeg synes virkelig, at der er plads til forbedring, for kigger vi på, hvordan forholdet til Grønland f.eks. fylder i den danske bevidsthed og den danske debat, står det sammenlignet med det omvendte, hvordan Danmark fylder i den grønlandske debat, meget dårligt til. Der er virkelig et misforhold, og jeg er enig i, at det skal vi få gjort noget ved.

Ordføreren siger noget om det og fremhæver et par eksempler, f.eks. uddannelse i Danmark og DR, men vi må sige, at vi har diskuteret det her gennem mange år. Mener ordføreren, at vi skal gøre noget for at få det forpligtet yderligere?

Kl. 22:57

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:57

Aaja Chemnitz (IA):

Tak, og også tak for ordene. Det er jo positivt, at man har lavet den her historiekanon, så man kommer til at undervise noget mere i historien i folkeskolen og gymnasiet. Men det er jo også vigtigt, at vi ligesom får den anden del med; det tror jeg sådan set vi er ret enige om.

Jeg tænker, at danske medier spiller en rigtig, rigtig stor rolle. Vi oplever jo også, at der er forhandlinger, også på kulturområdet,

hvor vi ikke nødvendigvis sidder med. Det er jo derfor, vi har det ordsprog i Inuit Ataqatigiit, der lyder: Intet om os uden os. Det vil sige, at hvis vi ønsker rigsfællesskabet, er der måske også behov for, at vi sidder med i de kulturforhandlinger, der handler om medierne og den støtte, som man giver til forskellige medier. Jeg kan i hvert fald konstatere, når jeg læser de danske medier, at det godt nok er sjældent, jeg læser noget om Grønland. Det er blevet en lille smule bedre. Vi ser, at der er nogle få udsendelser, der handler om Grønland, men det er nærmest personbåret, hvem det er i DR, der synes, det er vigtigt, at det ligesom kommer frem.

Kl. 22:58

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 22:58

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak for det. Jeg synes også, det bliver bedre; jeg har også en stor opmærksomhed rettet mod det. Men jeg er også enig i, at vi skal blive ved med at have et stort pres i forhold til det.

Nu nævner ordføreren, at der bor 17.000 grønlandere i Danmark. Jeg tænker på, om der her er et uudnyttet potentiale. Jeg tænker på, om man kan integrere det og kan få dem til at være deltagende i det, der er det formidlingsmæssige. Tænker ordføreren noget om det?

Kl. 22:58

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:58

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Altså, der er jo tidligere i Folketinget afsat nogle penge til at lave en podcast i Danmark. Det er en podcast, som er på grønlandsk, og som Siumut har fået afsat nogle penge til, og der deltager grønlandere i Danmark jo. En del af lytterne er bosiddende hjemme i Grønland, men der er også en del lyttere i Danmark.

Jeg synes sådan set, det lidt handler om at krydse den bro, så det ikke kun bliver på grønlandsk, men at det i lige så høj grad bliver at sikre almenbefolkningen i Danmark noget mere viden, også på et sådan lidt mere naturligt plan. Det kan være rejseprogrammer, eller det kan være boligprogrammer. Det kan være alle mulige almindelige programmer, som vi er vant til at have. Hvorfor ikke i Grønland eller Færøerne, når man nu også gør det i Danmark?

Kl. 22:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 22:59

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Jeg vil også istemme mig rosen af ordførerens tale, som bar præg af eftertænkning. Det, jeg gerne vil spørge ind til, er Grønlands økonomiske potentialer og hele erhvervspolitikken. Uanset om man ønsker, at Grønland skal opnå selvstændighed og derved også skal opnå økonomisk selvstændighed, eller man ønsker at forbedre sundhedsvæsenet, så kan man ikke komme uden om, at der er brug for virkelig at finde ud af, hvor de største potentialer i Grønlands økonomi er. Og der vil jeg egentlig høre ordføreren, hvor ordføreren mener man bør sætte ind erhvervspolitisk i Grønland, og i forlængelse af det, om der er noget, vi kunne gøre bedre fra dansk side.

Kl. 23:00

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:00

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for kommentarerne, og også tak for rosen. Jeg tænker sådan helt lavpraktisk. Når vi f.eks. snakker råstoffer, ved vi, at 78 pct. af de sjældne jordarter, som EU har brug for, findes i Grønland. Det synes jeg er interessant. Jeg ved, at der er et fund, bl.a. i Kiruna, men hvorfor kunne man ikke lige så godt være med til at investere fra EU's side i forhold til Grønland og i forhold til råstofområdet? Det kunne være et sådan konkret projekt, man kunne samarbejde med naalakkersuisut om.

Så er det jo vigtigt, at man også kigger på turisme og de her landingsbaner, der er på vej. Hvordan kan vi være med til at sikre, at det ikke bliver det her masseturisme, som sådan set kommer til at give os nogen flere udfordringer? Vi ser jo med mange af de her krydstogsturister, at det giver os nogle flere opgaver i forhold til search and rescue. Så det skal jo samtænkes, og der er også brug for at have en snak omkring de gråzoner, der kan være imellem Grønland og Danmark i forhold til erhvervsområdet.

Så er der hele det udenrigspolitiske område, Trade Council og ambassaderne rundtomkring ude i verden. Kunne man være med til at sikre, at når man taler om Invest in Denmark, taler man måske også om Invest in Greenland? Jeg tror sådan set, investeringerne nok skal komme derhen, hvor mulighederne er. Men vi skal være med til at oplyse noget mere over for interesserede investorer, i forhold til hvor de modne projekter er henne.

Kl. 23:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak. Spørgeren.

Kl. 23:01

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Det lyder som gode bud. Jeg tænker også, at alt andet lige må der være et stort potentiale i forhold til hele råstofområdet. Ordføreren ved jo meget bedre end mig, hvor meget det fyldte i det seneste grønlandske valg. Måske var det ligefrem med til at afgøre det. Og noget af det var jo også at sige nej til nogle konkrete projekter. Jeg er med på, det var en særlig sag. Men kan ordføreren være bekymret for, at befolkningen måske har en skepsis over for for mange forundersøgelser og udvinding af forskellige råstoffer, eller var det en helt særlig sag, der var op til det seneste valg?

Kl. 23:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:02

Aaja Chemnitz (IA):

Det var en helt særlig sag. Det var en mine i baghaven, kan man sige, en åben mine i baghaven, et sted, hvor der bor rigtig mange folk, og hvor der er fåreholdere. For mig at se er der rigtig mange andre investeringsmuligheder i Grønland, også når vi snakker råstoffer. Vi har stort set alle former for råstoffer i det grønlandske samfund, og derfor tænker jeg, det er vigtigt, som man jo også sagde, da USA gerne ville købe Grønland: We are open for business, but we are not for sale.

Kl. 23:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Markus E. Olsen fra Siumut.

Kl. 23:02

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Jeg vil gerne spørge om, hvad IA har tænkt sig med hensyn til det danske sprog, altså med hensyn til at det mindretal i Grønland, som er dansksproget, er i en meget magtbaseret situation. Hvordan kan IA arbejde for, at dansktalende kan få en grønlandsk uddannelse eller lære grønlandsk?

Kl. 23:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 23:04

Aaja Chemnitz (IA):

Det, vi konkret arbejder for og kan gøre i Folketinget, er, at man i forbindelse med de uddannelser, som findes inden for statens område, såsom uddannelsen til kredsdommer, anstaltsbetjent eller nogle andre ting, kan italesatte behovet for, at det kommer til at foregå sådan, at rent grønlandsktalende også har mulighed for at tage dem. Det har vi gjort gentagne gange, f.eks. i forbindelse med den her arktiske beredskabsuddannelse, hvor vi skal være med til at sikre, at man kan komme ind. Så kan det godt være, at ens danske ikke er det bedste, men så kan man få noget danskundervisning som en del af det, men derudover kommer en del af undervisningen til at foregå på grønlandsk fremadrettet. Det er noget af det, vi rigtig gerne så i fremtiden i forhold til Arktisk Kommando, politiet, kriminalforsorgen og de forskellige områder bl.a. inden for domstolene.

Kl. 23:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:04

Markus E. Olsen (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

(Første næstformand (Jeppe Søe): Jeg skal bede om, at det bliver oversat til dansk.)

Det, jeg spørger om, er: Hvad vil IA gøre for, at de dansktalende kan få et sprogkursus i grønlandsk?

Kl. 23:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:05

Aaja Chemnitz (IA):

Det er jo ikke et anliggende for Folketinget, men for Inatsisartut. Noget, jeg ved at naalakkersuisut har arbejdet for, er bl.a. en integrationslov, som jeg ved at Inatsisartut behandler hjemme i Grønland, så det vil jeg egentlig lade være op til en debat hjemme i Grønland frem for her i Folketinget.

Kl. 23:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Sjúrdur Skaale fra Javnaðarflokkurinn.

Kl. 23:06

Sjúrdur Skaale (JF):

Jeg har ikke noget spørgsmål. Jeg vil bare også tilkendegive, at det var en meget fin og modig tale, specielt i det klima, der er. Jeg synes, at datteren, der kigger med, skal sige: Det var godt gået, mor. For moren er en brobygger, en pragmatiker, en praktisk anlagt person, som søger løsninger i den virkelige verden i stedet for at fortabe sig i meget abstrakte diskussioner, som er nemme at fortabe sig i, når situationen er svær. Så jeg synes bare, det var en fin og vigtig tale. Tak.

Kl. 23:06

Kl. 23:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:06

Aaja Chemnitz (IA):

Tusind tak til min gode kollega fra Færøerne, hr. Sjúður Skaale, og også tak for det gode samarbejde og for en rørende kommentar. Jeg har i dag hørt flere tale om, også når vi snakker klima, at det ikke så meget handler om os, men om næste generation og næste generation igen. Nu er det min tredje periode i Folketinget, og jeg har været her i mere end 8 år, og jeg kan godt mærke, at man når hen i anden, hvad skal man sige, aldersklasse, og skal have læsebriller på og alle mulige andre ting. Men jeg synes, det er vigtigt, at det ikke nødvendigvis er os, vi kæmper for, men at det er for den kommende generation. Så tusind tak.

Kl. 23:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ønskes opfølgning? Nej. Hr. Carsten Bach, Liberal Alliance.

Kl. 23:07

Carsten Bach (LA):

Tak, og selvfølgelig også stor tak for en tale med et stærkt personligt indhold og for både at tage samarbejdet, men også konflikt og indre spændinger i rigsfællesskabet op. Det sidste er måske lidt et minefelt, som jeg så vil prøve at gå udenom, også selv om jeg faktisk er forsvarsordfører, men det er nok det bedste. Så vil jeg i stedet for godt komme lidt ind på samarbejdet. For som jeg også spurgte ordføreren for Siumut om tidligere, kunne jeg godt tænke mig, hvis Inuit Ataqatigiit's ordfører ville prøve at udlægge partiets politik omkring det fremtidige forhold og samarbejde i forhold til amerikansk tilstedeværelse på Pituffik Space Base, særlig relateret til det her fælles grundlag, der lige før sommerferien blev indgået i forhold til Arktis, hvor der faktisk står, at Danmark og Grønland skal bidrage til de allieredes og NATO's interesser i Arktis.

Kl. 23:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:08

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Folketingets Grønlandsudvalg har også lige været på Pituffik for ikke så lang tid siden, og jeg er sådan set rigtig glad for, at der er kommet den her nye aftale, som faktisk lige er trådt i kraft her den 1. oktober. Det var et grønlandsk-dansk-amerikansk samarbejde, der indgik aftale om, hvem som skal varetage den her servicekontrakt, og det er en millardkontrakt, som vi taler om, og som er på 12 år. Derfor håber jeg også, at der kommer til at ske nogle forbedringer, i forhold til at man lytter til de grønlandske ønsker, som der er, i stedet for som det var, da det udelukkende var et amerikansk selskab, som jo havde America first som deres vartegn, kan man sige. Nu bliver det Greenland first. Det har jeg hørt Inuksuk sige mange gange. Det er Inuksuk, der skal overtage den nye kontrakt.

Så er der hele forsvarsområdet, og der har vi jo en række ting, som vi skal have drøftet: kritisk infrastruktur, cybersikkerhed og diverse andre ting og sager. Her må man jo også kigge på NATO's styrkemål i forhold til at se, hvad det er, NATO ønsker, når de laver deres 360 graders analyse, og hvor det er, Arktis og det høje nord kommer til at fylde.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren frafalder. Så er det fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 23:09

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Jeg vil gerne tilslutte mig koret af rosende komplimenter til ordføreren for talen. Så vil jeg blot tage fat i det her spørgsmål om racisme, fordomme og mangel på ligeværd for grønlandske unge og voksne, som befinder sig her i Danmark. Jeg har personligt været slået fuldstændig bagover af de reaktioner, der har været fra de af os herinde fra Christiansborgs side, som har bakket op om ønsket om at kunne tale grønlandsk og færøsk fra talerstolen på lige fod med dansk. Der er virkelig nogle kolonigriller, der skal slås ud af hovedet, både hos kolleger her, men også ude i den danske befolkning. Så fuld opbakning herfra til, at vi gør noget for at bekæmpe racisme, også for de grønlandske borgere, der befinder sig i Danmark.

Mit spørgsmål går i virkeligheden på den ulighed, der er i Grønland, som flere også har været inde på, og som jo også er i sundhedssystemet, og som i høj grad er betinget af uddannelse og arbejdsperspektiver, og selvfølgelig også af, hvor man bor. Hvad er IA's største visioner for bekæmpelse af ulighed i Grønland?

Kl. 23:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:10

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. I forhold til diskrimination og racisme er det jo altid et svært emne, og det er også derfor, at den var svær. Jeg tænker også, at for at tage snakken er jeg nødt til at give noget af mig selv. Jeg er nødt til at sige noget af det, der også er svært for mig, og italesætte noget af det, som jeg også oplever. Jeg har også været grønlandsstuderende, og jeg har også oplevet at blive ekskluderet, da jeg gik på RUC f.eks., og så kom jeg i en gruppe, hvor jeg så var med nogle, som var fra forskellige lande, og det fungerede ti gange bedre for mig fremfor at være i en gruppe med f.eks. kun danske unge. Det er jo personlige erfaringer, som jeg har, og derfor kan jeg, når jeg læser rapporten, se, at det jo ikke bare er taget ud af den blå luft, men det skete også for mere end 20 år siden, da jeg studerede.

Så jeg tænker, at vi kunne øge den her bevidsthed, for det er jo heller ikke altid, at det er ond vilje, men det er ofte på grund af manglende viden. Så på sundhedsområdet tænker jeg, at de visioner, som der er, handler om at skabe sikkerhed i forhold til særlig fødsler, for det er noget, som jeg ved er rigtig vigtigt. Man vil forhåbentlig kunne føde flere steder i Grønland, end man kan i dag, og det er en vigtig vision for Inuit Ataqatigiit.

Kl. 23:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 23:12

Trine Pertou Mach (EL):

Tak. Jeg har stor respekt og synes, at det er helt rigtigt, at selv om det er svært, er det meget vigtigt, at vi taler om det. Og man kan sige, at indtil videre står folkestyret, til trods for at der også er blevet talt grønlandsk i dag fra talerstolen. Også tak til ordføreren for at give noget af sig selv, det tror jeg i virkeligheden er rigtig vigtigt, hvis man skal nå ind i de svære diskussioner. Omkring uligheden i Grønland kunne jeg godt tænke mig, hvis ordføreren kunne bruge det sidste svar på at tale lidt om den økonomiske ulighed. Hvad

er det for perspektiver for beskæftigelse, erhvervsudvikling og uddannelsesudvikling, der kan være med til at løfte en højere grad af lighed ind i også den grønlandske befolkning?

Kl. 23:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:12

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Den grønlandske ulighed er lig den amerikanske, og noget af det, jeg kæmpede for, da jeg var medlem af vores parlament hjemme i Grønland, var en fattigdomsgrænse hjemme i Grønland, for så kunne vi måle på særlig børnefattigdommen, altså hvordan det ser ud, og så kunne vi ligesom også handle på det. Jeg tror, det handler rigtig meget om at sikre, at endnu flere får sig en uddannelse. Vi har 50 pct. af vores unge, som hverken er i gang med uddannelse eller har et arbejde, så derfor er der et kæmpestort potentiale i forhold til at få dem ind på en uddannelse. Det skal være på mange forskellige niveauer. Vi har også brug for flere på erhvervsuddannelser, også hjemme i Grønland.

Kl. 23:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til fru Aaja Chemnitz. Vi går videre i ordførerrækken, og det er nu fru Anna Falkenberg fra Sambandsflokkurin. Værsgo.

Kl. 23:13

(Ordfører)

Anna Falkenberg (SP):

Tak for ordet. »No man is an island«. »Intet menneske er en ø, fuldstændigt i sig selv; ethvert menneske er et stykke af kontinentet, en del af fastlandet; hvis en jordklump skyldes væk af havet, bliver Europa mindre.« Ordene er ikke mine, men John Donnes, en engelsk digter og præst. Ordene faldt for mange år siden, ja, for at være helt præcis var det i 1624. Men betydningen af ordene er tidløs. Ordene bliver fortolket sådan, at John Donne vil fortælle os, at vi mennesker er forbundet til hinanden, og hvor vigtig den menneskelige forbindelse er for vores velbefindende og overlevelse som individer. Det er ikke ukendt, at politiske betydninger bliver lagt i John Donnes ejendommelige ord. Hvad nu hvis vi sætter Færøerne ind i den kontekst, at intet menneske er en ø? Så kunne vi fortolke teksten sådan, at det ikke er sundt for et land at isolere sig. Det er godt for Færøerne at være forbundet til Danmark, for som et øsamfund er det ligefrem nødvendigt at være en del af noget større.

Som medlem af Sambandsflokkurin er jeg tilhænger af samhørighed, og det kommer nok ikke som en overraskelse. Politikere, der er fortalere for rigsfællesskabet, hører ofte sige, at der er tale om en unik konstruktion. Som statsministeren sagde i sin åbningstale: tre lande, tre flag, tre folk med hver sin identitet, kultur og sprog. Det, at vi er forskellige og alligevel holder sammen, gør rigsfællesskabet unikt. Vi har fundet en orden i kongeriget, hvor Færøerne og Grønland i udstrakt grad er selvstyrende. Jeg kan godt se fordelene. Vi lovgiver selv på næsten alle områder og nyder samtidig fordelene af at være en del af noget større. Laver vi den korte sammenligning med John Donnes ord in mente, kan vi vel konkludere, at vi har det perfekte fællesskab. Er det så simpelt? Nej, desværre.

Tidligere i år var det 75 år siden, at hjemmestyreløven på Færøerne trådte i kraft. Overordnet har hjemmestyreløven sammen med overtagelsesloven fra 2005 været gunstig for forholdet mellem Færøerne og Danmark. Hjemmestyreløven er lidt ligesom grundloven i den forstand, at den ofte bliver sammenlignet med en harmonika. Du kan trække den sammen eller folde den ud, alt efter hvilken musik du vil spille. I disse 75 år er der hele tiden blevet justeret på, hvad Færøerne kan, og hvad vi ikke kan. På Færøerne er der en trang og

en vilje til at styre selv på de fleste områder. Det vil jeg i hvert fald vove at påstå.

Mit parti, Sambandsflokkurin, er det parti, som har været med til at fremme næstflest overtagelser af sagsområder, på trods af at vi er et samhörighedsparti. For det er ikke en modsætning at ville samhörighed, men samtidig overtage flere og flere sagsområder og derved blive mere og mere selvstændig. Vi vil gerne være i et ligeværdigt forhold med Danmark, det ønsker jeg i hvert fald. Selv om hjemmestyreløven har fungeret i 75 år, er det rimeligt at stille spørgsmålet, om hjemmestyreløven også skal være gældende de næste 75 år, eller om den skal erstattes af en anden ny lovgivning – en lovgivning, der vil danne ramme om vores moderniserede fællesskab, og som afspejler den tid, vi lever i, altså at vi fremtidssikrer vores samhörighed.

Der er i dag nogle forhindringer i hjemmestyreløven, som volder problemer nogle gange. Færøernes ageren i forhold til udenrigspolitik er hæmmet, og det giver særligt udslag i de forhold, hvor alle tre rigssdele er repræsenteret. Er der ikke fælles fodslag, skal Danmark i sidste ende udstikke kursen, og den er ikke altid den samme, som Grønland og Færøerne har sat. Færøerne bliver mere inddraget i forsvarspolitikken end tidligere på grund af den geopolitiske situation. Tilgangen er god og nødvendig, for med større viden kan færøske politikere blive bedre til at træffe afgørelser på området, men formelt ligger magten jo i Danmark, og ville vi ikke blive mere ligeværdige, hvis udenrigs- og sikkerhedspolitikken også formelt blev grundfæstet i det færøske politiske system? Det er et åbent spørgsmål fra min side, og det er også et åbent spørgsmål fra min side, om tiden ikke inde til at reformere ordningen i rigsfællesskabet.

Kl. 23:19

I sidste uge var jeg til en konference på Færøerne, hvor netop rigsfællesskabets konstruktion var til debat. Der synes der at være bred enighed blandt både eksperter og politikere om, at tiden er kommet til at lave ændringer – eller rettere sagt, der skal laves ændringer, hvis vores unikke fællesskab skal bestå. Hypotetisk blev der talt om en føderation, om at tilføre Færøerne større råderum, uden at grundloven nødvendigvis skulle ændres. Så er der selvfølgelig nogle, som vil løsrive sig helt fra Danmark. Sidstnævnte løsning er en falliterklæring, hvis du spørger mig. Jeg har ikke den forkromede løsning på talerstolen her i dag, men tiden kalder på ændringer, og jeg synes, vi skal være modige nok til at tage debatten, for det nytter ikke noget at stikke hovedet i busken som en struds.

Jeg må slå fast, at selv om jeg mener, at debatten om et fremtidigt forhold med Danmark er nødvendig, må jeg udtrykkelig sige, at vi skal finde en løsning, hvor vi stadig er sammen i en større enhed, hvad end den konstruktion kommer til at hedde eller være. John Donnes ord kommer til sin ret: Intet menneske er en ø. Hvis en jordklump skyldes væk fra havet, bliver Europa mindre. 18 små, men geostrategisk afgørende jordklumper i Nordatlanten udgør Færøerne. Hvis Færøerne ikke bliver betragtet og forhandlet med som en del af kontinentet, resulterer dette i forhold til disse jordklumper i et mindre Europa. Vi ønsker en forbedret handelsaftale og et generelt styrket samarbejde med EU. Den danske regering er på sagen, hvilket er meget værdsat, men det er dog vigtigt at påpege, at den geostrategiske placering udgør en sårbar position i en krigstid.

Jo længere tid det tager at styrke samarbejdet med kontinentet, jo længere bliver de 18 jordklumper med stor geostrategisk betydning for verdens stormagter skyllet væk fra det europæiske fællesskab, som vi betragter os som en del af. Tiden er nu! Og det er muligt, for intet menneske er en ø fuldstændigt i sig selv. Færøerne er ikke et land fuldstændigt i sig selv. Danmark er heller ikke et land fuldstændigt i sig selv. Færøerne og Danmark er lande i rigsfællesskabet, og det er på tide, at samarbejdet med EU bliver prioriteret, og det muliggøres med fællesskabets slagkraft i ryggen.

[Taleren talte færøsk].

Nu kommer det på dansk: Tusind tak til Præsidiets for at give os nordatlantiske folketingsmedlemmer mulighed for at holde vores taler på vores modersmål. Muligheden vil helt sikkert gavne dem, der føler sig bedre tilpas med at holde deres taler på modersmålet. Jeg vil dog fremadrettet benytte det danske sprog her i Folketingssalen, da jeg føler mig komfortabel med det danske sprog og gerne vil have en dialog med jer på dansk. Tak for ordet.

Kl. 23:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Selv tak. Den første korte bemærkning er fra hr. Morten Dahlin, Venstre.

Kl. 23:23

Morten Dahlin (V):

Tak til ordføreren for en som altid god og velreflekteret tale og også for modet til at stille nogle af de svære og åbne spørgsmål, i forhold til hvordan vi udvikler vores rigsfællesskab, som jo er, som ordføreren siger, helt unikt, og det kræver også, at man nogle gange tør stille spørgsmålene uden på forhånd at have draget konklusionerne. Og også tak for de fine betragtninger om forholdet og dilemmaerne mellem samhørighed og naturligvis også muligheden for at udvikle det i en retning, som giver mening i et færøsk perspektiv.

Det, jeg egentlig godt kunne tænke mig at spørge om, er, om der er nogle konkrete steder, hvor ordføreren ser, at vi kan tage initiativer fra dansk side, som vil styrke det her unikke fællesskab, som vores rigsfællesskab er?

Kl. 23:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:24

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet, og tak for de rosende ord. Min intention med den her tale var også at ruske lidt op i systemet hernede. Vi har nogle tanker om det på Færøerne, nogle forskellige politiske, ideologiske holdninger til rigsfællesskabet, men ofte bliver der sat pæne ord på det hervedefra, uden at man faktisk gør sig nogen tanker om, hvad det er, der skal til.

Så mit opråb er lidt, at man fra dansk side også finder ud af, hvad man vil med rigsfællesskabet. Vil grundloven hele tiden være en forhindring i den debat, når vi kommer med nogle forslag til f.eks. et øget udenrigspolitisk råderum? Hvordan kommer I fra dansk side til en konklusion om, hvad I gerne vil med rigsfællesskabet?

Kl. 23:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:24

Morten Dahlin (V):

Tak for svaret. Det ser jeg frem til at diskutere videre, bl.a. fordi jeg ved, at ordføreren har taget initiativ til netop at drøfte nogle af de her spørgsmål, og det glæder jeg mig meget til at deltage i. Jeg glæder mig også utrolig meget til næste sommer at besøge Færøerne, hvor vi jo i Venstre har valgt at placere vores sommergruppemøde. Det bliver en stor oplevelse, som jeg ser frem til.

Et spørgsmål, der har fyldt meget her i salen i dag, handler om skattepolitik i en dansk kontekst. Jeg har hørt en lille fugl synge om, at der er nogle udfordringer i forhold til skattereglerne og nogle færinger, der er bosat i Danmark. Måske kunne ordføreren gøre mig klogere på, hvad udfordringen består i, og hvordan man eventuelt ville kunne løse det?

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:25

Kl. 23:25

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet, og I skal være så hjertelig velkomne på Færøerne næste år; jeg glæder mig til at tage imod jer.

Når det kommer til skattepolitikken, havde jeg så sent som i sidste uge et møde med politiet på Færøerne, med politiforeningen, og det er jo færinger og danskere, der bor på Færøerne, men arbejder for en dansk arbejdsgiver. Mange af dem oplever hvert år, når årsberetningen kommer, at de står til en skatteregning på 200.000-300.000 kr., altså i manglende skat. Og det er jo – nu tror jeg ikke, at jeg når at svare på det hele – en kæmpe udfordring, at skattesystemet i Danmark er så indviklet, at man ikke ved fra færøsk side, hvordan man egentlig skal håndtere det. Der er nogle konkrete løsninger på bordet, bl.a. at man ansætter en eller to personer i skattevesenet, som håndterer de udfordringer, der er, mellem Færøerne og Danmark og kender til udfordringerne.

Kl. 23:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 23:26

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak til ordføreren for en rigtig god tale, og tak for et virkelig godt samarbejde. Og også tak, fordi vi havde en fantastisk rejse til Færøerne i foråret, hvor ordføreren var delegationsleder, og udbyttet var virkelig, virkelig stort. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at Rusland opruster i Arktis og i Nordatlanten, og noget af det, der ligger på vores bord i den kommende tid, er jo lige nøjagtig at få kigget på, hvordan det er, vi skal handle på det set i forhold til forsvarsforliget. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren, hvad ordføreren tænker af tanker om netop de forhandlinger, vi skal til at have.

Kl. 23:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:27

Anna Falkenberg (SP):

Selv tak for en rigtig god tur, det var rigtig, rigtig inspirerende og også lærerigt for mig at være delegationsleder for første gang.

Vi har en spændt situation i Europa, det er der ingen tvivl om, og Færøernes tidligere forhold til Rusland har i den grad været sat på prøve, og jeg synes virkelig, at vi har klaret den prøve fra færøsk side. Vi har implementeret sanktioner mod Rusland, som vi aldrig har gjort før, eksporten til Rusland er næsten 0, og samtidig er der også en begyndende debat på Færøerne om, hvordan vi faktisk får sikret, at vi ikke bliver et pressionspunkt for Rusland, for vi ligger geostrategisk meget, meget attraktivt oppe i Nordatlanten. Der har jeg bl.a. spillet ind med nogle ting i forhold til forsvarsforliget, og den første overskrift hedder øget overvågning, altså at vi faktisk både ved, hvad der flyver i vores luftrum, men også hvad der er på vores vand og under vandet, og dernæst, at de tiltag, der bliver lavet i forsvarsforliget, også kommer det færøske samfund til gavn, f.eks. med skibsværfter osv.

Kl. 23:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren? Nej. Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 23:28

Kl. 23:30

Karsten Hønge (SF):

DR producerede jo dokumentarserien »Skyggekrigen«, og jeg tror nok, det fik det til at løbe koldt ned ad ryggen på mange af os, da vi så, hvordan russiske fiskefartøjer blev brugt til spionage mod Færøerne, mod rigsfællesskabet og jo generelt mod demokratiske lande. Hvilke initiativer tænker fru Anna Falkenberg at man sådan umiddelbart kan tage på baggrund af det, vi så i den dokumentarserie?

Kl. 23:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:28

Anna Falkenberg (SP):

Først og fremmest tak for spørgsmålet. Der er blevet lavet nogle initiativer fra regeringens side, hvor russiske trawlere i dag ikke har mulighed for at komme ind i færøske havne, og hvor det kun er de trawlere, der kommer, der har direkte forbindelse med den fiskeriaftale, der er, og det har så resulteret i, at der faktisk næsten ikke er nogen russiske trawlere i færøske havne længere.

Det er en politisk diskussion på Færøerne, hvordan vi forholder os til den fiskeriaftale på længere sigt. Der er ikke kommet nogen udmelding fra landsstyret endnu, og det synes jeg er uheldigt for erhvervslivet, der ikke ved, hvad for et ben de skal stå på den 1. januar. Særlig når den regering, der sidder på Færøerne lige nu, har været ude at kritisere den forrige regering for at tage en beslutning for langt ude på året, så er det i den grad også en beslutning, der synger på sidste vers lige nu. For vi skriver oktober måned.

Kl. 23:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:29

Karsten Hønge (SF):

Ja, det er jo klart, at både fiskeriaftalen og fiskeriet i det hele taget er sådan helt afgørende for Færøerne. Så selv om det måske vil være lidt urimeligt, vil jeg alligevel bede fru Anna Falkenberg om, at hun måske kunne sætte nogle hovedpunkter op for, hvad man forstår ved bæredygtigt fiskeri på Færøerne i øjeblikket.

Kl. 23:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:30

Anna Falkenberg (SP):

Det var et meget, meget overordnet spørgsmål. Et bæredygtigt fiskeri kommer jo an på rigtig mange ting, og der tror jeg faktisk også, at Rusland spiller en rolle. For hvis vi skal kunne opretholde et bæredygtigt fiskeri i det færøske havområde, er det også vigtigt, at vi ved, hvad de russiske trawlere fisker, både i vores farvande, men også i det internationale farvand, som ligger rundt om Færøerne. Der ved vi jo, at de, hvis de ikke har lov til det, og hvis vi ikke ved, hvad de fisker i vores farvande, så opfisker de kvoter, der er i internationalt farvand, og de fisk kommer jo så ikke ind i de færøske farvande. Der tænker jeg specielt på blåhvilling.

Kl. 23:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Sólbjørg Jakobsen fra Liberal Alliance.

Sólbjørg Jakobsen (LA):

[Taleren talte færøsk].

Så skal jeg nok også tage det på dansk meget hurtigt. Jeg indleder med at sige tak for talen. Jeg er fuldstændig enig i, at det er dejligt, at man kan snakke sit modersmål inden for rigsfællesskabet her i salen, men at det som udgangspunkt skal forbeholdes i de tilfælde, hvor det er sådan, at man har nemmest ved det.

Det spørgsmål, jeg gerne vil stille, handler dog meget om, hvad færingerne mener, og derfor synes jeg også, det er lidt smukt at kunne sige det på færøsk. Jeg skal prøve at huske helt præcis, hvad jeg har sagt. Jeg tager godt imod de nye idéer om at udvikle rigsfællesskabet. Tiden står jo ikke stille, og det er der heller ikke nogen der siger at rigsfællesskabet bør gøre, og derfor vil jeg gerne høre, hvad færingerne siger til de tanker, som ordføreren har gjort sig, og måske især ordførerens eget parti.

Kl. 23:32

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:32

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet. Takk fyri spurningurin. Og hvor er det også nærmest rørende at få et spørgsmål på færøsk herinde i salen. Det troede jeg ikke skulle ske.

Der har været en debat på Færøerne i noget tid om, hvordan vores forhold til rigsfællesskabet skal være. Jeg synes, specielt efter den her conference, jeg var til, at der har været en stemning på Færøerne om, at der *skal* gøres noget. For hvis vi ikke gør noget, kommer det ikke til at bestå; så læner vi os bare tilbage og venter, til der kommer en stor konflikt, som er så stor, at det så ender i en løsrivelse, eller at vi går hver til sit, hvis vi skal bruge ægteskabsmetaforen. Så det er derfor, jeg synes, vi skal tage debatten nu, og min formand, hr. Bárður á Steig Nielsen, var i går i radioen på Færøerne, og han begyndte også lidt at sætte nogle ord på de ting, jeg også gør i dag, altså at vi faktisk har brug for at reformere vores fællesskab.

Kl. 23:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:33

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak. Det lyder også dejligt. Jeg tænker helt klart, at det er sådan en oplagt mulighed, at man nemlig udvikler det med både at høre, hvad man ønsker i Danmark og på Færøerne og for den sags skyld også på Grønland. Det lyder rigtig godt, og jeg synes faktisk, at det er modigt, at man tør tænke højt og ikke have en færdigudviklet plan, men at sige: Skal vi ikke gøre op med os selv, hvad det er, vi ønsker med rigsfællesskabet, så vi nemlig kan bruge de muligheder, der er? Tak for det.

Kl. 23:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:33

Anna Falkenberg (SP):

Ja, det er jo nemlig nogle åbne spørgsmål, jeg stiller, og jeg tror egentlig, der er få, der havde troet, at det ville være mig, der stillede de spørgsmål, og at det måske ville være et andet parti og ikke Sambandspartiet, som ellers har stået fast om det, der var, og det, der skal være, og det synes vi også stadig vi vil gøre. Men vi synes bare

også, at vi har brug for at nytænke vores samarbejde. For vi lever i en anden tid nu, end vi gjorde for 75 år siden, da hjemmestyreloven trådte i kraft.

Kl. 23:36

Kl. 23:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 23:34

Morten Messerschmidt (DF):

Vi i Dansk Folkeparti havde et 3-dagesgruppemøde på Færøerne her i sommer. Det var – det tror jeg at jeg kan sige for alles vedkommende – en fantastisk oplevelse. Vi følte os virkelig godt taget imod og følte også en form for sjælsfællesskab med rigtig mange færinger. Det var fantastisk at gå i et land for første gang og så blive mødt af folk på gaden, som sagde: Hej Morten. Man havde en umiddelbar reference.

Det var en fantastisk oplevelse, og derfor tror jeg også, vi alle sammen i gruppen er kommet tilbage hertil med et stort ønske om at finde ud af, hvad vi kan gøre for fru Anna Falkenbergs land, for færinger, hvad enten de bor i Danmark, på Færøerne eller et andet sted i verden.

Fru Anna Falkenberg er inde på det her med en frihandelsaftale og EU, som jo, og det synes jeg er overraskende, ikke er en officiel dansk prioritet, og derfor vil jeg høre, om fru Anna Falkenberg tænker, at det er noget, vi skal bringe ind i de forhandlinger, der er, om en ny europapolitisk aftale her i løbet af efteråret.

Kl. 23:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:35

Anna Falkenberg (SP):

Tak til ordføreren for de fine bemærkninger, for hvis der er noget, der kendetegner færinger, er det gæstfrihed og åbenhed, og at man altid bliver mødt med et smil.

Når det kommer til EU og frihandelsaftale, vil jeg gerne kvittere regeringen – både den her og den forrige – for faktisk at have gjort en hel del for at fremme det færøske ønske; det er blevet taget op på højeste niveau. Og det er selvfølgelig en opfordring til, at man bliver ved med at gøre det, for det nytter jo ikke kun at gøre det en eller to gange, men at man bliver ved.

Men jeg synes jo generelt, at man, når der bliver lavet europapolitik her i Folketinget, så også tænker over, hvad man kan benytte vores fællesskab til, og hvad det er for nogle ønsker, der er fra Færøerne og Grønland af. For vi er jo ikke fuldgældige medlemmer af EU og ønsker for så vidt heller ikke at blive det.

Kl. 23:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:36

Morten Messerschmidt (DF):

Det sidste nærer jeg en til jalousi grænsende respekt for. Jeg kan i hvert fald sige, at med det forbehold, at Dansk Folkepartis og regeringens EU-politik nok ligger lidt fra hinanden, vil vi i det omfang, vi kan, i hvert fald gerne bære ønsket frem.

En anden ting, som jeg tænkte måske kunne være relevant at samarbejde om, er det ønske, som jeg forstår der er, om en ny arrest på Færøerne, et område, som stadig væk hører under Danmark. Men er det rigtigt forstået? Og ville det have interesse, at vi f.eks. i Dansk Folkeparti, når vi har forhandlinger her i forhold til kriminalforsorgen, også bar det frem, og er det noget, vi kunne samarbejde om?

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:36

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet. Vi er altid klar på at samarbejde, men jeg kan faktisk betrygge ordføreren med, at det faktisk står i regeringsgrundlaget, at der skal bygges et fængsel på Færøerne, som skal stå klar i 2029. Det har vi kæmpet for i rigtig mange år, og vi er rigtig glade for, at der har været en lydhørhed over for det, og at det generelt er de fleste, eller jeg tror, det er alle Folketingets partier, der bakker op om det.

Kl. 23:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Aaja Chemnitz fra IA.

Kl. 23:37

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren for talen, og særlig tak for det gode samarbejde. Det er jo svært at huske, kan man nærmest sige, men ordføreren er sådan set ret ny i Folketinget, men er ret dreven. Og jeg vil bare sige tusind tak for det rigtig gode samarbejde. Vi har haft mange gode projekter sammen, og noget af det, som vi kæmper for, er at sikre mere viden både om Grønland og Færøerne. Og jeg nåede ikke at give en personlig anerkendelse til ordføreren, så det vil jeg i hvert fald gerne gøre: Tusind tak for samarbejdet, og også tusind tak for samarbejdet fremadrettet i forhold til forhåbentlig at sikre nogle penge til det her.

Nu er det jo en nordatlantpulje, og det vil sige, at noget af ansvaret også bliver lagt over til os, og der ligger sådan set 20 mio. kr. hvert år både til Grønland og Færøerne, som vi kan være med til at pege på, og det er jo egentlig en ret interessant ny opfindelse. Og jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren: Hvad er fordelene, og hvad er ulemperne ved den her nordatlantpulje set fra ordførerens synspunkt?

Kl. 23:38

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:38

Anna Falkenberg (SP):

Tusind tak for de fine bemærkninger. Og jeg kan sige en til en, at jeg kan sige det samme om fru Aaja Chemnitz. Ja, jeg er ny her i Folketinget, og derfor er det rart at have fru Aaja Chemnitz som min kontormakker lige ved siden af, hvor jeg altid kan banke på døren og bede om et godt råd. Det er meget værdsat – det er det.

Når det kommer til finanslovsforhandlingerne, er jeg også glad for alle de fælles initiativer, som vi havde med i sidste forhandlingsperiode, og som vi også kommer til at have med nu. Når det kommer til det her med selve puljen, er det en udfordring, at der er nogle ting, som er danske ansvarsområder. F.eks. er resten, som vi var inde på lige før – politiet, udenrigs- og sikkerhedspolitik, andre mindre områder – ansvarsområder, som jeg synes det er uheldigt at vi skal forhandle ind i en nordatlantpulje, der er øremærket til andre ting, og det er egentlig ressortministerierne, som jeg føler bør prioritere at afsætte de penge.

Kl. 23:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:39

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. I forhold til at sikre noget mere viden kan man sige, at der tidligere har været afsat nogle penge både til Grønland og Færøerne i forhold til dokumentarer, radio og forskellige andre eksempler. Men hvordan kan vi på en eller anden måde gå ind og ændre strukturen? For lige nu bliver det jo projektmidler, som vi sådan set går ind og kæmper for til Grønland og Færøerne, men det er egentlig strukturen, vi er nødt til at gå ind og ændre i.

Kl. 23:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:39

Anna Falkenberg (SP):

Jeg er helt enig, og jeg tænker, at det første, vi i hvert fald kan gøre, er at insistere på at deltage i de forhandlinger, der har relevans for os, for det er der, vi kan have noget at sige om de forhandlinger og de prioriteringer, der bliver lavet. Så det tror jeg er det første skridt. Og så tror jeg, det også er at insistere på, at man i alle ministerier forsøger at tænke: Hvad kan vi gøre fælles, altså fra færøsk og grønlandsk side? Hvad kan også gavne Færøerne og Grønland i de forskellige ressortministerier? For det er ikke kun i Udenrigsministeriet eller i Justitsministeriet. Det er sådan set generelt over alle ressortministerierne.

Kl. 23:40

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Anders Kronborg, Socialdemokratiet.

Kl. 23:40

Anders Kronborg (S):

Tusind tak for en, synes jeg, spændende, men også modig tale, for ofte forventer man jo, at politikerne er dem, der giver alle svar. Jeg synes faktisk, det er modigt at stille sig op og holde en tale, hvor man kan gå hjem og reflektere over nogle af de, synes jeg, meget relevante og vigtige spørgsmål, som ordføreren her stiller. Jeg vil gerne kvittere for den måde, som ordføreren arbejder på i forhold til rigsfællesskabet. Jeg sidder jo selv både i Færøudvalget og i Grønlandsudvalget, og ordføreren er formand for Færøudvalget, men har også valgt at være medlem af Grønlandsudvalget, og det synes jeg giver en god samhörighed og en god helhedsorientering omkring rigsfællesskabet.

Når nu ordføreren sidder som formand for Færøudvalget, vil jeg bare spørge ordføreren, om det ikke var et sted at starte, og om ordføreren ikke vil prøve at inddrage nogle af de her, synes jeg, væsentlige spørgsmål i Færøudvalget, hvor vi så kan tænke højt i forhold til også at kunne besvare dem, så vi ikke, som ordføreren siger, bare stikker hovedet i en busk som en struds.

Kl. 23:41

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:41

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålene og bemærkningerne. For mig har det været vigtigt fra start af, at jeg ikke kun har Færøerne in mente, men at jeg faktisk har hele vores rigsfællesskab in mente, og der er de grønlandske vinkler ofte også vigtige, og det er de også i forhold til at reflektere over, hvad det er for nogle forskelle, der gør sig gældende mellem Grønland og Færøerne. Jeg er ikke ekspert i Grønland. Jeg ved heller ikke, om jeg kan betegne mig selv som ekspert i Færøerne, men det vil jeg næsten sige at jeg er.

I min tilgang til tingene er de ord, der hele tiden kører i mit hoved, en løsningsorienteret tilgang. Altså, når vi oplever, at der er nogle udfordringer, hvordan får vi dem så løst? Hvordan lader vi være med at konfliktmaksimere de udfordringer, der faktisk er? Og jo, der er helt klart nogle ting, som vi skal tage op i Færøudvalget og der faktisk få nogle drøftelser af dem. Det gælder også i forhold til det kommende år, når der kommer en rigsfællesskabsdebat, en redegørelsesdebat om Arktis osv. Der synes jeg det er oplagt at vi politisk får sat nogle mere konkrete ord på, hvad for nogle løsninger de danske partier ser for sig.

Kl. 23:42

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:42

Anders Kronborg (S):

Så vil jeg bare positivt kvittere ved at sige, at det arbejde vil Socialdemokratiet i hvert fald aktivt og engageret gå ind i. Jeg synes i virkeligheden også, at regeringsgrundlaget illustrerer, at rigsfællesskabet har en helt særlig plads med det meget store og vigtige afsnit, som er der. Så jeg vil bare kvittere ved at sige, at det arbejde vil jeg glæde mig til at formanden får sat aktivt på dagsordenen.

Kl. 23:42

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:42

Anna Falkenberg (SP):

Det vil jeg også gerne kvittere for, både til regeringen, men også til regeringspartierne, nemlig at rigsfællesskabet faktisk er prioriteret rigtig, rigtig højt. Så fristes jeg lidt til at sige, at det er på skrift, som det er lige nu, men jeg har stadig en forhåbning om, at det bliver udmøntet mere og mere. Vi er jo først nu gået i gang med det første folketingsår i den her valgperiode.

Kl. 23:43

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Det blev den sidste kommentar. Tak til ordføreren. Næste ordfører på talerstolen er hr. Sjúrdur Skaale fra Javnaðarflokkurin.

Kl. 23:43

(Ordfører)**Sjúrdur Skaale (JF):**

For et par uger siden fik jeg besøg af en gammel ven herinde på Borgen, og vi fortalte os i en verden af gamle minder og så store mængder af Rød Aalborg, at da vi forlod huset igen og tumlede videre rundt ude i byen, var vi ikke noget smukt syn. Jeg husker ikke alt, men jeg husker, at nogen sagde, da vi kom ud fra Borgen: Er det ikke ham der politiker fra Færøerne? Og der blev hånligt svaret: Jo, det lader til, at han bruger Christiansborg som sin bodega. Jeg beklager over for formanden; jeg var ikke nogen værdig repræsentant den nat.

Men hvis vi griber den nedladende og velfortjente kommentar og vi nu forestiller os, at Folketinget *er* en bodega, talerstolen er en bar og de taler, der holdes, er øller, der skænkes, ja, så har det, som formanden sagde lige før, altså det med, at det nu er Sjúrdur Skaale fra Javnaðarflokkurin, haft en klar betydning de sidste 12 år, nemlig: Så er det sidste omgang; nu lukker vi.

Men i aften bliver sidste omgang en dobbelt omgang, for jeg har fået tilladelse til at skænke to øller, betinget af at den ene er færøsk og den anden er dansk. Jeg starter med at skænke en Carlsberg, og så bliver det en lille – det lover jeg – kort Föroya Björ bagefter. At jeg har fået tilbuddet om at tale på færøsk og til gengæld får dobbelt

taletid, skyldes ikke et krav fra mig, men at mange grønlandere ikke forstår dansk, og at mange i Grønland ser Folketinget som deres parlament. På Færøerne er dansk et kendt sprog, hvor ingen ser Folketinget som deres parlament. Men da man fra dansk side ofte forsøger at holde sådan en parallelitet mellem Grønland og Færøerne, har jeg altså også fået dobbelt taltid.

Jeg vil sige lidt om det store tema, som den aktuelle sprogdiskussion er udtryk for, nemlig rigsfællesskabets fremtid og det, der følger med af diskussioner om identitet og nationalfølelse, nationalisme og fællesskab. På Færøerne har kampen for sproget altid været fuldstændig synonym med den kamp for selvstændighed på alle områder, som er fuldstændig afgørende for landets opdrift. Færøerne, the Faroe Islands, die Färöer-Inseln, las Islas Feroe er leksikale beskrivelser udefra; Føroyar er en følelse, der kommer indefra. Uden den identitet, der ligger i sproget, er der ikke nogen nation at kæmpe for. »Til ét folk de alle høre,/som sig regne selv dertil,/har for modersmålet øre,/har for fædrelandet ild«.

Det drejer sig netop om at have en flammende ild for sit eget, ikke imod andres. Det var mit partis ideologiske fyrtårn, Peter Mohr Dams, grundtanke, når det gjaldt det nationale spørgsmål. Hans idé om færøsk selvstændighed i fællesskabet med Danmark blev ført ud i livet med hjemmestyreloven fra 1948. Den må man sige har været en succes, og jeg vil derfor henlede Tingets opmærksomhed på Dams tanker og hans svar på datidens færøske nationalisme ved at plukke nogle sætninger ud af en politisk pamflet, som han skrev i 50'erne. Måske kan nogle lære noget af det i dag. Måske kan vi også lære noget af den måde, man agiterede politisk på for 70 år siden. Der står i den danske oversættelse:

Til læsning og omtanke for den ufordærvede og selvstændigt tænkende færøske ungdom. Nationalfølelsen er ikke tændt i dit bryst, fordi det hjem, du er født i, er stort og fint, eller fordi din hjemstavn er storslået eller dit fædreland er magtfuldt, men kun fordi du er født der. Der har du med alle sanser suget i dig alt det, som din fod trådte på, og som dit øje så, og gennem barndommen er det blevet en del af dig selv, og i modersmålet har din barndom fået liv, hver sten, hver lille plet, hvert kryb fået navn. Det er sunget for vores ører, lige fra moderlivet, ved hvert øjekast og hvert skridt, vi tog, udsprunget og vokset ud af selve livet. Det er formet af landets natur, af stormene, brændingens brusen, af stilheden og saligheden, hårdhedens skønhed og det regntunge uvejr.

Jeg erindr om, at det altså er en partipolitisk pamflet, en politisk agitation, jeg læser op af her, ikke? Det er noget andet end TikTok i dag.

Kl. 23:49

Vi kan ikke være andet en færing, så sandt som at den sjælelige del af mennesket er uløseligt betinget af landskab og livsbetingelser. Dette skal dog ikke udviske den store almenmenneskelige del af os. Den, der rækker ud over landegrænser og er betinget af menneskelivet ud i den store verden.

Der tales videre om en harmonisk verden, hvor hver nation især har sit eget, som er smukt og godt, og som også kan skabe glæde hos andre nationer. Men så advares der om en tendens til at være blind for slægtskabet med andre og den overdyrkede trang til at være sig selv nok, der gjorde menneskerne fremmede for hinanden og skabte misforståelser og had. Og så står der, apropos bodega:

Oven på den livsberigende drik, nationalfølelsen, ligger et giftigt skum, et skum med sprængstof, med den grummeste magtskygge. Det må vi se og anerkende, samtidig med at vi ser og glædes over det smukke i selve drikken. Der er folk, som ikke blæser dette skum væk, før nationalfølelsen fine drik nydes. De drikker sig ind i vildfarelse og lader sig besnære af de værste kræfter. Men bliver skummet blæst væk, giver drikken dig noget af det reneste og smukkeste, der findes i sjælen, og kærlighed til alt, hvad der er godt, så langt som din fod og din tanke rækker.

Der tales så om, hvordan mit parti på basis af disse tanker har løst det nationale spørgsmål nogle år i forvejen, og at det var helt afgørende at gøre det i fuld enighed med den brødreneration, som vi har et århundredgammelt forhold til. For hvis vi skal udvikle det gode og værdifulde i vores nationale verden, må vi første fremmest for vores egen skyld lade djævelen eje alt hadet til en anden nation – læs Danmark – og i stedet sætte forståelse og broderligt samarbejde.

Om modersmålet står der, at man gik ind i kampen for, at det skulle have den øverste plads i alle forhold, men samtidig understregede man rettighederne for det danske sprog, der, som der står, i hundredvis af år er blevet benyttet i sprog og tale med præst og embedsmænd og andre fremmede, som vi færing i generation efter generation har fået dyrebare åndelige værdier igennem.

Der står altså, at vi skal udvikle vores selvstændighed på alle felter, men samtidig respektere skæbnefællesskabet med Danmark. For det var altså ikke en ond magt, man havde med at gøre. Det var Kingo, Brorson og Grundtvigs hjemland. En sådan værdibaseret, pragmatisk og politisk, modsat strengt juridisk, tilgang til forholdet mellem landene, kræver en forståelse fra dag til dag og fra sag til sag, og sådan har det i det store hele været siden 1948. Denne ånd har også i det store hele præget den tid, hvor jeg har arbejdet i gråzonen mellem Danmark og Færøerne.

Så sent som i dag har jeg på et møde med regeringen aftalt løsninger på to sager, som det er sket hundredvis af gange før. Men ordningen har været så succesfuld, og Færøerne er nu blevet så selvstændigt, at virkeligheden er vokset langt ud over de formelle rammer. De rummer ikke længere de behov, vi har.

Udlændingeområdet, medlemskab af internationale organisationer såsom WTO og sammenfiltreringen af handels- og sikkerhedspolitik kalder altså på en ny ordning. Jeg håber bare, at filosofien og ånden forbliver den samme, selv om formaliteterne ændres, at vi drikker forsigtigt af den omtalte livgivende drik, og at vi undgår at ende som to mænd, der forlod Christiansborg for et par uger siden, uden at have udvist denne forsigtighed. De for vild, de faldt. Den ene, bodegapolitiker, endte endda på hospitalet. Lad os lære af det, og lad os fortsat puste det giftige skum af, når vi serverer det politiske øl. Og så kommer den færøske øl:

Kl. 23:53

[Taleren talte færøsk].

Tak.

Kl. 23:58

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Selv tak. Normalt skal man oversætte det direkte, men jeg går ud fra, at det var en opsummering af den danske tale, dog uden det med hospitalsindlæggelsen, så vidt jeg lige kunne høre, men det kan man jo godt vælge at tage ud af sin tale.

Nu skal vi til hr. Flemming Møller Mortensen fra Socialdemokratiet.

Kl. 23:58

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til hr. Sjúrdur Skaale for en god og fyldig tale i forhold til det indholdsmæssige. Vi havde en virkelig dejlig rejse til Færøerne med Færøudvalget i foråret, og jeg må sige, det var en indholdsrig og udbytterig rejse. For mit eget vedkommende fik jeg et kunstværk med hjem af kunstneren Edward Fuglø, som handler om rigsfællesskabet, og som nu kan forsøde mit liv med rigsfællesskabets fyldighed og værdi.

Jeg vil spørge ordføreren om noget. Ordføreren har givet tydeligt udtryk for, at Færøerne skal gøre sig mindre afhængige af handelen med Rusland og skal have bedre adgang til markederne i Europa. Derfor vil jeg gerne spørge: Er der en rolle, som Danmark kan spille i rigsfællesskabet i forhold til lige nøjagtig det spil? Danmark er jo

en del af EU. Altså, kan vi gøre noget i forhold til den handelsaftale, ordføreren tidligere har talt om, mellem Færøerne og EU? Tak.

Kl. 23:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:59

Sjúrður Skaale (JF):

Tak. Spørgeren slæber så meget færøsk kunst med til Danmark, at han snart kan åbne en hel udstilling. Jeg synes, det er farligt for et lille demokrati som Færøerne at blive økonomisk afhængig af et stort diktatur som Rusland. For med økonomisk indflydelse kommer politisk indflydelse. Med økonomisk afhængighed kommer politisk afhængighed. Jeg synes, det er en farlig ting. Det må jeg sige. En bedre adgang til det europæiske marked ville klart være en meget god vej ud af det. Danmark er en del af EU og skal selvfølgelig gøre noget markant for, at vi kan få en bedre adgang for vores produkter på det europæiske marked. Nu er vi faktisk en råvareeksportør. Vi eksporterer råvarer ind på det europæiske marked. Der bliver de forædlet, og der bliver værdierne skabt. Det er en uholdbar situation, og der er et stort behov dér. Men jeg forstår, at regeringen arbejder med det og skubber på det, den kan.

Kl. 00:00

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det hr. Jens Meilvang fra Liberal Alliance.

Kl. 00:00

Jens Meilvang (LA):

Mit spørgsmål er nok lidt i samme stil. Men jeg vil gerne først sige tak for en rigtig god tale. Jeg forstod det meste af det. Det er sådan, at for 10 måneder siden, da vi åbnede Folketinget, spurgte jeg ind til, hvordan det gik med den her fiskeriaftale med Rusland. Det er sådan, at Danmark har doneret omkring 13 mia. kr. til Ukraines kamp mod Rusland, og så synes jeg, det er lidt paradoksalt, at Færøerne sådan indirekte økonomisk støtter Rusland ved at have en fiskeriaftale med dem, og så vil jeg gerne høre, hvordan det går med at få den ophævet. Jeg fik indtryk af for 10 måneder siden, at man arbejdede på det osv., men jeg kan forstå, at der stadig væk er en aftale. Hvordan går det med at få ophævet den fiskeriaftale?

Kl. 00:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 00:01

Sjúrður Skaale (JF):

Nu har jeg personligt brugt meget, meget stor energi på at kaste mest muligt lys over konsekvenserne af samarbejdet med Rusland, og der er ingen tvivl om, hvor jeg står i det spørgsmål. Det, der er sket, er, at man har lukket havnene for skibe, som ikke er en del af fiskeriaftalen. Man har støttet Ukraine med penge og humanitært, og man har også taget 170 flygtninge fra Ukraine. Man har fordømt invasionen, og man står på den rigtige side. Men fiskeriaftalen er ikke afviklet. Ligesom Danmark køber russisk gas, har Færøerne stadig væk en fiskeriaftale med Rusland. Den skal aftales på ny eller afvikles inden for et par uger. Den britiske regering har også været inde på spørgsmålet, så jeg ved ikke, hvordan det ender. Jeg sidder ikke i landsstyret, men jeg håber, at vi kommer ud af Rusland så hurtigt som muligt.

Kl. 00:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Jens Meilvang (LA):

Jeg siger tak for svaret.

Kl. 00:02

Kl. 00:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Det er der sikkert ikke nogen kommentarer til. Så er det hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 00:02

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil gerne have lov til at takke hr. Sjúrður Skaale for at bistå med det besøg, som vi kunne aflægge i Færøerne, og for at facilitere, at vi kunne stifte bekendtskab med både færøsk politik, åndsliv og ikke mindst gastronomi. Det var en meget, meget stor fornøjelse. Det gælder især åndslivet, det kan man jo også høre i hr. Sjúrður Skaales tale. Det er meget sjældent, man hører danske politikere referere til Kingo, Brorson og Grundtvig. Det er dejligt at høre, at der er en del af rigsfællesskabet, hvor det er fuldstændig naturligt.

Her i Danmark trækkes vi med en kulturradikal, åndløs regering, må man sige, som afskaffer vores helligdage, og der vil jeg bare høre hr. Sjúrður Skaale om noget. Hvis han skal træde lidt op i helikopteren og være kommentator for en stund, hvordan ville det så gå for en færøsk politiker, der foreslog at afskaffe store bededag?

Kl. 00:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 00:03

Sjúrður Skaale (JF):

Det var næsten et retorisk spørgsmål. Han ville få det svært. Ellers vil jeg sige, at det var en glæde at hjælpe med at arrangere turen til Færøerne. Det var en stor glæde, og skulle det være en anden gang, så bare sig til.

Jeg tror måske, at en politiker, der afskaffede store bededag, ikke ville være politiker så længe efter det.

Kl. 00:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 00:03

Morten Messerschmidt (DF):

Så vil jeg efter så mange år i et rigsfællesskab mellem Danmark og Færøerne håbe, at det for en tid vil være færøske tilstande, der kommer til Danmark.

Kl. 00:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 00:04

Sjúrður Skaale (JF):

Jeg stemte ikke i den sag, jeg holdt mig udenfor, og jeg ser det som en rent dansk sag. Så jeg har ikke nogen mening. Jeg har måske en holdning til det, men jeg har ikke som politiker nogen sådan politisk mening om det, og jeg siger ikke noget om det. Det er en dansk, indenrigspolitisk sag.

Kl. 00:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Frederik Vad fra Socialdemokratiet.

Frederik Vad (S):

Tak for det. Jeg havde den store fornøjelse lige før sommerferien at drikke en kop kaffe på hr. Sjúrdur Skaales kontor, og jeg må sige, at jeg, efter at have været knap et år i det her parlament, synes, at hr. Sjúrdur Skaale er en af de mest inspirerende åndsmennesker, der er i det her rum, og det vil jeg gerne kvittere for.

Så kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Sjúrdur Skaale, om der, når hr. Sjúrdur Skaale kigger ud over verden eller ud over rigsfællesskabet, er noget, som han synes vi skal holde øje med i den kommende sæson. Har han nogle vise ord eller en eller anden betragtning her på falderebet, som er god for os parlamentarikere her i Tinget lige at få med på vores færd ind i den nye folketingssæson? Tak.

Kl. 00:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 00:05

Sjúrdur Skaale (JF):

Det var selvfølgelig et særdeles åbent spørgsmål. Altså, den største udfordring, vi står med, og det, jeg synes vi kan kigge på, og der, hvor vi skal finde en skillelinje, er sammenfiltreringen, overlappningen af sikkerhedsforhold og handelsforhold. Vi har et fællesskab, én stat, formelt én stat, men en del er uden for EU, en del har en fiskeriaftale med Rusland, en del har det ikke, og det er jo sikkerhedspolitik, det er fiskeripolitik, og det er handelspolitik, og det er alt sammen vævet sammen, og det er uklart, hvor ansvaret ligger.

De russiske skibe, som er på Færøerne, bliver, så vidt jeg ved, ikke undersøgt af den danske efterretningstjeneste. Når de samme skibe kommer til Norge, får de besøg af den norske efterretningstjeneste og bliver undersøgt, og om bord på nogle af de skibe er der fundet militærudstyr. Så det er en ting, som er uafklaret, og vi må finde en løsning på, hvor skillelinjen går, og hvem der har ansvaret for hvad.

Kl. 00:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 00:06

Frederik Vad (S):

Så vil jeg bare kvittere og sige, at jeg håber, at hr. Sjúrdur Skaale giver en kop kaffe i den nye folketingssæson.

Kl. 00:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 00:06

Sjúrdur Skaale (JF):

Jeg giver en kop kaffe og også en Rød Aalborg, hvis du lover, at vi ikke drikker fire af den slags.

Kl. 00:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til ordføreren. Det er blevet fredag, og nu er det tid til statsministeren.

Kl. 00:06

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for en rigtig god dag her i Folketinget. Hvis man lige var landet fra Månen og hørte debatten, både her i salen, men nok også kommentatorernes udlægning af den, skulle man jo tro, at alt var

Kl. 00:06

galt i Danmark: velfærden, den grønne omstilling og måske især mine taler – der er alt for meget Shu-bi-dua, den er for altmodisch, vitserne er for gamle og for dårlige, og kan en statsminister ikke gøre det bare lidt bedre end at skrive ind til Sara & Monopolet?

Jo, det tror jeg sådan set godt jeg kan. Så af hensyn til alle landets kommentatorer kommer der nu noget, der går endnu længere tilbage, som er endnu mere dansk, som er endnu mere populærkultur og endnu mere nostalgisk. Det er en referenceramme, der er evig aktuel, nemlig Matador. Det er tiderne, der skifter, og en verden i opbrud, og familier af forskellig baggrund og politisk overbevisning. Allerede nu kan jeg se det på jer. Alle sidder og tænker: Hvem af karaktererne minder man selv mest om, og hvad med de politiske modstandere?

Når jeg nu lyttede til hr. Alex Vanopslagh, og nu er han her desværre ikke i salen, tror jeg nok, at jeg selv er gamle fru Fernando Møhge, og lidt som hun gør med Misse, gør jeg, hvad jeg kan, for at holde regeringen i kort snor, og jeg må også forstå, at jeg skælder og svinger med taktstokken. Og hr. Alex Vanopslagh er så måske den entreprenante vestjyde, der ankommer med toget til byen med et lidt mærkeligt indhold i kufferten den her gang, et ønske om at legalisere kokain eller, må jeg forstå på debatten, i hvert fald et ønske om at afkriminalisere det.

Uanset om der er tale om det ene eller det andet, vil jeg gerne sige, at jeg er helt og aldeles, lodret og helt og aldeles grundlæggende uenig i det. For lige så vigtigt det var at give lægeordineret heroin til de mest udsatte misbrugere – og dem vil regeringen gerne gøre endnu mere for at hjælpe – lige så skadeligt vil det selvfølgelig være at slippe kokainforbruget fri. Måske vender vi tilbage til det i debatten. For her og nu vil jeg lave tre nedslag: Velfærd eller skat? Arbejde eller frihed? Klima eller miljø? Det er tre emner, der nogle gange er modsætninger, selv om de ikke behøver at være det.

Men inden da vil jeg komme med en lille betragtning: I løbet af debatten i dag har der været hundredvis af korte bemærkninger. SF og Enhedslisten har haft i alt over 40 korte bemærkninger og mange gode betragtninger, også mange, jeg har været enig i. Men jeg synes ikke, jeg hørte en eneste, der handlede om løn til offentligt ansatte. For et år siden handlede alt ellers om løn, og man gik også til valg på, at lønnen skulle være bedre. Det gjorde Socialdemokratiet også. Nu står vi så i spidsen for en regering, der er i gang med at gennemføre det lønlofte. Og hvor er så venstrefløjen? Den er væk, den er videre.

Nu handler det så om noget andet, nemlig velfærd eller skat? Og lad os bare tage den, for fru Pia Olsen Dyhr har været i arkiverne og citerede mig for et budskab om, at velfærd er vigtigere end skattelettelser. Det kan man finde rigtig mange citater om, og det mener jeg i øvrigt stadig væk. Men jeg har også været en tur i arkiverne, fra dengang SF selv sad i regering og tog ansvar, i øvrigt bl.a. for en skattereform, der gav et større arbejdsudbud end det, der følger af regeringens kommende skattereform. Dengang sagde fru Pia Olsen Dyhr, og jeg citerer:

Vi har fremlagt en skattereform, der både sikrer flere i arbejde, at alle bidrager til gang i væksten, og at vores fælles velfærd kan udvikles.

Hvad er så egentlig situationen nu her 10 år senere? Ja, vi bruger flere penge på velfærd, kommuner og regioner, end SRSF-regeringen gjorde – flere penge – og vi planlægger en højere offentlig vækst end SRSF-regeringen gjorde. Det kendetegner netop ikke det SF, jeg godt kan lide, at man som Maude går op og lægger sig, når det er svært, og I er jo faktisk med i stort set alle aftaler, vi laver i de her år. Og tak for det, for vi har brug for jer nu. For sandheden er jo, at med et råderum på 68 mia. kr. er det ikke et spørgsmål om skattelettelser for hverken 5 mia. kr. eller mere end det, og om det er det, der kommer til at gøre en nævneværdig forskel for velfærden.

Kl. 00:11

For det, der medfører besparelserne derude lige nu, er nogle af de underliggende tendenser: at udgifterne til bureaukrati og administration bare stiger og stiger, at udgifterne til specialundervisning bare stiger og stiger, og at udgifterne til det specialiserede socialområde bare stiger og stiger. Hvis ikke vi snart begynder at diskutere det med hinanden, kommer vi til at skøjte rundt i nogle overordnede termer. Det har vi også som socialdemokrater et ansvar for; det ved jeg godt. Og det kan vi godt, men måske er tiden nu til at komme et skridt videre og komme ind til det, det reelt handler om.

Kommunerne har regnet sig frem til, at hver fjerde krone i folkeskolen nu bruges på kun 6 pct. af eleverne. Det siger sig selv, at der skal være et ordentligt skoletilbud til det barn, der har behov for en særlig indsats, ligesom der selvfølgelig skal være det til mennesker med handicap, udsatte og voksne med ondt i livet – selvfølgelig. Men udviklingen er så voldsom nu, at vi her i huset bliver nødt til at forholde os til det i stedet for bare at påstå, at hvis man dropper en skattelettelse, vil alle problemer i velfærden være løst, for det er desværre ikke rigtigt.

Lyttér man til hr. Pelle Dragsted, og velkommen til som ny politisk ordfører for Enhedslisten, er han skuffet over Socialdemokratiet. Der må jeg sige, at det er der heller ikke så meget nyt i. Røde i »Matador« får på et tidspunkt en opringning, da han sidder nede på Jernbanerestauranten, og da han kommer tilbage til bordet, udbryder han: De vil have en artikel af mig. Om hvad?, bliver der spurgt. Jeg ved ikke, om det er Fede, eller hvem det er, men der bliver i hvert fald spurgt om det. Svaret er: om Staunings forræderi mod arbejderklassen. Så vi har hørt det før.

Hr. Pelle Dragsted er idealist, og jeg indrømmer gerne, at han holdt en interessant og perspektivrig ordførertale, velargumenteret, men som Røde i »Matador« er også hr. Pelle Dragsted afhængig af, at der er en driftig kvinde med virkelyst, der rent faktisk tjener nogle penge og får tingene til at ske. Det er selvfølgelig Agnes, som jo faktisk minder ret meget om den dreng, som hr. Morten Dahlin fortalte om i sin i øvrigt fremragende ordførertale: Julius, der sælger slushice på fodboldstadioner, selvfølgelig Brøndby Stadion, og som har sat sig som mål at omsætte for 1 mio. kr., når han bliver 16 år.

Gad vide, tænker jeg jo i mit stille sind i dag, hvad Agnes Jensen egentlig ville tænke om den debat, vi har med hinanden om arbejdsmoral. Det er, så vidt jeg kan vurdere, en debat, der bevæger sig længere og længere væk fra den virkelighed, som de fleste danskere stadig væk befinder sig i. Det er en virkelighed, hvor man står op om morgenen og går på arbejde, hvor man passer sit og sine med al den mening og al den selvrespekt, som det fører med sig, og hvor man forsørger sig selv og samtidig er en del af et arbejdsfællesskab med kolleger. Man hjælper hinanden, man bytter vagter, man får nye idéer og gør hinandens arbejde bedre, og en gang imellem bliver der også plads til den gode fyraftensøl.

Danskernes arbejdsmoral er tårnhøj. Der er flere mennesker i beskæftigelse end nogen sinde før, og når finansministeren flere gange har kunnet opjustere råderummet, og når dansk økonomi er stærk, skyldes det bl.a. de reformer, som skiftende flertal her i Folketinget har gennemført. Vi er ikke blevet et velstående land på grund af vores mineraler, olie eller sjældne jordarter. Vi er blevet et rigt land, fordi vi hver især og tilsammen yder en indsats.

Det, jeg har forsøgt at advare imod, er, at vi taler netop det at gå på arbejde ned, for det er jo sådan set danskernes hverdag, vi snakker om. Hvorfor skal man her fra talerstolen tale om den, som om vi alle sammen er fanget i et stort hamsterhjul, der bare snurrer og snurrer? Hvorfor skal vi bilde hinanden ind, at alt er slidsomt og hårdt? Og hvorfor skal vi påstå, at det at gå på arbejde konstant skal være meningsfyldt, selvrealiserende og fyldt med lykke? Det ved vi jo godt at det ikke er.

At gå på arbejde er også slud og sne, mørke morgener, opgaver, der bare skal løses, og vagter, der bare skal tages på skæve tidspunkter, og alt muligt andet, som vi vel at mærke gør alligevel, selv om det er sne og slud. Det danske Folketing må ikke blive et curlingparlament. Vi må ikke blive et curlingparlament, der forsøger at bilde danskerne ind, at vi kan fjerne alle problemer på vejen, at ingen må opleve modgang, og at fællesskabet er ligegyldigt, fordi alle nu bare skal være deres egen lykkes smed.

Kl. 00:17

Er det så omvendt et ideal, at vi skal arbejde 24 timer i døgnet alle ugens dage, eller at fritid er det onde? Nej, selvfølgelig ikke. Det har jeg i øvrigt heller ikke hørt nogen argumentere for, ikke engang mig selv. Jeg ved godt, at det kan være svært at få hverdagen til at hænge sammen, når man er børnefamilie – jeg har været der. Selvfølgelig er der mennesker, for hvem det rigtige er at arbejde deltid. Jeg kunne ikke drømme om at gøre mig til dommer over det. Nok har vi hver især vores problemer, men danskernes liv, som de er flest, er heldigvis gode liv. Det er rigtig gode liv. Jeg synes sådan set, hr. Christian Rabjerg Madsen formulerede det meget præcist, da han påpegede, at trivsel også hænger sammen med, om man har et arbejde og engagerer sig i fællesskaber, der er større end en selv.

At vi socialdemokrater har en anden holdning til vækst og arbejde end Alternativet og fru Franciska Rosenkilde, er velkendt. Den diskussion har vi haft mange gange. Men at høre hr. Søren Pape Poulsen, fru Pernille Vermund og andre partiledere fra det, der i hvert fald engang var borgerlige partier, argumentere for, at arbejde og arbejdskraft næsten er ligegyldigt, minder jo efterhånden om gode gamle Viggo Skjold Hansen. Engang var man så handlekraftig; engang kunne man ikke få arbejdsudbud eller reformer nok, men nu, pludselig, er man rar og god ved alle. Man siger: Har du ikke lyst til at arbejde? Pyt, det behøver du ikke. Har du ikke lyst til at undvære en helligdag? Pyt, det slipper du for. For ingen skal være skaffedyr for staten, lyder det – sikke et udtryk!

Faktisk har jeg måttet slå det op i ordbogen i dag. Et skaffedyr er en person, som er forsørger af en familie. Det er jo sådan set positivt nok, men, som der også står om sprogbruget, er det et udtryk, der oftest bruges spøgende eller nedsættende. Det er alligevel ejendommeligt, at vi er kommet til et sted, hvor borgerlige partier bruger den slags begreber om mennesker, der sådan set bare går på arbejde, og at der bliver talt om staten med sådan en lidt væmmelig distance, nærmest som noget onskabsfuldt. Hvad er staten så egentlig? Det er jo vores velfærdssamfund; det er jo børnenes skole; det er omsorgen for vores gamle og vores syge; staten er også de penge, vi sender til Ukraine for at støtte deres frihedskamp; staten er de penge, vi bruger på vores politi og på danskernes tryghed; og staten er også den grønne omstilling.

Siden aftalen om klimaloven har vi prioriteret over 110 mia. kr. frem mod 2030 til elektrificering, energieffektiviseringer, udtagning af lavbundsjord, fangst og lagring af CO₂ og meget, meget andet. Samtidig har vi en konkurrence kørende herinde om, hvem der er mest utålmodige på klimaets vegne. Jeg har godt bemærket, at Danmarksdemokraterne og Nye Borgerlige konkurrerer meget intenst om sidstepladsen i den konkurrence. Vi er heldigvis mange andre, der går efter førstepladsen. Derfor bliver vi også nødt til at gøre op med nogle af de benspænd og de regler – og dem er der mange af – der forsinker udrulningen af mere vedvarende energi, hvilket i øvrigt fru Monika Rubin rammende fortalte om tidligere med et digt af Halfdan Rasmussen.

Så ja, vi er utålmodige, og det skal vi være, men det er altså ikke det samme, som at alt er gået i stå. Man må ellers forstå, at det var derfor, hr. Martin Lidegaard ikke gik med i den brede regering. Nu er det jo nærliggende at kigge lidt ind i »Matador«. Det er næsten som Elisabeth Friis, ikke? Man mener alt det rigtige, er sød og omgængelig, og så kan man alligevel ikke rigtig bide til, når chancen

er der. Det er ærgerligt, for hvad har vi nået, siden vi dannede denne regering sammen med brede flertal her i salen?

Kl. 00:21

Her kommer bare et par af resultaterne: Vi har indgået aftale om danmarkshistoriens største udbud af havvind. Den første CO₂ lagret i den danske undergrund i Nordsøen. Vi har kickstartet dansk produktion af brint. Danskerne er godt i gang med at konvertere deres olie- og gasfyr til fjernvarme og varmepumper. Vi har nået meget nu, og selv om vi stadig mangler en masse, kan vi alligevel godt tillade os at være stolte over, at det igen og igen lykkes Danmark at finde en vej frem i den grønne omstilling, som er ambitiøs, som skaber vækst, og som har opbakning i store dele af den danske befolkning. Det her ligger mig meget på sinde, for i andre lande, også tæt på os, ser vi, hvordan generationskløfterne vokser frem, og vi ser, hvordan nogle holdninger trives i byerne, og i provinsen kan de se næsten modsat ud. Det er, enten fordi den grønne omstilling rammer skævt eller for hårdt eller for hurtigt. Det har vi indtil nu undgået i Danmark, og det er fantastisk.

Derfor er jeg også glad for, at det var et stort set samlet Folketing, der stod bag landbrugsaftalen – fra Enhedslisten over til Nye Borgerlige. Dengang var vi enige om, at landbruget skal omstilles til at være mere klimavenligt, miljøvenligt, samtidig med at det er økonomisk bæredygtigt, at udledning af drivhusgasser skal nedbringes, samtidig med at vi også tager hensyn til konkurrenceevnen. Umiddelbart kan det jo godt lyde som hinandens modsætninger, men det er jo nu, hvor det bliver konkret, at det skal stå sin prøve.

Kan vi bygge den bro i Danmark? Det kan vi, og det skal vi, og derfor ærgrer det mig også, at fru Inger Støjberg på forhånd melder sit parti ud af forhandlingerne om en CO₂-afgift. Jeg er ikke sikker, men jeg mener, det er Gitte Graa, der i Matador siger: Fremtiden, hvad er det for noget?. Men hvis man virkelig gerne vil dansk landbrug, skal man jo ikke tegne sådan et billede af, at det er som det dengang berømte Damernes Magasin, altså at det er det, der er dansk landbrug, og at dansk landbrug ikke vil udvikling, for det er jo ikke rigtigt. Mange danske landmænd arbejder målrettet og samvittighedsfuldt for at gøre dansk fødevarerproduktion endnu mere bæredygtig, og det er alt det, som en CO₂-afgift skal understøtte. Bliver det nemt? Nej, men som min egen far ville sige, er der heller ikke nogen, der har sagt, at det skal være nemt.

Noget af det, der i hvert fald heller ikke nemt, er, hvordan vi får bugt med den bandekriminalitet, vi oplever særlig her i København. Det er ikke meget, jeg har hørt til den i debatten i dag, og det ærgrer mig, for det er helt almindelige mennesker, der betaler prisen, når der bliver skudt i vores gader. Jeg synes personligt, at kritikken mod regeringen var meget rituel, da vi præsenterede vores forslag til en ny bandepakke. Vi hæver straffen for f.eks. at bære kniv. Det er nødvendigt. Der findes ikke et eneste godt argument for, at nogen skal tage kniv med i skole. Gør man det, skal det straffes, og det skal efter vores mening straffes hårdere end i dag.

Man bliver ved med at stille spørgsmålet, om de hårde straffe virker. Ja, man kan jo slå ned i Rigspolitiets serviceeftersyn af bandepakkerne, og jeg citerer:

»Strafskærpelser vurderes at være meget effektfulde redskaber, idet de i høj grad bidrager til, at bandemedlemmer over lang tid kan sættes ud af spil, hvilket typisk lægger en dæmper på bandernes kriminelle aktiviteter og skaber ro i miljøet.«

Jeg håber derfor, at vi kan nå til enighed i Folketinget hurtigt om at lave en god aftale på bandepakke IV.

Som jeg sagde i tirsdags, er der i det hele taget meget, vi gerne vil, ikke mindst når det gælder uddannelse. Derfor vil jeg gerne have lov til at kvittere for den meget positive modtagelse kommer, der er kommet fra næsten, tror jeg, alle partier i dag i forhold til den debat, vi har rejst om skolen, om autoritet for lærerne, mere ro i klassen og en bedre balance mellem det praktiske og det faglige.

Den respekt for lærerne skal vi også have med, når det handler om velfærden for de ældste medborgere i vores samfund, og derfor kommer der også i den her samling et forslag til en ny ældrelov, og noget af det, vi kommer til at tage fat på, er, hvordan man vurderer, hvilken hjælp den enkelte har behov for. Det er det, man på politikersprog kalder visitation. I dag finder den sted langt væk fra den enkelte borger i kommunernes centrale visitationsenheder, men hvad ville der ske, hvis vi i stedet lod det være op til sosu'en, der sammen med den ældre vurderede, hvad det er, der er behov for. Det ville i hvert fald give den ældre meget mere selvbestemmelse.

Kl. 00:26

Større selvbestemmelse og selvstændighed en dag må man sige også er ønsket i rigsfællesskabet. Det var et stort øjeblik i dag, da der blev talt på grønlandsk. Tak for diskussionen, tak for modet til at have flyttet også vi andre herhen, og tak til alle fire nordatlantiske mandater for jeres engagement. Der bliver rejst mange vigtige sager her i Folketinget på baggrund af netop jer fires arbejde. Det er sager om fordomme og diskrimination, om udenrigspolitik og en ny geopolitisk virkelighed, om spiralsagen og alt det, der ligger midt imellem.

I mandags mødtes jeg med min færøske og min grønlandske kollega, lagmanden og formanden for naalakkersuisut. Både Færøerne og Grønland er især optaget af, at få øget handlemulighed på det udenrigspolitiske område. Jeg vil gerne gøre det helt klart, at det er fuldstændig legitimt, også selv om det udfordrer det rigsfællesskab, vi kender, og måske især kendte. Det er derfor, vi har lavet et kontaktudvalg, og som jeg nævnte i min tale i tirsdags, er det her også drivkraften i, at vi bevæger os mere og mere væk fra det, der har været et ulige magtforhold.

Meget i vores tid handler om at bygge bro og finde løsninger, og her til sidst, klokken er ved at være mange, skal vi måske blive inspireret af vores egen historie. Om få dage markerer vi 80-året for de danske jøders flugt til Sverige. Mere end 7.000 danske jødiske mænd, kvinder og børn tog en nødvendig og hjerteskræende beslutning om at flygte, da orden fra Berlin blev givet om deportering. Tusindvis af danske landsmænd og -kvinder hjalp til.

I Matador er flere af karaktererne involveret i modstand mod besættelsesmagten. Alle husker grisehandleren med billedet af Hitler, der er sømmet fast på indersiden af lokumsbrættet. Han ryger 30 dage i arresten, hvis jeg husker ret. Der er den gode Elisabeth Friis, der pakker de illegale blade, og det er faktisk Maude, der i afsnit 18 træder i karakter. Med hjælp fra Mads Skjerns søn Daniel kører hun hr. Stein i sikkerhed, da ingen andre kan.

Danmark stod sammen, og siden anden verdenskrig har vores land været frit. Men kampen for fred og demokrati er blevet overleveret som en af de fineste gaver fra generation til generation. I dag gør den sig især gældende uden for vores egne grænser. Verden har i dag været vidne til endnu et blodigt og ondsksfuldt russisk angreb på helt almindelige mennesker i Ukraine. Der meldes om flere end 50 dræbte civile. På Danmarks vegne sender jeg vores dybeste kondolence til det ukrainske folk. Angrebet, krigen, ufriheden, volden og ligegyldigheden over for menneskeliv bør kun gøre os endnu mere stålsatte på vores vedholdende støtte til Ukraine. Tak for ordet.

Kl. 00:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til statsministeren. Så har vi en række korte bemærkninger, og den første er til fru Pia Olsen Dyhr. Værsgo.

Kl. 00:30

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg slog jo gamle tante Møhge op på Google og fandt ud af, at tante Møhge er kendt som Korsbæks ældste person. Hun hører meget dårligt og lider af tiltagende demens, idet hun ofte spørger efter afdøde personer. Nu kender jeg statsministeren godt og ved, at stats-

ministeren ikke spørger efter afdøde personer. Men jeg tænker, at statsministeren nogle gange hører lidt dårligt. For jeg nævnte faktisk løn til offentligt ansatte. Jeg havde endda en debat med hr. Hans Andersen om løn til offentligt ansatte. Jeg synes faktisk, det er en vigtig del af det. Men jeg synes også, det er lidt forkert, at statsministeren er gamle tante Møhge. Jeg synes, statsministeren er sådan lidt mere som Ingeborg med masser af energi og gåpåmod i starten – indtil hun gifter sig med Venstremanden og ender i småborgerlighedens hus. Men lad det nu være. Statsministeren skal vide, at der er plads til at komme tilbage og blive den energiske og klar til kamp.

Kl. 00:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:31

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, men hun smutter sådan lidt af sted lidt lusket ud ad bagdøren på et tidspunkt, og det har jeg altså ikke nogen planer om at gøre i forhold til det regeringssamarbejde, der nu er sat i gang.

Det er rigtigt, at karaktererne faktisk skifter karakter undervejs, og det bliver man jo også nødt til at gøre i politik. Jeg hørte godt ordvekslingen, og jeg tror egentlig mest, den var begrundet i, at der bliver spurgt fra Venstre, om skat så ikke også er vigtigt, når nu løn er det. Det, jeg bider mærke i, er, hvor flygtig vores politiske debat er. For jeg kan godt huske debatter her i Folketinget, hvor løn er blevet fremstillet som det allerallervigtigste. Og derfor undrer det mig bare, at det, når vi ikke engang har en trepartsaftale på plads endnu, så kan være helt fraværende i, tror jeg, mere end 40 korte bemærkninger i dag fra de partier, der ellers tidligere mente, at det var det allervigtigste. Mit budskab er selvfølgelig, at der er flere ting, der er vigtige på en og samme tid. Og gør vi vores arbejde ordentligt, kan vi også løse dem.

Kl. 00:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:32

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, at når vi kigger på den offentlige sektor, er løn en del af det, hvad jeg faktisk både nævnte i min tale og i mit svar til hr. Hans Andersen og faktisk også til fru Anni Matthiesen. Løn er en del af det. Jeg tror også, bedre arbejdsvilkår er en del af det. Jeg tror også, at det, at der er større anerkendelse for det arbejde, man har, og bedre uddannelse er en del af det. Jeg tror, der er flere elementer i det. SF har aldrig ment, at løn kun er det eneste rigtige. Jeg tror også, det er vigtigt at anerkende, at nogle af de her mennesker, der i dag har valgt at være på deltid, jo er det, fordi de ikke har andre muligheder. Det er, på grund af at de har et arbejde, der er så hårdt, at de ellers ikke kommer igennem hverdagen.

Kl. 00:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:33

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen jeg tror, der er rigtig mange forskellige begrundelser for at gå på deltid. Og nogle af dem, der vælger at gå på deltid i den offentlige sektor, gør det jo helt åbenbart, fordi de arbejder med mennesker, der måske er i en svær livssituation, og det er derfor, det er et arbejde, der i virkeligheden kræver mere end så mange andres arbejde. Det er jo derfor, jeg selv er optaget af et lønloft, især til sosu-gruppen. Det er, fordi jeg måske synes, der har været en tendens til, at lønkronerne

er gået mere i retning af skrivebordet i stedet for til de mennesker, der arbejder med mennesker i den offentlige sektor.

Kl. 00:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Inger Støjberg.

Kl. 00:33

Inger Støjberg (DD):

Tak, og tak for sammenligningen, om end jeg måske synes, jeg minder lidt mere om grisehandleren. Han fik godt nok kun 30 dage i arresten for sin modstand imod noget, der var forkert. (*Munterhed*). Jeg fik 60. Til gengæld havde han hunden med. Det fik han lov til. Det kan jeg forstå at jeg har et problem med. Men det er sådan set ikke det, jeg vil spørge til.

Jeg vil spørge til den artikel, der er i Zetland. For jeg må sige, at jeg simpelt hen er meget, meget forvirret over, hvad det er, der foregår, når landets udenrigsminister jo på en eller anden måde tilsyneladende har gjort en meget, meget stor personlig indsats for at få rejst nogle vindmøller ud for Ringkøbing Fjord. Mener statsministeren ikke, at det er lidt pudsigt, at vi har en udenrigsminister, der bliver bispist med dyr kaviar og årgangsvine betalt af en investeringsfond, CIP, i betragtning af at CIP så efterfølgende får en fordel i forbindelse med det her udbud af et meget, meget stort vindmølleprojekt?

Kl. 00:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 00:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Hvorfor er det mærkeligt, at udenrigsministeren engagerer sig i at få sat flere vindmøller op i Danmark? Det ville da være mere mærkeligt, tangerende bizart, hvis ikke udenrigsministeren var optaget deraf. Og jeg minder bare om, at da den åbne dør, som mange af os her i Folketinget har været meget, meget glade for, blev smækket i – bogstavelig talt i hovedet på regeringen og dermed også Folketinget – var der, som jeg hørte det, et massivt ønske hos Folketingets partier om, at vi gjorde alt, hvad vi kunne, for at få åbnet den dør. Og alt, hvad vi vil på klimaområdet, og alt, hvad vi forsøger, endda med meget, meget stor succes, at statuere på den globale scene, handler jo om, om vi kan blive ved med at være det foregangsland, som vi har været i en årrække. Så personligt er jeg meget, meget glad for, at vi har en udenrigsminister, der engagerer sig i spørgsmålet. Jeg ville synes, det var meget forkert, hvis ikke han var optaget af det.

Kl. 00:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 00:35

Inger Støjberg (DD):

Må jeg spørge: Synes statsministeren, at det er helt normal kutyme, at man i en regering først lige spiser en helt overdådig frokost med nogle lobbyister for derefter at tilgodese dem med et statsligt udbud? Altså, i normale udbud er det jo sådan, at den, der vinder, også er den, der har det bedste bud og det højeste bud. Vil statsministeren derfor svare på, om det fortsat er tilfældet, at det er på den måde, eller om vi i dag er nået derhen, hvor det er en god frokost, der afgør det her med, hvem det er, der vinder et udbud?

Kl. 00:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 00:36

Kl. 00:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er jo i sig selv en relativt grov påstand at fremføre, at det skulle forholde sig sådan. Og jeg kommer ikke til at indgå i diskussioner på den præmis. Jeg kommer i øvrigt heller ikke til at indgå i diskussioner på præmisser, hvor nogle papirer ud af et samlet hele måtte være lækket til et medie. Jeg vil gerne anholde den præmis, at det er forkert, at en regering går op i, at der bliver sat de vindmøller op, og at regeringen har brugt endog mange timer og mange kræfter på, at den åbne dør, som tidligere har været en del af dansk succes, blev åbnet op igen.

Kl. 00:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 00:37

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Jeg synes ikke, at man kan anklage statsministeren for sådan at forskelsbehandle Folketingets medlemmer og den danske befolkning, for efter at have skældt ud på den danske befolkning en uges tid fik vi også lige alle sammen en omgang her. Jeg synes jo nu, at det må være gode gamle tante Møhge, der er den korrekte reference til statsministeren.

Jeg vil også følge op på Zetland-artiklen, dog med en noget anden vinkel. Jeg tror, at det, en del af os undrer os over, jo er, at når man læser de her artikler, får man det indtryk, at man kunne have valgt en model, som betød, at man opstillede markant flere havvindmøller meget hurtigere, men at man af en eller anden grund fravalgte den og satte et udvalg i gang oven i Udenrigsministeriet. Jeg kunne egentlig bare godt tænke mig at høre: Kan statsministeren ikke redegøre for, hvorfor man har gjort det, og hvad det kloge er i det? Så kan vi jo så komme videre og bruge tiden på noget andet end Zetland-artikler, hvis ikke det skulle være vigtigt.

Kl. 00:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 00:38

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg vil sige to ting. Det er for mig ganske ejendommeligt, at man ikke kan have en politisk diskussion uden at blive skudt i skoene, at der skældes ud. Hvorfor kan vi ikke i Danmark have en diskussion af, hvad vi synes er det rigtige at gøre i vores arbejdsmarkedspolitik, uden at det bliver oversat til, at man skælder ud? Hvorfor kan man som statsminister ikke rejse en debat om Aula? Bare rolig, jeg kommer til at gøre det, også selv om nogle i Folketinget ikke synes, at man skal gøre det.

Nu fik jeg lige at vide her, inden jeg gik på talerstolen, at på baggrund af en beregning, man har lavet til dagbladet Politiken, har man fundet ud af, hvor mange beskeder der bliver sendt mellem kl. 7.30 og kl. 8.30 hver dag på Aula. Det er 600.000. Det tror jeg faktisk at jeg ville have nævnt i min tale i tirsdags, hvis jeg havde vidst det, og jeg ville have gættet på et relativt lavere tal. Jeg synes sådan set bare, at det understreger et af de problemer, vi har.

Så jeg anerkender ikke den præmis, at man ikke kan rejse en debat, og at man ikke kan være til stede i en debat, uden at det skal oversættes til, at man skælder ud. Jeg synes faktisk, at det ødelægger den offentlige debat.

Kl. 00:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg blev ikke pikeret over statsministerens udtalelse om Aula. Jeg tror måske endda, at jeg var den eneste partileder, der var ude at erklære sig enig med statsministeren og rose den del af talen, altså om folkeskolen. Men jeg er med på, at statsministeren mener, at Aula er det vigtige, og det kan vi jo komme videre til, hvis vi kan få svar på de andre spørgsmål. Hvorfor er det, at man tilsyneladende har valgt en model fra, der kunne give mere energi fra havvind? Det vil vi gerne vide, og vi vil også gerne høre om den her lidt spøjse konstruktion med havvindsudvalget her. Hvem er egentlig den ansvarlige ressortminister for de beslutninger, der bliver truffet der? Så kan vi gå videre til det vigtige med Aula bagefter, men jeg håber, at vi kan få svar på det med havvind først.

Kl. 00:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 00:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, der har været én eneste interesse fra regeringens side, og den bliver ved med at være der. Det er, at vi får etableret så meget vedvarende energi som overhovedet muligt. Det er afgørende i forhold til klimaforandringerne, og det er også aldeles afgørende i forhold til Danmarks placering på den globale scene.

Det er klimaministeren, der er ansvarlig for en del af den vedvarende energi. Når vi så taler om det med åben dør, er der jo så også et EU-spor, for der er vi inden for sådan de almindelige konkurrenceregler i forhold til EU.

Kl. 00:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 00:40

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg håber, at alle i Folketinget vil arbejde mest muligt på hurtigst muligt at få mest mulig havvindkapacitet op af hensyn til de udfordringer, vi har med vores klima. Jeg stod ved pulten her nede foran talerstolen den 7. februar 2023 og stillede statsministeren et spørgsmål efter en artikel, der havde været i avisen, om, hvorfor man havde sat åben dør-ansøgningerne i bero. Den dag kunne statsministeren ikke helt svare og sagde, at det må vi vende tilbage til, for hvad har årsagen været? Er det et EU-problem, eller er det noget herhjemme? Det stod ikke helt klart, og det er jo sådan set fint nok.

Vi har alle sammen presset på for, at vi fik gjort noget ved den åben dør-ordning, og så er det i hvert fald nyt for mig, og jeg tror mange andre, at der er seks ministerier, der er kommet og har sagt: Lad os lave et hurtigt udbud, det er en mulighed, på 12,5 GW. Havde vi alle sammen vidst det, tror jeg, vi havde omfavnet det og sagt, at så skal regeringen da ikke bruge en masse tid på en juridisk gråzone med åben dør-ordningen, altså hvis man kan gå i gang med 12,5 GW.

Så nu spørger jeg bare: Hvorfor har man ikke gjort det? Hvorfor har man ikke talt med Folketinget om det, men er gået videre ad den lille, smalle vej? Jeg insinuerer ikke noget, og jeg beskylder ikke nogen for noget. Jeg vil bare gerne vide hvorfor.

Kl. 00:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 00:41

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Som jeg sagde før, har der kun været én interesse i regeringen, og det er at understøtte den grønne omstilling. Det er ikke nogen hemmelighed, at vi som regering var ærgerlige over, at åben dør-ordningen blev lukket. Det var vi rigtig, rigtig ærgerlige over. Når jeg den dag ikke kunne svare særlig fyldestgørende, var det, fordi det netop ikke var en politisk beslutning. Det var på baggrund af en vurdering i ministerierne af sådan den juridiske ramme, og det skal man jo reagere på som regering. Men det er jo ikke, fordi regeringen på noget tidspunkt har haft et ønske om at lukke åben dør-ordningen og dermed skabe usikkerhed, også hvad angår investeringer. Derfor har der været en optagethed på tværs i regeringen af at få sikret udbygning af vedvarende energi. Der er i øvrigt heller ikke noget mærkeligt i, at der er ministerudvalg, der arbejder. Det er der også i den her regering på andre områder.

Kl. 00:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:42

Søren Pape Poulsen (KF):

Men kan statsministeren forstå, at når vi hele tiden får at vide, hvor progressiv og fantastisk den her regering er, og at alle vi andre ikke helt kan følge med, sidder nogle af os lige så stille og undrer os? Hvis det virkelig er rigtigt – jeg har kun læst den artikel; jeg ved det jo ikke – at der er et ministerudvalg, og at seks ministerier kommer og siger, at vi har en mulighed for et hurtigt udbud med 12,5 GW, undrer vi os lidt over, hvorfor man ikke gik videre med det. Det spørger vi bare om.

Så kan jeg så forstå, at man har lavet et særligt udvalg i regeringen, i Udenrigsministeriet, og så vil jeg bare vide i forhold til havvind fremadrettet: Er det til Udenrigsministeriet, vi skal stille spørgsmål, er det til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, eller er det til statsministeren, som er formand for Koordinationsudvalget, hvor man åbenbart har truffet den her beslutning? Det er bare det, vi spørger om. Der ligger ikke mere i det.

Kl. 00:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Statsministeren.

Kl. 00:43

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der gælder det under den her regering som under alle andre regeringer, at man stiller spørgsmål til den ressortminister, der har ansvaret.

Kl. 00:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er den næste hr. Pelle Dragsted. Værsgo.

Kl. 00:43

Pelle Dragsted (EL):

Man får jo næsten lyst til at bruge sin tid på det spørgsmål, for det lyder, som om der er meget, der skal graves frem der, men det vil jeg alligevel ikke gøre. For jeg synes, vi har gang i en anden spændende diskussion, som handler om den her løftede pegefinger eller voksenskældud, som statsministeren er kommet med til de danskere, der vælger at gå på deltid, måske sammen med børnene, og til dem, der måske drømmer om lidt mere fritid. Jeg synes ikke, det har været klædeligt, også fordi jeg synes, argumenterne hviler på et forkert grundlag. Det gør de for det første, fordi danskerne knokler mere end nogen sinde – statsministeren var selv inde på det – og skaber mere værdi end nogen sinde, og det gør de for det

andet, fordi statsministeren siger, at det, der skaber velstand, og det, der finansierer velfærden, er, hvor mange timer danskerne arbejder, og det er jo sandt, men det er kun halvdelen af sandheden. For noget af det, der er mindst lige så vigtigt, er jo, hvor meget værdi vi skaber, når vi går på arbejde, altså det, vi kalder produktivitet, og det er jo netop årsagen til, at vi historisk har kunnet gøre det, som statsministeren siger er umuligt i fremtiden, nemlig at finansiere et velfærdssamfund, øge vores private velstand og samtidig gradvis skruer ned for vores arbejdstid.

Mener statsministeren, at det var en fejl, da arbejderbevægelsen f.eks. fik arbejdsugen ned fra 40 til 37 timer? Og hvis ikke, hvorfor mener statsministeren så ikke, at det samme er muligt i fremtiden?

Kl. 00:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:45

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, jeg mener ikke, at det har været en fejl. Vi havde i Danmark på et tidspunkt også en arbejdsuge på 60 timer; der skal vi godt nok mange, mange år tilbage, før det timetal blev nedbragt. Men jeg er jo modsat hr. Pelle Dragsted socialdemokratisk opdraget, og jeg gør bare stiltfærdigt opmærksom på, at der på vores røde faner – i modsætning til nogle andres røde faner – står: Gør din pligt, og kræv din ret. Men det er i den rækkefølge, og ja, jeg tror grundlæggende på, at det er afgørende for, hvor stærkt et Danmark vi har – og det handler ikke kun om økonomien, men det handler også om vores sammenhængskraft – at vi hver især bidrager med det, vi kan, så meget som overhovedet muligt.

Så kan der være god grund til, at man ikke kan det. Man kan blive ramt af sygdom, man skal på barsel, eller der kan være nogle forhold omkring familien, som jeg har den største respekt for. Så derfor kan vi godt tage deltidsspørgsmålet ud, for det kan være ganske forståeligt, at folk gør det. Man kan også blive nedslidt, og det er jo derfor, jeg selv har kæmpet så meget for Arne pensionen. Men vi bliver bare nødt til alligevel at holde fast i, at det er ret vigtigt, at alle os, der kan, så mange af os som overhovedet muligt, gør, hvad vi kan, for at bidrage til det her samfund. Og det handler ikke om en stat, det handler om kræftbehandling og alt det andet, vi gerne vil finansiere.

Kl. 00:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:46

Pelle Dragsted (EL):

Det sidste er jeg jo et hundrede procent enig i, og jeg ved godt, at socialdemokrater hader det, når jeg prøver at belære dem om socialdemokratisk historie, men den her version er altså en historisk forfalskning. For et fuldstændig centralt element i hele arbejderbevægelsen – både i den del, vi kommer fra, og den del, I kommer fra – har også været kampen for mere fritid. Og jeg kan også godt battle statsministeren på Stauningcitater, hvis det skal være, og her er der bare et enkelt citat:

Den forkortede arbejdsdag blev kilden til oplysning, til åndelig og fysisk udvikling, til den dygtiggørelse, der ikke blot er til individernes glæde, men til gavn for det hele samfund.

Hvor er drømmen om mere frihed til almindelige mennesker, mere tid, man selv disponerer over, blevet af hos statsministeren?

Kl. 00:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:47

Kl. 00:49

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Lad mig være helt ærlig omkring det. Altså, med en almindelig arbejdsuge på 37 timer drømmer jeg ikke om, at arbejdstiden skal sættes ned. Det gør jeg faktisk endda overhovedet ikke. Lad det være sagt fuldstændig med det samme. Nu var vilkårene på arbejdsmarkedet ganske anderledes, da salig Stauning var statsminister i det her land. Vi skal næste år 100 år tilbage, før han dannede sin første socialdemokratiske regering i 1924. Så det tør jeg ikke sammenligne, og det kan ikke sammenlignes, men hvis vi der, hvor vi står nu, gerne vil have et stærkt velfærdssamfund, også i fremtiden, så er jeg ikke et sekund i tvivl om, at en høj erhvervsfrekvens og en høj deltagelse på arbejdsmarkedet, både for mænd og kvinder – hvorfor det også er vigtigt, at de kvinder med ikkevestlig baggrund, der i dag ikke bidrager nok på arbejdsmarkedet, kommer til at gøre det i fremtiden – er det, der er afgørende.

Kl. 00:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Martin Lidegaard.

Kl. 00:47

Martin Lidegaard (RV):

Jeg kommer simpelt hen tilbage til det spørgsmål, som hr. Alex Vanopslagh og hr. Søren Pape Poulsen stillede, men som vi ikke har fået svar på endnu. Altså, regeringen modtager i starten af februar besked om, at Energistyrelsen har stoppet for de her åben dør-ansøgninger, og det er vi alle sammen vrede over. Regeringen presser systemet for at se, om det virkelig kan passe. Det, vi så kan læse i Zetland, er, at så kommer seks ministerier samlet tilbage til regeringen og siger: Det er desværre ulovligt; det er en dårlig nyhed – vi kan ikke anbefale jer at gå ned ad den vej, for det vil forsinke udbygningen af grøn energi, *men* vi har fundet en fantastisk anden model, der kan gå hurtigt, og som kan få 12,5 GW havvind op at stå. Hvis regeringen siger ja til det spor, vil de stå og snurre inden 2030 ligesom de andre 9 GW havvind. Og så står regeringen altså mellem de her to valg: Enten skal den gå ned ad et forsinkende ulovligt spor og lave et havvindsudvalg derovre, eller også udbyder vi det, som embedsmændene anbefaler. Så vælger man gud bedre mig at gå ned ad det der spor, og det er bare det, der er svært at forstå, når embedsmændene entydigt anbefaler det andet. Hvorfor gør man det?

Kl. 00:49

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 00:49

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der bliver jo lagt utrolig mange præmisser ind i spørgsmålet. Jeg sagde det egentlig allerede for et par spørgsmåls tid siden. Altså, at skulle folde et helt spørgsmål-svar ud på baggrund af noget materiale i en relativt stor sag synes jeg simpelt hen er en forkert måde at diskutere på. Der har været ét eneste ønske i regeringen, og det har været finde en anden vej, da vi finder ud af, at åben dør-ordningen ikke længere er mulighed. Og ja, vi kan godt sige ret åbent og ærligt, at det har vi selvfølgelig gjort, hvad vi kunne, for at diskutere og udfordre, for vi oplevede det som et tilbageslag for den grønne omstilling i Danmark, at den åbne dør blev lukket. Så selvfølgelig har der været mange spørgsmål til det. Det, der så har været ønsket, har været ønsket om at finde en ny vej, så vi kan få sat noget mere vedvarende energi op.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 00:49

Martin Lidegaard (RV):

Okay, men i hvert fald har det så foreløbig forsinket de udbud med 6-7 måneder, og de bliver nu meget mere begrænsede. Det er bare svært at forstå. Jeg nævner det selvfølgelig også, fordi det provokerer mig lidt, at statsministeren står og bryster sig af en række grønne tiltag, når hvert eneste af dem, ministeren nævnede, er noget, som Radikale Venstre sammen med andre gode kræfter skulle presse igennem under den tidligere regering. Mig bekendt er der ikke kommet ét nyt grønt tiltag fra den her regering. På det eneste tidspunkt, hvor man så havde chancen for faktisk at gøre noget, der virkelig battede, sagde man nej tak.

Kl. 00:50

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 00:50

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nu har jeg truffet en principbeslutning om aldrig at blive provokeret igen i dansk politik, men jeg minder stiltørdigt om, at Radikale Venstre valgte aktivt at vælte den indtil nu mest grønne regering, Danmark nogen sinde har haft.

Kl. 00:50

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Den næste korte bemærkning er fra hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 00:50

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er glad for, at statsministeren mener, at den affære, vi taler om her, er en stor sag. Måske er det en anledning til at blive provokeret. Jeg har bare tre nedslagspunkter:

I januar 2020 bliver hr. Lars Løkke Rasmussen ansat som rådgiver for Gorrissen Federspiel.

I december 2020 køber Vestas for 3,7 mia. kr. en fjerdedel af CIP. Hvem bistår ved handelen? Gorrissen Federspiel.

3 år efter sættes udenrigsministeren i spidsen for et internt udvalg, der sikrer en ekstremt lukrativ nyskabelse – en step in-model. Hvem tjener pengene? Det gør CIP, som Gorrissen Federspiel med hr. Lars Løkke Rasmussen ved roret hjalp Vestas med at købe en fjerdedel af for 3,7 mia. kr. Det er en stor sag.

Kl. 00:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 00:51

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har ikke nogen forudsætninger for at vurdere det, der bliver sagt her.

Kl. 00:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 00:51

Morten Messerschmidt (DF):

Nej, men det har Folketinget. Og hvis ikke vi gjorde det, forsømte vi den opgave, som grundloven giver os.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren? (*Statsministeren* (Mette Frederiksen): Ingen kommentarer).

Næste kommentar er fra fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 00:51

Så vi skal have nogle grundlæggende ændringer på plads i dansk landbrug, og vi skal passe bedre på vores vand. Det gælder fjordene og havet, og det gælder også vores drikkevand. Jeg vil egentlig opfordre alle partier til at tage ansvar for at få det arbejde udført og gjort.

Kl. 00:54

Kl. 00:52

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak, og tak for de mange gode og relevante emner, der bliver præsenteret her i aften. Jeg vil gerne spørge ind til den landbrugsaftale, der blev indgået for godt 2 år siden. Der er en årsag til, at Alternativet ikke var med i den, for vi syntes ikke, den var ambitiøs nok, fordi den simpelt hen ikke løser de problemer, vi står med. Men jeg vil gerne høre statsministeren, om statsministeren mener, at man er kommet langt nok med den landbrugsaftale i forhold til situationens alvor.

Kl. 00:52

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Situationens alvor er jo så alvorlig, skulle jeg til at sige, som den er. Jeg prøvede selv at illustrere det, ved at de danske fjorde jo på overfladen er lige så smukke, som de altid har været, når man besøger dem – det er noget af det flotteste ved Danmark – men de er som golde ørkener, når man kommer ned under overfladen. Så vi har et alvorligt problem. Landbrugsaftalen har jo, synes jeg, den styrke i sig, at der er en klar politisk retning deri. Der er et meget klart ønske om at nedbringe kvælstofudledningen, og der ligger også en mekanisme inde i landbrugsaftalen, som betyder, at hvis ikke landbruget lykkes med det, som landbruget skal, er Folketinget villig til at tage nogle kraftigere våben i brug. Jeg forstår også, at der i dag er toner fra landbruget om, at de vedkender sig deres ansvar, og det ville også være mærkeligt andet, for det er landbruget, der udleder. Så jeg synes egentlig, der er nogle ret gode mekanismer i den landbrugsaftale, som Alternativet valgte ikke at tage ansvar for. Men det gjorde mange andre partier heldigvis.

Kl. 00:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 00:53

Franciska Rosenkilde (ALT):

Nu er vi tilbage til det med ansvarlighed i politik. Man kan jo diskutere, hvad man tager ansvar for eller ikke gør. Min pointe er: Går det hurtigt nok? Statsministeren kommer selv med de her både smukke og skræmmende billeder, vi alle sammen har set, fra de danske fjorde, som er fuldstændig døde, og jeg tænker, at hvis man anerkender alvoren i det her, hvordan kan det så være, at initiativerne, der dog er i landbrugsaftalen, ikke er gået hurtigere, eksempelvis med lavbundsjord, og hvordan kan det være, at der ikke er en akutplan for genopretning af havet, og hvorfor ligger den ikke allerede i vores mailboks?

Kl. 00:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 00:54

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nu kan man jo benytte sig af forskellige ord, men jeg vil næsten tro, at der er noget nærmest naturstridigt i at tale om en akutplan, når vi taler om havet. Selv om jeg deler det politiske ønske, og det gør jeg, og det gør regeringen, om, at vi skal have rettet op på de her problemer, tror jeg faktisk ikke, at det kan lade sig gøre at gøre det akut. Og det er, fordi det ikke er et akut opstået problem, desværre.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak. Fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige.

Kl. 00:54

Pernille Vermund (NB):

Jamen jeg er ked af det – jeg kommer til at følge op der, hvor fru Franciska Rosenkilde slipper. For det her med at tage ansvar er nu regeringens ansvar. Vi har lavet en landbrugsaftale for 2 år siden. Der står meget specifikt, at der skal udtages lavbundsjord, så vi kan lave minivådområder. Vi har et landbrug derude, som har sendt en masse ansøgninger ind. Der er kun ét projekt og dermed 2 promille, som er gennemført. Hvorfor? Fordi myndighederne, kommunerne, ikke har ressourcer nok. Det er regeringens ansvar at udmønte den aftale, som alle andre partier end så lige Alternativet står bag.

Det næste er vores havplan. Der er også initiativer i havplanen, som handler om vores havmiljø. Ingen af de initiativer er i det lovprogram, som regeringen har fremlagt. Vi har en aftale om, at der skal være et forbud mod bundslæbende redskaber, bl.a. i Vejle Fjord og i Flensborg Fjord, hvor det står rigtig skidt til, og der skal stoppes for udledning af spildevand. Intet af det er i lovprogrammet. Kan statsministeren ikke se, at der er et ansvar, som ligger på regeringens skuldre, og som man ikke påtager sig?

Kl. 00:56

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak. Statsministeren.

Kl. 00:56

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, selvfølgelig har regeringen et ansvar, og det ansvar har regeringen også tænkt sig at løfte. Og det er jo godt, at vi har en bred forligskreds på landbrugsområdet, som er villig til at tage de næste skridt både i forhold til at sikre implementeringen af den aftale, der er indgået, men jo også i forhold til om nødvendigt at tage yderligere initiativer.

Jeg tror bare, vi skal lade være med at foregøgle danskerne, når det handler om kvaliteten af vores vand, at det er noget, man sådan bare lige kan ordne. Og det er egentlig derfor, jeg synes, der er ret gode takter i den landbrugsaftale, som Nye Borgerlige jo selv har været med til at indgå.

Kl. 00:56

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 00:56

Pernille Vermund (NB):

Der er *supergode* takter i den landbrugsaftale, men den er jo ingenting værd, hvis landbruget siger, at ja, de vil gerne være med, og at der er jorder, de gerne vil udtage, men kommunerne ikke har ressourcer. Altså, prøv at høre, der må være masser af penge i den landbrugsaftale, som man kan sende ud til kommunerne for at få gang i det her. Og hvis det er arbejdskraft, der mangler, så få nogle private folk på.

Lige om lidt kommer vi til sættemøde i forhold til finanslovsforhandlingerne, og jeg kan love, at hvis det er penge, der mangler, er vi klar til at finde dem. Men det er simpelt hen for ringe, at man sidder med ansvaret for to store aftaler, nærmest hele Folketinget

står bag, vi ser de billeder, som vi har set i årevis, og regeringen overhovedet ikke handler.

Kl. 00:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak. Statsministeren.

Kl. 00:57

Signe Munk (SF):

Jeg tror ikke, man sådan skal have fagteknisk indsigt i det her område for at svare på det næste spørgsmål. Statsministeren sagde til nogle af de andre spørgere, at regeringen har den interesse, at der er flest mulige havvindprojekter, der hurtigst muligt skal komme igennem. Må jeg bare minde om, at i havplanen lukkede man ned for 24 af åben dør-projekterne. Der var tre tilbage, bl.a. det ved Viking Bank, der er CIP's projekt. Hvordan kan det være, at man tager den beslutning og ikke vælger en konkurrencebaseret model, hvis det nu er den hurtigste model? Altså, hvordan kan statsministeren argumentere for, at det skulle være den langsomste model?

Kl. 01:00

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg vil sige: 1) Jeg tror, at vi skal lade være med at foregøgle danskerne, at det er så let, som det bliver påstået, 2) det er ikke rigtigt, at regeringen ikke gør noget, og 3) så vil jeg se frem til de samtaler, der skal være i forligskredsen, for med det engagement, der udvises på det her tidspunkt, skal vi nok komme i mål.

Kl. 00:57

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 00:57

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:00

Signe Munk (SF):

Jeg vil også følge lidt videre op på, hvad der, kan man sige, udvikler sig til en føljeton omkring åben dør-ordningen. Det er jo sådan, at klimaministeren var den ansvarlige minister, som fremlagde en redegørelse omkring, hvorfor åben dør-ordningen var sat i bero. Det var Energistyrelsen, som administrativt først tog beslutningen om at sætte åben dør-ordningen i bero. Begrundelsen i redegørelsen fra Energistyrelsen – nu har jeg lige skimmet den igennem igen – er, at åben dør-ordningen havde den udfordring, at der ikke var konkurrence i modellen, i forhold til at man kunne byde ind på et område og få det tildelt. Vurderingen fra Energistyrelsen var derfor, at det var den manglende konkurrence, der gjorde åben dør-ordningen tæt på ulovlig eller i hvert fald gjorde, at den var i klar karambolage med EU-lovgivningen.

Når det nu er klimaministeren, der hidtil har været den ansvarlige minister for åben dør-ordningen, hvordan kan det så være, at det åbenlyst må være udenrigsministeren, der så har siddet for bordenden i et havvindudvalg omkring åben dør-ordningen?

Kl. 00:58

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 00:58

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg må være ærlig og sige, at når vi nu begynder at komme ind i Energistyrelsens vurderinger, kan der godt være spørgsmål, hvor jeg selv kommer til kort. Jeg har beskæftiget mig med det her som statsminister på et sådan lidt mere overordnet plan, og jeg ved, at fru Signe Munk er ret godt nede i detaljerne på klimaområdet, så man vil sagtens kunne stille spørgsmål, jeg ikke kan svare på, og det gælder i øvrigt også på landbrugsområdet. Men man kan sige, at helt generelt er der ikke noget mærkeligt i, at andre ministre i en regering også engagerer sig i andre områder end det, der er deres snævre ressort. Vi har i den her regering på en række områder tværgående ministerudvalg, der f.eks. arbejder med skolen og andre spørgsmål. Så det i sig selv vil jeg nødig se problematiseret, for det kan sådan set give god mening i en regering, at man godt kan arbejde sammen på tværs. Det ændrer ikke på, hvem det er, der har ressortansvaret.

Kl. 00:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen jeg argumenterer ikke for andet end det, jeg allerede har sagt, altså at det, der har været regeringens ønske, har været at finde en vej igennem, i forhold til at den åbne dør blev lukket. Jeg minder igen i al stilfærdighed om, at det var der også en meget, meget stor utilfredshed med i Folketinget dengang – forståeligt nok.

Kl. 01:00

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Peter Skaarup fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 01:00

Peter Skaarup (DD):

Tak til statsministeren for besvarelser og historier fra »Matador«. Jeg vil godt vende tilbage til den sag, som flere andre har spurgt ind til, nemlig hvem der egentlig har ressortansvaret som minister på det her område. Som sagt af flere virker det lidt mærkeligt, at udenrigsministeren pludselig sætter sig i spidsen for sådan et udvalg. Flere har spurgt, bl.a. har hr. Søren Pape Poulsen spurgt: Hvem er ressortminister? Statsministeren plejer at sige: Jeg kan ikke møde i samråd; jeg kan ingenting gøre; det er jo ressortministeren, I skal spørge. Hvem er det, vi skal spørge?

Kl. 01:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:01

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er altså ikke noget, den her statsminister har opfundet. Det er almindelig, gængs praksis, i øvrigt på tværs af skiftende regeringer og både røde og blå statsministre, at det er ressortministeren, som er ansvarlig, og det gælder også fortsat.

Kl. 01:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:01

Peter Skaarup (DD):

Hvem er det så? Hvem er ressortminister på den her sag?

Kl. 01:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, hvis vi taler om, hvem der er ressortminister for klima og energi, er det klima- og energiministeren.

Kl. 01:02

i virkeligheden er et ønske om at gøre alle folkeskoler til fri- og privatskoler. Det kan jeg i hvert fald sige at vi ikke deler. Vi har et grundlæggende ønske om, at der er et godt skoletilbud til alle børn, og folkeskolen er og bliver omdrejningspunktet for skolepolitikken i Danmark. Så skal der være et alternativ, og det er der mange steder i en friskole og i en privatskole. Men det er folkeskolen, der er omdrejningspunkt, og sådan vil det jo også være på ældreområdet. Men der er friplejehjem. Er der plads til flere friplejehjem? Ja, det er der givet.

Kl. 01:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Carsten Bach, Liberal Alliance.

Kl. 01:02

Kl. 01:05

Carsten Bach (LA):

Tak. Jeg tror faktisk, jeg vil starte med at love, at jeg ikke spørger til, hvem der er ressortminister på havvindenergiområdet. I stedet for vil jeg gå hele vejen tilbage til i går morges, hvor Socialdemokratiets ordfører meget, meget entusiastisk fortalte salen her, at Socialdemokratiet tør forandre, og at Socialdemokratiet vil forandre. Man skulle jo så næsten tro, at Socialdemokratiet i bedste Palle, Polle og Ruth-stil var ude på noget, hvilket så faktisk også var tilfældet. For Socialdemokratiet var ude på at sætte folkeskolen fri.

Der er jo ikke noget nyt i, at der i Socialdemokratiet kun er fokus på folkeskolen og ikke nogen fokus på friskolen, medmindre det selvfølgelig er ens egne børn, der går i den pågældende friskole. Men hvad er Socialdemokratiets politik, når det kommer til friskolerne? Er friskolerne måske blevet fladmast i SVM-samarbejdet?

Kl. 01:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:03

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Når vi taler om frisættelsen af folkeskolen, er det jo særlig relevant, fordi fri- og privatskolerne sådan set har nogle flere frihedsrettigheder, end folkeskolen har. Det, der har været en af drivkræfterne i den her regering, er at afdække, om ikke vi kan give den almindelige folkeskole, som trods alt er næsten 80 pct. af børnenes skole, nogle af de samme muligheder for at få funderet en skole i det lokalsamfund, som skolen er omdrejningspunkt for.

Det betyder ikke, at der ikke også er spørgsmål, der kan være relevante i forhold til fri- og privatskoler. Men som sagen er i dag, har de jo flere frihedsrettigheder, end folkeskolen har.

Kl. 01:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:04

Carsten Bach (LA):

Tak. Den ultimative frisættelse af folkeskolen må jo næsten være friskole. Det er jo sådan set, kan man sige, konsekvensen af det. 20 pct., som statsministeren også siger, af vores grundskoleelever er jo i dag i friskolen. Nu, når vi har en friskole – som faktisk, vil jeg vove at påstå, er en af årsagerne til, at vi dog trods alt stadig væk ser en vis kundskab hos vores grundskoleelever – kunne det så ikke være en idé også at tage nogle initiativer for at få øget andelen af friplejehjem til de beboere, de medborgere, der er på plejehjem?

Kl. 01:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:04

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Hverken jeg eller regeringen har noget imod friplejehjem. Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstod, hvad der blev sagt før – om der

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Mona Juul fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 01:05

Mona Juul (KF):

Tak for statsministerens tale. Der er ikke nogen tvivl om, at da statsministeren kastede sig ind i åben dør-ordningen, havde jeg i hvert fald herfra en forhåbning om, at vi så kunne få det løst. Det lod sig ikke gøre. Jeg mangler stadig væk et svar på, hvorfor de seks ministeriers forslag ikke kom videre i Koordinationsudvalget, og det har jeg ikke oplevet at statsministeren har svaret på endnu. Det kunne jeg godt tænke mig.

Jeg kunne også godt tænke mig at få svar på, når jeg nu kan læse mig til, at der er flere embedsfolk, der rent faktisk været har meget utrykke og har været meget kritiske over for åben dør-processen, om det er noget, statsministeren er blevet informeret om, altså om statsministeren har kendskab til det. Det kunne jeg også rigtig godt tænke mig at få svar på.

Kl. 01:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:06

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg er ikke sikker på, at jeg forstår den sidste del af spørgsmålet. Jeg er generelt tilbageholdende – og det skabte jo visse frustrationer i Folketinget under den daværende S-regering – med at udtale mig om interne forhold i en regering, og det vil jeg også være i den her regering. Det er selvfølgelig, fordi et regeringsrum, og det er ligegyldigt, om man håndterer corona eller man håndterer andre spørgsmål, netop også skal være et regeringsrum.

Så siger ordføreren »da statsministeren kastede sig ind i åben dør-ordningen«. Kastede og kastede ved jeg ikke, men det er rigtigt, at jeg har rejst spørgsmålet over for Europa-Kommissionen, direkte over for Ursula von der Leyen, fordi vi i regeringen var af den opfattelse, at vi sådan set havde en god ordning, og så blev vi gjort opmærksom på, at det ikke er sikkert, at den er medholdelig i forhold til konkurrencereglerne. Og apropos ressortminister har vi så noget af et ressort, der ligger i Erhvervsministeriet. Sådan er det jo ofte med et politikområde, at det kan gå på tværs af forskellige ministerier. Der var egentlig en relativt stor lydhørhed i EU, men ikke desto mindre var dens vurdering, at vi ikke kunne gå videre med den måde, det har været på tidligere.

Kl. 01:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:07

Mona Juul (KF):

Det er også ... [Lydudfald] ... for os i Folketinget at vide, om statsministeren har gjort alt. Det tror jeg faktisk på at statsministeren har gjort, for jeg oplevede det, som om statsministeren kastede sig

ind i kampen, da hr. Søren Pape Poulsen spurgte til det. Men jeg har også behov for at vide, hvor meget statsministeren egentlig er blevet advaret om de ting, som ikke har fungeret i forbindelse med processen.

Jeg har også behov for at vide, om statsministeren synes, det er fair og ordentligt, at landets udenrigsminister bl.a. siger til en avis, og nu er jeg nødt til at citere: »Jeg er fucking ligeglad ...«. Og om nogle embedsfolk lyder det: »Så må de stemme på nogle andre til næste folketingsvalg«. Og det fortsætter:

»Jeg har ikke lækket nogen papirer. Jeg kender ikke en skid til det. Jeg har ikke haft en skid med det at gøre ...«.

Og endelig lyder det:

»Altså prøv lige at høre, det er jo op imod den rigtige virkelighed, der findes, hvor det tager for fanden fucking 12 år ...«.

Skal vi leve med det, fru statsminister?

Kl. 01:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tiden er gået. Statsministeren.

Kl. 01:08

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, modsat det billede, der tegnes af især Liberal Alliance i dag, går jeg altså ikke rundt med løftede pegefingre, heller ikke over for sprogbrug og slet ikke mod regeringens ministre, men heller ikke som udgangspunkt mod Folketingets medlemmer. Når der bliver spurgt ind til de interne processer i regeringen, er jeg tilbageholdende med at redegøre for det, og det har ikke noget med den her regering at gøre. Det er jeg i øvrigt i lighed også med andre statsministre. Der skal selvfølgelig være et rum, hvor en regering kan arbejde.

Kl. 01:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Rosa Lund, Enhedslisten.

Kl. 01:08

Rosa Lund (EL):

Tak, og tak til statsministeren for talen. Jeg har nu altid set Enhedslisten mere som Agnes: trofast og loyal over for en, som skuffer og svigter. Men lad nu det ligge.

Jeg vil gerne spørge statsministeren til det her med specialundervisningen. For det er rigtigt nok, at sammenligner man tallene med tallene fra 2015, er udgifterne steget, men det er jo, fordi det er tal, som gælder, fra efter inklusionsloven blev indført, hvor man jo proppede børn med særlige behov ind i folkeskolen. Derfor steg udgifterne til specialundervisning. Jeg synes, det ville være fair over for de børn med særlige behov at lave en sammenligning med de reelle tal, som må være fra før inklusionsloven. Jeg mener, at diskussionen må handle om, hvordan vi sikrer, at kommunerne har ressourcer nok til at tage sig af de børn, som lever med handicap, og som har særlige behov, og hvordan de kan komme til at få det, de faktisk har ret til, jævnfør statsministerens egen parole om at kræve sin ret.

Kl. 01:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:09

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men kunne vi ikke forholde os til det dilemma om ikke andet, at ca. 6 pct. af børnene i folkeskolen ligger inden for en ramme af 25 pct. af udgifterne? For det er jo skævt. Det her handler jo ikke om, at der er nogle af os, der ikke har et ønske om, at der skal være et ordentligt tilbud til børn, der har et specielt behov. Lad det være

sagt, og jeg understreger det gerne i alle mine svar. Men 6 pct. med et forbrug på 25 pct. af udgifterne betyder jo, at der er 94 pct., der skal kunne rummes inden for 75 pct. af udgifterne. Det er skævt – det er skævt – og jeg synes, vi har et problem i Folketinget, for mig bekendt har vi aldrig brugt flere penge pr. elev i folkeskolen, end vi gør i dag, men det er ikke den oplevelse, forældrene har. Så det her er egentlig bare en appel til, at vi tør at gå ind i det dilemma.

Og det der med Agnes holder simpelt hen ikke. Altså, det er lidt ligesom, bliver jeg nødt til at sige, at alle gerne vil være Susanne i den nye serie om kolonihaverne. Men Agnes var borgerlig, så den holder altså ikke. I bliver nødt til at blive ved Røde. Der er ingen anden vej for jer.

Kl. 01:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:11

Rosa Lund (EL):

Så lad os parkere den diskussion om Agnes. Jeg vil dog gerne tilbage til det her med børn med særlige behov og børn med handicap. Jeg synes, det er ret alvorligt. Det handler jo ikke kun om folkeskolen. Det handler f.eks. om, at antallet, der får tildelt BPA-ordningen, er faldende. Altså, børn, som lever med handicap, får mindre hjælp i dag. Kan statsministeren ikke forstå, at dem, der er forældre til de her børn, og som faktisk gør deres pligt, ikke kan kræve deres ret, og at de synes, det er en mærkelig prioritering. Socialdemokratiet har lavet, når man ikke prioriterer ressourcer til det her område, men prioriterer f.eks. skattelettelser til LEGO-arvingerne, som er nogle af Danmarks rigeste mennesker?

Kl. 01:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:11

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, hvis det, der blev sagt, var faktisk korrekt, men det er det jo ikke. For kommunerne får i næste års budget flere penge end i år – flere penge – og selv om vi tilfører kommunerne flere penge, er der alligevel en budgetlægning med besparelser. Det specialiserede socialområde er tilført flere midler end sidste år, så det er ikke faktisk korrekt. Jeg tror, vi bliver nødt til med åbne øjne at gå ind i det område og se på, om der er nogle ting, der kan gøres på en anden måde, f.eks. botilbuddene.

Kl. 01:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Carl Valentin fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 01:12

Carl Valentin (SF):

Tak. Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt ind til den katastrofe, vi ser lige nu, med vores indre farvande og havene, hvor et areal større end Fyn nu er ramt af iltsvind – iltsvind så voldsomt, at når man ser billeder derfra, tror jeg de fleste af os får en klump i halsen. Alt livet er væk. Det er jo ikke sådan et uagtensomt naturdrab, der pludselig er sket. Vi har jo sådan set godt været klar over, at man var i gang med at slå naturen ihjel. Derfor er vi også nogle partier, der har kæmpet ret hårdt for at gøre noget, og vi gjorde faktisk noget sammen i sidste periode. Sammen med Socialdemokratiet besluttede vi, at man skulle forbyde bundtrawl i Bælthavet, fordi bundtrawl jo har ret store konsekvenser for fiskelivet og livet på havbunden. Men nu har regeringen så udskudt det her forbud mod brugen af

bundtrawl på ubestemt tid. Da jeg sad og læste lovprogrammet forleden, fremgik det ikke. Hvor bliver det forbud af?

Kl. 01:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:13

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen det er helt rigtigt, der er forskellige elementer, der indgår i det her. Det er i øvrigt også rigtigt, og det er jeg faktisk glad for at SF's ordfører siger, at det her jo ikke er noget, der bare er opstået fra den ene dag til den anden, det er over ganske mange år. Fra regeringens side er der også et ønske om at kigge på alle de forskellige forhold, der er, også omkring fiskeriet, for det handler om kvælstof, det handler om landbrug, det handler om fiskeri, det handler om flere forskellige ting. Der bliver stillet et helt konkret spørgsmål om et helt konkret lovforslag, og det må jeg være ærlig og sige at jeg faktisk ikke kan svare på. Der skal man spørge ministeren.

Kl. 01:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:14

Carl Valentin (SF):

Det var jo faktisk et historisk tiltag, man tog, som den nye regering så har valgt at udskyde. Det håber jeg statsministeren så danner sig en holdning til og melder noget ud omkring. For jeg synes, det var meget markant, at man droppede det tiltag.

I forhold til nedbringelsen af kvælstof kunne jeg godt tænke mig at høre statsministeren, hvad man tænker om at oprette en jordfond, som SF har foreslået, ved de kommende finanslovsforhandlinger – en jordfond på 6 mia. kr., som kan være med til at udtage landbrugsjord, så vi kan få nedbragt landbrugets udledning af kvælstof.

Kl. 01:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:14

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, der er jo ingen tvivl om, at udtagning af lavbundsjord er en rigtig god idé. Det har vi i øvrigt også i fællesskab afsat penge til. Vi har også snakket om det længe. Der er ikke den hast i udtagningen, som jeg tror vi kunne ønske os. Nu blev det sagt før fra Nye Borgerliges side, at det alene var kommunernes udfordring. Jeg forstår, at det i det hele taget måske har været lidt mere bøvet ude i det »ægte« land at få truffet de her beslutninger, end når man lige sidder og snakker om det politisk. Men eftersom det faktisk er noget af det, vi vel nærmest er mest enige om på landbrugsområdet her i Folketinget, var det måske også noget, vi i fællesskab kunne facilitetere kom til at gå hurtigere. Jeg er sådan set enig i substansen heri.

Kl. 01:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Victoria Velasquez fra Enhedslisten.

Kl. 01:15

Victoria Velasquez (EL):

Ib har haft et hårdt fysisk arbejde, siden han var 13 år gammel, og han er en af de mange 3F'ere, som egentlig havde set frem til at kunne gøre brug af seniorpensionen. Faktisk benytter otte ud af ti seniorpensionen i de 3 år, som regeringen har lagt op til at sløjfe. Regeringen har sagt, at der skal være trepartsforhandlinger, og at

man simpelt hen vil lave en Arnepluspension, men opsummeret tager man penge ud af tilbagetrækningsmulighederne. Det i sig selv er rimelig alvorligt, og nu er der kommet et finanslovsforslag, hvor man vil fjerne yderligere flere hundrede millioner kroner, der skulle være gået til tilbagetrækning.

En 3F-undersøgelse viser, at det er afgørende, for at man giver den hele armen på arbejdspladsen, at man faktisk ved, at der er en mulighed for trygt, sikkert og værdigt at kunne trække sig tilbage. Så mener statsministeren ikke, at det er et problem, at man simpelt hen rækker ved den aftale?

Kl. 01:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:16

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg personligt selv er større og stærkere tilhænger af Arnepensionen, end jeg er af seniorpensionen, og det kan jo ikke komme bag på ordføreren, for Arnepensionen er en socialdemokratisk opfindelse – det var kronjuvelen i den daværende socialdemokratiske regerings politiske arbejde. Seniorpensionen er fra en tidligere regering og er en aftale, som vi ikke er med i. Så jeg er helt åben og ærlig om, at jeg synes, at Arnepensionen er bedre. Og når vi taler værdighed i forhold til tilbagetrækning, er det jo i høj grad det, der har drevet os i forhold til Arnepensionen.

Så er det rigtigt, at der i regeringsgrundlaget står, at vi vil kigge på både tilbagetrækning og seniorarbejdslivet, og nu har vi så valgt, at det spørgsmål er noget af det, der også skal diskuteres med arbejdsmarkedets parter.

Kl. 01:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:17

Victoria Velasquez (EL):

Jeg synes faktisk ikke helt, det holder. Jeg synes ikke, at man kan isolere det på den måde, for statsministeren har selv sagt, at man vil tage ansvar for den reform af førtidspension og fleksjob, som statsministeren lavede, da hun var beskæftigelsesminister. Seniorpensionen er jo egentlig en lappeløsning for nogle af dem, som er nedslidte, og som ikke ved, hvordan de ellers skulle have mulighed for at kunne trække sig tilbage.

Så helt grundlæggende ser vi på muligheden for at kunne trække sig værdigt og trygt tilbage, og der lægger regeringen simpelt hen op til at tage penge ud fra det område. Mener statsministeren ikke, at det øger utrygheden på arbejdsmarkedet?

Kl. 01:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:18

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, men til gengæld ligger der så i forslaget, at Arnepensionen skal sættes op, så der er jo flere forskellige ting i det her. Nu bliver der så også spurgt til førtidspensions- og fleksjobreformen, og det er rigtigt, at den var jeg meget engageret i som beskæftigelsesminister. Det gik jo sådan med fleksjobreformen, at der kom flere i fleksjob, efter at vi lavede den reform, end der var før, og det vil jeg da i al beskedenhed tillade mig at glæde mig over, fordi jeg ved, hvor meget det betyder for mange fleksjobbere at have en tilknytning til arbejdsmarkedet, også selv om der måtte være en funktionsnedsættelse eller man har været udsat for en arbejdsskade eller man på anden vis er belastet.

Kl. 01:18

Kl. 01:21

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Samira Nawa fra Radikale Venstre.

Kl. 01:18

Samira Nawa (RV):

Tak. Vi kommer lige til at gå tilbage i forhold til det her spørgsmål omkring havvind, for statsministeren har ikke villet svare på, hvorfor processen med at få opsat havvindmøller er blevet forsinket. Tværtimod har statsministeren sagt, at regeringen vil forsøge at gøre det modsatte, hvilket jo tydeligvis ikke er sket; processen er blevet forsinket. Men det, der står tilbage, når statsministeren bliver ved med at henvise til, at det er klimaministerens ressortområde, er jo spørgsmålene: Hvordan kan det så være, at det er udenrigsministeren, der udtaler sig? Hvordan kan det være, at det er udenrigsministeren, der står i spidsen for et havvindudvalg? Og hvordan kan det være, at udenrigsministeren ovenikøbet også udtaler, at det både er hans eget og statsministerens politiske instinkt, der er på spil her i forbindelse med åben dør-projekterne?

Kl. 01:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:19

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg tror ikke, der er blevet sagt, at det er et politisk instinkt, der er på spil. Jeg tror, der er blevet sagt, at vi havde et ønske – og det delte vi i øvrigt på tværs i regeringen – om at få løst det problem, der var omkring åben dør-projekterne. Det håber jeg da enhver regering ville gøre, især fordi det jo ikke var politisk drevet, at den åbne dør blev lukket. Altså, når den åbne dør bliver lukket, er det jo, fordi der kommer en vurdering om, at arbejdet ikke kan fortsætte, og den bliver man som regering selvfølgelig nødt til at anerkende og se om man kan finde en vej i forhold til. Men jeg tror ikke, der er nogen, der har talt om et politisk instinkt, der på den måde er på spil. Jeg er ikke sikker på, jeg forstod spørgsmålet helt.

Kl. 01:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:20

Samira Nawa (RV):

Den åbne dør blev lukket, og det var vel nærmest et samlet Folketing rigtig frustreret over, inklusive regeringen. Vil statsministeren så ikke her anerkende, at med den beslutning, der er blevet truffet i regeringstoppen, så er opsætningen af havvindmøller og muligheden derfor blevet forsinket? Hvis man havde fulgt de seks ministeriers anbefaling, var vi kommet meget længere, end vi er i dag. Det vil jeg godt bede statsministeren om at bekræfte.

Kl. 01:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:20

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det tror jeg simpelt hen jeg må sige er så detaljeret et spørgsmål, at jeg ikke kan svare på det på stående fod. Det kan jeg simpelt hen ikke. Når jeg er blevet spurgt i dag til, hvordan ressortfordelingen er, så har jeg henvist til det, som skiftende statsministre har gjort, nemlig at det er ressortministeren, der har ansvaret. Det er ikke ændret i den her regering.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Sigurd Agersnap, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 01:21

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for det. Både statsministeren og Socialdemokratiets ordfører har i dag talt en del om det at tage ansvar for Danmark. Og det at tage ansvar er jo også at tage et vist ansvar for den offentlige debat. Et af de steder, hvor jeg synes den offentlige debat i de her dage godt kan blive en lille smule mudret, er, når man snakker om regeringens planlagte skattelettelse og måske især, hvem de kommer til gavn, når man snakker om lettelsen af personskatten. Derfor vil jeg gerne høre statsministeren, om ikke det er rigtigt, at regeringens planlagte skattelettelse mere kommer dem til gavn, der i dag betaler topskat, og som tjener mellem 570.000 kr. og 2,5 mio. kr., end dem, som har de laveste indkomster på vores arbejdsmarked.

Kl. 01:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:22

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, i den skattereform, der ligger i regeringsgrundlaget, går langt hovedparten af midlerne til beskæftigelsesfradraget – jo, det gør det. Det er langt hovedparten, der går til beskæftigelsesfradraget, og så er der en særlig forhøjelse til enlige forsørgere. Så er der en lempelse i forhold til topskatten, og så er der indførelse af en toptopskat, som så går, kan man sige, modsat hinanden i toppen. Men langt overvejende går beløbene i den skattereform, der ligger, til beskæftigelsesfradraget og dermed til folk, der er i beskæftigelse.

Kl. 01:22

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:22

Sigurd Agersnap (SF):

Det er jo helt rigtigt, hvad statsministeren siger, også som jeg læser tallene fra Skatteministeriet. Men grunden til, at man bruger flest penge på beskæftigelsesfradraget, er jo, at der er flest mennesker i bunden af indkomsterne. Men beskæftigelsesfradraget kommer alle til gavn, og når man kigger på tallene, er dem, der får mest ud af den samlede skattereform, dem, der i dag tjener over topskattegrænsen, altså 570.000 kr. til 2,5 mio. kr. Derfor synes jeg, det er at skævvride debatten, når man siger, at det er en skattelettelse i bunden af arbejdsmarkedet.

Kl. 01:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:23

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Som jeg sagde det før, er den primære skattelettelse på beskæftigelsesfradraget, og det er rigtigt, at det er den brede base. Så er der en ekstraordinær forhøjelse til enlige forsørgere. Så er der en topskattelettelse, og det vedstår jeg mig aldeles. Det er ikke Socialdemokratiets ønske; det er en del af en samlet skattereform. Og så er der en toptopskat. Men det er helt rigtigt, at når det er den brede base, vedrører det også mange flere mennesker. Det er helt rigtigt.

Kl. 01:23

Kl. 01:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Sólbjörg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 01:23

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak. Når regeringen har annonceret, at de vil nedlægge jobcentrene, så har jeg fået en oplevelse af, at der er sket en lille forvirring ude blandt flere om, om jobcentrene skal lukkes. Regeringen har en ambition om at beskære området med 3 mio. kr. og forenkle området gevaldigt, og jeg deler de ambitioner. Men der er mennesker i klemme i systemet, som tror, at det måske lige pludselig kommer til at ændre sig drastisk, og der er mennesker, der arbejder i systemet, som gerne vil gøre deres allerbedste i det her meget svære system, og som er bange for, om de mister deres job.

Jeg savner lidt, at man fra regeringens side går ud og siger, at det ikke er en lukning af jobcentrene, og at vi stadig skal have en beskæftigelsesindsats, altså ligesom for at opklare det, så der ikke er den her tvivl. Kan statsministeren bekræfte det?

Kl. 01:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:24

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, selvfølgelig skal der stadig væk være en aktiv arbejdsmarkeds-politik. Det er jo en af årsagerne til, at vi har den meget, meget lave strukturelle ledighed, vi har i Danmark, og vi i øvrigt ikke har nogen markant større ungdomsarbejdsløshed, hvad der martrer mange andre lande. Så en aktiv beskæftigelsespolitik skal vi stadig væk have. Og vi har en tro på, at man kan gøre det – apropos hvad der er blevet spurgt til tidligere – med en højere grad af værdighed og gøre det mere målrettet.

Det er nu ikke kun 3 mio. kr., der skal spares, men det er faktisk 3 mia. kr., og det mener vi kan lade sig gøre. Det tror vi ikke bliver let, og jeg vil i øvrigt gerne i forlængelse af det, der bliver spurgt til, sige, at det her jo ikke handler om medarbejderne. For medarbejderne fylder jo det lovgivningsmæssige rum ud, som er skabt herinde, og derfor er der mere behov for at kigge kritisk på noget af den lovgivning, vi selv har lavet, end på medarbejderne. Det er bare, så det er understreget og sagt.

Kl. 01:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):

En lille smule ro i salen ville være rigtig rart.

Så er det spørgeren.

Kl. 01:25

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Det er jeg helt enig i, og vi bruger jo 12-13 mia. kr. på jobcentrene, så det er cirka en fjerdedel, man tænker der skal skæres rent budget-mæssigt på jobcentrene. Der er så bare retorikken om, at jobcentrene skal nedlægges, og som beskæftigelsesordfører får man rigtig mange henvendelser om, hvornår det er, jobcentrene skal lukkes. Og det godt kan være, at det kommer til at hedde noget andet – det ved jeg ikke om regeringen har en plan om – men jeg synes, at vi mangler, at man går ud og siger, at jobcentrene er der ikke nogen planer om skal lukkes. Så »nedlæggelse af jobcentrene« har måske været en retorik, der har medført nogle misforståelser.

Kl. 01:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det ved jeg ikke om det har. Det afgørende må være, at vi får lavet den beskæftigelsespolitik, vi mener er den rigtige, og rigtig meget af den aktive arbejdsmarkedspolitik, vi har ført i det her land, har virket. Vi har en meget, meget lav arbejdsløshed, og vi har en rekordhøj beskæftigelse. Så rigtig meget virker. Men vi kan jo så også se, at vi, ligegyldigt om der er højkonjunktur eller lavkonjunktur, så stadig væk bruger et i vores øjne ret højt beløb på jobcentrene, og det tror vi godt vi kan gøre på en anden måde. Det her skal i øvrigt også ske i et meget tæt samarbejde med kommunerne.

Kl. 01:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 01:26

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Jeg vil egentlig rulle den lidt tilbage og snakke om handicapområdet. Vi skal snakke handicappolitik senere i år, og vi skal snakke om en handleplan på handicapområdet. Når vi skal snakke om handicappede, og hvordan vi hjælper dem ude i kommunerne, ramler vi ind i den virkelighed, at nogle handicap er meget specialiserede, at de er meget ekspertkrævende, og at de små kommuner har ikke ressourcerne. Og når de ikke har ressourcerne, bliver jeg som gammel lokalpolitiker nødt til at sige, at så er det det, der lige pludselig bliver grønthøstet væk, og så finder man den billigste løsning og måske ikke den bedste løsning. Derfor har det også altid for Nye Borgerlige været vigtigt, at lige nøjagtig handicapområdet måske blev løftet af staten, for de her mennesker har om nogen brug for at få den bedste hjælp, og jeg er ikke sikker på, at små kommuner kan løfte det. Jeg tror ikke, det er ondskab, jeg tror, det er på tide, at vi ser det i øjnene og lader staten løfte opgaven. Er statsministeren enig i det?

Kl. 01:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:27

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg kan med det svar, jeg kommer til at give nu, høre, at jeg efterhånden har været virkelig, virkelig mange år, ja, faktisk årtier på, på Christiansborg. Nu går jeg helt tilbage til kommunalreformen, som ligger mange år tilbage, og en af grundene til, at Socialdemokratiet dengang var skeptisk over for kommunalreformen, var faktisk lige præcis det specialiserede socialområde. Og hvis man går tilbage og læser, hvad Socialdemokratiet sagde dengang for nu 15-16 år tilbage, vil man se, at det netop var, at nogle af kommunerne ville være for små til nogle af de specialer og nogle af de borgere, som er i en helt særlig livssituation på grund af en funktionsnedsættelse. Derfor var vores forslag dengang, at man skulle lægge det et andet sted end i kommunerne.

Så jeg beklager, at jeg trækker nogle tråde tilbage til dengang, men det er egentlig bare for at bekræfte, at jeg tror, at vi også har en strukturudfordring på det her område.

Kl. 01:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:28

Kim Edberg Andersen (NB):

Nu skal jeg jo ikke udskamme Socialdemokraterne, selv om jeg har lært i politik, at det at udskamme er en god ting at gøre. Men

fordi man ikke gjorde noget rigtigt for 16 år siden, er det jo ikke forklaringen på, at man ikke skal gøre det nu. Det kan godt være, det ikke skal være staten, men så må vi se på, om det kan ligge hos regionerne. Virkeligheden er bare, at vi skal have hjulpet på det område.

Jeg har et lille ekstra spørgsmål. Når de så løber tør for penge i kommunerne, og det gør de faktisk nogle steder, så lukker de de små lokale skoler, og det er, fordi det er lidt dyrere at drive en skole ude i de små lokalområder og det er et spørgsmål om penge. Er statsministeren opmærksom på den her problemstilling, sådan at man ikke lukker en skole? For lukker man en skole, lukker man en landsby, og det kommer nok til at koste lidt på taksten.

Kl. 01:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Statsministeren.

Kl. 01:29

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, det er en problemstilling, jeg er aldeles opmærksom på og også meget optaget af. Og jeg er sådan set enig i analysen, at lukker den lokale skole, er der en risiko for, at det lokale samfund lukker, for det er ofte skolen, der er omdrejningspunktet, og det er også det, der gør, om man som børnefamilie kan se sig selv i enten at flytte til eller blive boende i et lokalsamfund. Så vi er meget opmærksomme på den her problemstilling. Desværre er det ikke altid, at det koster lidt mere at drive en lille lokal skole, for nogle steder koster det noget mere. Men det ændrer ikke på, at vi har en problemstilling her, som vi er opmærksomme på i fællesskab, kan jeg høre.

Kl. 01:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til statsministeren. Nu går vi i gang med anden runde, og første taler i anden runde er hr. Lars Boje Mathiesen, som taler som privatist. Der er 5 minutter og derefter tre spørgsmål.

Kl. 01:30

(Privatist)

Lars Boje Mathiesen (UFG):

Klokken er halv to, og vi har været i gang i næsten 16½ time. Det er fremragende. Og jeg kan sige, at efter 16½ times debat har vi stadig væk Danmarks højeste skattetryk, så fortællingen om, at der samlet mangler penge i den offentlige sektor, er jo bare rent spin, strategi og taktik. Det dækker over, at Folketinget herinde, kommunerne og regionerne ganske enkelt bruger pengene rigtig, rigtig dårligt.

Til gengæld oplever danskerne derude på den anden side af muren og også her om natten, at deres rådighedsbeløb bliver udhulet af stigende udgifter og stigende afgifter. Lad mig bare nævne et konkret eksempel fra min egen kommune, Aarhus. Derovre har en socialdemokratisk borgmester, flankeret lidt af Venstre og Konservative, lige indført et nyt affaldsgebyr på 1.100 kr. Man har også et fast vandafgiftsgebyr på 500 kr., man har hævet parkeringsafgiften for beboere med 2.000 kr., og så skal vi lige forvente, at vores fjernvarmeregning stiger med mellem 3.000 og 5.000 kr. grundet udgifter til den grønne omstilling. På den måde sender man lige øgede udgifter ud til borgerne i Aarhus Kommune for omkring 5.000 til 8.000 kr. efter skat, som borgerne skal finansiere. Værsgo at tygge på den.

Samtidig skal de borgere, som lever med de konsekvenser derude, opleve, at vi herinde har en regering og en statsminister, som tillader sig at give voksenskældud eller kritik af de mennesker, som på trods af de her afgifter vælger at sige: Nej, vi vil ikke bare lave slavearbejde for regeringens ledere, som er Palle, Polle og Ruth, som statsministeren jo har døbt sig selv, hr. Lars Løkke Rasmussen og hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Men statsministeren og regeringen glemmer et meget, meget vigtigt spørgsmål: Hvorfor skulle danskerne arbejde mere, og hvorfor skulle de ikke arbejde mindre? For hvorfor arbejde mere, når politikerne herinde samtidig siger: Hvis du arbejder for en krone mere, tillader vi os at tage størstedelen til os selv, og du kan få lov til at beholde resten? Hvorfor skulle man arbejde mere, når politikerne herinde samtidig siger, at ja, vi tager jeres penge, og vi bruger dem ganske, ganske dårligt? Så hvis man føler sig berettiget til at give voksenskældud og bebrejde danskerne, er det også kun rimeligt, at danskerne får lov til at give et svar tilbage, så på vegne af rigtig mange danskere derude kommer der her et svar til regeringen.

Kære regering. Hvis I mangler penge, rul de 15.000 ekstra centraladministrationsstillinger i staten tilbage til 2011-niveau. Så er der cirka 9 mia. kr. Hav nu lidt tillid til, at danskerne godt selv kan beslutte, hvilket tv de gerne vil se, og privatiser Danmarks Radio. Så har I 3,5 mia. kr. Fokuser skattekroneerne på at forbedre forholdene for danske børn og ældre, og halver udlandsbistanden. Så har I 11 mia. kr. I kan nedlægge Statens Kunstfond. Så har i 600 mio. kr. I kan afskaffe partistøtten, og så er der 250 mio. kr. I kan også kræve, at kommuner begynder at blive drevet som den bedste kommune. Det vil give et potentiale på 38 mia. kr. Hvis det er for ambitiøst, kan de bare gå halvdelen af vejen. Det er 19 mia. kr. Så kan man stoppe med su til udlændinge. Det vil give 500 mio. kr. Man kan også bede dem om at betale de lån tilbage, som de er stukket af fra. Det er også 1 mia. kr. Hvad kommer vi så til? Jo, de kære eksterne konsulenter, som Socialdemokratiet turnerede rundt med at man skulle bruge færre penge på. Jeg har kigget på den seneste analyse, der kom på det, og fra 2020 til 2021 har man faktisk forøget udgifterne til eksterne konsulenter, således at man nu bruger næsten 5,5 mia. kr. på eksterne konsulenter i staten.

Så kære Palle, Polle og Ruth og resten af politikerne herinde i salen: Før man får gjort rent, hovedrent, herinde i forhold til ens vanvittige måde at bruge borgernes skattekrone på, har man absolut – absolut – ingen ret til at moralisere over for danskerne eller kræve, at de skal blive ved med at finansiere det overforbrug, der fungerer herinde, og som stort set er lige direkte til »Luksusfælden«. Tak for ordet.

Kl. 01:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Det var der ingen kommentarer til. Tak til privatisten, hr. Lars Boje Mathiesen. Den næste privatist på talerstolen er hr. Jon Stephensen, uden for grupperne

Kl. 01:35

(Privatist)

Jon Stephensen (UFG):

Berlingske har i de sidste uger vist, hvor rivende galt det står til med havmiljøet i danske farvande og fjorde. Det er forfærdelige billeder af en engang frodig havbund fuld af liv, som nu er stendød. Det er billeder, der sætter sig i både hjerte og hoved. For hvordan kan det i et land som Danmark gå så galt? Det er, som om vi bare har lukket øjnene og troet, at alt, der havner i havet, bare forsvinder af sig selv. Engang var det giftigt spildevand, vi ledte direkte ud. I dag er det kvælstof, der dræber vores fjorde og efterlader havbunden død og uden fisk. Vi har lukket øjnene for det, vi for længe har vidst, nemlig at landbrugets udledning af næringsstoffer som kvælstof og fosfor er lige så dræbende for havmiljøet, som spildevand engang var. Klimakrisen er global, men også lokal og selvforskyldt. Der er ingen undskyldninger længere. De danske fjordes fisks og de danske farvandes gispen efter vejret må være det største wakeuppall til, at vi selv må og skal gøre noget nu, ikke bare for verdens skyld, men også for vores egen.

En CO₂ afgift pålagt forureneren er én vej til at nå i mål og puste nyt liv i havene omkring Danmark, men vi kommer også til at kigge

ind i en verden med afgifter på en billet, hvis vi flyver, på oksekød og ikke bæredygtigt tøj – på jeans, bøv og benzin – hvis vi for alvor skal omlægge vores livsstil til at være grøn og nå vores klimamål om en 70-procentsreduktion i 2030. Vi ved nemlig godt, at der er en sammenhæng mellem fiskedød, voldsomme skybrud, storme og vores forbrug, og hvis vi skal ændre vaner mod grønne løsninger, en grøn livsstil og reduktion af klimabelastende fødevarer, virker afgifter. Den grønne omstilling kommer til at koste for os alle. Jeg tror også, de fleste danskere er enige i, at det er prisen værd, og at der er en regning, vi har glemt at betale. Og prisen bliver bare større og større, for hver dag der går, hvor vi ikke gør noget.

Med de bebudede skattelettelser, først og fremmest i bunden, er det muligt at gennemføre klimaafgifter, som den enkelte forbruger har råd til at betale, uden det er mærkbart, og skabe den grønne omstilling for Danmark, uden vi for alvor mærker den i forhold til den realløn, vi har i dag. Det virker fornuftigt at bygge bro mellem skattelettelser og grønne afgifter, men det kræver, at alle er med, og at det ikke er dem på samfundets bund med de absolut laveste indkomster, der kommer til at betale prisen for, at Danmark bliver grønt. For lige nu ser det ud, som om det er de fattigste, der skal betale mest.

Hvad med den enlige mor eller far, der er på overførselsindkomst? Skal hun eller han hægtes mere af? De bebudede skattelettelser går nemlig kun til dem, der er i arbejde. På den måde er alle dem, der er på overførselsindkomster, udenfor. Et bevidst valg, der skal øge arbejdsudbuddet og få flere i arbejde, vil øge forskellen. Det skal kunne betale sig at arbejde. Det er jeg med på, og jeg er med på, at skattelettelser i sig selv – det, at der er en gevinst – kan være en tilskyndelse til, at nogle kommer i job, men der vil stadig være en stor gruppe uden for arbejdsmarkedet, som også har børn, der skal have mad på bordet og tøj på kroppen, som også har børnefødselsdage, og som bliver voldsomt meget mere ramt af grønne afgifter.

Klimaudfordringer kan løses, men det skal ske på en måde, som ikke øger uligheden, har statsministeren sagt. Jeg er helt og fuldstændig enig med statsministeren. Det må ikke være de fattigste danskere, der betaler den højeste pris. En grøn omstilling, der får uligheden til at vokse, er både usolidarisk, farlig og helt unødvendig med det overskud, der er på statens økonomi lige nu. Brug de skattelettelser, der er i spil for 2025, til samtidig at sætte turbo på og sparke gang i den enkelte danskers andel i og ansvar for den grønne omstilling. Jeg appellerer til, at den øvrige regering lytter til statsministerens ord om, at sociale balancer skal være intakte, og derfor sørger for, at alle har råd til at betale prisen for den grønne omstilling, også dem, der ikke er i arbejde.

Kl. 01:40

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Rosa Lund, Enhedslisten.

Kl. 01:40

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og tak til hr. Jon Stephensen for muligheden for lige at stille et spørgsmål om en sag, som er meget aktuel. Det har været fremme flere gange i salen i dag, at mediet Zetland jo har afdækket, at udenrigsministeren muligvis har givet CIP en forlomme. Hr. Jon Stephensen kender udenrigsministeren en del bedre, end jeg gør, så jeg skal bare høre hr. Jon Stephensen, om hr. Jon Stephensen tror, at der er noget om det.

Kl. 01:41

Jon Stephensen (UFG):

Det har jeg ingen anelse om.

Kl. 01:41

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 01:41

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Det, som vi trods alt ved, og som jo ikke er gætterier, er, at CIP selv i dag har fortalt, at de har givet økonomisk støtte til kandidater fra seks partier. Så skal jeg spørge hr. Jon Stephensen, om det er Moderaternes folketingskandidater, som har modtaget den her støtte, om partiet Moderaterne har modtaget støtte fra det her firma. Det synes jeg er ret væsentligt at vide oven på den debat, vi har haft i dag, og det kunne være dejligt, om hr. Jon Stephensen kunne tilvejebringe den viden til Folketinget.

Kl. 01:42

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Jon Stephensen.

Kl. 01:42

Jon Stephensen (UFG):

Personligt har jeg ikke modtaget en krone i støtte, hverken fra CIP eller noget andet, og jeg har heller ikke nogen anelse om, hvordan støtten ellers er blevet givet til Moderaternes partimedlemmer.

Kl. 01:42

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til hr. Jon Stephensen.

Nu er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning om de stillede forslag til vedtagelse, og der foreligger fire forslag.

Kl. 01:42

Afstemning

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 1 af Christian Rabjerg Madsen (S), Morten Dahlin (V) og Monika Rubin (M), og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 58 (S, V, M, SIU, SP og Jon Stephensen (UFG)), imod stemte 52 (SF, DD, LA, KF, EL, RV, DF, ALT, NB og Lars Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Dermed er forslag til vedtagelse nr. V 1 vedtaget.

Derefter er forslag til vedtagelse nr. V 2 af Pia Olsen Dyhr (SF), Pelle Dragsted (EL) og Franciska Rosenkilde (ALT), forslag til vedtagelse nr. V 3 af Inger Støjberg (DD), Alex Vanopslagh (LA), Søren Pape Poulsen (KF), Morten Messerschmidt (DF) og Pernille Vermund (NB) og forslag til vedtagelse nr. V 4 af Martin Lidegaard (RV) bortfaldet.

Hermed er forhandlingen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2024.

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 03.10.2023).

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. oktober 2023 kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal også henviser til ugeplanen, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Kl. 01:43

Mødet er hævet. (Kl. 01:45).

Forhandling

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Jeg skal høre, om nogen ønsker at tage ordet. Det er ikke tilfældet.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 2:

Forslag til lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2027.

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 03.10.2023).

Sammen med dette punkt foretages:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om ændring af lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2024, lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2025 og lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2026. (Konsekvenser af 2030-planforløb og regeringens forslag til finanslov for 2024 m.v.).

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 03.10.2023).

Kl. 01:43

Forhandling

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Er der nogen, der ønsker ordet?

Det er der ikke nogen der ønsker, og derfor er forhandlingen afsluttet.

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 01:45

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed er der ikke mere at foretage i det her møde. Tak for ordet, tak for ordene, og tak til baglandet, der sikkert stadig væk ser med derhjemme.